[illegible]

[illegible]

[illegible]

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీభగవద్రామానుజవిరచితః,-

వేదార్థసఙ్గ్రహః,

శ్రీమచ్ఛ్రుతప్రకాశికాచార్యవిరచిత

తాత్పర్యదీపికాఖ్య వ్యాఖ్యోపేతః;

శ్రీమద్భిః

శ్రీయదుగిరి-జీయర్ సన్నిధి-తిరుమలాచార్యైః,

అరశాణిపాలై - కన్దాడై - విజయరాఘవాచార్యైశ్చ,

యథామాతృకంపరిష్కృతః;-

ముదల్ పదిప్పుకాపి -౫౦౦.

శ్రీకైరవిణీ తీరస్థ శ్రీపార్థసారథిస్వామి సన్నిధౌ

శ్రీమచ్చెన్నపురీ

శ్రీసరస్వతీ భణ్డార సభికైర్ముద్రాపితః

విజయతేతరామ్.

శ్రీకృష్ణపరాఙ్కుశయతివర వరవరాదిక్రమాగత

గురుపరమ్పరాబ్దేషు- ౪౯౮౪-తమే-

స్వభానునామ సంవత్సరే-

ఆశ్వయుజశుద్ధ-౯-సౌ.

శ్రీకోశఙ్గళ్ సాదిత్తస్వామికళ్ తిరునామఙ్గళ్

ముతలియతిన్ వివరణమ్·

గ్రన్థలిపి - తాళపత్రమ్.

౧ సవ్యాఖ్యానమ్ తిరువల్లిక్కేణి శ్రీసరస్వతీభణ్డార శ్రీకోశమ్

౨ సవ్యా. శ్రీ-ఉ, రాజమన్నార్ సన్నిధి తావిడమ్ సామియాచార్యర్ శ్రీకో

౩ సవ్యా. శ్రీ-ఉ, రామానుజపురమ్ ఐయనైయఙ్గార్ శ్రీకో

౪ సవ్యా. శ్రీ-ఉ, శ్రీమత్పరమహమ్ సేత్యాది కార్పఙ్గాడుజీయర్ స్వామి శ్రీకో

౫ సవ్యా. శ్రీ ఉ, తిరునిన్ఱవూర్ తిరువాఴి ఐయఙ్గార్ శ్రీకో

౬ సవ్యా. తిరువల్లిక్కేణి శ్రీసరస్వతీభణ్డార శ్రీకో

౭ సవ్యా. శ్రీ-ఉ, తిరునారాయణపురమ్ నాలామ్ స్వామ్యామ్ నరసింహాచార్యర్ శ్రీకో

౮ వ్యా. తిరునారాయణపురమ్ శ్రీసరస్వతీభణ్డార శ్రీకో

నాగరలిపి - కాకితమ్·

౯ వ్యా. శ్రీ ఉ, కున్నపాకమ్ శ్రీనివాసాచార్యర్ శ్రీకో

తెలుఙ్గులిపి-తాళపత్రమ్.

౮ మూలమ్. శ్రీ-ఉ, మిళకాఴ్వార్ నరసింహాచార్యర్ శ్రీకో

౯ మూ. తిరునారాయణపురత్తు శ్రీసరస్వతీభణ్డార శ్రీకో

౧౦ మూ. శ్రీ-ఉ, రాజమన్నార్ సన్నిధి అష్టగోత్రమ్ రాఘవాచార్యర్ శ్రీకో

తెలుఙ్గులిపి-కాకితమ్.

౧౧ మో· శ్రీ-ఉ, తిరునారాయణపురమ్ అక్కారక్కనీ భాష్యకారర్ శ్రీకో

నాగరలిపి - కాకితమ్.

౧౨ మూ. శ్రీ-ఉ, కున్నపాకమ్ శ్రీనివాసాచార్యర్ శ్రీకో

తెలుఙ్గులిపి - తాళపత్రమ్·

౧౩ మూ· "మద్రాస్ గవర్న్మెంటు ఓరియెంటల్ లైబ్రరి" ఎన్ఱుమ్ కోశాగారత్తిల్-౪౧౫-వతు-నమ్బరుళ్ళ శ్రీకో

౧౦ వ్యా. మేల్ పడి కోశాగారత్తిల్ - ౪౮౪-వతు-నమ్బరుళ్ళ శ్రీకో

వేదార్థసఙ్గ్రహ శుద్ధాశుద్ధసూచికా.

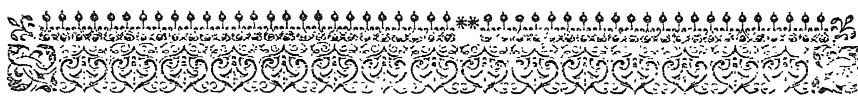
పుట సఙ్ఖ్యా.	పఙ్క్తి సఙ్ఖ్యా.	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౩	౮	చేతనాచేన	చేతనాచేతన
,,	౩౦	౬-౨-౨౧	౬-౩-౨౧
౫	౨౦	తర్కానుగహీత	తర్కానుగృహీత
౬	౫	మాచిరితమ్	మాచరితమ్
,,	౩౧	౨॥భార-	౨॥భార -ఆ-౧ - ౨౭.
౭	౧౪	ద్వయగరత్వమ్	ద్వయగతత్వమ్
,,	౧౭	అభిప్రాయః	అభిప్రాయః
,,	౨౬	చదణ	చరణ
౯	౨౮	దాద్మక	దాత్మక
౧౧	౨౨	ప్రణమామాహ	ప్రమాణమాహ
౧౨	౩౧	॥వి-పు ౨-౧౩-౯౪. ౩॥ ౧॥వి-పు ౬-౭-౨౨,౨౪.	౧॥ వి-పు-౬-౭-౨౪. ౨॥ వి- పు -౨-౧౩ ౯౮. ౩॥వి-పు-౬-౭-౨౨.
౧౩	౨౪	ఇత్యర్థః	ఇత్యర్థః
౧౪	౮	వేదాన్తదేద్యః	వేదాన్తవేద్యః
౧౬	౨౨	౨౭౦	౨౮౦
౧౮	౧౫	అఙ్గికార్యా	అఙ్గీకార్యా
౨౦	౧౩	ప్రతిన్నం	ప్రతిపన్నం
౨౧	౧౧	త్వమసీ	త్వమసి
,,	౧౫	విశిష్జవాచీ	విశిష్టవాచీ
౨౨	౧౩	ఆనవధికా	అనవధికా
౨౪	౨	ఏకారతాం	ఏకాకారతాం
౩౩	౧౫	ఉపాదనత్వ	ఉపాదానత్వ
,,	౨౯	వాచార్భణం	వాచారమ్భణం
౪౦	౨౯	౧॥ ౨॥	౧॥ వి - థ - ౧౦౦. ౨॥
౪౨	౨౮	సంజ్ఞా	సంజ్ఞా
౫౩	౨౬	సిద్థాంశ	సిద్ధాంశ
౫౭	౨౨	వ్యాక్యాన్యపి	వాక్యాన్యపి
౫౮	౧౫	ఇద్యాది	ఇత్యాది
౬౪	౩౨	శశ్బప	శబ్దప
౬౭	౩౧	ఏకస్నైవ	ఏకేనైవ
౭౧	౨౬	౧ ॥ "అఙ్గుశ్యగ్రేకరిశతమ్" [= నన్త, సూచ్యాం, కరిణీ సహస్రిష్"]	౧॥ శ్రీభా-శ్రుత-పు-౫౫-ప-౩౨. "అఙ్గుశ్యగ్రంయథాత్మానం నాత్మనాస్ప్రష్టుమర్హతి - స్వాంశేనజ్ఞానమప్యేవంనాత్మానం జ్ఞాతుమర్హతి".
౭౨	౧౩	నినిర్విశేషాది	నిర్విశేషాది
౭౭	౮	సబన్థ	సమ్బన్ధ

పుట సఙ్ఖ్యా.	పఙ్క్తి సఙ్ఖ్యా.	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౭౮	౮	అన్యథా	ఆన్యథా
౭౯	౨౪	౩౧౬) } ౩౧౯) }	(౩౧౬) } (౩౨౦) }
,,	౨౫	హాతవః	హేతవః
,,	౩౦	౧౧౮౨.	(౩౧౬) } (౩౨౦) } ౧౧౮౨.
౮౦	౬	ప్రథక్	పృథక్
,,	౨౬	ప] } [1] }	౩౧౬ } [ప] } ౩౧౭ } [4] }
౮౩	౨౪	దృవ్య	ద్రవ్య
,,	౨౫	దృవ్య	ద్రవ్య
౮౫	౧౦	విశేషః	విశేషే.
౯౦	౨౫	మసతస్సఞ్జాయేత	మసతస్సఞ్జాయేత
౯౪	౧౮	బద్ధిశబ్దా	బుద్ధిశబ్దా
౯౯	౨౬	౧॥ ౨॥	౧॥ ఛాం - ఆర - ౨ ॥
౧౦౧	౨౭	౧॥బృ-ఉ-౬-౪-౨౨.౨॥	౧॥బృ-ఉ-౭-౬.౨॥బృ-ఉ-౬-౪-౨౨.
౧౦౪	౨౮	౩॥ ౪॥	౧౨. ౩ ॥ మాణ్డూ - ఉ - ౨ - ౩. ౪॥
౧౦౫	౧౬	వ్యపస్థా	వ్యవస్థా
౧౦౬	౪	తుల్యత్వమేప	తుల్యత్వమేవ
౧౦౯	౨౧	శుద్ధమహా	శుద్ధేమహా
,,	౨౬	౩॥ ౪॥	౩॥వి-పు-౫-౧-౫౦. ౪॥వి-పు-౬-౫-౭౨.
౧౧౦	౧౪	చేనేతర	చేతనేతర
,,	౧౮	ఏపంవిథస్య	ఏవంవిథస్య
,,	౨౫	॥' ౧	॥' ౨
,,	౨౬	॥౧ ౨॥	౧॥ఛా-ఉ-౭-౨౬. ౨॥
౧౧౧	౧౬	విరేథే	విరోథే
౧౧౨	౭	అవిఛిన్న	అవిచ్ఛిన్న
౧౧౩	౨౬	౧॥	౧॥ గీ-ఉ-౧౦-౩.
౧౧౫	౧౪	"మనునాపిప్రశా	మనునాపి "ప్రశా
,,	౧౬	"యాజ్ఞవల్క్యేనాపిక్షేత్రజ్ఞ	యాజ్ఞవల్క్యేనాపి "క్షేత్రజ్ఞ
౧౧౬	౨	"ఆపస్తంబేనాపిపూః	అపస్తంబేనాపి "పూః
,,	,,	సర్వగుహా	సర్వేగుహా
౧౧౭	౨౩	స్ఫురతి	స్ఫురతి
౧౧౯	౧౪	ఆవృత:"	ఆవృతః" ౨
౧౨౮	౯	అనిర్వచనసీయ	అనిర్వచనీయ
౧౩౮	౩౫	వృత్తేర్ద్వారు	వృత్తేర్ద్వారు
౧౪౦	౨	ప్రత్యాఖ్యా	ప్రత్యఖ్యా
౧౪౫	౧౫	కదాచిత్కార్య	కదాచిత్కార్య
౧౪౭	౨౩	వాచి	వాచీ

పుట సఙ్ఖ్యా.	పఙ్క్తి సఙ్ఖ్యా.	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౧౫౦	౧౦	శ్రుతేః	శ్రుతేః
,,	౨౩	జీపభేదః	జీవభేదః
౧౬౦	౨౭	పరిహ్రాతః	పరిహృతః
౧౬౧	౨౯	బృ - ఉ	౧॥ బృ - ఉ
౧౬౫	౨౧	కాష్ఠస్య	౩౧౧౪. కాష్ఠస్య
,,	౨౩	ఏవమ్	౩౧౧౫. ఏవమ్
౧౬౬	౧౧	౩౧౧౪	౩౧౧౬
౧౬౮	౧౨	నాకరణ్య	నాధికరణ్య
౧౭౧	౨౪	ప్రకాత్వం	ప్రకారత్వం
౧౭౩	౨౮	లోక	(లోక
౧౭౫	౧౦	నాథికర	నాధికర
౧౮౦	౧౧	మక్తమ్	ముక్తమ్
౧౮౧	౧౯	అచిద్రుపేణ	అచిద్రూపేణ
౧౮౫	౧౭	సబన్ధి	సంబన్ధి
౧౮౬	౩౦	శరీర	శరీరి
౧౮౮	౨౭	౧॥ ౨॥	౧॥వి-పు-౧-౧౪-౨౩. ౨॥
౧౮౯	౫	సూక్షతరః	సూక్ష్మతరః
౧౯౧	౮	పిత్రూన్	పితౄన్
౧౯౩	౯	ధార్థమభేదా	ధార్థంభేదా
౧౯౮	౨౬	స్పష్టయితుం	స్పష్టయితుం
౨౦౬	౨౯	స్త్రైవహి	స్త్రైవహి
౨౦౯	౧౪	నిరతిశశయ	నిరతిశయ
౨౧౩	౧౦	అజ్ఞేరాత్	అజ్ఞేకారాత్
,,	౨౨	మలత్ర్యనీక	మలప్రత్యనీక
౨౧౫	౯	మాత్మానా	మాత్మనా
౨౧౭	౪	య్యతే	యతే
,,	౨౮	౨॥ ౩॥	౨॥శ్వే-ఉ-౨-౧. ౩॥
౨౧౮	౮	తృవిధ	త్రివిధ
౨౧౯	౨౫	వృజన్తి	వ్రజన్తి
,,	౨౯	౨॥	౨॥ఛా-ఉ-౮-౧-౫,
౨౨౧	౪	శ్రుయతే	శ్రూయతే
౨౨౨	౧౧	ఇద్యాది	ఇత్యాది
,,	౧౩	ప్రవృర్తి	ప్రవృత్తి
,,	౨౯	,,	,,
,,	౩౦	,,	,,
,,	౩౧	,,	,,
౨౨౫	౨౯	౬॥ బ్ర-ఉ-౫-౫.	౬॥ బృ-ఉ-౫-౫.
౨౩౨	౧౪	అన్తతరమప	అన్తరమప
౨౪౪	౧౫	గతశ్శ్నివః	గతశ్నివః

పుట సఙ్ఖ్యా.	పఙ్క్తి సఙ్ఖ్యా.	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౨౫౦	౩	జగ్రభవత్	జగ్రభత్
౨౬౨	౧౮	పురుష	పురుష
,,	౨౭	౬॥	౬॥వి-పు-౨-౧౬-౨౩
౨౬౬	౨౬	అదిహితః	అభిహితః
౨౭౦	౮	సుస్వష్టం	సుస్పష్టం
౨౭౫	౯	పరిహారగ	పరిహారః
౨౭౯	౨౫	౧॥	౧॥ వి-పు-౬-౭-౭౧.
౨౮౩	౨౬	"అపితు	అపితు
౨౯౦	౧౪	పదతి	వదతి
౨౯౧	౧౬	"యశః,-	("యతః",-
౨౯౩	౨౫	సఙ్గల్ప	సఙ్కల్ప
౨౯౭	౧౪	నివృర్తిః	నివృత్తిః
౩౦౧	౨౬	మూ-ఇతి-	మూ-౧-ఇతి-
౩౦౩	౩	య్యః	యః
,,	౯	య్యతే	యతే
,,	౧౯	ప్రతితేః	ప్రతీతేః
౩౧౮	౩	భోధనాయ	బోధనాయ
,,	౨౦	దయస్సంబన్ది	దయాసంబన్ధి
౩౩౨	౧౮	శఙ్గా	శఙ్కా
,,	౨౨	శఙ్గా	శఙ్కా
౩౩౪	౨౦	వ్యాక్యా	వాక్యా
౩౩౫	౨౪	నాస్తీతితికదా	నాస్తీతికదా
౩౪౧	౬	ఇతిపూర్వ	ఇతి. ౫౧ ౫౧. పూర్వ
౩౪౪	౧౫	పల	ఫల
౩౪౫	౧౫	[రకః	[15]
౩౫౦	౯	సంబన్ద	సంబన్ధ
౩౬౨	౧౮	దామీ	దామి
౩౬౬	౧౪	స్మారిమ్	స్మారితమ్
౩౭౧	౫	అద్వితీయ్యమ్	అద్వితీయమ్
౩౭౨	౭	తృగుణ	త్రిగుణ
౩౭౩	౨౧	స్థిరాః	అస్థిరాః
౩౭౪	౮	ధృవః	ధ్రువః
౩౭౬	౧౭	తైత్తరీయ	తైత్తిరీయ
౩౮౪	౭	నాంమీశః	నామీశః
౪౦౨	౧౧	నుఖత్వ	సుఖత్వ
౪౦౩	౫	సౌలీల్య	సౌశీల్య
౪౦౮	౮	దుఖాగత్మ	దుఃఖాత్మ
,,	౧౩	శేషీభావా	శేషిభావా
౪౦౯	౨	ర్యాఖ్యా	ర్వాఖ్యా

12-9-83.

వేదార్థసఙ్గ్రహవిషయసూచికా.

వేదార్థసఙ్గ్రహ విషయసూచికా.

పత్ర పఙ్క్తి
సఙ్ఖ్యా. సఙ్ఖ్యా. విషయః.

21-5-83.

వేదార్థసఙ్గ్రహ విషయసూచికా.

18-6 83.

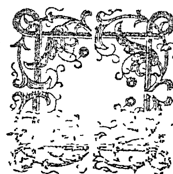
30-7-83.

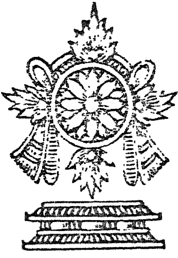
16-8-83.

పత్త్ర సఙ్ఖ్యా.	పఙ్క్తి సఙ్ఖ్యా.	విషయః.
,,	౨౮	దుఃఖనివృత్తావనుకూలతాబుద్ధేర్భ్రాన్తిత్వపూర్వకసుఖదుఃఖయోర్వివేకప్రదర్శనమ్
౩౩౦	౧౫	దుఃఖనివృత్తేరప్యనుకూలత్వభ్రమసమర్థనమ్
,,	౨౬	ఇష్టతాసామ్యాదనుకూలతాబుద్ధేర్భ్రమత్వనిఘసనమ్
౩౩౧	౮	సుఖవ్యతిరిక్తస్యనియోగస్య అనుకూలత్వానుపపన్నతా
,,	౧౦	నియోగస్యసుఖవిశేషత్వనిరాకరణమ్
,,	౨౭	ఇష్టసాధనతయైవనియోగత్వస్థిరత్వాపూర్వత్వప్రతీతి ప్రకార విషయకజిజ్ఞాసా
౩౩౨	౧౦	భృత్యేష్టప్రదరాజవత్ నియోగస్యస్వతఇష్టత్వానుపపత్త్యభావశఙ్కానిరాసః
,,	౧౯	ధాత్వర్థస్యపురుషప్రయత్నసాధ్యతాపాదనమ్
,,	౨౦	స్వర్గకామపదసమభివ్యాహారాద్ధాత్వర్థాతిరేకిణోనియోగత్వాద్యవగమనమ్
,,	౨౬	ధాత్వర్థాతిరిక్తత్వస్యస్వర్గసాధనతా ప్రతీతినిబన్ధనతా
౩౩౩	౧౨	స్వర్గసాధనత్వప్రతీతినిబన్ధనత్వస్యసహేతుకతాశఙ్కాప్రతివచనమ్
,,	౧౭	ధాత్వర్థస్యప్రథమప్రతిపన్నత్వవచనేప్రయోజకజిజ్ఞాసాప్రతివచనమ్
,,	౨౪	యోగ్యప్రకారజిజ్ఞాసాప్రతివచనమ్
,,	౨౫	ప్రథమమనన్యార్థతయాకార్యస్య ప్రతిపన్నత్వేపితదనుపపన్నతావచనమ్
౩౩౪	౧౯	ప్రథమప్రతిపన్నవాక్యార్థపరిత్యాగే ఉదాహరణప్రదర్శనమ్
,,	౨౩	ఏకపదశ్రవణవేళాయామనన్యార్థతయాప్రథమ ప్రతిపత్తేరసత్త్వమ్
,,	౨౫	కార్యస్యఅన్యార్థత్వాభావప్రతీత్యసాఙ్గత్యపూర్వకకారణజిజ్ఞాసా
౩౩౫	౧౦	నియోగస్యఅనుకూలత్వే ప్రమాణాభావోపసంహారః
,,	౧౮	నియోగస్యఅనుకూలత్వే యోగ్యానుపలమ్భదూషణోపపాదనమ్
౩౩౬	౨౫	కృతింప్రతిశేషిత్వంకృత్యుద్దేశ్యత్వమితిలక్షణవాక్యదూషణోపపాదనమ్
౩౩౭	౧౧	పరాభిమతశేషశేషిత్వ లక్షణాశఙ్కా
,,	౧౩	కృత్యుద్దేశత్వేదోషోపపాదనమ్
,,	౧౫	కార్యప్రతిసంబన్ధిప్రతిసంబన్ధిత్వరూపశేషిత్వస్యకార్యతారూపతాభ్యుపగమే హేతుజిజ్ఞాసా
,,	౨౧	పరోద్దేశప్రవృత్తకృతివ్యాప్త్యర్హత్వస్య శేషత్వరూపతాపక్షేప్యేతద్దూషణోపపాదనమ్
౩౩౮	౧౩	శేషశేషిత్వలక్షణజిజ్ఞాసా యాంశేషఇత్యాదిసూత్రవ్యాఖ్యోపపాదనమ్
౩౩౯	౧౨	ఉక్తలక్షణస్యవైదికోదాహరణప్రదర్శనమ్
,,	౧౯	ఉక్తలక్షణస్యవ్రీహ్యాది లౌకికోదాహరణప్రదర్శనమ్
,,	౨౦	ఉక్తలక్షణస్యఔపనిషదోదాహరణప్రదర్శనమ్
,,	౨౨	ఈశ్వరస్యచిదచితోశ్చశేషిత్వశేషత్వేప్రమాణవచనమ్

23-8-83.

29-8-83.

భగవద్భాష్యకారేణ కృతో వేదార్థసంగ్రహః।
తాత్పర్యదీపికాయుక్తో జీయాత్సుమనసాం ముదే ॥

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

వే· (౧·) అశేష-

తా· ౧· వరదం ద్విరదాద్రిశేఖరం కమలాయా దయితం దయానిధిమ్।
సకలార్థిజనార్థితప్రదం ప్రణమామి ప్రణతార్తిహారిణమ్ ॥

౨· కృత్వాఽనవద్యం నిగమాన్తభాష్యం నిరాకృతం యేన భయం శ్రుతీ [5]
నామ్। ప్రతారితానామ బహుశ్రుతైస్తం రామానుజం యోగినమాశ్రయామః॥

౩· శ్రీభాష్యకృదుపన్యస్తో యః శ్రీశైలపతేః పురః।
వేదార్థసంగ్రహస్యాస్య కుర్మస్తాత్పర్యదీపికామ్॥

(౧) ౪· (అశేషేత్యాదిశ్లోకద్వయేన)- ఆరిప్సితప్రకరణావిఘ్నపరిసమాప్త్య
ర్థమ్, శ్రోతౄణాం తత్ప్రసిద్ధ్యర్థం చ, స్మృత్యాచారప్రాప్తం శ్రుత్యా [10]
మఙ్గళమాచరతి ;

౫· శ్రోతృబుద్ధిసమాధానార్థమ్, ఆదౌ ప్రతిపాద్యసంక్షేపశ్చ క్రియతే·

౬· తత్ర, ఇష్టదేవతోపాసనరూపమఙ్గళాచారః, స్వపక్షస్థాపనరూప
ప్రతిపాద్యసంక్షేపశ్చ క్రియతే శ్రౌత ఆర్థశ్చ ప్రథమశ్లోకేన

౭· స్వపక్షేచ ప్రతిపాద్యముపాయోపేయాత్మకమ్· [15]

౮· తత్ర, సిద్ధవస్తుస్వరూపముపేయమ్ - చతుర్థ్యన్తైః పదైస్సూచ్యతే,

౯· నమశ్శబ్దేన - ఉపాయస్సూచ్యతే;

౧౦ తత్ర ఉపేయస్య బ్రహ్మణ ఉభయవిభూతివిశిష్టత్వమ్- పూర్వార్ధేనోచ్యతే;

౧౧· నిర్మలేత్యాదిపదేన - ఉభయలిఙ్గత్వముచ్యతే·

వే · చిదచిద్వస్తుశేషిణే శేషశాయినే । నిర్మలా-

తా· ౧౨·తత్ర, విప్రతిపత్తివిషయస్యతత్త్వమస్యాదివాక్యస్యార్థనిష్కర్షముఖేన, లీలావిభూతివిశిష్టత్వముచ్యతే(అశేషచిదచిద్వస్తుశేషిణే)ఇతిప్రథమపదేన·

౧౩· జగద్బ్రహ్మణోస్సామానాధికరణ్యమ్-శరీరశరీరిభావనిబన్ధనమ్; [5]

౧౪ · శరీరత్వఞ్చ , చేతనంప్రత్యనన్యార్హశేషత్వమ్;

౧౫· ఏవం శరీరశరీరిభావనిబన్ధనత్వే సతిహి , భేదశ్రుతిభిర్ఘటకశ్రుతిభిశ్చాస్యవాక్యస్యాఽవిరోధః ?

౧౬· (అశేషపదమ్) - చేతనబహుత్వందర్శయతి·

౧౭· కతిపయచేతననియన్తృత్వవ్యావృత్తిశ్చ అనేనసిద్ధ్యతి [10]

౧౮· (వస్తు)శబ్దేన - పరమార్థత్వంవివక్షితమ్ ·

౧౯· అశేషవస్తుశేషిణఇత్యేతావతాలమ్ , కిమర్థంచిదచిచ్ఛబ్దప్రయోగ ఇతిచేత్ ; ఉచ్యతే

౨౦యాదవప్రకాశమతే, సర్వమపిచేతనమేవతత్రఘటాదేశ్చైతన్యానభివ్యక్తిమాత్రమేవేతినచిదచిద్విభాగ ఇతి, తద్వ్యావృత్తిశ్చిదచిచ్ఛబ్దాభ్యామ్· [15]

౨౧ కిఞ్చ- శాఙ్కరమతే, జీవబ్రహ్మణోస్సామానాధికరణ్యమ్ - స్వరూపైక్యనిబన్ధనమ్ , అచిద్బ్రహ్మణోస్తు - బాధార్థమ్ , ఇతి సామానాధికరణ్యస్యనైకరూపోర్థఇతి , తద్వ్యావృత్తిశ్చాభిప్రేతా· ...

౨౨· కిఞ్చ - భాస్కరమతే, జీవబ్రహ్మణోర్భేదశ్రుతయ ఔపాధికభేదవిషయాః , అచిద్బ్రహ్మణోర్భేదశ్రుతయస్స్వాభావికభేదవిషయా [20] ఇతి, భేదశ్రుత్యర్థోనైకరూపోఽభ్యుపగతఇతి, తద్వ్యావృత్తిశ్చాభిప్రేతా· ...

౨౩· నిశ్శేషేత్యపివక్తవ్యే, అకారస్యమఙ్గళార్థత్వాత్ -అశేషేత్యుక్తమ్·

౨౪· ఏవం లీలావిభూతివిశిష్టత్వముక్తంభవతి ·

౨౫· నిత్యవిభూతియోగమాహ (శేషశాయిన)ఇతి ·

౨౬· (శేష)శబ్దః- పత్నీపరిజనాదేఃప్రదర్శనార్థః; [25]

౨౭· తాచ్ఛీల్యార్థప్రత్యయాన్తత్వాత్ , భోగవిభూతిసమ్బన్ధస్యస్వాభావికతయా , నిత్యత్వమభిప్రేతమ్ ·

౨౮· ఏవముభయవిభూతివిశిష్టత్వముక్తమ్·

౨౯· అథోభయలిఙ్గత్వమాహ(నిర్మలానన్తకల్యాణనిధయే)ఇతి·

౩౦· నిర్మలశ్చానన్తశ్చకల్యాణనిధిశ్చ - నిర్మలానన్తకల్యాణనిధిః·

వే. ఽనన్తకల్యాణనిధయేవిష్ణవేనమః ॥

తా. ౩౧. "నిర్గుణమ్" ౧ "నిరవద్యమ్" ౨ "నిరఞ్జనమ్" ౧ "అపహతపాప్మా" ౩ "సమస్తహేయరహితంవిష్ణ్వాఖ్యంపరమంపదమ్" ౪ ఇత్యాదిషు బ్రహ్మవిశేషణత్వేన నిర్దోషత్వాదివాచిపదానాం ప్రయోగాత్, [5]

౩౨. నైర్మల్యమ్ - హేయప్రత్యనీకత్వమ్.

౩౩. నిర్మలత్వమనుకూలత్వంచ పరిచ్ఛిన్నేషు కేషుచిత్ప్రాకృతవస్తుష్వప్యస్తీతి తద్వ్యావృత్త్యర్థమ్, సకల చేతనాచేతన పరిత్యాగపూర్వకం ప్రాప్యత్వాదిసిద్ధ్యర్థంచ, తముపయోగ్యానన్త్యమాహ- (అనన్త)శబ్దేన.

౩౪. అనేన-వాఙ్మనసనివృత్తిరూపార్థగుణనిషేధపరిహారశ్చాభిప్రేతః. [10]

౩౫. (కల్యాణ)శబ్దః - అనుకూలవాచిత్వాదత్రానన్దాభిధాయీ;

౩౬. నహి - ప్రతికూలోపేతేష్వేషు కల్యాణశబ్దప్రయోగః?

౩౭. యద్వా,అనుకూలవేదనీయత్వాత్సర్వేగుణాఃకల్యాణశబ్దవాచ్యాః.

౩౮. నిర్మలకల్యాణశబ్దాభ్యాంసామాన్యవిశేషగోబలీవర్దనయావభిప్రేతౌ.

౩౯. (నిధి)శబ్దేన - గుణగుణిభావోవివక్షితః. [15]

౪౦. అనేన- "ఆనన్దోబ్రహ్మ" ౫ ఇత్యాదిష్వానన్దశబ్దస్యానన్దివాచిత్వంసిద్ధమిత్యభిప్రేతమ్-

౪౧. "ఆనన్దంబ్రహ్మణోవిద్వాన్" ౬ ఇతివ్యతిరేకనిర్దేశాత్.

౪౨. ఏవం హేయప్రత్యనీకత్వ కల్యాణగుణాకరత్వ రూపోభయలిఙ్గత్వంబ్రహ్మణఉక్తమ్. [20]

౪౩. (విష్ణు)శబ్దః - ధర్మినిర్దేశకః.

౪౪. అనేన - శేషిత్వమన్తర్యామిత్వపర్యన్తమితిస్ఫోరితమ్;

౪౫. రూఢ్యా దేవతావిశేషనిర్ణయశ్చ.

౪౬. ఏవం చతుర్థ్యన్తైఃపదైః - ఉపేయవస్తు నిరూపితమ్.

౪౭. అథోపాయంసూచయతి(నమః)ఇతి, [25]

౪౮. "మన్మనాభవమద్భక్తోమద్యాజీమాంనమస్కురు" ౭ ఇత్యత్రమద్భక్తశబ్దస్యప్రతిపదమన్వయేన-నమస్యాయాభక్త్యన్తర్గతత్వాత్;

౪౯. * ధ్యానార్చనప్రణామాదిరితిహివక్ష్యతే? (౪).

౫౦. ఏవమ్, దేవతోపాసనరూపమఙ్గళాచారః, శ్రౌతఃకృతః.

౧॥ ఆత్మ-ఉ. ౨॥ ౩॥ బృహ-ఉ-౬-౨-౨౧. ౪॥ వి-పు-౧-౨౨-౫౩.
౫॥ తై-ఉ-భృ-౬-౨. ౬॥ తై-ఉ-ఆ ౪-౯. ౭॥ గీ-౧౮-౬౫.

వే. (౨) పరం బ్రహ్మైవాఽజ్ఞం భ్రమపరిగతం సంసరతి, తత్-
పరోపాధ్యాలీఢం వివశమ్, అశుభస్యాస్పదమితి ।

తా. ౫౧. ప్రతిపాద్యస్వపక్షస్థాపనసంక్షేపశ్చార్థతఃకృతః ...
(౨)౫౨. అథద్వితీయేన-గురూపాసనరూపమఙ్గళాచారః శ్రౌతః క్రియతే. [5]
౫౩. ఆర్థః ప్రతిపాద్యపరపక్షనిరాససంక్షేపశ్చ క్రియతే.
౫౪. తత్ర, పూర్వార్ధేన - పరపక్షోపన్యాససంక్షేపః,
౫౫. ఉత్తరార్ధేన - తన్నిరాససంక్షేపః.
౫౬.(పరంబ్రహ్మైవేత్యాది). పరమ్ - హేయప్రత్యనీకత్వకల్యాణగుణా
కరత్వాభ్యాం సర్వవిలక్షణమ్. [10]
౫౭. ఏవకారః - విరోధం స్ఫోరయతి ;
౫౮. సంశ్రితదురితాపహరత్వేన తదిష్టఫలప్రదత్వేన చ యదాశ్రయణీ
యమ్ - తదేవాజ్ఞానాదిపరవశం చేత్కోఽన్యోరక్షక ఇతి భావః.
౫౯. (అజ్ఞమ్) - అవిద్యాతిరోహితస్వరూపమ్.
౬౦. అతఏవ (భ్రమపరిగతమ్)- వివిధభేదదర్శనశాలి. [15]
౬౧(సంసరతి)-భేదదర్శనకృతజన్మజరామరణాదిసాంసారికదుఃఖభాగిత్యర్థః.
౬౨. ఏవం శాఙ్కరమతముపన్యస్తమ్. ...
౬౩. అథభాస్కరమతముపన్యస్యతే.
౬౪.(తత్-పరోపాధ్యాలీఢమ్). పరశబ్దేన, ఉపాధ్యన్తరనిరపేక్షం స్వత
ఏవ ప్రస్తుతబ్రహ్మవ్యతిరిక్తత్వముచ్యతే, [20]
౬౫. పరాభ్యుపగతమిథ్యాభూతావిద్యాన్యత్వం చ, వివక్షితమ్.
౬౬. (ఆలీఢమ్) - సమ్బద్ధమ్,
౬౭. (వివశమ్) - కర్మపరవశమ్.
౬౮. అథయాదవప్రకాశమతమ్-
౬౯. (అశుభస్యాస్పదమితి) - అచిద్గతపరిణామార్హతారూపాశుభ [25]
స్య, చిద్గతాపురుషార్థయోగ్యతారూపాశుభస్య చ, ఆస్పదమిత్యర్థః.
౭౦. జీవబ్రహ్మణోర్భేదస్య స్వాభావికత్వాభ్యుపగమాన్న బ్రహ్మణ్యపు
రుషార్థాన్వయ ఇతి వైషమ్యం దుర్వచమ్ - అభేదస్యాపి స్వాభావికత్వోప
గమేనాపురుషార్థాన్వయాదితి భావః.
౭౧. అచిద్బ్రహ్మణోర్భేదాభేదౌ స్వాభావికౌ, చిద్బ్రహ్మణోస్తు భేదస్స్వ

వే· శ్రుతిన్యాయాపేతంజగతివితతం మోహనమిదం
తమోయేనాపాస్తంసహి విజయతేయామునమునిః ॥

తా· భావికః భేదస్త్వౌపాధికః ముక్తావభేదవచనాత్ , ఇతిభాస్కరమతమ్·

౨౨· చిద్బ్రహ్మణోరపి భేదాభేదౌ స్వాభావికౌ ముక్తౌభేద [5]
స్యాపినిర్దేశాత్, ఇతియాదవప్రకాశమతమ్.

౨౩· తస్మాత్, ఉక్తపూర్వార్థః (౯౯)· ...

౨౪· తత్ర, అశుభస్యాస్పదమితి-నయాదవప్రకాశమతోపన్యాసః ;

౨౫· పరంబ్రహ్మైవాత్యాదిపదేన-శఙ్కరమతోపన్యాసః;తత్-పరోపాధ్యాలీఢ
మిత్యాదిపదేన-భాస్కరమతోపన్యాసః;ఇతరత్త్వర్థసిద్ధమ్;ఇతికేచిత్· [10]

౨౬· తదానీమ్, అశుభస్యాస్పదమితి-అచిద్గతాశుభాస్పదత్వముచ్యతే·

౨౭· తతోపి,పక్షత్రయోపన్యాస ఇతినిర్వాహాన్తరమ్·

౨౮· కస్యచిన్మతస్యార్థసిద్ధత్వాదవాన్తరవిభాగస్య కల్ప్యత్వోపపత్తేః ·

౨౯· (ఇతి)శబ్దః - పక్షత్రయస్వరూపపరః· ...

౩౦· అథ తన్నిరాసనసంక్షేపః (శ్రుతిన్యాయాపేతమితి)· [15]

౩౧· శ్రుతిః - ప్రమాణమ్,

౩౨· తదనుగ్రాహకతర్కః-న్యాయః,

౩౩· తన్మతసాధకతర్కానుగృహీతంప్రమాణంనాస్తీత్యర్థః·

౩౪· యద్వా,(శ్రుతిన్యాయాపేతమ్)·తన్మతమ్ ప్రమాణతర్కవిరుద్ధమ్·

౩౫· బాధకతర్కానుగృహీతప్రమాణమస్తీతిభావః · [20]

౩౬· తన్నిరాసేకింకారణమిత్యత్రాహ(జగతివితతమితి) ·

౩౭· శ్రుతిన్యాయాపేతమితిప్రసిద్ధత్వాన్నతన్నిరాసే యత్నఃకార్యఇ
తిచేత్తత్రాహ (మోహనమిదంతమఇతి)·

౩౮· (తమః) - యథార్థజ్ఞానావరణమ్·

౩౯· (మోహనమ్) - అపార్థేసమ్యక్త్వధీహేతుః· [25]

౪౦· (అపాస్తమ్) - దూరతఉత్సారితమ్·

౪౧· ఇత్యర్థః పరమతనిరాసః ·

౪౨· (సహీ)త్యాదినా గురూపాసనముక్తమ్·

౪౩· “ జయత్యతిబలోరామః”౧ ఇతివత్-(సహివిజయత)ఇత్యుక్తమ్·

౧॥ రా - సు ౪౨ - ౩౩.

వే. (౩) అశేషజగద్ధితానుశాసనశ్రుతినికరశిరసి సమధిగతోఽయమర్థః -

తా. ౯౪. అనేన ప్రాకరణికార్థస్య సాంప్రదాయికత్వముక్తం భవతి.

౯౫. ఏవమార్థం స్వపక్షస్థాపనపరపక్షప్రతిక్షేపసంక్షేపం కుర్వతా, దేవతాగురూపాసనరూపోభయవిధం మఙ్గళం శ్రౌతమాచరితం భవతి. [5]

౯౬. తథా పూర్వైరనుష్ఠితమ్ "నమస్కృత్య హృషీకేశమ్" ౧ "నమో భగవతే తస్మై వ్యాసాయ" ౨ ఇత్యాదిషు.

౯౭. తథా చ శ్రుతిః * యస్య దేవే"౩ ఇత్యాది. ...

(౩) ౯౮. అథ ప్రథమశ్లోకార్థమీషద్విస్తరేణ వదన్, ప్రాకరణికమర్థం ప్రతిజానీతే సప్రమాణమ్ (అశేషజగత్) ఇత్యాదినా. [10]

౯౯. శ్రూయతే నిత్యమితి వ్యుత్పత్తిసిద్ధేన (శ్రుతి) శబ్దేన- వేదస్యాపౌరుషేయత్వాన్నిర్దోషత్వం [illegible]

౧౦౦. (నికర) శబ్దేన- అధీయమానకృత్స్నశాఖార్థపర్యాలోచనం వివక్షితమ్.

౧౦౧. తత్రాప్యనన్యపరపరభాగసిద్ధ ఇతి దర్శయితుం (శిర) శ్శబ్దః.

౧౦౨. వక్ష్యమాణాభిప్రాయేణ (అయమర్థ) ఇత్యుక్తమ్. [15]

౧౦౩. (సమధిగతః)- సమ్యగధిగతః; అనధీతశాఖాన్తరార్థప్రతిపాదకేతిహాసపురాణాదిభిస్సహాధిగత ఇత్యర్థః.

౧౦౪. జగతో మిథ్యాత్వాత్ న భవదభిమతోపాయోపేయపరాః శ్రుతయః, అపి తు నిర్విశేషవస్తుజ్ఞానస్యైవ మోక్షోపాయత్వప్రతిపాదనపరా ఇతి శఙ్కాం వ్యుదస్యతి- (అశేషజగద్ధితానుశాసనేతి). [20]

౧౦౫. (జగద్ధితానుశాసనేతి). జగద్ధితజ్ఞాపనప్రవృత్తస్య వేదస్య,పూర్వమేవ భ్రాన్తే జగతి ప్రత్యక్షాద్యనవగతభ్రమాన్తరోత్పాదకత్వమనుపపన్నమిత్యభిప్రాయః.

౧౦౬. (హితమ్) - ఉపాయోపేయాత్మకమ్.

౧౦౭. (అనుశాసనమ్) - వివిచ్య జ్ఞాపనమ్ [25]

౧౦౮. "అనుపూర్వశ్శాసిర్వివిచ్య జ్ఞాపనార్థో దృష్ట" ౪ ఇతి హి శాబ్దాః?

౧౦౯. అశేషజగచ్ఛబ్దేన సర్వాధికారిణ ఉచ్యన్తే.

౧౧౦. హితానుశాసనపరో వేదః కథం త్రివర్గాద్యపురుషార్థం పురుషార్థం బోధయతీతి చేత్ -

౧౧౧. తత్తదధికారాపేక్షయా పురుషార్థత్వమస్తీతి తద్బోధనమ్.

౧॥ భార ౧-౧-౨౬. ౨॥ భార ౩॥ శ్వేతా - ఉ౫-౩౨. ౪॥

వే· (౪) జీవపరయాథాత్మ్యజ్ఞానపూర్వక వర్ణాశ్రమధర్మేతికర్తవ్య
తాక పరమపురుషచరణయుగళధ్యానార్చనప్రణామాదిః-

తా· ౧౧౨· తర్హి “ శ్యేనేనాభిచరన్ యజేత ” ౧ ఇతి కథంపాపత
మమత్యన్తాహితంకర్మవిదధాతీతిచేత్ , ఉచ్యతే - [5]

౧౧౩· తచ్చ, భక్ష్యవిశేషైర్బాలానివ శత్రూన్వశీకర్తుమ్;

౧౧౪· యద్వా, దేవబ్రాహ్మణహింసకాదిదుష్టనిగ్రహార్థకత్వేన
తస్యహితత్వమితి;

౧౧౫· యద్వా, అభిచారాదికర్మారాధ్యత్వ తత్తత్ఫలప్రదత్వ రూపభగ
వదైశ్వర్యవిశేషజ్ఞాపనేన, తదభిధాయిశాస్త్రస్య హితపరత్వమితి... [10]

(౪) ౧౧౬· ప్రథమశ్లోకేఉపాయస్యాతిసంక్షేపేణ సూచితత్వాత్ తంవి
స్తరేణవదన్, ప్రతిజ్ఞాతస్యార్థస్యశరీరమాహ (జీవ) ఇత్యాదినా;

౧౧౭· యద్వా, (యాథాత్మ్య) శబ్దేన, “ తత్త్వమసి ” ౨ వాక్యే,
త్వంపదస్య చేతనద్వయగతత్వమ్ సూచితమ్;

౧౧౮· “ ఐతదాత్మ్యమిదంసర్వంతత్సత్యమ్ ”౨ ఇతిపరమాత్మాత్మక [15]
త్వంహిసత్యముక్తమ్?

౧౧౯· తస్మాద్యాథాత్మ్యశబ్దస్యాయమేవాభిప్రాయః.

౧౨౦· (జ్ఞానపూర్వకశబ్దేన)-వాక్యార్థజ్ఞానమాత్రస్యానుపాయత్వమ్
సూచితమ్.

౧౨౧· (వర్ణాశ్రమధర్మేతికర్తవ్యతా) శబ్దేన - కర్మణోవివిదిషా [20]
సాధనత్వమ్, సముచ్చయవాదశ్చ, వ్యావర్తితౌ .

౧౨౨· (పరమపురుష) శబ్దేన - ధ్యేయస్య హేయప్రత్యనీకత్వ కల్యా
ణగుణాకరత్వాభ్యాంసర్వవిలక్షణత్వం జీవతావిశేషత్వఞ్చోక్తమ్,
“ తమేవంవిద్వాన్ ... నాన్యఃపన్థా ”౩ ఇతి శ్రీపురుషసూక్తానురోధాత్ .

౧౨౩· (చరణయుగళ) శబ్దేన- స్వామినోదాసస్యానుగుణాస్థితిర్ధర్మితా, [25]
“ సర్వదాచరణౌద్వంద్వంవ్రజామి ” ౪ ఇత్యాదివచనానుగుణ్యాత్ .

౧౨౪· (ధ్యానార్చనప్రణామాది) రిత్యత్రఆదిశబ్దేన - “ సతతంకీర్తయ
న్తోమామ్ ” ౫ ఇత్యాదికీర్తనస్మరణాదయోవివక్షితాః.

౧॥

౨॥ ఛా-ఉ- { ౯ - ౧౦ - ౧౧ - ౧౨ - / ౧౩ - ౧౪ - ౧౫ - ౧౬ } ౩·

౩॥ పురు. ౪॥ జి ౨·

౫ గీ - ౯ ॥ ౧౪

వే· (౫) అత్యర్థప్రియః, (౬) తత్ప్రాప్తిఫలః.

తా·౧౨౫· ధ్యానార్చనప్రణామకీర్తనాదయస్సర్వ ఉపాసనశరీరాన్తర్గతాః·

౧౨౬· వర్ణాశ్రమధర్మాః, ప్రయాజాదిస్థానీయాః·

౧౨౭ · ఆగ్నేయాదిషట్కస్థానే ధ్యానార్చనప్రణామాదిః· [5]

౧౨౮· ధ్యానమ్ - మానసమ్ , నామసంకీర్తనమ్ - వాచికమ్ , అర్చనాది - కాయికమ్ చ, కర్మ·

౧౨౯· యద్యపి తత్ర ధ్యానస్య ప్రాధాన్యమితరాపేక్షయా , తథాపి తద్విపాకరూపపరభక్త్యపేక్షయా అర్చనాదితుల్యవ్యవహారః .

౧౩౦· ఏవం త్రివిధముపాసనమ్ · [10]

౧౩౧· యథా " మన్మనాభవమద్భక్తోమద్యాజీమాంనమస్కురు ,, ౧ " సతతంకీర్తయన్తోమామ్ " ౨ " స్మరణం కీర్తనం విష్ణోశ్శ్రవణం పాదసేవనమ్ । అర్చనం వన్దనందాస్యం సఖ్యమాత్మనివేదనమ్ ॥ ఇతి పుంసార్పితా విష్ణోర్భక్తిశ్చ నవలక్షణా "౩ ఇత్యాది·

౧౩౨· మద్యాజీ - మదర్చనపరః· [15]

౧౩౩· వేదనధ్యానాదిశబ్దైరన్యతమోక్తౌ అర్చనప్రణామాదిసహితధ్యానస్యోపాయత్వమ్ - న్యాయస్మృత్యనుగృహీతశ్రుతిసిద్ధమ్ · ...

౧౩౪· తత్రసామాన్యవిశేషన్యాయాద్వేదనాదిశబ్దానాంధ్యానాదిపరత్వసిద్ధివత్ ,స్మృత్యనుగృహీతత్వాదర్చనప్రణామాదిసహితధ్యానపరత్వసిద్ధిరిత్యర్థః·

౧౩౫ · తస్మాద్ధ్యానార్చనప్రణామాదిస్సర్వోప్యుపేయవిరోధినిరాసకః· [20]

(౫') ౧౩౬ · (అత్యర్థప్రియ) ఇతి · ధ్యానార్చనప్రణామాదిస్సర్వోప్యత్యర్థప్రీతిపూర్వకఃకార్యః-

౧౩౭ · మన్మనాభవ , ఇత్యాదివచనే , మద్భక్తోమన్మనాభవ , మద్భక్తోమద్యాజీభవ , ఇతి ప్రతిపదంమద్భక్తపదాన్వయాదితిభావః ·

౧౩౮ · ఏవంప్రథమశ్లోకసంక్షిప్తముపాయస్వరూపంవిస్తృతమ్· ... [25]

(౬) ౧౩౯· ఉపేయమాహ (తత్ప్రాప్తిఫల)ఇతి ·

౧౪౦ · (అయమర్థ)ఇత్యర్థశబ్దస్యవిశేషణత్వాత్పుల్లిఙ్గతా·

౧౪౧ · పూర్వముపాయస్యాతిసంక్షిప్తత్వేన తద్వివరణపరత్వాత్ అస్మిన్ గ్రన్థే ఉపాయప్రధాననిర్దేశః ·

౧॥ గీ ౧౮-౬౫· ౨॥గీ· ౯-౫· ౩॥

వే. (౭) అస్యజీవాత్మనోఽనాద్యవిద్యాసఞ్చితపుణ్యాపాపరూపకర్మప్రవాహహేతుకబ్రహ్మాదిసురనరతిర్యక్-స్థావరాత్మకచతుర్విధదేహప్రవేశ

తా.(౭) ౧౪౨. ఉపేయమ్ - నిర్విశేషజ్ఞప్తిమాత్రమ్,

౧౪౩. నివర్త్యమ్ - మిథ్యారూపమవిద్యాదికమ్, (5)

౧౪౪. ఉపాయః - వాక్యార్థజ్ఞానమాత్రమ్-

౧౪౫. నహి మిథ్యాసర్పః గరుడధ్యాననివర్త్యః ?
అపితు నాయంసర్పఇతిజ్ఞానమాత్రనివర్త్యః,

౧౪౬. తస్మాన్నభవదుక్తస్యోపాయతేత్యత్రాహ (అస్యేతి).

౧౪౭. పరమాత్మైక్యానుపపత్తయే, తద్విరుద్ధస్వభావతయాప్రత్య (10)
క్షసిద్ధత్వముచ్యతే - అస్యేతిపదేన.

౧౪౮. (అనాది) శబ్దేన - అన్యోన్యాశ్రయపరిహారః.

౧౪౯. (అవిద్యా). - "శ్రూయతాంచాప్యవిద్యాయాః స్వరూపం కులనన్దన ॥ అనాత్మన్యాత్మబుద్ధిర్యా అస్వే స్వమితియామతిః" ౧ ఇత్యుక్తప్రకారాఽవిద్యాఽత్రాఽభిప్రేతా. [15]

౧౫౦. తయా సంచితమ్ - (అవిద్యాసంచితమ్);-

౧౫౧. "అవిద్యాసంచితంకర్మ" ౨ ఇతి హి స్మృతిః?

౧౫౨. ఉత్క్షేపణాద్యావృత్త్యర్థమ్ (పుణ్యపాప) శబ్దః.

౧౫౩. కథమ్ - పుణ్యస్యావిద్యాసంచితత్వమ్?-

౧౫౪. తద్ధి దేహాతిరిక్తాత్మజ్ఞానవతాఽనుష్ఠీయతే? [20]

౧౫౫. ఉచ్యతే -

౧౫౬. యథా.ఆత్మనో దేహాదివిలక్షణత్వాత్ దేహాత్మజ్ఞానమవిద్యా,

౧౫౭. తత్కృతాచ పాపం - క్రియతే,

౧౫౮. ఏవమ్, ఆత్మనో భగవచ్ఛేషత్వాత్ స్వతన్త్రాత్మజ్ఞానమప్యవిద్యా,

౧౫౯. తన్మూలమ్ - స్వర్గాదిఫలదకర్మానుష్ఠానమ్, [25]

౧౬౦. ఇతి పుణ్యస్యాప్యవిద్యాసంచితత్వోపపత్తిరితి:-

౧౬౧. దేహాభిమానిభిరజడత్వాదిధర్మకఆత్మనిజడత్వాద్యారోపవత్ - భగవదాత్మకఆత్మనిస్వనిష్ఠత్వారోపణమ్ - భ్రాన్తిరేవేత్యవిద్యైవహి సా !

౧౬౨. ఏవంవిధ(కర్మప్రవాహహేతుక)ః-(చతుర్విధదేహప్రవేశ)ః.

౧ ॥ వి - పు ౬ - ౭ - ౧౦. ౨ ॥ వి - పు - ౨ - ౧౩ - ౬౬.

వే. కృత తత్తద్దేహాత్మాభిమానజనితావర్జనీయభవభయవిధ్వంసనాయ,
(౮) దేహాతిరిక్తాత్మస్వరూపతత్స్వభావ తదన్తర్యామిపరమాత్మస్వరూపతత్స్వభావ తదుపాసనతత్ఫలభూతాత్మస్వరూపావిర్భావపూర్వకానవధికాతిశయానన్దబ్రహ్మానుభవజ్ఞాపనే (౬)

తా. ౧౬౩. తత్ (కృత)ః - (తత్త)ద్దేహాత్మా(త్మాభిమాన)ః,

౧౬౪. [అనాత్మని ...అస్మి]చ ఆత్మీయాభిమానీ కర్మ,

౧౬౫. కర్మణా శరీరప్రవేశః,

౧౬౬. తచ్ఛరీరసంబన్ధేన అవిద్యా , ఇతి ప్రవాహో నాదితా.

౧౬౭. తేన (అవర్జనీయ)మ్ (భవభయ)మ్. - [10]

౧౬౮. జన్మజరామరణాదిభయమ్మిథ్యేతి సహస్రకృత్వ ఉద్ఘోషణేపి నివర్తయితుమశక్యమిత్యభిప్రాయేణ (అవర్జనీయమ్)ఇత్యుక్తమ్.

౧౬౯. (తద్విధ్వంసనాయేతి).-

౧౭౦. ఏవమ్ - నివర్త్యముక్తమ్; ...

౧౭౧. అత్ర జన్యజనకభావోపపాదనేన, ప్రతీతిమాత్రసిద్ధత్వాభావాత్ అదృష్టద్వారా నివర్త్యమితిసిద్ధమ్ . [15] ...

(౮)౧౭౨. (దేహాతిరిక్తాత్మతత్స్వరూపతత్స్వభావేతి).-

౧౭౩. (స్వరూప)మ్ - జ్ఞానానన్దైకలక్షణమ్.

౧౭౪. (స్వభావో)భగవచ్ఛేషత్వమ్.

౧౭౫. ఉపాసకత్వానుగుణౌ స్వరూపస్వభావౌ జీవస్యోక్తౌ. [20]

౧౭౬.(తదన్తర్యామిపరమాత్మస్వరూపతత్స్వభావేతి).-

౧౭౭.(తదన్తర్యామి) శబ్దేన - జీవస్య పరమాత్మశరీరత్వేతద్వాచిశబ్దస్యపరమాత్మపర్యన్తత్వమ్ - సిద్ధమ్ .

౧౭౮.(పరమాత్మస్వరూప)మ్ - ఈశితృత్వమ్.

౧౭౯. (స్వభావః)- ప్రణతసౌలభ్యమ్. [25]

౧౮౦- ఉపాస్యత్వానుగుణౌ స్వరూపస్వభావౌ ఈశ్వరస్యోక్తౌ.

౧౮౧. ఏవం సిద్ధరూపముపేయముక్తమ్ . ...

౧౮౨.(తదుపాసన)శబ్దేన-ఉపాయఉక్తః ౧ - ౨ / ౯,౪౭-౫౨,౯౨-౭, ; ౩ / ౧౦౬

౧౮౩.సపూర్వంపిస్తృతఇతినాత్రవిస్తృతః ౪ - ౫ / ౧౧౬ - ౩౮ ; ౮ / ౧౮౭, ; ౯ / ౯౨- ౭

౧౮౪. ఉపేయస్య ప్రాప్తిప్రకారఉచ్యతే (తత్ఫలభూతేత్యాదినా)

౧౮౫.(జ్ఞాపనఇతి)జ్ఞాపనశబ్దేనపూర్వోక్తానుశాసనశబ్దస్సపష్టార్థః ౩ / ౧౦౭ - ౧౦౮

వే. ప్రవృత్తంహి వేదాన్తవాక్యజాతమ్,

(౯) * తత్త్వమసి" ౧

* అయమాత్మాబ్రహ్మ " ౨

* య ఆత్మని తిష్ఠన్నాత్మనోన్తరోయమాత్మా న వేద యస్యాత్మా శరీరమ్ [5]

య ఆత్మానమన్తరోయమయతి స త ఆత్మాన్తర్యామ్యమృతః "౩

*ఏష సర్వభూతాన్తరాత్మాఽపహతపాప్మా దివ్యో దేవ ఏకో నారాయణః"౪

* తమేతం వేదానువచనేన బ్రాహ్మణా వివిదిషన్తి యజ్ఞేన దానేన తపసా నాశకేన "౫ * బ్రహ్మవిదాప్నోతి పరమ్ "౬

*తమేవం విద్వానమృత ఇహ భవతి। నాన్యః పన్థా అయనాయ విద్యతే" ౭ [10]

ఇత్యాదికమ్।

తా. ౧౮౬. (వేదాన్తవాక్యజాత) శబ్దేన - ఏకవాక్యమాత్రపర్యాలోచనమ్-వ్యావృత్తమ్.

౧౮౭. (బ్రహ్మానుభవజ్ఞాపన)-ఇతి నిర్దేశేన - వేదాన్తవాక్యానాముపాసనరూపకార్యప్రధానత్వశఙ్కా-వ్యావృత్తా. (15)

(౯) ౧౮౮. ఉక్తార్థవిషయాణి తాని వాక్యాన్యాహ (తత్త్వమసీతి)

౧౮౯. షడ్విధతాత్పర్యలిఙ్గోపేతత్వాత్ తత్ ప్రథమముక్తమ్.

౧౯౦. తత్ర జీవవిశేషస్య బ్రహ్మతాదాత్మ్యం ప్రతిపన్నమితి, జీవమాత్రస్య బ్రహ్మైక్యకత్వపరం వాక్యమాహ (అయమాత్మా బ్రహ్మేతి).

౧౯౧. అథ ఘటకశ్రుతిమాహ (య ఆత్మనీతి). [20]

౧౯౨. దేవతావిశేషనిర్ణయార్థమాహ (ఏష ఇతి).

౧౯౩. ఉపాసనస్య వర్ణాశ్రమధర్మేతికర్తవ్యతాకత్వే ప్రమాణమాహ (తమేతమితి).

౧౯౪. ఉపాసనమేవోపాయ ఇత్యత్ర ప్రమాణమాహ (బ్రహ్మవిదితి).

౧౯౫. బ్రహ్మవిత్ - పరమపురుషోపాసకః [25]

౧౯౬. ఉపాయాన్తరనిషేధమాహ (తమేవమితి).

౧౯౭. (ఆది) శబ్దేన-ఉపాసనశబ్దాన్వితవాక్యాని భేదశ్రుతయశ్చ వివక్షితాః.

(౧౦). ౧౯౮. ఏషు వాక్యేషు జీవపరయోః స్వరూపైకత్వం ప్రతిపన్నమిత్యాకాఙ్క్షాయామ్,

౧॥ ఛా-౬. ౮. ౭. ౨ ॥ బృ-౬-౬-౬-౫ ౩॥ ఛా-౩-౬-మాధ్య-బృ-౫-౭-౭-
౪॥ సు - ౬- ౭, ౫॥ బృ - ౬ ౬ - ౪-౨౨. ౬॥ తై - ౬-౭న. ౭ పు సూ-౭

వే॰ (౧౦) జీవాత్మస్వరూపమ్ - దేవమనుష్యాదిప్రకృతిపరిణామవిశేష
రూపనానావిధభేదరహితమ్, (౧౧) జ్ఞానానన్దైకగుణమ్.
(౧౨) తస్యైతస్య

తా॰ ౧౯౯॰ ఉపబృంహణానుగృహీతశ్రుతిప్రతిపన్నం తయోస్స్వరూ (5)
పంవివక్షన్,

౨౦౦॰ ప్రథమం జీవాత్మస్వరూపమాహ (జీవాత్మేతి).

౨౦౧॰ « తథాత్మాప్రకృతౌసఙ్గాదహఙ్కారాదిదూషితః। భజతేప్రాకృ
తాన్ధర్మాన్ » ౧ « పుమాన్నదేవో ననరోనపశుర్నచపాదపః। శరీరాకృతి
భేదాస్తు భూపైతేకర్మయోనయః » ౨ ఇత్యాదిషు, ప్రకృతిసఙ్గాత్ (10)
దేవాదిశరీరసఙ్గాత్ అనేకరూపత్వదర్శనాత్, తదుభయవాక్యైకకణ్ఠ్యందర్శ
యన్నాహ (దేవమనుష్యాదిప్రకృతిపరిణామవిశేషరూపేతి).

౨౦౨॰ ప్రకృతిపరిణామనిబన్ధనోవిశేషః-(ప్రకృతిపరిణామవిశేష)ః.తద్రూపః.

౨౦౩॰ (నానావిధ)శబ్దేన - బాహ్యోదేవమనుష్యాదిస్వవాన్తరభే
దః, ఆన్తరః - సుఖిత్వదుఃఖిత్వాద్యవాన్తర(భేద)శ్చ, వివక్షితః. (15)

(౧౧) ౨౦౪॰ (జ్ఞానానన్దైకగుణమ్) ఇత్యనేన « నిర్వాణమయఏవాయ
మాత్మాజ్ఞానమయోఽమలః। దుఃఖాఽజ్ఞానమలాధర్మాః ప్రకృతేస్తే నచా
త్మనః » ౩ ఇత్యస్యార్థోఽభిప్రేతః-

౨౦౫॰ జ్ఞానానన్దవిశేషగుణకమ్,

౨౦౬॰ జ్ఞానత్వానన్దత్వగుణకంవా. (20)

(౧౨) ౨౦౭॰ కథమ్,దేవాదిభేదరాహిత్యమ్ ?,

౨౦౮॰ ప్రత్యక్షానుమానాగమైస్తథాహిప్రతిపత్తిః?

౨౦౯॰ ఇతిశఙ్కాయామ్,

౨౧౦॰ ప్రత్యక్షాదీని శరీరవిశిష్టాత్మవిషయాణి,

౨౧౧॰ నిష్కృష్టాత్మవిషయాణివాక్యానితు భేదరాహిత్యంవదన్తి, (25)

౨౧౨॰ ఇత్యాది, వదన్,

౨౧౩॰ అభేదశఙ్కాంచపరిహరతి, (తస్యైతస్యేతి).

౨౧౪॰అత్ర అద్వైతభ్రమాస్పదానికానిచిద్వచాంసివ్యాఖ్యాతానిభవన్తి

౨౧౫॰ (తస్యేతి) - జ్ఞానానన్దైకస్వరూపత్వేనవివక్షితమ్.

౨౧౬॰ (ఏతస్యేతి)- శరీరసంబన్ధోఽభిప్రేతః.

౨ ॥వి - పు౨-౧౩-౯౮. ౩॥౧॥ వి - పు ౬ - ౭ - ౨౨, ౨౪.

వే. (౧౩) కర్మకృత*దేవాదిభేదేఽపధ్వస్తే(౧౪)స్వరూపభేదో వాచామగోచరః,(౧౫)స్వ*సంవేద్యః(౧౬)"జ్ఞానస్వరూపమ్"౧ ఇత్యేతావదేవ నిర్దేశ్యమ్;

(౧౩) తా. ౨౧౭. (కర్మకృత*దేవాదిభేదేఽపధ్వస్తే) ఇత్యనేన "ఏకస్వరూపభేదో హి బాహ్యకర్మవృత్తిప్రజః। దేవాదిభేదేఽపధ్వస్తే నాస్త్యేవావరణో హి సః।"౨ ఇత్యస్యార్థో వివృతో భవతి. (5)

(౧౪)(౧౫)౨౧౮ (స్వరూపభేదో వాచామగోచరస్స్వ*సంవేద్య)ఇత్యనేన "ప్రత్యస్తమితభేదం"౩ ఇత్యాదివచనమ్ - వ్యాఖ్యాతం భవతి.

౨౧౯. [ఏకస్వరూపేతి]గ్రన్థస్యాయమర్థః-

౨౨౦. జ్ఞానానన్దైకస్వరూపస్యాత్మనో బుద్ధిసుఖాద్యన్తర(భేదః), - (10)
సంసారహేతుకర్మజన్యశరీరాఖ్యావరణహేతుకః.

౨౨౧. [దేవాది]శరీర[భేదే] నష్టే సతి నాత్మనో భేదః.

౨౨౨. [ఆవరణో హి సః] - సహి దేవాదిశరీరభేద ఆవరణః,!

౨౩౩. తస్మాత్ తన్నాశే తత్కృతభేదో నాత్మని విద్యత ఇత్యర్థః.

౨౨౪. పాఠాన్తరేఽర్థః స్పష్టః. (బాహ్యకర్మప్రవృత్తిజః) (15)

౨౨౫. [ప్రత్యస్తమితేత్యాది]గ్రన్థస్య అయమేవార్థః.
౨౨౬. [ప్రత్యస్తమిత]దేవమనుష్యాది[భేదమ్]-
౨౨౭. [సత్తామాత్రమ్],నతుజన్మాదివికారాస్పదమ్.

{ ప్రత్యస్తమిత భేదంయత్, సత్తామాత్రమ్,

౨౨౮. అతఏవ [అగోచరమ్] -
౨౨౯. [వచసామ్]- దేవాదివచసామ్,
౨౩౦. జాయత ఇత్యాది[వచసామ్]చాగోచరమ్-

{ అగోచరమ్ -। వచసామ్, (20)

౨౩౧. తుచ్ఛత్వవ్యావృత్త్యర్థమాహ-[ఆత్మసంవేద్యమ్]ఇతి,
౨౩౨. [తత్] చ స్వరూపతో ధర్మతశ్చ[జ్ఞానమ్],
౨౩౩. [తత్] చ [బ్రహ్మ]శబ్దాభిలప్యమ్, ఇత్యర్థః-

{ ఆత్మసంవేద్యమ్, తత్, -జ్ఞానమ్, బ్రహ్మసంజ్ఞితమ్.॥

(౧౬)౨౩౪. సంసారదశాయాం దేవాదివ్యవహారః తదగోచరం చేత్ (25)
జ్ఞానమిత్యపి తదానీం వ్యవహారాత్ (జ్ఞానస్వరూపమ్)ఇత్యపి న వక్తుమ్ శక్యమ్,

౨౩౫. యది శక్యమ్ తర్హి దేవాదివ్యవహారశ్చ శక్య ఇత్యత్రాహ -

౨౩౬. (*జ్ఞానస్వరూపమ్,, ఇత్యేతావదేవ నిర్దేశ్యమితి)-

౨౩౭. నహి, ఔపాధికాకారాభావే, తద్వాచిశబ్దాగోచరత్వమివ స్వాభావికరూపవాచిశబ్దాగోచరత్వమ్, ఇత్యర్థః.

౧॥వి-పు-౧-౪-౪౦. ౨॥ వి-పు-౨-౧౪-౩౩ ౩॥వి-పు-౬-౭-౫౩

వే. (౧౭) తచ్చ, సర్వేషామాత్మనాం సమానమ్.
(౧౮) ఏవంవిధచిదచిదాత్మకప్రపఞ్చస్య (౧౯) ఉద్భవస్థితిప్రళయసంసారనివర్తనైకహేతుభూతః, (౨౦) సమస్తహేయప్రత్యనీకతయా (౨౧) కల్యాణైకతానతయా చ, (౨౨) స్వేతరసమస్తవస్తువిలక్షణస్వరూపః, (౨౩) (5) అనవధికాతిశయాసంఖ్యేయకల్యాణగుణగణః, (౨౪) * సర్వాత్మ-" ౧ * పరబ్రహ్మ- " ౨ * పరఞ్జ్యోతిః- " ౩ * పరతత్త్వ-" ౪ * పరమాత్మ-" ౫ * సదాదిశబ్దభేదైర్నిఖిలవేదాన్తవేద్యో (౨౫) భగవాన్

తా. ౭౩౮. సర్వశబ్దాగోచరం చేత్ [వచసామ్ - అగోచరమ్] ఇత్యపి న శక్యతే వక్తుమితి భావః [10]
(౧౭) ౭౩౯. (తచ్చ సర్వేషామాత్మనాం సమానమ్) ఇత్యనేన- "పుమానే[illegible]" ౭ ఇత్యాదిమూలకశ్లోకో వ్యాఖ్యాతో భవతి,
౭౪౦. "తన్మనస్సమతాలమ్బి కార్యం, సామ్యం హి ముక్తయే?" ౮ "నిర్దోషం హి సమం బ్రహ్మ" ౯ ఇత్యాదివచనాత్.
(౧౮) ౭౪౧. అథ అన్తర్యామిస్వరూపమాహ (ఏవంవిధేతి). (15)
౭౪౨. జీవస్వరూపస్య దేహాదిశరీరస్య చ ప్రస్తుతత్వాత్ (ఏవంవిధేత్యుక్తమ్.)
౭౪౩. యద్వా, ప్రత్యక్షాదిప్రమాణప్రసిద్ధత్వయోక్తమ్.
(౧౯) ౭౪౪. (ఉద్భవేత్యాదినా) జగత్కారణత్వం మోక్షప్రదత్వం చోక్తం.
(౨౦)(౨౧) ౭౪౫. స్వేతరవైలక్షణ్యమ్ తృణాదేరప్యస్తీతి,
[illegible] ఉభయలిఙ్గత్వేన వైలక్ష (20) ణ్యముచ్యతే (సమస్తేత్యాదినా).
౭౪౬. (కల్యాణ)శబ్దః - అనన్తవాచీ-
(౨౨) ౭౪౭. (సమస్తవస్తువిలక్షణస్వరూప)ఇత్యత్ర, స్వరూపశబ్దేన విశేష్యాంశోఽభిప్రేతః.
(౨౩) ౭౪౮. ఉపాస్యత్వ ప్రాప్యత్వోపయోగి గుణజాతాభిప్రాయేణాహ (అనవధికాతిశయాసంఖ్యేయకల్యాణగుణగణ) ఇతి (25)
(౨౪) - (౨౫) ౭౪౯. సర్వ్వాత్మపరబ్రహ్మాదిసాధారణశబ్దైః,
౭౫౧. భగవన్నారాయణపురుషోత్తమాద్యసాధారణశబ్దైశ్చ,
౭౫౨. ఏకమేవాభిధీయత ఇత్యాహ (సర్వాత్మేత్యాదినా).

౧॥ఆర. ౩. ౨౦. ౨॥ తై-౨-౧. ౨. ౩॥ ఛా-౮-౩-౨. ౪॥ ౫॥ * ఛా-౬-౨-౧. ౭॥ ౮॥ ౯॥ గీ-౫-౧౯

పే. (౨౬) నారాయణ (౨౭) పురుషోత్తమ (౨౮) ఇత్యన్తర్యామిస్వరూపమ్.
(౨౯) తస్యచ వైభవప్రతిపాదనపరాస్స్మృతయః, (౩౦) శ్వేతరస్య స్తదిదమిస్తుజాతాన్తరాత్మతయానిఖిలనియమనమ్, [illegible]
తా. (౨౫) ౨౫౧. (భగవ) చ్ఛబ్దేన - హేయప్రత్య [illegible]
గుణాస్పదత్వంచవివక్షితమ్.
(౨౬) ౨౫౨. (నారాయణ)శబ్దేన ఉభయవిభూ [illegible]
(౨౭) ౨౫౩. (పురుషోత్తమ)శబ్దేన - [illegible]త్వమ్,
(౨౮) ౨౫౪. (ఇత్యన్తర్యామిస్వరూపమ్) - ఇత్య [illegible]ర్థః.
౨౫౫. ఏవమ్ - భేదశ్రుత్యర్థఉక్తః. (10)
౨౫౬. అయంచ అభేదశ్రుతివిరుద్ధ ఇతి శఙ్కాయామ్,
(౨౯) ౨౫౭ తదైకార్థ్యముచ్యతే (తస్యచేత్యాదినా).
౨౫౮. (తస్య) - భేదశ్రుతిప్రతిపన్నస్య,
౨౫౯. (వైభవప్రతిపాదనపరాస్స్మృతయ) ఇతి భేదశ్రుత్యనుగుణాత్ ఘటకశ్రుత్యైకార్థ్యాత్, సామానాధికరణ్యస్యాభావాచ్చ [illegible] తయోపిత ద్వైభవప్రతిపాదనపరా ఇత్యభిప్రాయః.
౨౬౦. సామానాధికరణ్యవాక్యస్యతద్వైభవప్రతిపాదకత్వంకథమిత్యత్రాహ (శ్వేతరేత్యాదినా).
౨౬౧. అన్తర్యామిణఃపరమాత్మనః, తదేకనియామ్యత్వేనకృత్స్నస్య శరీరత్వాత్, తద్వాచినశ్శబ్దాః శరీరిపర్యన్తమభిదధతి, (20)
౨౬౩. సమానాధికరణవాక్యైర్భిన్నప్రవృత్తినిమిత్తపదైః,వ్యధికరణవాక్యైశ్చ, తద్వైభవంప్రతిపాద్యమ్ ఇతి సర్వశ్రుతీనామైకార్థ్యమిత్యర్థః.
౨౬౪. త(న్నియమనం) (ప్రతిపాదయన్తి) ఇత్యన్వయః.
౨౬౫ " పరస్యబ్రహ్మణశ్శక్తిస్తథేదమఖిలంజగత్ " ౧
" విష్ణోరంశాద్విజోత్తమ " ౨ (25)
" విష్ణోరేతావిభూతయః " ౩
" పరస్యబ్రహ్మణోరూపమ్ " ౪
"శరీరంతేజగత్సర్వమ్ " ౫ " తత్సర్వంవైహరేస్తనుః " ౬ " తానిసర్వాణితద్వపుః " ౭ ఇత్యాదిషు, శక్త్యంశాదిశబ్దానాంప్రయోగోద్రష్టవ్యః.

౧॥ ౨॥౩॥వి-పు౧-౨౨ - ౧౭, ౩౨. ౪॥ వి - పు ౧- ౨. ౧౭.
౫॥రా-యు౧౨౦ - ౨౬. ౬॥ వి-పు-౧-౨౨-౩౮౭॥ వి - పు ౧ - ౨౨ - ౮౭.

వే.(3౨) తద్విభూతి తద్రూప తచ్ఛరీరతత్త్వ న్వప్రభృతిభిశ్శబ్దైః,
(33) తత్సామానాధికరణ్యేనచ ప్రతిపాదయన్తి.
(3౪) తస్య వైభవప్రతిపాదనపరాణామేషామ్,

తా.౨౬౭. (తచ్ఛక్తితదంశే)త్యాదినా ప్రతిపదంతచ్ఛబ్దప్రయోగావృ (5) త్తిః - ప్రత్యేకస్యనిరపేక్షహేతుత్వాభిప్రాయేణ.

౨౬౮. యద్వా,యంపరమాత్మానంప్రతి, యదేతజ్జగత్ శరీరముచ్యతే,

౨౬౯. తమేవప్రతి, తదేవేదంజగత్ - శక్త్యంశాదిశబ్దైరుచ్యతే;-

౨౭౦. అతఏవ , పితృత్వపుత్రత్వవత్ ప్రతిసమ్బన్ధిభేదాత్ అవిరోధో దుర్వచః;- [10]

౨౭౧. అతః, శరీరాదిశబ్దానామ్,ఐకార్థ్యతత్పరత్వేనఅవిరోధేవాచ్యే, శరీరాదిశబ్దానుగుణం శక్త్యాదిశబ్దానామ్ అవిరోధేన అర్థోవర్ణనీయః . -

౨౭౨. “ అన్తరోయమయతి ” ౧ఇతి లక్షణపూర్వకమ్‌శరీరభావస్య ముఖ్యతయోక్తత్వాత్ -

౨౭3. కార్యోపయోగివిశేషణత్వాత్ (శక్తిః); [15]

౨౭౪.విశిష్టేబ్రహ్మణి విశేషణతయైకదేశత్వాత్ (అంశః);

౨౭౫. నియామ్యతయా (విభూతిః);

౨౭౬. వ్యాప్యత్వే సతి నియామ్యత్వాత్ (శరీరమ్);

౨౭౭. అతః సర్వేషామ్ ఐకార్థ్యమిత్యభిప్రాయః.

౨౭౮. శరీరతనుశబ్దోపాదానమ్- దృష్టాన్తాభిప్రాయేణకృతమ్. [20]

౨౭౯.శరీరతనుశబ్దయోరివశక్త్యాదిశబ్దానామవిరోధోవర్ణనీయ ఇతిభావః

౨౮౦. ఏవంప్రథమశ్లోకార్థఉపద్వివృతః . ౧/౪-౫౧

(3౪)౨౮౧. అథద్వితీయశ్లోకస్యపూర్వార్ధస్య పరపక్షప్రయోపన్యాసపరస్య, అర్థంక్రమాద్వివరిష్యన్,

౨౮౨. ప్రథమమ్‌శాఙ్కరమతసంగ్రహమ్‌వివృణోతి(తస్యవైభవే (25) త్యాదినా). ౨/౫౬-౬౨

౨౮3. (తస్య), (ఏషామ్) ఇతి పదద్వయస్యాయమభిప్రాయః.

౨౮౪.(తస్య) -భేదశ్రుతిభిః సమస్తచిదచిద్వస్తువిలక్షణతయాప్రతిపన్నస్యబ్రహ్మణః.

౨౮౫.(ఏషామ్)- భేదశ్రుత్యానుగుణ్యాత్ సామానాధికరణ్యస్యాభావ్యాత్,

౧॥ శ్రీ - భా . 3.౨౬ మాధ్య - [illegible]

(౩౫.) సామానాధికరణ్యాదీనాం వివరణే ప్రవృత్తాః కేచన:-
(౩౬.) "నిర్విశేష జ్ఞాన మాత్రమేవ బ్రహ్మ;
(౩౭.) తచ్చ - నిత్యముక్తస్వప్రకాశస్వభావమపి,
(౩౮.) తత్త్వమస్యాదిసామానాధికరణ్యావగతజీవైక్యమ్; [5]
(౩౯.) బ్రహ్మైవ-అజ్ఞమ్,-
(౪౦) బధ్యతే ముచ్యతే చ;

---

(౩౫) ౨౮౬. ఘటక శ్రుత్యైకార్థ్యాచ్చ తద్-(వైభవప్రతిపాదనపరాణామ్), ఇతి భావః.
౨౮౭. (ఆది) శబ్దేన-ఘటకశ్రుతయో వివక్షితాః, భేదనిషేధశ్రుతయో వా. [10]
౨౮౮. (ఏషాం...వివరణే ప్రవృత్తాః కేచన) ఇత్యనేన - విరోధస్స్ఫురితః,-
౨౮౯. (కేచన) (వర్ణయన్తి) ఇత్యన్వయః. (వే-౫౦.)
(౩౬) ౨౯౦. (నిర్విశేషజ్ఞానమాత్రమేవ బ్రహ్మ) ఇతి.-
౨౯౧. (మాత్ర) శబ్దేన - కృత్స్నవిశేషవ్యావృత్తిరుక్తా; -
౨౯౨. కాన్తే [illegible] జ్ఞాన [illegible]:- [15]
౨౯౩. "సయథా సైన్ధవఘనః"[1] ఇతి శ్రుతి వాక్యార్థోఽత్రాభిప్రేతః.-
౨౯౪. యద్వా;- (నిర్విశేష) శబ్దేన - శ్రౌతనిషేధోఽభిప్రేతః.
౨౯౫. తేన-జ్ఞాతృజ్ఞేయస్వరూపవిశేషాః, గుణరూపవిశేషాశ్చ నిషిద్ధా భవన్తి.
౨౯౬. (జ్ఞాన) శబ్దేన జ్ఞానస్వరూపతో వ్యావృత్తిరూపార్థగుణనిషేధోఽభిప్రేతః.
౨౯౭. *జ్ఞానస్వరూపస్యైవ జ్ఞాతృత్వం జ్ఞేయత్వం చ సిద్ధాన్తినోఽభిమతమ్,
౨౯౮. అతస్తద్వ్యావృత్త్యర్థమ్ "నదృష్టేర్ద్రష్టారమ్"[2] "యస్యామతమ్"[3] ఇత్యాద్యుక్తజ్ఞాతృత్వజ్ఞేయత్వనిషేధాభిప్రాయో (మాత్ర) శబ్దః.
౨౯౯. (ఏవ) కారేణ సవిశేషత్వపరవాక్యానామ్, అతత్త్వావేదకత్వమ్ అభిప్రేతమ్.
(౩౭) ౩౦౦. స్వయాథాత్మ్యాఽజ్ఞానపూర్వకో బన్ధః-స్వప్రకాశేవస్తు [25] నినసంభవతీతి-బ్రహ్మ నిత్యముక్తమేవేత్యాహ (నిత్యేతి).
౩౦౧. వస్తుతో (నిత్యముక్తస్వప్రకాశస్వభావమపి),
(౩౮) ౩౦౨. (జీవైక్య) స్య (సమానాధికరణ) వాక్యా (వగత) త్వాత్,
(౩౯) ౩౦౩. (బ్రహ్మైవ) అవిద్యాతిరోహితమ్, భేదభ్రమమనుభవతీతి కల్ప్యమ్.
(౪౦) ౩౦౪. అతఏవ బన్ధశ్చ మోక్షశ్చోపపన్న ఇత్యర్థః,

౧॥ - బృ - ఉ. ౬ - ౫ - ౧౩. ౨॥ బృ ఉ. ౫- ౪- ౨. ౩॥ కే - ఉ. ౨-౩
* వి-పు. ౧ ౪-౪౦.

(౪౧·) నిర్విశేషచిన్మాత్రాతిరేకి ఈశ్వరేశితవ్యాద్యనన్త వికల్ప స్వరూపమ్ కృత్స్నం జగత్, మిథ్యా;
(౪౨·) కశ్చిద్బద్ధః కశ్చిన్ముక్తఇతీయంవ్యవస్థానవిద్యతే;
(౪౩·) ఇతఃపూర్వం కేచనముక్తాఇత్యయమర్థోమిథ్యా; [5]
(౪౪·) ఏకమేవశరీరమ్జీవవత్, నిర్జీవానీతరాణి శరీరాణి;
(౪౫·) తచ్ఛరీరం - కిమితి, నవ్యవస్థితమ్;
(౪౬·) ఆచార్యో జ్ఞానస్యోపదేష్టా, మిథ్యా;

---

(౪౧) ౩౦౫· (జీవైక్యమ్) శ్రుతిసిద్ధమభ్యుపగతశ్చేత్, శ్రుతిసిద్ధ-(ఈశ్వరేశివ్యాది) భేదోప్యభ్యుపగన్తవ్య ఇత్యత్రాహ (నిర్విశేషేతి·) [10]
౩౦౬· అద్వైతవాక్య బలేన తేషాంవాక్యానామ్ (మిథ్యా) విషయత్వమ్ ఆశ్రయణీయమిత్యర్థః·
(౪౨) ౩౦౭· బద్ధముక్తవ్యవస్థాసిద్ధ్యర్థమ్ ఆత్మభేదోభ్యుపగన్తవ్య ఇత్యత్రాహ (కశ్చిదితి)·
(౪౩)౩౦౮· (బద్ధ...ముక్త...వ్యవస్థా)-శ్రుతిసిద్ధత్వాత్ అఙ్గికార్యా,-[15]
౩౦౯· శుకాదయోహిముక్తాః?, ఇత్యత్రాహ (ఇతఃపూర్వమ్) ఇతి·
(౪౪) ౩౧౦· చేష్టాదిభిః, సర్వశరీరాణామాత్మవత్త్వమ్ - సిద్ధమ్;-
౩౧౧· తథాసతి సుఖదుఃఖవ్యవస్థాయాం చాత్మని భేదేన బన్ధమోక్షవ్యవస్థాస్యాదిత్యత్రాహ (ఏకమేవశరీరమితి)· -
౩౧౨· జీవైక్యే సర్వశరీరాణామ్ సజీవత్వాభావాత్ సుఖాది ప్రతి [20] సన్ధానాభావఇత్యర్థః·
౩౧౩· ఏకస్య సజీవత్వంచ - ఐక్యోపదేశబలాత్స్వీకృతమ్·
౩౧౪· (ఏకమేవశరీరమ్ - సజీవం) చేత్, తచ్ఛరీరకోజీవఃశ్రవణమననాదిభిః లబ్ధాద్వైతజ్ఞానస్స్యాదితి -
(౪౫)౩౧౫· బన్ధోనస్యాత్, ఇత్యత్రాహ (తచ్ఛరీరమ్కిమితినవ్యవస్థితమితి)·-
౩౧౬· "ఇదంశరీరమ్ - సజీవమ్, ఏతచ్ఛరీరకోజీవః జ్ఞానవాన్"¹ ఇతినిశ్చేతుమశక్యమిత్యర్థః·
(౪౬) ౩౧౭· శిష్యాచార్యవ్యవస్థాయాం ఆత్మబహుత్వంస్యాత్,-
(౪౮) ౩౧౮· శాస్త్రస్యచప్రామాణ్యాత్ బ్రహ్మవ్యతిరిక్తమ్సత్యంస్యాత్ ఇత్యత్రాహ (ఆచార్య) ఇతి· [30]

(౪౭.) ప్రమాతా మిథ్యా;
(౪౮.) శాస్త్రంచ మిథ్యా;
(౪౯.) శాస్త్రజన్యజ్ఞానంచ మిథ్యా;
(౫౦.) ఏతత్సర్వం,మిథ్యాభూతేనశాస్త్రేణైవావగతమ్;" ఇతివర్ణయన్తి. [5]
(౫౧.) అపరేతు;"అపహతపాప్మత్వాదిసమస్తకల్యాణగుణోపేతమపిబ్రహ్మ,
(౫౨.) తేనైవైక్యావబోధేన,
(౫౩.) "కేనచిదుపాధివిశేషేణసంబద్ధమ్, బధ్యతే ముచ్యతేచ,
(౫౪.) నానావిధమలరూపపరిణామాస్పదంచ," ఇతివ్యవస్థితాః.

(౪౭) ౩౧౯. (ప్రమాతా) శ్రోతా వివక్షితః. [10]

...(౪౯) ౩౨౦. ఏకైకమేవ నిరపేక్షంప్రమాణమితిజ్ఞాపనాయ మిథ్యాశబ్దావృత్తిః.

(౫౦) ౩౨౧. (ఇతివర్ణయన్తి)ఇతి. (వే. ౩౫). (వర్ణ) నశబ్దేనగ్రన్థప్రపఞ్చః, అర్థదౌస్స్థ్యంచ, వివక్షితమ్.

(౫౧) ౩౨౨. అథ ద్వితీయశ్లోకపూర్వార్ధస్థంభాస్కరమతోపన్యాస [15] సంగ్రహమ్, వివృణోతి (అపరే) ఇత్యాదినా. $\frac{౨}{౬౩-౬౪}$

౩౨౩. (వివరణేప్రవృత్తాః) ఇత్యనువర్తతే. (అపరే...వ్యవస్థితాః) ఇత్యన్వయః.

౩౨౪. ప్రమాణసిద్ధస్య బాధాయోగాత్ సగుణత్వమ్ - తైరభ్యుపగతమిత్యాహ (అపహతపాప్మత్వాది) ఇతి. [20]

(౫౨)౩౨౫. స్వతోఽపహతపాప్మత్వాదియుక్తమపి,ఐక్యోపదేశాఽన్యథానుపపత్త్యా,ఉపాధిసంబన్ధోప్యభ్యుపగమ్యతఇత్యాహ(తేనైవేతి).

౩౨౬. (ఐక్యావబోధేన...వ్యవస్థితాః) ఇత్యన్వయః.

(౫౩) ౩౨౭. (కేనచిత్) - దేవమనుష్యాద్యుపాధిష్వన్యతమేన;-

౩౨౮. తథాసతి, బన్ధమోక్షవ్యవస్థాప్యుపపద్యత ఇత్యాహ (బధ్యతే [25] ముచ్యతేచేతి). (బధ్యతే) - సంసరతి.

౩౨౯. ఏవమ్, జీవత్వం బ్రహ్మణఉక్తమ్.

(౫౪) ౩౩౦. అథాఽచిద్రూపపరిణామమాహ (నానావిధేతి).

౩౩౧. (మలరూప)శబ్దో దోషరూపత్వపరః.

(౫౫.) అన్యేపునః - ఐక్యావబోధయాథాత్మ్యంవర్ణయన్తః,-
(౫౬.) "స్వాభావికాపరిమితోదారగుణసాగరంబ్రహ్మైవ,-
(౫౭.) సురనరతిర్యక్-స్థావరనారకిస్వర్గ్యపవర్గిచేతనైకస్వభావమ్,
(౫౮.) స్వభావతో విలక్షణంచా విలక్షణంచ, [5]
వియదాది నానావిధపరిణామాస్పదంచ" ఇతిప్రత్యవతిష్ఠన్తే.-
(౫౯.) తత్ర, ప్రథమపక్షే, (౩౬-౫౦) శ్రుత్యర్థపర్యాలోచనపరాః,
దుష్పరిహారాన్ దోషానుదాహరన్తి; -

(౫౫) ౩౩౨. అథయాదవప్రకాశమతసంగ్రహం వివృణోతి (అన్యేపునః)
ఇత్యాదినా. $\frac{\text{ణి}}{\text{౬౮-౭౦}}$ [10]
౩౩౩. (ఐక్యావబోధయాథాత్మ్యంవర్ణయన్తః) ఇత్యుపాలమ్భః-
౩౩౪. యథా, అచిద్-బ్రహ్మణోః జీవబ్రహ్మణోశ్చఐక్యమ్, ఏకరూపం-
ప్రతిపన్నమ్,
౩౩౫. తథా, భేదోప్యేకరూపఃప్రతిపన్న ఇతి,
౩౩౬. అచిద్ - బ్రహ్మణోర్భేదస్య స్వాభావికత్వమ్, జీవబ్రహ్మణో [15]
ర్భేదస్యఔపాధికత్వంచ, నవాచ్యమ్;-
౩౩౭. ఉభయత్ర భేదఃస్వాభావికః; ఇతి (వర్ణయన్తః) ఇత్యభిప్రాయః.
(౫౬) ౩౩౮. తత్రాపి సగుణత్వాఙ్గీకారమాహ (స్వాభావికేతి).
౩౩౯. (అపరిమిత)-త్వమ్ - అసఙ్ఖ్యేయత్వమ్.
౩౪౦. (ఉదారః) ఉత్-కృష్టః - ప్రశస్యః. [20]
౩౪౧. తాదృశః, గుణసాగరః - గుణగణః, యస్యేతిబహువ్రీహిః.
(౫౭) ౩౪౨. జీవగతాచిద్గతా శుభాస్పదత్వమాహ(సురనరేతి). స్పష్టమ్.
(౫౯) ౩౪౩. (తత్రేత్యాదినా) - ద్వితీయశ్లోకోత్తరార్ధోక్త పరపక్షప్రతి
క్షేపసంక్షేపంవివృణోతి. $\frac{\text{ణి}}{\text{౭౦-౯౦}}$
౩౪౪(శ్రుత్యర్థపర్యాలోచనపరాః)ఇతి.(పర్యాలోచనమ్)-పరితఆలోచనమ్.
౩౪౫ అభేద భేద ఘటక సమానాధికరణశ్రుతి, తత్పౌర్వాపర్యాద్యాలో
చనపరాః -
౩౪౬. నత్వేకవాక్యమాత్రతృప్తా ఇత్యర్థః.
౩౪౭. (ఉదాహరన్తి) భగవద్యామునాచార్యా ఇతి శేషః.

(౬౦.) తథాహి -

(౬౧.) ప్రకృతపరామర్శి -

(౬౨.) తచ్ఛబ్దావగతస్య బ్రహ్మణః,-

(౬౩.) స్వసంకల్పకృతజగదుదయవిభవలయాదయః - [5]

(౬౪.) "తదైక్షత బహుస్యాం ప్రజాయేయ"[౧] ఇత్యారభ్య "సన్మూలాస్సోమ్యేమాస్సర్వాః ప్రజాస్సదాయతనాస్సత్-ప్రతిష్ఠాః"[౨] ఇత్యాదిభిః పదైః ప్రతిపాదితాః;-

(౬౫.) తత్సంబన్ధితయా ప్రకరణాన్తరనిర్దిష్టాః (౬౬.) సర్వజ్ఞతా (౬౭.) సర్వశక్తిత్వ (౬౮.) సర్వేశ్వరత్వ [10]

(౬౦-౬౧) ౩౪౮. తత్ర, ప్రథమమ్, "తత్-త్వమసి"[౩] ఇతి వాక్యస్య నిర్విశేషపరత్వే అనేకదూషణాని వక్ష్యన్,

౩౪౯. పూర్వమ్, తచ్ఛబ్దావగతగుణ†బాధమాహ (ప్రకృతేత్యాదినా).

౩౫౦. (ప్రకృతపరామర్శి) ఇతిపదమ్ - హేతుగర్భమ్.

(౬౨) ౩౫౧. (తచ్ఛబ్దః)-గుణవిశిష్టవాచీ, ప్రకృతపరామర్శిత్వాత్, ఇత్యర్థః.

(౬౩) ౩౫౨. కథంగుణానాం ప్రకృతత్వమిత్యత్రాహ - (స్వసంకల్పేతి).

౩౫౩. (ఆది) శబ్దేన, అనుప్రవేశనామరూపవ్యాకరణాదయో గృహ్యన్తే.

౩౫౪. (జగదుదయవిభవలయాదయ) ఏవ, తత్తద్వాక్య ప్రతిపన్నతయా విశేష్యన్తే.-

(౬౪) ౩౫౫. (తదైక్షతేత్యాదినా), - (పదైః ప్రతిపాదితాః) ఇత్యన్తేన, తత్ప్రకరణాధీతగుణా ఉక్తాః.

(౬౫) ౩౫౬. సర్వశాఖాప్రత్యయన్యాయేన ప్రకరణాన్తరాకృష్టాన్ గుణానాహ (తత్సంబన్ధితయేతి).-

౩౫౭. కారణవస్తు (సంబన్ధితయా) ప్రకరణాన్తరోక్తా గుణా గణ్యన్తే (సర్వజ్ఞతేత్యాదినా).-

(౬౬) ౩౫౮. "యస్సర్వజ్ఞస్సర్వవిత్"[౪], [25]

(౬౭) ౩౫౯. "పరాఽస్య శక్తిర్వివిధైవ శ్రూయతే"[౫], [ఈశనాయ"[౬],

(౬౮) ౩౬౦. "సఈశోఽస్యజగతోనిత్యమేవ, నాన్యోహేతుర్విద్యతె

౧॥ ఛా-ఉ. ౬-౨-౩. ౨॥ ఛా-ఉ. ౬-౮-౬. ౩॥ ఛా-ఉ. ౬-౧-౪.
౪॥ ము-ఉ. ౧-౧ ౧౦. ౫॥ శ్వే-ఉ. ౬. ౬॥ శ్వే. ౬. †"జాతమ్" ఇతి చ పా.

(౬౯.) సర్వప్రకారసమాభ్యధికనివృత్తి (౭౦.) సత్యకామత్వ (౭౧.) సత్యసఙ్కల్పత్వ (౭౨.) సర్వావభాసకత్వాద్య నవధికాతిశయాసఙ్ఖ్యేయకల్యాణగుణగణాః,

(౭౩.) "అపహతపాప్మా"[1] ఇత్యాద్యనేకవాక్యావగత నిరస్త [5] నిఖిలదోషతాచ, సర్వే, తస్మిన్పక్షే విహన్యన్తే.

(౭౪.) అథస్యాత్:- "ఉపక్రమేపి, ఏకవిజ్ఞానేనసర్వవిజ్ఞానముఖేన కారణస్యైవసత్యతాంప్రతిజ్ఞాయ,-

(౬౯) ౩౬౧. "నతత్సమశ్చాభ్యధికశ్చదృశ్యతే"[2],

(౭౦-౭౧) ౩౬౨. "సత్యకామః- సత్యసంకల్పః"[1], [10]

(౭౨) ౩౬౩. "తస్యభాసాసర్వమిదంవిభాతి"[3],

౩౬౪. ఇత్యాదివాక్యేషు అమీసర్వజ్ఞత్వాదిగుణాద్రష్టవ్యాః -

(౬౩...౭౨)౩౬౫. ఏకైకమ్(అనవధికాతిశయాః)- (కల్యాణగుణగణాః)- (అసఙ్ఖ్యేయాః) ఇత్యాహ (అనవధికేతి).

(౭౩) ౩౬౬. హేయప్రత్యనీకత్వమాహ (అపహతపాప్మేతి). [15]

౩౬౭. అమీగుణాః(సర్వే,) సృష్ట్యుపయోగిత్వేన ప్రకరణాన్తరోక్తాః- ఆకృష్టా భవన్తి.

(౬౯) ౩౬౮. (సమాభ్యధికనివృ) త్తౌసత్యామ్-తదేకకారణత్వసిద్ధిః.

(౭౨) ౩౬౯. (సర్వావభాసకత్వం) చ,-సృష్టజగత్-స్థిత్యుపయోగిత్వేన, కారణత్వాపేక్షితమ్. [20]

(౭౩) ౩౭౦. హేయప్రత్యనీకత్వంచ - సర్గాద్యుప యోగి,-

౩౭౧. హేయాస్పదత్వే, కర్మవశ్యత్వేన స్వాతన్త్ర్యదిభఙ్గప్రసఙ్గాత్.

౩౭౨. తే(సర్వే)- తచ్ఛబ్దావగతాః, (విహన్యన్తే) ఇత్యర్థః;

(౭౪) ౩౭౩. (అథస్యాత్) ఇత్యాది. (ఉపక్రమ) శబ్దేన-ఉపక్రమోపక్రమోవివక్షితః. [25]

౩౭౪. "తత్-త్వమసి"[4] ఇతి వాక్యాపేక్షయా, "తదైక్షత"[5] ఇత్యాదివాక్యస్యఉపక్రమత్వేపి, *ఏకవిజ్ఞానేన సర్వవిజ్ఞానప్రతిజ్ఞావాక్యమ్ తస్యాప్యుపక్రమభూతమిత్యభిప్రాయః.

(౭౪) ౩౭౫. (ఏకవిజ్ఞానేన-సర్వవిజ్ఞానముఖేన కారణస్యైవ సత్యతాం.

౧॥ ఛా- ఉ. ౮- ౭ - ౧. ౨॥ శ్వే. ౬. ౩॥ కఠ-ఉ. ౨ - ౫ - ౧౫.
౪॥ ఛా ఉ. ౬-౧౩-౨. ౫॥ ఛా. ఉ. ౫- ౨-౩. ౬॥ ఛా-ఉ. ౬-౧-౪.

(౨౫·) తస్య కారణభూతస్యైవ సత్యతామ్, వికారభూతస్య చాఽసత్యతామ్, మృద్దృష్టాన్తేన దర్శయిత్వా,

(౨౬·) సత్యభూతస్యైవ బ్రహ్మణః, 'సదేవ సోమ్యేదమగ్రఆసీత్ ఏకమేవాద్వితీయమ్' [1] ఇతి సజాతీయ విజాతీయనిఖిలభేద [5] నిరసనేన నిర్విశేషతైవ ప్రతిపాదితా;

(౨౭·) ఏతచ్ఛోధకాని ప్రకరణాన్తరవాక్యాన్యపి -

(౨౮·) 'సత్యంజ్ఞానమనన్తంబ్రహ్మ' [2] 'నిష్కలమ్' [3], 'నిర్గుణమ్' [4] 'విజ్ఞానమ్' [5] 'ఆనన్దమ్' [6] ఇత్యాదీని,-

(౨౯·) సర్వవిశేషప్రత్యనీక- [10]

(ప్రతిజ్ఞాయ) ఇతి· ఏకవిజ్ఞానేన సర్వవిజ్ఞానద్వారా, ఏకవిజ్ఞానేనసర్వవిజ్ఞాన ప్రతిజ్ఞయా, కారణస్యైవ సత్యత్వంఫలితమిత్యర్థః· [స్యేతి)·

(౨౫) ౩౨౬· కారణస్యైవసత్యత్వందృష్టాన్తవాక్యైకదేశోక్తమిత్యాహ(త

(౨౬) ౩౨౭· దార్ష్టాన్తికవాక్యేపి నిర్విశేషపరత్వమ్ ఉక్తమిత్యాహ(సత్యభూతస్యేతి)· [15]

౩౨౮· (నిఖిలభేద) శబ్దేన స్వగతభేదోవివక్షితః,

౩౨౯· (విజాతీయ) భేదాన్తర్గతత్వాత్ స్వగతభేదస్య·

(౨౭) ౩౩౦· శోధకవాక్యానామపినిర్విశేషపరత్వమాహ (ఏతదితి·)

౩౩౧· (ఏతచ్ఛోధకాని),- కారణవాక్యావగతస్య శోధకత్వాత్ తదైకార్థ్యేన, నిర్విశేషపరాణీత్యర్థః· [20]

(౨౮) ౩౩౨· సామానాధికరణ్యస్వాభావ్యాత్, ''నిర్గుణమ్''[4] ఇత్యాది శోధకవాక్యైకార్థ్యాచ్చ,

౩౩౩ ''సత్యమ్,జ్ఞానమ్'',[2] ''విజ్ఞానమ్'',[5] ''ఆనన్దమయమ్'',[6] ఇత్యాదీని శోధకవాక్యానినిర్విశేషపరాణీత్యభిప్రాయేణాహ(సత్యంజ్ఞానమ్)ఇతి.

(౨౯) ౩౩౪· సత్యాదిపదానాం నిర్విశేషపరత్వే, ప్రవృత్తినిమిత్త [25] భేదాభావాత్ సామానాధికరణ్య లక్షణహానిరిత్యతాహ (సర్వవిశేషప్రత్యనీకేతి)·-

౩౩౫· ప్రతియోగిభేదాః ప్రవృత్తినిమిత్తానీత్యర్థః·

౧॥ ఛా-ఉ· ౬-౨-౧· ౨॥ తై-ఆ· ౧· ౩॥ ౪॥ ఆత్మ-ఉ·
౫॥ తై-ఉ-భృ· ౧౦-౪· ౬॥ తై-ఆ· ౧·

ఏకారతాంబోధయ న్తి;-

(౮౦.) నచ, ఏకాకారబోధనేపి పదానాంపర్యాయతా,

(౮౧.) ఏకత్వేపి వస్తునః సర్వప్రత్యనీకాకార తోపస్థాపనేన సర్వప దానామ్ అర్థవత్త్వాత్", ఇతి. [5]

(౮౨.) నైతదేవమ్.—

(౮౩.) ఏకవిజ్ఞానేన సర్వవిజ్ఞాన ప్రతిజ్ఞానమ్, -

(౮౪.) సర్వస్యమిథ్యాత్వే సర్వస్యజ్ఞాతవ్యస్యాభావాత్,

(౮౫.) నసేత్స్యతి;.

(౮౬.) సత్యమిథ్యాత్వయోరేకతాప్రసక్తిర్వా;- [10]

---

౩౮౬. తర్హితద్వ్యావృత్తిరూపధర్మస్స్యాదిత్యత్రాహ(ఏకాకారతామితి).

౩౮౭. (ఆకార) శబ్దః- స్వరూపవాచీ-స్వరూపమేవవ్యావృత్తిరితిభావః

(౮౦) ౩౮౮. నిర్విశేషవస్తుపరత్వే పదానాంపర్యాయత్వం స్యాదితిపర్యా యత్వశఙ్కామ్-పరిహరతి (నచేతి).

(౮౧) ౩౮౯. కుతఇత్యత్రాహ(ఏకత్వేపీతి). (అర్థవత్త్వాత్,)ప్రయో [15] జనవత్త్వాత్.

(౮౨) ౩౯౦. అథ సిద్ధాన్త్యాహ (నైతదేవమితి).

(౮౩) ౩౯౧. *ఏకవిజ్ఞానమ్, సర్వవిజ్ఞానంచ,—

౩౯౨. కిమేకంజ్ఞానమ్?,-

౩౯౩. ఉతజ్ఞానద్వయమ్?; - [20]

౩౯౪. ఏకత్వపక్షే, కిమ్ ఏకవిజ్ఞానేనసర్వవిజ్ఞానమ్ - సర్వస్యాభావాదు చ్యతే?,

౩౯౫. ఉతఏకస్యసర్వస్యచతాదాత్మ్యాత్?;

౩౯౬. ఇతివికల్పమభిప్రేత్య, ప్రథమందూషయతి (ఏక) ఇతి.

౩౯౭. (ఏక) ఇత్యాది,- స్పష్టమ్. [25]

(౮౪-౮౫) ౩౯౮.(నసేత్స్యతి)ఇతి.సర్వశబ్దస్యసర్వాభావవాచిత్వాభావా దితిభావః.

(౮౬) ౩౯౯. ద్వితీయందూషయతి (సత్యమిథ్యాత్వయోః ఏకతాప్ర సక్తిర్వా) ఇతి.

(౮౭.) అపితు, ఏకవిజ్ఞానేన సర్వవిజ్ఞానమ్,
సర్వస్య తదాత్మనైవ సత్యత్వే, సిధ్యతి.

౪౦౦. జగతస్సత్యత్వం బ్రహ్మణో౽మిథ్యాత్వం వేత్యర్థః.-
౪౦౧. ద్విత్వపక్షే చ¶, (ఏకవిజ్ఞానేనసర్వవిజ్ఞానమ్);- [5]
౪౦౨. స్థాలీపులాకన్యాయేన సర్వస్యైకసాధర్మ్యాత్ యత్§స్యాత్,
౪౦౩. తత్ - త్వన్మతే నయుక్తమ్,- కార్యస్యఅసత్యత్వాత్†;
౪౦౪. ఏకవైధర్మ్యాద్వా స్యాత్,
౪౦౫. దేవదత్తప్రాధాన్యజ్ఞానేన-ఇతరేషాంఅప్రధానతయాజ్ఞాతత్వవత్.-
౪౦౬. తదానీమ్,త్వన్మతే "మిథ్యాత్వేన" ఇత్యధ్యాహారస్స్యాత్. [10]
౪౦౭. జ్ఞాతృజ్ఞేయాభావేన నివృత్తిలక్షణావా స్యాత్,
౪౦౮. జ్ఞానద్వయవైరూప్యాత్ అస్వారస్యంచ, ఇత్యభిప్రాయః*
(౮౭) ౪౦౯. (అపిత్వితి). నహి, ఘటపటయోః సత్యత్వే౽పి, ఘటజ్ఞానేన పటో౽జ్ఞాతో౽భవతి ? ఇతి -
౪౧౦. తద్వ్యావృత్త్యర్థమాహ (సర్వస్యతదాత్మనైవసత్యత్వే) ఇతి.-[15]
౪౧౧. బ్రహ్మాత్మనైవసత్యత్వే ఇత్యర్థః.
౪౧౨. "నహికారణావస్థేబ్రహ్మణిజ్ఞాతేకార్యావస్థాజ్ఞాతాభవతి?"ఇతిచేత్,
౪౧౩. ఉచ్యతే.—
౪౧౪. నహివిశేషణాన్తరవిశిష్టాకారేవిశేషణాన్తరాన్వయః?,
౪౧౫. అపితు ఏకస్మిన్ధర్మిణి విశేషణద్వయాన్వయోవివక్షితః; [20]
౪౧౬. తస్మాత్, నజ్ఞాతత్వ విశిష్టాకారేణ సర్వత్వమ్,-
౪౧౭. సర్వత్వవిశిష్టాకారేణజ్ఞాతతావా;
౪౧౮. కింతు, సర్వత్వం జ్ఞాతత్వంచ, ఏకాశ్రయవర్తినీ, ఇతి,-
౪౧౯.అవస్థా౽నపగమేపి,ధర్మ్యైక్యేన జ్ఞాతతాప్రయోగోముఖ్యఏవదృష్టః-
౪౨౦."సో౽యం,-దేవదత్తః,పూర్వమేవమయా౽యంజ్ఞాతశ్చ"ఇత్యాదిషు;
౪౨౧. నహి, తత్రవర్తమానకాలవిశిష్టత్వేన పూర్వంజ్ఞాతః?.
౪౨౨.తస్మాత్,పరిషద్దర్శనేన"అమీపురుషాదృష్టాః"ఇతివత్ ఇదముపపన్నమ్.
౪౨౩. ఏకస్యసత్యత్వజ్ఞానేన, తద్వ్యతిరిక్తమ్‡- మిథ్యాత్వేన జ్ఞాతంభవతీతిచేత్, - న; -

¶ పా. "ద్విత్వపక్షే,." § పా. "యది" † పా. "అసామ్యాత్"
* శ్రుతప్ర. అనన్దమయాధి.పు.౨౫౮-పఙ్క్తి. ౩౬-౩౮. ‡పా. "వ్యతిరిక్తమ్"

(౮౮) అయమర్థః
(౮౯.) శ్వేతకేతుంప్రతి ఆహ-
(౯౦.) "స్తబ్ధోసి,-ఉతతమాదేశ మప్రాక్ష్యః...?"[1] ఇతి;—
(౯౧.) పరిపూర్ణ ఇవలక్ష్యసే,- [5]

౪౨౪. "యేనాశ్రుతంశ్రుతంభవతి"[1] ఇత్యాదిషువాక్యేషు "మిథ్యాత్వేన" ఇత్యధ్యాహారః;
౪౨౫. ఏకవిజ్ఞానస్య - సర్వవిజ్ఞానస్యచ - వైరూప్యమ్, అముఖ్యత్వంచ-జ్ఞాత్రభావాత్,-
౪౨౬. నహి, సర్వం మిథ్యాత్వేన జానన్, క్వచిత్ కశ్చిద్-జ్ఞాతాఽస్తి?
౪౨౭. తస్మాత్, సర్వవిజ్ఞానశబ్దేన సర్వనివృత్తిలక్షణా స్యాదితి.
(౮౮) ౪౨౮. "ఏకవిజ్ఞానేన సర్వవిజ్ఞాన ప్రతిజ్ఞావాక్యమ్, కిమ్?
౪౨౯. తదాత్మ్యైనైవసత్యత్వంకథమ్?
౪౩౦. తథాసతి—కథంప్రతిజ్ఞోపపత్తిః?
౪౩౧. ఉపక్రమవాక్యమ్- సత్యత్వపక్షానుగుణమపి, తదుపసంహారాపేక్షయా ప్రబలమ్, [15]
౪౩౨. నతుమహావాక్యస్యారస్యాపేక్షయా;-
౪౩౩. మహావాక్యంచ - మిథ్యాత్వపక్షానుగుణమ్,-
౪౩౪. 'తత్త్వమసి'[2] 'మృత్తికేత్యేవసత్యమ్'[3] 'సదేవ...ఏకమేవ'[4] ఇత్యాదిషుతథాప్రతీతేః;"- ఇతి— [20]
౪౩౫. శఙ్కాయామాహ (అయమర్థ) ఇతి.
(౮౯) ౪౩౬. ప్రతిజ్ఞావాక్యోపక్రమభూతమ్- "స్తబ్ధోసి"[1] ఇతివాక్యమారభ్యవ్యాఖ్యాతుమ్;
౪౩౭. "స్తబ్ధోఽసి" ఇతి శ్రూయమాణ మధ్యమపురుషార్థస్యాపేక్ష్యార్థమాహ (శ్వేతకేతుంప్రతిఆహ) ఇతి. [25]
(౯౦) ౪౩౮. "స్తబ్ధోసి" ఇత్యాది,- శ్రుతివాక్యోపాదానమ్.
(౯౧) ౪౩౯. తత్రవాక్యే "స్తబ్ధోసి" ఇత్యస్యార్థమాహ (పరిపూర్ణ ఇవలక్ష్యసే) ఇతి.

౧॥ ఛా-ఉ-౬-౧-౩. ౨॥ ఛా-ఉ-౬-౯-౪-౩॥ ఛా-ఉ-౬-౧-౪. ౪॥ ఛా-ఉ-౬-౨-౧.

(౯౨·) తానాచార్యాన్ ప్రతి తమప్యాదేశంపృష్టవానసి? ఇతి·
¶ (౯౩.) ఆదిశ్యతేఽనేనేత్యాదేశః·
(౯౪·) ఆదేశః - ప్రశాసనమ్,-

---

(౯౨) ౪౪౦· పృచ్ఛతిర్ధాతుః, ద్వికర్మకః;-౧ [5]
౪౪౧· వక్తృకర్మకః,-
౪౪౨· వాచ్యకర్మకశ్చేతి;-
(౯౨) ౪౪౩· తత్ర, "ఆదేశ"శబ్దాభిహితమ్, వాచ్యకర్మేతి దర్శయితుమ్, (తానాచార్యాన్ ప్రతి) ఇతి, వక్తృకర్మ, వ్యాహృతమ్·§
౪౪౪· "నవై నూనంభగవన్తస్తఏతదవేదిషుః యద్ధ్యేతదవేదిష్యన్ కథంమే నావక్ష్యన్?"౨ ఇతి «తచ్ఛబ్ద» నిర్దిష్టా ఆచార్యాః అత్రస్మారితాః·
౪౪౫· (తాన్) ఇతిబహువచనేన «తమాదేశమ్» ఇతితచ్ఛబ్దస్య ఆచార్యవిషయత్వ శఙ్కా-వ్యుదాసః·
౪౪౬· (తమపి) ఇతి· «శ్రోతుర్దుర్లభమ్»‡ ఇతి (అపి) శబ్దాభిప్రాయః;-
౪౪౭· కర్మాదిశ్రోతవ్యాన్తర సముచ్చయో వాఽభిప్రేతః· [15]
౪౪౮· (ఇతి-శ్వేతకేతుంప్రతిఆహ) ఇత్యన్వయః· (౯౨·౮౯)
(౯౩) ౪౪౯· "ఆదేశ" శబ్దంవ్యాచష్టే (ఆదిశ్యత) ఇత్యాదినా·
౪౫౦· (ఆదిశ్యతేఽనేనేత్యాదేశః) ఇతిప్రత్యయార్థ వ్యాఖ్యానమ్,
(౯౪) ౪౫౧· (ఆదేశః-ప్రశాసనమ్)ఇతిప్రకృత్యర్థ వ్యాఖ్యానమ్·-
౪౫౨· అత్ర, «'అకర్తరిచకారకే-సంజ్ఞాయామ్'౩ ఇతి ఘఞః కర్తృవ్యతిరిక్తకారకేవిహితత్వాత్, బ్రహ్మణః † ప్రశాసనేకర్తృత్వాత్-ఉపదేశకర్మత్వోపపత్తేశ్చ, ప్రకృత్యర్థః - ఉపదేశః, ప్రత్యయార్థః- కర్మచ," ఇతి పరైర్వ్యాఖ్యాతమ్·
౪౫౩· "తత్ర, ప్రకృత్యర్థాస్వారస్యమ్, ప్రత్యయార్థస్వారస్యమ్;
౪౫౪· అస్మత్పక్షే, ప్రకృత్యర్థస్వారస్యమ్, ప్రత్యయార్థాస్వారస్యమ్; [25]
౪౫౫· కర్తృవ్యతిరిక్తకారకవిషయస్య ఘఞః కథంకర్త్రర్థత్వమ్?
౪౫౬· 'వివక్షాతః కారకాణిభవన్తి'౪ ఇతిన్యాయేన, కర్తురేవకరణాన్తరనిరపేక్షత్వలక్షణేన కరణసాధర్మ్యరూపేణ సాధకతమత్వేన కరణత్వ వివక్షయా, ఘఞ్ - ప్రత్యయఉపపద్యతే;
౪౫౭· ఏతదభిప్రాయేణహి (ఆదిశ్యతేఽనేన) ఇత్యుక్తమ్-

౧॥ పా-అ· ౧-౪-౫౩-వ్యా· ౨॥ ఛా-ఉ·౬-౧-౭· ౩॥ పా-అ· ౩-౩-౧౯· ౪॥

¶ "ఆదిశ్యతేఽనేనేత్యాదేశః,- ప్రశాసనమ్,*" ఇత్యపిపా·§ పా· "అధ్యాహృతమ్" ‡పా· '[illegible]'†పా· "బ్రహ్మణశ్చ"*పా· «ప్రశాసితా»

(౯౪.) "ఏతస్యవాఅక్షరస్య ప్రశాసనేగార్గి సూర్యాచన్ద్రమసౌ విధృతౌతిష్ఠతః"౧ ఇత్యాదిభిరైకార్థ్యాత్ -

(౯౬.) తథాచ మానవంవచః—

౪౫౮. నతు 'ఆదిశతి' ఇతి¶ [5]

౪౫౯. వివక్షయాకారకప్రవృత్తిశ్చేత్,-

౪౬౦. 'అకర్తరి' ౨ ఇతివిధానస్యకింప్రయోజనమ్?-

౪౬౧. 'స్వతఃప్రాప్తత్వమ్ - కర్తృవ్యతిరిక్తకారకస్య;

౪౬౨. కర్తరి కరణత్వాదివివక్షయా కర్త్రర్థత్వమ్-అస్వరసమ్;' ఇతివిభాగః,-ప్రయోజనమ్. [10]

౪౬౩. సూత్రస్య ప్రయోజనవత్త్వేఽపి, స్వారస్యమ్ అస్వారస్యంచ

౪౬౪. కిమనేన యోజనాన్తరేణ?:-" ఇతిచేత్,- [తుల్యంచేత్,-

౪౬౫. ఉచ్యతే,—

౪౬౬. పరపక్షే ప్రత్యయార్థస్యైవ స్వారస్యమ్;

౪౬౭. అస్మత్ - పక్షే స్వారస్యద్వయమస్తి,- [15]

౪౬౮. అర్థస్వారస్యం శబ్దస్వారస్యంచేతి.-

౪౬౯. ప్రకృత్యర్థస్వారస్యంతావత్ సిద్ధమ్,

౪౭౦. వివక్షితవిశేషణస్య* అసాధారణాకారాభిధానం స్వతఃప్రాప్తమ్,

౪౭౧. సర్వప్రశాసితృత్వమ్,- బ్రహ్మాసాధారణోధర్మః,

౪౭౨. ఉపదేశ్యత్వంతు కర్మస్వరూపాదేఃసాధారణమ్,- [20]

౪౭౩. కించ "అపేక్షితవిధేరనపేక్షితవిధానందుర్బలమ్"ఇతిన్యాయాత్,¶

౪౭౪. అత్రావశ్యాపేక్షితప్రశాసితృత్వజ్ఞాపనమేవయుక్తమ్,

౪౭౫. నాఽనపేక్షితోపదేశ్యత్వజ్ఞాపనమ్;-

౪౭౬. తస్మాత్, శబ్దస్వారస్యమర్థస్వారస్యంచేతి స్వారస్యద్వయ విభవాత్ †, అయమేవార్థః [25]

(౯౫) ౪౭౭. బ్రహ్మణఃకృత్స్నప్రశాసితృత్వేసిద్ధేహి, తదత్రాసాధారణాకారతయావక్తవ్యమ్?,-

౪౭౮. తత్రకింప్రమాణమ్?-ఇత్యత్రాహ ("ఏతస్యవా" ౧) ఇతి.

౧॥ బృ-ఉ. ౫-౮-౯. ౨॥ పా-అ.౩-౩-౧౯.

* పా. "విశేషస్య" ¶ పా. "న్యాయేన". † "సంభవాత్" ఇతిచపా.

(౯౭) "ప్రశాసితారం సర్వేషామ్¶" ౧ ఇత్యాది.

(౯౮.) అత్రాపి, "'ఏకమేవ' ఇతి జగదుపాదానతాం ప్రతిపాద్య-'అద్వితీయ' పదేన అధిష్ఠాత్రన్తరనివారణాత్ †, అస్యైవ అధిష్ఠాతృత్వమపి ప్రతిపాద్యతే;

(౯౯.) అతః, "తం ప్రశాసితారం-జగదుపాదానభూతమపి, పృష్టవానసి,-[5]

(౧౦౦.) * యేన శ్రుతేన మతేన విజ్ఞాతేన, అశ్రుతమమతమవిజ్ఞాతమ్-శ్రుతం మతం విజ్ఞాతం భవతి?" -౨

(౯౬-౯౭) ౪౭౯. స్మృతిమాహ (ప్రశాసితారమ్) ఇతి.

(౯౮) ౪౮౦. న కేవలం శ్రుత్యన్తరేష్వేవ ప్రశాసితృత్వప్రసిద్ధిః,-

౪౮౧. అస్మిన్ప్రకరణేపి సిద్ధమిత్యాహ (అత్రాపీతి)- [10]

౪౮౨. అధిష్ఠాతృత్వం హి ప్రేరకత్వమ్? తచ్చ ప్రశాసితృత్వమితి, ఫలితమ్§ [ఇత్యర్థః-

౪౮౩. ఏవమ్ "ఆదేశ" శబ్దార్థ ఉక్తః.

(౯౯) ౪౮౪. అథ*తచ్ఛబ్దం చ (౯౦) వివృణ్వన్, వాక్యార్థం చ యోజయతి (అత ఇతి) [న్వయః- (౯౯)

(౧౦౦) ౪౮౫. (యేన...విజ్ఞాతం భవతి) (తమ్...పృష్టవానసి?) ఇత్య-

౪౮౬. *యేన శ్రుతేన మతేన విజ్ఞాతేన ఇత్యధ్యాహారేణ యోజనాయాః

౪౮౭. ఉచ్యతే.- [కో హేతుః?-

౪౮౮. న హి బ్రహ్మణస్సత్తయా కృత్స్నం జ్ఞాతం భవతి?-

౪౮౯. అపి తు, తద్-జ్ఞానేనైవ జ్ఞాతం భవతీతి-వస్తుసామర్థ్యాత్;

౪౯౦. కించ, దృష్టాన్తేపి, న హి మృత్పిణ్డసత్తయా, ఘటాది, జ్ఞాతం భవతి?-

౪౯౧. అపి తు తద్-జ్ఞానేన, ఇతి దృష్టాన్తసామర్థ్యాత్;

౪౯౨. కిఞ్చ, "ఆత్మని ఖల్వరే దృష్టే శ్రుతే మతే విజ్ఞాతే ఇదం సర్వం విదితమ్?," -౨

౪౯౩. "కస్మిన్ను భగవో విజ్ఞాతే సర్వమిదం విజ్ఞాతం భవతి?" ౩ ఇత్యాది శ్రుత్యా చ; [25]

౪౯౪. ఏవమ్, దృష్టాన్తసామర్థ్యాత్, దార్ష్టాన్తికసామర్థ్యాచ్చ, శ్రుత్యన్తర* కణ్ఠోక్త్యా చైవం‡ వ్యాఖ్యాతమ్.

౧॥ మను-స్మృ. ౧౨-౧౨౨. ౨॥ బృ, ఉ. ౬-౫-౬. ౩॥ ము-ఉ. ౧-౧-౩.

¶ - "అణీయాంసమణీయసామ్" ఇత్యేవమన్తం చోపాత్తం దృశ్యతే.

† పా. "నిరాకరణాత్" § పా. "తత్ ఫలితమ్" * పా. "శ్రుత్యన్తరే"

‡ పా. "చైవ"

(౧౦౧) ఇత్యుక్తంస్యాత్.

(౧౦౨) "నిఖిలజగదుదయవిభవవిలయాది కారణభూతం సార్వజ్ఞ్య సత్యకామత్వ సత్యసంకల్పత్వా ద్యపరిమితోదారగుణసాగరం కింబ్రహ్మాపి, త్వయా శ్రుతమ్?" ఇతిహార్దోభావః [5]

---

(౧౦౧) ౪౯౫. (ఇత్యుక్తంస్యాదితి.) కణ్ఠోక్త్యా, అభిప్రేత తయాచ, అయమేవాస్యా శ్శ్రుతేరర్థ ఇత్యభిప్రాయః.

(౧౦౨) ౪౯౬. "అస్మిన్వాక్యే, ఉపాదానత్వంహినకణ్ఠోక్తమ్? కింతుఫలితమ్,-

౪౯౭. కారణజ్ఞాతత్వంచ, నకణ్ఠోక్తమ్,-

౪౯౮. అత్రజగత్కారణత్వాభిప్రాయస్య కింప్రయోజనమ్?" ఇత్య [10] పేక్షా†యామాహ (నిఖిలజగదితి).-

౪౯౯. శ్రుత్యన్తరేషు, "యతోవా ఇమాని" ౧ ఇత్యాది వాక్యేషు, జగత్కారణత్వలక్షణకం బ్రహ్మైవగతమ్,-

౫౦౦. తస్మాత్, అత్రజగత్కారణత్వగర్భం¶ వదతః పితుః, "త్వయాకిం బ్రహ్మశ్రుతమ్?" ఇత్యభిప్రాయ ఇత్యర్థః. [15]

౫౦౧. "అప్రాక్ష్యః?" ౨ ఇతి ప్రశ్నోక్తిః-తత్పూర్వకశ్రవణాభిప్రాయేణ", ఇత్యాశయవానాహ ("...త్వయాశ్రుతమ్?" ఇతి) ఇతి.

౫౦౨. నాత్ర "బ్రహ్మ" ఇతికణ్ఠోక్తమ్,

౫౦౩. తస్మాత్, జగత్కారణత్వాన్తర్భావప్రయోజనబ్రహ్మశ్రవణప్రశ్నః కృతోభవతి. [20]

౫౦౪. సర్వజ్ఞత్వాదిగుణాః కారణత్వోపయోగితయా ఉక్తాః.

౫౦౫. సృష్ట్యాదయః-పరిపూర్ణస్య*లీలా;-

౫౦౬. అతః (సత్యకామత్వ) స్య కారణత్వోపయోగః.

౫౦౭. (హార్దోభావః)- హృదినిహితంతాత్పర్యమిత్యర్థః.

(౧౦౩) ౫౦౮. "కారణత్వే సత్యపి, ఏకవిజ్ఞానేనసర్వవిజ్ఞానంనోపపద్యతే,-

౫౦౯. కారణాత్కార్యస్య ద్రవ్యాన్తరత్వాత్;

౫౧౦. కారణత్వంచనోపపద్యతే,-

౫౧౧. తథాసతి, బ్రహ్మణోహేయాస్పదత్వప్రసఙ్గాత్;

౫౧౨. కారణత్వోపపత్తావపి, ఏకవిజ్ఞానేన సర్వవిజ్ఞానంనోపపద్యతే,

౫౧౩. నానాజాతీయకార్యాణాం నానాజాతీయ కారణకత్వాదర్శనాత్;"

౧॥ తై-ఉ-భృ-౧. ౨॥ ఛా-ఉ.౬-౧-౩. †పా."ఇత్యాకాఙ్క్షా" ¶పా."గర్భత్వం"

(౧౦3) తస్య, నిఖిలకారణతయా,

(౧౦౪.) కారణమేవ,-నానాసంస్థానవిశేషసంస్థితమ్, కార్యమిత్యుచ్యత ఇతి, కారణభూతసూక్ష్మచిదచిద్వస్తుశరీరక బ్రహ్మవిజ్ఞానేన కార్యభూత మఖిలంజగత్ -విజ్ఞాతంభవతీతిహృదినిధాయ, "యేన, అశ్రు [5] తంశ్రుతంభవతి అమతమ్మతమ్ అవిజ్ఞాతంవిజ్ఞాతం*"౧స్యాత్ ఇతి,

(౧౦౫.) పుత్రంప్రతి పృష్టవాన్ పితా;

(౧౦౬.) తదేతత్-సకలస్యవస్తుజాతస్య ఏకకారణత్వం పితృహృదినిహిత మజానన్, పుత్రః, పరస్పరవిలక్షణేషువస్తుషు అన్యస్యజ్ఞానేన తదన్యజ్ఞానస్యా ఘటమానతాంబుధ్వా, [10]

---

౫౧౪. ఇత్యత్రాహ (తస్యేతి)·

౫౧౫. (తస్యనిఖిలకారణతయా,) ... (కార్యభూతమఖిలంజగత్ - విజ్ఞాతంభవతి) ఇత్యన్వయః· (౧౦3 - ౧౦౪)

(౧౦౪) ౫౧౬. కారణాత్కార్యస్యా నన్యత్వమాహ (కారణమేవ) ఇతి·

౫౧౭. (నానాసంస్థానవిశేషసంస్థితమ్)-సంస్థానవిశేషవిశిష్టమిత్యర్థః·[15]

౫౧౮. (సూక్ష్మచిదచిద్వస్తుశరీర) శబ్దేన బ్రహ్మణోహేయాస్పదత్వప్రసక్తిపరిహృతః·

(౧౦౫) ౫౧౯. *నిర్వేదాదుపసన్నాయ వక్తవ్యమర్థమ్, స్వయమేవకథం వదతి? ఇత్యత్రాహ (పుత్రంప్రతి పృష్టవాన్ పితా) ఇతి·-

౫౨౦. పుత్రవ్యతిరిక్తానాం శుశ్రూషాద్యపేక్షా,- [స్వాచితః·

౫౨౧. పుత్రస్యతు, పుత్రత్వమేవబ్రహ్మోపదేశహేతుః, ఇతిశాస్త్రార్థ

౫౨౨. (పుత్ర) (పితృ) శబ్దేన "ఉద్దాలకోహారుణిశ్శ్వేతకేతుం పుత్రమువాచ"3 "తంహ పితోవాచ"౪ ఇతి శ్రుతివాక్యంస్మారితమ్·

(౧౦౬-౧౦౭) ౫౨3. అనన్తరవాక్యమ్-"కథన్నుభగవస్స ఆదేశః?"౧ఇతి·-

౫౨౪. ఇదమ్, కిమ్, ప్రశ్నరూపమ్, ఉతచోద్యరూపమ్? ఇతిసంశయే, [25] చోద్యరూపమ్ § ఇతివ్యాచష్టే (తదేతదిత్యాదినా)·

౫౨౫. "ప్రతివచనప్రకారేణ ప్రశ్నార్థోవిజ్ఞాయతే,

౧॥ఛా-ఉ·౬-౧-3· ౨॥ము-ఉ·౧-౧-౨· 3॥ఛా-ఉ·౬-౮-౧·౪॥ఛా-ఉ.౬-౧-౨·

* "ఉతతమాదేశమప్రాక్ష్యోయేనా శ్రుతంశ్రుతంభవత్యమతం మతమవిజ్ఞాతంవిజ్ఞాతమ్?" ఇతి పితృకృతప్రశ్నవాక్యమ్. § పా. "చోద్యపరమ్"

(౧౦౭·) పరిచోదయతి-
(౧౦౮·) "కథన్ను భగవస్స ఆదేశః"[౧] ఇతి.
(౧౦౯·) పరిచోదితః పునః, తదేవహృదినిహితమ్-
(౧౧౦·) జ్ఞానానన్దామలత్వైకస్వరూపమ్- [5]
(౧౧౧·) అపరిచ్ఛేద్యమాహాత్మ్యమ్-
(౧౧౨·) సత్యసంకల్పత్వమిశ్రైరనవధికాతిశయాసంఖ్యేయ కల్యాణగుణగణైర్జుష్టమ్-
(౧౧౩·) అవికారస్వరూపమ్ పరంబ్రహ్మైవ,-

౫౨౬· ప్రతివచనే 'యథాసోమ్యైకేన'[౨] ఇత్యాదినా దృష్టాన్తై [10] రుపపాదనాత్, ఇదం చోద్యరూపమ్" ఇత్యభిప్రాయః·

౫౨౭· (పరిచోదయతి) ఇతి·- "వివక్షిత విశేషకణ్ఠోక్తిమకుర్వన్, సామాన్యేనచోదయతి" ఇత్యర్థః·

(౧౦౮) ౫౨౮· వాక్యముపాదత్తే - ("కథన్ను") ఇతి·

(౧౦౯) ౫౨౯· అథ పితా, బ్రహ్మణోజగత్కారణత్వమ్, తదుపయోగిగు [15] ణజాతమ్, ఉపాదానత్వనిమిత్తత్వప్రయుక్తదోషశఙ్కాపరిహారంచ, వివక్షన్,

౫౩౦· కారణజ్ఞానేనకార్యజ్ఞానం లోకసిద్ధం దర్శయతీత్యాహ (పరిచోదితఃపునః) ఇత్యాదినా·

(౧౧౦) ౫౩౧· (జ్ఞానానన్దామలత్వైకస్వరూపమ్) ఇతి, "విజ్ఞానమానన్దంబ్రహ్మ"[౩] ఇత్యాది శోధకవాక్యార్థోవివక్షితః· [20]

౫౩౨· (స్వరూప) శబ్దః- ధర్మిస్వరూపనిరూపకధర్మవాచీ·

(౧౧౧) ౫౩౩· (అపరిచ్ఛేద్యమాహాత్మ్యమ్) ఇత్యనేన "అనన్త"[౪] శబ్దార్థో వివక్షితః;- స్వరూపమ్-అపరిచ్ఛిన్నమిత్యర్థః·

(౧౧౨) ౫౩౪· గుణతోప్యానన్త్యమాహ (సత్యసంకల్పత్వ§మిశ్రైః) ఇతి·

(౧౧౩) ౫౩౫· "సత్య"[౪] శబ్దార్థమాహ(అవికారస్వరూపమ్) ఇతి· [25]

౫౩౬· అత్ర (స్వరూప) శబ్దః - విశేష్యాంశపరః·

౫౩౭· ఏవమ్, *[౫]అవికారత్వాదిశ్రుతేర్విషయోదర్శితః·

౧॥ ఛా-ఉ· ౬-౧-౩·
౨॥ ఛా-ఉ· ౬-౧-౪·
౩॥ {భాష్యే· / శ్రుతప్రకా·} జి - అ· పుటమ్· ౪౪.
౪॥ తై-ఉ· ౨-౧-౧· § పా· "సత్యసంకల్ప" ౫॥

(౧౧౩.) నామరూపవిభాగానర్హ (౧౧౪) సూక్ష్మచిదచిద్వస్తుశరీరమ్,
(౧౧౫.) స్వలీలాయై,
(౧౧౬.) స్వసంకల్పేన, అనన్తవిచిత్రస్థిరత్రసరూప జగత్సంస్థానమ్,-
(౧౧౭.) స్వాంశేనావస్థితమితి, [5]
(౧౧౮) తద్ జ్ఞానేన అన్యస్యనిఖిలస్య జ్ఞాతతాంబ్రువన్,-
(౧౧౯.) లోకదృష్టంకార్యకారణయోరనన్యత్వందర్శయితుందృష్టాన్తమాహ,-
(౧౨౦.) "యథాసోమ్యైకేన మృత్పిణ్డేన సర్వంమృణ్మయం విజ్ఞాతంస్యాత్,
వాచారమ్భణంవికారో నామధేయంమృత్తికేత్యేవసత్యమ్"[1] ఇతి.-
(౧౨౧.) ఏకమేవమృద్ద్రవ్యమ్, స్వైకదేశేన, [10]

---

(౧౧౩) ౫౩౮. ఉపాదానత్వప్రయుక్తవికారాదివిషయందర్శయతి (నామరూప) ఇతి. [(౧౦౪);-
(౧౧౪) ౫౩౯. పూర్వమ్,- (సూక్ష్మచిదచిద్వస్తుశరీరకమ్) ఇత్యేతావదుక్తమ్
౫౪౦. అత్ర, (నామరూపవిభాగానర్హ) శబ్దేన, (సూక్ష్మ) శబ్దో వ్యాఖ్యాతః.-
౫౪౧. అనేన, ఉపాదనత్వప్రయుక్తచోద్యంపరిహృతమ్. [15]
(౧౧౫) ౫౪౨. అథనిమిత్తత్వప్రయుక్తచోద్యంపరిహరతి (స్వలీలాయై) ఇతి.-
౫౪౩. అవాప్తసమస్తకామస్యాపి, లీలార్థంజగద్వ్యాపారఉపపద్యత ఇత్యర్థః.
(౧౧౬) ౫౪౪. మహాయాసరూప జగద్వ్యాపారస్య నలీలాత్వమితిచేత్తత్రాహ (స్వసంకల్పేన) ఇతి.-
౫౪౫. సంకల్పమాత్రసాధ్యత్వాత్, నాయమాయాస ఇత్యర్థః. [20]
(౧౧౭) ౫౪౬. (స్వాంశేన) — విశిష్టస్యస్వస్య (అంశేన).
(౧౧౮) ౫౪౭. (బ్రువన్) - వక్తుమ్.
(౧౧౯) ౫౪౮. (లోకదృష్టం కార్యకారణయోరనన్యత్వం దర్శయితుందృష్టాన్తమాహ) ఇతి.-కార్యకారణయోరనన్యత్వేదృష్టాన్తమాహేత్యర్థః.-
౫౪౯. అన్యత్వనిబన్ధనచోద్యస్య (అనన్యత్వ) జ్ఞాపనేనహి పరిహార ఇతి భావః.
(౧౨౦) ౫౫౦. దృష్టాన్తవాక్యముపాదత్తే (యథాసోమ్యైకేనమృత్పిణ్డేన) ఇతి.
(౧౨౧) ౫౫౧. తత్ర, కారణజ్ఞానేనకార్యవిజ్ఞానస్యసిద్ధయేతయోరైక్యోపపాదకముత్తరఖణ్డం* ప్రథమంవ్యాచష్టే (ఏకమేవ) ఇతి.

౧॥ ఛా-ఉ. ౬-౧-౪. * = "వాచారమ్భణమ్" ఇత్యాది.

(౧౨౨·) నానా వ్యవహారాస్పదత్వాయ, (౧౨౩·) ఘటశరావాది నానా - (౧౨౪·) సంస్థానా - (౧౨౫·) ఽవస్థారూపవికారాపన్న - (౧౨౬·) నానా నామధేయమపి,
(౧౨౭·) మృత్తికాసంస్థాన విశేష¶త్త్వాత్, మృద్ద్రవ్యమేవేత్థమవస్థితమ్,
(౧౨౮·) నవస్త్వన్తరమ్, ఇతి,-
(౧౨౯·) యథా, మృత్పిణ్డ విజ్ఞానేన తత్సంస్థానవిశేష ఘటశరావాది రూపం సర్వం విజ్ఞాతమేవ భవతీత్యర్థః
(౧౩౦·) తతః,కృత్స్నస్యజగతో బ్రహ్మైక కారణతామజానన్ పుత్త్రః పృచ్ఛతి - "భగవాంస్త్వేవ, మేతద్బ్రవీతు"[౧] ఇతి· [10]

(౧౨౨) ౫౫౨· తత్ర "వాచా"[౨] ఇతిపదంవ్యాచష్టే (నానావ్యవహారాస్పదత్వాయ) ఇతి.
౫౫౩· వాక్ఛబ్దః, అజహల్లక్షణయా*, వాక్పూర్వకవ్యవహారేవర్తతే,-
౫౫౪· వాక్పూర్వకవ్యవహారశ్చ ప్రయోజనతయా హేతుః, ఇత్యర్థః
(౧౨౩) ౫౫౫· (వికార) శబ్దార్థమాహ (ఘటశరావ) ఇత్యాదినా· [15]
(౧౨౪-౧౨౫) ౫౫౬· (సంస్థాన) మేవ (అవస్థా), సైవ (వికారః).-
(౧౨౫) ౫౫౭· "షోడశకశ్చవికారః"[౩] ఇత్యాదిషు [వికార] శబ్దస్య అవస్థావద్ద్రవ్యపరత్వేన ప్రయోగ దర్శనాత్,-
౫౫౮· తద్వ్యావృత్త్యర్థమ్ (అవస్థారూపవికార) ఇత్యుక్తమ్·
(౧౨౬) ౫౫౯· [నామధేయ] పదంవ్యాచష్టే (నానా నామధేయమ్)ఇతి·
(౧౨౭) ౫౬౦· [మృత్తికే] తిపదంవ్యాచష్టే (మృత్తికాసంస్థానవిశేష¶త్త్వాత్) ఇత్యాదినా.
(౧౨౮) ౫౬౧· [ఏవ] కార † వ్యావర్త్యమాహ (నవస్త్వన్తరమితి) ఇతి·
(౧౨౯)౫౬౨· ఏవమ్,కారణజ్ఞానేనకార్యజ్ఞానస్యోపపాదకమ్ఉత్తరఖణ్డం వ్యాఖ్యాయ, తదుపపాద్యం పూర్వఖణ్డం§వ్యాచష్టే(యథా)ఇతి· [25]
(౧౩౦) ౫౬౩· "లోకే కారణజ్ఞానాత్కార్యజ్ఞానం సమ్భవతు,-
౫౬౪· తథాప్యేకవిజ్ఞానేన సర్వవిజ్ఞానం నోపపద్యతే,-
౫౬౫·విజాతీయకార్యాణామేకకారణత్వాయోగాత్"ఇతిబుద్ధ్వా(బ్రహ్మైక కారణ)త్వాజ్ఞానేన (పుత్త్రఃపృచ్ఛతి) ఇత్యాహ(తత)ఇత్యాదినా·

౧॥ ఛా-ఉ· ౬-౧-౭· ౨॥ ఛా-ఉ· ౬-౧-౪· ౩॥ సాంఖ్యకారికా. ౩·
*ఆరమ్భణాధికరణ శ్రు· ప్రకా· పు· ౫౦౨· ¶ విశేషవత్త్వాత్· = ౩-కో·
† పా. "వ్యావృత్త్యర్థమాహ"· § = "యథాసోమ్య" ఇత్యాది.

(౧౩౧·) తతః, సర్వజ్ఞం సర్వశక్తి బ్రహ్మైవ సర్వకారణమ్-
(౧౩౨·) ఇత్యుపదిశన్, *సహోవాచ-
(౧౩౩·) "సదేవసోమ్యేదమగ్ర ఆసీదేకమేవాద్వితీయమ్"[౧] ఇతి·
(౧౩౪·) అత్ర, [ఇదమ్] ఇతి,-జగన్నిర్దిష్టమ్;- [5]
(౧౩౫·) [అగ్రే] ఇతిచ,- సృష్టేఃపూర్వకాలః-
(౧౩౬·) తస్మిన్కాలే, జగతః (౧౩౭·) సదాత్మకతామ్,
(౧౩౮·) "సదేవ" ఇతి ప్రతిపాద్య,
(౧౩౯·) తత్,-సృష్టికాలేప్యవిశిష్టమ్, ఇతికృత్వా,

(౧౩౧) ౫౬౭· విజాతీయానామపిసర్వకార్యాణాం బ్రహ్మైవోపాదా [10]
నమ్, తదేవచనిమిత్తమ్,-ఇత్యుపదిదేశేత్యాహ (తతః,సర్వజ్ఞమ్) ఇతి·
(౧౩౨) ౫౬౮· (ఉపదిశన్) - ఉపదేష్టుమ్·
(౧౩౩) ౫౬౯· ("సదేవ") ఇతి,వాక్యోపాదానమ్·
(౧౩౪) ౫౭౦· ([ఇదమ్] ఇతి,- జగన్నిర్దిష్టమ్) ఇతి·-
౫౭౧· ప్రకృతమస్తిచేత్, తత్పరత్వమ్,- [15]
౫౭౨· అన్యథా, ప్రత్యక్షాదిప్రసిద్ధజగత్పరత్వమేవ,- [ఇదం] శబ్దస్యోచి
తమ్, ఇతిభావః·
(౧౩౫) ౫౭౩· (అగ్రే) ఇత్యాది·- అనన్తరంసృష్టేర్వక్ష్యమాణత్వాత్,
[అగ్రే] శబ్దస్యప్రళయకాల పరత్వమవగమ్యత ఇతిభావః·
(౧౩౬-౧౩౮)౫౭౪·(తస్మిన్కాలేజగత*స్సదాత్మకతాంసదేవేతిప్రతిపాద్య)
(౧౩౭)౫౭౫· (సదాత్మకతామ్) - కారణాత్మకతామ్·- [ఇతి·-
(౧౩౮) ౫౭౬· ("సదేవ")ఇత్యనేన, వైశేషికోక్తంకదాచిత్సత్త్వంకదా
చిదసత్త్వంచ వ్యావృత్తమ్·-
౫౭౭· తేన ప్రళయకాలేపిసత్త్వంఫలితమితి, ఏవముక్తమ్,-
౫౭౮· నతువాచనికోఽయమర్థః;- [25]
౫౭౯· [సదేవ-ఇదమ్-అగ్రే - ఏకమేవ-ఆసీత్,] ఇతిహ్యన్వయః·
౫౮౦· (సచ్ఛబ్దః), ప్రమాణసంబన్ధా†ర్హాత్వోపాధినాప్రకృతిపురుషకాల
విశిష్టం బ్రహ్మాహ·-
౫౮౧· కారణాత్కార్యస్యానన్యత్వేన,జగతఃకదాచిత్సత్త్వంపరైరుక్తమ్;-
౫౮౨· కారణభూతబ్రహ్మానన్యత్వేన, జగతః- నిత్యసత్త్వమిత్యర్థః· [30]
(౧౩౯) ౫౮౩· (తత్,సృష్టికాలేపి) ఇతి·-

౧॥ ఛా-ఉ· ౬-౨-౧· †"ర్హాహితోపాధి"· = ౩-కో·

(౧౪౦.) "ఏకమేవ" ఇతి, సదాపన్నస్యజగతః - తదానీమవిభక్తనామ రూపతాం ప్రతిపాద్య,
(౧౪౧.) తత్ప్రతిపాదనేనైవ సతోజగదుపాదానత్వంప్రతిపాదితమితి,-
(౧౪౨.) స్వవ్యతిరిక్తనిమిత్తకారణమ్ "అద్వితీయ" పదేనప్రతిషిద్ధమ్ఇతి,-
(౧౪౩.) "తమాదేశమప్రాక్ష్యో యేనాశ్రుతం శ్రుతంభవతి"౧ ఇతి ఆదావేవ ప్రశాసితైవజగదుపాదానమితిహృదినిహితమ్ - ఇదానీమ్ * అభివ్యక్తమ్.-

---

౫౮౩. జగత్, సదేవచేత్, ప్రళ¶యేకోవిశేష ఇత్యపేక్షాయామ్,
(౧౪౦) ౫౮౪. ద్రవ్యమ్-నిత్యమేవ,- [10]
౫౮౫. తస్యఅవిభక్తనామరూపావస్థా,- ప్రళయః,-
౫౮౬. విభక్తనామరూపావస్థా,- కార్యతా,- ఇతివైషమ్యమ్,-
౫౮౭. ("ఏకమేవ") ఇతిపదేనోక్తం భవతీత్యర్థః.
(౧౪౧) ౫౮౮. అనేనబ్రహ్మణ ఉపాదానత్వం ఫలితమిత్యాహ (తత్ప్రతిపాదనేనైవ) ఇతి.- [15]
౫౮౯. భావ్యవస్థావిశేషవతః, ప్రాగవస్థా యోగోహ్యుపాదానత్వమ్?;
౫౯౦. తస్మాత్,వక్ష్యమాణబహుత్వావస్థాయాః పూర్వావస్థా కథనేన, ఉపాదానత్వమ్ ఉక్తంభవతీత్యర్థః.
(౧౪౨) ౫౯౧. కృత్స్నస్యకార్యస్య బ్రహ్మైవోపాదానమస్తు,-
౫౯౨. తథాప్యేకవిజ్ఞానేనసర్వవిజ్ఞానంనోపపద్యతే,- [20]
౫౯౩. నిమిత్తాన్తర§సంభవాత్, ఇతిశఙ్కాయామ్;-
౫౯౪. తస్యైవనిమిత్తత్వేన, నిమిత్తాన్తరశఙ్కామ్ ("అద్వితీయ") పదం వ్యావర్తయతీత్యాహ (స్వవ్యతిరిక్త) ఇతి.-
౫౯౫. కులాలస్య,- వివిధపరిణామశక్తివైకల్యేన, అనుపాదానత్వమ్;-
౫౯౬. మృత్పిణ్డస్య,- జ్ఞాతృత్వవిరహాదనిమిత్తత్వమ్;- [25]
౫౯౭. అత్రతూభయసద్భావా ద్బ్రహ్మైవోభయకారణమ్; ఇత్యర్థః.
(౧౪౩) ౫౯౮. ఉక్తార్థస్యోపక్రమసంగతత్వమాహ("తమాదేశమ్")ఇతి.-
౫౯౯. ("ఆదేశ") శబ్దేన, ప్రేరయితృత్వం కణ్ఠోక్తమ్;-
౬౦౦. ("యేనాశ్రుతంశ్రుతమ్")౧ ఇత్యాది ప్రతిజ్ఞానేన, ఉపాదానత్వమభిప్రేతమ్;-
౬౦౧. తదుభయమత్రస్ఫుటమ్; ఇత్యర్థః.-

౧॥ ఛా-ఉ. ౬-౧-౩. * పా. "సువ్యక్తమ్". ¶ "యకాలే". § "సద్భావాత్".

* (౧౪౪.) ఏతదేవోపపాదయతి-

(౧౪౫.) స్వయమేవజగదుపాదానమ్ జగన్నిమిత్తంచసత్, "తదైక్షతబహుస్యాంప్రజాయేయ"[1] ఇతి-

(౧౪౬.) తదేతత్సచ్ఛబ్దవాచ్యంపరంబ్రహ్మ, [5]

(౧౪౭.) సర్వజ్ఞం సర్వశక్తి,

(౧౪౮.) సత్యసఙ్కల్పమ్,

(౧౪౯.) అవాప్తసమస్తకామమపి, లీలార్థమ్,-

(౧౫౦.) విచిత్రానన్త చిదచిన్మిశ్ర (౧౫౧.) జగద్రూపేణ

(౧౪౪-౧౪౫) ౬౦౨. అత్రాసత్కార్య వాదోపన్యాసనిరాసవా [10] క్యంద్వితీయయోజనాయాంవ్యాఖ్యాస్యతఇతినాత్రోదాహృతమ్.

౬౦౩. అథ తదనన్తరవాక్యమ్, పూరకపదాన్తరైస్సహ, ఉపాదత్తే (స్వయమేవ) ఇతి-

౬౦౪. "సదేవ"[2] ఇత్యాది వాక్యమ్సజాతీయవిజాతీయాదిభేద నిషేధ పరత్వేన పరైర్వ్యాఖ్యాతమ్;- [15]

౬౦౫. తత్,-ఉత్తరవాక్యా ననుగుణమ్,-

౬౦౬. అస్మదుక్తార్థస్యైవోపపాదకాన్యుత్తరవాక్యాని, ఇత్యభిప్రాయేణ, (జగదుపాదానమ్,జగన్నిమిత్తంచసత్,) ఇతివిశేషణద్వయోపాదానమ్.

(౧౪౬) ౬౦౭. ఏతద్వ్యాచష్టే (తదేతత్) ఇత్యాదినా.

(౧౪౭) ౬౦౮. వక్ష్యమాణసృష్ట్యుపపాదక విశేషణాన్యాహ (సర్వ [20] జ్ఞమిత్యాదినా).

(౧౪౯) ౬౦౯. అవాప్తసమస్తకామస్య ప్రవృత్త్యనుపపత్తిం పరిహరతి (అవాప్తసమస్తకామమపి,లీలార్థమ్) ఇతి.

(౧౪౮) ౬౧౦. సంకల్పమాత్రసాధ్యత్వాత్ నజగద్వ్యాపారఆయాసరూప ఇత్యభిప్రాయేణ (సత్యసంకల్పమ్) ఇత్యుక్తమ్. [25]

(౧౫౧) ౬౧౧. "అజాయమానో బహుధావిజాయతే"[3] ఇత్యుక్త్వావతారరూపబహుత్వవ్యావృత్త్యర్థం (జగద్రూపేణ) ఇత్యుక్తమ్.

(౧౫౦) ౬౧౨. తత్ర (బహు) శబ్దార్థోఽస్తీతిదర్శయితుమ్ (విచిత్రానన్త) ఇ†త్యాద్యుక్తమ్.

౧॥ ౬-ఛా-ఉ. ౬-౨-౩. ౨॥ ఛా-ఉ ౬-౨-౧. ౩॥ పు - సూ.

* అధికపా. † పా. "ఇత్యుక్తమ్".

(౧౫౨.) అహమేవ, ‹‹బహుస్యామ్››,[1] తదర్థం‹‹ప్రజాయేయ,››[1]ఇతి,-
(౧౫౩.) స్వయమేవసఙ్కల్ప్య, - (౧౫౪.) స్వాంశైకదేశాదేవ-
(౧౫౫.) వియదాదిభూతానిసృష్ట్వా,- (౧౫౬.) పునరపి,(౧౫౭.)*సైవ
* సచ్ఛబ్దాభిహితా - (౧౫౮) *పరా ‹‹దేవతా,›› [5]

(౧౫౨) ౬౧౩. (‹‹బహుస్యామ్››,[1] తదర్థం ‹‹ ప్రజాయేయ››[1],) ఇతి.-
౬౧౪. *జాయతేఽస్తి, ఇత్యాద్యవస్థాసు, జాయమానావస్థా జాతావస్థా
చేత్యుత్పత్తావేవ, అవస్థాద్వయమస్తి;-
౬౧౫. తత్ర ‹‹అస్తి›› శబ్దవాచ్యాఉత్పన్నావస్థా, ఉత్పాద్యమానావస్థా
* జాయతే ఇతిశబ్దవాచ్యా;- [10]
౬౧౬ తత్ర, (‹‹ బహుస్యామ్››) [1] ఇతివాక్యే, (‹‹స్యామ్››) ఇతిపదేన,
ఉత్పన్నావస్థావివక్షితా;
౬౧౭. తత్పూర్వభావిన్యుత్పాద్యమానావస్థా,-
౬౧౮. (తదర్థం ‹‹ప్రజాయేయ››) [1] ఇత్యుక్తా;- ఇతివిభాగః
౬౧౯. ఉత్పత్తౌసాధనస్యపూర్వభావిత్వమ్,సాధ్యస్యపశ్చాద్భావిత్వమ్;-
౬౨౦. సంకల్పేతు, సాధ్యంపూర్వభావి, సాధనంపశ్చాద్భావి;-
౬౨౧. తస్మాత్, [స్యామ్] ఇతిపూర్వముక్తమ్.
(౧౫౩) ౬౨౨ (స్వయమేవ).- ఉపాదానభూతం-తదేవ, (సంకల్ప్య),
(౧౫౪) ౬౨౩. (స్వాంశః)- ప్రకృతిః [ఇత్యర్థః
(౧౫౫)౬౨౪. *[2] తేజోఽబన్నసృష్టివచనంవియదాదేరపిప్రదర్శనార్థ [20]
మితి వియదధికరణ సిద్ధార్థాభిప్రాయేణాహ (వియదాది)ఇతి.-
౬౨౫. భాష్యే *[3] మహదాదేరపిప్రదర్శనార్థమిత్యుక్తమ్.
(౧౫౬) ౬౨౬. (పునరపి) ఇతి.- వ్యష్టిసృష్ట్యర్థ మిత్యర్థః.
(౧౫౭) ౬౨౭. (సైవ) ఇతి.- ‹‹ 'సదేవ' ఇత్యాదౌనిర్విశేషంవస్తూక్తమ్,-
౬౨౮. ‹ 'సేయందేవతా' [4] ఇతిసగుణముచ్యత›› ఇతి భ్రమాపనయ [25]
నార్థమ్ ఏవముక్తమ్. [వక్ష్యతే?;-
(౧౫౮)౬౨౯. ఉత్తరత్ర, ‹‹ తేజఃపరస్యాందేవతాయామ్›› [5] ఇతిహి
౬౩౦. తత్ప్రత్యభిజ్ఞానాయ, (*పరా‹‹దేవతా››) ఇత్యుక్తమ్.-

౧॥ ఛా-ఉ. ౬-౨-౩. *౨॥ ఛా-ఉ. ౬-౨-౩/౪. *౩॥ శ్రీ-భా. ౨-అ.
౩-పా. ౯-సూ. భా. ౪॥ ఛా-ఉ. ౬-౩-౨. ౫॥ ఛా-ఉ. ౬-౮-౬.

(౧౪౯.) ఏవమ్‘‘ఐక్షత, హన్తాహమిమాస్తిస్రో దేవతా(ః) (౧౬౦.)అనేన జీవేనాత్మనా (౧౬౧.) అనుప్రవిశ్య నామరూపే వ్యాకరవాణి’’౧ ఇతి.-

---

౬౩౧. అత్ర, పూర్వాపరేషు చ, సగుణం బ్రహ్మైవోచ్యత ఇత్యర్థః. [ఇతి. (౧౪౯) ౬౩౨. వ్యష్టిసృష్టి * సంకల్పవాక్యముపాదత్తే (‘‘హన్తాహమ్’’) (౧౬౦-౧౬౧)౬౩౩.(‘‘అనుప్రవిశ్య నామరూపే వ్యాకరవాణి’’) ఇత్యత్ర అనుప్రవేశః, న కేవలం తత్తత్పదార్థమాత్ర పర్యన్తనామరూపవ్యాకరణార్థః,-

౬౩౪. అపితు స్వపర్యన్తనామరూపవ్యాకరణార్థః;-

౬౩౫. అనుప్రవేశశ్రవణేన మాతాపితృకులాలాది నిర్వర్త్యదేవదత్తఘటాది నామరూపవ్యాకరణతో వ్యావృత్తత్వావగమాత్,- [10]

౬౩౬. ‘‘బహుస్యామ్’’ ఇత్యుపక్రమ ఏవ స్వపర్యన్తనామరూప భాక్త్వ సంకల్పాత్,-

౬౩౭. ‘‘తద్ధేదం తర్హ్యవ్యాకృతమాసీత్ తన్నామరూపాభ్యాం వ్యాక్రియత’’౨ ఇతి నామరూపయోః బ్రహ్మపర్యన్తత్వశ్రవణాత్,-

౬౩౮. ‘‘తదనుప్రవిశ్య-సచ్చత్యచ్చాభవత్’’ ౩ ఇతి చ శ్రవణాత్. [15]

౬౩౯. వ్యష్టిసృష్టిసంకల్పవాక్యే అనుప్రవేశపూర్వక నామరూపవ్యాకరణోక్తిః,- ఆద్యసృష్టేరపి ప్రదర్శనార్థా,-

౬౪౦. మహదహఙ్కారాదినామరూపయోర్బ్రహ్మపర్యన్తత్వాత్;-

౬౪౧.‘‘యస్య బుద్ధిశ్శరీరమ్...యస్యాహఙ్కారశ్శరీరమ్’’౪ ఇతి హి శ్రూయతే;-

౬౪౨. అత ఏవ హి ‘‘†ప్రకృతిం పురుషం చైవ ప్రవిశ్యాత్మేచ్ఛయా హరిః, [20] క్షోభయామాస సంప్రాప్తే సర్గకాలే వ్యయావ్యయౌ’’౫ ఇతి¶స్మృతమ్!-

౬౪౩. ఏవమ్, వ్యష్టిసృష్టిసంకల్పవాక్యేపి నామరూపవ్యాకరణయోర్బ్రహ్మపర్యన్తత్వస్య వివక్షితత్వమ్,-

౬౪౪. ఆద్యసృష్టిసంకల్పవాక్యానురోధాత్ - [౬౩౬]

౬౪౫. ‘‘తద్ధేదమ్’’ ఇత్యాదిశ్రుత్యన్తరానుగుణ్యాత్ - [౬౩౭] [25]

౬౪౬. ‘‘తదనుప్రవిశ్య - సచ్చత్యచ్చాభవత్’’ ౩ ఇత్యనుప్రవేశపూర్వక బ్రహ్మపర్యన్తనామరూప § వ్యాకరణోక్తేశ్చ, [౬౩౮] అవగమ్యతే.

౧॥ ఛా-ఉ. ౬-౩-౨. ౨॥ బృ-ఉ. ౩-౪-౭. ౩॥ తై-ఉ. ఆ-౬. ౪॥సు-ఉ. ౬-ఖ. ౫॥ వి-పు. ౧-౨-౨౯. * పా. ‘‘వ్యష్టిసృష్టివాక్య’’. = ౩-శో. † ప్రధానపురుషౌ’’ ము-వి-పు. ¶ స్మృతిః. § ‘‘వ్యాకరణకర్మోక్తేశ్చ’’.

(౧౬౦.) ౬౪౭. "బహుస్యామ్" ఇత్యుక్తం నానా నామరూపభాక్త్వమ్,-
౬౪౮. మృత్పిణ్డస్య ఘటాదినామరూపభాక్త్వవత్ కిమద్వారకమ్;-
౬౪౯. జీవస్యదేవాదినామరూపభాక్త్వవత్ కింసద్వారకమ్? ఇతిసంశయే,-
౬౫౦. ("అనేనజీవేన") ఇత్యాదిశ్రుతిస్సద్వారకమాహ.- [5]
౬౫౧ బ్రహ్మణస్సమష్టినామరూపభాక్త్వ మద్వారకమ్,-
౬౫౨. మహదాదేః, జీవంప్రతి, శరీరత్వాభావాత్.-
౬౫౩. వ్యష్టినామరూపభాక్త్వమద్వారకం సద్వారకంచ.-
౬౫౪. తథాసతి, న ద్విపర్యవసానహేతుతా, గోశబ్దాదివత్.-
౬౫౫. ["జీవేనాత్మనా".]- జీవశరీరకేణమయా;- [10]
౬౫౬. "సింహేన భూత్వాబహవోమయాఽత్తాః"[౧] ఇతివత్;-
౬౫౭. "తదనుప్రవిశ్య - సచ్చత్యచ్చాభవత్"[౨] ఇతి, జీవేప్యనుప్రవేశేన తన్నామభాక్త్వశ్రవణాత్
౬౫౮. ("జీవేనాత్మనా") ఇతితృతీయాయాఃకోఽర్థః?—
౬౫౯. నతావత్ *[3]సహయోగలక్షణేయం తృతీయా;- [15]
౬౬౦. "కారకవిభక్త్యాసంభవన్త్యా ముపపదవిభక్తేరన్యాయ్యత్వాత్"[౪] ఇతి న్యాయేన, ఉపపదవిభక్తేరనుపపత్తేః:
౬౬౧. నచ *[5]కరణేతృతీయా;-
౬౬౨. అనుప్రవేశంప్రతి §జీవస్యకరణత్వాభావాత్;-
౬౬౩. అనుప్రవేశస్యద్వారకర్తాహిసః?: [20]
౬౬౪. [జీవ]శబ్దస్యపరమాత్మపర్యన్తత్వాచ్చ, నేయం *[5]కరణేతృతీయా:-
౬౬౫. తస్మాత్, *[5]కర్తరితృతీయా. [యమ్?-
౬౬౬. "నను †తిఙ్కృత్తద్ధితసమాసైరనభిహితంకారకంహి ‡విభక్త్యభిధే
౬౬౭. అత్రతు ('వ్యాకరవాణి') ఇతితిఙభిహితత్వాత్, నతృతీయాభిధేయః - కర్తా,- [25]
౬౬౮. తత్రప్రథమైవయుక్తా" ఇతిచేత్ న.-
౬౬౯. *వ్యాకరణకర్తాహి, తిఙభిహితః?-
౬౭౦. *అనుప్రవేశకర్తాతు నాభిహితః, ఇతి సతృతీయాభిధేయః.

౧॥ ౨॥ తై-ఉ. ౬-౪. *3॥ పా-అ. ౨-౩-౧౯. ౪॥
*5॥ పా-అ. ౨-౩-౧౮. § పా. "అనుప్రవేశే".
† "నను"-. ఇదంపదంకతిపయకోశేషునాస్తి. ‡ పా "తృతీయావిభ".

౬౭౧. నామరూపవ్యాకరణానుప్రవేశ క్రియయోస్సమాన కర్తృకత్వమ్, "అనుప్రవిశ్య"[౧] ఇతిక్త్వాప్రత్యయేనాభిహితమ్ ఇతి,-
౬౭౨. న*[౧]తృతీయాభిధేయః కర్తేతిచేన్న.- { ౧॥ "...క్త్వో ల్యప్" పా-అ. ౭-౧-౩౭.
౬౭౩. కర్తాహిన [క్త్వా] ఽభిధేయః?,-
౬౭౪. అపితుప్రత్యయాన్తరాభిధేయః;- [భిధేయమ్.-
౬౭౫. ప్రత్యయాన్తరప్రతిపన్నయోః కర్త్రోరైక్యమేవ [క్త్వా] ప్రత్యయా
౬౭౬. యథా *[౨]సమానాధికరణవాక్యేషు *[౩] ప్రాతిపదికావగతే విశి ష్టేఽర్థే విశేష్యాంశైక్యమాత్రం సమాన విభక్త్యభిధేయమ్,-
౬౭౭. నతువిశేషణాన్వయో విశేష్యంవా;- (10)
౬౭౮. ఏవమత్రాపి [క్త్వా] ప్రత్యయోనకర్త్రభిధాయీ;-
౬౭౯. అపితు, శబ్దాన్తరప్రతిపన్నక్రియాద్వయకర్త్రైక్యమాత్రాభిధాయీ.-
౬౮౦. [క్త్వా] ప్రత్యయఏవ కర్త్రభిధాయీచేత్,-
౬౮౧. ("వ్యాకరవాణి"[౧]) ఇత్యత్రతిఙ్ప్రత్యయోఽపి నిరర్థకస్స్యాత్.-
౬౮౨. తస్మాత్, శబ్దాన్తరప్రతిపన్న క్రియాద్వయకర్త్రైక్యమాత్రా (15) భిధాయీ [క్త్వా] ప్రత్యయ ఇతి,-
౬౮౩. అనుప్రవేశక్రియాకర్తా *[౧]తృతీయాభిధేయఏవ.
౬౮౪. "కర్తరికృత్"[౨] ఇతికృత్ప్రత్యయానాం కర్తరివిహితత్వాత్,-
౬౮౫. *[౪]కృత్సంజ్ఞకః [క్త్వా] ప్రత్యయఃకర్త్రభిధాయీతిచేన్న.-
౬౮౬. అర్థాన్తరేష్వవిహితానామేవకృత్ప్రత్యయానాంకర్త్రర్థత్వమ్,-
౬౮౭. నత్వర్థాన్తరేవిహితానామ్.- [= సి-కౌ. పూర్వకృదారమ్భః]
౬౮౮. *[౫]తవ్యదాదీనాంహి కర్మాద్యర్థే విహితత్వాత్,-
౬౮౯. అయంతు[క్త్వా] ప్రత్యయో భావేవిహితః, [= పా-అ. ౩-౪-౨౧
౬౯౦. తథా*[౬]అధికారాత్.-[అత్ర,సి.కౌ.పు.౩౫౧="అవ్యయకృతోభా
౬౯౧. *[౭]ప్రాతిపదికార్థమాత్రేయథా*[౮] ప్రథమావిభక్తిః;- [వే"ఇతి...]
౬౯౨. తథా*[౯]ధాత్వర్థమాత్రే విహితో యఃప్రత్యయస్సభావార్థః;-
౬౯౩. అయంతు [క్త్వా] ప్రత్యయోభావేవిహితఇతినకర్త్రభిధాయీ.-
౬౯౪. తస్మాత్, *[౧]తృతీయయా, కర్తాభిధీయతఇతి నిరవద్యమ్.

౧॥ ఛా-ఉ. ౬-౩-౨. ౨॥ పా-అ. ౩-౪-౬౭. *౧॥ పా-అ. ౨-౩-౧౮.
*౨॥ ఛా-ఉ. ౬-౮-౭, ౬-౯-౪, ౬-{౧౦-౧౧-౧౨-౧౩-౧౪-౧౫}-౩. (30)
*౩॥ శ్రు. ప్రకా. పు. ౨౬౦. *౪॥ పా-అ.౩-౧-౯౩. *౫॥ పా-అ. ౩-౧-౯౬.
*౬॥ *౭॥ పా-అ. ౧-౨-౪౫. *౮॥ పా-అ. ౨-౪-౪౬. *౯॥

(౧౬౨.) "అనేనజీవేనాత్మనా"[౧]ఇతి జీవస్యబ్రహ్మాత్మకత్వంప్రతిపాద్య,-
(౧౬౩.) బ్రహ్మాత్మకజీవానుప్రవేశాదేవకృత్స్నస్యాచిద్వస్తునఃపదార్థత్వమ్,-
(౧౬౪.) ఏవంభూతస్యైవ†వాచిద్వస్తునో నామరూపభాక్త్వమ్,- ఇతిదర్శ
(౧౬౫.) ఏతదుక్తంభవతి:- [(౧౬౬)-(౧౭౩).] [యతి.-
(౧౬౬.) జీవాత్మాతు, బ్రహ్మణః,-శరీరతయాప్రకారత్వాత్, బ్రహ్మాత్మకః,

(౧౬౨) ౧౯౫. ["అనేన"[౧]] ఇత్యాదివాక్యం సంక్షేపేణయోజయతి-
("అనేన"[౧])ఇత్యాదినా.-
(౧౬౩) ౧౯౬. (పదార్థత్వమ్) - తత్తదవస్థావిశిష్టత్వమ్-
౧౯౭. దేవమనుష్యాద్యాకారవిశిష్టత్వమ్.- (10)
౧౯౮. "నహినిరాకారః పదార్థః?;-
౧౯౯. పృథివీత్వాకార విశిష్టోహిపృథివీపదార్థః?;-
౨౦౦. పరమాత్మపర్యన్తస్యైవవస్తునస్తత్తదవస్థావిశిష్టత్వమ్-
౨౦౧. నస్వతన్త్రస్య"; ఇత్యర్థః.
(౧౬౪) ౨౦౨. తత్పర్యన్తస్యైవదేవాది నామభాక్త్వం చేత్యాహ (15)
(ఏవంభూతస్యైవ)ఇతి.
(౧౬౫) ౨౦౩. "మృదాత్మకోఘట ఇతివద్బ్రహ్మాత్మకత్వంస్వరూపైక్యే
౨౦౪. శరీరశరీరిభావేన తాదాత్మ్యమస్తు;- [ప్యుపపద్యతే;-
౨౦౫. తథాసతికింప్రయోజనమ్?;-
౨౦౬. సర్వశబ్దానాం పరమాత్మపర్యన్తత్వంచేత్;- (20)
౨౦౭. పరమాత్మని, దేవత్వ మనుష్యత్వాది ప్రకృత్యర్థస్యచ, ద్విత్వాదివి
భక్త్యర్థస్యచ,అయోగాత్,నతత్పర్యన్తత్వముపపద్యతే" ఇతిశఙ్కా
యామ్, విస్తరేణవాక్యార్థమాహ (ఏతదుక్తంభవతి)ఇత్యాదినా.-
(౧౬౬) ౨౦౮. శరీరత్వమస్తు, తతఃకిం బ్రహ్మపర్యన్తాభిధానస్యేత్య
త్రాహ (ప్రకారత్వాత్) ఇతి.- [25)
౨౦౯. ప్రకారత్వందణ్డకుణ్డలాదేరప్యస్తీతితద్వ్యావృత్త్యర్థం (శరీరతయా
ప్రకారత్వాత్) ఇత్యుక్తమ్.

౧॥ ఛా-ఉ-౬-౩-౨. = శ్రీ-భా. సంజ్ఞామూర్తిక్లృప్త్యధి. పు. ౬౦౯.
† "సర్వస్య"= ౩-కో.

(౧౬౭·) "యస్యాత్మాశరీరమ్"౧ ఇతి శ్రుత్యన్తరాత్;-

(౧౬౮·) ఏవంభూతస్యజీవస్య,-శరీరతయాప్రకారభూతాని-

(౧౬౯·) దేవమనుష్యాదిసంస్థానానివస్తూనీతి,బ్రహ్మాత్మకానితానిసర్వాణి;-

(౧౭౦·) అతః, దేవోమనుష్యః- (5)

(౧౭౧.) యక్షోరాక్షసఃపశుర్మృగఃపక్షీవృక్షోలతా·-

(౧౭౨·) కాష్ఠంశిలాతృణం¶ఘటఃపటఇత్యాదయస్సర్వే ప్రకృతిప్రత్యయయోగేన అభిధాయకతయా ప్రసిద్ధాశ్శబ్దాః,-

---

(౧౬౭.) ౭౧౦· ఏవమ్, (బ్రహ్మాత్మక) త్వంశరీరశరీరిభావాదిత్యుక్తమ్;-

౭౧౧· [ఆత్మ] శబ్దః, స్వరూపైక్యే,శరీరశరీరిభావేచ,సాధారణః;- (10)

౭౧౨· అత్రశరీరశరీరిభావఏవేతి కింనియామకమ్?;-ఇతిచేత్తత్రాహ ("యస్యాత్మా")౧ ఇతి.-

(౧౬౮) ౭౧౩· (జీవాత్మా...బ్రహ్మణశ్శరీర) మస్తు [=(౧౬౬)], తతః కిమిత్యత్రాహ(ఏవంభూతస్య) ఇతి.-

(౧౬౮-౧౬౯) ౭౧౪· (దేవ)త్వాదివిశిష్టశరీరాణి జీవద్వారా (బ్రహ్మాత్మ[కాని) ఇత్యర్థః.

(౧౭౦) ౭౧౫· తతఃకిమిత్యత్రాహ (అత) ఇతి.-

(౧౭౧) ౭౧౬· దేవాద్యవాన్తరజాతీయానామపి బ్రహ్మపర్యన్తత్వందర్శయితుం (*యక్షరాక్షసా) దయఉపాత్తాః.

(౧౭౨) ౭౧౭· "అప్రాణిమత్సు†స్వల్పాసా,"౨ "తతోహిశైలాబ్ధిధరాదిభేదాన్జానీహివిజ్ఞానవిజృమ్భితాని,"౩ "భూతానాంప్రాణి (20) నశ్శ్రేష్ఠాః," ౪ ఇత్యాదిభిః, లోష్టకాష్ఠాదేర్జీవాధిష్ఠితత్వశ్రవణాత్,(కాష్ఠంశిలా) ఇత్యాద్యుక్తమ్.-

౭౧౮· "ఛిన్నద్రుమోహి (కాష్ఠమ్)?-

౭౧౯. తత్ర, ద్రుమావస్థాధిష్ఠాతృజీవాపగమేపి, కాష్ఠావస్థాభిమానీ జీవో విద్యతఏవ,- (25)

౭౨౦· నామరూపభాక్త్వాత్" ఇతిభావః

౧॥ సు-ఉ-౬. ౨॥ వి-పు· ౬-౭-౬౪. ౩॥ వి-పు· ౨-౧౨-౩౯.

౪॥ మను-స్మృ· ౧-౯౬. † అప్రాణవత్సు. = ౩-కో. ముద్రిత-వి-పు· "అప్రాణిమత్సు" = అనభివ్యక్తప్రాణియుక్త శరీరవత్సు. ¶ తృణమ్ = శుష్క-తృణమ్, ఛిన్నతృణంవా, అప్రాణివస్తూనాంమధ్యేఉపాత్తత్వాత్.

(౧౭౩.) లోకే తత్తద్వాచ్యతయా ప్రతీయమాన తత్తత్సంస్థానవస్తుముఖేన తదభిమానిజీవ తదన్తర్యామిపరమాత్మ పర్యన్తసంఘాత స్యైవ వాచకాః,- ఇతి॰

(౧౭౪.) ఏవమ్, సమస్తస్య చిద చిదాత్మక ప్రపఞ్చస్య, (5)

(౧౭౩) ౭౨౧॰ (తత్తత్సంస్థానవస్తుముఖేన) ఇత్యనేన, పరమాత్మని దేవత్వ మనుష్యత్వ †ద్విత్వాద్యనుపపత్తిః పరిహృతా భవతి॰-

౭౨౨॰ దేవత్వద్విత్వాదీనామ్, పరమాత్మస్వరూపే, అవ్యవధానేన అన్వయాభావేపి, దేవత్వాదీనాం-ప్రకృత్యభిధేయానామ్, ప్రత్యయాభిధేయానాం-ద్విత్వాదీనాంచ, పరమాత్మని సద్వారకాన్వయస్సంభవతీత్యర్థః॰-

౭౨౩. అతఏవ «కారిన్యవాన్యోబిభర్తి» ౧ ఇత్యాదిరుపపద్యతే॰ - ఇతి (ఏతదుక్తంభవతి) [(౧౬౫.)] ఇత్యన్వయః.

(౧౭౪-౧౮౦) ౭౨౪॰ అథ, త్రివృత్కరణాదివాక్యానాం ప్రస్తుతార్థాఽనపేక్షితత్వేన, తాని [౬-(౩-౩)-(౮-౩)+(౮-౫).] విహాయ, అపేక్షిత వాక్యానామర్థంసంగ్రహేణాహ (ఏవమ్) ఇత్యాదినా॰- (15)

౭౨౫॰ నామరూపవ్యాకరణార్థంహి త్రివృత్కరణమ్?-

౭౨౬॰ తస్మాత్, త్రివృత్కరణసాధ్యం నామరూపవ్యాకరణమ్,- *౧సంకల్పవాక్యేపూర్వభావ్యభూత్;-

౭౨౭॰ *౨ఉత్పత్తివాక్యేతు, త్రివృత్కరణస్య పూర్వభావిత్వంయుక్తమ్;

౭౨౮॰ పాఠక్రమేణ, త్రివృత్కరణస్య పశ్చాద్భావిత్వేపి, అర్థక్రమేణ పాఠక్రమస్య బాధిత‡త్వాత్, త్రివృత్కరణం పూర్వభావి॰-

౭౨౯॰ యథా, «అగ్నిహోత్రంజుహోతి» «యవాగూంపచతి» ౨ ఇత్యత్రహియవాగ్వాఃపూర్వభావిత్వంపాఠక్రమబాధేనఅఙ్గీక్రియతే,-

౭౩౦॰ «యవాగ్వాజుహోతి»౨ ఇతి యవాగ్వాః హోమసాధన తయావిహితత్వాత్;-

౭౩౧॰ తద్వదత్రాపి క్రమోఽనుసన్ధేయః॰

(౧౭౪) ౭౩౨॰ («సన్మూలాస్సోమ్యేమాః») ౩ ఇత్యాదివాక్యస్యార్థమాహ (ఏవమ్) ఇతి॰-

---

౧॥ విపు॰ ౧-౧౪-౭౮॰ ౨॥ మీ॰ ౫-౧-౨. ౩॥ ఛా-ఉ-౬-౮-౪.

* ౧॥ ఛా-ఉ॰ ౬-౩-౨. * ౨॥ ౬-౩-౩.

† «ద్విత్వ».- ౪-౫-౬-౭-కోశేషున. ‡ «బాధ్య»=౪-౫-౬-కో. (30)

(౧౭౫.) సదుపాదానతా-సన్నిమిత్తతా-
(౧౭౬.) సదాధారతా-
(౧౭౭.) సన్నియామ్యతా-
(౧౭౮.) సచ్ఛేషతాది-సర్వంచ- (5)
(౧౭౯.) "సన్మూలాస్సోమ్యే మాస్సర్వాః ప్రజాస్సదాయతనాస్సత్ప్ర తిష్ఠాః"[౧] ఇత్యాదినా విస్తరేణ ప్రతిపాద్య,-
(౧౮౦.) కార్యకారణభావాదిముఖేన-
(౧౮౧.) "ఐతదాత్మ్యమిదం సర్వమ్, తత్సత్యమ్"[౨] ఇతికృత్స్నస్య జగతః
(౧౮౨) బ్రహ్మాత్మకత్వమేవ "సత్యమ్" ఇతి ప్రతిపాద్య,- (10)

---

(౧౭౫) ౨౩౩· (*సదుపాదానతా*సన్నిమిత్తతా) శబ్దేన, ("సన్మూలాః") ఇత్యత్ర ["మూల"] శబ్దార్థఉక్తః·
(౧౭౬) ౨౩౪· ["సదాయతన"] శబ్దార్థమాహ (సదాధారతా) ఇతి·-
(౧౭౭) ౨౩౫· నియన్తృతయాధారకత్వాత్,-
౨౩౬· ధారకత్వాకృష్టమర్థమాహ (సన్నియామ్యతా)ఇతి·- (15)
(౧౭౮) ౨౩౭· అనేన, శేషత్వమప్యర్థసిద్ధమ్;-
౨౩౮· శరీరతయాహి, †(శరీరత్వమ్) శేషత్వమ్,ధార్యత్వమ్,-నియామ్య [త్వంచ;-
౨౩౯· తదప్యాహ (సచ్ఛేషతాది) ఇతి·-
౨౪౦· (ఆది) శబ్దేన, "అనుక్తమన్యతో గ్రాహ్యమ్"[౩] ఇతి న్యాయాత్, అన్యత్-అపేక్షితంగృహ్యతే· [ధార) త్వాదికం వివక్షితమ్·
(౧౮౦) ౨౪౧· (కార్యకారణభావాదిముఖేన) ఇతి·- (ఆది) శబ్దేన (సదా
(౧౮౦-౧౮౨) ౨౪౨· తేన¶,-(బ్రహ్మాత్మకత్వమేవ సత్యమితి ప్రతిపాద్య)
౨౪౩· ధారకత్వాదిభిస్తావత్,- శరీరాత్మభావస్సిద్ధః,- [ఇతి·-
౨౪౪· కార్యకారణభా‡వాచ్చసిధ్యతి;- [త్·
౨౪౫ స్వరూపమాత్రస్య కారణత్వాయోగేన, విశిష్టస్యైవకారణత్వా
(౧౮౨) ౨౪౬· (బ్రహ్మాత్మకత్వమేవ)ఇతి·- (ఏవ) కారేణస్వపర్యన్తత్వం ప్రామాణికమిత్యుక్తంభవతి·

౧॥ ఛా-ఉ· ౬-౮-౪· ౨॥ ఛా-ఉ· ౬-౮-౬· ౩॥

† "(శరీరత్వమ్)" = ౩-౪-౫-కో. ‡ "వశ్చ"= ౪-౫-కో.

¶ తేన=ఉక్త (కార్యకారణభావాదిముఖేన) (20)

(౧౮౩.) "కృత్స్నస్యజగతస్స ఏవాత్మా,-
(౧౮౪.) కృత్స్నంచ జగత్,-తస్యశరీరమ్,-
(౧౮౫.) తస్మాత్, 'త్వం' శబ్దవాచ్యమపి,- జీవప్రకారంబ్రహ్మైవ," ఇతి,
(౧౮౬.) సర్వస్యబ్రహ్మాత్మకత్వం - ప్రతిజ్ఞాతమ్,- "తత్త్వమసి" ఇతి (5) జీవవిశేషేఉపసంహృతమ్.

---

(౧౮౧) ౭౪౭. ["ఐతదాత్మ్యమ్"] - ఏతదాత్మకమ్.-
౭౪౮. "*[1]స్వార్థేష్యఞ్",- సంబన్ధార్థేవా.-
౭౪౯. ఏతదాత్మ సంబన్ధీత్యర్థః.-
౭౫౦. ¶అస్యాత్మనః,-శరీరతయాసంబన్ధీత్యుక్తం భవతి.- (10)
(౧౮౩-౧౮౪) ౭౫౧. (" ఐతదాత్మ్యమిదంసర్వమ్, ... సఆత్మా",) [2] ఇతినిర్దేశః, "రామానుజం.లక్ష్మణ పూర్వజంచ"[3] ఇతివన్మన్తవ్యః.- [రమ్) ఇతి.-
(౧౮౪) ౭౫౨. [ఆత్మ] శబ్దేనఫలితార్థమాహ (కృత్స్నంచజగత్,-తస్యశరీ
౭౫౩. "అస్యాఽయంపితా" ఇత్యుక్తే, పితృప్రతియోగినః,- పుత్ర (15) త్వంహ్యర్థసిద్ధంభవతి?.
(౧౮౫-౧౮౬) ౭౫౪. (తస్మాత్) ఇత్యాది.-
(౧౮౯) ౭౫౫. ["ఐతదాత్మ్యమ్"] ఇతి, సామాన్యేన వైయధికరణ్యేన (ప్రతిజ్ఞాతం - బ్రహ్మాత్మకత్వమ్.),-
౭౫౬. ("తత్త్వమసి" ఇతి), సామానాధికరణ్యేన (జీవవిశేషే (20) ఉపసంహృతమ్), ఇత్యర్థః.-
౭౫౭.అనేన,ఉద్దేశ్యోపాదేయవిభాగనిమిత్తంచోద్యం, పరిహృతంభవతి.-
౭౫౮."ఉద్దేశ్యోపాదేయవిభాగేసతి,['త్వం']శబ్దఉద్దేశ్యసమర్పకోభవతి,-
౭౫౯. ('తచ్ఛ') బ్దావగతకారణత్వస్యప్రమాణాన్తరా సిద్ధత్వాత్;-
౭౬౦. ['త్వం'] శబ్దస్తులోకసిద్ధప్రకారేణోద్దేశ్యసమర్పకః,- (25)
౭౬౧. జీవస్యబ్రహ్మాత్మకత్వంచ నప్రత్యక్షాదిసిద్ధమ్;-
౭౬౨. తస్మాత్, జీవమాత్రపరః ['త్వం'] శబ్దః;-

---

*౧॥ ౮-అ. ౫-౧-౧౨౪. *వా. ౨॥ ఛా-ఉ-౬-౮-౭. ౩॥ రా-సు. ౨౮-౧౦.
¶ "ఏత" = ౪-౫-కో.

(౧౮౭.) ఏతదుక్తంభవతి:-
(౧౮౮.) ""ఐతదాత్మ్యమిదంసర్వమ్"" ౧ ఇతి,-
(౧౮౯.) చేతనాచేతన ప్రపఞ్చమ్, [""ఇదంసర్వమ్""] ఇతినిర్దిశ్య, తస్యప్రపఞ్చస్య, ఏషః,- ""ఆత్మా"", ౧ ఇతి ప్రతిపాదితః:- (5)

---

౭౬౩. [""త్వం'] శబ్దావగతస్యజీవస్య, (*""తచ్ఛ') బ్దావగతస్యబ్రహ్మణశ్చ, సామానాధికరణ్యేన ప్రతిపాద్యమానమైక్యమ్,- స్వరూపైక్యమేవభవతి"".- ఇతి†చోద్యమ్. [ప్రాప్తత్వాత్ [‡౭౫౯-౭౬౨];-
౭౬౪. పరిహారస్తు;- [""ఐతదాత్మ్యమ్""] ‡ ఇతి, సర్వస్యబ్రహ్మాత్మకత్వస్య
౭౬౫. యథాప్రాప్తముపసంహార్యత్వాత్ ;- (10)
౭౬౬. సామాన్యేనోక్తస్య విశేషే ఉపసంహారస్యాపేక్షితత్వాచ్చ;- (జీవవిశేషే), పూర్వోక్త (బ్రహ్మాత్మక) త్వమ్ (౧౮౧-౧౮౨.), సామానాధికరణ్యేన (ఉపసం ¶హృతమ్) (౧౮౬.);- ఇతి.

౧ { (౧౮౭-౧౯౭) ౭౬౭. "" [""ఐతదాత్మ్యమ్'] ఇత్యత్రాప్యాత్మ శబ్దః, మృదాత్మకోఘటఇతివత్ స్వరూపైక్యపరస్స్యాత్ ;-
౭౬౮. తేన, [""తత్త్వమసి']౨ ఇత్యుపసంహారేఽపిస్వరూపైక్యమేవోక్తంభవతి:- }

౨ { ౭౬౯.[""ఐతదాత్మ్యమిదంసర్వమ్']ఇత్యత్ర-అచిద్బ్రహ్మణోరైక్యమ్,
౭౭౦. [""తత్త్వమసి'౨] ఇతి-జీవబ్రహ్మణోరైక్యంచ, ఉక్తమ్, ఇతి,-
౭౭౧. నాత్రానువాదః"" [+౭౬౪.]:- } (20)

౭౭౨. ఇతిశఙ్కాద్వయమభిప్రేత్యాహ (ఏతదుక్తంభవతి) ఇతి.-
(౧౮౮-౧౮౯) ౭౭౩. (చేతనాచేతనప్రపఞ్చమ్) ఇత్యనేన, ""అచిద్బ్రహ్మణోరైక్యంప్రతిపాదితమ్""ఇత్యేతత్ [౭౬౯], ప్రత్యుక్తమ్:-
౭౭౪. (""సర్వ"") శబ్దో హి,- అసఙ్కోచేన, ప్రమాణాన్తరగమ్యం సర్వ (చేతనాచేతనా) త్మకంజగద్వదతీతి;- అచిన్మాత్రపరత్వే (25) §సర్వశబ్దస్వారస్య భఙ్గాత్ ;-
౭౭౫. శ్రుత్యన్తరేచ, "" ఇదంసర్వమసృజత,"" ఇత్యారభ్య, ""సచ్చత్యచ్చాభవత్,...విజ్ఞానంచావిజ్ఞానంచ"",[3] ఇతి, [వివృతత్వాచ్చ.卐
౭౭౬. [ఇదంసర్వమ్] ఇతి నిర్దిష్టస్యజగతః,- (చేతనాచేతనా) త్మకత్వేన

౧॥ ఛా-ఉ. ౬-౮-౬. ౨॥ ఛా-ఉ. ౬-౧౬-౩. ౩॥ తై-ఉ-ఆ. ౨-౬. (30)

† ""చోద్యమ్"" = ౩-౪-౫-కో-న. ‡ "" ఇదంసర్వమితి"". = ౩-౪-౫-కో.
¶ ""హరతి""= ౩-కో. § ""సర్వశబ్ద""= ౩-౪-౫-కో. 卐 ""త్"" = ౩-కో.

(౧౯౦.) ప్రపఞ్చోద్దేశేన, బ్రహ్మాత్మకత్వం ప్రతిపాదితమిత్యర్థః.
(౧౯౧.) తదిదంబ్రహ్మాత్మకత్వం కిమ్§ఆత్మశరీరభావేన, ఉతస్వరూపేణ?-
ఇతి వివేచనీయమ్.-

(౧౯౨.) స్వరూపేణేతిచేత్, బ్రహ్మణస్సత్యసఙ్కల్పత్వాదయః,-"తదైక్షత బహుస్స్యామ్"[1] ఇత్యుపక్రమావగతాః,బాధితాభవన్తి. [తమ్,-
(౧౯౩.) శరీరాత్మభావేనచ, ¶తదాత్మకత్వం శ్రుత్యన్తరాద్విశేషతోఽవగ
(౧౯౪.) "అన్తఃప్రవిష్టశ్శాస్తాజనానాం సర్వాత్మా"[2] ఇతి.-
(౧౯౫.)ప్రశాసితృత్వరూపాత్మత్వేనసర్వేషాంజనానామ్"అన్తఃప్రవిష్టః,-"

(౧౯౦.) ౭౭౭. ("ఐతదాత్మ్యమ్") ఇత్యత్ర, కిముద్దేశ్యమ్?, (10)
కిముపాదేయమ్?, ఇత్యత్రాహ (ప్రపఞ్చోద్దేశేన) ఇతి.
౭౭౮. ఏవమ్, ఏకాశఙ్కా- [౭౬౯-౭౭౧], పరిహృతా.
(౧౯౧) ౭౭౯. అథ, [ఆత్మ] శబ్దస్యస్వరూపైక్యపరత్వం [= ౭౬౭],-వ్యుద
స్యతి (తదిదమ్) ఇత్యాదినా.-[(౧౯౧-౧౯౭)].
(౧౯౨) ౭౮౦. (స్వరూపేణేతిచేత్) ఇతి.- (15)
౭౮౧. అచిద్బ్రహ్మణో(స్స్వరూపై)క్యే,అచేతనత్వాదేవ,(సత్యసంకల్ప)
తాదివిరోధః;-
౭౮౨. జీవబ్రహ్మణోరైక్యే,తస్యకర్మవశ్యత్వాదేవ,(సత్యసంకల్ప†త్వా)
దివిరోధః;-ఇత్యర్థః.- [ఇత్యభిప్రాయః:-
(౧౯౩) ౭౮౩. ఏతద్విరోధపరిహారాయ, శరీరాత్మభావఃకల్ప్యత (20)
౭౮౪. నకేవలమనయాశ్రుత్యర్థా ‡ పత్త్యాకల్ప్యః;
౭౮౫. అపితు, బ్రహ్మణ ఆత్మత్వమ్- [ఇతి.
౭౮౬. జగతస్తచ్ఛరీరత్వంచ, కణ్ఠోక్తమిత్యాహ (శరీరాత్మభావేనచ)
(౧౯౪) ౭౮౭. కాపునఃశ్రుతిః?,-
౭౮౮. తత్రవిశేషతోఽవగతిః కథమ్?, (25)
౭౮౯. ఇతిశఙ్కాయామ్, శ్రుతివాక్యమాహ ("అన్తః") ఇతి.
(౧౯౫) ౭౯౦.తత్రవాక్యేవిశేషతోఽవగతిందర్శయతి(ప్రశాసితృత్వ)ఇతి,

౧॥ ఛా-ఉ. ౬-౨-౩. ౨॥ య-ఆర. ౩-౨౪. § "శరీరాత్మభావేన" = ౨మూ. ¶ "శరీరాత్మభావేనచేత్" = ౮మూ. "శరీరాత్మభావేనతు" = ౩మూ. † "తా" = ‡ "నుపపత్త్యా" = ౩-౪-కో.

(౧౯౬.) అతః, ‘సర్వాత్మా’,- సర్వేషాంజనానామాత్మా,
(౧౯౭.) సర్వంచాస్యశరీరమ్,” ఇతివిశేషతోజ్ఞాయతే - బ్రహ్మాత్మకత్వమ్,
(౧౯౮.) “యఆత్మనితిష్ఠన్ ఆత్మనోఽన్తరో, యమాత్మా నవేద,యస్యాత్మా శరీరమ్,।యఆత్మానమన్తరో యమయతి,సత ఆత్మాఽన్తర్యా [5] మ్యమృతః” ౧ ఇతిచ.-
(౧౯౯.) అత్రాపి, “అనేన జీవేనాత్మనా” ౨ ఇతి§౧, ఇదమేవజ్ఞాయత ఇతిపూర్వమేవోక్తమ్. [(౧౬౦) - (౧౭౩)].
(౨౦౦.) అతః, సర్వస్యచిదచిద్వస్తునో బ్రహ్మశరీరత్వాత్, సర్వశరీరం సర్వప్రకారం సర్వైశ్శబ్దైర్బ్రహ్మైవాభిధీయత ఇతి,- [10]
(౨౦౧.) “తత్-త్వమ్” ఇతి సామానాధికరణ్యేన జీవశరీరతయాజీవప్రకారం బ్రహ్మైవాభిహితమ్;-

---

౪౯౧. [“సర్వాత్మా”] ఇత్యుక్తమాత్మత్వం ప్రశాసితృత్వలక్షణమ్, ఇతిదర్శయితుమ్, (ప్రశాసితృత్వరూపాత్మత్వేన) ఇత్యుక్తమ్. [15]

౪౯౨. [“అన్తఃప్రవిష్ట”] శబ్దేన, రాజాది వ్యావృత్తిః.

౪౯౩. [“శాస్తా”] ఇతి పదేన, గగనాది వ్యావృత్తిః.-

(౧౯౬) ౪౯౪. (అతః).-అన్తఃప్రవిశ్యప్రశాసితృత్వాదిత్యర్థః.

(౧౯౭) ౪౯౫. కథం (విశేషతోఽవగతమ్) (౧౯౩)!ఇత్యపేక్షాయామ్- ఏవం(విశేషతోజ్ఞాయత-)ఇత్యుక్తమితి, న పునరుక్తిః. [20]

(౧౯౮) ౪౯౬. అస్మిన్వాక్యే, ప్రశాసితృత్వవిశేషితాత్మత్వస్యకణ్ఠోక్తిః, శరీరత్వంగమ్యమ్;- [(“యఆత్మని”౧) ఇతి.

౪౯౭. అథ, ఆత్మత్వ శరీరత్వ కణ్ఠోక్త్యన్వితం వాక్యమాహ

(౧౯౯) ౪౯౮. §౨ యద్యపి §౩ శరీరశరీరిభావశ్శ్రుత్యన్తరసిద్ధస్స్యాత్, తథాప్యేతత్ప్రకరణే స్వరూపైక్యంగమ్యత ఇత్య [25] త్రాహ (అత్రాపి) ఇతి.

(౨౦౦) (౨౦౧)} ౪౯౯. తతఃకిం సామానాధికరణ్యసిద్ధేరిత్యత్రాహ (అత)ఇతి.

౧॥ మాధ్యన్దినబృ-ఉ. = కాణ్వబృ-ఉ. ౫-౭-౨౨. “‘యోవిజ్ఞానేతిష్ఠన్’ ఇతిచకాణ్వాః”. శ్రీ-భా. ప్ర-అ., ద్వి-పా., ౪ = అన్తర్యామ్యధి. పుటమ్ ౩౨౯.

౨॥ ఛా-ఉ. ౬-౩-౨.

§౧ జీవేనఇతి. = ౮-మూ. §౨ యద్యపి. = ౨-౭-వ్యా-న. [31]

§౩ శరీరిశరీర. = ౩-౬-వ్యా.

(౨౦౨) ఏవమభిహితేసతి-అయమర్థోజ్ఞాయతే;-
(౨౦౩) ''త్వమ్''ఇతి యః పూర్వం దేహస్యాధిష్ఠాతృతయా ప్రతీతః,సః, పరమాత్మశరీరతయాపరమాత్మప్రకారభూతః,పరమాత్మపర్యన్తః;-
(౨౦౪) అతః ''త్వమ్'' ఇతిశబ్దః, తత్ప్రకారవిశిష్టం తదన్తర్యామిణ [5] మేవాచష్టఇతి:-
(౨౦౫) ''అనేనజీవేనాత్మనానుప్రవిశ్య నామరూపేవ్యాకరవాణి''౧ ఇతి బ్రహ్మాత్మకతయైవజీవస్య, §౧ శరీరిణఃస్వనామభాక్త్వాత్.
(౨౦౬) ''తత్ - త్వమ్'' ఇతి సమానాధికరణ వృత్తయోర్ద్వయోరపి పదయోః §౨ బ్రహ్మైవవాచ్యమ్.- [10]
(౨౦౭) తత్ర, ''తత్''-పదమ్,జగత్కారణభూతంసర్వకల్యాణ §౩ గుణాకరంనిరవద్యంనిర్వికార మాచష్టే;
(౨౦౮) ''త్వమ్'' ఇతిచ, తదేవ §౪ బ్రహ్మ, జీవాన్తర్యామిరూపం§౫ సశరీరజీవ ప్రకార §౬ విశిష్టమాచష్టే;

---

(౨౦౨) ౮౦౦. (సామానాధికరణ్యేన)-ఉపసంహారే, కిం ప్రయోజనమ్?-
౮౦౧. ఇత్యత్రాహ - (ఏవమభిహితేసతి) ఇతి.-
౮౦౨. బుద్ధిశబ్దయోస్తత్పర్యన్తతాజ్ఞాపనం ప్రయోజనమిత్యర్థః.
(౨౦౩)(౨౦౪) ౮౦౩. (పరమాత్మశరీరతయాపరమాత్మప్రకారభూతః,పరమాత్మ పర్యన్తః) ఇతి.- [నర్హాఇత్యర్థః.
౮౦౪. (శరీరతయా)ప్రకారత్వేన, పృథక్-సిద్ధి-స్థితి- ప్రవృత్త్య
(౨౦౫)౮౦౫.బుద్ధిశబ్దయోస్తత్పర్యన్త§౭త్వే హేతుమాహ(''అనేన'')ఇతి.
౮౦౬. (స్వనామభాక్త్వాత్) (౨౦౫),-(అన్తర్యామిణమేవాచష్ట ఇతి) (౨౦౪),- (అయమర్థః) (౨౦౨), ఇత్యన్వయః§౮
(౨౦౬) ౮౦౭. పరంప్రతి,-వక్ష్యమాణదూషణానాం, స్వపక్షాస్పర్శిత్వం దర్శయితుం,స్వపక్షే సామానాధికరణ్యస్య§౯ సాద్గుణ్యం [25] వివక్షుః, తత్రైకార్థ §౧౦ వృత్తిత్వసిద్ధిమాహ (''తత్ - త్వమ్'' ఇతి సమానాధికరణ వృత్తయోః) ఇతి.
(౨౦౭)(౨౦౮) ౮౦౮. (తత్ర) ఇత్యాదినా వాక్యద్వయేన, ''తత్-త్వమ్'' ఇతి పదద్వయస్యప్రవృత్తినిమిత్త భేదసిద్ధిమాహ.

---

§౧ ''బ్రహ్మశరీరిణః'' ౧-౭-మూ. §౨ ద్వయోఃపదయోరపి. ౩-మూ. §౩ గుణాత్మకమ్.౪-౫-మూ. §౪ బ్రహ్మ. ౨-మూ-న. §౫ రూపి. ౨-౩-౪-౫-మూ. §౬విశిష్ట.౮-మూ-న. §౭ త్వ. ౭-వ్యా. §౮ఆచష్టఇత్యర్థః ౩-వ్యా. ఆచష్టఇత్యన్వయః.౧-౨-౪-౫-౬-వ్యా. §౯స్యానుగుణ్యం.౪-౫-వ్యా.సామానాధికరణ్యంవివక్షుః §౯ §౧౦ వృత్తిత్వ. ౫-వ్యా-న.

(౨౦౯.) తదేవం ప్రవృత్తి నిమిత్తభేదేన ఏకస్మిన్బ్రహ్మణ్యేవ "తత్-త్వమ్" ఇతి §౧ ద్వయోఃపదయోః §౨ ర్వృత్తిరుక్తా;-

(౨౧౦.) బ్రహ్మణోఽనవద్యత్వ §౩ నిర్వికారత్వ §౪ సర్వకల్యాణగుణాకర §౫ త్వజగత్కారణత్వం చాబాధితమ్. [5]

(౨౧౧.) అశ్రుతవేదాన్తాః §౬ పురుషాః, "సర్వేపదార్థాః - సర్వే జీవాత్మానశ్చ, - బ్రహ్మాత్మకాః," ఇతి నపశ్యన్తి;

(౨౧౨.) సర్వశబ్దానాంచ కేవలేషు తత్తత్పదార్థేషు §౭ §౮ వాచ్య పర్యవసానం మన్యన్తే.

---

(౨౦౯) ౮౦౯. "తత్-త్వమ్" శబ్దౌ, త్వదుక్తార్థపరౌస్యాతామ్,- [10]
తతఃకిమ్? ఇత్యత్రాహ (తదేవమ్) ఇతి.-

౮౧౦. "ప్రవృత్తినిమిత్తభేదేనైకార్థవృత్తిత్వరూపం సామానాధికరణ్యమ్, సిద్ధమ్," ఇత్యర్థః.

(౨౧౦) ౮౧౧. "త్వన్మతే, సామానాధికరణ్య §౯ లక్షణాసిద్ధిః, వాక్యాన్తరావగత సర్వజ్ఞ §౧౦ త్వాదిగుణవిరుద్ధమ [15] విద్యాశ్రయత్వాది,-కల్పనీయ §౧౧ ంచ," ఇత్యభిప్రాయేణాహ (బ్రహ్మణ) ఇతి.

(౨౧౧)
(౨౧౨) ౮౧౨. "సర్వే పదార్థా §౧౨ శ్శబ్దాశ్చ, బహ్మపర్యన్తాశ్చేత్,- బ్రహ్మపర్యన్తతయా,పదార్థాః ప్రతీయేరన్,-

౮౧౩. శబ్దాశ్చ, తత్పర్యన్తత్వేన వ్యు §౧౩ త్పద్యేరన్,- [20]

౮౧౪. నచ, తథాక్రియతే,-

౮౧౫. తస్మాత్, నామరూపయోస్తత్పర్యన్తత్వమయుక్తమ్," ఇత్యత్రాహ (అశ్రుత) ఇతి.-

(౨౧౧) ౮౧౬. "పదార్థానాం బ్రహ్మపర్యన్తతయాగ్రహణాభావః- వేదా §౧౪ న్తశ్రవణరూపసామగ్రీవైకల్యాత్,- [25]

౮౧౭. §౧౫ న, తదర్థాభావాత్" ఇత్యర్థః.

(౨౧౨) ౮౧౮. (సర్వశబ్దానాంచ) ఇతి.-

---

§౧ ద్వయోరపిపదయోః. ౪-౫-మూ. §౨ ఃప్రవృత్తిః ౮-మూ. §౩ నిరవద్యత్వం. ౫-మూ. §౪ నిర్వికారత్వం. ౫-మూ. §౫ గుణాకరత్వం.౨-౪-౮-మూ. §౬ సర్వేపురుషాః.౧-౩-౬-౭-మూ. §౭ ర్థేషువాచ్యైకదేశే. ౮-మూ. §౮ వాచకపర్యవసానం. ౨-మూ. §౯ ణ్యాసిద్ధిః ౭-వ్యా. §౧౦ తాది. ౩-౭-వ్యా. §౧౧ త్వాదికల్పనీయత్వంచ.౫-వ్యా.§౧౨శబ్దాశ్చ. ౬-వ్యా-న. §౧౩ త్పాద్యేరన్.౧-౨-౪-వ్యా. §౧౪ వేదాన్తాశ్రవణ. ౬-వ్యా. §౧౫ నత్వర్థాభావాత్. ౩-౫-వ్యా. నత్వతథాభావాత్. ౧-౨ వ్యా.

(౨౧౩.) ఇదానీమ్, వేదాన్తవాక్యశ్రవణేన, బ్రహ్మకార్యతయా తదన్తర్యామి ¶౧ కతయాసర్వస్య ¶౨ బ్రహ్మాత్మకత్వమ్, సర్వశబ్దానాం ¶౩ తత్తత్ప్రకారసంస్థితబ్రహ్మవాచిత్వంచ, జానన్తి॰

(౨౧౪॰) నన్వేవం గవాదిశబ్దానాం తత్తత్పదార్థవాచి ¶౪ తయా వ్యు [5] త్పత్తిర్బాధితాస్యాత్?॰-

---

౮౧౯. తస్మాదేవసామగ్రీవైకల్యాత్, శబ్దానాం తత్పర్యన్త¶౫ వ్యుత్పత్త్యభావః, ఇత్యర్థః.- [ఇత్యర్థః॰

౮౨౦. నహి, చక్షుషా ¶౬ గన్ధగ్రహణాభావేసతి, గన్ధాభావః?

(౨౧౩) ౮౨౧. "సామగ్ర్యంసత్యాం-తత్పర్యన్తగ్రహణాత్,పూర్వం తత్తత్పదార్థమాత్రపర్యన్తత్వగ్రహణం-సామగ్రీవైకల్యాత్,-

౮౨౨॰ ఘ్రాణేనగన్ధగ్రహణేసతి,- చక్షుషాగన్ధగ్రహణాభావః;- ¶౭ సామగ్ర్యభావాత్,- నతు గన్ధాభావాత్,-"

౮౨౩. ¶౮ ఇత్యవగమ్యతే హీత్యాహ (ఇదానీమ్) ఇతి॰-

౮౨౪॰ (ఇదానీమ్)॰-వేదాన్త శ్రవణరూపసామగ్రీసంభవే॰ [15]

(౨౧౪) ౮౨౫॰ వేదాన్తవాక్యాని తత్తత్పదార్థ [౮౩౦.] తత్తచ్ఛబ్దానాం [౮౨౯॰]బ్రహ్మపర్యన్తత్వంబోధయితుంనశక్నువన్తీతి చోదయతి (నను) ఇతి॰-

౮౨౬॰ "వేదాన్తవాక్యాని, కిం వ్యుత్పత్తినిరపేక్షాణి,-

౮౨౭. ఉత సాపేక్షాణి?,- [20]

౮౨౮॰ ¶౯ వ్యుత్పత్తినిరపేక్షాణి చేత్, అవ్యుత్పన్నస్యాపి ¶౧౦ బోధజనకానిస్యుః,-

౮౨౯॰ సాపేక్షాణిచేత్,అన్యపర్యన్తతయావ్యుత్పన్నస్యశబ్దస్యాన్యపర్యన్తత్వం - వ్యుత్పత్తి విరుద్ధం, నబోధయన్తి,-

౮౩౦. వ్యుత్పత్తేశ్చ ప్రత్యక్షసాపేక్షత్వాత్, తద్విరుద్ధం [25] సకలపదార్థానామ్అన్యపర్యన్తత్వం¶౧౧చ నబోధయన్తి,-

౮౩౧. యథా 'ఆదిత్యోయూపః' ౧ ఇత్యాది వాక్యమ్॰-

౮౩౨॰ తత్ర,వ్యుత్పత్త్యర్థంశబ్దస్య,¶౧౨ప్రత్యక్షసాపేక్షత్వాత్,

౧॥ పూర్వమీ॰ ౧-౪-౧౫.

¶౧క॰ ౧-౩-౭-మూ-న. ¶౨బ్రహ్మకార్యత్వం. ౩-మూ. ¶౩ తత్ప్ర॰ ౧-౨-౮-మూ. ¶౪ వాచకత. ౮-మూ॰ ¶౫ త్పర్యన్తత్వ.౩-వ్యా. ¶౬గన్ధ. ౩-వ్యా-న. ¶౭ గ్రీవైకల్యాత్. ౬-వ్యా. ¶౮ ఇతిచగమ్యతే॰ ౭-వ్యా. ¶౯ వ్యుత్పత్తి. ౩-వ్యా-న. ¶౧౦ బోధకానిస్యుః. ౩-౬-వ్యా. ¶౧౧చ ౩-వ్యా-న॰ ¶౧౨ అప్రత్యక్షత్వాత్॰ ౧-౨-వ్యా॰

(౨౧౫.) నైవమ్.—

(౨౧౬.) సర్వేశబ్దాః అచి¶౧ జీవవిశిష్ట ¶౨ పరమాత్మనో వాచకాః ఇత్యుక్తమ్-"నామరూపే వ్యాకరవాణి"౧ ఇత్యత్ర. (౧౬౧)

---

౮౩౩. ప్రత్యక్షవిరుద్ధం యూపాదిత్యతాదాత్మ్యంహినబోధ [5]
యితుమలమ్ - తద్వాక్యమ్?;-

౮౩౪. అత్రాపి, తద్వత్;" ఇత్యర్థః.

(౨౧౫) ౮౩౫. పరిహరతి (నైవమ్) ఇత్యాదినా- [(౨౧౫) (౨౨౫)].

(౨౧౬) ౮౩౬. "యూపాదిత్యభేదవిషయ ప్రత్యక్షస్య అనన్యథాసిద్ధ
త్వాత్, తత్, యూపాదిత్యతాదాత్మ్యవాదివాక్యస్యా

౮౩౭. నతు ప్రత్యక్షత్వాత్.- [రస్యభఞ్జకమ్;-

౮౩౮. అతఏవహి; ప్రత్యక్షావగతజ్వాలైక్యస్య అనన్యథాసిద్ధ
మనుమానంభఞ్జకమ్?;- [భిమానస్యభఞ్జకమ్?:-

౮౩౯. దేహాతిరిక్తాత్మవాది¶౩ వాక్యమ్, ప్రత్యక్షసిద్ధ దేహాత్మా

౮౪౦. తత్రహి; జ్వాలైక్య ¶౪ ప్రత్యక్షమ్,ఏకవర్తికావర్తి [15]
త్వసాదృశ్యాత్ అన్యథాసిద్ధమ్?;-

౮౪౧. దేహాత్మాభిమాన విషయప్రత్యక్షంచ, 'ఉష్ణంజలమ్' ఇతి
వత్, సంసర్గాత్ అన్యథాసిద్ధమ్?:-

౮౪౨. తస్మాత్, జ్వాలైక్యవిషయస్య, దేహాత్మాభిమాన విష
యస్యచ, అన్యథాసిద్ధస్యప్రత్యక్షస్య, అనుమా [20]
నాగమా భఞ్జకౌభవతః.

౮౪౩. తత్రాపి, వ్యాప్తి-లిఙ్గ-ధర్మి గ్రాహి ప్రత్యక్షస్యఅనన్య
థాసిద్ధత్వాత్,తత్, అబాధితమ్.- [అన్యథాసిద్ధమ్,-

౮౪౪. ఏవమ్, అత్రాపి, తత్తత్పదార్థపర్యన్తత్వ గ్రహణమ్-

౮౪౫. తత్పర్యన్తవ్యుత్పత్తిశ్చ - అన్యథాసిద్ధా, ఇతి, [ఏవ.-

౮౪౬. ¶౫ అనన్యథాసిద్ధాగమేన, అన్యథాసిద్ధాంశబాధోయుక్త

¶౧ అపిజీవ. ౧-మూ. ¶౨ స్య. ౨-౩-౫-౮-మూ. ¶౩ వాదిచ వాక్యమ్. ౩-వ్యా. ¶౪ ప్రత్యక్ష. ౩-౪-౫-౬-౭-వ్యా-న. ¶౫ అనన్యథా సిద్ధాగమేన. ౪-వ్యా-న.

(౨౧౭.) *౧ తత్ర, లౌకికా *౨ స్తుపురుషాః, శబ్దంవ్యవహార న్తః *3, శబ్ద వాచ్యే ప్రధానాంశ *౪ స్యైవ *౫ పరమాత్మనః ప్రత్యక్షాద్యపరిచ్ఛేద్యత్వాత్, వాచ్యైకదేశభూతే వాచ్యసమాప్తిం మన్యన్తే;
(౨౧౮.) వేదాన్తశ్రవణేన *౬ హి వ్యుత్పత్తిః పూర్యతే;- [5]

౮౪౭. అత్రాపి, అనన్యథాసిద్ధమ్, తత్తత్పదార్థస్వరూపవిషయమ్,- శబ్దస్వరూపవిషయమ్,- తత్సంబన్ధ *౭ విషయంచ,- ప్రత్యక్షమ్, నబాధ్యతే.- ["తే;"

౮౪౮. అన్యథాసిద్ధస్తత్తన్మాత్ర పర్యన్తత్వాంశ ఏవ *౮ బాధ్య
౮౪౯. ఇతిపరిహారమభిప్రేత్యాహ (సర్వే) ఇత్యాదినా.- [(౨౧౬.)-
౮౫౦. "శబ్దానాంపరమాత్మపర్యన్తత్వంయుక్తమ్,- [(౨౨౫).
౮౫౧. బాధకస్య §అన్యథాసిద్ధత్వాత్;" ఇత్యభిప్రాయః.
(౨౧౭) ౮౫౨. తత్ర, కథమ్ అన్యథాసిద్ధిః! ఇత్యత ఆహ (*౯ తత్రలౌకికా) ఇతి.
౮౫3. "తత్తత్పదార్థానాంబ్రహ్మపర్యన్త *౧౦ త్వగ్రహణే, తత్పర్యన్తశబ్దవ్యుత్పత్తౌచ, బ్రహ్మస్వరూపగ్రహణమపేక్షితమ్,-
౮౫౪. యథానైల్యపీతిమాదీనాం ద్రవ్యపర్యన్తత్వగ్రహణే, నీలపీతాది *౧౧ శబ్దవ్యుత్పత్తౌచ, తత్తద్వస్తుగ్రహణమపేక్షితమ్.
౮౫౫. తస్యచ * ప్రత్యక్షాద్యగోచరత్వాత్, తత్తద్వస్తుమాత్ర పర్యన్తగ్రహణం - తత్తత్పర్యన్తవ్యుత్పత్తిశ్చోభయ [20] *౧౨ మన్యథాసిద్ధమ్;" ఇత్యర్థః.
(౨౧౮) ౮౫౬. "తర్హి, వ్యుత్పత్త్యా వేదాన్తశ్రవణమ్,- వేదాన్తశ్రవణాత్ వ్యుత్పత్తిః!;" ఇత్యత ఆహ (వేదాన్త) ఇతి.-

* "తస్యచ" = తస్యచబ్రహ్మస్వరూపస్య [=౮౫3.].
§ బాధకస్య = పరమాత్మపర్యన్తత్వబాధకప్రత్యక్షాదేః. [౮30, ౮౪౪.]
*౧ అత్ర. ౭-మూ. *౨ లౌకికాఃపురుషాః. 3-౫-మూ. *3 వ్యాహార న్తః. ౨-౪-౫-మూ. *౪ స్యైవ. ౨-3-౪-౫-౮-మూ-న. *౫ ప్రధానాంశస్యైవ ప్రత్యక్షా. ౧ - ౭ - మూ. *౬ శ్రవణేనచవ్యు. ౨ - ౪ - ౫ - ౮-మూ. *౭ తత్సంబన్ధి. ౧-౬-వ్యా. *౮ ఏవహి. 3. వ్యా. *౯ అత్ర. ౭-వ్యా. *౧౦ త్వ. ౧-౨-వ్యా-న. *౧౧ శబ్ద. ౧-వ్యా-న. *౧౨ మప్యన్యథా. ౬-వ్యా.

(౨౧౯.) ఏవమేవ, వైదికా *౧శ్శబ్దాస్సర్వే, పరమాత్మపర్యన్తాన్ స్వార్థాన్ బోధయన్తి.
(౨౨౦.) వైదికాఏవ, సర్వేశబ్దాః, ఆదావుద్ధృత్యోద్ధృత్య, పరే *౨ణైవ బ్రహ్మణా, సర్వపదార్థాన్ పూర్వవత్సృష్ట్వా, తేషు - పర [5] మాత్మపర్యన్తేషు, పూర్వవత్, నామతయాప్రయుక్తాః-
(౨౨౧) తదాహమనుః—" సర్వేషాంతుస, నామాని, *౩...పృథక్సం స్థాశ్చ, నిర్మమే"[1]ఇతి-
(౨౨౨) "సంస్థాః"-సంస్థానాని,- రూపాణీతియావత్.

---

౮౫౭. "ఏకదేశవ్యుత్పత్త్యా, వేదాన్తశ్రవణముపపద్యతే;- [10]
౮౫౮. వేదాన్తశ్రవణేన, (వ్యుత్పత్తి) పూర్తిః,-
౮౫౯. నతు,-కార్త్స్న్యేనఆదితఏ ప్రభృతివ్యుత్పత్తిః; ఇతి,-
౮౬౦. నాన్యోన్యాశ్రయః:" ఇత్యర్థః
(౨౧౯) ౮౬౧. ఏవం, లౌకి *౪ కశబ్దానాం,-తత్తద్వస్తుమాత్రపర్యన్తత్వేన వ్యుత్పన్నానామపి, పరమాత్మపర్యన్తత్వమ్-ఉక్తమ్; [15]
౮౬౨. వైదికశబ్దానాంపరమాత్మపర్యన్తత్వమాహ(ఏవమేవ)ఇతి.
(౨౨౦)౮౬౩."(వైదికాఏవ...శబ్దాః)-(పరమాత్మపర్యన్తా)(౨౧౯)స్స్యుః,-
౮౬౪. లౌకికాస్తత్తద్వస్తుమాత్రపర్యన్తాస్స్యుః,- [ఇతి-
౮౬౫. వ్యుత్పత్తిస్వారస్యసిద్ధ్యర్థమ్;-"ఇత్యతాహ(వైదికాఏవ)
౮౬౬. " లౌకికశబ్దానామపి, వేదశబ్దామద్ధృత్య తత్తద్వస్తు [20] ష్వప్రయుక్తత్వాత్, (సర్వేశబ్దా - వైదికాఏవ) ఇతి,- సర్వేపరమాత్మపర్యన్తాఏవ," ఇత్యర్థః
(౨౨౧) ౮౬౭. తత్రప్రమాణమాహ (తదాహ) ఇతి.
(౨౨౨) ౮౬౮. ("సంస్థా"-) శబ్దస్య, స్థిత్యర్థతావ్యావృత్త్యర్థమాహ- ("సంస్థాః" - సంస్థానాని) ఇతి. [25]

౧॥ మ-స్మృ. ౧-౨౧-

*౧ స్సర్వేశబ్దాః. ౩-౪-౫-౭-౮-మూ. *౨ పరేణబ్రహ్మణా. ౮-మూ
*౩... = కర్మాణిచపృథక్ పృథక్। వేదశబ్దేభ్యఏవాదౌ. ౨-౩-౪-౫-౮-మూ.
*౪ కానాంతత్తద్వస్తు. ౬-వ్యా.

(౨౨౩) ఆహచభగవాన్ పరాశరః- "నామరూపంచభూతానాం కృత్యానాంచప్రపఞ్చనమ్। వేదశబ్దేభ్యఏవాదౌ దేవాదీనాంచకారసః"౧ ఇతి;-
(౨౨౪) శ్రుతిశ్చ " సూర్యాచన్ద్రమసౌ, ధాతా, యథాపూర్వమకల్పయత్"౨ ఇతి.- [5]
(౨౨౫) సూర్యాదీన్పూర్వవత్పరికల్ప్య, నామానిచపూర్వవచ్చకారేత్యర్థః
(౨౨౬) ఏవం జగద్బ్రహ్మణో రనన్యత్వం ప్రపఞ్చితమ్.-
(౨౨౭) తేన, ఏకేన*౧ జ్ఞానేన సర్వస్య జ్ఞాతతా, ఉపపాదితా భవతి.-

---

(౨౨౩) ౭౬౯. (ఆహచేతి).-
౭౭౦. అత్రమనుపరాశరయోరైకకణ్ఠ్యం దర్శితమ్. *౨ [10]
(౨౨౪)(౨౨౫) ౭౭౧. (శ్రుతిశ్చ) ఇతి.- ("సూర్యాచన్ద్రమసౌ")౨ ఇతి నిర్దేశేన నామకల్పనంచార్థసిద్ధమ్,-ఇత్యభిప్రాయాత్, పూర్వోక్తోపబృంహణ వచనానుగుణ్యాచ్చ, (నామానిచపూర్వవచ్చకార) ఇతి వ్యాఖ్యాతమ్;-
౭౭౨. "శబ్దాస్సర్వే వైదికాఏవ;- [15]
౭౭౩. ఆనుపూర్వీ భేదమాత్రాల్లౌకికత్వమ్;-
౭౭౪. తతఏవలక్షణభేదశ్చ;-
౭౭౫. తస్మాత్, సర్వేశబ్దాః బ్రహ్మపర్యన్తాః;-" ఇతి.
(౨౨౬) ౭౭౬. "తతఃకిమ్,-(అయమర్థః) ఇత్యారభ్య ప్రతిపిపాదయిషిత*౩స్యార్థస్య![(౭౭)-(౨౨౫).]" ఇత్యత్రాహ (ఏవమ్) ఇతి.-
౭౭౭. బ్రహ్మణ ఏవోపాదానత్వ నిమిత్తత్వోపపాదనేన, (జగద్బ్రహ్మణోరనన్యత్వమ్) ఉక్తమిత్యర్థః
(౨౨౭) ౭౭౮. (తేన) ఇతి.-జగతస్సత్యత్వేన,-సత్యమిథ్యా *౪ ర్థయోరేకతాప్రసఙ్గాద్యభావాత్, (ఏక *౫ విజ్ఞానేన సర్వవిజ్ఞాన ముపపాదితం భవతి), ఇత్యర్థః [25]

౧॥ వి-పు. ౧-౫-౬౩. ౨॥ ౨-తై-ఉ. ౧-అను., ౩౭-వా.
*౧జ్ఞాతేన. ౧_౪-౫-౭-మూ. *౨దర్శితంస్పష్టమ్. ౪-౫-౬-వ్యా. *౩స్యార్థ. ౧-వ్యా-న. *౪ మిథ్యాత్వ. ౧-వ్యా. *౫ వి. ౪_౫-వ్యా-న.

(౨౭.) సర్వస్య, బ్రహ్మకార్యతాప్రతిపాదనేన, తదాత్మకతయైవ సత్యత్వమ్ - నాన్యథేతి, [1] ‹‹తత్సత్యమ్›› [౧] ఇత్యుక్తమ్;-

(౨౮.) యథా, దృష్టాన్తే సర్వ [2] స్య మృద్వికారస్య మృదాత్మనైవ [3] సత్యత్వమ్. [5]

---

(౨౭) ౮౭. (సర్వస్య) ఇత్యాది.- ‹‹తత్సత్యమ్››[౧]ఇతివాక్యే, బ్రహ్మా(త్మకతయైవ)జగత్ (సత్య)మ్, స్వనిష్ఠ[1]త్వ మేవాసత్యమ్, ఇతి, జగతో బ్రహ్మాత్మక [2] త్వేన సత్యత్వోపపాదనాత్, మహావాక్యస్వారస్యమపి, జగత్సత్యత్వానుగుణమ్, ఇత్యర్థః. [10]

(౨౮) ౮౮. (యథా) ఇతి.- ‹‹ లోకదృష్ట ప్రకారేణ, దృష్టాన్తస్య కథనీయత్వాత్,-

౮౮౧. దృష్టాన్తస్యచ, లోకే, సత్యత్వేన సంప్రతిపన్నత్వాత్,-

౮౮౨. దార్ష్టాన్తికస్యచ, దృష్టాన్తానుగుణత్వాత్,

౮౮౩. [‹‹తత్సత్యమ్››[౧]] ఇత్యాదివాక్యాన్యపి, జగతస్సత్యత్వ [15] పరాణీతి,

౮౮౪. మహావాక్య స్వారస్యం జగతస్సత్య త్వానుగుణమ్,›› ఇత్యాశయః:-

౮౮౫. కిఞ్చ:- ‹‹మృత్పిణ్డాదిదృష్టాన్తత్రయమపి పరిణామపక్షానుగుణమేవ, [20]

౮౮౬. దార్ష్టాన్తికబ్రహ్మకారణత్వపరాణి,-‹‹తత్తేజోఽసృజత››[౨] ‹‹తదాత్మానంస్వయమకురుత››[3] ఇత్యాదివాక్యాన్యపి,- పరిణామానుగుణాన్యేవ,

౮౮౭. నహిరజ్జుసర్పాదిదృష్టాన్తశ్శ్రూయతే?,

౧॥ ఛా - ఉ. ౬ - ౮ - ౬ - ౧౬. ౨॥ ఛా - ఉ. ౬ - ౨ - ౩. [25]
౩॥ తై - ఉ - ఆ. ౭.

మూ.—౧ తదేవసత్యే. ౭. ౨ సర్వమృద్వికార.౨. ౩ త్మకతయైవ. ౧౦.

వ్యా.—౧ త్వం. ౭-స. ౨క. ౩-స.

౮౮. 'వ్యవర్తత' [౧] 'అభ్రమత్' [౧] ఇత్యాదికమపిపదం నశ్రూయతే,

౮౯. సూత్రంచ, 'పరిణామాత్' [౨] 'ఆత్మకృతేః' [౩] 'పటవచ్చ' [౪] ఇత్యాది,- [5]

౯౦. నతు 'వివర్తాత్' ఇతి, 'రజ్జు[1] సర్పవత్' ఇతిచ;

౯౧. ఉపబృంహణవచనాన్యపి పరిణామాను గుణాన్యేవ,-

౯౨. 'నిస్సరన్తియథా లోహపిణ్డాత్' [౫] "కటకమకుట" [౬] ఇత్యాదీని;

౯౩. ఏవమ్, సకలశ్రుతిస్మృతిసూత్రానుగు[2]ణత్వాత్ -[10] పరిణామపక్షేసుస్థేసతి,-

౯౪. సచ సద్వారకో[3]ఽద్వారకోవాపరిణామః?ఇతివివేకే,

౯౫. బ్రహ్మణోనిర్దోషత్వా[4] వికారత్వాది శ్రుతిబాధప్రసఙ్గాత్, సద్వారకత్వమేవ యుక్తమ్;

౯౬. 'యస్యాత్మాశరీరమ్' [౭] ఇద్యాది, శ్రుతయశ్చ,-శరీర[15] శరీరిభావం వదన్త్యః, పరిణామాదికం సద్వారకం జ్ఞాపయన్తి;-

౯౭. ఉపబృంహణేష్వపి, 'కారిన్యవాన్ యోబిభర్తి...తస్మై భూమ్యాత్మనేనమః' [౮] ఇతి, [5]బ్రహ్మణో[6] నిర్దేశాత్, సద్వారకత్వమేవస్పష్టమ్; [20]

౯౮. సద్వారక ముపాదానత్వం బ్రహ్మణిముఖ్యమేవ,-

౯౯. శరీరవాచిపదానాం శరీరి పర్యన్తత్వాత్;

౧॥ భా - ౧౦౭. ౨॥ బ్ర - సూ. ౧-౪-౭-౫. ౩॥ బ్ర-సూ. ౧-౪-౭-౪ ౪॥ బ్ర-సూ. ౨-౧-౬-౫. ౫॥ యాజ్ఞ. స్మృ. ప్రా. కా. ౬౭. ౬॥ వి-పు. ౩-౭-౧౬. ౭॥ సు-ఉ. ౮॥ వి-పు. ౧-౧౪-౨౭. [25]

వ్యా.—౧సర్పాదితిచ. ౬. ౨గుణ్యాత్. ౩ - ౪ - ౫ - ౬ - ౭ - ౮.
౩ సద్వారకోవా. ౩. ౪ త్వనిర్వికారత్వాదిశ్రుత్యతి.
౫ బ్రహ్మణోనిర్దేశాత్. ౧-౨-న. ౬ నిర్దేశ్యత్వాత్. ౭.

౮౦౦. మీమాంసకైరపి,సద్వారక [1] స్యాపి ముఖ్యత్వమభ్యుపగమ్యతే,-

౮౦౧. యథా, పరమాపూర్వంప్రతి, ప్రోక్షణాదేశ్శేషత్వమ్;

౮౦౨. తత్రహి, యజ్ఞశేషత్వం-వ్రీహ్యాదిద్వారకమ్, [5]

౮౦౩. అపూర్వశేషత్వం [2] వ్రీహియాగద్వారకమ్,

౮౦౪. 'అరుణయా... క్రీణాతి'[౧] 'గవాయజతే'[౨] ఇత్యాదిషు, గుణస్య, జాతేశ్చ, క్రయయజనసాధనత్వమ్, సద్వారకమపి,ముఖ్యమేవాభ్యుపగతమ్;-

౮౦౫. ఏవమ్,విశిష్టస్యబ్రహ్మణః, శరీరద్వారకముపాదానత్వం ముఖ్యమేవ; [10]

౮౦౬. [4] ఏవమ్, విశిష్టస్యైవోపాదానత్వమ్, సర్వవేదాన్తిభి [5] రభ్యుపగతమ్,-

౮౦౭. అవిద్యోపాధి [6] శక్తివిశిష్టస్యైవోపాదానత్వోపపాదనాత్; [15]

౮౦౮. తస్మాత్, చిదచిద్విశిష్టమేవబ్రహ్మ,-కారణమ్,- పరిణామిత్వేన,-

౮౦౯. నతువివర్తాధిష్ఠా [7] తృత్వేన:

౮౧౦. సద్విద్యాయాంషడ్విధతాత్పర్యలిఙ్గంచా [8] స్మత్పక్షఉపపాస్తి;- [20]

౮౧౧. షడ్విధతాత్పర్య [9] లిఙ్గమద్వైతవిషయమిత్యేతదభ్యు[10]పగతమ్;

౮౧౨. తస్మిన్నద్విశేషాద్వైతవిషయమ్,

౮౧౩. అపితువిశిష్టాద్వైతవిషయమ్:-

౧॥ పూ-మీ. ౩-౧-౮. ౨॥ [25]

వ్యా.—౧ స్య. ౩. ౨ వ్రీహి. ౪-౫-౬-న. ౩ జేత. ౨-౬-౭-ఠ. ౪ ఏవమ్. ౩-౪-౫-౬-న. ౫ రభ్యుపేతమ్. ౧-౨-౪-౫-౬-౭-ఠ. ౬ శక్తి. ౭-న. ౭ స్థాన. ౨-౩-౪-౫-౬-ఠ. ౮ స్మిన్పక్ష. ౭. ౯ లిఙ్గ. ౪-౫-౬-౭-న. ౧౦ అభ్యుపేతం. ౪-౫-౬-౭.

(౨౩౦.) శోధకవాక్యాన్యపి నిరవద్యం సర్వకల్యాణ గుణాకరం [1] పరం [2] బ్రహ్మ [3] శోధయన్తి.

---

౯౧౪. *ఉపక్రమే, ["సదేవ"][౧] ఇతివాక్యంచ, నిమిత్తత్వోపాదానత్వ తదుపయోగిసార్వజ్ఞ్య సర్వశక్తిత్వాది [5] పరత్వాత్, సవిశేషవిషయమ్;-

౯౧౫. *ఉపసంహారగతమ్ ['తత్త్వమసి'౨] ఇతిసామానాధికరణ్యమ్, ప్రవృత్తినిమిత్తభేదేన ఏకార్థవిషయత్వాత్, విశిష్టాద్వైతవిషయమ్;-

౯౧౬. విశిష్టైకార్థపరస్య [''తత్త్వ [1] మసి''౩]వాక్యస్యఆ [10] వృత్తత్వాత్, *అభ్యాసో [2] స్తి;-

౯౧౭. చిదచిదాత్మకప్రపఞ్చస్యబ్రహ్మ [3] విశేషణత్వం ప్రమాణాన్తరాగోచరమ్-

౯౧౮. ఇతి, *అపూర్వతాచాస్తి;-

౯౧౯. ఏతదర్థజ్ఞానవతః 'తస్యతావదేవచిరమ్'౪ ఇతిమో [15] క్షోపదేశాత్, *ఫలంచాస్తి;

౯౨౦. ఏతద్విషయస్య [4] పితాపుత్రసంవాదరూపత్వాత్, *అర్థవాదశ్చాస్తి;- [ఉపపత్తిశ్చాస్తి;-

౯౨౧. [5]తస్మిన్నేవార్థే, మృ[6]త్కార్యదృష్టాన్తోపన్యాసేన,*ఉప

౯౨౨. ఇతిషడ్విధతాత్పర్యలిఙ్గంవిశిష్టాద్వైతవిషయమ్:" ఇతి:[20] [=ఇతి-ఆశయః [= ౮౮౪.], ఇత్యన్వయః.]

౯౨౩. ఏవమ్, సద్విద్యాయాః సవిశేషపరత్వముక్తమ్.-

(౨౩౦)-(౨౪౫) ౯౨౪. అథశోధకవాక్యానాంసవిశేషపరత్వముచ్యతే(శోధక-) ఇత్యాదినా.

౧|| ఛా-ఉ. ౬-౨-౧. ౨|| ఛాఉ. ౬-౧౬-౩. ౩|| ఛా-ఉ. ౬-౮-౧౫. [25]
౪|| ఛా-ఉ. ౬-౧౪-౨. * ఉపక్రమోపసంహారావభ్యాసోఽపూర్వతాఫలమ్| అర్థవాదోపపత్తీచలిఙ్గంతాత్పర్యనిర్ణయే|| [= శ్రు-ప్ర-పు. ౧౦౬-౧౦౭.]

మూ.—౧పరం ౨-౩-౪-౫-౬-౭-౮-౯-౧౦-న, ౨ బ్రహ్మైవ.౨-౪-౫-౮-౯. ౩ బోధయన్తి. ౮.

వ్యా.—౧త్వమసీతి. ౩-౪-౫. ౨ స్య. ౩-౭. ౩ విశేషత్వం. ౭. ౪ స్య.౩. ౫ అస్మిన్నే. ౧-౨-౪-౫-౬-౭-౮. ౬ త్తత్. ౩-౬-౭-౮.

౯౨౫. తత్ర, శ్రౌత గుణనిషేధమ్, ద్విధాపరిహరతి(నిరవద్యం, సర్వకల్యాణగుణాకరమ్) ఇతిపదద్వయేన-

౯౨౬. "సామాన్యనిషేధః, - విశేషోపస్థాపకేసతి తత్రపర్యవస్యతి, [5]

౯౨౭. 'భాగోవామన్త్రవర్ణాత్' ౧ ఇతిన్యాయాత్;

౯౨౮. తస్మాత్, ['అపహతపాప్మా']౨ ఇత్యాదిభిఃహేయగుణానాం[1] నిషిధ్యమానత్వాత్, గుణసామాన్యనిషేధ[2]స్తత్పర్యవసాయీ'';-

౩౨౯. ఇతి, (నిరవద్యమ్) ఇతిపదస్యాభిప్రాయః. [10]

౯౩౦ "విశేషవిధానేసతి, సామాన్యనిషేధస్తద్వ్యతిరిక్త విషయపవ,-

౯౩౧. యథా, అగ్నీషోమీయహింసావ్యతిరిక్తవిషయః- 'నహింస్యాత్సర్వాభూతాని' ౩ ఇతిసామాన్యనిషేధః;-

౯౩౨. తస్మాత్, 'సత్యకామస్సత్యసంకల్ప'౨ [3] ఇత్యాది [15] భిర్మఙ్గళగుణఃవిధానేసతి, గుణనిషేధస్త ద్వ్యతిరిక్త విషయః;''

౯౩౩. ఇతి, (సర్వకల్యాణగుణాకరమ్)ఇతిపదస్యాభిప్రాయః.

౯౩౪. అర్థ[4] భేదనిషేధఃపరిహరిష్యతే.

(౨౩౧)(౨౩౨) ౯౩౫. సామానాధికరణ్యా[5]న్యథానుపపత్త్యా, నిర్విశేష [20] వస్తుసిద్ధింమూషయతి (సర్వ-) ఇత్యాదినా-

౯౩౬. "విశేషణ వివక్షాయామ్;-

౯౩౭. విశేషణభేదేన విశేష్యభేదాత్,-

౯౩౮. యుగపదభిధానే, విశేషణానామప్యైక్యప్రసఙ్గాత్,-

౯౩౯. క్రమేణాభిధానే, విశేషణానామన్యోన్య విశేషణ [25] విశేష్యభావప్రసంగాచ్చ;-

---

౧|| పూ-మీ. ౬-౮-౩౯. ౨|| ఛా-ఉ. ౮-౭-౧. ౩||

వ్యా —౧ షేధ్య. ౬-౮. ౨ ధశబ్ద. ౭. ౩ ల్ప ఇతిమఙ్గళ. ౬. ౪ అర్థగుణ. ౩. ౫ సామానాధికరణ్యానుప. ౪-౫.

౯౪౦. వస్తుమాత్రైక్యపరమేవ, సామానాధికరణ్యమ్;
౯౪౧. తత్ర, ప్రతియోగిరూప ప్రవృత్తినిమిత్తభేదాత్, నసామానాధికరణ్యలక్షణహానిః;
౯౪౨. వాక్యతాత్పర్యానుగుణ [1] లక్షణా, తద్విరుద్ధముఖ్య [5] వృత్తేర్బలీయసీ;
౯౪౩. సర్వపదలక్షణాచ, నదోషః,-
౯౪౪. ‹విషంభుజ్‌క్ష్వ' [1] ఇత్యాదిషుదర్శనాత్; [యః;
౯౪౫. సర్వపదలక్షణాయామపి,సమానవిభక్త్యాతాత్పర్య[2]నిర్ణ
౯౪౬. శౌక్ల్యాదేఃకార్ ష్ణ్యాదివ్యావృత్తివచ్చ, [3] న-వ్యావృత్తిర్ధ
౯౪౭. స్వరూపమేవవ్యావృత్తిః;- [ర్మః,-
౯౪౮. నచపర్యాయతా;-
౯౪౯. కార్ ష్ణ్యవ్యావృత్త పీతిమవ్యావృత్తాదిశబ్దవత్;-"
౯౫౦. ఇతిహిపూర్వపక్షశరీరమ్।.
౯౫౧. "విరుద్ధవిశేషణానామేవవిశేష్యభేదా పాదకత్వాత్, న విశేషణభేదే - విశేష్యభేదః;
౯౫౨. యుగపదభిధానేపి, సమానవిభక్త్యా విశేష్య [4] మాత్రైక్య [5] ప్రతిపాదనాత్, నవిశేషణైక్యప్రసఙ్గః;
౯౫౩. ‹పదజాతంశ్రుతంసర్వమ్'[2] ఇత్యాదిన్యాయేన-సర్వైఃపదైర్యుగప దేవానేకవిశేషణ విశిష్టైకార్థా [20] భిధానాత్,
౯౫౪. నవిశేషణానామన్యోన్యవిశేషణవిశేష్య భావప్రసఙ్గః;
౯౫౫. ఉద్దే [6] శ్యోపాదేయవిభాగస్తు పరామర్శదశాయామేవావగతఇతి, నవిశేషణవివక్షాయాఃకాచిదనుపపత్తిః",
౯౫౬.ఇత్యేతావదభిప్రేతమ్,భాష్యకారైర్భాష్యేభిహితత్వాత్.

౧|| ౨|| శ్రు-ప్ర. జిజ్ఞాసాధి. పు.౧౦౭. ప. ౩౬.

వ్యా.—౧ అనుగుణాలక్షణా. ౧-౪-౭-౮.
౨ నిశ్చయః. ౧-౩-౪-౫-౬-౭. ౩ నవ్యావృత్తిధర్మ. ౪-౭,
౪ మాత్ర. ౪-౫-న. ౫ ఐక్యమాత్ర. ౪-౫. ౬ శ్యవిధేయ ౮.

(౨౩౧.) సర్వప్రత్యనీకాకార [1] బోధనేపి,
(౨౩౨) తత్తత్ప్రత్యనీ [2] కతాభేదస్యావర్జనీయత్వాన్న నిర్విశేషత్వసిద్ధిః.
(౨౩౩.) నను జ్ఞానమాత్రం బ్రహ్మేతి ప్రతిపాదితే, నిర్విశేషజ్ఞానమాత్రం బ్రహ్మేతి నిశ్చీయతే?- [5]

---

(౨౩౧)} (౨౩౨)} ౯౫౭. అత్ర,[శౌక్ల్యా] [1] ది దృష్టాన్త [౯౪౬] వ్యావృత్తిం ద్విధాఽఽహ (సర్వ-)ఇత్యాదినా.

(౨౩౧) ౯౫౮. (సర్వప్రత్యనీ [2] కాకారబోధనేపి-)ఇతి.- “ ‘కార్ష్ణ్య వ్యావృత్తమ్’ ఇత్యాదిషు [౯౪౯], ప్రతియోగితద్వ్యావృత్తీ, శబ్దస్వారస్యాదేవ ప్రతిపన్నే; [10]

౯౫౯. అత్ర త్వన్వయరూపార్థాభిధాయినశ్శబ్దస్య, వ్యతిరేకముఖేనార్థ [3] పరికల్పనమయుక్తమ్;”

౯౬౦. ఇతి,- (అపి) శబ్ద [4] స్య భావః.

౯౬౧. ఏవమ్, శౌ [5] క్ల్యాదిదృష్టాన్తేభ్యో వైషమ్యమ్,-ఉక్తమ్.

(౨౩౨) ౯౬౨. అథ,అర్థవైషమ్యమభిప్రేత్యాహ (తత్తత్ప్రత్యనీకతాభేదస్యావర్జనీయత్వాత్) ఇతి.- [15] [వ్యావృత్తిః;-

౯౬౩. “శౌక్ల్యస్య, [6] కస్యచిద్ధర్మభూతత్వాత్, స్వరూపమేవ

౯౬౪. స్వరూపే ప్రతిపన్నే, అధ్యాసాసహత్వాచ్చ;

౯౬౫. బ్రహ్మతు నకస్యచిద్ధర్మభూతమ్;-

౯౬౬. స్వరూపే ప్రతిపన్నే అధ్యాససహం చ; [20]

౯౬౭. తస్మాత్, స్వరూపాతిరేకేణ వ్యావృత్తిరభ్యుపగన్తవ్యా;”

౯౬౮. ఇతి భావః.

(౨౩౩) ౯౬౯. అథ [7] గుణనిషేధం వదం శ్చోదయతి (నను)ఇతి.-

౯౭౦. “న [8] హి జ్ఞానం జ్ఞానా [9] న్తరాశ్రయో భవతి;.

౯౭౧. తస్మాత్, జ్ఞానస్వరూపత్వప్రతిపాదనేన, గుణ [25] నిషేధస్సిద్ధః,” [10] ఇత్యర్థః.

మూ.—౧ కాకారతా. ౨-౪-౫-౯. ౨ కాకారభేదస్య.౬. ౩ త్వ.౩-న. ౩ షవస్తు,౧౦,

వ్యా.—౧ క్ష్ణ్యద్ధ్య. ౨-౮. ౨ కతాకార. ౧. కాకారతా. ౨-౬. ౩ పరత్వక. ౩-౬-౭. ౪ స్య. ౧-౨-౭-న. ౫ క్ష్ణ్యద్ధ్య.౩. ౬ స్యాచిత్. ౧-౨-౩-౮. ౭ అథ. ౨-న. ధార్థగు౩-౪-౫-౬-౭-౯. ౮ హి. ౪-౫-౬-న. [30] ౯ న్తరా.౪-౫-౬-న. ౧౦ ఇత్యభిప్రాయః. ౩.

(౨౩౪.) నైవమ్.—

(౨౩౫.) స్వరూపనిరూపణ ధర్మశబ్దాహి,ధర్మముఖేన,స్వరూపమపి[1] ప్రతిపాదయన్తి, గవాదిశబ్దవత్।-*

(౨౩౬.) తథాహ సూత్రకారః,- "తద్గుణసారత్వాత్తు[2] తద్వ్యపదేశః [5] ప్రాజ్ఞవత్,"[1] "యావదాత్మభావిత్వాచ్చనదోషః,"[1] ఇతి;-[తి.-

(౨౩౭.) జ్ఞానేనః ధర్మేణ, స్వరూపంనిరూపితమ్;- న[4]తుజ్ఞానమాత్రంబ్రహ్మే

(౨౩౮.) కథ[5] మిదమవగమ్యత ఇతిచేత్, "యస్సర్వజ్ఞస్సర్వవిత్"[2] ఇతి[6] జ్ఞాతృత్వశ్రుతేః;-

(౨౩౯.) "పరాస్యశక్తిర్వివిధైవశ్రూయతే, [10]

---

(౨౩౪) ౯౭౨. పరిహరతి (నైవమ్) ఇతి.

(౨౩౫) ౯౭౩. (స్వరూప) ఇత్యాది-స్పష్టమ్,-

(౨౩౬) ౯౭౪. (తథాహ) ఇతి. ధర్మవాచిశబ్దస్య ధర్మిపర్యన్తత్వే, లక్షణాస్యాదితిశఙ్కాపరిహారాయ "యావదాత్మ-"[2] ఇతిసూత్రమ్ ఉదాహృతమ్.- [15]

(౨౩౭) ౯౭౫. "జాతిగుణయోఃవ్యక్తిగుణిపర్యన్తత్వస్య లోకే ప్రత్యక్షసిద్ధత్వాత్, తద్వాచిశబ్దానాం తత్పర్యన్తత్వ మాశ్రితమ్;-

౯౭౬. అత్రతుజ్ఞానస్యధర్మ్యన్తరనిష్ఠత్వం కథ[1]మ్?"

౯౭౭. ఇత్యభిప్రాయేణచోదయతి (జ్ఞానేన) ఇతి.-

(౨౩౮) ౯౭౮. తత్రప్రమాణందర్శయతి ("యస్సర్వజ్ఞ"[2]) ఇతి. [20]

(౨౩౯) ౯౭౯. "జ్ఞానస్వరూపత్వశ్రుత్యనుగుణమ్, జ్ఞాతృత్వస్వరూపతా[2] శ్రుతిర్నేయా;-

౯౮౦. నతు, జ్ఞాతృత్వశ్రుత్యనుగుణమ్, జ్ఞానస్వరూపతాశ్రుతిర్నేయా;" ఇత్యత్రాహ ("పరాస్యశక్తిః"[3]) ఇతి.-

౯౮౧. జ్ఞాతృత్వశ్రుతీనాం భూయస్త్వాత్, బహుస్వారస్యానుగుణంకతిపయశ్రుతిర్నేయేత్యర్థః [25]

౧|| బ్ర-సూ. ౨-౩-౩౦, ౩౧. ౨|| ము ౨-౨-౭. ౩|| శ్వే-ఉ. ౬.

మూ.—౧మపి. ౧-౭-౯-న. ౨ రత్వాత్త. ౧-౩-౭-౮-౯-౧౦. ౩ ధర్మిస్వరూపం. ౬. ౪తు. ౩-౬,౮-౧౦-న. ౫ఇదం. ౩-౬-౧౦-న. ౬ఇత్యాది. ౩-౪-౫-౬-౭-౮-౧౦,

వ్యా.—౧ మవగత. ౩. ౨ తాశ్రుతమోనేయాః. ౩. [30]

* గవాదిపదానాంజాతావేవశక్తిరితిమీమాంసకాః [తర్క-సం. దీపి. సవ్యా. శబ్దప. పుటమ్. ౮౫.]

(౨౪౦.) స్వాభావికీజ్ఞాన బలక్రియాచ," ౧ "విజ్ఞాతారమరే, కేనవిజానీయాత్,"—ఇత్యాది [1] శ్రుతిశతసమధిగత [2] మిదమ్;-

(౨౪౧.) జ్ఞానస్యధర్మమాత్రత్వాత్, ధర్మమాత్రస్యైకస్య,వస్తు [3] త్వప్రతిపాదనానుపపత్తేశ్చ:- [5]

౯౮-౨. "ద్వైవిధే, బహూనాంవచనమ్" ౩ ఇతిహిస్మృతిః!-

౯౮-౩. "భూయసాంస్యాద్బలీయస్త్వమ్" ౪ ఇతిమీమాంసకాః

(౨౪౦) ౯౮-౪. ["స్వాభావికీ"] ఇతిశ్రుత్యా, జ్ఞాతృత్వాదేః ఆవిద్యకత్వాదిచ పరిహృతం [1] భవతి. [10]

౯౮-౫. "[జ్ఞాన]శబ్దస్యజ్ఞాతృ [2] త్వపర్యన్తత్వేతు, నకస్యచిన్నైరర్థ [3] క్యమ్;-

౯౮-౬. జ్ఞాతృశబ్దస్యజ్ఞానపరత్వే, *తృచ్-ప్రత్యయోనిరర్థకస్స్యాత్;-"

౯౮-౭. ఇత్యయమర్థః, [4] అర్థసిద్ధ [5] ఇతి, నకణ్ఠో [6] క్తః. [15]

(౨౪౧) ౯౮-౮. [జ్ఞాన]స్య, జ్ఞానాద్యాశ్రయత్వం, వ్యాప్తివిరుద్ధమిత్యత్రాహ (జ్ఞానస్య) ఇతి.-

౯౮-౯. "ఏకస్యధర్మిరహిత [7] స్య జ్ఞానస్య,జ్ఞానాన్తరాశ్రయత్వేతు, నశ్రుతివిరోధః;-

౯౯-౦. ఉపపా [8] దనప్రకారాద్వ్యాప్తివిరోధశ్చేత్,- [20]

౯౯-౧. జ్ఞానంకస్యచిద్ధర్మత్వేన క్లృప్తమితి, తదాపితుల్యమ్;-

౯౯-౨. శ్రుతిబలాత్ స్వతన్త్ర [9] త్వంచేత్,

౯౯-౩. తతఏవ జ్ఞానాద్యాశ్రయత్వసంభవః":-

౯౯-౪. ఇతి ప్రతిబన్దీముఖేన, వ్యాప్తివిరోధపరిహృతః:-

౧|| శ్వే. ఉ. ౬-౬-౧౭. ౨|| బృ. ౪-౪-౧౪. ౩|| ౪|| [25]

మూ.—౧ ఇతిశ్రు. ౧. ౨ మితి. ౧, ౭. ౩ త్వ. ౬-న.

వ్యా.—౧ భవతి. ౬-న. ౨ త్వ. ౩-న. ౩ రర్థ్యమ్. ౩. ౪ అర్థ. ౪-౫-న. ౫ స్స్యాదితి. ౪-౫. ౬ క్తిః. ౪-౫. ౭ స్య. ౩-న. ౮ పాదిత. ౨-౩-౪-౫-౬-౭-౮. ౯ త్వ. ౪-౫-౬-౭-న.

(౨౪౨.) అతః, సత్యజ్ఞానాదిపదాని, స్వా[1]ర్థభూతజ్ఞానాది విశిష్టమేవ బ్రహ్మ, ప్రతిపాదయన్తి.-

(౨౪౩.) "తత్-త్వమ్" ఇతి [2]ద్వయోరపిపదయోః,

(౨౪౪.) స్వార్థప్రహాణేన నిర్విశేషవస్తు[3] స్వరూపోపస్థాపనపరత్వే, [5]

(౨౪౫.) ముఖ్యార్థపరిత్యాగశ్చ. [దత్తః' ఇతివత్:-

(౨౪౬.) [4]"ఐక్యతాత్పర్యనిశ్చయాత్, నలక్షణా,-దోషః, 'సోఽయం దేవ

(౨౪౭.) యథా 'సోఽయ[5]మ్' ఇత్యత్ర, 'స' ఇతిశబ్దేన-దేశాన్తర[6]కాలాన్తరసమ్బన్ధీపురుషః ప్రతీయతే, 'అయమ్'[7] ఇతిచ,-సన్నిహితదేశ-వర్తమానకాల సమ్బన్ధీ:- [10]

(౨౪౮.) తయోస్సామానాధికరణ్యేనైక్యం ప్రతీయతే:- తత్రైకస్య[illegible] పత్ విరుద్ధదేశకాలసమ్బన్ధితయా[8] ప్రతీతిర్నఘటతః-" ఇతి,-

(౨౪౯.) [9]ద్వయోరపిపదయోస్స్వరూప[10]మాత్రోపస్థాపన[11] పరత్వమ్,- స్వరూపస్య[12] చైక్యమ్, ప్రతిపాద్యతే":- ఇతిచేత్,-

(౨౫౦.) నైతదేవమ్:- [బాధాభావాత్. [15]

(౨౫౧) "సోఽయం దేవదత్తః" ఇత్యత్రాపి లక్షణానపేక్షోపపద్యతే, విరో

---

౯౯౫. పరపక్షస్య, ధర్మభూతస్య స్వతన్త్రవస్త్వన్తరత్వకల్పనానుపపత్తిర్దూషణంచోక్తంభవతి.

(౨౪౨) ౯౯౬. (అత) ఇత్యాది,- స్పష్టమ్.

(౨౪౩)-(౨౪౫) ౯౯౭. అథ, ప్రస్తుతేఽర్థే దూషణాన్తరమాహ ("తత్- త్వమ్") ఇత్యాదినా.- [20]

౯౯౮. లక్షణాస్యాదిత్యర్థః.-

(౨౪౬) ౯౯౯. "తాత్పర్యవిరుద్ధముఖ్యవృత్తేరపి, తాత్పర్యానుగుణలక్షణాప్రబలా," ఇతిచోదయతి("ఐక్య-") ఇతి.-

(౨౪౭)-(౨౪౯) ౧౦౦౦. దృష్టాన్తంవిశదయతి (యథా-) ఇతి. [25]

(౨౫౦)-(౨౭౨) ౧౦౦౧. పరిహరతి (నైతద్-) ఇత్యాదినా.-

(౨౫౧) ౧౦౦౨. అన్యతరపదస్యాపిన లక్షణేత్యభిప్రాయేణ(గన్ధ)శబ్దః.-

మూ.—౧ స్వార్థభూత. ౪-౫-న. ౨ ద్వయోఃపదయోరపి. ౧,౩,౭. ౩ వస్తు. ౧-౩-౭-న. ౪ ననువి. ౨-౯-౧౦. ౫ ఽయందేవదత్తఇత్య. ౧-౪-౫-౭. ౬ కాలాన్తర. ౪-౫-న. ౭ అయమితివర్తమాన కాలదేశసన్నిహిత సంబన్ధీ. ౮. [30] ౮ త్రాప్రతీతి. ౧-౭. ౯ తయో. ౧౦. ౧౦. మాత్ర. ౧౦-న. ౧౧ పరత్వాత్. ౧౦. ౧౨ పైక్య. ౧౦.

(౨౫౨.) ఏకస్య, భూత వర్తమాన క్రియా[1] సమ్బన్ధస్యాపి న విరోధః
(౨౫౩.) దేశాన్తరస్థితిః,-భూతా; సన్నిహితదేశస్థితిః,-వర్తతే;-
(౨౫౪.) అతః,భూత వర్తమాన క్రియాద్వయసమ్బన్ధస్యైకస్మిన్ ప్రతిపాదన మవిరుద్ధమ్. [5]
(౨౫౫.) దేశద్వయసమ్బన్ధస్య, కాలభేదేన అవిరోధాత్
(౨౫౬.) లక్షణాయామపి, తద్ద్వయోరపి పదయోర్లక్షణాశ్రయణమ్,
(౨౫౭.) ఏకేనైవ[2] లక్షితేన విరోధపరిహారాత్.
(౨౫౮.) లక్షణాభావ ఏవోక్తః, [(౨౫౦) - (౨౫౧).] దేశాన్తరసమ్బన్ధస్య భూతత్వేన అన్యదేశ[3] వర్తమానత్వావిరోధాత్. [10]
(౨౫౯.) ఏవమ్, అత్రాపి, జగత్కారణభూతస్యైవ[4] బ్రహ్మణః;-

---

(౨౫౨) ౧౦౦౩. (క్రియాద్వయస్య) విరోధోఽపి (ఏకస్య) ఇతి.
(౨౫౩)-(౨౫౪) ౧౦౦౪. (క్రియాద్వయం) కిమిత్యత ఆహ (దేశాన్తర) ఇతి.
(౨౫౫) ౧౦౦౫. తథాపి (దేశద్వయ)సంబన్ధో విరుద్ధ ఇత్యత ఆహ (దేశద్వయ) ఇతి.- [15]
౧౦౦౬. "కాలద్వయసంబన్ధవిరోధే, క్షణికత్వప్రసఙ్గాత్,- దేశద్వయసంబన్ధాఽవిరోధః," ఇత్యర్థః.-
౧౦౦౭. [1] దేశద్వయసంబన్ధవిరోధే, తీర్థయాత్రాదివిధానానుపపత్తి[2] శ్చాభిప్రేతా.
(౨౫౬)-(౨౫౭) ౧౦౦౮. అథ, పదద్వయలక్షణాయాం దూషణమాహ [20] (లక్షణాయామపి-) ఇతి.
(౨౫౮) ౧౦౦౯. (లక్షణాభావ ఏవ-) ఇత్యాది,-స్పష్టమ్.
(౨౫౯) ౧౦౧౦. "సోఽయం దేవదత్త ఇత్యాదౌ, లక్షణా న స్యాత్;
౧౦౧౧. అత్రతు, [[3] తత్-త్వమ్-] పదానాగతార్థవిరోధాత్, లక్షణైవ స్యాత్;" ఇత్యత ఆహ (ఏవమత్రాపి-) ఇతి.

మూ.—౧ ద్వయ. ౬—న. ౨ ఏకనైవపదేనల. ౪—౫. ౩ అన్యదేశసంబన్ధి దేశహా. ౭-౮-౯. ౪ కారణస్యబ్ర. ౨-౩-౪-౫-౬-౮-౯.

వ్యా.—౧ దేశద్వయసంబన్ధవిరోధేనేత్య ౧-౨-౩-౭-న.
౨ వ్యా. ౪-౫. ౩ తు. ౧-౨-న.

(౨౬౦.) జీవాన్తర్యామితయాజీవా [1] త్మత్వమ్,అవిరుద్ధమితి ప్రతిపాదితమ్.
(౨౬౧.) యథాభూతయోరేవహిద్వయోరైక్యం సామానాధికరణ్యేన ప్రతీయతే?,-
(౨౬౨.) తత్పరిత్యాగేనస్వరూపమాత్రైక్యమ్, నసామానాధికరణ్య [2] [5] స్యార్థః?-
(౨౬౩.) "భిన్నప్రవృత్తినిమిత్తానాంశబ్దానామ్ ఏకస్మిన్నర్థేవృత్తిస్సామానాధికరణ్యమ్"[౧] ఇతి [3] హితద్విదః?-

(౨౬౦) ౧౦౧౨. (జీవాత్మత్వమ్) - జీవతాదాత్మ్యమ్, స్వరూపైక్యే,- శరీరశరీరిభావేచ, సాధారణమితి, [10]
౧౦౧౩. తత్, విశేషితమ్(జీవాన్తర్యామితయా-)ఇతి.
(౨౬౧) ౧౦౧౪. యదుక్తమ్,- *తాత్పర్య విరుద్ధముఖ్యవృత్తేరపితాత్పర్యానుగుణలక్షణా బలీయసీతి, ([౯౯౯]=[౯౪౨]) తత్, శంక్త్వా [1] పరిహర్తుం, అర్థాద్దూషణాన్తరం చాహ (యథాభూతయోః) ఇతి.- [15]
౧౦౧౫. (యథాభూతయోః)- యద్విశేషణవిశిష్టయోః.
(౨౬౨) ౧౦౧౬. (తత్పరిత్యాగేన)- తద్విశేషణపరిత్యాగేన.-
౧౦౧౭. "శబ్దప్రతిపన్నవిశేషణపరిత్యాగస్యసామానాధికరణ్య ప్రతిపాద్యత్వేసతిహి,తదనుగుణలక్షణాబలీయస్త్వమ్?-
౧౦౧౮. యద్విశేషణం ప్రవృత్తినిమిత్తతయాఽపేక్షితమ్,[20]
౧౦౧౯. తద్విశేషణపరిత్యాగే, సామానాధికరణ్యస్య తాత్పర్యమేవనాస్తి;-
౧౦౨౦. ప్రత్యుత, సామానాధికరణ్యాపేక్షితఏవ,- విశేషణ స్వీకారః;- [యస్సీ:-" ఇత్యర్థః.
౧౦౨౧. అతః, తాత్పర్యానుగుణ్యాభావాత్, లక్షణా నబలీ
(౨౬౩) ౧౦౨౨. విశేషణాన్వయాపేక్షాకృత ఇత్యతాహ (భిన్న)ఇతి.

౧॥ శ్రీభా. జి. అ. ౧౦౯.

మూ.—౧ కత్వ. ౬. ౨ రణ్యార్థః. ౨-౩-౪-౫-౬-౭-౯-౧౦. ౩ ఇతిత. ౧,౬.

వ్యా.—౧ షిప. ౧.

(౨౬౪.) తథాభూతయో ¹ రైక్య ² ముపపాదితమస్మాభిః

(౨౬౫.) ఉపక్రమవిరోధ్యుపసంహార ³ వాక్యతాత్పర్య ⁴ నిశ్చయశ్చ న ఘటతే.-

(౨౬౬.) ఉపక్రమే ⁵ హి, "తదైక్షత బహుస్యాం ⁶ ప్రజాయేయ"౧ ఇత్యా
దినా, సత్యసఙ్కల్పత్వ ⁷ జగదేకకారణత్వమప్యుక్తమ్.- [5]

(౨౬౭.) తద్విరోధిచ, అవిద్యాశ్రయత్వాది,-బ్రహ్మణః

(౨౬౮.) అపిచ, అర్థభేద తత్సంసర్గవిశేషబోధ ⁸ నకృతపదవాక్య ⁹ స్వరూప
తా ¹⁰ లబ్ధప్రమాణభావస్య ¹¹ శబ్దస్య, నిర్విశేషవస్తు ¹² బోధనా
సామర్థ్యాత్, న నిర్విశేషవస్తుని శబ్దః ప్రమాణమ్.

---

(౨౬౪) ౧౦౨౩. విశేషణపరిత్యాగరూపా ¹ నుపపత్తిర్నాస్మత్పక్ష [10]
ఇత్యాహ (తథాభూతయోః) ఇతి.

౧౦౨౪. ఏవమ్, శఙ్కాపరిహారః కృతః;-

౧౦౨౫. ప్రవృత్తినిమిత్తభేదాభావాత్సా మానాధికరణ్యలక్ష
ణహానిరూపదూషణమ్ - ఉక్తంచభవతి.

(౨౬౫) ౧౦౨౬. ఉపక్రమవిరోధ ² దూషణమాహ (ఉపక్రమ-) ఇతి. [15]

(౨౬౬) ౧౦౨౭. తదేవోపపాదయతి (ఉపక్రమేహి-) ఇత్యాదినా.

(౨౬౭) ౧౦౨౮. తతఃకిమిత్యత ఆహ (తద్విరోధిచ-) ఇతి.

౧౦౨౯. ఏవమ్, ప్రకృతపరామర్శి-[తచ్ఛబ్దా] వగతగుణబాధః,
[(౨౩౦) - (౨౪౨).]

౧౦౩౦. పదద్వయలక్షణా [(౨౪౩)-(౨౫౫), (౨౫౬)-(౨౬౦)],

౧౦౩౧. సామానాధికరణ్యలక్షణహానిః [(౨౬౧) - (౨౬౪)],

౧౦౩౨. ఉపక్రమవిరోధశ్చ [(౨౬౫) - (౨౬౭)],

౧౦౩౩. ఇతిచత్వారిదూషణాన్యుక్తాని.

(౨౬౮)- } (౨౭౨) } ౧౦౩౪. అథ, నిర్విశేషవస్తుని ప్రమాణాభావ ఉచ్యతే (అపిచ-)
ఇత్యాదినా. [25]

౧౦౩౫. (అర్థభేద-) ఇతి.- ప్రకృతిప్రత్యయ - (అర్థభేద)-
(బోధనకృతమ్),- (పద)త్వమ్; [క్య]త్వమ్; ఇత్యర్థః

౧౦౩౬. అనేక ³ పదార్థ (సంసర్గవిశేషబోధనకృతమ్),-(వా

మూ.—౧ రైక్య. ౧-౩-౭. ౨ క్యం ప్రతిపాదితమ్. ౨-౮. ౩ రపదేన వాక్య. ౨-౪-౫-౬-౮-౯-౧౦. ౪ ర్యనిశ్చయో. ౨-౬. ౪ వాక్యతాత్పర్యనిశ్చయశ్చ. [30] ౩-౪-౫-౮-౯-౧౦. ౫ పి. ౧-౭. ౬ ప్రజాయేయ. ౨-౩-౪-౫-౬-౮-౯-౧౦-న. ౭ జగత్కారణత్వ. ౧-౩-౭. ౮ బోధక్రమపద. ౧-౭. ౯ స్వ. ౩-౬-న. ౧౦ తయాల. ౮. ౧౧ శబ్దస్య. ౧-న. ౧౨ వస్తుప్రతి. ౧-౭. ప్రతిపాదనా. ౭.

వ్యా.—౧ రూప. ౧-౨-న. ౨ ధం. ౪-౫-౬-౮. ౩ శబ్దార్థ. ౩,

(౭౬.) ‘‘నిర్విశేష’’ఇత్యాదిశబ్దాస్తు, కేనచిద్విశేషేణవిశిష్టతయాఽవగత స్యవస్తునో,-వస్త్వన్తరావగతవిశేషనిషేధపరతయా,బోధకాః-

౧౦౩౭. ‘‘నకేవలంప్రాబల్యదౌర్బల్యనిరూపణేనసవిశేష[1] నిర్విశేషనిశ్చయః;- [5]

౧౦౩౮. స్వరూపసిద్ధిరేవ, సవిశేష విషయత్వేన’’;-

౧౦౩౯. ఇతి (స్వరూప) శబ్దస్య భావః

౧౦౪౦. (ప్రమాణభావ)ః- ప్రమితిజనకత్వమ్‌.

(౭౭) ౧౦౪౧. ‘‘(నిర్విశేషవస్తుని న,శబ్దః,ప్రమాణమ్),ఇతినవాచ్యమ్;-

౧౦౪౨. నిర్విశేషశబ్దోహి తత్ప్రతిపాదకః? [10]

౧౦౪౩. నిర్విశేషశబ్దేన (నిర్విశేషవస్తు) ప్రమితంచేత్, నత ద్ధాహ్యమ్;-

౧౦౪౪. అప్రమితంచేత్, నితరామ్.-

౧౦౪౫. తస్మాత్, నిర్విశేషవస్తునిశబ్దఃప్రమాణమేవ’’:-

౧౦౪౬. ఇత్యత్రాహ[2] (నిర్విశేషఇత్యాదిశబ్దాస్తు-) ఇతి- [15]

౧౦౪౭. ‘‘నహినిర్విశేషశబ్దో, నిర్విభక్తికః-పదాన్తరానన్వితః, ప్రమితిజనకః?;-

౧౦౪౮. కింతు, సవిభక్తికః-పదాన్తరాన్వితఏవ,-ప్రమితిజనకః:

౧౦౪౯. తస్మాత్, విభక్తి- పదాన్తరా,వగతవిశేషా అపి, నిర్విశేషశబ్దేన, ననిషేధ్యాః:- [20]

౧౦౫౦. తస్మాత్, కతిపయనిషేధపరతయా (బోధకాః) నిర్విశేషాదిశబ్దాః,

౧౦౫౧. నకృత్స్నవిశేషనిషేధపరాః:-

మూ.—౧ స్వవస్త్వన్తరగత. ౩-౪-౫-౬-౮-౯-౧౦.

వ్యా.—౧ విషయనిశ్చ. ౨. ౧ వస్తునిశ్చ. ౩. ౧ సవిశేషత్వనిశ్చ. ౪-౫-౬. [25]
౨ ప్రమాణమిత్యత్రా. ౬.

(౨౬౦.) [illegible] ¹ శేషామప్య² [illegible]త్వమేవ;-
(౨౬౧.) ప్రకృతిప్రత్యయరూపేణపదస్యైవానేకవిశేషగర్భ[illegible],
(౨౬౨.) అనేకపదార్థసంసర్గబోధక³త్వాచ్చవాక్యస్య.

---

(౨౬౦) ౧౦౫౨. తథాసతి, “మాతామేవస్థా” ఇతి వద్వ్యాహతి [5]
స్స్యాత్ :-

౧౦౫౩. తస్మాత్, నిర్విశేషశబ్దోననిర్విశేషవస్తుని ¹ ప్రమితిజనకః” ఇత్యర్థః-

౧౦౫౪. (బోధకత్వ)మ్-ప్రమితిజనకత్వమ్.

(౨౬౧)-(౨౬౨) ౧౦౫౫. అబోధకత్వమేవోపపాదయతి (ప్రకృతిప్రత్యయరూపేణ-) ఇతి.- [10] [మన్ స్థః;-

౧౦౫౬. “ప్రమితాప్రమితవికల్పః [=౧౦౪౧-౧౦౪౫], అతి

౧౦౫౭. తథాసతి,సర్వదర్శనేషు పూర్వపక్షోపన్యాస తన్నిరాసానుపపత్తేః;-

౧౦౫౮. పూర్వపక్షఃప్రమితశ్చేన్నదూష్యః,- [15]

౧౦౫౯. అప్రమితశ్చేన్నదూష్యః”, ఇతి.

౧౦౬౦. ‘పూర్వపక్షస్తు ప్రతీతఏవ.

౧౦౬౧. నతు ప్రమితః;-

౧౦౬౨. ప్రతీతిసిద్ధత్వాచ్చదూషణమపి² యుక్తమ్’;- ఇతిచేత్ :-

౧౦౬౩. ³ “తర్హి, ‘⁴అఙ్గుల్యగ్రే’ ఇత్యాదివాక్యవత్ నిర్వి [20]
శేషశబ్దేన ప్రతీతిర్జాయతే,

౧౦౬౪. నతుప్రమితిః;-

౧౦౬౫. తస్మాత్, నిర్విశేషవస్తు,- ప్రతీతమ్, దూష్యమేవ-”

౧౦౬౬. ఇత్యభిప్రాయేణ (ననిర్విశేషవస్తునిశబ్దఃప్రమాణమ్)
ఇత్యుక్తమ్. (౨౬౭).- [25]

౧॥ “అఙ్గుల్యగ్రే కరిశతమ్” [=ననర్థ, [illegible], కరిణీసహస్రమ్”]

మూ.—౧ [illegible] ౧-౬. ౨ వ్య. ౧-౬-న. ౨ మబోధ. ౬.
3 [illegible] ౧-౬. 3 సంసర్గబోధకత్వా. ౨-౯.

వ్యా.—౧ ని. ౧-న. ౨ అపి. ౭-న. 3 తర్హి. ౬-న. ౪ అఙ్గుల్యగ్రాది.౨.

(౨౭౩.) అథస్యాత్; "నాస్మాభిర్నిర్విశేషే స్వయంప్రకాశే [1] వస్తు ని, శబ్దగప్రమాణ[2] మిత్యుచ్యతే, స్వతస్సిద్ధస్యప్రమాణానపేక్షత్వాత్;
(౨౭౪.) సర్వైశ్శబ్దైస్తదుపరాగవిశేషాః [3] జ్ఞాతృత్వాదయస్సర్వే [4] నివర్త్యన్తే; [5]
(౨౭౫.) సర్వే [5] షువిశేషేషునివృత్తేషు, వస్తుమాత్రమ్,-అనవచ్ఛిన్నమ్,-
(౨౭౬.) స్వయంప్రకాశమ్,-స్వ [6] తఏవావ [7] తిష్ఠతే:" ఇతి.-
(౨౭౭.) నైతదేవమ్.-

౧౦౬౭. "నిర్విశేషవస్తు విషయప్రతీతిజనకత్వం-*నాస్మాభిర్నిషిధ్యతే, [10]

౧౦౬౮. ప్రమితిజనకత్వమేవనిషిధ్యతే;-

౧౦౬౯. తస్మాత్, నప్రమితాప్రమితవికల్పావకాశః;-

౧౦౭౦. అతః, ననిర్విశేషాదిశబ్దానాంకతిపయవిశేషనిషేధపరాః;-

౧౦౭౧. కృత్స్ననిషేధపరత్వే, వ్యాఘాతాదేవ, నప్రమితిజనకాః;" ఇత్యర్థః.- [15]

౧౦౭౨. ఏవమ్, నిర్విశేషవస్తునో నిష్ప్రమాణకత్వముక్తమ్.

(౨౭౩)-(౨౭౬) ౧౦౭౩. "స్వయంప్రకాశస్యవస్తునః ప్రమాణానపేక్షత్వాత్, శబ్దో భేదనిషేధపరఏవ;"

౧౦౭౪. ఇతిశఙ్కతే (అథస్యాత్) ఇత్యాదినా.-

(౨౭౪) ౧౦౭౫. "ప్రమాణానపేక్షత్వే, వేదాన్తవైయర్థ్యమ్," [20]

౧౦౭౬. ఇత్యతాహ (సర్వైశ్శబ్దైః) ఇతి.

౧౦౭౭. (తదుపరాగవిశేషాః)- తదారోపితవిశేషా ఇత్యర్థః.

(౨౭౫) ౧౦౭౮. (అనవచ్ఛిన్నమ్).-అవచ్ఛేదక, జ్ఞాతృ - జ్ఞేయాది, నివృత్త్యా, అనవచ్ఛిన్నమిత్యర్థః

(౨౭౬) ౧౦౭౯. (స్వతఏవ) - ప్రమాణాన్తరనిరపేక్షమ్. [25]

(౨౭౭)-(౩౦౮) ౧౦౮౦. పరిహరతి (నైతద్-) ఇత్యాదినా.-

మూ.—౧ ప్రకాశవస్తుని. ౩ - ౬ - ౭. ౨ ముచ్యతే. ౧ - ౩ - ౭.
౩ జ్ఞాతృత్వాదయస్సర్వే. ౩-న. ౪ నిరస్యన్తే. ౩-౮-౧౦. ౫ సర్వేష్వేవ.౧౦.
౬ స్వయమే. ౧-౭. ౭ మేవతిష్ఠతీతి, ౧-౭.

---

* "నిర్విశేషాదిశబ్దానామ్," ఇతిశేషః [= ౧౦౭౦] (19-11-81)

(౨౭౮.) కేన శబ్దేన తద్వస్తునిర్దిశ్య[1],-తద్గతావిశేషానిరస్యన్తే?
(౨౭౯.) "జ్ఞప్తిమాత్రశబ్దేన," ఇతిచేన్న:-
(౨౮౦.) సోఽపి, సవిశేషమేవవస్త్వవలమ్బతే,
(౨౮౧.) ప్రకృతిప్రత్యయరూపేణవిశేషగర్భత్వాదేవ:- [5]
(౨౮౨.) "జ్ఞా-అవబోధనే"[౧] ఇతి,
(౨౮౩.) సకర్మకః,-సకర్తృకః, క్రియావిశేషః,

---

(౨౭౮) ౧౦౮౧. (కేనశబ్దేన-) ఇతి.- "కేనచిత్[1]పదేనబ్రహ్మ (నిర్దిశ్య), తద్విశేషానిరసనీయాః; [వృత్తత్వేన విశేషత్వాత్,
౧౦౮౨. అని[2]ర్దిశ్యవిశేషనిరసనే, బ్రహ్మణోఽపి[3],-స్వేతరవ్యా
౧౦౮౩. విశేషనిషేధే,- బ్రహ్మాపి నిషిద్ధంస్యాత్;-
౧౦౮౪. ఇతి, తత్పరిహారాయ,
౧౦౮౫. బ్రహ్మ, కేనచిత్పదేన నిర్దేష్టవ్యమేవ;
౧౦౮౬. వేదాన్తేషుశ్రూయమాణానాం బ్రహ్మవాచిపదానాం నిర్వాహార్థంచ కేనచిత్పదేనబ్రహ్మణోనిర్దేశ్యత్వమభ్యుప
౧౦౮౭. ఇత్యభిప్రాయేణ,(కేనశబ్దేన-)ఇత్యుక్తమ్.[గన్తవ్యమ్":-
(౨౭౯)-(౨౮౦) ౧౦౮౮. (జ్ఞప్తి-) ఇత్యాది,-స్పష్టమ్. [ఇతి.-
(౨౮౧) ౧౦౮౯. కథంసవిశే[4]షవస్త్వవలమ్బతే?ఇత్యత్రాహ(ప్రకృతి-)
(౨౮౨) ౧౦౯౦. తదేవవివృణోతి ("జ్ఞా-అవబోధనే"[౧]) ఇతి.
౧౦౯౧. జ్ఞప్తిమాత్రశబ్దస్యప్రస్తుతత్వాత్, ("జ్ఞా-అవబో [20] ధనే")ఇతిధాతురుక్తః. [విభాగస్యప్రదర్శనార్థమ్.
౧౦౯౨. ఇదమ్, బ్రహ్మవాచిసర్వపదానాం ప్రకృతిప్రత్యయ
(౨౮౩) ౧౦౯౩. (క్రియావిశేష-) ఇతి.-
౧౦౯౪. ధాత్వర్థత్వాద్ధర్మ్యన్తరనిష్ఠత్వాచ్చ, (క్రియావిశేష) ఇత్యుక్తమ్, నతుస్పన్దాత్మకత్వాత్. [25]

౧॥ ధా-పా. క్ర్యాదిపరస్మైపదిషు. ౨౫.

మూ.—౧ తద్గతా. ౧-౭-న. ౨ న. ౧-౭-న. ౩ త్వాత్తస్యజ్ఞా. ౧-౭.

వ్యా.—౧ శబ్దేన. ౩. ౨ ర్దేశ్య. ౬. ౩ అపి. ౧-న.
౪ షంవస్తు. ౩-౪-౫-౬. వస్తు. ౬-న.

(౨౮౪.) క్రియాన్తర[1] వ్యావర్తకస్వభావవిశేషశ్చ,
(౨౮౫.) ప్రకృత్యాఽవగమ్యతే;-
(౨౮౬.) ప్రత్యయేన[2]చ, లిఙ్గ,- సఙ్ఖ్యాదయః
(౨౮౭.) స్వతస్సిద్ధావపి, [5]
(౨౮౮.) ఏతత్స్వభావవిశేషవిరహే,
(౨౮౯.) సిద్ధిరేవనస్యాత్;-
(౨౯౦.) అన్యసాధనస్వభావతయాహి,-
(౨౯౧.) జ్ఞప్తేః, స్వతస్సిద్ధిరుచ్యతే?

---

(౨౮౪)-(౨౮౫) ౧౦౯౫. (క్రియాన్తరవ్యావర్తకస్వభావవిశేషశ్చ-) ఇతి- [10]

౧౦౯౬. (వ్యావర్తకస్వభావ)ః- స్వయంప్రకాశత్వమ్,-

౧౦౯౭. క్రియాన్తరాణిహిజడరూపాణి?

(౨౮౬) ౧౦౯౮. (లిఙ్గసంఖ్యాదయ)ఇతి.-జ్ఞానజ్ఞప్త్యాదిశబ్దానాంలిఙ్గస్య, శబ్దసాధుత్వమా[1] త్రార్థత్వేపి,

౧౦౯౯. దేవేశ్వరపురుషోత్తమాదిశబ్దానాంలిఙ్గస్య,-అర్థవ [15] త్త్వాత్, (లిఙ్గసంఖ్యాదయ-)ఇత్యుక్తమ్.

(౨౮౭) ౧౧౦౦. స్వయంప్రకాశత్వసిద్ధిరపి సవిశేషత్వాదేవేత్యాహ (స్వతస్సిద్ధావపి-) ఇతి.

(౨౮౮) ౧౧౦౧. (ఏతత్స్వభావవిశేషవిరహే)-

౧౧౦౨. [2]సకర్మకత్వసకర్తృకత్వవిరహే. [20]

(౨౮౯) ౧౧౦౩. (సిద్ధిరేవ)- ప్రమాణమేవ, (నస్యాత్);- ఇత్యర్థః.

(౨౯౦)-(౨౯౧) ౧౧౦౪. కుతఇత్యత్రాహ (అన్యసాధనస్వభావతయా-) ఇతి-

౧౧౦౫. జ్ఞాతుర్విషయ వ్యవహారహేతు తయాహి *[1]స్వయంప్రకాశత్వం[3] సాధితమ్? ఇత్యర్థః-

౧౧౦౬. *[2]స్వసంబన్ధాదర్థాన్తరేతద్వ్యవహారహేతుత్వం [25] హి, స్వయంప్రకాశత్వానుమానహేతుః?

మూ.—౧వ్యావృత్తస్వ. ౧-౭. ౨ చ. ౧-౩-౭-న. *౧॥ *౨॥

వ్యా.—౧మాత్రత్వేపి. ౬. ౨ సకర్మకకర్తృకత్వ. ౧-౨-౩. ౩ శత్వంత్వయాసా. ౪-౫-౬.

(౨౯౨.) "బ్రహ్మస్వరూపమ్,-
(౨౯౩.) కృత్స్నమ్, సర్వదా,-స్వయమేవ, ప్రకాశతే" చేత్;-
(౨౯౪.) నతస్మిన్ అన్యధర్మాధ్యాససంభవతి.-
(౨౯౫.) నహిరజ్జుస్వరూపే [1] అవభాసమానే,సర్పత్వాదిరధ్యస్యతే?- [5]
(౨౯౬.) అతఏవహి, భవద్భిః, "ఆచ్ఛాదికావిద్యా" అభ్యుపగమ్యతే?-
(౨౯౭.) తతశ్చ,
(౨౯౮.) శాస్త్రీయ,-నివర్తకజ్ఞానస్య,
(౨౯౯.) బ్రహ్మణి,-తిరోహితాంశో, [3] విషయః;-
(౩౦౦.) అన్యథా, తస్యనివర్తకత్వం [4] చనస్యాత్.- [10]
(౩౦౧.) అధిష్ఠానాతిరేకి-రజ్జుత్వ, ప్రకా [5] శనేనహి-
(౩౦౨.) సర్పత్వంబాధ్యతే?

౧౧౦౭. ఏవమ్,నిర్విశేషత్వే స్వయంప్రకాశత్వానుపపత్తిరుక్తా.

(౨౯౨)-(౩౦౨) ౧౧౦౮. నిర్విశేషత్వే ఆచ్ఛా [1] దికానివృత్త్యనుపపత్తిమాహ (బ్రహ్మస్వరూపమ్-) ఇత్యాదినా.- [15]

౧౧౦౯. (కృత్స్నం),- జ్ఞాత [2] వ్యావశేషరహితమ్.

౧౧౧౦. అసంభవఙ్కథమిత్యత్రాహ (నహి-) ఇతి.-

౧౧౧౧. "కృత్స్నావభాసే - అధ్యాసాయోగాత్, అనవభా

(౨౯౬) ౧౧౧౨. (అతఏవ-)ఇతి.- [సమానాంశస్స్వకార్యః,"ఇత్యర్థః.

౧౧౧౩. (అతఏవ),-అజ్ఞాతాంశసంభవాదేవ;- [20]

౧౧౧౪. "నహ్యాచ్ఛాద్యాభావే ఆచ్ఛాదనముపపద్యతే?-

౧౧౧౫. తస్మాత్, అజ్ఞాతాంశోఽభ్యుపగన్తవ్యః;" ఇత్యర్థః.

(౨౯౭)-(౩౦౨) ౧౧౧౬. (తతశ్చ-) ఇతి.-

౧౧౧౭. "నహిపురోవర్తిమాత్రవిషయమ్,- 'ఇదమ్' ఇతిజ్ఞానమ్, భ్రమనివర్తకమ్!- [ర్తకమ్;-

౧౧౧౮. అపితు అజ్ఞాతశుక్త్యంశ విషయజ్ఞానమేవభ్రమనివ

౧౧౧౯. తస్మాత్, బ్రహ్మణి పూర్వమజ్ఞాతాకారసంభవే ఏవ నివర్తకజ్ఞానస్యనివర్తకత్వమ్;-" ఇత్యర్థః.

మూ.—౧ అవ. ౧-౭-న. ౨ త్వా. ౮-న. ౩ విశేషః. ౧. ౪ చ. ౨-౮-౯-౧౦-న. ౫ శనేనహి. ౧-౭. [30]

వ్యా.—౧ దన. ౩. ౨ జ్ఞాతవ్యనిశే. ౧-౨. తవ్యాంశ్మనిశేష. ౪-౫.

(౩౦౩.) "ఏకశ్చేద్విశేషో,-జ్ఞానమాత్రేవస్తు [1] ని,-శబ్దేనఅభిధీయతే;-
(౩౦౪.) సచ,-బ్రహ్మవిశేషణంభవతి;" ఇతి,
(౩౦౫.) సర్వశ్రుతిప్రతిపాదిత [2] సర్వవిశేష [3] ణవిశిష్టమ్,-
(౩౦౬.) బ్రహ్మ,- భవ [4] తి. [5]
(౩౦౭.) అతః, ప్రామాణికానామ్,
(౩౦౮.) నకేనాపి [5] ప్రమాణేన, నిర్విశేషవస్తుసిద్ధిః.
(౩౦౯.) నిర్వికల్పకప్రత్యక్షేఽపి, సవిశేషమేవవస్తుప్రతీయతే,

(౩౦౩) ౧౧౨౦. తిరోధాననివృత్తిసిద్ధ్యర్థమేకవిశేషాభ్యుపగమంశఙ్కతే
(౩౦౪) ౧౧౨౧. (సచబ్రహ్మవిశేషణంభవతి-)ఇతి.- [(ఏకశ్చేద్-) ఇతి.
(౩౦౫) ౧౧౨౨. ఉపలక్షణత్వవ్యావృత్త్యర్థం (విశేషణ) శబ్దః;
౧౧౨౩. *జ్ఞాప్యత్వసిద్ధయే,బ్రహ్మగతాధ్యాస నివర్తకత్వసిద్ధయే చ, ([1]విశేషణమ్-) ఇత్యుక్తమ్.-
౧౧౨౪. "నహ్యన్యగతధర్మజ్ఞానేన అన్యవిషయభ్రమనివృత్తిః?
౧౧౨౫. పురోవర్తిగత శుక్తిత్వధర్మజ్ఞానేనైవహి, తద్గత [15] రూప్యత్వభ్రమనివృత్తిః?" ఇత్యభిప్రాయః.
(౩౦౬)-(౩౦౭) ౧౧౨౬. (అత) ఇతి,-స్పష్టమ్.
(౩౦౯)-(౩౧౪) ౧౧౨౭. అథ, నిర్వికల్పక ప్రత్యక్షస్య నిర్విశేషవిషయత్వమాశఙ్క్యవ్యుదస్యతి(నిర్వికల్పకప్రత్యక్షేఽపి-)ఇత్యాదినా.-
౧౧౨౮. "బౌద్ధాదయః, 'సర్వవిశేషశూన్యవిషయమ్',-నిర్వికల్పకమాచక్షతే.-
౧౧౨౯. తదయుక్తమ్,
౧౧౩౦. యోగ్యానుపలమ్భనిరస్తత్వాత్.-
౧౧౩౧. యత్కిఞ్చిదపివస్తు, [2]కతిపయవ్యావృత్తం ప్రతీయతే,-
౧౧౩౨. [3]సర్వస్మాద్వావ్యావృత్తంవాప్రతీయతే,ఇతి, తేనాకారేణ
౧౧౩౩. న-సర్వవిశేషశూన్యత్వమ్. [సవిశేషత్వాత్,

మూ.—౧ ని. ౧-౭-న. ౨ సర్వ. ౧-౩-౬-౭-౧౦-న. ౩ ణ. ౧-౩-౬-౭-న. ౪ తీతి. ౭-౫. ప్రకారేణ. ౭-౮.

వ్యా.—౧ బ్రహ్మవిశే. ౩. ౨ గగనవ్యావృ. ౧-౨. ౩ తుచ్ఛాద్వ్యావృ- ౩.

* జ్ఞాప్యత్వసిద్ధయే-బ్రహ్మణోజ్ఞాప్యత్వసిద్ధయే.

౧౧౩౪. ‘జాతి-గుణ-ద్రవ్యాదీనామ్ అన్యోన్యసంబన్ధంవినాపృథ క్పృథగుపలమ్భో-నిర్వికల్పకప్రత్యక్షమ్,’ ఇతికేచిదా

౧౧౩౫. తచ్చ, యోగ్యానుపలమ్భనిరస్తమ్.- [చక్షతే.-

౧౧౩౬. ‘క¹ల్ప్యతే’ చేత్, తత్రకోఽహేతుః?.- [5]

౧౧౩౭. ‘దణ్డదేవదత్తాదిషు, విశేషణవిశేష్యయోఽపృథగుపల మ్భపూర్వకసహోపలమ్భదర్శనాత్’, ఇతిచేత్²;-

౧౧౩౮. తత్, కిమ్,-సబన్ధవేళాయామ్,-

౧౧౩౯. ఉతాసంబన్ధవేళాయామ్?

౧౧౪౦. అసంబన్ధవేళాయాంపృథగ్గ్రహణమ్ అసంబన్ధ [10] ప్రయుక్తమ్,

౧౧౪౧. నవిశేషణవిశేష్యభావప్రయుక్తమ్;

౧౧౪౨. సంబన్ధవేళాయాంతువిశేషణవిశేష్యభావేనైవగ్రహ ణమ్;

౧౧౪౩. తస్మాత్, నియమేన సంబన్ధినాం³ జాతివ్యక్త్యాదీ [15] నా⁴మ్, అసంబన్ధప్రయుక్తం పృథగ్గ్రహణంనాస్తి;

౧౧౪౪. ‘నియమేనసంబన్ధేపిగన్ధపృథివ్యాదిషు పృథగుపలమ్భః,’ ఇతిచేత్⁴,

౧౧౪౫. తత్, భిన్నసామగ్రీవేద్యత్వాత్,

౧౧౪౬. నతువిశేషణవిశేష్యభావాత్; [20]

౧౧౪౭. తస్మాత్, జాతివ్యక్త్యాదావేకసామగ్రీవేద్యత్వేసతి సంబన్ధనియమాత్, నపృథగ్గ్రహణముపపద్యతే;-ఇతి,

౧౧౪౮. విశిష్టవిషయమేవప్రత్యక్షమ్.-

౧౧౪౯. తస్మాత్, ‘ప్రథమపిణ్డగ్రహణంనిర్వికల్పకమ్,-

౧౧౫౦. ద్వితీయాదిపిణ్డగ్రహణంసవికల్పకమ్’ ” [25]

౧౧౫౧. ఇత్యస్యార్థస్య సిద్ధవ⁵త్కరణేన,

(౩౦౯)-(౩౧౪) ౧౧౫౨. నిర్వికల్పకస్య సవిశేషవిషయతాందర్శయతి (నిర్విక ల్పక-) ఇత్యాదినా.-

---

వ్యా.—౧ కల్ప్యంచే. ౩-౪-౫-౬. ౨ తత్. ౧-౨-న. ౩ జాతిగుణాదీనామ్. ౬. ౪ చేన్న ౭. ౫ త్కారేణ. ౩-౪-౫-౬-౭.

(౩౧౦.) అన్యథా, సవికల్పకే, సోఽయమితిపూర్వా[1] వగతప్రకారవిశిష్ట ప్రతీత్య నుపపత్తేః

(౩౧౧.) వస్తుసంస్థానవిశేషరూపత్వాద్,-గోత్వాదేః, నిర్వికల్పకదశాయా మపి, [2] ససంస్థానమేవవస్తు, "ఇత్థమ్"[3] ఇతిప్రతీయతే.- [5]

(౩౧౨.) ద్వితీయాదిప్రత్య[4] యేషు, తస్యైవసంస్థానవిశేషస్య

(౩౧౩.) అనేకవస్తునిష్ఠతామాత్రంప్రతీయతే.-

---

(౩౧౦) ౧౧౫౩. కుతస్సవిశేషవిషయత్వమిత్యతాహ (అన్యథా-) ఇతి.

(౩౧౧) ౧౧౫౪. "ప్రథమపిణ్డగ్రహణే,అనువృత్త్యగ్రహణాత్, గోత్వాదిగ్రహణంనోపపద్యతే;" ఇత్యతాహ (వస్తుసంస్థాన-) ఇతి.- [10]

౧౧౫౫. "నహ్యనువృత్తిర్జాతిః?- [కాకారః?-

౧౧౫౬. అపిత్వనువృత్తైవజాతిః;-

౧౧౫౭. 'అనువృత్తా-జాతిః-' నానువృత్తిః" ౧ ఇతిహిపఙ్క్తి

౧౧౫౮. తస్మాత్, అనువృత్త్యగ్రహణేఽపి, 'ఇదమ్ ఇత్థమ్'ఇతి గ్రహణే [ఇత్థ] మంశో-గోత్వాదిః,- గృహీతపవ; [15]

౧౧౫౯. అనేకవ్యక్తిసంబన్ధరూపానువృత్త్యగ్రహణమ్,-అనేకవ్యక్తిగ్రహణరూపసామగ్ర్యభావాత్;

౧౧౬౦. తస్మాత్, నిర్వికల్పకంసవిశేషవిషయమ్:-" ఇత్యర్థః.

(౩౧౨) ౧౧౬౧. "నిర్వికల్పకేఽపి,-గోత్వాది,-గృహ్యతేచేత్, నిర్వికల్పకసవికల్పకయోఃకోవిశేషః?- [20]

౧౧౬౨. కతిపయవిశేషగ్రహణంకతిప[1] యాగ్రహణంచోభయత్రతుల్యమ్:-" ఇత్యతాహ-

౧౧౬౩. (ద్వితీయాదిప్రత్యయేషు-) ఇతి.-

(౩౧౩) ౧౧౬౪. (అనేకవస్తునిష్ఠతా) నామ, తత్తద్వస్తుసంస్థానసాదృశ్యమ్. [25]

మూ.—౧ నుభూతవిశి. ౧-౭. పూర్వమనుభూతవిశి. ౨ స. ౧-౬-౭-౮-న. ౩ ఇతి. ౧-న. ౪ త్యయేషు. ౧-౩-౭.

వ్యా.—౧ పయావిశేషాగ్ర. ౩.

(3౧౪.) సంస్థానరూపప్రకారాఖ్యస్యపదార్థస్యఅనేకవస్తునిష్ఠతయాऽనేకవిశేషణత్వం ద్వితీయాదిప్రత్య[1]యావగమ్యమితి,ద్వితీయాదిప్రత్యయాస్సవికల్పకాఇత్యుచ్యన్తే.-

(3౧౫.) అతఏవ, ఏకస్యపదార్థస్య, 'భిన్నాభిన్న' రూ[3]పేణ[4]విరుద్ధం [5] ద్వ్యాత్మకత్వమ్,-ప్రత్యుక్తమ్.-

(3౧౬.) సంస్థానస్య,-

(3౧౭.) సంస్థానస్యప్రకారతయాప[5]దార్థాన్తరత్వమ్,-

(3౧౪.) ౧౧౬౫. "ప్రథమపిణ్డగ్రహణస్యద్వితీయాదిగ్రహణస్యచనిర్వికల్పకసవికల్పకశబ్దౌకథంవాచకౌ?"ఇత్యతాహ [10] (సంస్థానరూప-) ఇతి.-

౧౧౬౬. "'సంస్కారప్రమోషవతా పురుషేణ (ద్వితీయాది) గ్రహణేపి నానువృత్తిగ్రహణమ్,' ఇతిచేన్న;

౧౧౬౭. ద్వితీయాదిత్వేన గ్రహణంహిద్వితీయాదిగ్రహణం

౧౧౬౮. తస్మాత్, నదోషః; [వివక్షితమ్?

౧౧౬౯. సంస్కారసచివత్వతద్రహితత్వసామగ్రీభేదేన,

౧౧౭౦. అనువృత్తిధర్మవిశిష్టత్వతద్రహితత్వగ్రాహ్యభేదేనచ,

౧౧౭౧.సవికల్పకనిర్వికల్పకయోర్వైషమ్యమ్:-"ఇత్యభిప్రాయః.

(3౧౫)-(3౨౦) ౧౧౭౨. ప్రసంగాత్, "భేదాభే[1]దమ్" వ్యుదస్యతి(అతఏవ-) ఇత్యాదినా.- [20]

౧౧౭౩. "'ఏకస్యద్వ్యాత్మకత్వం'చేత్, నవిరుద్ధమ్;-

౧౧౭౪. అపితు,('భిన్నాభిన్నరూపేణ') ద్వ్యాత్మకత్వమ్విరుద్ధ

౧౧౭౫.(అతఏవ-)ఇత్యత్రగర్భితమర్థంవివృణోతి-[మ్:-"ఇత్యర్థః

(3౧౬)-(3౧౯) ౧౧౭౬. (సంస్థానస్య-) ఇతి.-

[హే] ౧౧౭౭. "భేదాభేదే" చత్వారోహేతవః:- [25]

[1] ౧౧౭౮. సహోపలమ్భనియమః,

[2] ౧౧౭౯. సామానాధికరణ్యప్రత్యయః,

[3] ౧౧౮౦. ఏకశబ్దానువిద్ధప్రత్యయః, [ప్రత్తిశ్చేతి.

[4] ౧౧౮౧. ప్రథమపిణ్డగ్రహణేభేదకాకా[2]రాగ్రహణాదభేదప్రతి

౧౧౮౨. ఏతేపరిహ్రియన్తే(సంస్థానస్య-) ఇత్యాదినా.- [30]

మూ.—౧ త్యయా. ౧-౭. యావగతమి. ౭. ౨ త్యయా ౧-౭. ౩రూపత్వాత్. ౧-౭. ౪ విరుద్ధమ్. ౧-౭-న. ౫ దార్థత్వమ్. ౧-౭.

వ్యా.—౧ దమప్యుద. ౪-౫.

(౩౧౮.) ప్రకారత్వాదేవపృథక్సిద్ధ్యనర్హత్వమ్,-

(౩౧౯.) పృథగనుపలమ్భశ్చేతి,

(౩౨౦.) న-ద్వ్యాత్మకత్వసిద్ధిః.

---

(౩౧౮) ౧౧౮౩. (ప్రకారత్వాదేవ).- నియతప్రకారత్వాదిత్యర్థః;- [5]

౧౧౮౪. "అపృథక్సిద్ధధర్మత్వాత్ ప్రథక్ప్రతిపత్త్యనర్హ[1]త్వమ్" ఇతియావత్;

౧౧౮౫. తత్కృతః,-పృథగనుపలమ్భః;

౧౧౮౬. సహోపలమ్భనియమస్తావత్,

౧౧౮౭. సంప్రతిపన్నైక్యేషు, భిన్నేషుచ, నదృష్టః; [10]

౧౧౮౮. తత్ర, సహభావో భేదసాధకః,-

[ప] [1] ౧౧౮౯. ద్వయోరేవహిసహభావః?;-

౧౧౯౦. నియమాంశస్తునోభయత్ర; [సాధకః

౧౧౯౧. కిఞ్చ, భేదసాధకః - సహభావనియమో, భేదనియమ

౧౧౯౨. ఏకసామగ్రీవేద్యత్వే సతిపృథక్స్థితేః, [15]

౧౧౯౩. అపృథక్స్థితత్వే సతిభిన్న సామగ్రీవేద్యత్వాద్వా,-

౧౧౯౪. సహోపలమ్భనియమాభావః

౧౧౯౫. అత్రతుఅపృథ[2]క్స్థితత్వే సతిఏకసామగ్రీవేద్యత్వాత్,-

౧౧౯౬. సహోపమ్భనియమః,-

౧౧౯౭. నత్వభేదాత్ [20]

[ప] [2] ౧౧౯౮. మత్వర్థీయప్రత్యయ నిరపేక్షసామానాధికరణ్యమపి,-

౧౧౯౯. అపృథక్సిద్ధప్రకారత్వాదేవోపపద్యతే:

[ప] [3] ౧౨౦౦. ఏకశబ్దానువిద్ధప్రత్యయోపి,ధర్మ్యైకత్వాత్,-

౧౨౦౧.నతుధర్మధర్మిణోరైక్యాత్"ఇతి, హేతుత్రయపరిహారః,-

(౩౧౮)-(౩౨౦) ౧౨౦౨. (ప్రకారత్వాదేవ-) ఇత్యాదినాఽభిప్రేతః [25]

[ప] [1] ౧౨౦౩. ప్రథమపిణ్డగ్రహణే భేదాగ్రహః,-(సంస్థానస్య-)ఇత్యాదినా పరిహృతః.-

---

వ్యా.—౧ ర్హా ఇతి. ౬. ౨ థక్సిద్ధత్వే. ౩. (2-12-81)

(౩-౨౧.) అపిచ; నిర్విశేషవస్తువాదినా, "స్వయంప్రకాశేవస్తుని తదుపరాగ విశేషాః [1] సర్వైశ్శాస్త్రైః నిషిధ్యన్తే" ఇతివదతా,

(౩-౨౨.) కేతేశబ్దానిషేధకా ఇతివక్తవ్యమ్;

(౩-౨౩.) "వాచారమ్భణంవికారోనామధేయంమృత్తికేత్యేవసత్యమ్"[1] [5] ఇతివికారనామధేయయోఃవాచారమ్భణమాత్రత్వాత్.

౧౨౦౪. కథమ్?—ఉచ్యతే:- [చ్యతే?

౧౨౦౫. "వ్యావృత్త్యనువృ [1] త్త్యగ్రహేణహి భేదాగ్రహః ఉ

౧౨౦౬. నకేవలంవ్యావృత్త్యనువృత్తీఏవ భేదకత్వే,

ప [4] } ౧౨౦౭. విశేషణవిశేష్యభావో౽పి భేదకః; [10]

౧౨౦౮. ప్రథమపిణ్డగ్రహణే౽పి, 'ఇదమ్-ఇత్థమ్' ఇతి-

౧౨౦౯. విశేషణవిశేష్యభావేనైవగ్రహణాత్,

౧౨౧౦. భేదోగృహీతఏవ:" ఇతి. [(౩-౨౦)]

౧౨౧౧. ఏవమ్, ప్రసంగాత్, భేదాభేదనిరాసఙ్కృతః [(౩౧౫)-

౧౨౧౨. పూర్వప్రస్తుతంహి వేదాన్తవాక్యానాం భేదని [15] రాసపరత్వమ్? [(౨౭౩) - (౨౭౬)]-

హే ౧౨౧౩. తత్ర, వేదాన్తవాక్యానాం భేదనిరాసపరత్వే౽పి

[1] ౧౨౧౪. కేనచిచ్ఛబ్దేనబ్రహ్మణో [4] నిర్దేశ్యత్వాత్, [౧౦౮౧-౭]

[2] ౧౨౧౫. స్వయంప్రకాశత్వాత్, [౧౦౯౫-౧౧౦౬]

[3] ౧౨౧౬. తిరోధానాత్, [౧౧౦౮-౧౫] [౧౧౧౭-౨౬]

[4] ౧౨౧౭. అధ్యాసతన్నివృత్తిభ్యాంచ;- సవిశేషత్వమ్ ఉక్తమ్.-

(౩-౨౧)-(౩-౨౨) } ౧౨౧౮. అత్ర, "వేదాన్తవాక్యానాంభేదనిరాసపరత్వమేవఅను పపన్నమ్" ఇత్యుచ్యతే(అపిచ-) ఇత్యాదినా.

(౩-౨౧) ౧౨౧౯. (తదుపరాగవిశేషాః)తదారోపితవిశేషాః.

(౩-౨౨) ౧౨౨౦. "(కేతేశబ్దానిషేధకాఇతి)చోద్యే,ఉత్తరం(వక్తవ్యమ్,)

౧౨౨౧. తత్తు అశక్యమ్" ఇత్యర్థః. [ద్వ్యా,-వ్యాఖ్యాతా,

౧౨౨౨. పూర్వమ్, యాం,- నిర్విశేషపరత్వనిరాసాయ సద్వి

(౩-౨౩)-(౩౩౭) } ౧౨౨౩. ఇదానీమ్, తస్యాఃభేద నిరాసపరత్వమాశఙ్క్యనిరా క్రియతే (వాచా)- ఇత్యాదినా. [త్వాత్,-

౧౨౨౪. (వాచారమ్భణమాత్రత్వాత్).- "వాగాలమ్బనమాత్ర

౧౨౨౫. వ్యావహారికత్వాత్,-అపారమార్థికత్వాత్"-ఇత్యర్థః

౧॥ ఛా. ౬-౧-౪.

మూ.—౧ సర్వే. ౧-౭.

వ్యా.—౧వృత్త్యగ్రహణేహి. ౪-౫-౬-౭. ౨ఇత్థమవస్థితమ్.౩. ౩పూర్వంప్రస్తు.౩-౪-౫.

(3౨౪.) "యత్తత్ర కారణ[1]తయోపలక్ష్యతే వస్తుమాత్రమ్, తదేవసత్యమ్ అన్యదసత్యమితి, ఇయంశ్రుతిర్వదతి," ఇతిచేత్,

(3౨౫.) నైతదుపపద్యతే.

(3౨౬.) ఏకస్మిన్విజ్ఞాతేసర్వమిదంవిజ్ఞాతంభవతీతి ప్రతిజ్ఞాతే;- [5]

(3౨౭.) అన్యజ్ఞానేన అన్యజ్ఞా[2] నాసంభవంమన్వానస్య;-

(3౨౮.) "ఏకమేవవస్తు, వికారాద్యవస్థావిశేషేణ,-పారమార్థికేనైవ,-

(3౨౯.) నానారూపమవస్థితంచేత్, తత్ర-

(33౦.) ఏకస్మిన్విజ్ఞాతేతస్మాద్విలక్షణ సంస్థానాన్తర[3]మపితదేవ;" ఇతి, తత్రదృష్టాన్తోఽయంనిదర్శితః [10]

(33౧.) నాత్రకస్యచిద్విశేషస్య నిషేధకఃకోపిశబ్దోదృశ్యతే. [మ్భణమ్)

(33౨.) [4](వాచారంభణమ్)ఇతి.-(వాచా)వ్యవహారేణఆరభ్యతే ఇతి ఆర

౧౨౨౬. (యత్తత్రకారణతయోపలక్ష్యతేవస్తుమాత్రమ్-)ఇతి.- "కార్యేషు అనువర్తమానంకారణం;- సన్మాత్రంయద్వస్తు, (తదేవ-)" ఇత్యర్థః [15]

(3౨౫)-(33౭) ౧౨౨౭. శఙ్కితమర్థందూషయతి (నైతద్-) ఇత్యాదినా.-

(3౨౬)-(33౧) ౧౨౨౮. "(వాచారమ్భణమ్-)ఇత్యాదివాక్యస్యఅర్థః,- పూర్వాపరసంగతోవాచ్యః;

౧౨౨౯. తచ్చత్వన్మతేనోపపద్యతే"ఇతివక్తుం పూర్వోక్తామ్ శఙ్కామ్అనువదతి (ఏకస్మిన్-) ఇత్యాదినా [20]

౧౨3౦. (వికారాద్యవస్థావిశేషేణ-) ఇతి.-(వికార)ః- కార్యావస్థా.

౧౨3౧. (ఆది) శబ్దేనకారణావస్థావివక్షితా.

(3౨౯) ౧౨3౨. (నానారూపమ్)- నానావస్థమ్.

(33౨) ౧౨33. (వాచారమ్భణమ్) ఇతిపదస్య అస్పష్టార్థత్వాత్, తద్వ్యాచష్టే.- [25]

౧౨3౪. "(వాచా-) ఇతి,-కర్మణిల్యుట్" ఇత్యర్థః. [ఇత్యర్థః

౧౨3౫. "(వ్యవహారేణ-) ఇతి,-ప్రయోజనతయా హేతుత్వమ్

మూ.—౧ తయైవఉప. ౧-౭. ౨ జ్ఞానస్యాసంభ. ౧-౭. 3 విశిష్టమపి, ౬. ౪ వాచారంభణమ్ఇతి. ౧-౭-న.

(౩౩౩.) పిణ్డరూపసంస్థితాయాః మృత్తికాయాః నామచ అన్యత్, వ్యవహారశ్చ అన్యః, ఘటశరావాదిరూపేణ అవస్థితాయాస్తస్యా ఏవమృత్తికాయాః అన్యాని నామాని, [1] వ్యవహారాశ్చ అన్యాదృశాః, తథాపి [2]సర్వత్ర మృత్తికాద్రవ్యమ్ ఏకమేవ- [5]

(౩౩౪.) నానాసంస్థాన నానానామధేయాభ్యామ్

(౩౩౫.) నానావ్యవహారేణ [3] చ ఆరభ్యత ఇతి

---

(౩౩౩)-(౩౩౭) ౧౨౩౬. నామభేదాత్ కార్యభేదాచ్చ వైశేషికోక్తం ద్రవ్యాన్తరత్వమ్ ఆశఙ్క్య, తచ్చ పరిహరన్, వాక్యార్థం యోజయతి (పిణ్డరూప-) ఇత్యాదినా.- [10]

౧౨౩౭. పూర్వం హి ఫలితార్థ ఉక్తః?,

(౩౩౪) ౧౨౩౮. అథాఽన్వయార్థ ఉచ్యతే (నానాసంస్థాననానానామధేయాభ్యామ్-) ఇతి.-

౧౨౩౯. అన్వితమిత్యర్థః

౧౨౪౦. ఇత్థమ్భావే-తృతీయా; [15]

౧౨౪౧. కర్తరి వా;-

౧౨౪౨. తదా, "తాభ్యామ్ (ఆరభ్యతే)-ఆలభ్యతే-సంబధ్యతే,"

౧౨౪౩. [1]ఇత్యర్థః

౧౨౪౪. రలయోరవిశేషః ప్రసిద్ధః

౧౨౪౫. "ఆలమ్భః స్పర్శహింసయోః" [1] ఇతి నైఘణ్టుకాః

(౩౩౫) ౧౨౪౬. (వ్యవహారేణచ-) ఇతిపాఠే,[2]

౧౨౪౭. "నానాసంస్థాన నానానామధేయవ్యవహారైరిత్థంభూతమ్" ఇతివా, "తైస్సంబధ్యతే" ఇతివా, అర్థః.

మూ.—౧ అన్యేపి వ్యవహారాః. ౧-౭. ౨ సర్వం మృత్తికాద్రవ్యమేవ. ౧-౭ సర్వమృత్తికాద్రవ్యమేకమేవ. ౪-౫-౧౦. ౩ చ. ౪-౫-౬-౮-౯-న. [25]

వ్యా.—౧ ఇతివా అర్థః. ౩. ౨ వ్యవహారేణచ ఇతిపాఠే, నానాసంస్థాననామధేయవ్యవహారైరితిపాఠే, ౧.

(౩౩౬.) ఏతదేవసత్యమ్ఇత్యనేన,అన్యజ్ఞానేనఅన్యజ్ఞానసంభవోనిదర్శితః,-
(౩౩౭.) నాత్రకిఞ్చిద్వస్తునిషిధ్యతఇతి, పూర్వమేవఅయమర్థఃప్రపఞ్చితః*
(౩౩౮.) అపిచ; "యేనాశ్రుతంశ్రుతమ్[1]"ఇత్యాదినా బ్రహ్మవ్యతిరిక్తస్య
సర్వస్యమిథ్యాత్వం ప్రతిజ్ఞాతంచేత్, [5]
(౩౩౯.) "యథాసోమ్యైకేనమృత్పిణ్డేన"[2] [1] ఇత్యాదిదృష్టాన్తస్సాధ్యవికల
(౩౪౦.) "రజ్జుసర్పాదివత్, [స్యాత్-
(౩౪౧.) మృత్తికావికారస్య ఘటశరావాదేరసత్యత్వమ్-
(౩౪౨.) శ్వేతకేతోశ్శుశ్రూషోఃప్రమాణాన్తరేణ యుక్త్యా చాఽసిద్ధమితి,
(౩౪౩.) ఏతదపిసిసాధయిషితమ్," ఇతిచేత్, [10]
(౩౪౪.) (యథా-) ఇతిదృష్టాన్తః తదుపాదానమ్,-నఘటతే-4
(౩౪౫.) ""సదేవసోమ్యేదమగ్రఆసీత్ ఏకమేవాద్వితీయమ్, ఇత్యత్ర,
(౩౪౬.) 'సదేవ' 'ఏకమేవ' ఇత్యవధారణద్వయేన,
(౩౪౭.) 'అద్వితీయమ్' ఇత్యనేనచ,
(౩౪౮.) సన్మాత్రాతిరేకిసజాతీయ విజాతీయాః- [15]
(౩౪౯.) సర్వేవిశేషాః నిషిధ్యన్త[5] ఇతిప్రతీయతే," ఇతిచేత్;-

---

(౩౩౮) ౧౨౪౮. భేదనిరాసపరత్వేదూషణాన్తరమాహ (అపిచ-) ఇతి.
(౩౪౨) ౧౨౪౯. (ప్రమాణాన్తరేణ యుక్త్యాచ-) ఇతి.-
౧౨౫౦. "ప్రత్యక్షేణబాధాదర్శనాత్, మిథ్యాత్వాసిద్ధిః;
౧౨౫౧. వ్యావర్తమానత్వాదియుక్తేరాభాసత్వాచ్చన [20]
మిథ్యాత్వసిద్ధిః;" ఇతిభావః.
(౩౪౩) ౧౨౫౨. (ఏతద్-) ఇత్యాది,-స్పష్టమ్.
(౩౪౫)-(౩౬౪) ౧౨౫౩. ('సదేవ') ఇత్యాదివాక్యస్యభేద నిరాసపరత్వమాశఙ్క్యదూషయతి (సదేవ-) ఇత్యాదినా.-
(౩౪౯) ౧౨౫౪. (సర్వే) ఇత్యనేన, స్వగతభేదాః-వివక్షితాః, [25]
౧౨౫౫. తేషామపి (విజాతీయ) భేదాన్తర్గతత్వాత్.

౧॥ ఛా. ౬-౧-౩. ౨॥ ఛా. ౬-౧-౪. ౩॥ ఛా. ౬-౨-౧. *(౨౨౬)-(౨౨౯)

మూ.—౧ ఇతిదృష్టా. ౧-౭. ౨ సర్వత్వాది. ౧. ౩ దృష్టాన్తోపాదా. ౬-౮. దృష్టాన్తత్వోపపాద. ౧. దృష్టాన్తత్వోపాదా. ౭. ౪ఘటతేఇతి. ౧-౭. ౫నిషిద్ధా. ౧౨.

(౩౫౦.) నైతదేవమ్.-

(౩౫౧.) కార్యకారణభావావస్థా ద్వయావస్థితస్యైక [1] స్య-వస్తునః [2] ఏకావస్థస్యజ్ఞానేన, [3]

(౩౫౨.) అవస్థాన్తరావస్థి [4] తస్యాపి వస్త్వైక్యేన జ్ఞాతతామ్,దృష్టాన్తేన, దర్శయిత్వా,

(౩౫౩.) శ్వేతకేతో [5] రప్రజ్ఞాతమ్, [6] సర్వస్యబ్రహ్మకారణత్వం వక్తుమ్,

(౩౫౪.) "సదేవసోమ్యే [7] దమ్" ఇత్యారబ్ధమ్-

(౩౫౫.) ['ఇదమగ్రేసదేవాసీద్-'] ఇతి.-

(౩౫౬.) [అగ్ర] ఇతికాలవిశేషః, [10]

(౩౫౭.) [ఇదం] శబ్దవాచ్యస్య ప్రపఞ్చస్య,

(౩౫౮.) [సద్-]ఆపత్తిరూపామ్-క్రియామ్,-[సద్-]ద్రవ్యతాంచ, వదతి.

---

(౩౫౦) ౧౨౫౬. (నైతద్-) ఇతి.-

(౩౫౧)-(౩౬౩) ౧౨౫౭. "దృష్టాన్తవాక్యానుగుణ ఏవదార్ష్టాన్తికవాక్యస్యఅర్థో వర్ణనీయః," ఇత్యభిప్రాయేణ, [ఇత్యాదినా.-

౧౨౫౮. దృష్టాన్తవాక్యస్య అర్థమ్అనువదతి (కార్యకారణ-)

౧౨౫౯. "సదేవ" ఇత్యాదివాక్యే, తత్తత్పదోపస్థాపితానేక విశేషాన్ దర్శయితుమ్, [ఆసీద్'-) ఇతి.

(౩౫౫) ౧౨౬౦. విశేషోపస్థాపకపదానిఉపాదత్తే ('ఇదం-అగ్రే-సదేవ-

౧౨౬౧. నాయమన్వయక్రమః;- [20]

౧౨౬౨. "సదేవ-ఇదం-అగ్రే-ఏకమేవ-ఆసీత్"ఇతిహ్యన్వయః

౧౨౬౩. తస్మాత్,-ఫలితాన్విశేషాన్వక్తుమ్,

౧౨౬౪. తదుపస్థాపకపదానిఉపాత్తాని.

౧౨౬౫. ఉపస్థాపితవిశేషానాహ (అగ్రఇతి-) ఇతి.

(౩౫౮) ౧౨౬౬. (సద్ - ఆపత్తిరూపామ్ - క్రియామ్).- [25]

౧౨౬౭. అనేన, [ఆసీత్] ఇతిపదస్యార్థఉక్తః.

౧౨౬౮. సచ్ఛబ్దార్థమాహ (సద్-ద్రవ్యతాంచ-) ఇతి.

మూ.— ౧ కస్యైవ. ౨. ౨ ఏకావస్థితస్య. ౧-౨-౩-౭. ఏకావస్థావస్థితస్య.౧.౨. ౩ నైవఅవ. ౨-౯. ౪ అపి. ౧-౬-౭-న. ౫ రపిజ్ఞాతమ్. ౧-౭. రప్రతిజ్ఞా. ౮-౯. ౬ సర్వస్య. ౧-౭-న. ౭ సోమ్యేత్యార. ౧-౨-౭. [30]

(౩౫౯.) "ఏకమేవ"ఇతిచఅస్య నానా1 నామరూపవికారప్రహాణమ్ [త్రి.-
(౩౬౦.)ఏతస్మిన్ప్రతిపాదితే,అస్యజగతఃసదుపాదానతా,ప్రతిపాదితాభవ
(౩౬౧.) అన్యత్ర ఉపాదానకారణస్య స్వవ్యతిరిక్తాధిష్ఠాత్రపేక్షాదర్శనేపి,
(౩౬౨.) సర్వవిలక్షణత్వాత్ అస్య సర్వజ్ఞస్య 2బ్రహ్మణః సర్వశక్తి [5]
యోగో నవిరు3ద్ధ ఇతి,
(౩౬౩) [అద్వితీయ] పదమ్ అధిష్ఠాత్రన్తరం నివారయతి.
(౩౬౪.) సర్వశక్తి యుక్తత్వాదేవ బ్రహ్మణః,
(౩౬౫.) కాశ్చనశ్రుతయః, ప్రథమమ్ ఉపాదానకారణత్వం ప్రతిపాద్య,
(౩౬౬.) నిమిత్తకారణమపి, తదేవేతిప్రతిపాదయన్తి,-యథేయంశ్రుతిః.[10]

---

(౩౫౯) ౧౨౬౯. "సదేవచేత్ తదానీంకోవిశేషః?" ఇత్యత్రాహ
(ఏకమేవ-) ఇతి.
(౩౬౦) ౧౨౭౦. (ఏతస్మిన్ప్రతిపాదితే).-విభక్తనామరూపత్వేన
భవిష్యతః,- అవిభక్తనామరూపత్వేప్రతిపాదితే.
౧౨౭౧. "'భావ్యవస్థా విశేషవతః ప్రాగవస్థా1యోగ [15]
ఉపాదానత్వమ్' ఇతిలక్షణాత్
౧౨౭౨. ఉపాదానత్వంప్రతిపాదితంభవతి" ఇత్యర్థః.
(౩౬౧) ౧౨౭౩. [అద్వితీయ] పదంవ్యాచష్టే (అన్యత్ర-) ఇతి.
(౩౬౨) ౧౨౭౪. (సర్వవిలక్షణత్వాత్-) ఇతి.-
౧౨౭౫. "విలక్షణధర్మిత్వాత్, విలక్షణధర్మయోగఉపపన్నః;
౧౨౭౬. యథా, జలాదివిలక్షణధర్మిత్వాత్,అగ్నేరుష్ణత్వధర్మ
యోగః;"ఇత్యర్థః.
(౩౬౪) ౧౨౭౭. "బ్రహ్మణఃచేతనత్వాత్ ప్రథమంనిమిత్తతాంప్రతిపా
ద్య, పశ్చాత్ ఉపాదానాన్తరనిషేధఃకార్యః;
౧౨౭౮. తస్మాత్, ప్రథమమేవోపాదానత్వప్రతిపాదనమ్,-[25]
౧౨౭౯. అనన్తరంనిమిత్తాన్తరనిషేధశ్చ,-నోపపద్యతే;-
౧౨౮౦. తస్మాత్, అస్యవాక్యస్యనాయమర్థః":-
౧౨౮౧. ఇతిశఙ్కాయామాహ (సర్వశక్తి-) ఇతి.-

మూ.—౧ నామ. ౧-౩-౬-౭-న. ౨ బ్రహ్మణఏవసర్వ. ౧. ౩ విరుద్ధ్యతేఇతి. ౧-౭.

వ్యా.—౧ యోగోహ్యుపాదా. ౪-౫-౬. [30]

(3౬౭.) [1]అన్యాశ్చ శ్రుతయః, బ్రహ్మణో
(3౬౮.) నిమిత్తకారణతామనుజ్ఞాయ,
(3౬౯.) తస్యైఉపాదానతాది కథమితిపరిచోద్య,
(3౭౦.) సర్వశక్తియుక్తత్వాత్, ఉపాదానకారణమ్,-తదితరాశేషోప [5]
కరణంచ,- బ్రహ్మైవ, ఇతిపరి హరన్తి॰
(3౭౧.) [౧]«కింస్విద్వనమ్?
(3౭౨.) కఉసవృక్ష ఆసీద్యతోద్యావా పృథివీ
(3౭౩.) నిష్టతక్షుః

౧౨౮౨॰ «అసద్వా ఇదమగ్రఆసీత్ [10]
౧౨౮3. తతోవై సదజాయత
౧౨౮౪. తదాత్మానగ్ స్వయమకురుత” ౨ ఇతివాక్యమ్ (సర్వ
శక్తియుక్తత్వాదేవ) ఇత్యాదిగ్రన్థేహ్యాదినిహితమ్॰
(3౬౭) ౧౨౮౫. «కింస్విద్వనమ్?” ఇత్యాదివాక్యకటాక్షేణాఽఽహ
(3౬౮) ౧౨౮౬.(నిమిత్తకారణతామనుజ్ఞాయ-)ఇతి.-[(అన్యాశ్చ-)ఇతి.
౧౨౮౭॰ «యదధ్యతిష్ఠద్భువనానిధారయన్” ఇత్యస్యఅర్థోఽభి
ప్రేతః(3౭౫).-
౧౨౮౮॰ అయమర్థః:-జగదుపక్రమేణ బ్రహ్మప్రతిపాదయన్త్యః-
౧౨౮౯॰శ్రుతయః,ఉపాదానత్వపూర్వకమ్,నిమిత్తతాంవదన్తి.
౧౨౯౦. బ్రహ్మోపక్రమేణతత్ప్రతిపాదయన్త్యశ్శ్రుతయః,-
౧౨౯౧॰ బ్రహ్మణశ్చేతనత్వేన, నిమిత్తత్వపూర్వక ముపాదాన
[తామ్ వద[1] న్తి॰
(3౭౧) ౧౨౯౨॰ («కింస్విద్వనమ్?-) ఇత్యాది॰- [వన] శబ్దేన, అధికరణ
కారకంవివక్షితమ్;
(3౭౨) ౧౨౯3. [వృక్ష]శబ్దేనఉపాదానమ్; [25]
(3౭3) ౧౨౯౪॰ «(నిష్టతక్షుః-)” ఇతి॰-బహువచనే [2] నతాత్పర్యమ్,-
౧౨౯౫॰ «అదితిర్గపాశా”[3] ఇతివత్.

౧॥ ౨-అష్ట-౮-ప్ర-౭-అను-౭౬. ౨॥ తై-ఆ-౨-౭-౧. 3॥

మూ.—౧ తథాఅన్యా. ౧-౭.

వ్యా.—౧ న్తీతి. ౧-౨. [30]

(౩౭౪.) మనీషిణోమనసా పృచ్ఛతేదుతత్

(౩౭౫.) యదధ్యతిష్ఠద్భువనాని ధారయన్"

(౩౭౬.) "బ్రహ్మవనమ్ బ్రహ్మసవృక్ష ఆసీత్"౧ "యతోద్యావా పృథివీ నిష్టతక్షుః మనీషిణోమనసా విబ్రవీమివః బ్రహ్మాధ్యతిష్ఠ [5] ద్భువనానిధారయన్" ఇతి-

(౩౭౭.) సామాన్యతోదృష్టేన విరోధమాశఙ్క్య, బ్రహ్మణస్సర్వ విలక్షణ త్వేన పరిహారఉక్తః.

(౩౭౮.) అతః "సదేవసోమ్యేదమగ్రఆసీత్"౨ ఇత్యత్రాపి,

(౩౭౯.) [అగ్ర] ఇత్యాద్యనేక[1] విశేషాః, బ్రహ్మణఃప్రతిపా[2] దితాః. [10]

(౩౮౦.) భవదభిమత[3] విశేషనిషేధవాచీకోపిశబ్దో[4] నదృశ్యతే.

---

(౩౭౪) ౧౨౯౬ "హేమనీషిణః!కింయూయమేవంపృచ్ఛత?,"ఇత్యర్థః.

(౩౭౫) ౧౨౯౭. [యదధ్యతిష్ఠద్-] ఇతి.- నిమిత్తత్వస్య సంప్రతిపన్న త్వాత్తదనువాదః.

(౩౭౬) ౧౨౯౮. అధికరణమ్,-ఉపా[1] దానమ్,-వ్యతిరిక్తసకల[2] కారక వర్గశ్చ,బ్రహ్మైవ,ఇత్యుత్తరమాహ[బ్రహ్మవనమ్-]ఇతి.

౧౨౯౯. అధికరణకారకమ్,-సర్వకారకోపలక్షణార్థమ్.

(౩౭౭) ౧౩౦౦. "చోద్యపరిహారరూపేణ బ్రహ్మణఏవ సర్వవిధకారణ త్వోపపాదనే కింప్రయోజనమ్?"

౧౩౦౧. ఇత్యత్రాఽఽహ (సామాన్యతోదృష్టేన-) ఇతి. [20]

(౩౭౮) ౧౩౦౨. "తస్మాత్, [సదేవ-] ఇత్యాదివాక్యస్య-

౧౩౦౩. అస్మదుక్తఏవార్థః," ఇత్యాహ (అత) ఇతి.

౧॥ ౨-అష్ట-౮-ప్ర-౭-అను-౭౭. ౨॥ ఛా-ఉ ౬-౨-౧.

మూ.—౧ విశేషణా. ౩. ౨ దితాభవన్తి. ౨. ౩ విశేషనిషేధవాచకఃకోపి ౨-౮. నిర్విశేషవాచక. ౧-౭. ౪ నవిద్యతే. ౮. [25]

వ్యా.—౧ దానవ్యతిరిక్త. ౧. ౨ కారణ. ౩ కారణమపిబ్ర. ౪-౫-౬.

(13-12-81)

(౩౮౧) ప్రత్యుతజగద్బ్రహ్మణోః కార్య[1] కారణభావజ్ఞాపనాయ,
(౩౮౨.) "అగ్ర" ఇతికాలవిశేషసద్భావః, [తాచ,-
(౩౮౩.) "ఆసీత్"[2] ఇతిక్రియావిశేషః,- జగదుపాదానతా,-జగన్నిమిత్త
(౩౮౪.) నిమిత్తోపాదానయోరైక్యద[4]నిరసనేనాతస్యైవబ్రహ్మణస్సర్వశక్తి
(౩౮౫.) అప్రజ్ఞాతాః-సహస్రశోవిశేషాః, ప్రతిపాదితాః. [యోగశ్చేతి,-
(౩౮౬.) యతోవాస్తవ కార్యకారణభావాదిజ్ఞాపనేప్రవృత్తమ్.-

---

(౩౮౧)-(౩౮౫) ౧౩౦౪. "నిషేధార్థంవిశేషాణామనువాదస్స్యాత్" ఇతి శఙ్కాయామ్, [రతి (ప్రత్యుత-) ఇత్యాదినా.-

౧౩౦౫. [ఆది] శబ్దోపాత్త (౩౮౯)విశేషాణావదః,పరిహా [10]

(౩౮౫) ౧౩౦౬. (అప్రజ్ఞాతాః) ఇత్యనేన,

౧౩౦౭. "నిషేధార్థమనువాదః," ఇత్యేతత్,-పరిహృతమ్.

(౩౮౬)-(౩౯౧) ౧౩౦౮. పూర్వయోజనాయామ్,-అసత్కార్యవాదోపన్యాసనిరాసవాక్యస్యాఽవ్యాఖ్యాతత్వాత్,

౧౩౦౯. తదిదానీంవ్యాచష్టే (యత-) ఇత్యాదినా.- [15]

(౩౮౬) ౧౩౧౦. "(ఆది) శబ్దాత్,-అనుప్రవేశాదయః:

౧౩౧౧. (కార్యకారణభావా)దేః,-పరమార్థ[1]స్యైవ,-

౧౩౧౨. (జ్ఞాపనేప్రవృత్తమ్),-ఇదం సద్విద్యాప్రకరణమ్;

౧౩౧౩. కార్యకారణభావస్య అపారమార్థ్యే,

౧౩౧౪. అసత్కార్యవాద[2]నిషేధోఽనుపపన్నః; [20]

౧౩౧౫. సత్త్వంహిపారమార్థ్యమ్?

౧౩౧౬. కార్య[3]మపరమార్థభూతంచేత్,

౧౩౧౭. తస్యసత్త్వప్రతిపాదనంవిరుద్ధమ్;

౧౩౧౮. తస్మాత్, అసత్కార్యవాదనిరాసః,-

౧౩౧౯. సత్కార్యత్వపక్షఏవఉపపన్నః:-"ఇత్యర్థః. [25]

మూ.—౧ కారణత్వజ్ఞాప. ౨. ౨ ఇతిచ. ౨-౪-౫-౯. ౩ దానతాచ. ౨-౩-౪-౫-౮. ౪ నిరాసేన. ౧-౬-౭. ౫ తస్యబ్రహ్మ. ౧-౬-౭.
౬ భావాపాదనేనప్రవృత్తమిదంశాస్త్రమ్. ౭.

వ్యా.—౧ ఏవ. ౪-౫-౬-న. ౨ నిరాసోనుప. ౧-౨. ౩ మపారమార్థంచేత్. ౬.

౧౩౨౦. [¹అసదేవేదమ్-] ఇత్యాదికంవాక్యమ్,-
౧౩౨౧. మాధ్యమికపక్ష ప్రతిక్షేపపరమ్,- శఙ్కరేణవ్యాఖ్యా
౧౩౨౨. తదనుపపన్నమ్;- [తమ్.-
౧౩౨౩. [అసదేవేదమగ్రఆసీత్-] ఇతి,- [అగ్ర] శబ్దాభిధే [5]
యేకాలవిశేషే ² అసత్త్వప్రతీతేః;-
౧౩౨౪. నహిశూన్యవాదీ, కాలవిశేషేశూన్యత్వం బ్రవీతి?;
౧౩౨౫. శూన్యవాదనిరాసమాత్రేణ, [దితంభవతి,
౧౩౨౬. ఏకవిజ్ఞానేన సర్వవిజ్ఞానం ³ చప్రతిజ్ఞాతమ్,-నోపపా
౧౩౨౭. అపితు వైశేషికమతనిరాసాదేవోపపాదితం⁴భవతి.
౧౩౨౮. "కార్యస్య⁵కారణస్యచాసత్త్వంహిమాధ్యమికాభిమ
తమ్?
౧౩౨౯. ఇహతు, 'కథమసతస్సజ్జాయేత?' ¹ ఇతికార ⁶ ణా
సత్త్వంకార్యసత్త్వంచప్రతీయతఇతి,
౧౩౩౦. నశూన్యవాదినిరాసపరమిదంవాక్యమ్;- [15]
౧౩౩౧. అతః, ⁷ క్షణికవాదనిరాసపరమ్:-"
౧౩౩౨. ఇతి, భాస్కరేణవ్యాఖ్యాతమ్.
౧౩౩౩. తచ్చానుపపన్నమ్;-
౧౩౩౪. కాలవిశేషేఅసత్త్వప్రతీతేః;-
౧౩౩౫. నహిమహాప్రళయసమయేక్షణికత్వముచ్యతే,-క్ష [20]
౧౩౩౬. తన్నిరాసేఽపి, [ణికవాదిభిః?-
౧౩౩౭. వైశేషికమతనిరాసప్రతిజ్ఞాతార్థస్యాపేక్షితఏవ.-
౧౩౩౮. తన్నిరాసే,
౧౩౩౯. క్షణిక,శూన్య, వాదాదినిరాసశ్చార్థతఃకృతస్స్యాత్.
౧౩౪౦. "'కథమసతస్సజ్జాయేత?'¹ ఇత్యాదివాక్యమ్- [25]
౧౩౪౧. కారణాసత్త్వపరం ప్రతీయతఇతి,
౧౩౪౨. క్షణికవాదనిరాసానుగుణమ్," ఇతిచేన్న;-

౧॥ ఛా-ఉ. ౬-౨-౨.

వ్యా.—౧ సదేవేదమ. ౧-౨-౭. ౨ అసత్త్వప్రతీ. ౭. ౩ చ. ౩-న. ౪ భవతి. ౪-౫-న. ౫ కారణస్య ౧-౨-౭-న. ౬ కారణసత్త్వ. ౬. [30]
౭ క్షణికత్వవాదినిరా. ౩. క్షణికవాది. ౬.

(౩౮౭.) అతఏవ,
(౩౮౮.) "అసదేవేదమగ్ర ఆసీత్"[1] ఇత్యారభ్య,
(౩౮౯.) అసత్కార్యవాదనిషేధశ్చ క్రియతే.
(౩౯౦.) "కుతస్తు ఖలు సోమ్యైవంస్యాత్"[2] ఇతి- [5]
(౩౯౧.) "ప్రాగసతః-ఉత్పత్తిః-అహేతుకా," ఇత్యర్థః.

౧౩౪౩. తస్యాప్యుపక్రమభూత కార్యా[1] సత్త్వపర పరమతోప న్యాసవాక్య స్వారస్యానుగుణార్థత్వేన - వర్ణనీయ త్వాత్ - తస్య.
౧౩౪౪. ఏవమ్, ఉపక్రమానుగుణ్యమభిప్రేత్య, [10]
(౩౮౮) ౧౩౪౫.("[2]అసదేవేదమగ్రఆసీత్"[1]ఇత్యారభ్య)-ఇత్యుక్తమ్.
౧౩౪౬. ఏకవిజ్ఞానేనసర్వవిజ్ఞానస్య,
౧౩౪౭. అన్తరఙ్గతయాఽపేక్షితో వైశేషికమతనిరాసః.-
౧౩౪౮. ఏతన్నిరాసే, శూన్య[3] వాదాదినిరాసః-అర్థసిద్ధః-
౧౩౪౯. ఏవమ్, ఉపన్యాసవాక్యస్వారస్యానుగుణత్వాత్, [15]
౧౩౫౦. ప్రతిజ్ఞాతార్థోపపాదనస్యాన్తరఙ్గత్వేనాపేక్షితత్వాచ్చ,
౧౩౫౧. వైశేషికమతమేవాత్రనిరసనీయమ్.
(౩౯౦) ౧౩౫౨. (కుతస్తు-) ఇతి[4] వ్యాఖ్యేయోపాదానమ్.
(౩౯౧) ౧౩౫౩. అస్యార్థమాహ ("ప్రాగసతఃఉత్పత్తిః-అహేతుకా" ఇత్యర్థః) ఇతి. [20]
౧౩౫౪. (హేతు) శబ్దః,-ఆశ్రయేపర్యవస్యతి,
౧౩౫౫. ఆశ్రయస్యాపిహేతుత్వాత్.
౧౩౫౬. (ఉత్పత్తి) ర్నామ,-సతోద్రవ్యస్యావస్థాన్తరయోగ ఇతి,-
౧౩౫౭. [వాచారమ్భణమ్] ఇత్యాదివాక్యేనహ్యుపపాదితమ్? ఇతి,- [25]

౧॥ ఛా-ఉ. ౬-౨-౨. ౨॥ ఛా-ఉ. ౬-౨-౨.

వ్యా.—౧ సత్త్వపరమతో. ౧-౨-౬-౭. ౨ సదేవేద. ౪-౫. ౩ వాదనిరాసోఽప్యర్థ. ౭. ౪ వ్యాఖ్యానోపాదా. ౩.

(౩౯౨.) తదేవోపపాదయతి "కథమసతస్సజ్జాయేత?" ౧ ఇతి.-
(౩౯౩.) "అసత ఉత్పన్నమ్,-అసదాత్మకమేవభవతి" ఇత్యర్థః;-
(౩౯౪.) యథా, మృద ఉత్పన్నం ఘటాదికమ్,-మృదా 1 త్మకమ్.
(౩౯౫.) సత ఉత్పత్తిర్నామ, వ్యవహారవిశేష హేతుభూతోఽవస్థా [5]
విశేషయోగః.-

౧౩౫౮. తముపజీవ్య, ("కుతస్తు"-) ఇత్యాదివాక్యేన-
౧౩౫౯. అసత్కార్యవాదోనిరస్యతే.
౧౩౬౦. "(ఉత్పత్తి) ర్నామహిఅవస్థావిశేషః?
౧౩౬౧. తదాశ్రయభూతంద్రవ్యమ్,-పూర్వమసచ్చేత్, [10]
౧౩౬౨. ఉత్పత్త్యాఖ్యావస్థా నిరాశ్రయాకథంభవతి?"ఇత్యర్థః.
౧౩౬౩. "(కుతః)-1 ఆశ్రయరూపాద్ధేతోః,- [రార్థః.
౧౩౬౪. (ఏవంస్యాత్)-ఉత్పత్త్యవస్థాస్యాత్;-"ఇతి,శ్రుత్యర్థః
(౩౯౨) ౧౩౬౫. ఉత్తరవాక్యసంగతిమాహ(తదేవ-) ఇతి.- [ర్థః.
౧౩౬౬. "నిరాశ్రయావస్థాస్వీకారే, బాధకందర్శయతి,"ఇత్య
(౩౯౩) ౧౩౬౭. (కథమసత-) ఇత్యాదివాక్యంవ్యాచష్టే-
౧౩౬౮. (అసత ఉత్పన్నమ్-) ఇతి.-
౧౩౬౯. ("అసతస్సజ్జాయేత"?)-అసత్కథంసజ్జాయేతేత్యర్థః.
౧౩౭౦. "మృదేవఘటోజాయతే" ఇత్యర్థేసత్యపి, "మృత్తి
కాయాఃఘటో 2 జాయతే" ఇతివత్,అయంనిర్దేశః.
౧౩౭౧. కార్యకారణయోరనన్యత్వంప్రాగుపపాదితంమన్వా
నేన, ఏవంనిర్దిష్టమ్.
౧౩౭౨. "ఇహ (సచ్ఛబ్దః), జగదవస్థావిశిష్టపరః;-
౧౩౭౩. విశేష్యంవస్తు, పూర్వమ్ అసచ్చేత్,-
౧౩౭౪. విశేషణభూతజగత్త్వావస్థాయాఅప్యసత్త్వాత్, [25]
౧౩౭౫. విశిష్టమప్యసత్స్యాత్ :-" ఇత్యర్థః.
(౩౯౫) ౧౩౭౬. "("సత్") చేత్, కథముత్పత్తిరుపపద్యతే?-"
౧౩౭౭. ఇత్యత్రాఽఽహ (సత) ఇతి.

౧॥ ఛా-ఉ. ౬-౨-౨.

మూ.—౧ త్మకమేవ. ౧-౮

వ్యా —౧ నిరాశ్రయ. ౭. ౨ జాతఇతి. ౪-౫.

(౩౯౬.) ఏతదుక్తంభవతి:-
(౩౯౭.) ఏకమేవకారణభూతద్రవ్యమ్,-అవస్థాన్తరయోగేన కార్యమిత్యుచ్యత ఇతి,
(౩౯౮.) ఏకవిజ్ఞానేన సర్వవిజ్ఞానం ప్రతిపిపాదయిషితమ్; [5]
(౩౯౯.) తత్,-అసత్కార్యవాదే, న సేత్స్యతి;-
(౪౦౦.) తథాహి;-నిమిత్త సమవాయ్య సమవాయి-
(౪౦౧.) ప్రభృతిభిః [1] కారణైః,-
(౪౦౨.) అవయవ్యాఖ్యంకార్యమ్-ద్రవ్యాన్తరమేవ ఆరభ్యతఇతి,
(౪౦౩.) కారణభూతాద్వస్తునః,-కార్యస్య వస్త్వన్తరత్వాత్, [10]
(౪౦౪.) న,-తజ్జ్ఞానేన, [2] అస్యజ్ఞాతతా కథమపి సంభవతీతి.

---

(౩౯౬) ౧౩౭౮. "అత్రవైశేషికమతనిరాసఃకిమర్థంక్రియతే?,-
౧౩౭౯. క్షణికవాదనిరాసఏవాత్రస్యాత్,"ఇతిశఙ్కాయామ్,
౧౩౮౦. హేత్వన్తరమాహ (ఏతదుక్తంభవతి-) ఇతి.
(౪౦౦) ౧౩౮౧. "అసత్కార్యవాదః కీదృశః?, తస్మిన్ సతి,- [15]
౧౩౮౨. ప్రతి[1]జ్ఞాతార్థాసిద్ధిఃకథమ్?"ఇత్యత్రాహ(తథాహి-)
౧౩౮౩. దణ్డచక్రాదేరపినిమిత్తత్వేపి, [ఇతి.
౧౩౮౪. నిమిత్తశబ్దస్యఅధిష్ఠాతరిప్రసిద్ధిప్రాచుర్యాత్,
(౪౦౧) ౧౩౮౫. తద్వ్యతిరిక్తకారణమ్,-(ప్రభృతి)-శబ్దేనోచ్యతే.
(౪౦౨) ౧౩౮౬. (అవయవ్యాఖ్యమ్-) ఇతి.- [20]
౧౩౮౭. అవయవాః-బహవః-అల్పపరిమాణాః,
౧౩౮౮. (అవయవీ-) ఏకం-బృహత్ప[2]రిమాణమ్,ఇతి,
౧౩౮౯. అనేన, సంఖ్యాభేద పరిమాణభేదాది ద్రవ్యాన్తరత్వసాధకహేతవోఽపేక్షితాః.
౧౩౯౦. ([3]అస్య)- కార్యస్య. [25]
(౪౦౪) ౧౩౯౧. ([4]కథమపి-) ఇతి.-
౧౩౯౨. అవస్థాతః, ద్రవ్యతశ్చ, (జ్ఞాతతా)నసంభవతీత్యర్థః.

మూ.— ౧ కారణైరేవఅవ. ౭. ౨ అన్యస్యజ్ఞాత. ౧-౭.

వ్యా.— ౧ జ్ఞాతార్థసిద్ధిః. ౪-౫-౬. ౨ పరిమాణమ్. ౧-౨. ౩ అన్యస్య. ౧-౨
౪ కథంసంభవతీతి. ౪-౫-౬. [30]

(౪౦౫.) "కథమ్, అవయవిద్రవ్యాన్తరమ్,-నిరస్యతే?" ఇతిచేత్;
(౪౦౬.) కారణగతావస్థాన్తరయోగస్య,-ద్రవ్యాన్తరోత్పత్తివాదిన[1]స్సంప్రతి
(౪౦౭.) పకత్వనామాన్తరవ్యవహారాదేరుపపాదకత్వాత్, [పన్నస్యైవ,
(౪౦౮.) ద్రవ్యాన్తరాదర్శనాచ్చ. [5]

(౪౦౫) ౧౩౯౩. ద్రవ్యభేదహేతవఃకథం నిరస్యన్త ఇతిచోదయతి [(కథమ్-) ఇతి.
(౪౦౬)-(౪౦౮) ౧౩౯౪. పరిహరతి (కారణ-) ఇతి.-
(౪౦౭) ౧౩౯౫. (సంప్రతిపన్నస్యైవ-)ఇతి.-
౧౩౯౬. [1]అసమవాయికారణత్వేన సంప్రతిపన్నస్యేత్యర్థః.-
౧౩౯౭. "ద్రవ్యాన్తరాభ్యుపగతిః, [10]
౧౩౯౮. కిందర్శనాత్?,-
౧౩౯౯. ఉత-కల్ప్యతే?:-
౧౪౦౦. నతావద్దర్శనమ్;
౧౪౦౧. కల్పకాః,-బుద్ధిశబ్ద[2]కార్యాన్తరాదయః,-
౧౪౦౨. అవస్థా[3]విశేషేణాన్యథాసిద్ధాః;- [15]
౧౪౦౩. 'ఆస్తే-శేతే-గచ్ఛతి-తిష్ఠతి',౧-
౧౪౦౪. 'ఏకో[4]యంసమాజః," ౨ ఇత్యాదిషు,
౧౪౦౫. బుద్ధిశబ్దాన్తరాదేరవస్థా[5]విశేష హేతుకత్వదర్శనాత్;
౧౪౦౬. ఘటపటాదిషు, ద్రవ్యభేదహేతుకత్వంచదృష్టమ్;
౧౪౦౭. 'ఆస్తే-శేతే,' ఇత్యాదిషు, అవస్థాభేదహేతుకత్వంచ [దృష్టమ్;
౧౪౦౮. 'అత్రకింనియామకమ్?' ఇతిచేత్ :-
౧౪౦౯. 'ఆస్తే - శేతే' ఇత్యాదిషు[6] హి,ద్రవ్యప్రత్యభిజ్ఞయాఽవస్థాభేదహేతుకత్వంజ్ఞాయతే?;-
౧౪౧౦. ఏవమ్,మృద్ఘటాదిష్వపి, ద్రవ్యప్రత్యభిజ్ఞయాఽవస్థాభేదహేతుకత్వమ్,బుద్ధి[7]శబ్దాన్తరాదేర్జ్ఞాయతే;-"ఇత్యర్థః.
౧౪౧౧. (కథం...నిరస్యతే ? ఇతి) శఙ్కాయామ్, [(౪౦౫)]
(౪౦౮) ౧౪౧౨. (ద్రవ్యాన్తరాదర్శనాచ్చ)-(నిరస్యతే), ఇత్యన్వయః.

మూ.—౧ సంప్రతిపన్నస్యైవనామా. పన్నస్యైకత్వనామా. ౧.

వ్యా.—౧ సమవాయి. ౭. ౨ కార్యాదయః- ౪-౫. ౩విశేషాన్యథా. ౪-౫-౬. ౪ యస్సమా. ౪-౫-౬. ౫ భేదహేతు. ౩. ౬ హి. ౩-న. ౭ శబ్దాదేర్జ్ఞాయ.౧-౨.[30]

(౪౦౯.) ఇతి, కారణమేవ,-అవస్థాన్తరాపన్నమ్,
(౪౧౦.) కార్యమిత్యుచ్యతే;-" ఇత్యుక్తమ్.
(౪౧౧) "నను నిరధిష్ఠానభ్రమాసమ్భవజ్ఞాపనాయ-
(౪౧౨.) అసత్కార్యవాదనిరాసః క్రియతే?;- [5]
(౪౧౩.) తథాహి;-
(౪౧౪.) ఏకం చిద్రూపమ్,-సత్యమేవ,-
(౪౧౫.) అవిద్యా[1] శబళమ్, జగద్రూపేణ వి[2]వర్తత ఇతి,-
(౪౧౬.) అవిద్యాశ్రయత్వాయ, మూలకారణం సత్త్వేనాభ్యుపగన్తవ్యమ్;-
(౪౧౭.) ఇత్యసత్కార్యవాదనిరాసః." [10]

---

(౪౦౯) ౧౪౧౩. (ఇతి, కారణమేవ-) ఇతి.-

౧౪౧౪. (ఇతి)-తస్మాదిత్యర్థః.

౧౪౧౫. ఏవమ్, నాత్ర క్షణికమతనిరాసః క్రియతే,

౧౪౧౬. అపితు వైశేషికమతనిరాసః;-(ఇత్యుక్తమ్).

(౪౧౧)-(౪౨౯) } ౧౪౧౭. అథ, మాధ్యమికమతనిరాసపరత్వమ్- [15]

౧౪౧౮. ఆశఙ్క్య నిరాక్రియతే (నను-) ఇత్యాదినా.-

(౪౧౧)-(౪౧౨) } ౧౪౧౯. (నిరధిష్ఠాన-) ఇతి,-స్పష్టమ్.

(౪౧౩) ౧౪౨౦. "కథమ్,-నిరధిష్ఠానభ్రమాసమ్భవః?

౧౪౨౧. అధిష్ఠానం చ కిమ్?

౧౪౨౨. [1]తస్యాపారమార్థ్యే, కథం [2]భ్రమసమ్భవః?" [20]

౧౪౨౩. ఇత్యత్రాహ (తథాహి-) ఇతి.-

(౪౧౪) } ౧౪౨౪. (ఏక) శబ్దేన, సజాతీయాదిభేదనిషేధః.
౧౪౨౫. (సత్యమేవ-) ఇతి,-ఏవకారేణ,
౧౪౨౬. అధిష్ఠానాపారమార్థ్యవ్యావృత్తిః.-

మూ.—౧ శబళితమ్. ౨-౮-౧౦. ౨ వి. ౧-న. [25]

వ్యా.—౧ తస్యాపార. ౧-౨. ౨ భ్రమాసమ్భవః. ౧-౨.

(౪౧౮.) నైతదేవమ్;-
(౪౧౯.) "ఏకవిజ్ఞానేనసర్వవిజ్ఞానప్రతిజ్ఞాదృష్టాన్తముఖేనసత్కార్యవాదస్యైవ [1] ప్రసక్తత్వాత్," ఇత్యుక్తమ్*
(౪౨౦.) భవత్పక్షేనిరధిష్ఠాన[2]భ్రమాసంభవస్యదురుపపాదత్వా[3]చ్చ.- [5]
(౪౨౧.) యస్యహిచేతనగతోదోషఃపారమార్థికః,-
(౪౨౨.) దోషాశ్రయత్వంచపారమార్థికమ్,
(౪౨౩.) తస్య,-పారమార్థిక[4]దోషేణయుక్తస్య,-
(౪౨౪.) అపారమార్థికగన్ధర్వనగరాదిదర్శనముపపన్నమ్!;

౧౪౨౭. "అధిష్ఠానాపారమార్థ్యే, 'తస్యాపి,- [స్యాత్;
౧౪౨౮. అపరమార్థత్వాదధిష్ఠానాన్తరాపేక్షా,' ఇత్యనవస్థా
౧౪౨౯. తస్మాత్, సత్యమధిష్ఠానమ్:-" ఇత్యభిప్రాయః.

(౪౧౮)-
(౪౨౯) ౧౪౩౦. పరిహరతి (నైతద్-)ఇత్యాదినా.-

(౪౧౯) ౧౪౩౧. (ప్రసక్తత్వాత్)-(అసత్కార్యవాదనిరాసఃక్రియతే*)-
(ఇత్యుక్తమ్-) ఇత్యన్వయః:- [*(౪౧౨)] [15]
౧౪౩౨. "(ప్రతిజ్ఞాదృష్టా)న్తాభ్యాం(సత్కార్యవాద)స్యప్రస్తుతత్వాత్,
౧౪౩౩. తదుపయోగిత్వేన అసత్కార్యవాదనిరాసఃక్రియతే,
౧౪౩౪. నతు (నిరధిష్ఠానభ్రమాసంభవజ్ఞాపనాయ అసత్కార్యవాదనిరాసఃక్రియతే)," ఇత్యర్థః. [20]

(౪౨౦) ౧౪౩౫. హేత్వన్తరం[1]చాహ (భవత్పక్షే-) ఇతి.

(౪౨౧)-
(౪౨౯) ౧౪౩౬. తదేవోపపాదయతి (యస్యహి-) ఇతి.-

(౪౨౧) ౧౪౩౭. (యస్య) మతేఇత్యర్థః.
(౪౨౨) ౧౪౩౮. (దోషాశ్రయత్వంచ).-దోషసంబన్ధశ్చేత్యర్థః.
(౪౨౩) ౧౪౩౯. (తస్య)- "తస్యమతే," ఇత్యర్థః. [25]

మూ.—౧ ప్రతిపన్నత్వాత్. ౪-౫. ౨ భ్రమస్యదురు. ౧-౭. ౩ చ. ౨-న. ౪ దోషయుక్త. ౧-౭.

వ్యా —౧ చ. ౩-న.

(౪౨౫.) యస్త్వత్ర దోషత్వాత్పారమార్థికః,-
(౪౨౬.) దోషాశ్రయత్వం చాపారమార్థికమ్,-
(౪౨౭.) తస్య,-
(౪౨౮.) అపారమార్థికే నాస్యాశ్రయేణానుపపన్నమిదం, [5]
(౪౨౯.) భవత్పక్షే నిరధిష్ఠానభ్రమాసమ్భవః.

---

(౪౨౫)-(౪౨౯) } ౧౪౪౦. "అధిష్ఠానాపారమార్థ్యే భ్రమాసంభవః,-

౧౪౪౧. కిం-దర్శనాదుచ్యతే?-
౧౪౪౨. ఉతయుక్తిభిస్తథాకల్ప్యతే?
౧౪౪౩. దర్శనాచ్చేత్,- [10]
౧౪౪౪. (దోష) (దోషాశ్రయ) త్వాదేరపి (1అపారమార్థిక) త్వే, నక్వచిద్భ్రమోత్పత్తిరితి,-
౧౪౪౫. (దోషా) దేరపి పార2మార్థ్యాభ్యుపగమస్స్యాత్;
౧౪౪౬. యుక్త్యా, పారమార్థ్యం కల్ప్యత ఇతి చేత్,-
౧౪౪౭. తర్హి దోష3స్య అపార4మార్థ్యే దోషాన్తరాపేక్షత్వేన,- అనవస్థా ప్రసంగాత్, 5తస్యాపిపారమార్థ్యం [స్యాత్;-
౧౪౪౮. తత్రానవస్థాపరిహారాయ,-
౧౪౪౯. స్వరూపానాదిత్వమ్,-
౧౪౫౦. ప్రవాహానాదిత్వం,-
౧౪౫౧. 6దుర్ఘటత్వమ్,- [20]
౧౪౫౨. 7స్వపరనిర్వాహకత్వంవా, యదుచ్యతే-
౧౪౫౩. తత్,-అధిష్ఠానేఽపితుల్యమితి, న తత్పారమార్థ్యసిద్ధిః;
౧౪౫౪. అనాదిత్వేఽపి, అనవస్థా పరిహారా;-
౧౪౫౫. అనాదేరేవభేదస్యాపారమార్థ్య స్య దోషమూల
౧౪౫౬. ఏవమ్, (భవత్పక్షే), [త్వాభ్యుపగమాత్.
౧౪౫౭. (నిరధిష్ఠానభ్రమాసంభవ) స్యదురుపపాదత్వాత్,
౧౪౫౮. తజ్జ్ఞాపనాయ అసత్కార్యవాదినా సోఽనుపపన్నః":-

ఇత్యర్థః.

వ్యా.—1 అపారమార్థ్యే. 3. 2 మార్థికత్వసంకోచే. 1. 3 స్యాప్యపారమార్థ్యే. 1-2-3. 4 మార్థ్యేన. 3. 5 తత్రాపి. 2. 6 దుర్ఘటమ్. 1-2. 7 స్వరూప. 1-2-4-5-7.

(౪౩౦.) [1]శోధకేష్వపి,-"సత్యంజ్ఞానమనన్తంబ్రహ్మ"౧ [2]"ఆనన్దోబ్రహ్మ"౨ ఇత్యాదిషు,సామానాధికరణ్యవ్యుత్పత్తిసిద్ధానేకగుణ విశిష్టైకార్థాభిధానమవిరుద్ధమితి,సర్వగుణవిశిష్టంబ్రహ్మాభిధీయత ఇతిపూర్వమేవో
(౪౩౧.) "అథాతఆదేశో నేతి నేతి"౩ ఇతినిషేధోదృశ్యత ఇతిచేత్, [క్తమ్.*
(౪౩౨.) కిమత్రనిషిధ్యతే?ఇతివక్తవ్యమ్.
(౪౩౩.) "ద్వేవావబ్రహ్మణోరూపేమూర్తంచైవామూర్తంచ" ౪
(౪౩౪.) ఇతిమూర్తామూర్తాత్మకప్రపఞ్చస్సర్వోనిషిధ్యత ఇతి చేత్,
(౪౩౫.) బ్రహ్మణోరూపతయాఽప్రజ్ఞాతంసర్వం రూపతయోపదిశ్య,
(౪౩౬.) పునస్తదేవనిషేద్ధుమయుక్తమ్ [10]

---

(౪౩౦)-(౪౩౭) } ౧౪౫౯. యానిశ్రుతివాక్యాని,-నిర్విశేషపరత్వేన,-పరైరుక్తాని,

౧౪౬౦. తేషాంసర్వేషాంభేద నిషేధపరత్వమపినిరసనీయమ్.-

౧౪౬౧. అతః,సద్విద్యానన్తరమ్,శోధకవాక్యానాంభేదనిషేధ పరత్వం [1] వ్యుదస్యతే,-

౧౪౬౨. (శోధకేష్వపి-) ఇత్యాదినా.-స్పష్టమ్. [15]

(౪౩౧)-(౪౩౪) } ౧౪౬౩. సద్విద్యాదిషుభేదనిషేధ పరత్వమ్ ఆక్షేప్యమితి,

౧౪౬౪. నిషేధకత్వోక్తిమత్,- వాక్యమ్,- ("అథాతఆదేశ") ఇత్యాది [2] కమ్,

౧౪౬౫. భేదనిషేధపరంశఙ్క్యతే (అథాత-) ఇత్యాదినా.

౧౪౬౬. (కిమత్ర-) ఇతి (కిం) శబ్దః,- క్షేపార్థః.- [గాత్,

౧౪౬౭. "ప్రమాణాన్తరాగోచరస్య,-విహితస్య,నిషేధాయో

౧౪౬౮. నకించిదపినిషేద్ధుంశక్యమ్," ఇతిభావః.

(౪౩౩) ౧౪౬౯. నిషేధ్యంశఙ్క్యతే (ద్వేవావ-) ఇతి.

(౪౩౫) ౧౪౭౦. పూర్వాభిప్రేతమర్థంవదన్పరిహరతి (బ్రహ్మణ)ఇతి.-

౧౪౭౧. "బ్రహ్మణోరూపత్వేనాప్రజ్ఞాతత్వాత్, [25]

౧౪౭౨. 'నిషేధార్థమనువాదః' ఇతివక్తుంనశక్యతే;-

౧౪౭౩. తస్మాత్, [3] విధీయత ఏవేతి.-

౧౪౭౪. విహితస్య నిషేధోనోపపద్యతే;-

౧౪౭౫. తథాసతి, వేదస్య విప్రలమ్భకత్వేననిషేధవాక్యమపి అప్రమాణంభవేత్:-" ఇత్యర్థః. [30]

౧॥ తై-ఆ. ౧-౧౧. ౨॥ తై-భృ. ౬. ౩॥ బృ-ఉ. ౪-౩-౬. ౪॥ బృ. ఉ-౪-౩-౧.

మూ.—౧ శోధకవాక్యేష్వపి. ౧-౩-౭. ౨ ఆనన్దోబ్రహ్మ ౧-౩-౭-న.
* (౨౩౦) - (౨౪౫)

వ్యా—౧ వ్యుదస్యతి. ౭. ౨ కమ్. ౭-న. ౩ విహితఏవ. ౬.

(౪౩౭.) "ప్రక్షాళనాద్ధి పఙ్కస్య దూరాదస్పర్శనం, వరమ్" ౧ ఇతి న్యా
(౪౩౮.) కస్తర్హి నిషేధకః వాక్యార్థః? [యాత్.
(౪౩౯.) సూత్రకారస్స్వయమేవ వదతి,-
(౪౪౦.) "ప్రకృతైతావత్త్వం హి ప్రతిషేధతి, తతో బ్రవీతి చ భూయః," ౨ ఇతి.
(౪౪౧.) ఉత్తరత్ర, "అథ నామధేయమ్, సత్యస్య సత్యమితి ప్రాణా వై,
(౪౪౨) తేషామేష సత్యమ్" ౩ ఇత్యాదినా,- [సత్త్వం
(౪౪౩.) గుణగణస్య ప్రతిపాదితత్వాత్,

---

(౪౩౭) ౧౪౭౬. ఏతదనుగుణన్యాయప్రతిపాదకం పురాణవచనమాహ (ప్రక్షాళనాద్-) ఇతి.- [(వరమ్),
౧౪౭౭. "యథా, పఙ్కలేపస్య క్షాళనాదపి, తదస్పర్శో
౧౪౭౮. ౧తథా, అపూర్వభ్రమాన్తరారోపణతన్నిషేధాదపి, మానమేవ (వరమ్);- [ప్రయోజనం కిమ్యతే?
౧౪౭౯. నహి పఙ్కలేపస్య తత్-క్షాళనాద్యాయాసస్య
౧౪౮౦. ఏవమ్, అపూర్వభ్రమారోపణతన్నిషేధాయాసస్య అప్రయోజనత్వాత్, శాస్త్రస్య ప్రయోజనవత్త్వవసాయిత్వం నస్యాదితి, బుభుత్సితగ్రాహ్యం శాస్త్రమ్ అనారభ్యణీయం స్యాత్: "ఇతి భావః.
(౪౩౮) ౧౪౮౧. ఏవం స్వోత్ప్రేక్షితార్థే నిరస్తే, రాద్ధాన్తినం పృచ్ఛతి (క) ఇతి.
౧౪౮౨. (౨నిషేధవాక్యార్థః)-౩నిషేధవాక్యస్యార్థః [౫౦]
(౪౩౯)-(౪౪౦) ౧౪౮౩. ఆహ సిద్ధాన్తీ (సూత్రకార) ఇతి.
[దినా.
(౪౪౧)-(౪౪౨) ౧౪౮౪. ఉదాహృతం ౪సూత్రం వ్యాచష్టే (ఉత్తరత్ర-) ఇత్యా
౧౪౮౫. (ఉత్తరత్ర) శబ్దేన, ౫సూత్రం [తతః] ఇతిపదం వ్యాఖ్యాతమ్
౧౪౮౬. [భూయః] బహుతరమిత్యర్థః.
(౪౪౩) ౧౪౮౭. తదభిప్రేత్యోక్తమ్ (గుణగణస్య-) ఇతి. [౫౧]

౧॥ ౨॥ బ్ర-సూ. ౩-౨-౨౨. ౩॥ బృ. ౪-౩-౬.

మూ.—౧వే.పుస్త. ౭. ౨ వాక్యస్యార్థః ౩-౬. ౩ వ్యాది. ౨-౩-౦-౫-౬-౭-౮.

వ్యా—౧తథాపూర్వ... ౧. ౨నిషేధవాక్యార్థః ౭-న. ౩ నిషేధవాక్యస్యార్థః ౧-న. ౪ సూత్రం. ౮-౫-౬-న. ౫ ప్ర. ౭-౮-౫-౬-న.

(౪౪౪.) "ప్రాప్తప్రకృతైతావన్మాత్రం న భవతి బ్రహ్మేతి,-
(౪౪౫.) 1బ్రహ్మణ ఏతావన్మాత్రతా ప్రతిషిధ్యతే:-" ఇతి 2 సూత్రస్యార్థః.
(౪౪౬.) "నేహ నానాస్తి కిఞ్చన"1 ఇత్యాదినా, నానాత్వప్రతిషేధోపపద్య, స్వరక్షణేచేత్, [5]
(౪౪౭.) అత్రాపి ఉత్తరత్ర "సర్వస్య వశీ సర్వస్యేశానః"2 ఇతి,-
(౪౪౮.) సత్యసఙ్కల్పత్వ సర్వేశ్వరత్వప్రతిపాదనాత్,

౧౪౮౮. "స్వరూపాన్యథాభావరూపవికారాస్పదాచిద్వ్యావృత్త్యా సత్యశబ్దవాచ్యో జీవః;
౧౪౮౯. తస్య ధర్మాన్యథాభావరూపవికారోఽస్తి; [10]
౧౪౯౦. స్వరూపతో ధర్మతశ్చావికారః పరమాత్మేతి,
౧౪౯౧. తదుభయవ్యావృత్త్యా, పరమాత్మా,
౧౪౯౨. ("సత్యస్య సత్యమ్"3) ఇత్యుచ్యతే:-" ఇత్యర్థః.
(౪౪౪) ౧౪౯౩. (ఏతావన్మాత్రం న భవతి బ్రహ్మేతి-) ఇతి.-
౧౪౯౪. గుణవిశిష్టం బ్రహ్మ, ఏతావన్న భవతి- [15]
౧౪౯౫. ఏతావద్గుణకం బ్రహ్మ న భవతీత్యర్థః.
(౪౪౬)-( ) ౧౪౯౬. "(నేహ నానాస్తి-) ఇత్యాదిష్వయత్నాన్నిషేధపరత్వం దుర్వచమ్" ఇతి,
౧౪౯౭ కృత్స్న4 భేదనిషేధపరత్వం శఙ్క్యతే (నేహ-) ఇత్యాదినా.
(౪౪౭) ౧౪౯౮ పరిహరతి (అత్రాపి-) ఇతి. [20]
౧౪౯౯. [వశిత్వమ్],-గుణేన వశీకారః.
౧౫౦౦. [ఈశానః],-నియన్తా.
(౪౪౮) ౧౫౦౧. వశిత్వాదీనాం (సత్యసంకల్పత్వ)విశేషరూపత్వాత్, (సత్యసఙ్కల్పత్వమ్) అత్రోక్తమ్.
౧౫౦౨. "సర్వస్యాధిపతిః"5 ఇతివాక్యోక్తం స్వామిత్వమ్,-
౧౫౦౩. (సర్వేశ్వరత్వ) శబ్దేనోచ్యతే.

౧॥ బృ. ౬-౪-౧౯. ౨॥ బృ-ఉ. ౬-౪-౨౨. ౩॥ బృ-ఉ ౪-౩-౬. ౪॥ ౬-౪-౨౨.

మూ — ౧ బ్రహ్మసూత్రానన్ద. ౧-౨-౩-౭. ౨ సూత్రార్థః ౧-౭-౧౦. ౩ ఏవ. ౧-౭-౯.

వ్యా — ౧ బృ-ఉ. ౧-౯ ౨ నాహ. ౬-౭-౯ ౩ బ్రహ్మో. ౩-౫-౬.
౪ భేద ౩-౯. ౫ శ్వేతాశ్వ. ౭. ౬ శ్వే ౩-౪-౫-౬-౭-౯ [30]

(౪౪౯.) చేతనాచేతన ¹ వస్తుశరీర ఈశ్వర ఇతి,-
(౪౫౦.) సర్వప్రకారసంస్థితః సన్నీశ్వరస్స ² ఏక ఏవేతి,
(౪౫౧.) తత్ప్రకారతయా బ్రహ్మణో నానాత్వమ్.-ప్రతిషిద్ధమ్-
(౪౫౨.) న భవదభిమతమ్; [5]
(౪౫౩.) సర్వాసు ఏవం శ్రుతిష్వనుస్మృతిషు ఇయమేవ ¹ రీతిః-ఇతి,-
(౪౫౪.) సర్వత్ర శ్రుత్యాదిష్విహ శేషత్వే ⁵ నిషేధవాచకోపి శబ్దో దృశ్యతే.

౧౫౦౪. అస్య, ప్రాక్ప్రస్తుతనానాత్వప్రతిషేధప్రక ¹ రణోక్తస్య,
౧౫౦౫. "సర్వమిదం ప్రశాస్తి"¹ ఇత్యుక్తం నియమనమ్, [భవతి-
౧౫౦౬. "ఏష సేతుర్విధరణః"² ఇత్యుక్తం ధారకత్వం చ, ఉక్తం
౧౫౦౭. ఏవం శేషిత్వనియన్తృత్వ ధారకత్వైః ఈశ్వరస్య,
౧౫౦౮. తం ప్రతి శేషనియామ్యధార్యభూతస్య జగతః శరీర
(౪౪౯) ౧౫౦౯. (చేతనాచేతనవస్తుశరీర) ఇత్యుక్తమ్. [త్వాత్,
(౪౫౦) ౧౫౧౦. (సర్వప్రకారసంస్థితః),-సర్వప్రకారవిశిష్టః-
౧౫౧౧. ⁴ఏవమ్, ప్రకార్యైక ³ త్వస్య విహితత్వాత్, [15]
౧౫౧౨. నిషేధస్య విహితవ్యతిరిక్తవిషయత్వాచ్చ,
౧౫౧౩. ⁵ప్రకారినానాత్వ నిషేధపరమిదం వాక్యమ్," ఇత్యర్థః
(౪౫౨) ౧౫౧౪. (న భవదభిమతమ్-) ఇతి.-
౧౫౧౫. సజాతీయవిజాతీయస్వగతరూపకృత్స్ననానాత్వమ్,-
న ప్రతిషిధ్యత ఇత్యర్థః [20]
(౪౫౩) ౧౫౧౬. ఉక్తన్యాయకలాపేన సర్వాశ్శ్రుతయో నిర్వాహ్యా
ఇత్యాహ (సర్వాసు) ఇతి.
(౪౫౪) ౧౫౧౭. (నిషేధవాచకోపి శబ్దో దృశ్యతే) ఇతి.-
౧౫౧౮. కే తే శబ్దా ఇతి హి ప్రశ్నాన్తమ్;-
౧౫౧౯. అత్ర తదేవోప సంహృతమ్. [25]
౧౫౨౦. ఏవమ్, బ్రహ్మాజ్ఞానపక్షస్య, శ్రుత్యపేతత్వం దర్శితమ్;-

౧. బృ -౫. ౬-౪-౨౨. ౬||

మూ.—౧ సర్వప్రతు. ౧-౩-౬-౭-౧౦. ౨ శక. ౧౦-న. ౩ తత్ప్రత్యనీకమభ్ర. ౧౦. ౪ స్థితి. ౧౦. ౫ నిషేధక... ౧-౩-౬-౭.

వ్యా.—౧ రణోక్తం సర్వ. ౪-౫-౬. ౨ భవతి. ౧-౨-న. ౩ త్వ. ౬-న. [30] ౪ తస్యవ్యం. ౭ ౫ ప్రకార. ౭. నిషేధ. ౧-న. ౬ కృత్స్నస్వరూప. ౧.

(౪౫౫.) అపిచ.
(౪౫౬.) "నిర్విశేషజ్ఞానమాత్రంబ్రహ్మ,-
(౪౫౭) తచ్చ, ఆచ్ఛాదికావిద్యాతిరోహిత 1 స్వరూపమ్,-
(౪౫౮.) స్వగతనానాత్వంపశ్యతి," ఇత్యయమర్థోనఘటతే,- [5]
(౪౫౯.) తిరోధానంనామ,-ప్రకాశనివారణమ్.-
(౪౬౦) స్వరూపాతిరేకి ప్రకాశధర్మానభ్యుపగమేన,
(౪౬౧.) ప్రకాశస్యైవస్వరూపత్వాత్, స్వరూపనాశపవస్యాత్
(౪౬౨.) "ప్రకాశపర్యాయం జ్ఞానంనిత్యమ్,

---

(౪౫౫)-(౪౬౯) ౧౫౨౧. అథ, న్యాయాపేతత్వందర్శయతి(అపిచ-)ఇత్యాదినా.

౧౫౨౨. (శ్రుతిన్యాయాపేతమ్)

౧౫౨౩. ఇతిహి పూర్వముక్తమ్.? (వే.పుటమ్-౫.)

౧౫౨౪. (అపిచేతి).- నకేవలంశ్రుత్యపేతత్వమేవ,-

౧౫౨౫. అపితున్యాయాపేతత్వంచేత్యర్థః.

(౪౫౬)-(౪౬౯) ౧౫౨౬. తిరోహితస్వరూపస్యహి భేద దర్శనమ్ ? [15]

౧౫౨౭. తత్ర, తిరోధాన దూషణేన,

౧౫౨౮. పరమతమ్,-స 1 మూలమున్మూలితమ్ భవతీతి,-

౧౫౨౯. 2తిరోధిందూషయితుం తన్మతముపన్యస్య,

౧౫౩౦. తదనుపపత్తింప్రతిజానీతే (నిర్విశేష-) ఇత్యాదినా.-

౧౫౩౧. కథమిత్యత్రాహ (తిరోధానంనామ-) ఇతి. [20]

౧౫౩౨. "(ప్రకాశని) వృత్తిస్తిరోధానమస్తు,

౧౫౩౩. తతఃకిమ్?" ఇత్యత్రాహ (స్వరూప-) ఇతి.-

(౪౬౨) ౧౫౩౪. " 'నిత్యంవిభుమ్' ఇత్యాదిశ్రుతయోనిత్యత్వంవదన్తి;

౧౫౩౫. "అన్యతేనహిప్రత్యూఢాః?"౧

౧౫౩౬. 3ఇత్యాదయస్తిరోధానం వదన్తి; [25]

౧౫౩౭. ఏవమ్, నిత్యత్వతిరోధాన యోరుభయోరపి,

౧౫౩౮. శ్రుతిప్రతిపన్నత్వాన్నానిత్యత్వమ్:-"ఇతిశఙ్కాయామ్

౧౫౩౯. "శ్రుతిరప్యయోగ్యార్థంవక్తుంనాలమ్"

౧౫౪౦. ఇత్యభిప్రాయేణాహ (ప్రకాశపర్యాయమ్-) ఇతి.,

౧॥ ఛా-ఉ. ౮-౩-౨. [30]

మూ.— ౧. స్వస్వరూ. ౨-౮-౯.

వ్యా.—౧ మూలకము. ౧. ౨ విరో. ౭. ౩ ఇత్యాదిశ్రుతయః. ౩.

(౪౬౩.) నచప్రకాశఃఅవిద్యా[1]తిరోహితః," ఇతిబాలిశభాషితమిదమ్.-
(౪౬౪.) అవిద్యయా ప్రకాశస్తిరోహిత ఇతి,-
(౪౬౫.) ప్రకాశోత్పత్తిప్రతిబన్ధో వా,ఉత్పన్నస్యవినాశో వా.
(౪౬౬.) ప్రకాశస్యానుత్పాద్యత్వాత్, స్వరూపనాశప్రసఙ్గాత్. [5]

(౪౬౩) ౧౫౪౧. "వాక్యార్థస్తైరేవ, జ్ఞానస్యజన్యత్వ మఙ్గీకృతంచేత్,
౧౫౪౨. ప్రకాశస్యతస్యైవోత్పత్తిత్వాత్,-
౧౫౪౩. తన్నివృత్తి స్స్వరూపనాశోనస్యాత్;-
౧౫౪౪. నచతథాభ్యుపగతమ్;-
౧౫౪౫. 'బ్రహ్మ,- జ్ఞానస్వరూపమ్, [10]
౧౫౪౬. జ్ఞానంచ, స్వయమ్ప్రకాశమ్' ఇత్యేవాభ్యుపగతమ్
౧౫౪౭. ఇత్యభిప్రాయేణ (ప్రకాశపర్యాయమ్-) ఇత్యుక్తమ్.
౧౫౪౮. "తిరోధానమ్ ప్రకాశనివృత్తిః,-
౧౫౪౯. తస్మాత్, స్వయమ్ప్రకాశరూప (జ్ఞానస్య),
౧౫౫౦. తచ్చ (అవిద్యాతిరోహిత) మితి, వ్యాహతమ్;" ఇతి,
౧౫౫౧. ఇమమర్థం శ్రుతిర్న ప్రతిపాదయతీత్యర్థః.
౧౫౫౨. ఏవమ్, "స్వయమ్ప్రకాశత్వ శ్రుతమ్,
౧౫౫౩. తిరోధాన శ్రుతమ్,- [త్," ఇత్యుక్తమ్.
౧౫౫౪. ఉభయం శ్రద్ధధానేనత్వయావ్యాహతార్థఉక్తస్స్యా
(౪౬౪) ౧౫౫౫. ఉక్తార్థంచవివృణ్వన్, అన్యతరపరిగ్రహేఽన్యతరత్-
త్యాజ్యమిత్యాహ (అవిద్యయా-) ఇతి.
౧౫౫౬. "(అవిద్యయా ప్రకాశస్తిరోహితఇతి-) అస్యార్థః-
౧౫౫౭. ప్రకాశస్యప్రాగభావఃప్రధ్వంసాభావోవా,"[4]ఇత్యర్థః.
(౪౬౬) ౧౫౫౮. తత్ర, "అనుత్పాద్యస్య(ప్రకాశస్య),ప్రధ్వంసాభావ
ఏవ-తిరోధిస్స్యాత్," [15]
౧౫౫౯. ఇత్యాహ (ప్రకాశస్య-) ఇతి.

మూ.—౧నివాతిత. ౪-౫-౯-౧౦-౧౧. ౨ ఇదమ్. ౪-౫-౬-న. ౩ వా. ౨-౪-౫-౬-న.

వ్యా.—౧ ఏవ. ౭-న. ౨ గమ్య. ౭. ౩ రూపంజ్ఞా. ౩. ౪ ఇత్యర్థః. ౯-న.

(౪౬౭.) "ప్రకాశఃనిత్యోనిర్వికార స్తిష్ఠతి," ఇతిచేత్,
(౪౬౮.) సత్యామప్యవిద్యాయాంబ్రహ్మణినకిఞ్చి త్తిరోహితమ్ఇతి, [యఏవ.
(౪౬౯.) "1నానాత్వంపశ్యతి" ఇతిభవతామయంవ్యవహారఃసత్స్వనిర్వచనీ
(౪౭౦) "ననుచ, భవతోపి, విజ్ఞానస్య [2] రూపప్రకాశాఽభ్యుపగన్తవ్యః, [5]
(౪౭౧.) సచ,స్వయంప్రకాశః,
(౪౭౨.) తస్య దేవాదిరూపాత్మాభిమానేస్వరూపప్రకాశతిరోధానమవశ్యా
శ్రయణీయమ్,-

౧౫౬౦. ఏవమ్, "తిరోధానశబ్దతింశ్రద్దధానేన,
౧౫౬౧. స్వయమ్ప్రకాశత్వశబ్దతిస్త్యాజ్యాస్యాత్,- [10]
౧౫౬౨. (స్వరూపనాశ) ప్రసఙ్గాత్,"ఇత్యుక్తమ్.
(౪౬౭) ౧౫౬౩. అథ, "స్వప్రకాశత్వాభ్యుపగమే,తిరోధానశబ్దతిస్త్యా
జ్యాస్యాత్," ఇత్యాహ (ప్రకాశోనిత్య)ఇతి.
(౪౬౯) ౧౫౬౪. (సత్స్వనిర్వచనీయఏవ-) ఇతి.-
౧౫౬౫. "వ్యాహతత్వాదయమర్థోవిద్వత్సన్నిధౌ వక్తుమయో
౧౫౬౬. ఇత్యుపాలమ్భః. [గ్యః,"
(౪౭౦)-(౪౭౪) ౧౫౬౭. ఉక్తదోషస్సిద్ధాన్తినోపిప్రసజతీతిచోదయతి (ననుచ-)
ఇత్యాదినా.
(౪౭౦) ౧౫౬౮. (భవతోపి-) ఇతి.-
౧౫౬౯. "సత్యంజ్ఞానమనన్తంబ్రహ్మ" ౧ "విజ్ఞానఘనఏవ" ౨
"ప్రజ్ఞానఘనఏవ" ౩ ఇత్యాదిభిః,
౧౫౭౦. (జ్ఞానస్వరూప)1 త్వంత్వయా (అభ్యుపగన్తవ్యమ్).
(౪౭౧) ౧౫౭౧. (సచ-) ఇతి.-
౧౫౭౨. "అత్రాయంపురుషస్స్వయఞ్జ్యోతిర్భవతి"౪ "ఆత్మా
జ్యోతిస్సమ్రాడితిహోవాచ"౫ఇత్యాదిభిః,- [25]
౧౫౭౩. (స్వయంప్రకాశ) త్వమభ్యు [2] పేత్యమ్.
(౪౭౨) ౧౫౭౪. (తస్య-) ఇతి.-

౧॥ తై-ఆ. ౨-౧-౧. ౨॥ బృ-ఉ. ౪-౪-౧౨. ౩॥ ౪॥ బృ. ౬-౩-౯. ౫॥

మూ.—౧ తిరోహితంబ్రహ్మస్వగతనానాత్వం. ౨-౯. ౨ రూపవివఅయమాత్మా. ౧-౭.

వ్యా.—౧రూపత్వంచత్వయా. ౩. త్వ. ౬-న. ౨ పేతమ్. ౪-౫-౬-౭. [30]

(31-12-81)

(౪౭౩.) స్వరూపప్రకాశే సతి, స్వాత్మని[1] ఆకారాన్తరాధ్యాసాయోగాత్;-
(౪౭౪.) అతో, భవతశ్చ సమానో ఽయం దోషః:-
(౪౭౫) [2]కిఞ్చ, అస్మాకమేకస్మి [3]న్నేవాత్మని భవముదీరితం దుర్ఘటత్వమ్;-
(౪౭౬.) [4]భవతామ్, ఆత్మానన్త్యాభ్యుపగమాత్ [5]
(౪౭౭.) సర్వేష్వయం దోషః పరిహరణీయః".

౧౫౭౫. "తయాతిరోహితత్వాచ్చ శక్తిః క్షేత్రజ్ఞసంజ్ఞితా"[1]
౧౫౭౬. (తిరోధానమ్)-అభ్యుపేత్య, [1ఇత్యాదిభిః,
౧౫౭౭. దేవత్వాద్యధ్యాససిద్ధ్యర్థమ్;" ఇత్యర్థః
(౪౭౫) ౧౫౭౮. త్వత్పక్షే దోషాధిక్యమస్తీత్యాహ ([3]కించ-) ఇతి. [10]
౧౫౭౯. "[4]ప్రయోజకం తుల్యం చేత్కథం దోషాధిక్యమ్?' ఇతి
౧౫౮౦. ఉచ్యతే:- [చేత్,-
౧౫౮౧. [5]భేదవాదినా, సుఖిత్వదుఃఖిత్వశిష్యాచార్యబద్ధముక్తాది
వ్యవస్థాః, ప్రామాణికత్వేనాభ్యుపగతాః;-
౧౫౮౨. తిరోధానేన, సర్వాత్మనాం స్వరూపనాశే సతి, [15]
౧౫౮౩. ప్రామాణికానేకవ్యవస్థాభఙ్గస్స్యాత్;-
౧౫౮౪. అస్మత్పక్షే తు, వ్యవస్థానాం [6]కాల్పనికత్వాత్,-
౧౫౮౫. న తద్భఙ్గో దోషః;-
౧౫౮౬. త్వత్పక్షే తు, స్వరూపనాశప్రసఙ్గాత్,-
౧౫౮౭. [7]ప్రామాణికత్వేనాభ్యుపగతానేకవ్యవస్థాభఙ్గప్రస
౧౫౮౮. దోషాధిక్యమ్:" ఇతి భావః [ఙ్గాచ్చ,
(౪౭౭) ౧౫౮౯. (పరిహరణీయః)-ఇత్యస్య, అయమభిప్రాయః:-
౧౫౯౦. "సర్వ[8]త్ర [9]హి ప్రతిబన్దీప్రయోగః, పరిహారసామ్యాభి
౧౫౯౧. అన్యథా, ప్రతిబన్దీ-నిష్ప్రయోజనా; [ప్రాయేణ?,-
౧౫౯౨. న హి 'త్వం చోరః' ఇత్యత్ర,- [25]
'త్వమపి చోరః' ఇత్యుక్తే, దోషపరిహారస్స్యాత్?

౧॥ వి-పు. ౬-౨-౬౩.

మూ.—౧ ఆకారాధ్యాసా, ౮. ౨ కింతుఅ. ౨-౭-౮-౯. ౩ ఏవ. ౬-౭-న. ౪ భవతానన్త్యా. ౧-౭. భవతాత్మానన్త్యా, ౪-౫.

వ్యా.—౧ ఇత్యేవమాది. ౩. ౨ ధానమప్యభ్యుపే. ౩. ౩ కించ్వాం. ౩. [30] ౪ ప్రయోజనమ్. ౭. ౫ అభేద. ౭. ౬ కల్పనీయత్వాత్. ౭. ౭ ప్రామాణికత్వా భ్యుప. ౪-౫-౬. ౮ త్ర. ౪-౫-న. ౯ హి. ౬-న.

(౪౭౮.) అతోఽభిధీయతే.-
(౪౭౯.) స్వభావతః-

(౪౭౮)-(౫౦౩) ౧౫౯౩. తస్మాత్, పరిహారతుల్యత్వమేవ ప్రతిబన్దీం వదతోఽభిప్రేత మితి, [5]

౧౫౯౪. అత్రాపియస్త్వయాపరిహార ఉచ్యతే,-

౧౫౯౫. సోఽస్మత్పక్షేఽపిసమానః" ఇతి.

౧౫౯౬. పరిహరతి, (అత్రోచ్యతే-) ఇత్యాదినా.- [తః:-

(౪౭౯) ౧౫౯౭. ప్రతిబన్దీం వదతా,-పూర్వపక్షిణా, అయమర్థోఽభిప్రే

౧౫౯౮. "నహివచనవిరోధేన్యాయఃప్రవర్తతే?"[1]ఇతిన్యాయాత్,

౧౫౯౯. జీవస్వరూపనిత్యత్వే,-తస్యచతిరోధానే, శాస్త్రసిద్ధేసతి,

౧౬౦౦. తద్విరుద్ధస్తర్కోనప్రవర్తతే ఇతిపరిహారంవదసిచేత్,

౧౬౦౧. సోఽస్మత్పక్షేఽపితుల్యః" ఇతి.

౧౬౦౨. ఏతత్, ప్రతివక్తి (స్వభావత) ఇతి.-

౧౬౦౩. వచనవిరోధేకేవలతర్కోయద్యపినప్రవర్తతే, [15]

౧౬౦౪. తథాఽపివచనాన్తరవిరోధోదుర్వారః;

౧౬౦౫. బ్రహ్మణోహేయప్రత్యనీకత్వ కల్యాణగుణాకరత్వ వచనైః,

౧౬౦౬. జగతస్తద్విభూతిత్వ 1 విధాయివచనైశ్చ,

౧౬౦౭. బ్రహ్మణోభ్రిమాశ్ర యత్వాదికమ్,- [20]

౧౬౦౮. జగతోభ్రిమ విషయత్వంచ, విరుద్ధమితి,

౧౬౦౯. బ్రహ్మణస్తిరోధానాదికమ్,- వచనంనప్రతిపాదయితు మలమ్; [స్య,

౧౬౧౦. ఏవమ్, వచన2విరోధేన, భవదభిమతార్థస్య వ్యాహత

౧౬౧౧. శ్రుత్యాప్రతిపాదయితుమశక్యత్వాత్, [25]

౧౬౧౨. అస్మదుక్తస్తర్కస్త్వన్మతే ప్రవర్తతఏవేతి,

౧॥

వ్యా —౧ విధాయకవచ. ౩. ౨ విరోధస్స్వభావ. ౧.

(౪౮౦.) మలప్రత్యనీకా-
(౪౮౧.) [1] నన్త-
(౪౮౨.) [2] జ్ఞానానన్దైక
(౪౮౩.) స్వరూపమ్, [5]
(౪౮౪.) స్వాభావికా-
(౪౮౫.) నవధికాతిశ-
(౪౮౬.) యాపరిమి-
(౪౮౭.) తోదారగుణసాగరమ్.

౧౬౧౩. అస్మత్పక్షేతు జీవస్వరూపతిరోధానాదేర్వచనా [10]
త్తరవిరోధాభావాత్,- [వేతి,
౧౬౧౪. జీవస్వరూపతిరోధానాదికమ్,-వచనం స్తాదయత్యే
తద్విరోక్తే,నతరా...ప్రవక్తుక...నసరి...రసాహ్యమ్:"
౧౬౧౫. ఇత్యభిప్రాయేణ (స్వభావత)ఇత్యాదికముచ్యతే.
(౪౮౦) ౧౬౧౬. "న కేవలంమలరాహిత్యమ్.- [ఇత్యుక్తమ్.
౧౬౧౭. అకి...తోకి." ఇత్యభిప్రాయేణ, (మలప్రత్యనీక-)
౧౬౧౮. పఞ్చాగ[1]వ్యాదివ్యావృత్త్యర్థం(స్వభావత)ఇత్యుక్తమ్
(౪౮౧). ౧౬౧౯. (అనన్త) మ్-అపరిచ్ఛిన్నమ్.
(౪౮౩) ౧౬౨౦. (స్వరూపమ్)- ధర్మిస్వరూపమ్. [ర్థమ్(ఏక) శబ్దః.
(౪౮౨) ౧౬౨౧. ప్రదేశభేదేన [2]జడత్వాననుకూలత్వశజా...వ్యావృత్త్య
(౪౮౪) ౧౬౨౨. (స్వాభావిక) శబ్దేన, "స్వాభావికీజ్ఞానబలక్రియాచ"
ఇతి శ్రుతిరభిప్రేతా. [శబ్దః.
(౪౮౫) ౧౬౨౩. సావధికాతిశయవ్యావృత్త్యర్థమ్ (అనవధికాతిశయ)
(౪౮౬) ౧౬౨౪. "(అపరిమితః)-అసంఖ్యేయః,-
(౪౮౭) ౧౬౨౫. (ఉదారగుణసాగ) రః,-యస్య" ఇతిబహువ్రీహిః. [25]
౧౬౨౬. ఏవమ్, ఉభయలిఙ్గత్వవచనవిరోధోదర్శితః,- [వతి.
౧౬౨౭. అనేన, "భవిమాశ్రయత్వంమర్వచమ్" ఇత్యుక్తంభ

౧॥ శ్వే-ఉ. ౬-౬-౧౭.

మూ.—౧ అనన్త. ౧-న. ౨ జ్ఞానానన్దైకరసస్వరూ. ౧.

వ్యా—౧ అగ. ౬-న. [30]

(౪౮౮.) నిమేషకాష్ఠాకలాముహూర్తాదిపరార్ధపర్య-
(౪౮౯.) న్తాపరిమిత [1] వ్యవచ్ఛేదస్వరూప-
(౪౯౦.) సర్వోత్పత్తిస్థితి-
(౪౯౧.) వినాశాది- [5]
(౪౯౨.) [2]సర్వపరిణామ-
(౪౯౩.) నిమిత్తభూత-

---

(౪౮౮)- } ౧౬౨౮. అథ, విభూతేర్బ్రహ్మవిషయత్వానుపపత్తి[1]రుచ్యతే; తత్ర,
(౪౯౬) } నిత్యవి[2]భూతిమత్త్వముచ్యతే (నిమేష-) ఇత్యాదినా.
౧౬౨౯. (అపరిమితవ్యవచ్ఛేదస్వరూప-) ఇతి. "(నిమేషకాష్ఠా)-
ద్యవచ్ఛేదాః,-[3] కాలస్యఅసాధారణధర్మాః," ఇత్యర్థః;-
౧౬౩౦. అన్యథా, "వ్యవచ్ఛేదవత్" ఇతిహివక్తవ్యమ్?,
౧౬౩౧. నతు (వ్యవచ్ఛేదస్వరూప)-ఇతి.-
౧౬౩౨. కాలోఽపి, [4]స్వయంపరిణామీ,-
౧౬౩౩. ప్రకృతేఃపరిణామహేతుః? [15]
౧౬౩౪. నిమేషాదయః,-కాలపరిణామవిశేషాః;-
౧౬౩౫. "సర్వేనిమేషాజజ్ఞిరే" ౧[5] ఇతిశ్రుతేః.
౧౬౩౬. ఏవమ్, స్వయంపరిణామిత్వముక్తమ్.
(౪౯౦) ౧౬౩౭. అథ, ప్రకృతిపరిణామహేతుత్వ ముచ్యతే (సర్వో
త్పత్తి-) ఇతి. [20]
(౪౯౧) ౧౬౩౮. (ఆది)-శబ్దేన, జాయమానాద్యవస్థాత్రయంవివక్షితమ్.
(౪౯౨) ౧౬౩౯. (సర్వ)- శబ్దేన, విశదావిశదపరిణామాశ్చవివక్షితాః.
(౪౯౩) ౧౬౪౦. (నిమిత్త) శబ్దేన, ఉపాదానత్వాధిష్ఠాతృత్వవ్యావృత్తిః.-
౧౬౪౧. "యథా, బ్రహ్మణఉపాదానత్వంప్రకృతిద్వారకమ్,-
౧౬౪౨. తథా, బ్రహ్మణఏవోపకరణత్వమపి,-కాలద్వార[6]కమ్,"
౧౬౪౩. ఇత్యభిప్రాయః.

౧॥ తై-ఉ. ౬-౧-౮.

మూ.—౧ వ్యవచ్ఛేద్యస్వరూ. ౧-౩-౬-౭. ౨ సర్వపరిణామ. ౮-న.

వ్యా.—౧ రుచ్యతేనిమేషే. ౩. ౨ భూతిత్వ. ౧-౨. ౩ కాలస్యధర్మాః. ౩. కాలస్యసాధారణధ. ౧-౬. ౪ స్వయమపరి. ౧-౨. ౫ ఇతిహిశ్రుతేః?. ౧. ౬ క. ౩-న.

(౪౯౪.) కాలకృతపరిణామాఽస్పృష్టా-
(౪౯౫.) ఽనన్త-
(౪౯౬.) మహావిభూతి,
(౪౯౭.) స్వలీలాపరికర- [5]

౧౬౪౪. ఏవమ్, "సర్గస్థితివినాశానాం జగతో యో జగన్మయః।
౧౬౪౫. మూలభూతో నమస్తస్మై" ఇతి వచనస్య,
౧౬౪౬. "కలాముహూర్తాదిమయశ్చ కాలః" ఇత్యస్య చ,
అర్థోఽపేక్షితః.
౧౬౪౭. [జగన్మయః]-ఆదిత్యచన్ద్రాద్యవచ్ఛేద్యతయా, [10]
౧౬౪౮. [1]సర్గాద్యవచ్ఛేదకతయా, జగత్ప్రచుర ఇత్యర్థః.
(౪౯౪) ౧౬౪౯. "ఏవంవిధకాలాపరిణామ్యా,- నిత్యవిభూతిః,"
౧౬౫౦. ఇత్యాహ (కాలకృతపరిణామాస్పృష్ట-) ఇతి.-
౧౬౫౧. "కలాముహూర్తాదిమయశ్చ కాలో, న యద్విభూతేః
పరిణామహేతుః" ఇత్యస్యార్థోఽభిప్రేతః. [15]
౧౬౫౨. (అనన్త) త్వేఽపిహి లేపి(మహా)చ్ఛబ్దేన విశేషణమ్,-
౧౬౫౩. లీలావిభూత్యపేక్షయా మహత్త్వాభిప్రాయమ్;-
౧౬౫౪. ఆనన్త్యం హి విభూతిద్వయసాధారణమ్.-
౧౬౫౫. భోగోపకరణాద్యానన్త్యపరో[2] వా మహచ్ఛబ్దః.

(౪౯౪)-(౪౯౬) ౧౬౫౬. (అస్పృష్టాఽనన్తమహావిభూతి-) ఇతి,- త్రిష్వపి విశేషణమ్.
౧౬౫౭. "మహావిభూతి సంస్థానమ్"[3] "శుద్ధమహావిభూత్యాఖ్యే"[4] ఇతి వచనే, మహావిభూతిశబ్దేన, స్మారితే.

(౪౯౭)-(౫౦౪) ౧౬౫౮. అథ లీలావిభూతిమత్త్వముచ్యతే (స్వలీల-) ఇత్యాదినా.
౧౬౫౯. ముక్తస్య (లీలాపరికర) త్వమ్,-
౧౬౬౦. మోచనలీలోపకరణత్వాత్. [25]

౧॥ వి-పు. ౧-౨-౪. ౨॥ వి-పు. ౪-౧-౮౪. ౩॥ ౪॥

వ్యా —౧ సాక్షాదవచ్ఛేద. ౧-౨. ౨ వా. ౧-న.

(౪౯౮.) స్వాంశభూతానన్త-
(౪౯౯.) బద్ధముక్తనానావిధ 1 చేతన-
(౫౦౦.) తద్భోగ్యభూతానన్తవిచిత్రపరిణామశక్తి, చేతనేతర-
(౫౦౧.) వస్తుజాతాన్తర్యామిత్వకృత- [5]
(౫౦౨.) సర్వశరీరత్వసర్వప్రకారావస్థానా-
(౫౦౩.) వస్థితమ్,

---

(౪౯౮) ౧౬౬౧. (స్వాంశభూత) శబ్దేన, విశేషణతయాఽంశత్వంవివక్షితమ్.
(౪౯౯) ౧౬౬౨. ముక్తేషు నానావిధత్వమ్,- [10]
౧౬౬౩. "సఏకధాభవతి"౧ ఇత్యాదిశ్రుత్యుక్తమ్,-
౧౬౬౪. భగవల్లీలాన్తర్గత స్వసంకల్పగృహీతదేహవైవిధ్యరూపమ్.
(౫౦౦) ౧౬౬౫. (చేతనేతర)-శబ్దేన, అచేతనశబ్దార్థో వ్యాఖ్యాతః.
(౫౦౧) ౧౬౬౬. (వస్తుజాత) శబ్దేన, [1]ప్రధానావ్యక్తకాలావివక్షితాః,-
౧౬౬౭. పూర్వంకాల కీర్తనమ్, నిత్యవిభూతేస్తాదధీన్యవ్యావృత్త్యై.
౧౬౬౮. ఏవంవిధ౨స్య(వస్తుజాత)స్యఅన్తర్యామిత్వేన కృతమ్-
(౫౦౨) (సర్వ౩శరీరత్వసర్వప్రకారావస్థాన)మ్-
౧౬౬౯. "సర్వశరీరతయాసర్వప్రకారత్వేనావస్థానమ్ [20]
(అన్తర్యామిత్వకృతమ్;)
(౫౦౩) ౧౬౭౦. తేనఅవస్థానేన (అవస్థితమ్)-విశిష్టమ్:" ఇత్యర్థః.
౧౬౭౧. ఏవమ్, శరీరశరీరిభావకథనేన,
౧౬౭౨. " "జ్ఞానస్వరూపమత్యన్తనిర్మలంపరమార్థతః।
తమేవార్థస్వరూపేణభ్రాన్తిదర్శనతస్థ్సితమ్॥"౨ [25]

౧॥ ౨॥ వి-పు. ౧-౨-౬.

మూ.— ౧ చేతనాచేతనతద్భో. ౮.

వ్యా.—౧ ప్రధానవ్యక్త. ౨-౩-౪-౫-౬. ౨ స్య. ౩-న.
3 శరీరత్వంసర్వప్రకారావస్థానమన్త. ౧.

(౫౦౪·) పరంబ్రహ్మచ, వేద్యమ్·

(౫౦౫·) తత్సాక్షాత్కృతపరభగవద్-ద్వైపాయన-పరాశర-వాల్మీకి-
మను-యాజ్ఞవల్క్య-గౌతమాపస్తమ్బప్రభృతిమునిగణప్రణీత-

౧౬౭౩· ఇత్యాదివాక్యోక్తంభ్రాన్తిదర్శనమ్,- [5]

౧౬౭౪· బ్రహ్మణశ్శరీరభూతజీవద్వారకమ్,”ఇత్యుక్తంభవతి·

౧౬౭౫. శరీరవాచిశబ్దానాంశరీరిపర్యన్తత్వేహేతుర్వివక్షితః-

౧౬౭౬. (సర్వప్రకార) శబ్దేన·

౧౬౭౭. ఏవమ్, “ జగతో భగవద్విభూతిత్వవిధాయివాక్య
ద్విరోధాత్, [10]

౧౬౭౮. జగతోభ్రమవిషయత్వమయుక్తమ్’’ ఇత్యుక్తంభవతి.

(౫౦౪) ౧౬౭౯. ఏవంవిధం,- (పరంబ్రహ్మ-) 1 వేద్యమ్,-*అభ్యుపగచ్ఛ
తామ్, ఇత్యన్వయః· (* ౫౧౩)

(౫౦౫)-} ౧౬౮౦· “స్వాభిమతార్థవాదినోవచనస్యతత్ప్రామాణ్యస్యచ
(౫౧౩) } ౧౬౮౧· మిథ్యాత్వంవదతాఽత్వయా, [15]

౧౬౮౨. ‘నహివచనవిరోధేన్యాయః ³ ప్రవర్తతే?’ ¹ ఇతిపరిహా
రోఽపూర్వచః,-

౧౬౮౩. వచనస్య,-ప్రామాణ్యస్యచ,-మిథ్యాత్వాత్:”

౧౬౮౪. ఇత్యభిప్రాయేణ, ⁵

౧౬౮౫·ప్రమాణస్వరూపందర్శయతి(తత్సాక్షాద్-)ఇత్యాదినా·

౧౬౮౬. (తత్సాక్షాత్కృతపరమ)-శబ్దేన, [నేనచ,

౧౬౮౭· (భగవద్-ద్వైపాయ) నాదిపరమర్షి (గణ) పరిగణ

౧౬౮౮. “ ఇతరేషాంచానుపలబ్ధేః’’ ² ఇత్యుక్తస్మృత్యధికరణ
ణార్థోఽభిప్రేతః·

౧౬౮౯· తత్ర, కపిలస్య, వేదదర్శన యోగ్యప్రత్యక్షాఖ్య [25]
పరికరద్వయసంభవాదాప్తిః-

౧౬౯౦· పూర్వపక్షితా.-

౧॥ ౨॥ బ్ర-సూ. ౨-౧-౨.

వ్యా.—౧ వేద్యమ్-ఇత్యేష్వ. ౧-౨-౩-౪-౫. ౨ త్వయా. ౩-వ. ౩ ప్రవర్తతేతి·౧.

(౫౦౬.) విధ్యర్థవాద-
(౫౦౭.) మన్త్రమూలే-
(౫౦౮) ఇతిహాసపురాణధర్మశాస్త్రే-
(౫౦౯.) ఉపబృంహిత-
(౫౧౦.) పరమార్థభూతా-
(౫౧౧.) నాదినిధనావిచ్ఛిన్న [1] సంప్రదాయ- [5]

౧౬౯౧. సిద్ధాన్తేతు, "పరికరద్వయం [1] తుల్యమ్,-
౧౬౯౨. వక్తృబహుత్వమ్-అధికహేతుః," ఇతిహ్యుక్తమ్?-
౧౬౯౩. తదత్రస్మారితమ్ [10]
(౫౦౬) ౧౬౯౪. "తద్వాక్యానాంప్రామాణ్యంకథమ్?"
౧౬౯౫. ఇత్యత్రాహ(విధ్యర్థవాద-) ఇతి.-
(౫౦౮) ౧౬౯౬. "విధిమూలమ్,- (ధర్మశాస్త్ర) మ్; [ఇత్యర్థః
౧౬౯౭. (మన్త్రార్థవాద)- మూలమ్,- (ఇతిహాసపురాణ) మ్;"
౧౬౯౮. ధర్మశాస్త్రేతిహాసపురాణేషుసర్వేష్వపి, [15]
౧౬౯౯. (విధ్యర్థవాదమన్త్ర) ర్థేషుసత్స్వపి,
౧౭౦౦. ప్రాచుర్యాత్, ఏవముక్తమ్.
(౫౦౯) ౧౭౦౧. [2]అనధీతశాఖార్థైస్సహ[3]అధీతశాఖార్థవిశదీకరణమ్,-
(ఉపబృంహణ)మ్.
(౫౧౦) ౧౭౦౨. (పరమార్థభూత) శబ్దేన, [దుర్వచః;-
౧౭౦౩. "పరపక్షే,వచనవిరోధేతరాభ్రప్రవృత్తిరూపపరిహారో
౧౭౦౪. వచనతత్ప్రామాణ్యాదేరపారమార్థ్యాత్:"
౧౭౦౫. ఇతి సూచితమ్.
(౫౧౧) ౧౭౦౬. (అనాదినిధనాది)-శబ్దైః, వేదప్రామాణ్యంవివక్షితమ్.
౧౭౦౭. "కిమర్థమ్,-ఉప [4] బృంహణాపేక్షా, [చేన్న-
౧౭౦౮. 'అనన్తావై వేదాః' [౧] ఇతివేదానామానన్త్యాత్!" ఇతి

౧॥ తైత. ౧-౹ప్ర.

మూ.—౧ పాఠసంప్రదాయ. ౨-౩-౬-౭.

వ్యా.—౧ తుల్యవక్తృ. ౪-౯. ౨ అధీత. ౯. ౩ అనధీత. ౯. అధీయమాన. ౪-౫-౬. ౪ బృంహణాపేక్షా. ౪-౫. [30]

(౫౧౨.) ఋగ్యజుస్సామాథర్వప్రభేదానన్తశాఖమ్,
(౫౧౩.) వేదంచ;-అభ్యుపగచ్ఛతాం తాత్త్వికమ్,-కిన్న సేత్స్యతి.
(౫౧౪.) యథోక్తం భగవతా ద్వైపాయనేన మహాభారతే,
(౫౧౫.) “యో మామజమనాదించ వేత్తి లోకమహేశ్వరమ్”[1].- [5]

---

(౫౧౨) ౧౭౦౯. ఋగ్యజుస్సామాథర్వాఖ్యానాం వేదానామ్, చతుస్సం ఖ్యాసంఖ్యాతత్వేనానన్తశాఖత్వాభావాత్, ఇతిచేత్
౧౭౧౦. తత్రాహ (ఋగ్యజుస్సామాథర్వప్రభేదానన్తశాఖమ్) ఇతి.-
౧౭౧౧. యథాదేవమనుష్యాది [illegible] బహువిధా [illegible] [10] నోఽసంఖ్యేయాః,-
౧౭౧౨. తథా [illegible] చతుర్ధా విభక్తా అపి వేదా శ్శాఖాభేదేనానన్తా ఇత్యర్థః.
(౫౧౩) ౧౭౧౩. (వేదంచ; అభ్యుపగచ్ఛతామ్) ఇతి.-
౧౭౧౪. ప్రమాణంప్రమేయంచ పరమార్థత్వేన, [15]
(అభ్యుపగచ్ఛతామ్-)ఇత్యర్థః.
(౫౧౪)-(౫౧౫) ౧౭౧౫. ఉక్తార్థేష్వృషివచనాని,పరిగణనాక్రమేణోపాదత్తే,- (యథోక్తమ్-) ఇత్యాదినా.
౧౭౧౬.[మామామ్-]ఇతి-[[1]అజమ్-]ఇత్యచేతనబద్ధవ్యావృత్తిః.-
౧౭౧౭. [అనాదిమ్-అజమ్-] ఇతిముక్తవ్యావృత్తిః. [20]
౧౭౧౮. [లోకమహేశ్వరమ్-] ఇతినిత్య[2]సిద్ధవ్యావృత్తిః,-
౧౭౧౯. లోకేశ్వరేశ్వరత్వాత్.
౧౭౨౦. ఏవంవిజానతో ముక్తిరుక్తా-
౧౭౨౧. [అసమ్మూఢస్స మర్త్యేషు] ఇత్యాదినా;-
౧౭౨౨. తదపి అత్రాభిప్రేతమ్. [25]

౧॥

మూ.—౧ భగవద్గీతాయా. ౧౦-౩-[illegible]

వ్యా.—౧ అజమితి. ౩-౯. ౨ సిద్ధ. ౭-౯.

(౫౧౬.) "ద్వావిమౌపురుషౌలోకేక్షరశ్చాక్షరఏవచ।-
(౫౧౭.) క్షరస్సర్వాణిభూతాని. కూటస్థో౽క్షరఉచ్యతే.॥-
(౫౧౮.) ఉత్తమఃపురుషస్త్వన్యఃపరమాత్మేత్యుదాహృతః,-
(౫౧౯.) యోలోకత్రయమావిశ్యబిభర్త్యవ్యయఈశ్వరః"॥౧ [5]
(౫౨౦.) "కాలంసపచతేతత్ర. నకాలస్తత్రవైప్రభుః।-
(౫౨౧.) ఏతేవైనిరయాస్తాతస్థానస్యపరమాత్మనః।
(౫౨౨.) అవ్యక్తాదివిశేషాన్తం పరిణామర్ధిసంయుతమ్।
(౫౨౩.) క్రీడాహరేరిదంసర్వంక్షరఇత్యవధార్యతామ్॥" ౨
(౫౨౪.) "కృష్ణఏవహిలోకానాముత్పత్తిరపిచావ్యయః। [10]
(౫౨౫.) కృష్ణస్యహికృతేభూతమిదం విశ్వంచరాచరమ్॥" ౩
(౫౨౬.) [కృష్ణస్య¹హికృతే] ఇతి.- కృష్ణస్య శేష ² భూతమిత్యర్థః.
(౫౨౭.) భగవతాపరాశరేణా ³ ప్యేవముక్తమ్,-

---

(౫౧౬) ౧౭౨౩. చిదచిద్ద్వైల ¹ క్షణ్యాయాహ (ద్వావిమౌ-) ఇతి.-
౧౭౨౪. అత్రవ్యాపనభరణస్వామ్యాదయఃప్రతిపన్నాః. [15]
(౫౨౦) ౧౭౨౫. తత్రైవ నిత్యవిభూతిమత్త్వే, ప్రమాణమాహ (కాలమ్-) ఇతి.
(౫౨౨) ౧౭౨౬. లీలావిభూతిమత్త్వేవచనమాహ (అవ్యక్తాది-) ఇతి.
(౫౨౪) ౧౭౨౭. తదాయత్తోత్పత్త్యాదికత్వే,తచ్ఛేషత్వేచ,
౧౭౨౮. ప్రమాణమాహ (కృష్ణఏవ-) ఇతి. [20]
(౫౨౬) ౧౭౨౯. వ్యాఖ్యేయంపదంవ్యాచష్టే (కృష్ణస్య-) ఇతి.
(౫౨౭) ౧౭౩౦. ఉక్తమర్థంవిశదీకర్తుమ్, అనుక్తంచదర్శయితుమ్,-
౧౭౩౧. ఆహ (భగవతాపరాశరేణ-) ఇతి.-
౧౭౩౨. సర్వశబ్దానాంవస్తుమాత్రముపలక్ష్యమితి,
నముఖ్యార్థో౽బ్రహ్మేతివాదశ్చాత్రపరిహృతోభవతి. [25]

౧॥ గీ. ౧౫-౧౬. ౨॥ ౩॥ భా-స. ౩౮-౨౩.

మూ.—౧ హి. ౨-౩-౪-౫-౮-౯-౧౦-న. ౨ భూతంసర్వమిత్య. ౨-౩-౪-౫-౬-౯-౧౦. ౩ ఏవమ్. ౨-౪-౫-౯-న.

వ్యా.—౧ క్షణ్యాదాహ. ౭

(౫౨౮.) "శుద్ధేమహావిభూత్యాఖ్యేపరేబ్రహ్మణిశబ్ద్యతే।
మైత్రేయభగవచ్ఛబ్దస్సర్వకారణకారణే"॥ ౧

(౫౨౯.) "జ్ఞానశక్తిబలైశ్వర్యవీర్యతేజాంస్యశేషతః।-
భగవచ్ఛబ్దవాచ్యానివినాహేయైర్గుణాదిభిః"॥ ౨ [5]

(౫౩౦.) "ఏవమేషమహాశబ్దోమైత్రేయభగవానితి।-
పరమబ్రహ్మభూతస్యవాసుదేవస్యనాన్యగః।-

(౫౩౧.) తత్రపూజ్యపదార్థోక్తిపరిభాషాసమన్వితః।-
శబ్దోఽయంనోపచారేణత్వన్యత్రహ్యుపచారతః"॥ ౩

(౫౩౨.) "'ఏవంప్రకారమమలంనిత్యం వ్యాపకమక్షయమ్।- [10]
సమస్తహేయరహితంవిష్ణ్వాఖ్యం పరమంపదమ్'॥ ౪

(౫౩౩.) 'కలాముహూర్తాదిమయశ్చకాలోనయద్విభూతేః పరిణామహే
(౫౩౪.) 'క్రీడతోబాలకస్యేవచేష్టాంతస్య నిశామయ'౬ ఇతి- [తుః"౫

(౫౩౫.) "మనునాపిప్రశాసితారంసర్వేషామణీయాంసమణీయసామ్",౭

(౫౩౬.) ఇత్యాద్యుక్తమ్. [15]

(౫౩౭.) 1"యాజ్ఞవల్క్యేనాపి,క్షేత్రజ్ఞస్యేశ్వరజ్ఞానాద్విశుద్ధిః పరమామ
తా"౮ ఇత్యాది.

౧౭౩౩. భగవచ్ఛబ్దనిర్వచనాత్ [మహావిభూత్యాఖ్యే] [సర్వ
కారణకారణే] ఇత్యుభయవిభూతిమత్త్వంసిద్ధమ్.

౧౭౩౪. "శుద్ధే, జ్ఞానశక్తి, వినాహేయైః" ఇత్యాదిభిః,- [20]
ఉభయలిఙ్గత్వం బ్రహ్మణస్సిద్ధమ్.

(౫౩౩) ౧౭౩౫. నిత్యవిభూతేరకాలకాల్యత్వేవచనమాహ[కలా-]ఇతి.

(౫౩౫) ౧౭౩౬. (మనునాపి-) ఇతి-
ప్రశాసితృత్వాదిగుణాఉక్తాః-ఇత్యభిప్రాయః.

(౫౩౭) ౧౭౩౭. (యాజ్ఞవల్క్యేనాపి-).2ఇతి-(ఉక్తమ్)-*ఇత్యన్వయః.
౧౭౩౮. (ఈశ్వరజ్ఞానాత్) నతునిర్విశేషజ్ఞానాత్ -ఇతిభావః.

౧॥ వి-పు. ౬-౫-౭౨. ౨॥ వి-పు. ౬-౫-౭౯. ౩॥ వి-పు. ౬-౫-౭౫.
౪॥ వి-పు. ౧-౨౨-౫౩. ౫॥ వి-పు. ౪-౧-౮౪. ౬॥ వి-పు. ౧-౨-౧౮.
౭॥ మ-స్మృ. ౧౨-౧౨౨. ౮॥ యా-స్మృ. ప్రా. అ. ౩౪.

మూ.—౧ యాజ్ఞవల్క్యేపి. ౧-౭. (* ౫౩౬)

వ్యా.—౧ శాబ్దనిర్వచ. ౯. ౨ ఇతి. ౩-౬-న.

(౫౩౮.) [1]“ఆపస్తమ్బేనాపిపూః ప్రాణినః [2]సర్వే గుహాశయస్య”౧ ఇతి.-
(౫౩౯.) [సర్వే-] [ప్రాణినః-] [గుహాశయస్య-] పరమాత్మనః [పూః-] పు
(౫౪౦.) [ప్రాణినః]-ఇతి.- [3]జీవాత్మకభూత[4]సంఘాతాః [రమ్ శరీరమిత్యర్థః.-
(౫౪౧.) ననుచకి [5]మనేనాఽఽడమ్బరేణ? చోద్యంతునపరిహృతమ్?- [5]
(౫౪౨.) ఉచ్యతే.-
(౫౪౩.) ఏవమభ్యుపగచ్ఛతామస్మాకమ్,-

(౫౩౮)-(౫౪౦) } ౧౭౩౯. ఆపస్తమ్బవచో వ్యాచష్టే (సర్వ)ఇత్యాదినా.-
“అఙ్గంవపుర్వర్ష్మపురంప్రతీకమ్”౧ ఇతి [1] నైఘణ్డుకాః.
౧౭౪౦. “ఏవమ్ఉభయలిఙ్గత్వోభయవిభూతిమత్త్వప్రతిపాదక
వచనైర్విరో[2]ధాత్,- [తో[3]శ్చ,-
౧౭౪౧. వచనంబ్రహ్మణస్తిరోధానాదికం నప్రతిపాదయతీతి హి
౧౭౪౨. వచనతత్ప్రామాణ్యాదేర్మిథ్యాత్వాభ్యుపగమాచ్చ,-
౧౭౪౩. “నహివచనవిరోధే న్యాయః ప్రవర్తతే”౨ ఇతిపరిహార
స్త్వత్పక్షేవక్తుమశక్యః.- [15]
౧౭౪౪. అస్మత్పక్షేతుజీవస్వరూపతిరోధానాదేర్వచనాన్తరవి
రోధాభావాత్తద్వాక్యంప్రతిపాదయతీతి.-
౧౭౪౫. అనేన,వచనతత్ప్రామాణ్యాదేర్మిథ్యాత్వా[4]భావాత్,-
౧౭౪౬. “నహివచనవిరోధేన్యాయః ప్రవర్తతే”౩ ఇతిపరిహార
స్సువచ ఏవ” ఇత్యభిప్రాయః. [20]
(౫౪౧) ౧౭౪౭. ఏవమభిప్రేతస్యపరిహారస్యాఽస్పష్టత్వాత్,-
౧౭౪౮. తమజానన్ ఉపపత్త్యైవపరిహారమపేక్షమాణః పూర్వ
సో[5]పాలమ్భంచోదయతి (ననుచ-) ఇతి. [పక్షీ,
(౫౪౨)-(౫౪౬) } ౧౭౪౯. పరిహరతి (ఉచ్యతే-) ఇత్యాదినా.
(౫౪౩) ౧౭౫౦. “నకేవలం[6] వచనవిరోధాదేవపరిహారః,- [25]
౧౭౫౧. [7]కేవలతర్కేణాపి పరిహారోవిద్యతే,”
ఇత్యభిప్రాయేణాహ (ఏవమ్-) ఇతి.-

౧॥

మూ.— ౧ ఆపస్తమ్బోపి. ౨. ౨ సర్వేపివగుహా. ౨-౪-౫-౬-౯-౧౦.
౩ జీవాత్మసంఘా. ౧. ౪ క. ౩-౭-న. ౫ అనేనపరిహారేణ. ౬. [30]

వ్యా.— ౧ నైఘుణ్డుకాః. ౬-౭-౯. ౨ ధాదద్వైతవచ. ౩. ౩ చ. ౩-న. ౪ భావా
చ్చ. ౩-౬. ౫ పలమ్భమ్. ౧-౭. ౬ వచనాన్తరవిరోధాభావాదేవ. ౩. ౭ కేవల. ౬-న.

(౫౪౪.) ఆత్మధర్మభూతస్య చైతన్యస్యస్వాభావికస్యాపి,కర్మణా-
(౫౪౫.) పారమార్థికంసంకోచంవికాసంచబ్రువతామ్,-
(౫౪౬.) సర్వమిదంపరిహృతమ్.-

౧౭౫౨. (ఏవమభ్యుపగచ్ఛతాం)- తత్ప్రమాణం [1]ప్రమేయంచ, పారమార్థికత్వేనాఽభ్యుపగచ్ఛతామిత్యర్థః.
(౫౪౪) ౧౭౫౩. (ఆత్మధర్మభూతస్య-) ఇత్యనేన స్వరూపవ్యావృత్తిః
(౫౪౫) ౧౭౫౪.(పారమా[2]ర్థికంసంకోచంవికాసంచబ్రువతామ్-) ఇతి-
౧౭౫౫."నహిబ్రహ్మజ్ఞానవాదినా,సంకోచవికాసావక్తుంశక్యౌ?-
౧౭౫౬. తథాసతితావపివ్యావహారికౌస్యాతామ్. [10]
౧౭౫౭. నపరమార్థౌ.-
౧౭౫౮.సంకోచవికాసయోరప్యపారమార్థ్యే,సంకోచవికాస
విషయభ్రమహేతుతయాతిరోధానంవక్తవ్యమ్,-
౧౭౫౯. తతోఽపివ్యావహారికసంకోచాభ్యుపగమే,-
౧౭౬౦. తద్విషయభ్రమహేతుతయాపునరపితిరోధానమ్,[15]
ఇత్యనవస్థాస్యాత్-" ఇత్యభిప్రాయేణ,
౧౭౬౧. (పారమా[4]ర్థికసంకోచంవికాసంచ-)ఇత్యుక్తమ్.
(౫౪౬) ౧౭౬౨. (సర్వమిదంపరిహృతమ్-) ఇతి-
౧౭౬౩. "దేవాదిభ్రమస్యాధిష్ఠానస్ఫురణసాపేక్షత్వాత్,-
౧౭౬౪.ధర్మిస్వరూపంస్వయంప్రకాశరూపంఅధిష్ఠానతయాస్ఫు
౧౭౬౫. నాత్రజ్ఞానాన్తరాపేక్షా అజడత్వాత్.- [రతి,-
౧౭౬౬. జడత్వాద్ధి, శుక్త్యాదే[5]ర్జ్ఞానాన్తరాపేక్షా?-
౧౭౬౭. ఏవంధర్మిస్వరూపమధిష్ఠానంస్ఫురతి,
౧౭౬౮. భ్రమవిరోధినోఽణుత్వనిత్యత్వాద్యాకారాః,- [తే-
౧౭౬౯. తేజ్ఞానాన్తరవేద్యాఇతి,తత్తిరోధానాద్భ్రమఉపపన్న

పా.—౧ తత్ప్రమేయం. ౯. ౨ ర్థికసంకో. ౧-౨-౭. ౩ అపి. ౧-౯.
౪ ర్థికసంకోచవికా. ౧. ౫ జ్ఞానాన్తరా. ౩

(౫౪౭.) భవతస్తుప్రకాశఏవ [1] స్వరూపమితి,ప్రకాశో [2] నధర్మభూతః,-
(౫౪౮.) తస్యసంకోచోవికాసోవానాభ్యుపగమ్యతే,
(౫౪౯.) ప్రకాశప్రస [3] రానుత్పత్తిమేవ,-

౧౭౭౦. ‘తిరోధానంచప్రకాశనివృత్తిః,- [5]
౧౭౭౧. ప్రకాశశ్చనజ్ఞానస్వరూపః,-
౧౭౭౨. అపితుప్రసరాఖ్యోజ్ఞాన [1] ధర్మః,
౧౭౭౩. ప్రకాశరూపప్రసరాభావశ్చసంకోచః,-
౧౭౭౪. [2] భావాన్తరస్యైవాభావత్వాత్.-
౧౭౭౫. సంకోచాభావఃప్రసరః,- [10]
౧౭౭౬. సఏవతిరోధాననివృత్తిరితి నతదాభ్రమః.-
౧౭౭౭. ఏవంసతిజ్ఞానంధర్మిస్వరూపంచనిత్యమ్,-
౧౭౭౮. జ్ఞానధర్మభూతప్రసరస్యైవప్రకాశత్వాత్.-
౧౭౭౯. తదభావస్యచసంకోచత్వాత్,- [ద్యతే", ఇత్యర్థః.
౧౭౮౦. ప్రసరాఖ్యప్రకాశనివృ [3] త్తిరూపంతిరోధానముపప [15]
(౫౪౭) ౧౭౮౧. అయంపరిహారోభవ [4] త్పక్షేవక్తుంనశక్యతే-
౧౭౮౨. ఇత్యాహ (భవతస్తు-)ఇతి.
౧౭౮౩. స్వరూపేపిప్రకాశే తస్యసంకోచవికాసా వభ్యుపగ
తౌచేత్, నస్వరూపనాశః,
(౫౪౮) ౧౭౮౪. తథాచనాభ్యుపేతమిత్యాహ (తస్య-) ఇతి. [20]
(౫౪౯) ౧౭౮౫. త్వన్మతేసంకోచవికాసా [5] వభ్యుపగతౌస్యాతామ్,
తతఃకథంప్రకాశనివృత్తిః,-
౧౭౮౬. ఇత్యత్రాహ (ప్రకాశప్రసర-)ఇతి.-
౧౭౮౭. ప్రకాశఏవప్రసరః-(ప్రకాశప్రసరః).
౧౭౮౮. యద్వాప్రకాశశబ్దవాచ్యస్యజ్ఞానస్య ప్రసరః- [25]
తస్యా (నుత్పత్తిః) ఇత్యర్థః.

మూ.—౧ వస్తుస్వరూ. ౧. ౨ నామధర్మ. ౧. ౩ రణానుత్పత్తి. ౧.

వ్యా.—౧ ధర్మఃప్రకాశఃప్రకా. ౩-౪-౫-౬-౭. ౨ భావస్యైవఅభావాభావ
త్వాత్. ౧-౨-౭. ౩ నివృత్తిరూపతిరో. ౨-౪-౫-౬. ౪ త్పక్షేనోపపద్యతే ఇత్యా. ౬.
౫ అభ్యుపేతౌ. ౧-౨-౪-౫-౬-౭. [30]

(౫౫౦.) తిరోధానభూతాః,-
(౫౫౧.) కర్మాదయ ఇతి.
(౫౫౨.) అవిద్యా చేత్ తిరోధానం తిరోధాన [1] భూతయా తయా,
(౫౫౩) స్వరూప [2] భూతప్రకాశనాశప్రసంగ ఏవోక్తః,- [5]
(౫౫౪.) [3]అస్మాకం చాఽవిద్యారూపేణ కర్మణా, స్వ[4]రూపనిత్యధర్మభూతజ్ఞాన
ప్రకాశస్సంకుచితః తేన దేవాదిరూపాత్మాభిమానో భవతీతి విశేషః.

౧౪౮౯. ప్రకాశశబ్దోఽపి [1] ధర్మిపరో ధర్మపరశ్చ,-
౧౪౯౦. భానుర్భాసుమాన్ తేజస్తేజస్వీతివత్. [వ్యావృత్తితౌ.
౧౪౯౧. ఏవకారేణ స్వరూపాభావధర్మభూత[2]జ్ఞానాభావా[3]చ-
(౫౫౦) ౧౪౯౨. (తిరోధానభూతాః) - తిరోధాయకభూతాః.
(౫౫౧) ౧౪౯౩. (కర్మాదయ) ఇతి.-
౧౪౯౪. (ఆది) శబ్దేన ప్రకృతిః, వాసనా చ గృహ్యతే,-
౧౪౯౫. "వాసనారేణుకుణ్ఠితః" [1] "గుణమాయాసమావృతః"
ఇత్యాదివచనాత్. [15]
(౫౫౨) ౧౪౯౬. ఏవం స్వపక్షే పరపక్షేఽపి స్వరూప[4]నాశప్రసంగతదప్రసం
గరూపవైషమ్యం వక్తుం తదుపయోగ్యర్థశిక్షోక్తా.-
౧౪౯౭. అథ స్వరూపనాశ ప్రసంగతదప్రసంగరూపవైషమ్యం-
దర్శయతి (అవిద్యా చేత్-) ఇతి.
౧౪౯౮. "ప్రకాశనివృత్తిర్హి (తిరోధానమ్)?- [20]
౧౪౯౯. స్వరూపస్య ప్రకాశరూపత్వాత్ప్రకాశనివృత్తిరూపం-
తిరోధానం స్వరూపనాశస్స్యాదిత్యర్థః.-
౧౫౦౦. అస్మన్మతే, ఆత్మధర్మభూత [6] జ్ఞానసంకోచస్తిరోధిరితి.-
ధర్మిస్వరూపస్య జ్ఞానస్య చ నిత్యత్వముపపద్యతే,-
౧౫౦౧. తేన సంకోచేన భగవదపరోక్ష్యాకారాగ్రహణాత్,-
భగవన్మోఽప్యుపపద్యతే" ఇత్యర్థః.

౧॥ వి-పు. ౬-౭. ౧౯. ౨॥ జిత. ౩-శ్లో.

మూ.—౧ భూతయావిద్యయాస్వ. ౨-౪-౫-౮-౯. ౨ భూత. ౧-౩-౭-న.
౩ అస్మాకత్త్వవి. ౨-౮-౯-౧౦. ౪ రూపవన్నిత్యభూత. ౧. ౫ దేహాది. ౮. [30]

వ్యా.—౧ వ్యక్తిపరో. ౭. ౨ జ్ఞానబావా. ౧. ౩ చ. ౩-న. ౪ నాశాప్ర
సంగ. ౧-౪-౫-౬. ౫ తత్ప్రసంగ. ౩-౪-౫-౬. ౬ జ్ఞానస్యసంకో. ౩.

(౫౫౫.) యథోక్తమ్ “అవిద్యాకర్మసంజ్ఞాఽన్యాతృతీయా శక్తిరిష్యతే॥
(౫౫౬.) యయా క్షేత్రజ్ఞశక్తిస్సా వేష్టితా నృపసర్వగా।-
(౫౫౭.) సంసారతాపానఖిలానవాప్నోత్యతిసన్తతాన్॥
(౫౫౮.) తయా తిరోహితత్వాచ్చ శక్తిః క్షేత్రజ్ఞసంజ్ఞితా।- [5]
సర్వభూతేషుభూపాల।-
(౫౫౯.) తారతమ్యేనవర్తతే॥” ౧ ఇతి-

౧౮౦౨. “నను భ్రమవిరోధ్యాకారో నామాఽసాధారణధర్మః,-
౧౮౦౩. ఆత్మనోఽసాధారణబుద్ధి[1] సుఖేచ్ఛాదయోగృహ్య
న్త ఇతిభ్రమోనోపపద్యతే” ఇతిచే[2]న్న- [మ్,-
౧౮౦౪. అసాధారణధర్మస్య భ్రమవిరోధిత్వే ద్వయమపేక్షిత
౧౮౦౫. స్వరూపజ్ఞానమ్, అసాధారణత్వేన జ్ఞానంచ,-
౧౮౦౬. శుక్తిత్వాదయోఽపి,అన్యథాఽసాధారణత్వేన-
జ్ఞాతా ఏవ[3] హి భ్రమవిరోధినః?-
౧౮౦౭. అధ్యాసాత్-అసాధారణత్వాగ్రహణమ్, [15]
౧౮౦౮. అసాధారణత్వాగ్రహణాత్-అధ్యాసః-
ఇతిపరస్పరాశ్రయో నదోష[4] స్స్యాత్
౧౮౦౯. బీజాఙ్కురన్యాయాత్ ఇతి-
౧౮౧౦. ఏవంతర్కేణైవపరిహారఉక్తః.
(౫౫౫) ౧౮౧౧. స్వోక్తార్థే తర్కసరణిః ప్రమాణానుసారిణీ- [20]
ఇతిదర్శయతి (యథోక్తమ్-) ఇతి-
(౫౫౯) ౧౮౧౨. [తారతమ్యేనవర్తతే]-ఇత్యనేన జ్ఞానస్యసంకోచవికా
సౌసిద్ధౌ,
౧౮౧౩. నహ్యణుమాత్రస్యస్వరూపస్యతారతమ్యమ్- [మితి-
౧౮౧౪. తస్మాత్ ధర్మభూతజ్ఞానద్వారకమేవాఽఽత్మనస్తారతమ్య
౧౮౧౫. జ్ఞానద్వారకత్వంచతత్రైవోపరితనైశ్శ్లోకైర్వివృతమ్.-

౧॥ వి-పు. ౬-౭-౬౧.

వ్యా —౧ సుఖదుఃఖేచ్ఛా. ౧-౨-౩. ౨ న. ౪-౫-౭-న. ౩ హి. ౩-౪-౫-న.
౪ స్యాత్. ౧-న.

(౫౬౦.) క్షేత్రజ్ఞానాం స్వధర్మ[1]భూతజ్ఞానస్య, కర్మసంజ్ఞయాఽవిద్యయా
(౫౬౧.) అపిచ, [సంకోచం వికాసంచ దర్శయతి.
(౫౬౨.) ఆచ్ఛాదికాఽవిద్యా,-[2] శ్రుతిభిస్త్వయోపదేశబలాచ్చ,-
(౫౬౩.) బ్రహ్మస్వరూపతిరోధానహేతు[3]దోషరూపా,-ఆశ్రీయతే.- [5]
(౫౬౪.) తస్యాస్తు మిథ్యారూపత్వేన,

---

(౫౬౦) ౧౮౧౬. "అప్రాణిమత్సు స్వల్పాసా స్థావరేషు"[1] ఇత్యాదిభిః-
౧౮౧౭. ఉదాహృతశ్లోకార్థమాహ (క్షేత్రజ్ఞానామ్-) ఇతి.
౧౮౧౮. (అత్రోచ్యతే) *ఇత్యాదిగ్రన్థస్యాయమర్థః ప్రతిపాద్యః.-
౧౮౧౯. "'స్వరూపనాశప్రసక్తప్రభృతీని యాని దూషణాని, [10]
త్వ[2]న్మతేలత్యన్తే,-
౧౮౨౦. తేషామస్మన్మతేపి సామ్యాపాదనమనుపపన్నమ్;-
౧౮౨౧. నిర్విశేషత్వజీవబ్రహ్మైక్యజగన్మిథ్యాత్వప్రయుక్తత్వా
త్తేషాం దూషణానామ్;-' [ముక్తమ్:
౧౮౨౨. ఇత్యభిప్రాయేణ, (స్వభావతః-) *ఇత్యాదిగ్రన్థజాత
౧౮౨౩. 'మస్మత్సామాన్యేనోక్తమితి, [ప్రాయేణ,
౧౮౨౪. ప్రస్తుతచోద్యవిశేషస్య, కఃపరిహారఉక్తః?, ఇత్యభి
౧౮౨౫. (ననుచకిమనేనాడమ్బరేణ?-) *ఇత్యాదిచోద్యముక్త
౧౮౨౬. '(ఉచ్యతే) *ఇత్యాదినా,- [మ్:
౧౮౨౭. ప్రస్తుతచోద్యవిశేషపరిహారశ్చో[3]క్తః:" ఇతి. [20]
(౫౬౧) ౧౮౨౮. అథ, స్వరూపానుపపత్తిమాహ [4](అపిచ-) ఇతి.
(౫౬౨) ౧౮౨౯. (ఆచ్ఛాదికా-)ఇత్యాదినా,తదభ్యుపగతప్రకారమాహ.
(౫౬౩) ౧౮౩౦. [5](ఆచ్ఛాదికాఽవిద్యా) శబ్దవివరణార్థమ్,
౧౮౩౧.(బ్రహ్మస్వరూపతిరోధానహేతుదోషరూపా-)ఇత్యుక్తమ్.
(౫౬౪) ౧౮౩౨. దూషయతి (తస్యాః) ఇతి.- [25]

౧॥ వి-పు. ౬-౭-౬౪.

మూ.—౧ భూతస్వజ్ఞాన. ౬-౮-౯. ౨ శ్రుతేస్త్వచ్చో[illegible]. ౧-౩-౭.
౩ ర్దోషరూపా. ౧. * (౪౭౮). * (౪౭౯). * (౫౪౧). * (౫౪౨).

వ్యా.—౧అప్రాణివత్సు. ౯. =౭౧౭= "తనస్వల్పా[illegible]ప్రాణిషు" ఇతిశ్రీధరీయే. "అధికా
శజ్ఞా—తు-కృత్స్నస్య భూతజాతస్య ప్రాణాపానాది ప్రవృత్త్యాదిదర్శనాత్ ప్రసిద్ధవిషప్రాణినో
జగత్కారణతయా నిర్దేశమర్హతీతి. పరిహారస్తు శిలాకాష్ఠాదిషు చేతనస్వరూపే చలితదభావాత్"
ఇతి శ్రీభా. ౧-అ. ౧-పా. ప్రాణాధికరణే. ౨ మతేపిసంసక్తే. ౪-౫-౬-౩-౭.
వక్ష్యన్తే. ౧-౨. ౩ఉక్తఇత్యర్థః ప్రతిపాద్యఇతి. ౪-౫-౬. ౪ అపిచేత్యాదినాతదభ్యు. ౧.
౫ మాహఆచ్ఛాదికేతిఅవి. ౧.

(౫౬౫.) ప్రపఞ్చవత్,-స్వదర్శనమూలదోషాపేక్షత్వాత్,
(౫౬౬.) న,-సా,-మిథ్యాదర్శనమూలదోషస్స్యాదితి,-
(౫౬౭.) బ్రహ్మైవమిథ్యాదర్శనమూలంస్యాత్:-

౧౮౩౩. "యథా, ప్రపఞ్చో,- (మిథ్యా) త్వేన,-స్వ (దర్శన) హేతు (దోషా) న్తరా (పేక్షః),-
౧౮౩౪. తథా,దోషోపి,-మిథ్యాత్వాత్,-దోషాన్తరాపేక్షః,"
౧౮౩౫. ఇత్యనవస్థాదుస్థత్వాత్,-
౧౮౩౬. (న,-సా),-భేదభ్రమ (మూలదోషస్స్యాత్:-)
౧౮౩౭. అతః, పరమార్థదోషేఽభ్యుపగన్తవ్యేసతి,- [10]
౧౮౩౮. [1]తస్యబ్రహ్మావ్యతిరిక్తత్వేఽద్వైతహానిప్రసంగాత్,
౧౮౩౯. బ్రహ్మైవదోషస్స్యాత్:" ఇత్యర్థః.

(౫౬౫) ౧౮౪౦. "ఉపపాదకస్యోపపాదకాన్తరాపేక్షా నభవతీతిన్యాయః౹పరమార్థవిషయ ఇతి,-
౧౮౪౧. న,-తేనాఽత్రపరిహారశ్శక్యతేవక్తుమ్:- [15]
౧౮౪౨. 'కథమ్?:-'
౧౮౪౩. ఉచ్యతే:-
౧౮౪౪. ఉపపాదకస్యోపపాదకాన్తరానపేక్షత్వంనామ,-
౧౮౪౫. [2]పరప్రతీతేః,-స్వప్రతీతేశ్చ,-స్వస్యైవహేతుత్వమ్;-
౧౮౪౬. తచ్చ, పరమార్థవిషయేసంభవతి;- [20]
౧౮౪౭. పరమార్థోహి [3]ప్రతీతినిరపేక్షమ్,-స్వరూపేణసన్,-
౧౮౪౮. స్వప్రతీతేః,-పరప్రతీతేశ్చ,-హేతుర్భవతి?:-
౧౮౪౯. అపరమార్థస్తు, నస్వరూపేణసన్;-
౧౮౫౦. అతః, స్వవిషయప్రతీత్యతిరేకేణ [4] సత్తాభావాత్,
౧౮౫౧. ఆత్మాశ్రయదోషః౹ప్రసజేత్;- [25]
౧౮౫౨. నహిప్రతీతిః,స్వయమేవ [5] స్వాత్మనోహేతుర్భవతి?:-
౧౮౫౩. [5]ఇత్యాత్మాశ్రయదోషప్రసంగాత్:-
౧౮౫౪. ఉపపాదకస్యోపపాద కాన్తరానపేక్షత్వరూపన్యాయేన,నాత్రపరిహారశ్శక్యతేవక్తుమ్:"ఇత్యభిప్రాయేణ-
౧౮౫౫. (స్వదర్శనమూలదోషాపేక్షత్వాత్-) ఇత్యుక్తమ్.

వ్యా.—౧ తస్యచ. ౧. ౨ నామతదపరప్రతీ. ౪-౫. ౩ స్వపరనిరపేక్షః ప్రతీ.౬. ౪ సత్తాభావా, ౩-౪-౬. ౫ స్వభానహేతు. ౪-౬. ౫,౬ ఇతి. ౪-౫-౬-న.

(౫౬౮) తస్యా[illegible]నాదిత్వేఽపి,

(౫౬౯) [illegible]దేవ,-బ్రహ్మస్వరూపత్వేనైవానాదిత్వాత్ ,-

౧౮౫౬. "అన్యోన్యాశ్రయదోషోపగమాత్ ,

౧౮౫౭. [illegible]ఉపపాదకమపపాద[illegible]న్తరా[illegible] [9]

ఇతిన్యాయేన, [illegible]నా[illegible]క[illegible]త్వం

సువచం భవతి,-

౧౮౫౮. ఉపపాదక[illegible]న్తరానపేక్ష[illegible]న్యాయేన[illegible]

ష్టానాఽనవస్థాయా[illegible]పరిహృతత్వాత్ ;-

౧౮౫౯. ఇత్యేవమ్, అనవస్థాపరిహారార్థమ్,[illegible]పరిహార [10]

పరిహారార్థంచ, బ్రహ్మైవదోషసాస్యాత్ :" ఇత్యర్థః

(౫౬౮)-
(౫౬౯) } ౧౮౬౦. "ప్రపఞ్చస్య, ఆదిమత్త్వే[illegible]దోషాన్తరసాపేక్షత్వమ్,

౧౮౬౧. దోషస్యత్వనాదేః నదోషాన్తరాపేక్షా;" ఇతిచేత్ :-

౧౮౬౨. తత్రాహ (తస్యాత్వనాదిత్వేఽపి-) ఇతి-

౧౮౬౩. "జీవభేదస్యస్వరూపానాదిత్వేఽపిదోషసాపేక్షత్వా

భ్యుపగమాత్ , జీవభేదోఽత్రప్రతిబన్దిత్వేనఅభిప్రేతః;

౧౮౬౪. మిథ్యా[illegible]క్తి[illegible]నత్వవ్యతిరేకేణస్వరూపా

భావాత్ , [illegible]ప్రసంగాత్ ,-

౧౮౬౫. [illegible]స్వరూప[illegible]ప్రయుక్తత్వేన[illegible]క్తదోష

౧౮౬౬. [illegible]క్త[illegible]ప్ర[illegible] [illegible]

౧౮౬౭. [illegible]స్యస్వరూపానాదిత్వమే

వానుపపన్నమ్:" ఇత్యభిప్రాయః-

౧౮౬౮. "జీవభేదస్యస్వరూపానాదిత్వేఽపి,మి[illegible]

౧౮౬౯. (బ్రహ్మస్వరూపత్వేనైవానాదిత్వాత్),-[illegible]ప్రసంగాత్ ;

౧౮౭౦. [illegible]స్వరూపప్రయుక్తత్వే[illegible]

౧౮౭౧. [illegible]ప్రసంగాచ్చ;-

౧౮౭౨. తర్హ్యనహేతుదోషాపే[illegible]స్తి: ఇతిచేత్ :-

౧౮౭౩. [illegible]దోషస్యాపితత్తుల్యమ్:" ఇత్యర్థః

వ్యా.—౧ [illegible] ౯. [illegible] ౩ అపి. [illegible]

౯ ప్రయుక్తదోష [illegible] [illegible]

(౫౭౦·) *దర్శనమూల-పరమార్థదోషానభ్యుపగమాచ్చ,-
(౫౭౧.) బ్రహ్మైవ,-తద్దర్శనమూలంస్యాత్;
(౫౭౨·) తస్య,-నిత్యత్వాత్,-అనిర్మోక్షఏవ·-*

(౫౭౦) ౧౮౭౪· (పరమార్థదోషానభ్యుపగమాచ్చ-) ఇతి·- [5]
౧౮౭౫· అద్వైతహానిప్రసంగాదితిభావః. [దోషస్స్యాదిత్యర్థః
(౫౭౧) ౧౮౭౬. ఏవమ్ అనవస్థాఽద్వైతహానిపరిహారార్థం(బ్రహ్మైవ)
(౫౭౨) ౧౮౭౭. తతఃకిమనిష్టం [1]స్యాదిత్యత్రాహ (తస్య-) ఇతి.-
౧౮౭౮. ‘‘దుర్ఘటత్వేనాఽనవస్థాపరిహారోఽప్యతి[2]దుర్బలః;
౧౮౭౯· తథాసతి, తత్త్వజ్ఞానోదయేఽపిసా*తిష్ఠతు,- [10]
౧౮౮౦· ఉపపత్త్యనపేక్షత్వాత్;-
౧౮౮౧· ‘నహినివర్తకసంనిధౌనివర్త్యంతిష్ఠతి?:’-ఇతిచేత్:-
౧౮౮౨· తర్హి ఉపపత్తిమతీసేతి నదుర్ఘటత్వమ్:-
౧౮౮౩· కిఞ్చ, ప్రపఞ్చస్యాపిమిథ్యాత్వేన దుర్ఘటత్వాత్,-
మూలదోషాపేక్షానస్యాత్;- [15]
౧౮౮౪. ‘కారణేనవినా, కార్యమ్ నసంభవతి’ ఇతిచేత్,-
౧౮౮౫· ఉపప[3]త్త్యపేక్షత్వం స్యాత్;-
౧౮౮౬· జీవభేదోపిదుర్ఘటత్వాన్మూలదోషానపేక్షస్స్యాత్;-
౧౮౮౭. [5]అధిష్ఠానాపారమార్థ్యేపి, దుర్ఘటత్వాత్,-
అధిష్ఠానాన్తరానపేక్షత్వేన, అనవస్థా [6]నస్యాత్; [20]
౧౮౮౮· దుర్ఘటత్వంనామ,-పరమార్థత్వ ప్రయుక్తోపపత్త్యనపే
౧౮౮౯· అపరమార్థత్వప్రయుక్తోపపత్తిరపేక్షితైవ;-[క్షత్వమ్;-
౧౮౯౦· యథా, ప్రాసాదనిగరణాదిషు పరమార్థత్వ ప్రయు
క్తోపపత్తిః- [త్రా;-
౧౮౯౧· అల్పాస్యేన విపులనిగరణాయోగరూపా, అనపేక్షి
౧౮౯౨· నిగరణసాధనస్య, నిగ[7]రణీయాద్విపులత్వంహ్యపేక్షి
తమ్,-పారమార్థ్యే?;-
౧౮౯౩. తచ్చ, ప్రాసాదనిగరణాదావనపేక్షితమ్:-

వ్యా.—౧ స్యాత్తత్రాహ. ౧. ౨ దుర్లభః ౭. ౩ పత్త్యనపేక్ష. ౩. ౪ నస్యాత్. ౩. ౫అధిష్ఠానపార. ౪-౫-౮. ౬ న. ౪-౫-౮-న. ౭ రణీయవిపుల. ౪-౫.
* (తద్దర్శన) ౮-౯. * (ఏవ) ౧-౨-౩-న. * ఆచ్ఛాదికాఽవిద్యా.

(౫౭౩.) అతఏవ[illegible],-

(౫౭౪.) «ఏకమేవశరీరంజీవవత్, నిర్జీవానీతరాణి ¹ శరీరాణి*,-

(౫౭౫.) యథాస్వప్నదృష్ట నానా ² విధశరీరాణాంనిర్జీవత్వమ్;-

(౫౭౬.) తత్ర ³ స్వప్నేద్రష్టుశ్శరీరమేకమేవజీవవత్,- [5]

(౫౭౭.) తస్యస్వప్న⁴వేళాయాందృశ్యభూతనానావిధానన్తశరీరాణామ్-
నిర్జీవత్వమేవ.

(౫౭౮.) అనేనైకేనైవపరికల్పితత్వాత్,జీవాః-మిథ్యాభూతాః":-

౧౮౯౪. ¹ఏవమ్, పరమార్థత్వప్రయుక్తోపపత్తిరేవాఽనపేక్షితా,-

౧౮౯౫. అపరమార్థత్వప్రయుక్తోపపత్తిస్త్వపేక్షితా,- [10]

౧౮౯౬. '[illegible]అపరమార్థత్వప్రయుక్తేతి,-

౧౮౯౭. తదపేక్షయాఽనవస్థా' ఇతిచేత్,:-

౧౮౯౮. దోషశ్చాఽపరమార్థత్వప్రయుక్తఇతి,- [ఇతి.

౧౮౯౯. దోషాపారమార్థ్యే, తదపేక్షయాఽనవస్థాస్యాత్:"

(౫౭౩) ౧౯౦౦. ఏకజీవవాదంనిరాకరోతి (అతఏవ-) ఇతి.- [15]

౧౯౦౧. (అతఏవ) - బ్రహ్మవ్యతిరిక్తస్య కృత్స్నస్యమిథ్యా
త్వాభ్యుపగమా ² దేవ, ఇత్యర్థః.

(౫౭౪) ౧౯౦౨. కింనిరస్తమ్ఇతిశఙ్కాయామ్,నిరసనీయముపన్యస్యతి-
(ఏకమేవ-) ఇతి.

(౫౭౬)-(౫౭౯) ౧౯౦౩. «స్వప్నదృష్టశరీరాణాం నిర్జీవత్వే, [20]

౧౯౦౪. కథమ్, ఏకస్యసజీవత్వమ్,ఇతరేషాంనిర్జీవత్వంచ?-"

౧౯౦౫. ఇతిశఙ్కాయామ్,-

౧౯౦౬. ఏకస్యసజీవత్వమితరేషాంనిర్జీవత్వంచాహ,-
(తత్ర-) ఇ ³ త్యాది గ్రన్థద్వయేన.

(౫౭౮) ౧౯౦౭. "తేషాంమిథ్యాత్వంకథమ్" ఇత్యత్రాహ-(అనే [25]
నైకేనైవ-) ఇతి.

మూ.—౧ శరీరాణి. ౧-౨-౯-న. ౨ విధ. ౧-౯-న. ౩ స్వప్న. ౧-౮. ౪ వేలాయామ్.౬.

వ్యా.—౧ ఏవమ్. ౪-౫-న ౨ ఏవ. ౩-న. ౩ ఆది. ౭-న. *(౪౪).

(౫౭౯.) ఇతి.

(౫౮౦.) బ్రహ్మణా, స్వస్వరూపవ్యతి[1]రిక్తస్య జీవభావస్య,-సర్వశరీరాణాంచ,-కల్పితత్వాత్,

(౫౮౧.) ఏకస్మిన్నపిశరీరే,శరీరవత్,-జీవసద్భావస్య-మిథ్యారూపత్వాత్,

(౫౮౨.) సర్వాణిశరీరాణిమిథ్యారూపాణి,-

(౫౮౩.) తత్ర జీవభావశ్చమిథ్యా[2]రూపః, ఇతి,

(౫౮౪.) ఏకస్యశరీరస్య,-తత్రజీవసద్భావస్యచ,నకశ్చిద్విశేషః.

---

(౫౭౯) ౧౯౦౮. (ఇతి)-సమాప్తౌ.

(౫౮౦) ౧౯౦౯. ఏతత్,కథంనిరస్తంభవతిఇతిశఙ్కాయామ్(అత [10] ఏవే) త్యభిప్రేతమర్థం వివృణోతి (బ్రహ్మణా-) ఇతి.

౧౯౧౦. (జీవభావః)-జీవత్వమ్.

౧౯౧౧. "కిమ్,-ప్రాతిభాసికజీవైకత్వముచ్యతే?-

౧౯౧౨. ఉత, పారమార్థికజీవైకత్వమ్?-

౧౯౧౩. ప్రాతిభాసికజీవైకత్వంచేత్:- [15]

౧౯౧౪. స్వప్నజాగరయోర్జీవబహుత్వ[1]ప్రతిభాసాత్,-

౧౯౧౫. దృష్టాన్తదార్ష్టాన్తికయోః-

౧౯౧౬. జీవబహుత్వప్రతిభాసస్సార్వలౌకికో[2]విరుధ్యేత,-

౧౯౧౭. పారమార్థికజీవైకత్వంచేత్:-

౧౯౧౮. ఏకోపిజీవో,నపారమార్థికతయాఽభ్యుపగతఇతి,-[20]

౧౯౧౯. తత్,సుతరామనుపపన్నమ్:" ఇత్యభిప్రాయః.

౧౯౨౦. (బ్రహ్మణా) - (కల్పితత్వాత్-) ఇత్యన్వయః.

౧౯౨౧.(స్వస్వరూపవ్యతిరిక్తస్య-)ఇతి,-హేతుగర్భవిశేషణమ్.

(౫౮౪) ౧౯౨౨. (నకశ్చిద్విశేషః) ఇతి.-

మూ.—౧ రిక్తస్యతస్యసర్వ. ౧ ౭. ౨ భూతఇతి. ౧-౯. [25]

వ్యా.—౧ ప్రాతిభాసా. ౪-౫. ౨ విరుధ్యతే. ౪-౫.

(౫౮౫.) అస్మాకంతు, [illegible]స్వప్నే, [illegible]కస్య, తస్మిన్నాత్మసద్భావ
(౫౮౬.) [illegible]యా ప[illegible]బాధితత్వాత్,- [స్య చ,-
(౫౮౭.) అన్యే[illegible]జీవానాంచ బాధితత్వాత్,-
(౫౮౮.) తేసర్వే మిథ్యాభూతాః, [5]
(౫౮౯.) స్వశరీర మేకమ్,-తస్మిఞ్జీవభావశ్చ పరమార్థః" ఇతివిశేషః.
(౫౯౦.) అపిచ; "[illegible]నిమ్మ[illegible]ః?, సాచకీదృశీ?," ఇతివివేచనీయ
(౫౯౧.) "ఐక్యజ్ఞానంనివర్తకమ్,- [మ్.-

౧౯౨౩. "ప్రాతిభాసికత్వమ్, 1 స్వప్నదృష్టశరీరస్థస్య, [illegible]
శరీరస్థస్యచ,-జీవభావస్య, అవిశిష్టమ్,- [10]

౧౯౨౪. పారమార్థికత్వంతు, నకస్యచిదపి;" ఇత్యర్థః.

(౫౮౫) ౧౯౨౫. "[illegible]సత్త్యత్వపక్షే,కథమ్, 2 స్వప్నద్రష్టృతద్వ్య
శ్య విశేషస్సిద్ధ్యతి?" ఇత్యత్రాహ (అస్మాకంతు-)ఇతి.

(౫౮౯) ౧౯౨౬. (తస్మిఞ్జీవభావశ్చ)- జీవస[illegible]

౧౯౨౭. లోకసిద్ధ[illegible]ప్రక్రియయాస్వాప్నార్థానాంబాధాభ్యు [15]
పగమః,-

౧౯౨౮. సూత్రకారేణాపిహితథాకృతమ్?-

౧౯౨౯. "వైధర్మ్యాచ్చనస్వప్నాదివత్"౧ ఇత్యత్ర.

౧౯౩౦. ఏవమ్, ఏకజీవవాదప్రసంగాత్-నిరస్తః.

(౫౯౦)-
(౬౦౪) } ౧౯౩౧. [illegible]నుపపత్తిమ్నివృత్త్యనుపపత్తిం చాఽఽహ-

౧౯౩౨. (అపిచ-) ఇత్యాదినా.

౧౯౩౩. (కిం) శబ్దః-క్షేపార్థః.

(౫౯౧) ౧౯౩౪. నివర్తకనివృత్త్యోరుపపరాభ్యు పగతప్రకారం శఙ్కతే
(ఐక్య-) ఇతి.

౧॥ బ్ర-సూ-. ౨-౨-౨౯. [25]

మూ.—౧ స్వప్న. ౧-౨. ౨ చ. ౧-౪-౫-న.

వ్యా.—౧ స్వప్నదృష్టశ. ౩-౪-౫. ౨ స్వప్నే. ౪-౫.

(౫౯౨.) నివృత్తిశ్చ,-అనిర్వచనీయప్రత్యనీకాకారా," ఇతిచేత్:-
(౫౯౩.) అనిర్వచనీయప్రత్యనీకమ్,-నిర్వచనీయమ్.-
(౫౯౪.) తచ్చ,-సద్వా?-అసద్వా?-ద్విరూపంవా?-కోట్యన్తరంనవిద్యతే.-

---

(౫౯౨) ౧౯౩౫. తత్రనివృత్తింరూపయతి (అనిర్వచనీయ-)ఇతి.- [5]
౧౯౩౬. శబ్దశక్త్యైవ పఞ్చమకోట్యభావోదర్శితః.
(౫౯౩) ౧౯౩౭. (అనిర్వచనీయప్రత్యనీకంనిర్వచనీయమ్-)ఇతి.-
౧౯౩౮. "నఞర్థస్య [1] హిస్వనిరూపకఏవప్రత్యనీకః?"ఇతిభావః
౧౯౩౯. (అనిర్వచనీయప్రత్యనీకమ్),-
౧౯౪౦. నతావత్-అనిర్వచనీయమ్,- [10]
౧౯౪౧. అపితు నిర్వచనీయమేవ.
(౫౯౪) ౧౯౪౨. తత్ర, త్రైవిధ్యమాహ (తచ్చ-) ఇతి.
౧౯౪౩. ఏవమ్ శబ్దస్వభావాత్పఞ్చమ(కోటి)ర్నాస్తి,-
౧౯౪౪. అర్థస్వభావాచ్చ [2] తథా.
౧౯౪౫. అవిద్యానివృత్తిః,-కింఖ్యాతా?- [15]
౧౯౪౬. ఉతఅఖ్యాతా?-
౧౯౪౭. అఖ్యాతత్వే,-అసత్త్వమ్.-
౧౯౪౮. ఖ్యాతత్వే,"కింబాధ్యా?-ఉతఅబాధ్యా?"-ఇతివికల్పః,-
౧౯౪౯. బాధ్యాచేత్,-అనిర్వచనీయతా.-
౧౯౫౦. కిఞ్చ,నివృత్తే [3]శ్చబాధ్యత్వే,నివర్త్యమజ్ఞానంస్థితంస్యాత్.-
౧౯౫౧. నివృత్తేరసత్త్వేపి తుల్యమేవతత్.-
౧౯౫౨. అబాధ్యాచేత్, [4] సత్త్వమ్,-
౧౯౫౩. "అబాధ్యత్వేపి, ఆదిమత్త్వాత్ [5]నసత్త్వమ్,"-ఇతిచేత్:-న-
౧౯౫౪. ఆదిమత్త్వంనిత్యవైలక్షణ్యమ్,-
౧౯౫౫ నతత్సద్వైలక్షణ్యమ్,- హిసత్త్వమ్?-
౧౯౫౬. ప్రతిపన్నోపాధావబాధ్యత్వంహి సత్త్వత్వమ్?-తదేవ
౧౯౫౭. త్వన్మతే, బాధాత్ సద్వ్యావృత్త్యుక్తేః-

వ్యా.—౧ హి. ౩-న. ౨ అథావిద్యా ౩. ౩ చ. ౧-౨-౪-౫-న.
౪ సత్యత్వమ్. ౩-౬. ౫ నసత్యత్వమితి. ౩-౬.

(౫౯౫.) బ్రహ్మవ్యతిరేకేణైతదభ్యుపగమే,
(౫౯౬.) పునరప్యవిద్యాననివృత్తిస్స్యాత్;-
(౫౯౭.) బ్రహ్మైవచేన్నివృత్తిః, [1] తత్, ప్రాగప్యవిశిష్టమితి,-
(౫౯౮.) వేదాన్తజ్ఞానాత్పూర్వమేవనివృత్తిస్స్యాత్.- [హన్యతే.-
(౫౯౯.) ..ఐక్యజ్ఞానంనివర్తకమ్, తదభావాత్సంసారః" ఇతిభవద్భిరుక్తం

---

(౫౯౫) ౧౯౫౮. తత్ర, సత్త్వపక్షేకిమ్-కాల్పనికసత్?-
౧౯౫౯. ఉతఅకాల్పనికసత్?-ఇతివికల్పమభిప్రేత్య;-
౧౯౬౦. అకాల్పనికసత్త్వేచ, బ్రహ్మవ్యతిరిక్తస్యపక్షేఽద్వైత
హానిః [1] ప్రసక్తః, * [10]
౧౯౬౧. అవ్యతిరిక్తత్వపక్షేదూషణంవక్ష్యతే;- [ఇతి.-
౧౯౬౨. కాల్పనికసత్త్వే దూషణమాహ (బ్రహ్మవ్యతిరేకేణ-)
౧౯౬౩. "వ్యావహారిక [2] సద్ధి అనిర్వచనీయమ్?,-
౧౯౬౪. తస్మాత్, (అవిద్యాననివృత్తిస్స్యాత్);-
౧౯౬౫. అసత్త్వపక్షేపి ఇదమేవదూషణమ్.- [15]
౧౯౬౬. {నివృత్తి}[3] రసతీచేత్;-
౧౯౬౭. 'ద్వౌనఞౌప్రకృతమర్థంసూచయతః'ఇతిన్యాయాత్,
౧౯౬౮. అవిద్యాహ్యనివృత్తాస్యాత్;
౧౯౬౯. ద్విరూపపక్షేపి, సదంశేనఅద్వైతహానిః,
౧౯౭౦. అసదంశేననివృత్తేరసత్త్వాదవిద్యాస్థితి రేవ:" ఇత్యర్థః.
౧౯౭౧. సదంశేపి, కాల్పనికత్వాఽకాల్పనికత్వవికల్పఃపూ
ర్వవత్. (౧౯౬౦ - ౧౯౬౧)
(౫౯౭) ౧౯౭౨. అకాల్పనికసత్త్వేచబ్రహ్మస్వరూపానతిరిక్తత్వపక్షమా
శఙ్క్యదూషయతి (బ్రహ్మైవ-) ఇతి.
(౫౯౯) ౧౯౭౩. "తత్త్వజ్ఞానాత్పూర్వమేవ నివృత్తిరస్తు,తతఃకిమ్?",-
౧౯౭౪. ఇత్యత్రాహ (ఐక్యజ్ఞానమ్-) ఇతి.

మూ.—౧ తత్. ౮-న.

వ్యా.—౧ ప్రసక్తః. ౧-౮-న. ౨ సత్త్వనిర్వచ. ౫-౮-౯. 3 రస్తీతిచేన్న. ౧-3.
* "వివక్షితః" ఇతిశేషః.

(౬౦౦.) కిఞ్చ, నివర్తకజ్ఞానస్యాప్యవిద్యారూపత్వాత్,
(౬౦౧.) [1]తన్నివర్తనం కేనేతివక్తవ్యమ్?-

౧౯౭౫. "నను, యథా, భావాన్తరాభావవాదపక్షే,
౧౯౭౬. భూతలమేవఘటాభావోభ్యుపగతః,- [త్;-న,-
౧౯౭౭. తథా, స్వరూపమేవ అవిద్యానివృత్తిస్స్యాత్?:"ఇతిచే
౧౯౭౮. భూ[1]తలేవైలక్షణ్యమస్త్యేవ.- [భావః.-
౧౯౭౯. కాలవిశేషవిశిష్టదేశ [2]విశేషత్వం [3]తత్.-తదేవఘటా
౧౯౮౦. తచ్చ, అభావవాదినాప్యభ్యుపగతమ్;-
౧౯౮౧. ఏకస్మిన్దేశేకాలభేదేన [4] భావాభావసంభవాత్,- [10]
౧౯౮౨. ఏకస్మిన్కాలేదేశభేదేన[5]ఘటభావాభావసంభవాచ్చ.-
౧౯౮౩. అనేనఅభావవాదిభిరుక్తోవికల్పగపరిహృతః.-
౧౯౮౪. " 'కేవలభూతలమేవ అభావః, ఇతివాక్యే, [[6]కారః;-
౧౯౮౫. కేవలశబ్దార్థః, కిమ్-భూతలాతిరిక్తః?- తర్హ్యభావాఙ్గీ
౧౯౮౬. భూతలమేవచేత్,-సఘటేప్యభావప్రసఙ్గః:" [15]
౧౯౮౭. ఇతిహి - త్రైర్వికల్ప్యదూషణముక్తమ్?-
౧౯౮౮. తత్,-పరిహృతమ్,-అనేనవైలక్షణ్యేన.-
౧౯౮౯. ఏవంవైలక్షణ్యానభ్యుపగమాత్,
౧౯౯౦. బ్రహ్మస్వరూపమేవనివృత్తిర్భవితుంనార్హతి.
౧౯౯౧. స్వరూపమేవ అవిద్యానివృత్తిశ్చేత్;- [20]
౧౯౯౨. అవిద్యానుదయఏవస్యాత్,-
౧౯౯౩. నివృత్త్యాసత్యామ్,-నివర్త్యస్థిత్యనుపపత్తేః.-
౧౯౯౪. బ్రహ్మస్వరూపమేవనివృత్తిశ్చేత్;-
౧౯౯౫. పఞ్చమకోటిత్వంచనస్యాత్,
౧౯౯౬. స్వరూపస్యసత్త్వాత్.- [25]
(౬౦౦) ౧౯౯౭. "ఏవమ్, నివృత్తిదూషణేనైవనివర్తకేపిదూషితేసతి,
౧౯౯౮. ముఖాన్తరే[7]ణాపిదూషణమస్తి,"
౧౯౯౯. ఇత్యభిప్రాయేణాహ (కిఞ్చ-) ఇతి.-
౨౦౦౦. కింశబ్దః-క్షేపార్థః.

మూ.—౧ రూపత్వాన్నివృత్తిః కే. ౩-౬. [30]

వ్యా.— ౧ తలవైలక్ష. ౧-౨-౪-౫-౭. ౨ విశేషవిశిష్టంయత్ తదేవ. ౪-౫-౬. ౩ తత్. ౩-౯-న ౪ ఘటతదభావసంభ. ౩. ౫ ఘటతదభావ. ౩. ౬ కారాత్. ౬. ౭-అపి. ౩-న.

(౬౦౨.) "నివర్తకజ్ఞానమ్," స్వేతరసమస్తభేదంనివర్త్య,

(౬౦౩.) క్షణికత్వా [1] దేవస్వయమేవనశ్యతి,-

(౬౦౪.) దావానలవిష [2] నాశన విషాన్తరవత్," ఇతిచేత్,-

(౬౦౫.) న. [5]

(౬౦౬.) నివర్తకజ్ఞానస్యబ్రహ్మవ్యతిరిక్తత్వేన,-

(౬౦౭.) తత్స్వరూపతదుత్పత్తివినాశానాం మిథ్యారూపత్వాత్,

(౬౦౮.) తద్వినాశరూపాఽవిద్యాతిష్ఠత్యేవేతి,-

(౬౦౯.) తద్వినాశ [3] దర్శనస్యనివర్త [4] కం వక్తవ్యమేవ.-

(౬౧౦.) దావాగ్న్యాదీనామపి పూర్వావస్థావిరోధి పరిణామ పర [10]
మ్పరా అవర్జనీయైవ.-

---

(౬౦౨) ౨౦౦౧. తదభ్యుపగమప్రకారంశఙ్కతే (నివర్తక-) ఇతి.

(౬౦౫) ౨౦౦౨. దూషయతి(న-) ఇతి.-

౨౦౦౩. "వస్తుతఃఉత్పన్నస్యైవహి, వస్తుతోవినాశః?-

౨౦౦౪. ఉత్పత్త్యాదేఃకాల్పనికత్వేన, వినాశోపికాల్పనికఇతి,-

౨౦౦౫. (తద్వినాశ),-తద్విషయభ్రమ,-భ్రాన్త,-భ్రమహేతు,-
(రూపాఽవిద్యా), స్థితేతి,-

౨౦౦౬. తన్నివర్తకంవక్తవ్యమ్:" ఇత్యర్థః.

(౬౦౭) ౨౦౦౭. ([1]స్వరూపతదుత్పత్తి-) ఇత్యత్ర (స్వరూప) శబ్దఃస్థితి
(౬౦౮) ౨౦౦౮. (తద్వినాశరూప-) ఇతి.- [వాచీ.

౨౦౦౯. వినాశానుబన్ధినామ్;-భ్రమతదాశ్రయతద్ధేతూనామపి,
వినాశశబ్దేనవివక్షా.

(౬౦౯) ౨౦౧౦. (తద్వినాశదర్శనస్య-) ఇత్యత్రాపి,

౨౦౧౧. తదాశ్రయత [2] త్కల్పకాఽవిద్యా తత్కల్పనీయానాం
చప్రదర్శనంకృతమ్. [25]

(౬౧౦) ౨౦౧౨.ముఖాన్తరేణదూషయతి(దావాగ్న్యాదీనామపి-)ఇతి.-

మూ.—౧ ఏవ. ౨-న. ౨ నాశక. ౧-౭. ౩ దర్శన. ౧-న. ౪ కత్వమ్. ౨.

వ్యా.—౧ తత్స్వరూప. ౧-౨. ౨ కాల్పనికావిద్యా. ౩.

(౬౧౧.) అపిచ, చిన్మాత్రబ్రహ్మవ్యతిరిక్త కృత్స్ననిషేధవిషయజ్ఞానస్య
(౬౧౨.) "అధ్యాసరూపః" ఇతిచేన్న;- [కోయంజ్ఞాతా?,-
(౬౧౩.) తస్య, నిషేధ్యతయా, నివర్తకజ్ఞాన కర్మత్వాత్, 1 తత్కర్తృ
(౬౧౪.) "బ్రహ్మస్వరూపమేవ" ఇతిచేత్,- 2 న.- [త్వానుపపత్తేః.
(౬౧౫.) "బ్రహ్మణః, నివర్తకజ్ఞానంప్రతి, జ్ఞాతృత్వమ్, కిమ్-స్వరూపమ్?-
(౬౧౬.) ఉతాధ్యస్తమ్"?-
(౬౧౭.) "అధ్యస్తం"చేత్;- 3 అయమధ్యాసః, తన్మూలావిద్యాన్తరంచ,-
(౬౧౮.) నివర్తక 4 జ్ఞానావిషయతయా, తిష్ఠత్యేవ;-
(౬౧౯.) తన్నివర్తకాన్తరాభ్యుపగమే, [10]
(౬౨౦.) తస్యాపిత్రి 5 రూపతయాఽనవ 6 స్థైవ;-
(౬౨౧.) సర్వస్యహిజ్ఞానస్య, త్రిరూపత్వవిరహే, జ్ఞానత్వమేవహీయతే,-

---

౨౦౧౩. "దావాగ్న్యాదీనాం వినాశో నామ,- (పూర్వావస్థా
౨౦౧౪. నతుద్రవ్యాభావః.- [విరో)ధ్యవస్థాన్తరప్రాప్తిః;-
౨౦౧౫. ఏవమ్ అవిద్యాయాఅవస్థాన్తరప్రాప్తౌ, [15]
౨౦౧౬. సానివృత్తాస్యాత్:" ఇత్యర్థః.
(౬౧౧) ౨౦౧౭. జ్ఞాత్రనుపపత్తిం దర్శయతి (అపిచ-) ఇతి.
(౬౧౩) ౨౦౧౮. (నిషేధ్యతయా) - నివర్త్యతయా.
౨౦౧౯. కిమ్,-అధ్యాసరూపోజ్ఞాతా?-
౨౦౨౦. ఉతబ్రహ్మైవ 1 జ్ఞాతృ?-ఇతివికల్పోభిప్రేతః;- [20]
౨౦౨౧. "బ్రహ్మైవ" ఇతిపక్షే, జ్ఞాతృత్వధర్మేవికల్పః,-
౨౦౨౨. "(జ్ఞాతృత్వమ్, కిమ్,-స్వరూమ్?-ఉతఅధ్యస్తమ్)"?-ఇతి.
(౬౨౦) ౨౦౨౩. (తస్యాపి త్రిరూపతయా-) ఇతి- [2 త్వకృతమ్.
౨౦౨౪. నివర్తకజ్ఞానస్య త్రిరూపత్వమ్,- జ్ఞాతృజ్ఞేయానుబన్ధి
(౬౨౧) ౨౦౨౫. నివర్తకజ్ఞానస్య త్రిరూపత్వాభావే దూషణమాహ
౨౦౨౬. (జ్ఞానస్య).- "ప్రమాణజ్ఞానస్య;- [(సర్వస్య-)ఇతి.-
౨౦౨౭. నతుస్వరూపభూతజ్ఞానస్య," ఇత్యర్థః.

మూ.—౧ తిత్. ౨-౯-న. ౨ న. ౨-న. ౩ అయమధ్యాసః. ౧-న.
౪ జ్ఞానాద్యవిష. ౨. ౫ రూపత్వాత్. ౧-౩-౬. ౬ ఏవ. ౨-౩-౪-౫-౮-౯-న.

వ్యా.—౧ జ్ఞాతేతి. ౧-౨-౪-౫-౬-౯. ౨ త్వ. ౪-౫-౬-౭-న. [30]

(౬౨౨.) కస్య 1 చిత్ కంచనఅర్థవిశేషంప్రతి సిద్ధిరూపత్వాత్ ?-
(౬౨౩.) జ్ఞానస్య త్రిరూపత్వవిరహే, [స్యాత్.-
(౬౨౪.) భవతాంస్వరూప 2 భూతజ్ఞానవత్,-నివర్తకజ్ఞాన మప్యనివర్తకం
(౬౨౫.) బ్రహ్మస్వరూపస్యైవజ్ఞాతృత్వాభ్యుపగమే, [5]
(౬౨౬.) అస్మదీయపక్ష ఏవపరిగృహీతస్స్యాత్ -- [మ్,
(౬౨౭.) "నివర్తకజ్ఞానస్వరూపజ్ఞాతృత్వంచస్వనివర్త్యాన్తర్గతమ్"ఇతివచన
(౬౨౮.) "భూతలవ్యతిరిక్తం కృత్స్నంఛిన్నందేవదత్తేన" ఇత్యస్యామేవఛే
(౬౨౯.) 3 అస్యాశ్ఛేదన క్రియాయాః,- [దనక్రియాయామ్
(౬౩౦.) ఛేత్తృత్వస్యచ, ఛేద్యాన్తర్భావవచనవత్ 4ఉపహాస్యమ్ [10]
(౬౩౧.) అపిచ, నిఖిలభేదనివర్తనమిదమైక్యజ్ఞానమ్,-

---

(౬౨౨) ౨౦౨౮. కథంజ్ఞానత్వం 1 హీయతే ? ఇత్యపేక్షాయామ్,
౨౦౨౯. అన్వయవ్యాప్తిందర్శయతి (కస్యచిత్ -)ఇతి.
౨౦౩౦. (సిద్ధిరూపత్వాత్).- ప్రకారరూపత్వాత్.
(౬౨౩) ౨౦౩౧. దూషణాన్తరమాహ,- } (త్రిరూపత్వ
౨౦౩౨. యద్వా,వ్యతిరేకవ్యాప్తిందర్శయతి } విరహే)ఇతి.-
౨౦౩౩. "(జ్ఞాతృత్వమ్) - (అధ్యస్తమ్)" ఇతిపక్షోదూషితః.
(౬౨౫) ౨౦౩౪. అథ "("స్వరూపమ్") ఇతిపక్షాఙ్గీకారే,-
౨౦౩౫. అపసిద్ధాన్తప్రసంగః" ఇత్యాహ (బ్రహ్మ-) ఇతి.
(౬౨౭) ౨౦౩౬. "నివర్తకజ్ఞానస్యనివర్తకాన్తరాపేక్షత్వేప్యనవస్థా?-
౨౦౩౭. నచాన్యాపేక్షా;-
౨౦౩౮. "స్వయం 2 చజ్ఞాతృత్వమ్, విషయశ్చ, సర్వమ్,స్వ
నివర్త్యమ్" ఇతిచేత్తత్రాహ (నివర్తక-) ఇతి
౨౦౩౯. "జ్ఞాతృత్వాదికంసర్వమ్, స్వయంచ, (స్వనివర్త్యా
౨౦౪౦. అఙ్గుల్యగ్రాదివాక్యవత్, [న్తర్గతమ్)" ఇతివచనమ్,
౨౦౪౧. అయోగ్యార్థత్వాన్నప్రమితిజనకమితిభావః.
(౬౩౧) ౨౦౪౨. అథ, సామగ్ర్యసుపపత్తిమాహ (అపిచ-) ఇతి.

మూ.— 1 చిత్. ౧-౨-న. 2 భూతజ్ఞానమప్యని. ౧, 3 అస్యాశ్ఛేదనక్రియాయాః. ౭-౯-న. 4 అపహాస్యమ్. ౨-౯.

వ్యా.— 1 అభిధీయతే. ౩. 2 చ. ౩-న.

(౬౩౨.) కేన [1] జాతమ్ ? ఇతి [2] వివేచనీయమ్;-
(౬౩౩.) "శ్రుత్యైవ," ఇతిచేత్ :-న;-
(౬౩౪.) తస్యాః,- [3] బ్రహ్మవ్యతిరిక్తాయాః, అవిద్యాపరికల్పితత్వాత్ ,-
(౬౩౫.) ప్రపఞ్చ [4] బాధకజ్ఞానోత్పాదకత్వంనసంభవతి;- [5]
(౬౩౬.) తథాహి;-దుష్టకారణజాతమపి రజ్జుసర్పజ్ఞానమ్,
(౬౩౭.) దుష్టకారణజన్యేన "రజ్జురియంనసర్పః" ఇతిజ్ఞానేన నబాధ్యతే;-
(౬౩౮.) రజ్జుసర్పజ్ఞానభయేవర్తమానే, ["అయంభ్రాన్తః"ఇతిజ్ఞానేసతి,
(౬౩౯.) కేనచిద్భ్రాన్తేనపురుషేణ,-"రజ్జురియంనసర్పః" ఇత్యు [5] క్తేఽపి,
(౬౪౦.) తద్వచనమ్,రజ్జుసర్పజ్ఞానస్య బాధకంనభవతిభయంచననివర్తతే;-
(౬౪౧.) ప్రయోజకజ్ఞానవతః, శ్రవణవేళాయామేవ [6] హి,
(౬౪౨.) బ్రహ్మవ్యతిరిక్తత్వేనశ్రుతేరపిభ్రాన్తిమూలత్వంజ్ఞాతమ్?ఇతి.

---

(౬౩౨) ౨౦౪౩. (కేనజాతమ్?)- నకేనాపీతిభావః. [ఇతి.-
(౬౩౩) ౨౦౪౪. శ్రుతేస్సామగ్రీత్వమాశఙ్క్యదూషయతి("శ్రుత్యైవ-")
౨౦౪౫. "అవిద్యాకల్పితవాక్యజన్యం జ్ఞానంనభ్రమ [15]
నివర్తకమ్-" ఇత్యర్థః.
(౬౩౬) ౨౦౪౬. "[1]నివర్త్యమ్,దుష్టకారణజన్యత్వాత్ ,దుష్టకారణజన్యే
నాపిజ్ఞానేనబాధ్యతే,"ఇతిచేత్తత్రాహ(తథాహి-)ఇతి.
(౬౩౮) ౨౦౪౭. తదేవవివృణోతి ([2]రజ్జుసర్ప-)ఇతి. [అనివర్తకమ్?-
(౬౪౧) ౨౦౪౮. "బాధకస్యదుష్టకారణజన్యత్వే జ్ఞాతేసతి[3]హి, తత్,
౨౦౪౯. అత్రతు, నదుష్టకారణజన్యత్వంజ్ఞాతమ్;" ఇతిచేత్త
త్రాహ (ప్రయోజక-) ఇతి. [థ్యేతి;-
౨౦౫౦. (ప్రయోజకజ్ఞానవతః)- "బ్రహ్మవ్యతిరిక్తంకృత్స్నంమి
౨౦౫౧. మిథ్యాత్వేప్రయోజకం బ్రహ్మవ్యతిరిక్తత్వమ్ఇతి;-
(జ్ఞానవతః):" ఇత్యర్థః. [25]
౨౦౫౨. "'నిదిధ్యాసనేన నిరస్తసమస్తభేదవాసనస్య,నివర్తక
జ్ఞానో [4] త్పత్తిః,' ఇత్యభ్యుపగమాత్ ;- [జ్ఞానాచ్చ;-
౨౦౫౩. (శ్రవణవేళాయామేవ), (శ్రుతేః) (భ్రాన్తిమూలత్వ)
౨౦౫౪. న సా బాధకజ్ఞానహేతుః:" ఇత్యర్థః.
(౬౪౨.) ౨౦౫౫. (భ్రాన్తిమూలత్వంజ్ఞాతమ్-) ఇతి.- [ణాన్వయః
౨౦౫౬. బాధకజ్ఞానోత్పాదకత్వం (నసంభవతి-) ఇతిపూర్వే

మూ.—౧ జ్ఞాతమి. ౧-౯. ౨ విమర్శనీయమ్. ౨-౩-౪-౫-౬. నిర్వచనీ. ౮. ౩ రిక్తతయాఽవి. ౧. ౪ బోధోత్పాద. ౧-౭. ౫ అపి. ౨-న. ౬ హి. ౧-౬-న.

వ్యా.—౧నివర్త్యస్య,౩. ౨రజ్జురియంనసర్ప ఇతి.౪-౫. ౩హి.౪-౫-న. ౪త్పత్తేరభ్యుప.౩.

(౬౪౩.) [1]కిఞ్చ, నివర్తకజ్ఞానస్య, జ్ఞాతుః, తత్సామగ్రీభూతశాస్త్రస్యచ, బ్రహ్మవ్యతిరిక్తతయా యదిబాధ్యత్వ[2]ముచ్యతే;-

(౬౪౪.) హన్తతర్హి ప్రపఞ్చనివృత్తేర్మిథ్యాత్వమాపతతీతి, ప్రపఞ్చస్య సత్యతాస్యాత్,- [[4]పుత్రాదిసత్యతావత్.

(౬౪౫.) స్వప్నదృష్ట[3]పురుషవాక్యావగత[4]పుత్రాది[5]మరణమిథ్యాత్వేన

(౬౪౬.) కిఞ్చ, తత్త్వమస్యాది[7]వాక్యమ్, నప్రపఞ్చస్యబాధకమ్, భ్రాన్తి

(౬౪౭.) [8]భ్రాన్తప్రయుక్తరజ్జుసర్పబాధకవాక్యవత్. [మూలత్వాత్;-

(౬౪౩.) ౨౦౫౭. సామగ్రీదూషణప్రసంగాత్, [(నివర్తక-) ఇతి.

౨౦౫౮. (జ్ఞాన) జ్ఞాతృత్వమిథ్యాత్వే ప్యనుగతందూషణమాహ

౨౦౫౯. "నహివిరుద్ధద్వయస్యమిథ్యాత్వమ్ సంభవతి?-

౨౦౬౦. అపిత్వన్యతరస్యైవమిథ్యాత్వమ్,

౨౦౬౧. తచ్చాభ్యుపగతంపరేణ;-

౨౦౬౨. సర్వశూన్యవాదినోక్తస్యఅధిష్ఠానమిథ్యాత్వస్య, బాధితత్వే, అధిష్ఠానంసత్యంభవతి;- [చమిథ్యాభవతి?;-

౨౦౬౩. నహి, అధిష్ఠానభూతాసంవిత్తిఃమిథ్యాత్వమ్ ఉభయం

౨౦౬౪. తస్మాత్, బ్రహ్మవ్యతిరిక్తత్వోపాధిః * (నివృత్తే) రప్య విశిష్టఇతి, నివృత్తిర్మిథ్యాభవతీతి,-

౨౦౬౫. తన్నివృత్తేర్నివర్త్యస్య చోభయస్య మిథ్యాత్వమ్ మాతృత్వవధ్యాత్వయోరివానుపపన్నమ్:" ఇత్యర్థః. [20]

(౬౪౫) ౨౦౬౬. [2]తత్రదృష్టాన్తమాహ (స్వప్న-) ఇతి.

౨౦౬౭. [3]"నివృత్తేర్మిథ్యాత్వే, [4]నివర్త్యస్థితిరేవ,

౨౦౬౮. నతునివర్త్య[5]సత్యత్వమ్"

౨౦౬౯. ఇతిచేత్ న; [సత్యత్వసిద్ధేః,-

౨౦౭౦. నివర్త్యస్థితేః, యావత్కాలంబాధానుదయాత్, [25]

౨౦౭౧. అబాధితతయాహిస్థితిః[6]సత్యత్వమ్?.

(౬౪౬) ౨౦౭౨. (తత్త్వమస్యాది-) ఇతి.-

మూ.—౧ కిఞ్చ. ౨-న. ౨ ఉచ్యేత. ౪-౫-౬. ౩ పురుషేణవాక్యా. ౪-౫. ౪ పిత్రాది. ౪-౫-౮-౯. ౫ మరణస్యమి. ౧-౯. ౬ పిత్రాది. ౪-౫-౮-౯. ౭ వాక్యజన్యజ్ఞానంప్రపఞ్చస్యాబాధకమ్. ౧-౭. ౮ భ్రాన్తి. ౮. [30]

వ్యా.—౧ సద్భవతి. ౪-౫-౬. ౨ తద్దృష్టాన్త. ౪-౫-౬. ౩ నివృత్తిమిథ్యా. ౧. ౪ నివర్త్యస్యస్థి. ౩. ౫ సత్వమి. ౮. ౬ సత్యత్వమ్. ౩-౪-౫-న.

* క్వచిత్కోశేషు ["పుమాన్" ఇత్యధికారః]. సి-కౌ. ౪౨౪-పుటే.

(౬౪౮.) నను [1] చ స్వప్నేకస్మింశ్చిద్భయేవర్తమానే,
(౬౪౯.) స్వప్నదశాయామేవ, ‹‹అయమ్స్వప్నః›› ఇతిజ్ఞాతేసతి,
(౬౫౦.) పూర్వభయనివృత్తిర్దృష్టా,
(౬౫౧.) తద్వదత్రాపి సం [2] భవతి;›› ఇతి;- [5]
(౬౫౨.) నైవమ్.- [3]స్వప్నవేళాయామేవ,
(౬౫౩.) ‹‹సోఽపిస్వప్నః›› ఇతిజ్ఞాతే [4] సతిపునర్భయానివృత్తిరేవదృష్టేతి,
(౬౫౪.) నకశ్చిద్విశేషః;-
(౬౫౫.) శ్రవణవేళాయామేవ, ‹‹సోపిస్వప్నః››ఇతి [5] జ్ఞాతమేవేత్యుక్తమ్.

౨౦౭౩. అయమ్, అనిష్టప్రసఙ్గః,-నత్వను [1]మానమ్,- [10]
౨౦౭౪. *వ్యాప్తిప్రదర్శనార్థమ్ ప్రతిజ్ఞాహేతురూపేణోక్తమ్.
(౬౪౮) ౨౦౭౫. భ్రాన్తిమూలస్యజ్ఞానస్యాపినివర్తకత్వేదృష్టాన్తముఖేన
(౬౫౨) ౨౦౭౬. పరిహరతి (నైవమ్-) ఇతి.- [చోదయతి(ననుచ-)ఇతి.
(౬౫౩) ౨౦౭౭. ‹‹(సోఽపిస్వప్నః›› ఇతిజ్ఞాతేసతి-) ఇతి.-
౨౦౭౮. ‹‹ప్రథమస్వప్నబాధకేద్వితీయస్వప్నేపి,'స్వప్నః'ఇతిజ్ఞాతే, భయానివృత్తిదర్శనాత్,›› ఇత్యర్థః.
౨౦౭౯. ‹‹ ‹ద్వితీయస్వప్నస్యస్వప్నత్వమ్, నస్వప్నేనజ్ఞాయతే,' ఇతిచేత్ ;-
౨౦౮౦. తర్హి తస్యప్రథమస్వప్నభయనివర్తకత్వమ్,
౨౦౮౧. దుష్టమూలత్వాజ్ఞానకృతంస్యాత్ ;- [20]
౨౦౮౨. ఏతత్పరిహారాయ, ‹ద్వితీయస్వప్నజ్ఞానస్యస్వప్నతాజ్ఞాయతే,' ఇతిచేత్ ;-
౨౦౮౩. తదా, తస్యభయానివర్తకత్వమపిదృష్టమ్:!›› ఇత్యభిప్రాయః.
(౬౫౪) ౨౦౮౪. (నకశ్చిద్విశేషః) ఇతి.-
౨౦౮౫. బాధ్యబాధకయోర్నకశ్చిద్విశేషఇత్యర్థః. [25]
(౬౫౫) ౨౦౮౬. ‹‹ప్రస్తుతార్థేస్వప్నత్వమ్,-కిమ్ - అవగతమ్?›› ఇత్యత్రాహ - (శ్రవణ-) ఇతి.

మూ.—౧ చ. ౧-౪-౫-న. ౨ భవతీతిచేత్. ౮. ౩ తద్దశాయామేవ. ౨. ౪ సతిఅనివృత్తిరేవ. ౧-౭. ౫ పూర్వమేవోక్తమ్. ౧.

వ్యా.—౧ మానవ్యాప్తి, ౩. * అత్ర ‹‹ ఇదమ్›› ఇత్యధ్యాహార్యమ్? [30]

(౬౫౬.) యదపిచేదముక్తమ్ "భ్రాన్తిపరికల్పితత్వేన మిథ్యారూపమపి శాస్త్రమ్, 'సత్ ... అద్వితీయం'[౧] బ్రహ్మేతిబోధయతి,-

(౬౫౭.) [1]తస్యసతోబ్రహ్మణోవిషయస్యపశ్చాత్తనబాధాదర్శనాత్,-బ్రహ్మ [సుస్థితమేవ," ఇతి;-

(౬౫౮.) తదయుక్తమ్;-

(౬౫౯.) "శూన్యమేవతత్త్వమ్" ఇతివాక్యేన తస్యాపిబాధితత్వాత్.-

(౬౬౦.) "ఇదమ్,-భ్రాన్తిమూలంవాక్యమ్" ఇతిచేత్;- [క్తమ్;-

(౬౬౧.) 'సదద్వితీయంబ్రహ్మ' ఇతివాక్యస్యాపిభ్రాన్తి మూలమితిత్వయైవో

(౬౬౨.) పశ్చాత్తనబాధాదర్శనంతు [2]సర్వశూన్యవాక్య[3]స్యైవేతివిశేషః;-

---

౨౦౮౭. (స్వప్న) శబ్దఃగౌణవృత్త్యామిథ్యా[1]త్వపరః.- [10]

(౬౫౬) ౨౦౮౮. "మిథ్యా[2]రూపస్యాపిశాస్త్రస్య,నిర్విశేషవస్తుబోధకత్వమ్, పశ్చాత్తనబాధాదర్శనేన సంభవతి" ఇతిశఙ్కతే(యదపి-) ఇతి.

(౬౫౮) ౨౦౮౯. పరిహరతి (తదయుక్తమ్-) ఇతి.

(౬౬౦) ౨౦౯౦. పునశ్శఙ్కతే (ఇదమ్-) ఇతి. [15]

(౬౬౧) ౨౦౯౧. దూషయతి (సద్-) ఇతి. [ఇతిచేత్;-

౨౦౯౨. "వేదస్త్వపౌరుషేయః,తద్వాక్యంపౌరుషేయమ్,"

౨౦౯౩. తతఃకిమ్?, పౌరుషేయత్వాపౌరుషేయత్వవైషమ్యస్యాపిభ్రాన్తిసిద్ధత్వేన ద్వయోస్తుల్యత్వాత్.-

౨౦౯౪. కిఞ్చ,తద్వాక్యస్యపౌరుషేయత్వం[3]వదతా,[స్యాత్?-

౨౦౯౫. "భ్రాన్తిమూలత్వాత్"ఇతిహేతోఃకిందూషణముక్తం

౨౦౯౬. "హేతోస్సోపాధికత్వమ్" ఇతిచేన్న;- [భావాత్;-

౨౦౯౭. వాక్యాప్రామాణ్యే, పౌరుషేయత్వస్యఉపాధిత్వా

౨౦౯౮. ఆప్తవాక్యేవ్యభిచరితస్యహీనసాధ్య[4] సమవ్యాప్తిః?.

(౬౬౨) ౨౦౯౯. స్వాభిమతార్థసిద్ధిః ప్రమాణమిథ్యాత్వవాదినో నాస్తి ఇత్యాహ (సర్వ-) ఇతి.

౧॥ ఛా-ఉ. ౬-౨-౧.

మూ.—౧ తస్య. ౧-న. ౨ సర్వ. ౧-న. ౩ ఏవ. ౧౧-న.

వ్యా.—౧ త్వాపన్నః. ౬. ౨ స్వరూప. ౧-౨. ౩ వేదాన్తభ్రాన్తి. ౪-౫. ౪ సమభివ్యాప్తిః. ౮.

(౬౬౩.) సర్వశూన్యవాదినః, బ్రహ్మవ్యతిరిక్తవస్తుమిథ్యా[1]త్వవాదినశ్చ,
(౬౬౪.) స్వపక్ష[2]సాధనప్రమాణపారమార్థ్యానభ్యుపగమేన,
(౬౬౫.) అభియుక్తైర్వాదానధికారఏవప్రతిపాదితః,-
(౬౬౬) ("*అధికారోఽనుపాయత్వాత్ నవాదేశూన్యవాదినః"॥౧) ఇతి.
(౬౬౭.) అపిచ,

---

(౬౬౫) ౨౧౦౦. (అభియుక్తైః)ఇతి.-భట్టా[1]చార్యైరిత్యర్థః;-యథా,-
"సర్వదాసదుపాయానాం వాదమార్గఃప్ర[2]వర్తతే"౧
ఇతిపూర్వార్ధమ్-
౨౧౦౧. "అధికారోనుపాయత్వాత్ నవాదేశూన్యవాది[3]నః"
౨౧౦౨. ఇత్యత్ర (సర్వ "శూన్యవాదినః") ఇత్యుక్తేపి,
౨౧౦౩.(బ్రహ్మవ్యతిరిక్తవస్తుమిథ్యాత్వవాది)నోఽపిగ్రహణమ్,-
౨౧౦౪. తుల్యన్యాయ[4]త్వాత్.- [భ్యుపగమ)ః.-
౨౧౦౫. న్యాయశ్చ, (స్వపక్షసాధన ప్రమాణపారమార్థ్యాన
౨౧౦౬. అనేన [సదుపాయానామ్] ఇతిపదంవ్యాఖ్యాతమ్.-
౨౧౦౭. ["సదుపాయానామ్"]-పరమార్థభూతప్ర[5]మాణాదీ
నామిత్యర్థః [ధికారః)ఇత్యుక్తే, వాదప్రవృత్తపవేతి,
౨౧౦౮. "[6]శూన్యవాదినంప్రతి ('అనుపాయత్వాత్'-వాదాన
౨౧౦౯ వ్యాహతమిదంవాదానధికారవచనమ్" ఇతిచేన్న.-
౨౧౧౦. గ్రన్థాభిప్రాయాజ్ఞానకృతమిదంచోద్యమ్.- [20]
౨౧౧౧. వాదోనామ, స్వాభిమతార్థ[7]సాధకత్వమ్,-
౨౧౧౨. అనుపాయస్య, *స్వాభిమతార్థసిద్ధిర్నాస్తి, సాధకా
౨౧౧౩. అతోనిష్ప్రయోజ[8]నత్వముక్తమ్, [భావాత్.
౨౧౧౪. నతు "అనుపాయస్యవాదానధికారః" ఇతివాక్య
ప్రయోగస్యాప్య[9]యోగ్యత్వమ్.- [పాద్యతే,-
౨౧౧౫. యద్వా, అనేనగ్రన్థేన, శూన్యవాదినో వ్యాహతిరా
౨౧౧౬. "కథాప్రవృత్తేనత్వయా,కథాప్ర[10]వృత్తివిరుద్ధ[11]మఙ్గీ
౨౧౧౭. తస్మాన్నాత్రచోద్యమ్. [కృతమ్" ఇతి.-
(౬౬౭)-(౬౭౮) ౨౧౧౮. శాస్త్రప్రత్యక్షయోర్బాధకత్వబాధ్యత్వేనిరస్యతి
(అపిచ-) ఇత్యాదినా. [30]

౧॥ * ఉపాయప్రమాణాన్యనభ్యుపగచ్ఛతఃపురుషస్య.

మూ.—౧ త్వ. ౧-న. ౨ సాధకప్ర. ౧. (* ౧-౩-౪-౫-౬-న)

వ్యా.—౧ చార్యైఃయథా. ౧-౨-౪-౮. ౨ ప్రవర్తకఇ. ౬. ౩ నామ్. ౩. ౪ త్వ. ౬-న. ౫మాణవాదీనామి. ౬. ౬ననుశూన్య. ౩. ౭ విధాయకత్వమ్. ౩. ౮జనోవాదఇత్యుక్తమ్. ౩. ౯ ప్యనధికారిత్వమ్. ౩. ౧౦ వృత్తేర్విరు. ౪-౫-౬. ౧౧ మభిధీయతఇతి. ౩. [35]

(౭౭౮.) ప్రత్యక్షదృష్టస్య ప్రపఞ్చస్య మిథ్యాత్వమ్,- కేన ప్రమాణేన సాధ్యతే?

(౭౭౯.) “ప్రత్యక్షస్య దోషమూలత్వేన అన్యథాసిద్ధిసంభవాత్,- [త్;

(౭౮౦.) నిర్దోషం శాస్త్రమనన్యథాసిద్ధమ్,- ప్రత్యక్షస్య బాధకమ్,” ఇతి చే

(౭౮౧.) కేన దోషేణ జాతం ప్రత్యక్షమ్- అనన్తభేదవిషయమ్? ఇతి వక్తవ్యమ్.-

(౭౮౨.) “అనాదిభేద వాసనాఖ్యదోషజాతం ప్రత్యక్షమ్” ఇతి చేత్;-

(౭౮౩.) హన్త తర్హ్యనేనైవ దోషేణ జాతం శాస్త్రమపీతి, [ద్ధిః

(౭౮౪.) ఏకదోషమూలత్వాచ్ఛాస్త్రప్రత్యక్షయోర్న బాధ్యబాధకభావసి

(౭౮౫.) “ఆకాశవాయ్వాది [4] భూతతదారబ్ధశబ్దస్పర్శాది [5] యుక్తమను

ష్యత్వాదిసంస్థానసంస్థితపదార్థగ్రాహి,- ప్రత్యక్షమ్;- [10]

---

(౭౭౮) ౨౧౧౯. (ప్రత్యక్ష-) ఇత్యాది,- స్పష్టమ్.

(౭౮౧) ౨౧౨౦. కాచతిమిరాదేర్దోషత్వం కైశ్చిదుక్తమితి,

౨౧౨౧. తస్య సర్వభేదానుగతత్వాభావాదయుక్తమిత్యభిప్రాయేణ (అనన్తభేదవిషయమ్) ఇత్యుక్తమ్.-

౨౧౨౨. “కాచతిమిరాద్యభావేపి, క్వచిద్దర్శనాత్, అన్య [15] త్రకల్ప్యతే చేత్, వాక్యత్వాద్వేద స్యపౌరుషేయత్వాదికం కల్ప్యతామ్,” ఇత్యభిప్రాయః.

(౭౮౩) ౨౧౨౩. ఉపాలమ్భసూచకో (హన్త) శబ్దః.

౨౧౨౪. ఏవమ్, బాధ్యబాధకయోస్తుల్యదోషత్వేన ప్రాబల్య దౌర్బల్యాభావ ఉక్తః- [20]

(౭౮౫) ౨౧౨౫. “ప్రాబల్యదౌర్బల్యం చాస్తు,

౨౧౨౬. తథాపి విరోధాభావాన్న బాధ్యబాధకత్వసిద్ధిః,”-

౨౧౨౭. ఇతి వక్తుమ్, శాస్త్రప్రత్యక్ష యోర్విషయభేదమాహ (ఆకాశ-) ఇతి.

మూ.—౧ స్య. ౧౧-న. ౨ త్వేనాసిద్ధి. ౧. ౩ సమాఖ్యదో. ౮. [25]
౪ భూతారబ్ధస్పర్శాది. ౩-౬. ౫ సంయుక్తదేవమనుష్యాది. ౧.

(౬౮౫.) "యథా, [1] ఘటాకాశాదేః పరిచ్ఛిన్నతయా మహాకాశాద్వైలక్ష
(౬౮౬.) పరస్పరభేదశ్చ దృశ్యతే;- [ణ్యమ్,
(౬౮౭.) తత్ర స్థా దోషా వా గుణా వా-
(౬౮౮.) అనవచ్ఛిన్నే మహాకాశే న సంబధ్యన్తే;- [5]
(౬౮౯.) ఏవమ్, ఉపాధికృతభేదవ్యవస్థితజీ [2] వగతాః-దోషాః,
(౬౯౦) అనుపహితే పరే బ్రహ్మణి న సంబధ్యన్తే;" ఇతి చేత్ ;-
(౬౯౧) నైతదుపపద్యతే-నిరవయవస్యాకాశస్య,- [3] అనవచ్ఛేద్యస్య,
(౬౯౨.) ఘటాదిభిశ్ఛేదాసం[4]భవాత్తేనైవాకాశేన ఘటాదయస్సంయుక్తా
(౬౯౩.) ఇతి, బ్రహ్మణో[5]వ్యచ్ఛేద్యత్వాద్బ్రహ్మైవోపాధిసంయుక్తం స్యాత్ .-

(౬౮౫) ౨౧౫౭. నిర్దోషశ్రుతిబాధం పరిహారేణ చోదయతి (యథా-) ఇతి
(౬౮౭) ౨౧౫౮. (తత్ర స్థా దోషా[1] వా గుణా వా) ఇతి.- [కాశస్య (దోష)ః;
౨౧౫౯. "అల్పత్వమ్, అభిమతవినియోగవిశేషానర్హత్వం చ, ఘటా
౨౧౬౦. అభిమతవినియోగవిశేషార్హత్వమ్,- (గుణ)ః;-
౨౧౬౧. తదుభయమ్,- (మహాకాశే) న ప్రసజేత్ ;- [తే),-
౨౧౬౨. (ఘట) కరకాద్యవచ్ఛిన్నాకాశః (పరస్పరభేదశ్చ దృశ్య
౨౧౬౩. న హి [2] ఘటావచ్ఛిన్నాకాశకార్యమ్ కరకావచ్ఛిన్నాకా
శే సంభవతి?:- [వస్థాన్వితాః,-జీవాః;-
౨౧౬౪. ఏవమ్, ఉపాధిభేదకృతపరస్పరభేదేన గుణదోషవ్య
౨౧౬౫. తద్గతగుణదోషాశ్చ న [3] (పరబ్రహ్మణి సం[4]బధ్యన్తే)
౨౧౬౬. నిర్దోషత్వశ్రుతీనాం సావకాశత్వాత్, [ఇతి,
౨౧౬౭. న [5] తత్ర బాధప్రసంగః" ఇత్యర్థః.
(౬౯౧) ౨౧౬౮. పరిహరతి (నైతద్-) ఇతి.-
౨౧౬౯. "ఉరగతు తాజ్ఞులివత్, బ్రహ్మ, ఖణ్డనార్హం చేత్ ,-
౨౧౭౦. బ్రహ్మణి జీవగతగుణదోషాస్పర్శ ఉపపద్యతే.- [25]
౨౧౭౧. (బ్రహ్మణో) నిరవయవత్వేనా (చ్ఛేద్యత్వాత్),
౨౧౭౨. బ్రహ్మణ్యేవోపాధిసంసర్గస్స్యాదితి నిర్దోషశ్రుతిబాధ
ఏవ;" ఇత్యర్థః.

మూ.—౧ ఘటకరకాదేః పరి.౧౧. ఘటకరకాది పరి.౧-౧౦. ౨ గతదో. ౨-౮. దోషాః. ౧-న. ౩ అచ్ఛేద్యస్య. ౪-౫-౮. ౪ భవాదాకాశేనైవఘ. ౨. ౫ వ్యవచ్ఛేద్య. ౧-౪-౫.

వ్యా.— ౧ వా. ౧-౨-న. ౨ ఘటత్వావ. ౬. ౩ పరేబ్ర. ౩. ౪ పద్యన్తే. ౩. ౫ తద్బాధ. ౩.

(౬౯౪.) "ఘటసంయుక్తాకాశప్రదేశః అన్యస్మాదాకాశ[1]ప్రదేశాద్భిద్యతే," ఇతి [2]చేత్;
(౬౯౫.) ఆకాశ[3]స్యైకస్యైవ ప్రదేశభేదేన ఘటాదిసంయోగాత్,-
(౬౯౬.) ఘటాదౌగచ్ఛతి, [4]తస్యచ [5]ప్రదేశస్యఅనియమః ఇతి,- [5]
(౬౯౭.) తద్వత్, బ్రహ్మణ్యేవ, ప్రదేశభేదానియమేనోపాధిసంసర్గాత్,
(౬౯౮.) ఉపాధౌగచ్ఛతి సంయుక్తవియుక్తబ్రహ్మ[6]ప్రదేశభేదాచ్చ,
(౬౯౯.) బ్రహ్మ[7]ణ్యేవోపాధిసం[8]సర్గః, క్షణేక్షణే [9]బన్ధో మోక్షశ్చభవతీతి సన్తఃపరిహాసన్తి.

(౬౯౪.) ౨౧౭౩. ప్రదేశభేదేన వ్యవస్థాంశఙ్కతే([1]ఘటసంయుక్త-)ఇతి.
(౬౯౫) ౨౧౭౪. [2]త్వదుక్తదృష్టాన్తేనైవానియమఇత్యాహ(ఆకాశస్య-)
౨౧౭౫. (ఏకస్యైవ-) ఇతి.- [ఇతి.
౨౧౭౬. "ఆకాశవ్యక్తయో[3]నేకేసన్తిచేత్;- ఉపాధీనాంగమనేపి, ఆకాశవ్యక్త్యన్తరాసంబన్ధేన, గుణదోషవ్యవ
౨౧౭౭. నచతథాఆకాశవ్యక్తిభేదోస్తి;" ఇతిభావః.[స్థాస్యాత్;-
౨౧౭౮. (ప్రదేశభేదేన-) ఇత్యాది.- "ఏకోఘటఃఏకత్రైవతిష్ఠతిచేత్,-ప్రదేశభేదేన వ్యవస్థాస్యాత్, నచతథాస్తి;"
౨౧౭౯. ఇతి, దృష్టాన్తే అనియమోదర్శితః;- [ఇత్యర్థః.
(౬౯౭) ౨౧౮౦. తమ్, దార్ష్టాన్తికేదర్శయతి (తద్వత్-) ఇతి.
(౬౯౯) ౨౧౮౧. (బ్రహ్మణ్యేవ ప్రదేశభేదానియమేనోపాధిసంసర్గాత్,- [చ్ఛ),- [20]
౨౧౮౨. ఉపాధౌగచ్ఛతిసంయుక్తవియుక్త బ్రహ్మప్రదేశభేదా
౨౧౮౩. ఇతిహేతుద్వయస్య, సాధ్యద్వయంక్రమాదుచ్యతే,-
౨౧౮౪. (బ్రహ్మణ్యేవోపాధిసంసర్గః, క్షణేక్షణేబన్ధోమోక్షశ్చ
౨౧౮౫. "నిరవయవత్వేన అచ్ఛేద్యత్వాత్, [భవతి,-) ఇతి.- వ్యక్తిబహుత్వాభావాత్, ఉపాధీనామేకత్రైవస్థిత్య వ్యవస్థానుపపత్తిః;" ఇత్యర్థః. [భావాచ్చ,

---

మూ.—౧ ప్రదేశ. ౧-౪-౫-న. ౨ చేన్న. ౧. చేన్నఅత్రాకాశ.౮. ౩ ఏకస్య.౧-౮-న. ౪ తస్యచ. ౧౧-న. ౫ ప్రదేశభేదస్యాని. ౯. ౬ ప్రదేశాభేదా.౧-౭-౧౨. ప్రదేశాచ్చ. ౩-౬. ౭ ఏవ. ౮-న. ౮ సర్గాత్ క్షణే. ౨. ౯ బన్ధమోక్షౌచస్యాతామ్. ౧౧. [30]

వ్యా.—౧ ఘటేతి. ౩. ౨ తదుక్త. ౧-౨. ౩ నేకాస్సన్తీతిచేత్ ఉపా. ౪-౫-౬-౮.

(౨౦౦) "నిరవయవస్యాకాశస్యైవశ్రోత్రేన్ద్రియత్వేపి, ఇన్ద్రియవ్యవస్థావత్, బ్రహ్మణ్యపివ్యవస్థోపపద్యతే," ఇతిచేత్,-

(౨౦౧) న;- [ప్రదేశస్య,-ఇన్ద్రియత్వాత్].-

(౨౦౨) వాయువిశేషసంస్కృతకర్ణప్రదేశ[1] సంయుక్తస్యైవాకాశ- [5]

(౨౦౩.) తస్యచప్రదేశా[2]న్తరాద్భేదానియమేపి,ఇన్ద్రియవ్యవస్థోపపద్యతే.-

---

(౨౦౦) ౨౧౮౬. పునర్దృష్టాన్తవిశేషముఖేన వ్యవస్థాంశఙ్కతే(నిరవయవస్య-) ఇతి.-

౨౧౮౭. "యథా,(నిరవయవస్యాకాశస్యైవశ్రోత్రేన్ద్రియత్వేపి), శ్రోత్రేన్ద్రియాణాంపరస్పర (వ్యవస్థా),- [10] ఇన్ద్రియానిన్ద్రియవ్యవస్థాచ, ఉపపద్యతే;-

౨౧౮౮. తథా, జీవానామన్యోన్యవ్యవస్థా, జీవబ్రహ్మవ్యవస్థాచ, ఉపపన్నా;"ఇత్యర్థః.

(౨౦౧) ౨౧౮౯. తత్రాప్యనియమాపాదనేన దూషయతి(న-)ఇతి.

(౨౦౨) ౨౧౯౦. దార్ష్టాన్తికందూషయితుమ్, దృష్టా[1]న్తవ్యవస్థా [15] ప్రకారందర్శయతి (వాయు-) ఇతి.-

౨౧౯౧. "ఉచ్చారణ[2]ప్రయత్నజనిత(వాయువిశేష)సంయోగ (సంస్కృతకర్ణ) శష్కులీ(సంయుక్తస్యైవాకాశ) స్యశబ్దోపలమ్భహేతు[3]త్వమేవ(శ్రోత్రేన్ద్రియత్వ)మితి,

౨౧౯౨. ప్రదేశభేదానియమేప్యుపలమ్భకార్యకరత్వోపపత్తేః;-

౨౧౯౩. ఉపలమ్భహేతోఃప్రదేశస్యేన్ద్రియత్వాత్,తదహేతోరనిన్ద్రియత్వాచ్చ,ఇన్ద్రియానిన్ద్రియవ్యవస్థోపపత్తిః;-

౨౧౯౪. ప్రదేశభేదేనాప్యేకపురుషంప్రతి, (వాయువిశేషసంస్కృతకర్ణ) సంయుక్తస్యప్రదేశవిశేషస్యశబ్దోపలమ్భకార్యకరత్వాత్;- [25]

౨౧౯౫. తంప్రతి,వాయువిశేషసంస్కృతకర్ణయుక్తస్యాపినభఃప్రదేశాన్తరస్య అకార్యకరత్వేన, ఇన్ద్రియాణాంపరస్పరవ్యవస్థాసిద్ధిశ్చ;-

౨౧౯౬. ఏవమ్, ప్రదేశభేదేనాపి[4] కదాచిత్కార్యకరత్వాత్, ఇన్ద్రియవ్యవస్థాసిద్ధిః;" ఇత్యర్థః. [30]

మూ.—౧ సంస్కృతస్యై. ౨-౩-న. ౨ న్తరత్వాద్భేదాదని. ౮.

వ్యా.—౧ న్తేఽర్థవ్యవస్థాప్ర. ౩. ౨ ప్రయుక్తజని. ౧. ౩ త్వమితస్యైవశ్రో. ౧-౨. త్వమితదేవశ్రో. ౮. ౪ కాదాచిత్కకార్య. ౧-౨-౮.

(౨౦౪.) [1]ఆకాశస్యతు, సర్వేషాంశరీరేషుగచ్ఛత్సు; అనియమేనసర్వదేశసం
(౨౦౫.) ఇతి, బ్రహ్మ [2]ణ్యప్యుపాధిసంయోగః ప్రదేశానియమఏవ.- [యోగః,

---

(౨౦౪) ౨౧౯౭. దార్ష్టాన్తికమాషణసిద్ధ్యర్థమ్, (అనియమేపి-) ఇత్యుక్త
మర్థముపపాదయతి (ఆకాశస్యతు-) ఇతి. [5]

౨౧౯౮. ప్రదేశవ్యవస్థిత్యభావరూపవైషమ్యపరః (తు) శబ్దః.

౨౧౯౯. "(ఆకాశస్యతు) సర్వశరీరాణాంగమనాత్తత్తత్కర్ణప్రదే
శభేదేనసంయోగోవిద్యతఇతి-(అనియమః):" ఇత్యర్థః.

(౨౦౫) ౨౨౦౦. తతఃకిమ్ ఇత్యత్రాహ ([1] ఇతిబ్రహ్మణ్యపి-) ఇతి.-
(ఇతి) ః - హేతౌ. [10]

౨౨౦౧. (ఉపాధిసం [2] యోగప్రదేశానియమః).- ఉపాధిసం
యోగస్యప్రదేశానియమః.-

౨౨౦౨. "ఏవమ్, బ్రహ్మ [3] ణ్యపిప్రదేశ [4] భేదానియమేనోపాధి
సం [5] యోగః," ఇత్యర్థః. [ఏమ్,-

౨౨౦౩. "ఆకాశప్రదేశానియమేపి [6], కదాచిత్కార్యకరత్వరూ
శ్రోత్రేన్ద్రియత్వమితి, ఇన్ద్రియవ్యవస్థాఉపపద్యతే;-

౨౨౦౪. ఏవమ్, బ్రహ్మణ్యపిప్రదేశభేదానియమేనోపాధిసం
[7]యోగే, జీవత్వమపికాదాచిత్కంస్యాత్;-

౨౨౦౫. తత్,-అజత్వనిత్యత్వశ్రుతివిరుద్ధమ్; అతః, జీవబ్రహ్మ
వ్యవస్థా,-నోపపద్యతే," ఇత్యభిప్రాయః. [20]

౨౨౦౬. "పరస్పరవ్యవస్థాచానుపపన్నా:-
ఉపాధీనాంగమనే, సర్వజీవగతసుఖాదిప్రతిసన్ధాన
[8]ప్రసంగాత్ ;-
ప్రదేశభేదాదప్రతిసన్ధానేచ, ఏకోపాధౌగచ్ఛతి సతి,-
ప్రతిసన్ధానాభావప్రసఙ్గాచ్చ:" ఇత్యనుసన్ధేయమ్. [25]

మూ.—౧ ఆకాశస్యచ. ౪-౫. ఆత్మనస్తు. ౧. ౨ అపి. ౧-౭-న. 3 ప్రదేశఏవ.౧.

వ్యా.—౧ ఇతి. ౪-౫-౭-న. ౨ యోగాఖ్యప్ర. ౯. 3 ణ్యపీతిప్రదే. ౬. ౪ భేద. ౮-న.
౫ యోగప్రదేశాఇ. ౯. ౬ కదాచిదిన్ద్రియకార్య. 3. కాదాచిత్కకార్య. ౧-౨.
౭ యోగాజ్జీవ. ౧-౨. ౮ ప్ర. ౧-౨-న.

(౨౦౬.) ఆకాశస్య స్వరూపేణైవశ్రోత్రేన్ద్రియత్వమభ్యుపగమ్యాపి,
(౨౦౭.) పరమార్థతస్తు, ఆకాశోనశ్రోత్రేన్ద్రియమ్, [1ఇన్ద్రియవ్యవస్థోక్తా
(౨౦౮.) "వైకారికాదహఙ్కారాదేకాదశేన్ద్రియాణిజాయన్తే" ఇతి2హి
(౨౦౯.) వైదికాః?- [5]
(౨౧౦.) యథోక్తంభగవతాపరాశరేణ,- " 'తైజసాని',-ఇన్ద్రియాణ్యాహుః దేవావైకారికాదశ,-ఏకాదశమ్మనశ్చాత్ర, దేవావైకారికాస్స్మృతాః" ౧ ఇతి.-
(౨౧౧.) అయమర్థః:- " 'వైకారికః,-తైజసః,-భూతాదిః,' ఇతిత్రివిధో౨హఙ్కారః,-సచ, క్రమాత్,-సాత్త్వికోరాజసస్తామసశ్చ;-

---

(౨౦౬) ౨౨౦౭. "నభసఇన్ద్రియత్వాభ్యుపగమేన, అయంపరిహారఉక్తః, నేయమర్థస్థితిః," ఇత్యాహ (ఆకాశస్య-) ఇతి.

౨౨౦౮. (స్వరూపేణైవ-) ఇతిపదేన, భూతైరిన్ద్రియాణామాప్యాయనవ్యావృత్తిః.

(౨౦౮) ౨౨౦౯. "తద్ధ్యప్రామాణికమ్?,- కథమర్థతత్త్వమ్?" [15] ఇత్యత్రాహ ("వైకారికాద్"-) ఇతి.

(౨౧౦) ౨౨౧౦. అత్రప్రమాణమాహ (యథోక్తమ్-) ఇతి.

(౨౧౧)-(౨౧౩) ౨౨౧౧. వైకారికాదిపదవ్యాఖ్యానార్థమ్,- పౌనరుక్త్య1వ్యాఘాతశఙ్కాపరిహారార్థం చ, తంశ్లోకంవ్యాచష్టే,- (అయమర్థః) ఇత్యాదినా. [20]

౨౨౧౨. "సాత్త్వికోరాజసశ్చైవతామసశ్చత్రిధామహాన్॥ ౨ వైకారికస్తైజసశ్చభూతాదిశ్చైవతామసః-॥ త్రివిధో౨యమహఙ్కారోమహత్తత్త్వాదజాయత;|" 3 ఇత్యాది 2ప్రకరణపర్యాలోచనయా, తదనుగుణంవ్యాఖ్యాతమ్.

౧॥ వి-పు. ౧-౨-౪౭. ౨॥ వి-పు. ౧-౨-౩౪. ౩॥ వి-పు. ౧-౨-౩౫-౧-౨-౩౫½.

మూ.—౧ ఇన్ద్రియస్యవ్యవ. ౨. ౨ హి. ౧-౨-౩-౬-న.

వ్యా.—౧ వ్యాఘాత. ౮-న. ౨ ప్రమాణప. ౮.

(౭౧౨.) తత్ర, 'తామసాద్భూతాదేః, ఆకాశాదీనిభూతానిజాయన్తే' ఇతి సృష్టిక్రమముక్త్వా,
'తైజసాత్-రాజసాహఙ్కారాత్, ఏకాదశేన్ద్రియాణిజాయన్తే' ఇతిపరమతముపన్యస్య, [5]
'సాత్త్వికాహఙ్కారాత్, వైకారి[1]కాణి,-ఇన్ద్రియాణి,జాయన్తే'
(౭౧౩.) "[దేవావైకారికాస్స్మృతాః]," ఇతి.- [ఇతిస్వమతముచ్యతే,-
(౭౧౪.) [దేవాః]- ఇన్ద్రియాణి.
(౭౧౫.) ఏవమ్, [2]ఆహఙ్కారికాణామిన్ద్రియాణామ్,-భూతైశ్చాప్యాయనమ్, మహాభారతేఽచ్యతే. [10]

(౭౧౨) ౨౨౧౩. "అహఙ్కారకార్యప్రతిపాదకశ్లోకే,తామసాహఙ్కా[1]రాప్రస్తావఃకథమ్?;-
౨౨౧౪. 'తైజసాన్యాహుః,' 'వైకారికాస్స్మృతాః' ఇత్యేతత్కథంఘటతే?:" ఇత్యతాహ (తత్ర-) ఇతి.
౨౨౧౫. తామసాహఙ్కారకార్యస్య పూర్వమేవోక్తత్వాత్, తదతాను క్తమ్. [15]
౨౨౧౬. (ఆహుః)-ఇతి, పరమతోపన్యాసః.
౨౨౧౭. "(వైకారికాస్స్మృతాః)' ఇతి సిద్ధాన్తః" ఇత్యర్థః.
(౭౧౪) ౨౨౧౮."ఇన్ద్రియవాచిపదంకిమ్?"ఇత్యత్రాహ("దేవాః")ఇతి.-
౨౨౧౯. "'నచక్షుషాగృహ్యతేనాపివాచానాన్యైర్దేవైః,' ౧ 'మనసాతువిశుద్ధేన,' ౨ 'సహైవసన్తం నవిజానన్తి దేవాః,' ౩ ఇత్యాదిషుప్రయోగానుసారేణ, (దేవ) శబ్దః (ఇన్ద్రియ)వాచి," ఇత్యర్థః [హ(ఏవమ్-)ఇతి.-
(౭౧౫) ౨౨౨౦."క్వచిత్,ఇన్ద్రియాణాంభౌతికత్వముచ్యతే?"ఇత్యత్రా
౨౨౨౧. "వైకారికాదుత్పత్తి [2] వాచివచనావిరోధాయ, [25] ఆపాతప్రతీతార్థత్యాగేన, తదా(ప్యాయన)మేవార్థ ఇతి మన్తవ్యమ్," ఇత్యర్థః.

౧॥ ము-ఉ. ౩-౮. ౨॥ ౩॥ ఆర. ౩-౨-౪.

మూ.—౧ కాదీన్ద్రియా. ౩-౬-౮-౯. ౨ అహఙ్కారాణామిన్ద్రి. ౩-౪-౫.

వ్యా.—౧ కారప్రస్తా. ౬. ౨ వాచి. ౩-౪-౫-౬-న.

(౭౧౬.) “భౌతికత్వేపీన్ద్రియాణామ్,

(౭౧౭.) ఆకాశాదిభూతవికారత్వాదేవ ఆకా[1]శాదిభూతపరిణామవిశేషాః,-

(౭౧౮.) వ్యవస్థితా ఏవ, శరీరవత్, పురుషాణామిన్ద్రియాణిభవన్తి;’ ఇతి;-

(౭౧౯.) బ్రహ్మణి అచ్ఛేద్యే నిరవయవే నిర్వికారే త్వనియమేనానన్తహే [5]
యోపాధిసంసర్గ[2]దోషోమప్పరి[3]హార ఏవ, ఇతి;-

(౭౨౦.) శ్రద్దధానానామేవాయంపక్షః,’’ ఇతి, శాస్త్రవిదోనబహుమన్యన్తే.-

---

(౭౧౬) ౨౨౨౨. ఆపాతప్రతీతార్థపరత్వాభ్యుపగమేన దూషయతి ([1]భౌతికత్వేపి-) ఇతి;-

౨౨౨౩. పూర్వమ్,- భూతానామేవేన్ద్రియత్వాభ్యుపగ [10] మేనపరిహార ఉక్తః;-

అత్ర, భూతపరిణామత్వాభ్యుపగమేనోచ్యతే, ఇతిభిదా.

(౭౨౧) ౨౨౨౪. “భూతపరిణామత్వావిశేషాత్ అనిన్ద్రియత్వమపిస్యాత్,-ఘటవత్;”- ఇతిశఙ్కా-పరిహారార్థమ్ (భూతవికారత్వాదేవ-) ఇత్యుక్తమ్. [15]

౨౨౨౫. (ఆకాశాదిభూతపరిణామవిశేషాః) (ఆకాశాదిభూతవికారత్వాదేవ,) (శరీరవత్) (వ్యవస్థితా ఏవ) (పురుషాణామిన్ద్రియాణిభవన్తి-) ఇత్యన్వయః.-

౨౨౨౬. “నహిశరీరస్యభూతపరిణా[2]మవిశేషత్వాదశరీరత్వమ్?;- ఏవమ్, భూతపరిణామత్వేన ఇన్ద్రియాణ్యపి వ్యవస్థితానిభవన్తీతి, జీవస్యబ్రహ్మపరిణామత్వాభావాత్, వ్యవస్థాఅనుపపన్నా;” ఇత్యర్థః

౨౨౨౭. “బ్రహ్మపరిణామత్వేపిజీవస్య, అజత్వనిత్యత్వ[3]శ్రుతిబాధః;- అకృతాభ్యాగమ, కృతవిప్రణాశ, ప్రసఙ్గశ్చ;- బ్రహ్మణో నిర్వికారత్వశ్రుతిబాధశ్చ;” ఇత్యభిప్రాయః.

మూ.—౧ ఆది. ౧-న. ౨ దోషాః. ౮. ౩ హరాఏవేతి. ౮.

వ్యా.—౧ భౌతికత్వాభ్యుపగమేపీతి. ౮. ౨ ణామత్వావిశే. ౩. ౩ శ్రుతివిరోధః. ౩.

(౭౨౧.) స్వరూపపరిణామాభ్యుపగమాత్, అవికారశ్రుతిర్బాధ్యతే.
(౭౨౨.) [1]"నిరవద్యతా చ బ్రహ్మణః శక్తిపరిణామః" ఇతి చేత్ ;-
(౭౨౩.) కేయం శక్తి [2] రిత్యుచ్యతే?,-
(౭౨౪.) కిమ్, బ్రహ్మపరిణామరూపా?, ఉత బ్రహ్మణోఽన్యా కాపి?, ఇతి;- [5]
(౭౨౫.) ఉభయపక్షేఽపి, స్వరూపపరిణామోఽవర్జనీయ ఏవ... ... ...

౨౨౨౮. (నిరవయవ) త్వమ్, (నిర్వికార) త్వం చ ([1]అచ్ఛేద్య) త్వే హేతుః.

(౭౨౦) ౨౨౨౯. (శ్రద్దధానానామ్).- "న్యాయనిరూపణాక్షమాణామ్- ఉపదేశమాత్రతృప్తానామ్," ఇత్యర్థః. [10]

౨౨౩౦. ఏవమ్, జీవబ్రహ్మైక్యాభ్యుపగమే నిర్దోషత్వశ్రుతిబాధ ఉక్తః.-

(౭౨౧) ౨౨౩౧. అధికూర్పేణ బ్రహ్మణఃపరిణామాభ్యుపగమే దూషణమాహ (స్వరూప-) ఇతి [ఇత్యర్థః.

౨౨౩౨. (అవికార)త్వ(శ్రుతి)ర్నిర్మలత్వశ్రుతిశ్చ బాధ్యేతే, [15]

(౭౨౨) ౨౨౩౩. "న స్వరూపేణ (పరిణామః), అపి తు,- (శక్తి) రేవ పరిణమతే

౨౨౩౪. 'దేవాత్మశక్తిమ్'[1] ఇత్యాదివచనాత్ ;-" ఇతి శఙ్క్యతే (బ్రహ్మణః-) ఇతి.

(౭౨౩) ౨౨౩౫. [2]దూషయతి (కేయమ్-) ఇతి. [20]

(౭౨౪) ౨౨౩౬. (బ్రహ్మణోఽన్యా కాపి-) ఇతి.- "బ్రహ్మస్వరూపమేవ" ఇత్యర్థః.

౨౨౩౭. వికల్పశిర[3]స్త్వేన, అత్యన్తభేదోఽశఙ్క్యతః,- తదనభ్యుపగమాత్.

(౭౨౫) ౨౨౩౮. శిరోద్వయేఽపి దూషణమాహ (ఉభయ-) ఇతి. [25]

౨౨౩౯. ఏవమ్, భాస్కరమతం ప్రతిక్షిప్తమ్. ... ...

౧॥

మూ.—౧ నిరవద్యస్య బ్రహ్మ. ౧. నిరవద్యా చ బ్ర. ౩-౬. ౨ ఇతి. ౧-న.

వ్యా.—౧ అవచ్ఛేద్య. ౪-౫. ౨ దూషణమాహ కే. ౪-౫. ౩ స్త్వేతిన్నాత్యంత. ౧.

(౭౨౬.) [1]తృతీయేపిపక్షే;-జీవబ్రహ్మణో[2]ర్భేదవదభేదస్యచాభ్యుపగమాత్;-
(౭౨౭.) తస్యచ,తద్భావాత్, సౌభరిభేదవత్,-స్వావతారభేదవచ్చ,-
సర్వస్యఈశ్వరభేదత్వాత్, సర్వేజీవగతాదోషా స్తస్యైవస్యుః·

---

(౭౨౬)-
(౭౯౯) } ౨౨౪౦· అథయాదవప్రకాశమతంనిరస్యతి (తృతీయేపి-) [5]
ఇత్యాదినా·

౨౨౪౧. భాస్కరయాదవప్రకాశాభ్యామ్, స్వాభిమతార్థసాధకప్రమాణసిద్ధ్యర్థమ్,బన్ధమోక్షాదివ్యవస్థాసిద్ధ్యర్థంచ, ప్రపఞ్చస్యపారమార్థ్యమభ్యుపేతమ్·

౨౨౪౨. తత్ర,ముక్తావభేదశ్రుతేః,(భేద)స్యౌపాధికత్వమ్,(అభేదస్య)స్వాభావికత్వంచ,(జీవబ్రహ్మణో)రభ్యుపేతమ్.-

౨౨౪౩. "అచిద్బ్రహ్మణోస్తు,సర్వస్యబ్రహ్మాత్మకత్వశ్రుతేః,నిర్మలత్వాదిశ్రుతేః, ఉపాధ్యన్తరాభ్యుపగ[1]మేఽనవస్థానాచ్చ, భేదాభేదౌస్వాభావికావ[2]భ్యుపగతౌభాస్కరమతే,-

౨౨౪౪. యాదవప్రకాశమతేతు, ముక్తావపిభేదనిర్దేశశ్రుతేః, జీవబ్రహ్మణోశ్చభేదాభేదౌస్వాభావి[3]కావభిమతౌ:" ఇతిభిదా.-

(౭౨౬) ౨౨౪౫· తత్ర, భాస్కరమతప్రతిక్షేపానన్తరమ్యాదవప్రకాశమతంనిరస్యతే (తృతీయేపి-)ఇతి·

(౭౨౭) ౨౨౪౬· (తస్యచ, తద్భావాత్) - బ్రహ్మణో, జీవభావాత్·

౨౨౪౭. ఏకజీవభేదస్య, (సౌ[4]భరి) దృష్టాన్తః;·

౨౨౪౮· ఈశ్వరభేదస్య, (స్వావతార) దృష్టాన్తః·

౨౨౪౯. నహిసౌభరిశరీరభేదాజ్జీవభేదః?;-

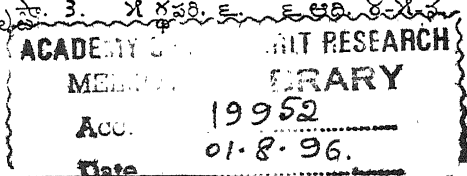
౨౨౫౦· నచనృసింహవామనాదీనామనీశ్వరత్వమ్?·

౨౨౫౧· "యథా, త్వన్మతే, భేదశ్రుతిము[5]ఖ్యార్థాపరి [25] త్యాగేన, స్వాభావికభేదాభ్యుపగమాత్, బ్రహ్మణి జీవగతదో[6]షాద్యస్పర్శః;-

---

మూ.—౧ తృతీయపక్షేపిజీ. ౪-౫. ౨ ర్భేదస్యానభ్యు. ౧. ౩ భేదత్వాచ్చ. ౧.

వ్యా.—౧ మేనావస్థా. ౧. మేనవ్యవస్థా. ౪-౫. ౨ భ్యుపేతౌ. ౩-౬. ౩ కావితి మతాభిమతౌ. ౬. కావితిమతభిదాస్థితిః. ౩. కావితిమతావితిభిదా. ౧౧, కావితిమతభిదా. ౪-౫. ౪ భరిర్దృష్టా. ౩. ౫ గ్ధపరి. ౬. ౬ ఆది. ౪-౫.

(౭౨౮.) ఏతదుక్తంభవతి;-
(౭౨౯.) ''ఈశ్వ[1]రః, స్వరూపేణైవసుర నరతిర్యక్స్థావరాదిభేదేనావ[2]స్థితఃఇతి [3]హితదాత్మకత్వవర్ణనం క్రియతే?,-

---

౨౨౫౨. తథా,అస్మాభిరపిస్వాభావికోభేదోఽభ్యుపగతః,[1]నత్వావిద్యకః,ఔపాధికోవేతి,అస్మత్పక్షేపినకశ్చిద్దోషః;-
౨౨౫౩. అభేదశ్రుతేరపిముఖ్యార్థస్వీకారేయోదోషస్త్వయా ఆపాద్యతే, [2]సః,-త్వత్పక్షేపితుల్యః,-
౨౨౫౪. అభేదశ్రుతిముఖ్యార్థస్య,త్వత్పక్షేపిస్వీకృతత్వాత్;-
౨౨౫౫. తస్మాత్, అస్మాన్ప్రతి, అయందోషఆపాదయితుం [10] [3]నయుజ్యతే:-
౨౨౫౬. కిఞ్చ,చిదచిదీశ్వరాఃబ్రహ్మాంశభూతాః,బ్రహ్మతుతదంశీ తస్మాత్, 'యథా, మృదంశభూత ఘటశరావాదీనామన్యోన్యగుణదోషాసంకరః;-
(౭౨౮) ౨౨౫౭. ఏవమ్,బ్రహ్మాంశభూతయోర్జీవేశ్వరయోరపి,గుణదోషాసఙ్కరః:''ఇతిశఙ్కాయామాహ(ఏతదుక్తమ్-)ఇతి.
(౭౨౯) ౨౨౫౮ (ఈశ్వరఃస్వరూపేణైవ-)ఇత్యనేన,ఈశ్వరస్యబ్రహ్మాంశత్వంనిరస్తంభవతి,-
౨౨౫౯. జగత్కారణత్వంహిబ్రహ్మలక్షణమ్?.
౨౨౬౦. ''కారణవాక్యానిచ '' సదేవసోమ్యేదమగ్రఆసీత్''౧ ''బ్రహ్మవాఇదమేకఏవాగ్రఆసీత్''౨
౨౨౬౧. ''ఆత్మావాఇదమేకఏవాగ్రఆసీత్''౩
౨౨౬౨. ''ఏకోహవైనారాయణఆసీత్''౪
౨౨౬౩. ''విష్ణుస్తదాసీద్ధరిరేవనిష్కళః''౫
౨౨౬౪. ''తమీశ్వరాణాంపరమంమహేశ్వరమ్''౬ఇత్యారభ్య-
౨౨౬౫. ''సకారణంకరణాధిపాధిపః''౭ ఇత్యాదీ[4]ని,
౨౨౬౬. ఐకకణ్ఠ్యేన ఈశ్వరస్యజగత్కారణత్వంవదన్తి:-
౨౨౬౭. ఈశ్వరస్యచ, '' నతత్సమశ్చాభ్యధికశ్చదృశ్యతే''౮ ఇతి, సమాభ్యధికరాహిత్యంచశ్రూయతే;-
౨౨౬౮. తచ్చ, ఈశ్వరస్యబ్రహ్మాంశత్వేతు నఘటతే,- [30]

౧॥ఛా-ఉ. ౬-౨-౧. ౨॥బృ-ఉ. ౩-౪-౧౧. ౩॥ఐ-ఉ.౧-౧-౧. ౪॥మహో-ఉ. ౧.
౫॥ ౬॥ శ్వే-ఉ. ౬-౧౩. ౭॥ శ్వే-ఉ. ౬-౧౯. ౮॥ శ్వే-ఉ. ౬-౧౬.

మూ.—1 రస్యస్వ. ౧. 2 స్థితిరితిహి. ౧. 3 హి. ౪-౫-న.

వ్యా.—1 నత్వవిద్యా. ౧. నత్వావిద్యకౌపా. ౩. 2 సచత్వత్ప. ౪-౫-౬. 3 నశక్యతే. ౩-౪-౫. 4 దినైక. ౪-౫-౬.

(౭౩౦.) తథాసతి, ఏకమృత్పిణ్డారబ్ధఘటశరావాదిగతాన్యుదకాహరణాదీ నిసర్వకార్యాణి,యథాతస్యైవభవన్తి;- [త్ః" ఇతి·

(౭౩౧.)ఏవమ్, సర్వజీవగతసుఖదుఃఖాది,- సర్వమ్, ఈశ్వరగతమేవస్యా)

(౭౩౨.) "ఘటకరకాదిసంస్థానానుపయుక్తమృద్ద్రవ్యమ్, యథాకా [5] ర్యాన్తరానన్వితమ్,

(౭౩౩.) ఏవమేవ। సుర పశుమనుజాది జీవత్వానుపయుక్తేశ్వరః, సర్వజ్ఞ స్సత్యసంకల్పత్వాదిగుణాకరః," ఇతిచేత్ ;-

---

అంశాదంశి। నోఽధికత్వేన, ఈశ్వరాదప్యధికస్య,- సంభవాత్ ;- [10]

౨౨౯. తస్మాత్, సమాభ్యధికరాహిత్యాత్, జగత్కారణ త్వాచ్చ, ఈశ్వరఏవబ్రహ్మేతి, ఈశ్వరస్య బ్రహ్మాం శత్వమనుపపన్నమ్:"

౨౨౭౦. ఇత్యభిప్రాయేణ(ఈశ్వరస్వరూ[2]పేణ-) ఇత్యుక్తమ్·-

(౭౩౦) ౨౨౭౧. "నహిత్వయా, అస్మన్మతఇవాత్మశరీరభావేన [15] తాదాత్మ్యంవర్ణ్యతే?;-

౨౨౭౨. అపితు (ఈశ్వరఃస్వరూపేణైవసురన) రాదిరూపేణ (స్థితఇతిహి) తాదాత్మ్యంవర్ణ్యతే?-

౨౨౭౩. (తథాసతి) (మృత్పిణ్డారబ్ధఘ)టా(దిగతోదకాహరణా) దికార్యాణి,యథా,మృత్పిణ్డస్యైవ(భవన్తి), [త్యర్థః

౨౨౭౪. (ఏవమ్,సర్వ[3]జీవగతసుఖదుఃఖ)భాగీశ్వరస్స్యాత్:"ఇ

(౭౩౨) ౨౨౭౫. పునః, పరమతంశఙ్క్యతే (ఘటకరకాది-) ఇతి·-

౨౨౭౬. "యద్యపి కార్యత్వేనోపయుక్తమృదంశస్పర్శి,- ఘటాదిగతోదకాహరణాది,-భవతి, తథాపి, కార్యత్వేనానుపయుక్తమృదంశాన్తరస్పర్శి,- నభవతి, [నప్రసజన్తి:"ఇత్యర్థః

౨౨౭౭. తథా (జీవత్వానుపయుక్తేశ్వరాం) శేజీవగతదోషాః

మూ.—౧ సురనరజీవత్వాను. ౧. సురనరమనుజాది. ౩. సురనరపశుమనుజాది, ౬. సురపశుమనుష్యజీవ. ౮.

వ్యా.—౧ అధికత్వేన. ౪-౫-౬-న. ౨ నైవేత్యు. ౩. ౩ సర్వజగతస్సర్వసుఖ. ౩. [30] సర్వజీవగతసర్వసుఖ. ౧-౨-౮. ౪ కార్యకరత్వేనోప. ౪-౫.

(11-2-82)

(౭౩౪.) సత్యమ్,
(౭౩౫.)[1] "సఏవ[2] ఈశ్వరః[3] ఏకేనాంశేనకల్యాణగుణా[4]కరః, సఏవ[5] చాన్యేన అంశేనహేయగుణాకరః", ఇత్యుక్తమ్,-ద్వయోరంశయోరీశ్వరత్వా విశేషాత్.- [5]
(౭౩౬.) "ద్వావంశౌవ్యవస్థితౌ" ఇతిచేత్,
(౭౩౭.) కస్తేన లాభః?-
(౭౩౮.) ఏకస్యైవ,[6] ఏకేనాంశేన నిత్యదుఃఖిత్వాత్,
(౭౩౯) అంశాన్తరేణసుఖిత్వమపి నేశ్వర[7] త్వాయకల్పతే;-
(౭౪౦.) యథా, దేవదత్తస్యైకస్మిన్హస్తేచన్దనపఙ్కాను[8] లేపఃకేయూరకటకాఙ్గులీయకాలఙ్కారః, [10]
(౭౪౧.) [9] ఏతస్యైవాన్యస్మిన్ హస్తేముద్గరాభిఘాతః, కాలానలజ్వాలానుప్రవేశశ్చ,తద్వదేవ ఈశ్వర[10] స్యస్యాత్ ఇతి,
బ్రహ్మాజ్ఞానపక్షాదపిపాపీయానయం భేదాభేదపక్షః,-

(౭౩౪) ౨౨౭౮. పరిహరతి (సత్యమ్-) ఇతి.- [15]
౨౨౭౯. "తత్రాపి, అంశినఏకత్వాత్, ఈశ్వరస్యైవదోషప్రసజతి"ఇత్యర్థః.
(౭౩౬) ౨౨౮౦. జీవేశ్వరాంశయోర్వ్యవస్థితత్వాత్, "జీవగతదోషః, నేశ్వరస్పృక్, ఇతిశఙ్కతే (ద్వావంశౌ-) ఇతి.
(౭౩౭) ౨౨౮౧. దూషయతి (కః) ఇతి.- [20]
(౭౩౯) ౨౨౮౨. "ఈశ్వరస్యచేతనత్వేన స్వాంశజీవగతసర్వదుఃఖప్రతిసన్ధాతృత్వాత్ (అంశాన్తరేణసుఖిత్వం... నేశ్వరత్వాయ)భవతి"ఇత్యర్థః.
(౭౪౦) ౨౨౮౩. తత్రదృష్టాన్తమాహ (యథా-) ఇతి.-
౨౨౮౪. ఐహికాల్పసుఖస్య, మోక్షసుఖస్యచ, స్థానే,(చన్దనా... నులేపఃకేయూరా...ద్యలఙ్కార) శ్చ.
౨౨౮౫. ఐహికాల్పదుఃఖ,నారకానన్తదుఃఖ, స్థానే, (ముద్గరా) భిహతిః(కాలాగ్ని...ప్రవేశశ్చ).

మూ-౧సఏవ - ౪-౫-న.౨ - ఈశ్వరః- ౨- న.౩ - తేనాంశేన- ౩- ౬-౮. ౪-కరః ఏకేనాంశేనహే - ౪ - ౫.
౫-చ- ౪- ౫. న.౬ఏకాంశేన - ౧- ౨- ౩-౮. ౭త్వ - ౩-౬ - న. ౮లేపనకే - ౬.
౯తస్యైవ- ౨- ౬-౧౦. ౧౦స్య-౨- ౩- ౪-౫న. స్యాపీతిబ్రః. స్యాపిబ్ర -౧౦.

(౭౪౨.) అపరిమితదుఃఖస్యపారమార్థికత్వాత్,
సంసారిణామనన్తత్వే[1]న దుస్తరత్వాచ్చ.
(౭౪౩.) "తస్మాద్విలక్షణోఽయంజీవాంశః" ఇతిచేత్ ?.-
(౭౪౪.) ఆగతోఽ[2]సితర్హి[3]మదీయంపన్థానమ్.- [5]
(౭౪౫.) ఈశ్వరస్యస్వరూపేణతాదాత్మ్యవర్ణనేస్యాదయందోషః;-
(౭౪౬.) ఆత్మశరీరభావేనతు తాదాత్మ్యప్రతిపాదనే నకశ్చిద్దోషః,
(౭౪౭.) ప్రత్యుత నిఖిలభువననియమనా[3]దిర్మహా[4] గుణ[4]గణప్రతిపాదితో
భవతి.-

---

(౭౪౨) ౨౨౮౬. భేదాభేదపక్షస్యపాపీయస్త్వముపపాదయతి [10]
(అపరిమిత-) ఇతి.-
౨౨౮౭. ఔపాధికభేదవాదినోపితుల్యమిదం (పాపీయ) స్త్వమ్,
తతోప్యాధిక్యబుద్ధ్యాపశ్చాత్తనత్వాదత్రేదం దూషణ
ముక్తమ్.
(౭౪౩) ౨౨౮౮. అగత్యా పరేణవిలక్షణత్వాభ్యుప[1]గమాంశఙ్క్యతే [15]
(తస్మాద్-) ఇతి.
(౭౪౪) ౨౨౮౯. అభ్యుపగమేన ప్రతిపత్తిందూషయతి(ఆగతోఽసి-)ఇతి.-
౨౨౯౦. అపసిద్ధాన్తప్రసఙ్గ ఇత్యర్థః.
(౭౪౫) ౨౨౯౧. "భవత్పక్షేఽ[2]త్వభేదశ్రుతిరముఖ్యార్థాస్యాత్ ;-
౨౨౯౨. ముఖ్యార్థస్వీకారే,ఉక్తదోషాపాతస్స్యాత్ :"ఇతిశఙ్కా
యాం[3]తంపరిహర్తుం స్వరూపేణతాదాత్మ్యవర్ణనేతం
దోషమనుమన్యతే (ఈశ్వరస్య-) ఇతి.
(౭౪౬) ౨౨౯౩. తర్హి "కథమ్,భవతా(తాదాత్మ్య)ంవర్ణ్యతే"ఇత్యత్రా
హ (ఆత్మ-) ఇతి.
౨౨౯౪. "నకే[4]వలందోషాభావః,-మఙ్గళగుణసిద్ధిః"ఇత్యా [25]
హ(ప్రత్యుత-)ఇతి
౨౨౯౫. (ఆది) శబ్దేన ధారకత్వశేషిత్వాద్యుచ్యతే.

మూ-౧ నాపిదు-౧. ౨నిహి త-౨. ౩దిభిర్మహా-౨-౯-౧౦. ౪గణ-౧-౬-౮ న.

వ్యా-౧- గతిమాశం-౩. గతదూషణమాశం-౬. ౨-తు-౧-౨-న. ౩తత్పరి-౩. ౪వలదో-౩-౬.

(౭౮౮.) సామానాధికరణ్యంచముఖ్యవృత్తమ్.
(౭౮౯.) అపిచ[1]ఏకస్యవస్తునో[2]ఽపిభిన్నాభిన్నత్వంవిరుద్ధత్వాన్నసంభవతీతి ఉక్తమ్;-
(౭౯౦.) ఘటస్య[2]పటా,ద్భిన్నత్వే సతి, తస్య[3]తస్మిన్నభావః, [5]
(౭౯౧.) అభిన్నత్వే సతి[4] తస్యచ[5]భావః ఇతి,
(౭౯౨.) ఏకస్మిన్కాలేచ, ఏకస్మిన్దేశేచ, ఏక[6]స్యపదార్థస్యయుగపత్సద్భావః,అసద్భావశ్చ,-విరుద్ధః.
(౭౯౩.) "జాత్యాత్మ[7]నా భావః, వ్యక్త్యాత్మనాచాభావః" ఇతి[8]చేత్ ;-

---

(౭౮౮) ౨౯౯౬. తర్హి ముఖ్యత్వంస్యాదిత్యతాఽహ (సామానాధికరణ్యంచ-) ఇతి. [10]

౨౯౯౭. ఏవమ్, శ్రుతేః, జీవబ్రహ్మణో[1]ర్భేదాభేదపరత్వంనూషితమ్;-

(౭౮౯) ౨౯౯౮. ఇదానీంసామాన్యేన సర్వస్యవస్తునో భిన్నాభిన్నత్వం నిరస్యతి (అపిచ-) ఇతి. [15]

౨౯౯౯. (ఉక్తమ్-) ఇతి.- నిర్విశేషవస్తు నిరాసే[2]ప్రసంగాత్ (ఉక్తమ్-) ఇత్యర్థః.

౭౯౦) ౩౦౦౦. తత్రవిరుద్ధ[1]త్వహేతోస్సిద్ధవత్కారేణాసంభవఉక్తః;-

౩౦౦౧. అత్ర,తదేవవిరుద్ధత్వంకథమ్?- ఇతిశఙ్కాయామ్ తదుపపాద్యతే (ఘటస్య-) ఇతి.- [20]

౩౦౦౨. (ఘటస్య[2]పటాద్భిన్నత్వం) నామ- తస్యతత్రా (భావః)

౩౦౦౩. (అభిన్నత్వం) నామ-తత్ర (తస్య... భావః) ఇత్యర్థః.

(౭౯౨) ౩౦౦౪. తతఃకిమ్?- ఇత్యతాఽహ (ఏకస్మిన్-) ఇతి.

(౭౯౩) ౩౦౦౫. ఆకారభేదాదవిరోధంశఙ్కతే.(జాత్యా-) ఇతి.

౩౦౦౬. "జాతిమభ్యుపగచ్ఛద్భిరభిమతభేదాభేదదూషణేన, [25] తామనభ్యుపగచ్ఛద్భిరభిమతభేదాభేదోఽపిప్రతిక్షిప్త స్స్యాత్:"ఇత్యభిప్రాయేణ-([3]జాత్యాత్మనా-) ఇత్యాద్యుచ్యతే.

మూ.—౧-ఏకస్యైవవస్తునోభి- ౨-౮-౯. ఘటాద్భిన్న-౧-౨. ౩ తాదాత్మ్యేతయాతస్మిన్న - ౧౧. ౪ - తస్యసద్భావః ౬. ౫ తాదాత్మ్యేతయాభావః - ౧౧. ౬ స్యాపి. ౨-౩-౪-౫. ౭ నాచభావః- ౧. ౮ చేన్న- ౮.- ౧౧.

వ్యా.—౧ స్వ- ౨ న.౨ ఘటాద్భి- ౧-౯. ౩ జాత్యాత్మస్యచ్య-౧.

(౭౫౪·) జాతేః1ముణ్డేనచాభేదేసతి;ఖణ్డేముణ్డస్యాపిసద్భావప్రసంగః;-
(౭౫౫·) 2ఖణ్డేన చజాతేరభిన్నత్వేసద్భావః,భిన్నత్వేఽసద్భావః;-అశ్వేమహిషః3త్వస్యేవేతివిరోధోదుష్పరిహారఏవ·-

---

(౭౫౪) ౩౦౦౭. అత్రజాతివ్యక్త్యోఃకిమ్(అభిన్నత్వ)మ్?- [5]
ఉత(భిన్నత్వ)మ్?-
౩౦౦౮. ఉత(భిన్నాభిన్నత్వ)మ్- ఇతివికల్పమభిప్రేత్య,
(అభిన్నత్వ)పక్షేదూషణమాహ (జాతేః·) ఇతి.
౩౦౦౯· జాతివ్యక్త్యోరభేదశ్చేత్ ;-ఖణ్డముణ్డవ్యక్తిద్వయేన
జాతేరభేదాత్ ,ఖణ్డస్యముణ్డత్వప్రసఙ్గఇత్యర్థః· [10]
౩౦౧౦·తత్రభిన్నత్వపక్షే,వ్యక్తిగతోభేదః,జాతిగతశ్చాభేదఇతి
౩౦౧౧. నైకస్యద్వ్యాత్మకతేతి దూషణస్య స్పష్టత్వాత్, తదనుక్తమ్· [నా·-

(౭౫౫) } ౩౦౧౨. (భిన్నాభిన్నత్వ)పక్షేదూషణమాహ(1ఖణ్డేనచ-)ఇత్యాది
(౭౫౯) } ౩౦౧౩·"జాతేః,-ముణ్డస్యచాభేదాత్ ,2ఖణ్డస్యముణ్డత్వప్రసఙ్గః;-
౩౦౧౪· జాతేః;- ముణ్డస్యచభేదా3దశ్వస్యగజత్వాభావవత్ ,
ఖణ్డస్యముణ్డత్వాభావప్రసఙ్గఃఇతివిరోధః;-
౩౦౧౫·యద్వాజాతివ్యక్త్యోరభేదే, ఖణ్డస్యజాతిరూపత్వప్రసఙ్గః;-
౩౦౧౬. భేదే,ఖణ్డస్యజాతిరూపత్వాభావప్రసఙ్గః,"-ఇతి
౩౦౧౭, ఏవమ్,యుగపత్ ,ఏకత్రైకస్య భావాభావ (విరోధోదుష్పరిహార) ఇత్యర్థః.
౩౦౧౮. "జాతిరూపేణాభేదః, వ్యక్తిరూపేణభేదః,- ఇత్యేవం
రూపభేదాభేదదూషణేన, అవస్థాత్మనాభేదః,ద్రవ్యరూపేణాభేదఇత్యేవం రూపభేదాభేదశ్చయాదవ ప్రకాశాభిమతోనిరస్తోభవతితుల్యన్యాయత్వాత్ [25]
౩౦౧౯· యద్వాజాతిశబ్దోద్రవ్యపరః,
౩౦౨౦· వ్యక్తిశబ్దః4అవస్థాపర5ఇతియోజనీయమ్;-
౩౦౨౧· నహి6దృష్టేనుపపన్నన్నామ?-

మూ.—౧ - చ - ౩ న. ముణ్డాభే- ౧. ౨. ఖణ్డేచజాతే- ౨-౪-౬, ౮-౯.
౩ త్వ-౧-౩-౯-న.

వ్యా.—౧ ఖణ్డేచేత్యా-౩-౪-౫. ౨ ఖణ్డత్వస్యము- ౬. ౩ అశ్వేగజ- ౯. ౪ వ్యవ్యావస్థా-౪-౫. ౬. ౫ ఇత్యేవంమో-౮. ౬ దృష్టోనుపపన్నః౧౫-౧. దృష్టేనోపపన్నంనామ-౬.

(౨౫౬.) జాత్యాదేః,వస్తుసంస్థానతయావస్తునఃప్రకారత్వాత్,
(౨౫౭.) ప్రకారప్రకారిణోశ్చపదార్థాన్తరత్వమ్,
(౨౫౮.) ప్రకారస్యాపృథక్సిద్ధ్యనర్హత్వమ్,పృథగనుపలమ్భశ్చ,
(౨౫౯.) తస్యసంస్థానస్యచానేకవస్తుషుప్రకారతయా ఽవస్థితిశ్చ,ఇత్యాది పూర్వమేవోక్తమ్. (౩౧౨ - ౩౧౯)

---

(౨౫౬) తస్మాద్భేదాభేదయోఃప్రతిపన్నత్వేన నోక్తదోషప్రసంగః" ఇతిశఙ్కాయాంప్రతిపద్యతేత్యాహ (జాత్యాదేః-) ఇతి.-

౩౦౨౧. ప్రథమపిణ్డగ్రహణే ఽ భేదేన గ్రహణమ్, భేదాభేదసాధనత్వేనహిపరైరుచ్యతే?-తత్ప్రత్యుక్తమ్.

(౨౫౭) ౩౦౨౩. (ప్రకారప్రకారిణోశ్చపదార్థాన్తరత్వమ్-) ఇతి.

౩౦౨౪. (వస్తుసంస్థానతయా-)ఇతి-(సంస్థాన) శబ్దఃఅపృథక్సిద్ధ

౩౦౨౫. [1]ధర్మవాచీ(వస్తుసంస్థానతయా వస్తునఃప్రకారత్వాత్)

౩౦౨౬. అపృథక్సిద్ధధర్మత్వేన (వస్తునః)విశేషణత్వాదిత్యర్థః

౩౦౨౭. ఇదమ్ఇత్థమ్ఇతిప్రకారప్రకారిభావేనప్రతీతేః, నాత్రాభేద ఇతిస్పష్టమ్.

౩౦౨౮. (పృథక్సిద్ధ్యనర్హత్వమ్-) ఇత్యనేన సహోపలమ్భనియమఃప్రత్యుక్తః.-

౩౦౨౯. మత్వర్థీయప్రత్యయనిరపేక్షసామానాధికరణ్యమపి, అపృథక్సిద్ధధర్మవాచిత్వాత్, ఇత్యుక్తంభవతి.-

౩౦౩౦. ఏకశబ్దానువిద్ధప్రత్యయఃధర్మైక్యాత్,-

౩౦౩౧. నతు,ధర్మధర్మిణోరభేదాత్ ఇతిస్ఫుటతరమ్.

(౨౫౯) ౩౦౩౨. (సంస్థానస్యచా[2]నేకవస్తుషుప్రకారతయాస్థితిశ్చ-)ఇత్యనేన ప్రథమపిణ్డగ్రహణేపి, సంస్థానస్య[3]గ్రహణ మస్తీత్యుక్తంభవతి;-

౩౦౩౩. అన్యథా,ద్వితీయపిణ్డగ్రహణే ఽనువృత్తిర్న[4]హిబోద్ధుం శక్యతే?

౩౦౩౪. “నిర్వికల్పకప్రత్యక్షేణాభేదేన గృహీతమ్” ఇతిచేత్;- తదపిప్రత్యుక్తమ్,-ఇతి (ఆది) శబ్దాభిప్రాయః [30]

వ్యా.—౧ - సంబద్ధవాచీ - ౨. ౨నేకేషుప్రకా-౩. ౩ గ్రహణమప్యస్తి-౪-౫. గ్రహణముక్తంభవ - ౬.౪- హి- ౪-౫- స. ౫ ణ- ౩-న.

(౭౬౦.) [1]సోఽయమితిబుద్ధిఃప్రకారైక్యాత్

(౭౬౧.) అయమపి,దణ్డీతిబుద్ధివత్ :-

(౭౬౦) ౩౦౩౫. "అనువృత్తాజాతిః,- నవ్యావృత్తంసంస్థానం[1]భవతి" ఇతిశఙ్కాయామ్, సంస్థానమేవ జాతిరిత్యుపపాదయతి (సోఽయమితి-)ఇతి.

౩౦౩౬. (ప్రకారైక్యాత్) "ఏకప్రకారత్వాత్ - తుల్యప్రకారత్వాత్" ఇత్యర్థః.

౩౦౩౭. "సంస్థా[2]నాతిరేకేణ[3]జాతిర్నామ[4]నకాచిదుపలభ్యతే;-

౩౦౩౮. అనువృత్తవ్యవహారేణకల్ప్యతేచేత్, [10]

౩౦౩౯. తదయుక్తమ్,-అనువృత్తవ్యవహారస్యాన్యథాసిద్ధేః;-

౩౦౪౦. అశ్వగజమహిషగవాదిషు ఇయంజాతిరియంజాతిరిత్యనువృత్తవ్యవహారేపి, న[4]హిజాతిషు జాత్యన్తరం కల్ప్యతే?;-

౩౦౪౧. ఇయంవ్యక్తిరియంవ్యక్తిరితివ్యవహారేణ, [15] వ్యక్తిషునహివ్యక్తిత్వజాతిఃకల్ప్యతే?;-

౩౦౪౨. సహివ్యవహారః[5] సాదృశ్యాత్ :-

౩౦౪౩. తస్మాత్,కల్పకస్యాన్యథాసిద్ధత్వాత్, సంస్థానాతిరిక్తస్యాదర్శనాత్,సంస్థానమేవజాతిః"ఇత్యర్థః.

౩౦౪౪. (సోఽయమితిబుద్ధిః) [6] అను వృత్తవిషయ వ్యవహారాన్వితా(బుద్ధిః)-తజ్జాతీయత్వబుద్ధిః-

౩౦౪౫. "(అయమపి) గౌః"ఇతి[7]బుద్ధిరిత్యర్థః.

(౭౬౧) .౩౦౪౬ (దణ్డీతిబుద్ధివత్-)-ఇతి.-

౩౦౪౭. "అయందణ్డీ (అయమపిదణ్డీ) తివ్యవహారేదణ్డిత్వంనామజాతిః,నహ్యస్తి?,,ఇత్యర్థః. [25]

మూ —౧- సోఽయందేవదత్తఇతిబు- ౧.

వ్యా.—.౧ – భవతి౬-న. ౨ నవ్యతిరే ౩. ౩ జాతిర్నామ- ౪-౫-న. ౪-హి-౧ ౨ న. ౫ సాసాదృశ్యాత్. ౧-౮.౬- వృత్తివిష. ౧-౬. ౭-బుద్ధివదిత్య-౯.౮అపి-౮-న.

(౭౬౨.) అయమేవ[1]చజాత్యాదిః ప్రకారోవస్తునోభేద ఇత్యుచ్యతే,
(౭౬౩.) తద్యోగపవ,[2]వస్తు,-భిన్నమ్,ఇతివ్యవహార హేతురిత్యర్థః.
(౭౬౪.) సచ, వస్తునోభేదవ్యవహారహేతుః, స్వస్యచ,
(౭౬౫.) సంవేదనవత్ ;- [5]
(౭౬౬.) యథాసంవేదనమ్,[3]వస్తునో వ్యవహారహేతుః,
(౭౬౭.) స్వస్యవ్యవహారహేతుశ్చ,-భవతి.-

౩౦౪౮. గుణక్రియా[1]త్మసుఅను[2] వృత్తవ్యవహారోపి పారిభాకరాణాంప్రతిబన్దీత్వేన వక్తవ్యః.-
౩౦౪౯. “ప్రతియోగిబుద్ధినిరపేక్షోజాత్యాదిః, [10]
(౭౬౨) ౩౦౫౦. ప్రతియోగిసాపేక్షోభేదోభవితుం నార్హతి,,ఇతిశఙ్కాయాంజాత్యాదిరేవభేదఇతిసాధయతి(అయమేవచజాత్యాదిః-) ఇతి.
(౭౬౩) ౩౦౫౧. “జాత్యాదేర్భేదఇతికిమ్, సంజ్ఞాకరణం[3] దేవదత్తాదివత్” [15]
౩౦౫౨. ఇతిశఙ్కాయాంతద్వివృణోతి (తద్యోగపవ-) ఇతి.-
౩౦౫౩. “అభేదబుద్ధివిరోధీహి భేదః?-జాత్యాదిగ్రహణే అభేదబుద్ధినివృత్తేఃజాత్యాదిరేవభేదః”ఇత్యర్థః.
(౭౬౪) ౩౦౫౪, “జాత్యాది విషయభేద వ్యవహారే హేత్వన్తరాపేక్షయాఅనవస్థాప్రసంగః,,ఇత్యత్రాహ(సచ-)ఇతి.- [20]
౩౦౫౫. స్వపరనిర్వాహకోజాత్యాదిరిత్యర్థః.
(౭౬౫) ౩౦౫౬(సంవేదనవత్-)ఇతి.- సంవేదనస్యస్వపరవ్యవహారహేతుత్వంహిపరాభ్యుపగతమ్?.
(౭౬౬) ౩౦౫౭. తదేవవివృణోతి(యథా-)ఇతి.-

మూ.—౧- చ- ౧-౧౦-౧౧.న. ౨ వస్తునోభిన్న ఇతి. వస్తుభిన్నమితివ్యవహారాత్ సచ- ౪-౫. ౩ అన్యవ్యవ- ౧. వస్తునోన్యవ్యవ- ౧౧.

వ్యా.—౧ త్మ ౯న. ౨వృత్తేర్వ్యక్త-౪-౫. ౩ కిమ్ దేవ-౩.

(౭౯౮,) అతఏవ "సన్మాత్రగ్రాహి ప్రత్యక్షమ్,- న భేదగ్రాహి" ఇత్యాది వాదాః[2] నిరస్తాః.

(౭౯౯.) జాత్యాదిసంస్థాన సంస్థితస్యైవ వస్తునః, ప్రత్యక్షేణ గృహీతత్వాత్, తస్యైవసంస్థాన రూపజా[3]త్యాదేః, ప్రతియోగ్యపేక్షయా భేదవ్యవహార[4]హేతుత్వాచ్చ.-

---

(౭౯౮) ౩౦౫౮. "ఉక్తార్థేనైవపరోక్తాభేదస్య,

౩౦౫౯. ప్రమాణానుపపత్తిః ప్రమేయానుపపత్తిశ్చపరిహృతా," ఇత్యాహ (అతఏవ-) ఇతి.

౩౦౬౦. (ఆది) శబ్దేన ప్రమేయానుపపత్తిర్వివక్షితా. [10]

(౭౯౯) ౩౦౬౧. (అతఏవ-) ఇత్యభిప్రేతమర్థం వివృణోతి (జాత్యాది-) ఇతి-.

౩౦౬౨. ""ప్రత్యక్షజ్ఞానమేకక్షణవర్త్యపి, తస్మిన్నేవక్షణే జాత్యాది విశిష్టమేవవస్తు గృహ్ణాతి, ఇత్యనేన ప్రమాణానుపపత్తిర్నిరస్తా;- [15]

౩౦౬౩. స్వరూపధర్మవికల్పేనహి ప్రమేయానుపపత్తిః-

౩౦౬౪. తత్ర స్వరూపవ్యవహారవత్, భేదవ్యవహార ప్రసఙ్గః గోత్వాదివ్యవహారాదేవ ప్రత్యుక్తః;-

౩౦౬౫. 'భిన్న ఇతిశబ్దవ్యవహారవిశేషస్య, ప్రతియోగ్యపేక్ష[1]త్వమ్, 'దారాః, 'కళత్రమ్[2], 'ఆపః 'ఇత్యాదిషు, స్త్రీత్వబహుత్వపుంస్త్వాదివచ్ఛబ్ద స్వభావాయత్తమ్, ఇతి నార్థస్వరూపదోషః, హానాదివ్యవహారే, జాత్యాదిశబ్ద వ్యవహారేచ, ప్రతియోగినిరపేక్షత్వాత్, ఇత్యయమర్థో[2]తిస్పష్టత్వా[3]దభిప్రేతః:-

౩౦౬౬. స్వపర నిర్వాహకత్వాభ్యుపగమేన అనవస్థా [25] చపరిహృతా, జాత్యాదేరేవ భేదత్వాదన్యోన్యాశ్రయశ్చపరిహృతః" ఇత్యర్థః.

మూ.—౧- వివచన- ౨ ౯. ౨ పరాస్తాః- ౧. ౩ త్యాదిగ్రప్ర- ౧. ౪ హేతుః- ౧.

వ్యా —౧- త్వాత్ దారాః- ౧. ౨ జలమాపః ౯. ౩ దిహాభి -౧. దిత్యభి- ౮.

(౭౭౦·) స్వరూపపరిణామదోషశ్చ పూర్వమేవోక్తః....—

(౭౭౧·) "యఃపృథివ్యాంతిష్ఠన్పృథివ్యాఅన్తరోయంపృథివీనవేదయస్య పృథివీ శరీరమ్యఃపృథివీమన్తరోయమయతిఏషత ఆత్మాన్తర్యామ్యమృతః"౧- [5]

(౭౭౨.) "యఆత్మనితిష్ఠన్నాత్మనోన్తరోయమాత్మానవేదయస్యాత్మా శరీరం యఆత్మానమన్తరోయమయతిసతఆత్మాన్తర్యామ్యమృతః"-౨

(౭౭౩·) "యఃపృథివీమన్తరేసఞ్చరన్యస్య పృథివీశరీరం యం పృథివీనవేద"౩ ఇత్యాది,-

(౭౭౦) ౩౦౬౭·ఏవమ్,జీవబ్రహ్మస్వరూపైక్యేనిర్దోషత్వశ్రుతిబాధఉక్తః;-
౩౦౬౮· అచిద్బ్రహ్మైక్యప్రయుక్త దోషోపి,భాస్కర మతఇవ,-
౩౦౬౯· అత్రాప్యాపతతీత్యాహ(స్వరూప-)ఇతి-
౩౦౭౦· (దోషశ్చ)అవికారత్వనిరవద్యత్వశ్రుతిబాధక (పూర్వ)...ముక్తః,- (౭౭౧)
౩౦౭౧· ఏవమ్,ద్వితీయశ్లోకార్థోవివృతః......— [15]

(౭౭౧) ౩౦౭౨· అథ,ప్రథమశ్లోకార్థం [1]పూర్వమీషద్వివృతమ్,-
౩౦౭౩. మహావిస్తరేణవక్తుమారభతే·—
౩౦౭౪. తత్ర,"తత్త్వమసి"ఇతి సామానాధికరణ్యస్య,భేదశ్రుతి,-ఘటకశ్రుత్యవిరోధేనఅర్థం వక్ష్యన్ తదుప [2]యోగినీర్ఘటక శ్రుతీరుదాహరతి.-
౩౦౭౫· ("యఃపృథివ్యామ్,,)ఇతి-కాణ్వశాఖావాక్యమ్;-

(౭౭౨) ౩౦౭౬· ("యఆత్మని") ఇతి- మాధ్యన్దినశాఖావాక్యమ్;-
౩౦౭౭· అనేనవాక్యద్వయేన,అచి జ్జీవాన్తర్యామిత్వం సిద్ధమ్; "ఉభయేపి[3]హి భేదేనైన మధీయతే,"[౪]ఇతిసూత్రానుసారాదుభయవాక్యోపాదానమ్.- [25]

(౭౭౩) ౩౦౭౮. తత్రకారణావస్థస్యాప్యన్తర్యామిత్వంవక్తుమ్, దేవతావిశే[4]షం జ్ఞాపయితుంచ, సుబాలోపనిషద్వాక్యమాహ ("యఃపృథివీమ్")ఇతి·

బృ-ఉ-౫-౭-౩.౨॥మాధ్య-ఉ = కా-ఉ-౫-౭-౨౨.౩॥సు-ఉ-౭.
౪॥బ్ర-సూ-౧౭-౨పా-౨౧. [30]

వ్యా —౧- పూర్వం- ౪-౫-౬న. ౨ యోగిఘటక ౪-౫. ౩-హి-౬-న. ౪ షణం ౬.

(౨౨౪.) ‘‘యోఽక్షరమన్తరే సఞ్చరన్యస్యాక్షరం శరీరం యమక్షరం న వేద యో మృత్యుమన్తరే సఞ్చరన్యస్య మృత్యుశ్శరీరం యం మృత్యుర్న వేద ఏష సర్వభూతాన్తరాత్మా ఽ పహతపాప్మా దివ్యో దేవ ఏకో నారాయణః,,౧- [5]

(౨౨౫.) ‘‘ద్వా సుపర్ణా సయుజా సఖాయా సమానం వృక్షం పరిషస్వజాతే తయోరన్యః పిప్పలం స్వాద్వత్త్యనశ్నన్నన్యో అభిచాకశీతి,,-౨

(౨౨౬.) ‘‘అన్తః ప్రవిష్టశ్శాస్తా జనానాం సర్వాత్మా’’౩-

(౨౨౭) ‘‘తత్సృష్ట్వా-తదేవానుప్రావిశత్-తదనుప్రవిశ్య-సచ్చత్యచ్చాభవత్,,౪ ఇత్యాది- [10]

---

(౨౨౪) ౩౦౯. (‘‘యోఽక్షరమ్,,) ఇత్యారభ్యోదాహర్త[1]వ్యేపి (‘‘యః పృథివ్యామ్,,) ఇత్యా[2]ద్యుపాదానం, ప్రకరణజ్ఞాపనార్థమ్.

౩౧౦. (‘‘అన్తర్యామ్యమృత,,) ఇత్యత్ర (అమృత) శబ్దస్య,

౩౧౧. (‘‘ఏష సర్వభూతాన్తరాత్మా ఽపహతపాప్మా,,) ఇత్యత్ర [అపహతపాప్మ] శబ్దస్య చ అర్థః,- [15]

౩౧౨. తద్గతదోషాసంస్పృష్టత్వ[3]మితి;-

(౨౨౫) ౩౧౩. తమక్త్యైక్యప్రదర్శనపరత్వం దర్శయితుమ్ (‘‘ద్వా సుపర్ణా,,) ఇ[4]త్యాద్యుదాహృతమ్;-

౩౧౪. నతు భేదశ్రుతిత్వాత్.-

౩౧౫. భేదశ్రుతయోర్హ్యుత్తరత్రవక్ష్యన్తే?. [20]

(౨౨౬) ౩౧౬. (‘‘అన్తః ప్రవిష్టః,,) ఇతి.-[5] ఇదమపి ఘటక వాక్యమ్;-

సర్వా[6]త్మత్వమ్,- తదన్తర్యామిత్వాత్,-

నతు స్వరూపైక్యాత్,-[7] ఇతి హ్యస్యార్థః.

(౨౨౭) ౩౧౭- ‘‘తత్తచ్ఛబ్దవాచ్యత్వం తత్తదనుప్రవేశకృతమ్;-

నతు స్వరూపైక్యకృతమ్,,- ఇతి స్పష్టార్థం వాక్యమాహ (‘‘తత్సృష్ట్వా,,-) ఇతి.

౧॥ సు-ఉ-౭ ౨॥ ము-ఉ-౩-౧-౧ ౩॥ ఆర-౩ ప్ర-౨౧.౪॥ తై-ఉ-ఆ-౬-అను.

వ్యా.—౧- అపి-౧-౪-౫- ౬న. ౨ ద్యుపపాద-౧. ౩ మితిప్రదర్శయి-౩. ౪ ఆది-౨-౩-౯న. ౫ ఇయమపి- ౪. ౬ త్మకత్వం ౩. ౭ హితస్యా-౩.

(౭౭౮.) "సత్త్యంచానృతంచసత్త్యమభవత్"-౧
(౭౭౯.) "అనేనజీ[1]వేనాత్మనా"[2]ఇత్యాది-
(౭౮౦.) "పృథగాత్మానంప్రేరితారంచమత్వాజుష్టస్తతస్తేనామృతత్వమేతి,,"[3]
(౭౮౧.) "భోక్తాభోగ్యంప్రేరితారంచ[2]మత్వా సర్వంప్రోక్తం త్రివిధం [3]బ్రహ్మైతత్,,-[4]
(౭౮౨.) "నిత్యోనిత్యానాం చేతనశ్చేతనా నామేకోబహూనాంయోవిద ధాతికామాన్,,-[5]
(౭౮౩.) "ప్రధానక్షేత్రజ్ఞపతిర్గుణేశః,,-[6]

(౭౭౮) ౩౦౭౮. తత్తదనుప్రవేశేపితద్గతదోషాస్పృష్టత్వమ్,- [10]
ఆహ("సత్యంచానృతంచసత్యమభవత్,,)ఇతివాక్యమ్.-
౩౦౭౯. చిదచిదనుప్రవేశేన తత్తచ్ఛబ్దవాచ్యమపిబ్రహ్మ,-
("సత్యమభవత్,,)-అప్రచ్యుత స్వస్వభావమ్,-
("అభవత్,,)ఇత్యర్థః.
(౭౭౯) ౩౦౮౦. నామరూపవ్యాకరణ శ్రుతేరపి ఘటకత్వా త్తామాహ
("అనేన,,-)ఇతి.
౩౦౮౧. ("జీవేన,,-)ఇతినిర్దేశస్యాను ప్రవేశకృతత్వం పూర్వో దాహృత[1] వాక్యైస్స్పష్టమ్.
(౭౮౦) ౩౦౮౨. భేదశ్రుతిమాహ ("పృథక్.,-) ఇతి.-
౩౦౮౩. [" తేన-జుష్టః,,]-బ్రహ్మణానుగృహీతః.- [20]
౩౦౮౪. (పృథ)క్త్వజ్ఞానాత్ ("అమృతత్వ[2]మేతి,,) ఇత్యర్థః.
(౭౮౧) ౩౦౮౫. ("భోక్తా,,-)ఇతి-భోక్తారమిత్యర్థః;-
౩౦౮౬.భోక్తృభోగ్యనియన్తౄణాన్యథావత్ జ్ఞాత్వా,(త్రివిధం) (ఏతత్)(బ్రహ్మ)(సర్వం)మయాతవ(ప్రోక్తమ్)ఇత్యర్థః.
(౭౮౨) ౩౦౮౭. ఆత్మనాంనిత్యత్వంబహుత్వంచదర్శయతి(నిత్య-)ఇతి.
(౭౮౩) ౩౦౮౮. ("ప్రధాన,,)ఇత్యాదిస్పష్టమ్.

౧॥ తై-ఉ-ఆ-౬.అను. ౨॥ ఛా-ఉ-౬-౩-౨.౩ ॥ శ్వే-ఉ-౧-౧౨.౪ ॥ శ్వే-ఉ-౧-౨౫
౫॥క-ఉ-౨-౫-౧౩. ౬॥ శ్వే-ఉ-౬-౩౩.

మూ—౧- త్మనానుప్రవిశ్యనామరూపేవ్యాకరవాణీత్యాది- ౧౧. ౨మత్వాజుష్టస్తత స్తేనామృతత్వమేతి. ౧-౭. ౩బ్రహ్మమేతత్-౧-౩-౬॥ ౧౧. [30]

వ్యా—౧-వాక్యైస్స ౧-౨-౪-౫-౬. ౨ మేవేత్స-౮.

(౭౮౪.) "జ్ఞాజ్ఞౌ ద్వావజావీశనీశౌ" ౧ ఇత్యాది,- శ్రుతిశతైః,
(౭౮౫.) తదుపబృంహణశతైః, "జగత్సర్వం శరీరం తే స్థైర్యం తే వసుధాతలమ్" ౨
(౭౮౬.) "యత్ కిఞ్చిత్సృజ్యతేయేనసత్త్వజాతేనవైద్విజ-
తస్యసృజ్యస్యసంభూతౌ తత్సర్వం వై హరేస్తనుః"-౩ [5]

(౭౮౫) ౩౦౯౯. ("స్థైర్యం తే వసుధాతలమ్") ఇతి. (వసుధాతలమ్) తవ (స్థైర్యమ్),- భూమ్యాః స్థిర[1]త్వస్వభావవత్వం[2] త్వదధీనమిత్యర్థః.

౩౧౦౦. సామానాధికరణ్య ప్రయోగస్య కార్యకారణ భావాల్లాక్షణికః.-

౩౧౦౧. "అగ్నిః కోపః, ప్రసాదస్తే సోమః శ్రీవత్సలక్షణః" ౪ - [10]
ఇతి ప్రకరణస్థ వాక్యానామయమేవార్థః;-

౩౧౦౨. "యస్య ప్రసాదజో బ్రహ్మా రుద్రశ్చ క్రోధసంభవః"-౫

౩౧౦౩. "యస్య ప్రసాదాదహమచ్యుతస్య భూతః ప్రజాసర్గకరోఽన్తకారీ-
క్రోధాచ్చ రుద్రః" ౬ ఇ[3]త్యత్ర దేవతావిశేషేషు ప్ర [15]
సాదక్రోధహేతుకత్వదర్శనాత్.

౩౧౦౪. కార్యకారణభావేపి సామానాధికరణ్య ప్రయోగో దృష్టః,
"బ్రాహ్మణోఽస్య ముఖమాసీత్" ౭ ఇత్యాదిషు,
"పద్భ్యాం భూమిః" ౮ ఇతి వాక్యైకార్థ్యాత్.-

౩౧౦౫. తస్మాత్ ("స్థైర్యం తే వసుధాతలమ్") ఇత్యాదివాక్యేన సర్వస్యోత్పత్తి స్థితి ప్రవృత్తయో భగవదధీనా ఇత్యుక్తం భవతి.

(౭౮౬) ౩౧౦౬. ("యత్కిఞ్చిత్-") ఇతి.- కృత్స్నకార్యవర్గస్య కారణం త[4]త్కారణాన్తర్యామి తయా త[5]త్తచ్ఛరీరకం బ్రహ్మైవేత్యర్థః. [25]

౧|| శ్వే-ఉ-౧-౧౭. ౨|| రా-యు-కా-౨౦-౨౬. ౩|| వి-పు-౧-౨౨-౩౮. ౪|| రా-యు-కా-౨౦-౨౬. ౫||౬|| వి-పు-౪-౧-౮౫. ౭|| తై-ఉ-పు-౧౩. ౮|| తై-ఉ-పు-౧౫.

పా-౧- త్వ-౪-౫-౬-న. ౨ భావత్వంచ-౩. భావవత్వంచ ౯.
ఇత్యన్యత్ర- ౧-౮-౯. ౪. త్త ౧-౪-౫-౬ న. ౫ త్త ౧-౭.న.

(౭౮౭.) "అహమాత్మా గుడాకేశ సర్వభూతాశయస్థితః"-౧
(౭౮౮.) "సర్వస్య చాహం హృది సన్నివిష్టో మత్తః స్మృతిర్జ్ఞానమపోహనంచ"-౨
ఇత్యాది వేదవిదగ్రేసర వాల్మీకి పరాశర ద్వైపాయన[1] వచోభిశ్చ,
పరస్య బ్రహ్మణః,-సర్వస్యాత్మత్వావగమాత్, [5]
చిదచిదాత్మక[2]స్య వస్తున[3] స్తచ్ఛరీరత్వావగమాచ్చ,
(౭౮౯.) శరీరస్య చ శరీరిణం ప్రతి ప్రకారతయైవ పదార్థత్వాత్,
(౭౯౦.) శరీరశరీరిణోశ్చ ధర్మభేదే[4]పి తయోరసఙ్కరాత్,

---

(౭౮౭) ౩౦౦౭. ["అహమాత్మా-"]ఇతి.-
["ఆత్మ"]శబ్దేన సర్వమపి'-శరీరమిత్యర్థాత్సిద్ధమ్. [10]
(౭౮౮) ౩౦౦౮. ("సర్వస్య చాహమ్"-) ఇత్యన్తర్యామిత్వపరమ్.
౩౦౦౯. ("హృది హ్యయమాత్మా"[3]) ఇతి జీవస్య హృత్స్థత్వాత్త
దన్తర్యామీ చ(హృది)స్థిత [1]ఏవేత్యర్థః.
(౭౮౯) ౩౦౧౦. "ఆత్మశరీరభావావగమో స్తుతతఃకిమ్'మిత్యర్థీయ ప్రత్య
యనిరపేక్షసామానాధికరణ్యస్య?" ఇత్యతాహ [15]
(శరీరస్య చ-)ఇతి.-
౩౦౧౧. అనేన, ఆకృత్యధికరణన్యాయస్స్మారితః[4] [ఇతి.-
(౭౯౦) ౩౦౧౨- (శరీరశరీరిణోశ్చ ధర్మభేదేపి తయోర[2]సఙ్కరాత్ -)
౩౦౧౩. మహాపాతకినః, తత్సంసర్గిణశ్చ, ధర్మభేదేపి సంసర్గప్ర
యుక్తం పాతకిత్వమాపతతి, [20]
కాష్ఠస్య, రుమాయాశ్చ, ధర్మభేదే సత్యేవ కాష్ఠస్య సం
సర్గప్రయుక్తం లవణత్వం దృశ్యతే,
ఏవమ్, ధర్మభేదేపి, సంసర్గప్రయుక్తోయస్సంకరః
తస్య శరీరశరీరిణోరసంభవాదిత్యర్థః.

౧॥గీ-౧౦-౨౦. ౨॥గీ-౧౫-౧౫. ౩॥ ౪॥పూ-మీ-౩-౧-౬ శ్రీభా-ప-౨౬౩. [25]

మూ—౧ నాదిభిశ్చ-౧-౭. ౨స్య౧-౨న. ౩ తత్ ౨-౪-౫న. ౪దేనత. ౧-౩-౫.

వ్యా—౧-ఏవభవతీత్య-౩. ౨ సఙ్కరత్వాత్ ౪-౫. సంస్కారాత్ ౯.

(౪౯౧.) సర్వశరీరం బ్రహ్మేతి బ్రహ్మణో వైభవం ప్రతి[1]పాదయద్భిస్సామానాధికరణ్యాదిభిర్ముఖ్యవృత్తైస్సర్వచేతనాచేతనప్రకారం బ్ర[2]హ్మైవాభిధీయతే.-

(౪౯౨.) సామానాధికరణ్యం హి ద్వయోః పదయోః ప్రకారద్వయముఖేనైకార్థనిష్ఠత్వమ్?,-

(౪౯౩.) తస్య చై[3]తస్మిన్పక్షే ముఖ్యతా,-

(౪౯౪). తథా హి, "తత్త్వమ్", ఇతి సామానాధికరణ్యే "తత్", ఇత్యనేన జగత్కారణం సర్వకల్యాణగుణాకరం నిరవద్యం బ్రహ్మోచ్యతే;-

(౪౯౫.) "త్వమ్", ఇతి చ[4](చేతన)సమానాధికరణవృత్తేన జీవాన్తర్యామి[5]రూపి,

---

౩౧౧౪. (ధర్మభేదేన చ)[1]ఇతి పాఠః.-

(౪౯౧) ౩౧౧౫. ఏవమ్, ఉక్తహేతుభిః (సర్వశరీరం బ్రహ్మ).-

౩౧౧౬. (ఆది) శబ్దేన వ్యధికరణవాక్యవి[2]శేషాః శరీరతః స్వాఙ్గాదిశబ్దవన్తో వివక్షితాః.-

౩౧౧౭. సర్వశరీరత్వాత్ సర్వచేతనాచేతనప్రకారం బ్రహ్మైవ సర్వశబ్దానాం ముఖ్యాభిధేయమిత్యర్థః.

(౪౯౨) ౩౧౧౮. కథం ముఖ్యవృత్తత్వమిత్యత్రాహ (సామానాధికరణ్యమ్-)ఇతి.

(౪౯౩) ౩౧౧౯. తతః కిమ్? ఇత్యత్రాహ (తస్య చ-)ఇతి.

(౪౯౪) ౩౧౨౦. కథం స్వపక్షే ముఖ్యతా?- ఇత్యత్రాహ (తథా హి-)ఇతి.

౩౧౨౧. కారణత్వ[4]శఙ్కితదోషవ్యావర్తకశోధకవాక్యార్థమాహ (నిరవద్యమ్-)ఇతి.

(౪౯౫) ౩౧౨౨. ("త్వమ్", ఇతి చ-)ఇతి.-[5]తచ్ఛబ్దేన ([6]సమానాధికర[7]ణవృత్తేన) ([8]"త్వమ్",)ఇతి పదేన ఇత్యర్థః.

మూ.—౧-కాశయ ౧.౨-హ్మ చాభిధీ-౧.౩ కస్మిన్ ౩-౬. ౪ ఇతి చ పదేన చే -౨. ఇతి పదేన చ సామా-౧-౭- ఇతి చ తేన సమా. ౩-౯. ఇతి చ వాక్యేన-౬. ఇత్యనేన చ సమా- ౧౧. ౫రూపం ౧.

వ్యా.—౧ నేతి చ పా-౭-౮. నేత్యపి చ పా ౯. నేతి వా పా- ౧-౨-౩. ౨ శేషతశ్శ ౩, ౩ అఙ్గ-౪-౫-౯. ౪ శఙ్కిత-౮ ౯. ౫ తే నేతి త ౧. తత్త్వమితి త ౮ - ౯. ౬ సామానా-౧-౮-౯. ౭ ణ్యవృ-౧-౮-౯. ౮ తత్త్వమితి-౮.

(౭౯౬.) తచ్ఛరీరంతదాత్మతయాఽవస్థితమ్,

(౭౯౭.) తత్ప్రకారం బ్రహ్మోచ్యతే:-

(౭౯౮.) ఇతరేషుపక్షేషు సామానాధికరణ్యహానిః, బ్రహ్మణ స్సదోషతా చ స్యాత్.- [5]

---

(౭౯౬) ౩౧౨౩. [త్వం] శబ్దస్య(జీవాన్తర్యామి)పర[1]త్వే లక్షణాస్యాదిత్యతాహ(తచ్ఛరీరంతదాత్మతయాఽవస్థితమ్-)ఇతి.

(౭౯౭) ౩౧౨౪. శరీరతయాతాదాత్మ్యేఽస్తు, తతఃకిమ్, అన్తర్యామిపర్యన్తత్వస్య? ఇత్యత్రాహ(తత్ప్రకారమ్-)ఇతి.

(౭౯౮) ౩౧౨౫. పక్షాన్తరేష్వముఖ్యత్వమాహ (ఇతరేషు-)ఇతి.- [10]

౩౧౨౬. బ్రహ్మో[2]జ్ఞానపక్షే ప్రవృత్తినిమిత్తాభావేనసామానాధికరణ్యలక్షణహానిః, (౫౯ - ౬౮౩)

అవిద్యాశ్రయత్వదోష[3]శ్చస్యాత్;-

౩౧౨౭. ద్వితీయపక్షేపి, బ్రహ్మణఏవతచ్ఛబ్దావగత కల్యాణగుణవిరుద్ధాఽజ్ఞత్వాదిప్రసంగఇతి, (౬౮౩ ౭౨౫)

౩౧౨౮. సర్వ[4]జ్ఞత్వాదివ్యాఘాతాదేవ [“త్వం,,] శబ్దస్యజీవత్వప్రహాణేన వస్తుమాత్రపరత్వేస్వాభిముఖచేతనత్వరూపప్రవృత్తినిమిత్తహానమాపతతి,

౩౧౨౯. స్వాభిముఖచేతనోహి (“త్వం,,)శబ్దవాచ్యః!,

౩౧౩౦. ఆభిముఖ్యంచ“శ్వేతకేతో,, ర్జీవత్వవిశిష్టస్యైవ,- నతువస్తుమాత్రస్య;- [20]

౩౧౩౧. అతః(సామానాధికరణ్య) లక్షణ (హాని...స్స దోష) త్వంచేత్యర్థః.

వ్యా-౧ - త్వేపిల- ౩. ౨ జ్ఞానభావప-౧. ౩-చ ౧న. ౪ జ్ఞత్వాజ్ఞత్వాదిప్ర-౬.

(౭౯౯.) ఏతదుక్తంభవతి,—

౩౧౩౨. తృతీయేపిపక్షే,[1]సార్వజ్ఞ్యాది[2] గుణకత్వాత్,-[3]తచ్ఛబ్ద వాచ్యతయాప్రకృతః- ఈశ్వర ఇతి, (౭-౨౬-౭౯౭.)

౩౧౩౩. బ్రహ్మాంశభూతజీవేశ్వరవాచిపదయోః [5] [4]"ఘటశ్శరావః" ఇతివత్సామానాధికరణ్యమయుక్తమ్;-

౩౧౩౪. తచ్ఛబ్దఃసన్మాత్రపరః,-ఇతి[5]చేత్;-

౩౧౩౫. సార్వజ్ఞ్యాదిగుణ[6]కస్యైవ ప్రకృతత్వాత్,

౩౧౩౬. ఘటేప్రకృతేమృన్మాత్ర[7]స్యేవ, సన్మాత్రస్యప్రకృతత్వాభావాత్, [10]

౩౧౩౭. [తత్] పదస్యప్రవృత్తినిమిత్తప్రహాణేన, సామానాధికరణ్య[8]లక్షణహానిః-

౩౧౩౮. సన్మాత్రంచ ప్రకృతమితిచేత్;-

౩౧౩౯. ["సత్"౧-] ప్రకృతమ్,-

౩౧౪౦. నతుసన్మాత్రమ్,మాత్రజర్థస్య"తదైక్షత"౨ఇత్యాద్యుక్తసార్వజ్ఞ్యాదివిరోధాత్..

౩౧౪౧. తచ్ఛబ్దస్యేశ్వరపరత్వే, తద్విరోధపరిహారాయత్వంపదస్య వస్తుమాత్రపరత్వే, స్వాభిముఖచేతనత్వరూపప్రవృత్తినిమిత్తపరిహాణాత్, సామానాధికరణ్యలక్షణహానిః సదోషత్వం చస్యాత్ ఇత్యర్థః. [20]

(౭౯౯) ౩౧౪౨. నను"సృష్టేఃప్రాగేకత్వావధారణాత్,

౩౧౪౩. "యతఃప్రధానపురుషౌ"3 ఇతిప్రధానపురుషయోరప్యుత్పత్తిమత్త్వదర్శనాచ్చ,తదానీమ్,-నశరీరశరీరిభావస్సిద్ధ్యతీతి,-

౩౧౪౪. ద్రవ్యైకత్వమేవాభ్యుపగన్తవ్యమ్" ఇత్యత్రాహ(ఏతదుక్తం[10]భవతి-)ఇతి.

౧-ఛా-ఉ-౬-౨-౧.౨॥ఛా-ఉ-౬-౨-3.3 ॥ వి-పు-౧-౧౭-3౦-

వ్యా— ౧-సర్వజ్ఞత్వాది-౬-౯. ౨గుణస్యైవప్రకృతత్వాత్ తచ్ఛ ౯. గుణకస్యైవ ప్రకృతత్వాత్ శరీ ౪-౫-౬. 3 సచ్ఛ ౮. ౪-ఘటశరావవత్.౮. ౫ చేన్న 3-౪-౫-౬. ౬ క-౯ న. ౭స్యైవ-౧-౪-౫-౬-౮. ౮ లక్షణ-3 న. ౯ తత్రజడస్య౪-౫-౬. [30] ౧౦-భవతి-౪౫-౮-౯ న.

౮౦౦.) "బ్రహ్మైవైవమవస్థితమ్"౧ ఇత్యత్ర, "ఏవం" శబ్దార్థభూత[1]ప్రకార
తయైవవిచిత్రచేతనాచేతనాత్మకప్రపఞ్చస్య,-

౮౦౧) స్థూలస్యసూక్ష్మస్య[2]చసద్భావః-

౮౦౦)
౮౦౪) } ౩౧౪౭. "యద్యద్విశే[1]షణంవేదాన్తవాక్యేషుశ్రుతమ్,- [5]
౩౧౪౮. తత్తద్బాహుళ్యాత్ తదభిప్రేత్య ("ఏవం") శబ్దోత్రప్రయుక్తః;-

౩౧౪౯. యథా, నిమిత్తకారణత్వమ్, నిమిత్తత్వోపయోగిసర్వజ్ఞత్వాదిసాపేక్షమ్,

౩౧౫౦. ఏవమ్, ఉపాదానత్వమపి, నిష్ర్క్లిష్టస్వరూపస్యానుపపన్నత్వాత్, ప్రకృతిపు[2]రుషవిశిష్ట[3]త్వసాపేక్షమితి,

౩౧౫౧. కారణవిషయమ్, ఏకత్వావధారణమ్, నకారణత్వోపయుక్తవిశేషణవిరోధీతి,

౩౧౫౨. తదానీమపి, చిదచిద్విశిష్టమేవబ్రహ్మ" ఇత్యభిప్రా[4]యేణపరిహారఉచ్యతే (బ్రహ్మైవ-) ఇత్యాదినా.

౩౧౫౩. ([[5]"ఏవమవస్థితమ్"-]) ఇత్యత్ర, "ఏవం" శబ్దార్థభూత [15]
ప్రకారతయా-) ఇతి.-

౩౧౫౪. "సర్వంఖల్విదంబ్రహ్మ"౨ "వ్యక్తంవిష్ణుస్తథా[6]వ్యక్తమ్"౩
"జ్యోతీంషివిష్ణుః"౪- ఇత్యాదినిర్దేశప్రదర్శనార్థః
("ఏవం") శబ్దః,-

౩౧౫౫. "వ్యక్తంవిష్ణుః-" ఇత్యాదినిర్దేశేషు- [20]

౩౧౫౬. ("ఏవం" శబ్దార్థభూతప్రకారతయా)- తత్తచ్ఛబ్దప్రవృత్తినిమిత్తభూతప్రకారతయా,- సర్వావస్థాస్వపి
(చేతనాచేతన) (ప్రపఞ్చ) (సద్భావ) ఇత్యర్థః.

(౮౦౧) ౩౧౫౭. (స్థూల[7]స్యసూక్ష్మస్యచ-) ఇత్యనేన, ఏకత్వావధారణమ్
వ్యాఖ్యాతమ్;- [25]

౩౧౫౮. "నామరూపవిభాగానర్హ (సూక్ష్మ) దశాపత్తివివక్షయా
ఏకత్వావధారణమ్- [శః"- ఇతిభావః.-

౩౧౫౯. నామరూపవిభాగార్హ (స్థూల) దశాపత్త్యాబహుత్వనిర్దే

౧॥ ౨॥ఛా-ఉ-౩-౧౪-౧. ౩॥వి-పు-౧-౨-౧౮. ౪॥వి-పు-౨-౧౨-౩౮.

మూ—౧ ప్రకారాన్తరతయైవవి-౧. ౨కస్యప్ర-౧. ౩-చ-౨న. [30]

వా—౧-షేణవేదా-౪-౫-౬. ౨రుషత్వవిశి-౮. ౩త్వ-౬న. ౪యేణాత్రపరి-౧-౬-౮.
౫ఏవంస్థిత-౧. ౬వ్యక్తంపురుషఃకాలవివచ-౩. ౭స్య-౮న.

(౮౦౨.) [1]తథాచ, "బహుస్యాం ప్రజాయేయ"-౧
ఇత్యయమర్థస్సంపన్నో భవతి;-
(౮౦౩.) తస్యైవేశ్వరస్య, కార్యతయా, కారణతయాచ,-[2] నానాసంస్థాన
సంస్థితస్య, [5]
(౮౦౪.) సంస్థానతయా చిదచిద్వస్తుజాతమవస్థితమితి.
(౮౦౫.) నను [2] చ-

---

(౮౦౨) ౩౧౬౦. తదేవోపపాదయతి(తథాచ-)ఇతి.-
౩౧౬౧. "నహి("బహు")భవనమ్,-బ్రహ్మణ్యద్వారకముప
పద్యతే?, తథాసతి,-అవికారశ్రుతిబాధః;- [10]
౩౧౬౨. అతః,చిదచిద్విశిష్టస్యైవ [1]బహుత్వమ్,తన్నామరూప
ప్రహాణరూపైకత్వంచ,- అద్వారకమ్,-నోపపద్యతే;-
౩౧౬౩. [2]అతః, విశిష్టత్వమభ్యు[3]పేయమ్, [రోధః,
౩౧౬౪. అన్యథా, ప్రకృతిపురుషయో రజత్వనిత్యత్వ శ్రుతివి
అకృతాభ్యాగమ కృతవిప్రణాశపరిసంగశ్చ;- [15]
౩౧౬౫. తస్మాత్, బహుత్వాదికంసద్వారకమ్:" ఇతియథోక్త
ఏవ(అర్థ) ఇత్యభిప్రాయః.
(౮౦౩) ౩౧౬౬. తర్హి, "కార్యమ్, కారణంచ,- బ్రహ్మైవకథంస్యాత్"
ఇత్యత్రాహ (తస్యైవ-)ఇతి.-
(౮౦౪) ౩౧౬౭. (సంస్థానతయా)-అపృథక్సిద్ధధర్మతయా.- [20]
౩౧౬౮. విశిష్టంవస్తు, ఏకమేవ, అవస్థాద్వయాన్వితమితి, కార్య
కారణయోరేకత్వసిద్ధిరిత్యర్థః.
(౮౦౫) ౩౧౬౯. "(జాతిగుణయోరేవ) ద్రవ్యాపృథక్సిద్ధిరితి,
౩౧౭౦. తయోరన్యతరవాచిత్వమేవ,మత్వర్థీయప్రత్యయనిరపే
క్ష సామానాధిక[4]రణ్యప్రయోజకమ్;- [25]
౩౧౭౧. ద్రవ్యస్యతుదణ్డ[5]కుణ్డలాదేరపృథక్సిద్ధ్యభావాత్,
౩౧౭౨. తద్వాచిశబ్దస్యమత్వర్థీయప్రత్యయనిరపేక్షసామానా
ధికరణ్యంనోపపద్యతే:"
౩౧౭౩. ఇత్యభిప్రాయేణచోదయతి (ననుచ-) ఇతి.

౧॥ ఛా-ఉ. ౬-౨-౩. [30]

మూ—౧ తథాచాయమర్థ-౧. ౨ నానాసంస్థాన-౨-౪-౫-౮-న.

వ్యా—౧-బ్రహ్మత్వం-౧-౨-౩. ౨అతోపివిశి-౧-౨. ౩-పేతమ్-౪-౫. ౪రణ్యేప్ర౧-
౨. ౫కులాలాదే-౧. కుణ్డలాదిభేదవదపృథ-౩-౪-౫-౬.

(౮౦౬.) సంస్థానరూపేణప్రకారతయా,-

(౮౦౭.) "ఏవం" శబ్దార్థత్వమ్,-[1]జాతిగుణయోరేవదృష్టమ్,-

(౮౦౮.) నద్రవ్యస్య;- [ఈశ్వరస్యప్రకారత్వమ[2]నుపపన్నమ[4]యుక్తమ్

(౮౦౯.) స్వత[3]న్త్రసిద్ధియోగ్యస్యపదార్థస్య"ఏవం"శబ్దార్థతయా,

(౮౧౦.) ఉచ్యతే;-

(౮౧౧.) ద్రవ్యస్యాపి[5]దణ్డకుణ్డలాదేః,- ద్రవ్యాన్తరప్రకారత్వందృష్టమేవ.

---

(౮౦౬) ౩౧౭౪. (సంస్థానరూపేణప్రకారతయా)- అపృథక్సిద్ధవిశేషణరూపేణ-(ప్రకారతయా).

(౮౦౭) ౩౧౭౫. ("ఏవం" శబ్దార్థత్వమ్-) ఇతి- [శబ్దః,-

౩౧౭౬. ధర్మముఖేనధర్మి[1]వాచిశబ్దానాంప్రదర్శనార్థః-("ఏవం")

౩౧౭౭. అపృథక్సిద్ధవిశేషణత్వేన తత్తచ్ఛబ్దాభిధేయత్వం-

౩౧౭౮. (జాతిగుణయోరేవదృష్టమ్)-ఘటపటాదిష్వితి ఇత్యాదిషు.-

(౮౦౮) ౩౧౭౯. (నద్రవ్యస్య-)ఇతి-అపృథక్సిద్ధవిశేషణత్వేనతత్తచ్ఛబ్దప్రవృత్తినిమిత్తార్థత్వం(ద్రవ్యస్య)(న)(దృష్టమ్-)ఇత్యర్థః.

(౮౦౯) ౩౧౮౦. తతఃకిమ్,- ఇత్యత్రాహ(స్వతన్త్ర-)ఇతి.-

౩౧౮౧. పృథక్సిద్ధ్యర్హస్యచిదచిత్పదార్థస్యేశ్వరపర్యన్తశబ్దాభిధేయతయా (ఈశ్వర)(ప్రకార)త్వం (అయుక్తమ్-)

(౮౧౦) ౩౧౮౨. పరిహరతి (ఉచ్యతే-) ఇతి. [ఇత్యర్థః.

(౮౧౧) ౩౧౮౩. "కిమ్, (ద్రవ్యస్య) ద్రవ్యాన్తరంప్రతి (ప్రకారత్వమ్)-(అయుక్తమ్)-ఇత్యుచ్యతే;-

౩౧౮౪. ఉత[3]నియత (ప్రకారత్వమ్)- (అయుక్తమ్)"?-

౩౧౮౫. ఇతివికల్పమభిప్రేత్య,[4]ప్రథమంపరం ప్రతివదతి (ద్రవ్య

౩౧౮౬. (ద్రవ్యాన్తరప్రకాత్వందృష్టమేవ)ఇతి.- [స్యాపి-)ఇతి.

౩౧౮౭. "(దణ్డకుణ్డలాదేః) (ప్రకారత్వేదృష్టేపి)

౩౧౮౮. తస్యపృథక్సిద్ధ్యర్హత్వంప్రమాణాన్తరసిద్ధమ్;-

మూ.— ౧ జాతమితిగు-౧. ౨ దృష్టవ్యం-౧. ౩ తన్త్రస్యసి-౧. ౪ యుక్తమితి. ౧౧. యుక్తమితిచేత్. ౧౨. ౫ద్రవ్యకు-౩.

వ్యా.—౧-వాచకశ-౩. ౨-స్య-నం ౩నియమప్రకా-౯. ౪-ప్రథమశ-౬.

(౮౧౨) ననుచ,దణ్డాదేః[1]స్వతన్త్రస్యద్రవ్యాన్తర ప్రకారత్వే,-

మత్వర్థీయ [2] ప్రత్యయోదృష్టః, యథా ‘దణ్డీకుణ్డలీ’ ఇతి;-

(౮౧౩) అతః, గోత్వాదితుల్యతయాచేతనాచేతనస్యద్రవ్య భూతస్య వస్తునః, ఈశ్వరప్రకారతయా,సామానాధిక [3] రణ్యేనప్రతి [6] పాదనంనయుజ్యతే.-

(౮౧౪.) అతోఽభిధీయతే;-

(౮౧౫.) గౌరశ్వోమనుష్యోదేవ ఇతి,

౩౧౮౯. అత్ర[1]తుచిదచితోర్బ్రహ్మ(ప్రకారత్వందృష్టమ్);-

౩౧౯౦. పృథక్సిద్ధద్రవ్యత్వే[2]తు నప్రమాణమితి(ప్రకారత్వం)స్థితమేవేతి, (నియతప్రకా[3]రత్వం)సిద్ధమ్:”ఇత్యభిప్రాయః.

(౮౧౨) ౩౧౯౧.ఏవమభిప్రాయమజానన్,(దణ్డ[4]కుణ్డ)లాదిశబ్దానామివ,

౩౧౯౨. సామానాధికరణ్యస్య, మత్వర్థీయ ప్రత్యయసాపేక్షత్వమాపాదయం శ్చోదయతి (ననుచ-)ఇతి.-

౩౧౯౩. (ద్రవ్యస్య) (ద్రవ్యాన్తర)ం ప్రతి (ప్రకారత్వే) సత్యపి,

౩౧౯౪. నియతప్రకారత్వాయోగాత్,న(మత్వర్థీయప్రత్యయ) నిరపేక్ష సామానాధికరణ్యమిత్యర్థః.

(౮౧౪)-(౮౩౫) ౩౧౯౫. పరిహరతి (అత్రోచ్యతే-)ఇత్యాదినా.

(౮౧౫) ౩౧౯౬. ద్రవ్యస్యద్రవ్యాన్తరంప్రతినియతప్రకారత్వమ్,-ప్రభాప్రభావత్సుదృష్టమితిహృదినిధాయ, [20]

౩౧౯౭. ద్రవ్యస్యద్రవ్యాన్తరవిశేషణత్వేమత్వర్థీయప్రత్యయనిరపేక్షసామానాధికరణ్యప్రయోగందర్శయతి-(గౌరశ్వః-) ఇతి.

మూ.—౧-స్వతన్త్రస్య-౧వ. ౨ప్రయోగో-౩. ప్రత్యయప్రయోగో-౧. ౩రణ్యావర్ణనం ౧.

వ్యా.—౧-తు-౧-౨వ. ౨తు-౧-౨వ ౩ రత్వసిద్ధిరిత్యభిప్రా-౩ ౪ [illegible] [25]

(౮౧౬.) భూతసంఘాత[1]రూపాణాం,ద్రవ్యాణామేవ,-
(౮౧౭.) దేవదత్తోమనుష్యోజాతః పుణ్యవిశేషేణ,-
(౮౧౮.) యజ్ఞదత్తోగౌర్జాతః [2]పాపేనకర్మణా,-
(౮౧౯.) అన్యశ్చేతనఃపుణ్యాతిరేకేణదేవోజాతః,-ఇత్యాది,- [5]
(౮౨౦.) దేవాదిశరీరాణాంచేతనప్రకారతయా,-
లోకవేదయోః,-సామానాధికరణ్యేనప్రతిపాదనందృష్టమ్.-

(౮౧౬)
(౮౧౯) } ౩౧౯౮. ద్రవ్య[1]త్వహేతుతయా (భూతసంఘాతరూపాణామ్-) ఇత్యుక్తమ్.-

౩౧౯౯.(దేవ)(మనుష్యా) దిశబ్దస్య, పిండమాత్ర [2] పర్యన్తత్వశఙ్కావ్యావృత్త్యర్థమ్, (పుణ్యవిశేషణ ... పాపేన కర్మణా ...పుణ్యాతిరేకేణ-) ఇత్యుక్తమ్.-

౩౨౦౦. నహి, పిణ్డస్యాచేతనస్యపుణ్యపాపవత్త్వమ్?-

౩౨౦౧. పూర్వమ్, (గౌరశ్వోమనుష్యః) ఇత్యుక్త్వా, పునః(దేవాదిశరీరాణామ్-) ఇత్యుక్తమ్, [15]

౩౨౦౨. తత్రనపునరుక్తిశ్శఙ్కనీయా,శబ్దపరత్వేన,అర్థపరత్వేనచ,-ప్రయుక్తత్వాత్;-

౩౨౦౩. (గౌరశ్వోమనుష్యోదేవః)ఇతి శబ్దవాచ్యానాందేవత్వమనుష్యత్వాది సంస్థాన విశిష్టానాం (శరీరాణామ్-) ఇత్యర్థః [20]

(౮౨౦) ౩౨౦౪. (చేతనప్రకారతయా)-- (చేతన) స్యనియత (ప్రకారతయా);-
[భూతః.-

౩౨౦౫. (దేవోజాతః) ఇత్యాది శబ్దః,- (ప్రతిపాదన) విశేషణ

౩౨౦౬. (గౌరశ్వోమనుష్యోదేవ) ఇతిశబ్ద వాచ్యానాం(భూతః సంఘాతరూప) తయా(ద్రవ్యాణాం), [25]

౩౨౦౭. దేవ [4] త్వమనుష్యత్వాది సంస్థానవిశిష్టానాం (శరీ[5]రాణాంచేతనప్రకారతయా,

౩౨౦౮. లోకవేదయోః) (దేవదత్తోమనుష్యోజాతః పుణ్యవిశేషేణ-) (ఇత్యాది)కం (సామానాధికరణ్యేనప్రతిపాదనందృష్టమ్-) ఇత్యన్వయః. [30]

మూ—౧ విశేషరూపా-౧. ౨ పాపవిశేషేణకర్మ-౧.పాపకర్మణా-౪-౮.

వ్యా—౧-త్వ-౧-న. ౨పర్యన్తత్వ—౧-౪-౫న. ౩సంఘాత-౩న. ౪త్వ-౧-౪-౫న. ౫రాణాంహిచేత-౪-౫-౬.

(౮-౨౧) అయమర్థః:- జాతిర్వా - ద్రవ్యంవా - గుణోవా- నతతాత్పరః;-

3-౨౦౯. (శరీరాణాం ... సామానాధికరణ్యేన[1] ప్రతిపాదనమ్-) ఇత్యనేన, తద్వాచిశబ్దానాం (సామానాధికరణ్య) ముక్తంభవతి, [5]

3-౨౧౦. అర్థసామానాధికరణ్యాద్ధిశబ్దసామానాధికరణ్యమ్?;-

3-౨౧౧. శరీరస్యచేతన సామానాధికరణ్యం నామ,చైతన్య స మానాశ్రయత్వమ్,

3-౨౧౨. శరీరమ్,చైతన్యంచ,- చేతనవిశేషణమ్,

3-౨౧౩. తత్ర,ఔపాధికత్వమ్,స్వాభావికత్వంచ,-ఇతివిశేషః-

3-౨౧౪. యద్వా,(శరీరాణాం... సామానాధికరణ్యేనప్రతిపాదనమ్-) ఇతి.-

3-౨౧౫. (శరీరాణాం...సామానాధికరణ్య) ప్రవృత్తశబ్దైః,- (ప్రతిపాదనమ్-) ఇతియావత్.

(౮-౨౧) 3-౨౧౬. [2]నను ‹‹అద్రవ్యత్వేసతివిశేషణ[3]త్వమేవమత్వర్థీయ ప్రత్యయనిరపేక్షసామానాధికరణ్యేప్రయోజకమ్;-

3-౨౧౭. తస్మాత్,అత్రసామానాధికరణ్యం లాక్షణికమ్:"ఇత్యతాత్పర్యహ(అయమర్థః) ఇతి.-

3-౨౧౮. ‹‹మత్వర్థీయ ప్రత్యయనిరపేక్ష సామానాధికరణ్యే ప్రయోజకమ్,- (జాతి) త్వంవా- (గుణ) త్వంవా- [4]అన్యద్వా,

3-౨౧౯.తత్రసామానాధిక[5]రణ్యంముఖ్యమితి[6]కిమితినాభ్యుపగతమ్, ప్ర[7]యోగావిశేషేసత్యప్య[8]నుయాయిప్రయోజకకల్పనేన,క్వచిదముఖ్యత్వాశ్రయణాయోగాత్"ఇతిచేత్;-

3-౨౨౦. త్వన్మి,ద్రవ్యవిశేషవాచిశబ్దానామపితథాప్రయోగే అవిశిష్టే, [9]తత్రాప్యాప్త ప్రయోజకకల్పనేనాముఖ్యత్వాశ్రయణ[10]మయుక్తమ్,-ఇత్యర్థః. [25]

వ్యా — ౧ రణ్యమిత్యనే-౧. రణ్యప్రతిపాదనమిత్య-౬. ౨ అనుయాయిద్రవ్య-౧. ౩ త్వ-౮న. ౪ అన్యతరదత్రసా-౮. అన్యతరత్ర,-౪-౫-౬. అన్యత్ర-౧-౩. ౫ రణ్యంనముఖ్యమితినాభ్యు-౯. ౬ కిమితి. ౧-న. కథన్నాభ్యు. ౪-౫. ౭ యోగవిశే-౧-౮. ౮ న -౧-న. నపుపా..ప్ర-౯. ౯ తత్రవ్యాప్త-౧. తత్రాప్యావ్యాప్త-౪-౫. ౧౦ మముఖ్యమి-౨.

(౮-౨౨.) కఞ్చన ద్రవ్యవిశేషం ప్రతి,విశేషణ తయైవ యస్యసద్భావః,-
(౮-౨౩.) తస్య,తదపృథక్సిద్ధే [1]స్తత్ప్రకారతయా, తత్సామానాధికరణ్యేన ప్రతిపాదనంయుక్తమ్:-
(౮-౨౪.) [2]యస్యపునర్ద్రవ్యస్యపృథక్సిద్ధస్యైవకదాచిత్ [3]క్వచిద్ద్రవ్యా [5] [4]న్తరప్రకారత్వమిష్యతే, తత్రమత్వర్థీయ[5]ప్రత్యయఇతివిశేషః-
(౮-౨౫.) ఏవమేవ, స్థావరజఙ్గమాత్మకస్య సర్వ[6]స్యవస్తునః,-ఈశ్వరశరీరత్వేన, తత్ప్రకారతయైవస్వరూపసద్భావఇతి,
(౮-౨౬.) తత్ప్ర[7]కారీఈశ్వరఏవ[8]తత్తచ్ఛబ్దేనాభిధీయతఇతి,
(౮-౨౭.) [9]తత్సామానాధికరణ్యే నప్రతిపాదనంయుక్తమ్,- [10]
(౮-౨౮.) తదేతత్,పూర్వమేవనామరూపశ్రుతివివరణేప్రపఞ్చితమ్.-

(౮-౨౨) ౩-౨౨౧. తన్వి "సర్వప్రయోగానుగతం ప్రయోజకంకిమ్?"- ఇత్యత్రాహ(కఞ్చన-)ఇతి.
(౮-౨౩) ౩-౨౨౨. (తదపృథక్సిద్ధేస్తత్ప్రకారతయా-)ఇతి.- (తత్ప్రకారత్వేన (తదపృథక్సిద్ధేః). [15]
(౮-౨౪) ౩-౨౨౩. "ద్రవ్యవాచిపదానామపి[1]ప్రకారిపర్యన్తత్వే,(దణ్డకుణ్డలాదే)రపితథా ప్ర[2]సజేత్"ఇతిశఙ్కాయాం,
౩-౨౨౪. తద్వైషమ్యమాహ (యస్యపునః -) ఇతి.
(౮-౨౫) ౩-౨౨౫ "ఏవమ్,జీవంప్రతి,-శరీరస్యనియతప్రకారత్వేన తద్వాచిపదానాంతత్పర్యన్తత్వంవివక్షితమ్,- [20]
౩-౨౨౬. తతఃకిమ్, జగద్వాచిశబ్దానామీశ్వరపర్యన్తత్వస్య?"- ఇత్యత్రాహ (ఏవమేవ-) ఇతి.
(౮-౨౮) ౩-౨౨౭."జగద్వాచిశబ్దానామీశ్వరపర్యన్తత్వే[3]ప్రమాణేసతిహి తదనుగ్రాహకన్యాయాపేక్షా?,
౩-౨౨౮. అతస్తత్రకింప్రమాణం?, వ్యుత్పత్తిభఙ్గశ్చభవేత్,
౩-౨౨౯. ఘటపటాదేస్స్వనిష్ఠత్వవిషయప్రత్యక్షవిరోధశ్చ:"- ఇత్యాదిశఙ్కాయామాహ (తదేతత్ -) ఇతి.

మూ—౧- తత్-౩న. ౨యత్రపు-౧. ౩క్వచిత్-౧-౩న. ౪ న్తరవిశేషణత్వ-౧. ౫ప్రత్యయ-౧న. ౬నైవవస్తు-౧. ౭-కారఈశ్వ-౧-౮. ౮తత్-౮-౯-౧౦న. ౯-తత్తత్సామా-౧. [30]

వ్యా—౧-ప్రకారపర్య-౬. ౨సజ్యతఇతి-౩. ౩ప్రామాణికేసతిహి-౪-౫-౬.

(౪-౨౯.) అతః;-
(౪-౩౦.) ప్రకృతి పురుష మహ ద హఙ్కార తన్మాత్ర భూతే[1]న్ద్రియ-
తదారబ్ధచతుర్దశభువనాత్మకబ్రహ్మాణ్డతదన్తర్వర్తి-
(౪-౩౧.) దేవతిర్యఙ్మనుష్యస్థావరాది,- [2]సర్వప్రకారసంస్థానసంస్థితం [5]
కార్యమపిసర్వం బ్రహ్మైవేతి,-

(౪-౨౯) ౩౨౩౦. ““ఏవమ్,సద్విద్యోపసంహారగతం““తత్త్వమసి-””[1]ఇతి
సామానాధికరణ్యం నద్రవ్యైక్యపరమ్,
౩౨౩౧. అపితు, ఆత్మశరీరభావపరమ్,- ఇత్యుక్తమ్;-
౩౨౩౨. ఏవమ్,ఉపక్రమగతమ్,-(ఏకవిజ్ఞానేనసర్వవిజ్ఞాన)ప్రతి
జ్ఞా వాక్యమపివిశిష్టైక్యపరమ్:”ఇత్యాహ(అతః-)ఇతి.-
౩౨౩౩. (అతః),- ““తత్త్వమసి”- [2]ఇతివాక్యస్యవిశిష్టైక్యపర
త్వోపపాదనాదిత్యర్థః.
(౪-౩౦) ౩౨౩౪. ““బ్రహ్మణస్తేజోఽబన్నమాత్రకారణత్వే, కృత్స్నకా
రణత్వమనుపపన్నమితి, [15]
౩౨౩౫. తత్పరిహారాయ,సద్విద్యాయాం తేజోఽబన్నసృష్టిక
థనమ్,-అన్యేషామపి ప్రదర్శనార్థమ్:”-
౩౨౩౬. ఇత్యభిప్రాయేణాహ (ప్రకృతిపురుష-) ఇతి.
(౪-౩౧) ౩౨౩౭.(దేవ తిర్యఙ్మనుష్య స్థావరాదిసర్వప్రకారసంస్థానసం
స్థితమ్-) ఇతి.- [20]
౩౨౩౮. (ఆది) శబ్దేన (దేవతిర్య) గాదిష్వవాన్తర జాతిభేదో
వివక్షితః.
౩౨౩౯. (దేవతిర్యఙ్మనుష్యస్థావరాది-)ఇతి-(కార్య)విశేషణమ్.
౩౨౪౦. (సర్వప్ర[3]కారసంస్థానసంస్థితం).- నానావిధసంస్థాన
విశిష్టమిత్యర్థః.- [22]

మూ—౧ ద్రియైస్తదా. ౧-౭-౯-౧౦. ద్రియైరార౪-౮. ౨సర్వ-౧న.

వ్యా—౧-ఇత్యాదిసా-౮. ౨ఇతి-౧-౨- ౩న.

(౮౩౨.) కారణభూతబ్రహ్మవిజ్ఞానాదేవసర్వంవిజ్ఞాతంభవతీతి,-
(౮౩౩.) ఏకవిజ్ఞానేన సర్వవిజ్ఞానముపపన్న[1]తరమ్.-
(౮౩౪.) తదేవమ్,కార్యకారణభావాదిముఖేనకృత్స్నస్యచిదచిద్వస్తునః,-
(౮౩౫.) [2]పరబ్రహ్మప్రకారతయాతదాత్మకత్వముక్తమ్. [5]

౩౨౪౧.యద్వా,(దేవమనుష్యాది)శబ్దః,-భావప్రధానః;-
౩౨౪౨. దేవ[1]త్వమనుష్యత్వా[2]దిసర్వప్రకారోయస్య-
తత్, (దేవమనుష్యతిర్యక్స్థావరాదిసర్వప్రకారమ్).
౩౨౪౩. [3] తదేవ(సంస్థానమ్).-అపృథగ్భూతధర్మః.-
౩౨౪౪. తేన(సంస్థితమ్).-విశిష్టమిత్యర్థః.- [10]
(౮౩౨) ౩౨౪౫."విశిష్టమేవ(కారణ)మ్,-తదేవ(కార్య)మితికార్యకారణ
యోరనన్యత్వాత్, తజ్జ్ఞానేనతజ్జ్ఞానమ్:"ఇత్యర్థః.
(౮౩౩) ౩౨౪౬. (ఉపపన్నతరమ్).-ముఖ్యతయా- (ఉపపన్న)మిత్యర్థః.
(౮౩౪) ౩౨౪౭."ఏవమ్,ఉపక్రమోపసంహారవాక్యయోర్విశిష్టైక్య పర
త్వముక్తమ్.- (ఛా-ఉ-౬-౨-౧౬.) [15]
౩౨౪౮. అథ,మధ్యగ[4]తమ్, "సన్మూలాస్సోమ్యేమాస్సర్వాఃప్రజా
స్సదాయతనాస్సత్ప్రతిష్ఠాః... ఐతదాత్మ్యమిదంస
ర్వమ్",-౧
౩౨౪౯. ఇతివాక్యమపి, ఆత్మశరీరభావేన తాదాత్మ్యపరమ్:"
౩౨౫౦. ఇత్యాహ(తదేవమ్-)ఇతి. [20]
౩౨౫౧. (కార్య,-కారణభావ)శబ్దేన ["సన్మూలాః"]["సత్ప్ర
తిష్ఠాః"]
౩౨౫౨.ఇత్యస్యార్థోవివక్షితః.-
౩౨౫౩. (ఆది)శబ్దేన["సదాయతన"]త్వంవివక్షితమ్;-
౩౨౫౪. తచ్చధార్యధారకభావః. [25]
(౮౩౫) ౩౨౫౫. (పరబ్రహ్మ[5]ప్రకారతయాతదాత్మకత్వముక్తమ్-)ఇతి-
౩౨౫౬. నతుస్వరూపైక్యేన తాదాత్మ్యమిత్యర్థః.

౧॥ఛా-ఉ-౬-౮-౬.

మూ—౧-తరంభవతి ౧. ౨-పర-౧న.

వ్యా—౧-త్వ-౪-౫-౬న. ౨దిస్సర్వః ప్రకా-౧-౨-౬. దిసర్వంప్ర-౪-౫. ౩సవివ
సం-౮-౯. ఏతదేవనా-౧-౨. ౪త-౭న. ౫కారణతయాత-౧. ౬-ఉక్తం -౪-౫-౬న,
ఇతి ౩న.

(౮౩౬.) ననుచ,పరస్య బ్రహ్మణఃస్వరూపేణ పరిణామాస్పదత్వమ్,-
(౮౩౭.) నిర్వికారనిరవద్యశ్రుతికోపప్రసంగేన నివారితమ్;-
(౮౩౮.) “ప్రకృతిశ్చప్రతిజ్ఞాదృష్టాన్తానుపరోధాత్”[1] ఇతి,
(౮౩౯.) ఏకవిజ్ఞానేనసర్వవిజ్ఞానప్రతిజ్ఞా,-[1]మృత్తత్కార్యదృష్టాన్తాభ్యామ్,
(౮౪౦.) పరమపురుషస్య జగదుపాదానకారణత్వంచ ప్రతిపాదితమ్,
(౮౪౧.) ఉపాదానకారణత్వంచపరిణామాస్పదత్వమేవ;-
(౮౪౨.) కథమిదముపపద్యతే.-

3౨౫౭. “(కార్యకారణభావా)చ్చ, ప్రకారప్రకారిభావాచ్చ,-
తాదాత్మ్యంద్వివిధమ్;- [10]

3౨౫౮. తత్ర, కార్య(కారణభావా)[1]దేవప్రకార,-ప్రకారిభావో
ఽపిసిద్ధః,-

3౨౫౯. విశిష్టస్యైవ[2]కార్య[3]త్వకారణత్వయోగాత్,అన్తఃప్ర
విశ్యధారకత్వేన,నియన్తృ[4]త్వేన,-స్థితిహేతుత్వాచ్చ;-

3౨౬౦: అతః[“సన్మూ[5]లాః”] ఇత్యాదివాక్యేఉభయవిధంతా
దాత్మ్యమభిప్రేతమ్:”ఇతి గ్రన్థాభిప్రాయః.

3౨౬౧, “సర్వంఖల్విదంబ్రహ్మతజ్జలాన్”[2][6] ఇత్యస్యాప్యయ
మేవార్థః.

(౮౩౬) 3౨౬౨. జగదుపాదానత్వనిర్వికారత్వ వ్యాఘాతశఙ్కయా
చోదయతి(ననుచ-)ఇతి. [20]

(౮౩౮) 3౨౬౩. “స్వరూపేణపరిణామాస్పదత్వం(నివారిత)మస్తు,-

3౨౬౪. తతఃకిమ్?”ఇత్యత్రాహ(“ప్రకృతిశ్చ”-)ఇతి.

3౨౬౫. సూత్రార్థమాహ(ఏకవిజ్ఞానేన-) ఇతి.- [7]అనేనశ్రుతి
శ్చస్మారితా.

(౮౪౧) 3౨౬౬. “(ఉపాదాన)త్వం(ప్రతిపాదిత)మస్తు, [25]

3౨౬౭. తతఃకిమ్?”ఇత్యత్రాహ (ఉపాదాన-)ఇతి.

౧॥బ్ర-సూ-౧-౪-౨౪. ౨॥ఛా-ఉ-3-౧౪-౧.

మూ—౧-మృద్ఘటాదిద్య-౧. ౨ద్యత ఇతిచేత్-౧.

వ్యా—౧-దేరేవ-౮. ౨కారణత్వకార్యత్వ-౨-3-౬. 3త్వ-౪-౫న. ౪త్వేనచస్థి
3. ౫సన్మూలేత్యాదివా-౪-౫. ౬ఇతి-౪-౫న. ౭-అనేన-౧న. [30]

(౮౪౩.) అతోఽభిధీయతే;-
(౮౪౪.) సజీవస్య ప్రపఞ్చ[1]స్యావిశేషేణ కారణత్వముక్తమ్;-
(౮౪౫.) [2]తత్ర, ఈశ్వరస్య జీవ[3]రూపపరిణామాభ్యుపగమే,-
(౮౪౬.) "నాత్మాశ్రుతేర్నిత్యత్వాచ్చ తాభ్యః"[1] ఇతి విరుధ్యతే;- [5]
(౮౪౭.) వైషమ్యనైర్ఘృణ్యపరిహారశ్చ, జీవానామనాదిత్వాభ్యుపగమేన [4]తత్తత్కర్మనిమిత్త[5]తయా ప్రతిపాదితః,-
(౮౪౮.) "వైషమ్యనైర్ఘృణ్యే న సాపేక్షత్వాత్"[2] "న కర్మావిభాగాదితి చేన్నానాదిత్వాదుపపద్యతే చాప్యుపలభ్యతే చ"[3] ఇతి;-
(౮౪౯.) అకృతాభ్యాగమకృతవిప్రణాశ[6]ప్రసంగశ్చ,-అనిత్యత్వేఽభిహితః.-

---

(౮౪౩)-(౮౭౧) ౩౨౬౮. సద్వారకమ్,-(ఉపాదాన)త్వమిత్యవిరోధమభిప్రేత్య

౩౨౬౯. పరిహరతి (అతోఽభిధీయతే-)ఇత్యాదినా.

(౮౪౪) ౩౨౭౦. (అవిశేషేణ)- "యతో వా ఇమాని [1]భూతాని,"[4]

౩౨౭౧. "సన్మూలాస్సోమ్యేమాస్సర్వాః ప్రజాః",[5]

౩౨౭౨. "ఇదం సర్వమసృజత-యదిదం కిఞ్చ-తత్సృష్ట్వా-తదేవానుప్రావిశత్-తదనుప్రవిశ్య-సచ్చ త్యచ్చాభవత్,"[6]

౩౨౭౩. "నిస్సరన్తి యథా లోహపిణ్డాత్తప్తాత్స్ఫులిఙ్గకాః-సకా[2]శాదాత్మనస్తద్వదాత్మానః ప్రభవన్తి హి",-[7]

౩౨౭౪. ఇత్యాదిశ్రుతిస్మృత్యభిప్రాయేణ,-ఏవముక్తమ్.

(౮౪౫)-(౮౪౯) ౩౨౭౫. జీవరూపేణ పరిణామాభ్యుపగమే దూషణమాహ (తత్ర-)ఇత్యాదినా.- [20]

౩౨౭౬. "అజత్వనిత్యత్వశ్రుతివిరోధః,

౩౨౭౭. (వైషమ్యనైర్ఘృణ్యపరిహార)విరోధః, [ని"ఇత్యర్థః

౩౨౭౮. అకృతాభ్యాగమ-కృతవిప్రణాశప్రసఙ్గశ్చ,- దూషణా

(౮౪౯) ౩౨౭౯. (అకృతాభ్యాగమ)ః-అహేతుకఫలప్రాప్తిః.- [25]

౩౨౮౦. (కృతవిప్రణాశ)ః-కృతస్య కర్మణో నిష్ఫలత్వమ్.-

(౮౪౬) ౩౨౮౧. "నాత్మాశ్రుతేః"[1] ఇత్యాదినా శ్రుతివిరోధ ఉక్తః.-

(౮౪౭) ౩౨౮౨. శ్రుత్యర్థాపత్తివిరోధ[3] ఉక్తః (వైషమ్య-)ఇత్యాదినా.

౧॥ బ్ర-సూ-౨-౩-౧౯. ౨॥ బ్ర-సూ-౨-౧-౩౫. ౩॥ బ్ర-సూ-౨-౧-౩౬.౪॥ తై-ఉ-భృగు-౧. ౫॥ ఛా-ఉ-౮-౬. ౬॥ తై-ఉ-ఆన-౬-౨. ౭-యా-స్మృ-ప్రా-కా-౬౭.

మూ—౧-స్యవి-౮. ౨తత్ర-౧౧న. అత్ర-౮, ౩రూపేణపరి-౧. ౪తత్తత్కర్మ-౧౧. ౫-యాచక్రియతే-౧. ౬ప్రసంగ-౧-౯న.

వ్యా—౧-భూతాని-౯న. ౨శాద్విస్ఫులిఙ్గా స్త-౬. ౩ఉక్తః-౬న.

(౮౫౦.) తథా,ప్రకృతేరప్యనాదితా,-[1]శ్రుతిభిః ప్రతిపాదితా;-

(౮౫౧.) “అజామేకాంలోహితశుక్లకృష్ణాంబహ్వీం ప్రజాంజనయన్తీం స రూపామ్,- అజోహ్యేకోజుషమాణోనుశేతేజహాత్యేనాంభుక్త భోగామజోన్యః”౧ [2] ఇతి,- [5]

(౮౫౨.) ప్రకృతిపురుషయోరజత్వం [3]దర్శయతి.-

(౮౫౩.) “అస్మాన్మాయీసృజతేవిశ్వ[4]మేతత్తస్మింశ్చాన్యోమాయయాసన్నిరుద్ధః,-మాయాంతుప్రకృతింవిద్యాన్మాయినంతుమహేశ్వరమ్”౨ఇతి,-

(౮౫౪.) ప్రకృతిరేవస్వరూపేణ వికారాస్పదమితి[5]చదర్శయతి.-

(౮౫౫.) “గౌరనాద్యన్తవతీసాజనిత్రీభూతభావినీ”౩ ఇతి[6]చ.- [10]

---

(౮౫౦) ౩౨౮౩. [1]ఏవమ్,జీవరూపేణపరిణామేదూషణముక్తమ్,
౩౨౮౪. అచిద్రూపేణపరిణామేదూషణమాహ(తథా-) ఇతి.

(౮౫౨) ౩౨౮౫. “(అజా[2]మేకామ్-)”౧ ఇతి-వాక్యస్యార్థమాహ
(ప్రకృతి-)ఇతి.

(౮౫౩) ౩౨౮౬. “బ్రహ్మణః,-సద్వా[3]రకేఉపాదానత్వేవివక్షితే, [15]
౩౨౮౭. ద్వారభూతస్యపరిణా[4]మిత్వమ్,
౩౨౮౮. ద్వారభూతేన ద్వారిణస్సంబన్ధశ్చ,-అపేక్షితః”- ఇతి,
౩౨౮౯. ద్వారభూత ప్రకృతేఃపరిణామిత్వేశ్రుతిమాహ
౩౨౯౦.(అస్మాత్)ఇతి.-అనేనమాయాశబ్దార్థోపిస్పష్టః.

(౮౫౫) ౩౨౯౧. (జనిత్రీ).-సమష్టి (జనిత్రీ).- [20]
౩౨౯౨. (భూతభావినీ).-వ్యష్టిహేతుః-ఇత్యర్థః.

౧॥ తై-ఉ-౬ప్ర-౧౦-౫. ౨॥శ్వే-ఉ-౪-౧౯. ౩ ॥మన్త్రి-ఉ-౧.

మూ — ౧-శ్రుతిభిరేవ-౧. ౨ ఇతిగౌరనాద్యన్తవతీతిచప్రకృ-౪- ౫-౮-౯. ౩ప్రతిపాదయతి-౧. ౪షేనత్త-౧. ౫చ-౧న. ౬చ-౧న.

వ్యా — ౧-ఏవంరూపపరి- ౪-౫-౬. ౨మేకాంలోహితశుక్లకృష్ణామితివాక్య-౪-౫. ౩రకోపాదా-౪-౫. రకత్వోపాదానేవివ-౬. ౪మి.త్వాత్-౪-౫-౬.

(౮౫౬.) [1]స్మృతిశ్చ,"ప్రకృతింపురుషంచైవవిద్ధ్యనాదీఉభావపి"౧
(౮౫౭.) "భూమిరాపో౽నలోవాయుఃఖంమనోబుద్ధిరేవచ-।
అహఙ్కార ఇతీయంమేభిన్నాప్రకృతిరష్టధా-॥
(౮౫౮.) అపరేయమితస్త్వన్యాం ప్రకృతింవిద్ధిమేపరామ్- [5]
జీవభూతాంమహాబాహో యయేదంధార్యతేజగత్"౨
(౮౫౯.) "ప్రకృతింస్వామవష్టభ్యవిసృజామిపునఃపునః"-౩
(౮౬౦.) "మయాధ్యక్షేణప్రకృతిస్సూయతేసచరాచరమ్"౪ ఇత్యా[4]దికా.-
(౮౬౧.) [3]ఏవంచ,ప్రకృతేరపిఈశ్వరశరీరత్వాత్,
(౮౬౨.) [ప్రకృతి]శబ్దోపి, తదాత్మభూతస్యేశ్వరస్యతత్ప్రకారసంస్థితస్య
వాచకః;- [స్యవాచకః;-
(౮౬౩.) (పురుష)శబ్దోపి,తదాత్మభూతస్యేశ్వరస్యపురుషప్రకారసంస్థిత
(౮౬౪.) అతః,తద్వికారాణామపితథైవేశ్వర[5]ఆత్మా.-

(౮౫౬) ౩౨౯౩. ఉక్తార్థవిషయాంస్మృతిందర్శయతి(స్మృతిశ్చ-)ఇతి.
౩౨౯౪. ("ప్రకృతింపురుషమ్") ౧ ఇత్యాదినా(ప్రకృతిపురుష) యోరనాదిత్వమ్,
(౮౫౭) ౩౨౯౫. "(భూమిరాపః)" ౨ ఇత్యాదినాద్వారభూతాయాః ప్రకృతేః,-పరిణామిత్వంచ,-సిద్ధమ్.
(౮౬౧) ౩౨౯౬. "ఏవమ్, జీవరూపేణ, అచిద్రూపేణ[1]చ,బ్రహ్మణఃపరిణామేదూషణముక్తమ్;- [20]
౩౨౯౭. ప్రకృతిరేవపరిణామినీచేత్,-కథంబ్రహ్మణఉపాదానత్వమ్?:"ఇత్యత్రాహ(ప్రకృతేరపి-) ఇతి.-
౩౨౯౮. "'గౌరనాద్యన్తవతీ' ౫ ఇత్యాదిషుప్రకృతి[2]వాచిశబ్దః, తచ్ఛరీరక[3]బ్రహ్మవాచీ"ఇత్యర్థః.
(౮౬౩) ౩౨౯౯. "'యతఃప్రధానపురుషౌ' ౬ ఇత్యాదిషుపురుషశబ్దోపి తథా:"ఇత్యాహ (పురుష-)ఇతి.
(౮౬౪) ౩౩౦౦. బ్రహ్మణఃకార్యత్వసిద్ధ్యర్థమాహ,- (అతస్తద్వికారాణామపి-)ఇతి.

౧॥గీ-ఉ-౧౩-౧౯.౨॥ గీ-ఉ-౭-౪.౩॥గీ-ఉ-౯-౮.౪॥గీ-ఉ-౯-౧౦.౫॥మన్త్రి-ఉ-౧.
౬ ॥ వి-పు-౧-౧౨-౩౦. [30]

మూ—౧-స్మృతిశ్చభవతి-౯-౧౦-౧౧. ౨వపి-వికారాంశ్చగుణాంశ్చైవవిద్ధిప్రకృతిసంభవానితి-౧౨. ౩ఏవంచసతిప్ర-౨- ౩-౧౦-౧౧. ఏవంచ-౪-౫-౯న. ౪దినా-౧౨. ౫శ్వరఏవఆత్మా-౧-౭-౮.

వ్యా—౧-చ-౮న. ౨వాచకశ-౧. ౩పరమాత్మవా-౮.

(౮౬౫.) తదాహ, ‘‘వ్యక్తంవిష్ణుస్తథావ్యక్తం పురుషఃకాలఏవచ-’’[౧]
(౮౬౬. ‘‘సఏవక్షోభకో బ్రహ్మన్ క్షోభ్యశ్చపరమేశ్వరః,-ఇతి;-’’[౨]
(౮౬౭·) అతః,[1] ప్రకృతిప్రకారసంస్థితే పరమాత్మనిప్రకారభూతప్రకృత్యంశేవికారః,ప్రకార్యంశేచావికారః;- [5]
(౮౬౮.) ఏవమేవ,జీవప్రకారసంస్థితే పరమాత్మనిచప్రకార[2]భూతజీవాంశే సర్వే[3]చాపురుషార్థాః, [సంకల్పఏవ:-
(౮౬౯.)ప్రకార్యంశః,-నియన్తా-నిరవద్యః-సర్వకల్యాణగుణాశ్రయః-సత్య
(౮౭౦·) తథా[4]చసతి,కారణా[5]వస్థ-ఈశ్వర[6]ఏవేతి,-తదుపాదా[7]నకజగత్కార్యావస్థోపిసఏవేతి,-కార్యకారణయోరనన్యత్వమ్, [10]
(౮౭౧·) సర్వశ్రుత్యవిరోధశ్చ,-భవతి.-

---

(౮౬౫) ౩౩౦౧· ఉక్తార్థేస్మృతిమాహ(తదాహ-)ఇతి.
(౮౬౭) ౩౩౦౨. నిర్దోషత్వనిర్వికార[1]త్వో పాదానత్వ [2]శ్రుత్యవిరోధమాహ (అత)ఇతి.-
(౮౬౯) ౩౩౦౩·([3]సత్యసంకల్ప[4])త్వపదేన‘‘అపహతపాప్మా’’-[౩] [15]
ఇత్యాదివాక్యంస్మారితమ్·
౩౩౦౪. ‘‘ఉపాదానత్వశ్రుతిర్విశిష్టవిషయా, నిర్వికారత్వాది[5]శ్రుతిర్విశేష్యాంశమాత్రవిషయా:’’ఇత్యర్థః.
(౮౭౦) ౩౩౦౫· ‘‘విశిష్ట ఏవేశ్వరఃకారణమ్,- విశిష్టస్సఏవకార్యమితి,
౩౩౦౬.(కార్యకారణయోరనన్యత్వ)సిద్ధిః’’ఇత్యాహ (తథాచసతి-)ఇతి·-
౩౩౦౭· ‘‘(కార్యకారణయోరనన్యత్వమ్),
౩౩౦౮· కారణాత్,-కార్యస్య,-ద్రవ్యాన్తరత్వంవారయతి,
౩౩౦౯· నతుకారణస్యవిశిష్ట[6]త్వవిరోధి,-
౩౩౧౦· అవిశిష్టత్వేకారణత్వాయోగాత్’’ఇత్యర్థః. [25]
(౮౭౧) ౩౩౧౧·(సర్వ-) ఇతి.-‘‘ఉపపాదితప్రకారేణనిర్దోషత్వోపాదాన[7]త్వాదిపర(శ్రుత్యవిరోధః)’’ఇత్యర్థః·

౧వి-పు-౧-౨-౧౮.౨॥వి-పు-౧-౨-౩౧. ౩॥సు-ఉ-౭.

మూ—౧-అతఃసర్వప్రకా-౧. ౨భూతేజీ-౧. ౩చనపురు-౧. చపురు-౨. ౪చసతి-౧-౮న. ౫వస్థోపీశ్వ-౧౨.౬ఏవఏతదు-౧-౯. ౭-నంజగ-౧-౨-౮.నజగ-౯.

వ్యా—౧-ఉపాదానత్వే-౮న. ౨ శ్రుతివిరో-౩. ౩సత్య-౧న. ౪త్వ-౧- ౨ -౩-౬న. ౫ శ్రుతిరవిశిష్టవి-౩. ౬త్వ-౧న.

(౮౭౨.) తదేవమ్,"నామరూపవిభాగానర్హసూ[1]క్ష్మదశాపన్నప్రకృతి పురుషశరీరంబ్రహ్మ,-కారణావస్థమ్,-
(౮౭౩.) [2]జగతః,-తదాపత్తిరేవ[3]చప్రళయః,
(౮౭౪.) నామరూప[4]విభాగవిభక్తస్థూలచిదచిద్వస్తుశరీరంబ్రహ్మ,-కార్యావస్థమ్
(౮౭౫.) బ్రహ్మణః,-తథావిధస్థూలభావ[5] ఏవసృష్టిః"[6]ఇత్యుచ్యతే.-
(౮౭౬.) యథోక్తం భగవతాపరాశరేణ,"ప్రధానపుంసోరజయోః, కారణంకార్యభూతయోః"[1]ఇతి;-
(౮౭౭.) తస్మాత్,ఈశ్వరప్రకారభూతసర్వావస్థప్రకృతిపురుషవాచినశ్శబ్దాః,
(౮౭౮.) తత్ప్రకారవిశిష్టతయాఽవస్థితేపరమాత్మనిముఖ్యతయావర్తన్తే,-
(౮౭౯.) జీవాత్మవాచి[7]శబ్దవత్;-

(౮౭౨) ౩౩౧౨. "చిదచిద్విశిష్టస్యబ్రహ్మణోనిత్యత్వాత్సృష్టిప్రళయాయోగః,
౩౩౧౩. బ్రహ్మణఃకారణత్వంకార్యత్వంచాయుక్తమ్"
౩౩౧౪. ఇత్యత్రాహ(తదేవమ్-)ఇతి.- [15]
(౮౭౩) ౩౩౧౫. (తదాపత్తిః).- సూక్ష్మదశాపత్తిః.-
౩౩౧౬. ద్రవ్యనిత్యత్వేప,-అవస్థాభేదేనసర్గాద్యుపపత్తిరిత్యర్థః.
(౮౭౬) ౩౩౧౭. వస్తుస్వరూపనిత్యత్వేపి,అవస్థాభేదేనకారణత్వాద్యుపపత్తౌప్రమాణమాహ(యథోక్తమ్-)ఇతి.
౩౩౧౮. ["అజయోః"]ఇత్యనేన,కారణత్వావస్థాయాంసత్త్వమ్,-సూచితమ్.-
౩౩౧౯ ["కార్యభూతయోః"]ఇత్యనేన,కార్యావస్థాంప్రతికారణత్వ[1]మిత్యుక్తమ్,
(౮౭౭) ౩౩౨౦. [2]"తర్హి కార్యత్వకారణత్వేప్రకృతి పురుషయోరేవేతి,
౩౩౨౧. పరమాత్మనఃకారణత్వాదినిర్దేశోఽ ముఖ్యస్స్యాత్"
౩౩౨౨. ఇత్యత్రాహ(తస్మాత్-)ఇతి.
(౮౭౯) ౩౩౨౩. "చిదచిద్ద్రవ్యయోఃపరమాత్మాఖ్యద్రవ్యేణ సహాపలబ్ధినియమాభావాత్,
౩౩౨౪. జాతిగుణవత్,ప్రకా[3]రతైకస్వభావ[4]త్వమయుక్తమ్"
౩౩౨౫. ఇత్యత్రాహ (జీవాత్మ-)ఇతి. [30]

౧॥వి-పు-౧-౯. ౩౭.

మూ—౧-సూక్ష్మావస్థా ౧. ౨గత్తిదాప-౧-౪-౫. ౩చ-౧-౧౦-౧౧న. ౪విభాగాత్స్థూ-౧. ౫-ఏవ-౧న. ౬ఏవజగతస్సృష్టిరితి-౧౨. ఇతి-౧-౯న. ౭శబ్దవత్-౧-౯న.

వ్యా—౧-ఇతి౧-౨న. మిత్యుక్తంభవతి-౩. ౨తర్హి-౩న. ౩రతయైకస్వ-౪-౫. ౪త్వ-౧న.

(౮౮౦.) [1]యథా, [2]దేవమనుష్యాదిశబ్దాః, దేవమనుష్యాదిప్రకృతిపరిణామవిశేషాణాంజీవాత్మప్రకారతయైవపదార్థత్వాత్,-

(౮౮౧.) ప్రకారిణిజీవాత్మని ముఖ్యతయావర్తన్తే:-

(౮౮౨.) తస్మాత్, సర్వస్యచిదచిద్వస్తునఃపరమాత్మశరీరతయాతత్ప్రకారత్వాత్,

(౮౮౩.) పరమాత్మనిముఖ్యతయావర్తన్తేసర్వే వాచకాశ్శబ్దాః.-

(౮౮౦) ౩౩౨౬. ‟సహోపలమ్భనియమః, అపృథక్సిద్ధప్రకా[1]రత్వేప్రయోజకః;-

౩౩౨౭. అతః, తదభావాద్దేవాదిశబ్దానామపిజీవపర్యన్త[2]త్వమముఖ్యమ్:” ఇతి శఙ్కాయామాహ(యథా-)ఇతి.

౩౩౨౮. ‟సహోపలమ్భనియమః, ఏకసామగ్రీవేద్యత్వప్రయుక్తః,

౩౩౨౯. నతునియతప్రకారత్వప్రయుక్తః,

౩౩౩౦. గన్ధాదిషువ్యభిచారాత్;-

౩౩౩౧. తస్మాత్[3], తదేకాశ్రయత్వమ్, తదేకప్రయో[4]జనత్వంచ,-

౩౩౩౨. నియతప్రకారత్వేప్రయోజకమ్”-

౩౩౩౩. ‟కిఞ్చ, మత్వర్థీయప్రత్యయనిరపేక్షసామానాధికరణ్యప్రయోగో[5]యత్రాస్తి,

౩౩౩౪. తత్రసర్వత్రానుగతంప్రయోజకంకల్ప్యమ్,

౩౩౩౫. అన్యథా, జాతిత్వంగుణత్వంవాప్రయోజకంస్యాత్;-

౩౩౩౬. తస్మాత్, దేవాదిశరీరస్యచేత[6]నప్రకారత్వైకస్వభావత్వాత్

౩౩౩౭. తద్వాచిశబ్దానాం[7]తత్పర్యన్తత్వంముఖ్యమ్:” ఇత్యర్థః.

(౮౮౨) ౩౩౩౮. ఏవమ్, దృష్టాన్తోక్త[8]మర్థమ్,-దార్ష్టాన్తికే౽తిదిశతివక్ష్యమాణశరీరలక్షణసంగత్యర్థం(తస్మాత్-) ఇతి.

మూ—౧-యథా-౧-౯న. ౨దేవాదిశ-౧-౨-౯-౧౧.

వ్యా—౧-రత్వేప్ర-౪-౫-౬. ౨త్వంముఖ్య-౪-౮. ౩తదేకాశ్రయత్వం-౪-౫-౬న. ౪జనకత్వం-౪-౫-౬. ౫యత్రయత్రాస్తి-౪-౫-౬. ౬నైకప్ర-౧. ౭తావత్పర్యన్త-౪-౫. ౮-అర్థం-౬న.

(౮౮౪·) అయమేవ,-ఆత్మశరీరభావః,- పృ[1]థక్సిద్ధ్యనర్హాధారాధేయభావః,-
[2]నియన్తృనియామ్యభావః,-శేషశేషిభావశ్చ·-
(౮౮౫.) సర్వాత్మనా, ఆధా[3]రతయా,- నియన్తృతయా,-శేషితయాచ,-
(౮౮౬.) ఆప్నోతీత్యాత్మా;- [5]
(౮౮౭) సర్వాత్మ[4]నా,-ఆధేయతయా,- నియామ్యతయా,- శేషతయాచ,-
(౮౮౮·) అపృథక్సి[5]ద్ధంప్రకార[6]భూతమితి,
(౮౮౯·) "ఆకారశ్శరీరమ్" ఇతిచ,-ఉచ్యతే -

---

(౮౮౪) ౩౩౩౯· [1]"చిదచిద్వస్తునశ్శరీరత్వమ్,- పరమాత్మనఃశరీ[2]రిత్వం
చ,-అనుపపన్నమ్,- [10]
౩౩౪౦· శరీరశరీరిలక్షణాభావాత్;-
౩౩౪౧· 'చేష్టాభోగేన్ద్రియాశ్రయోహిశరీరమ్:?"
౩౩౪౨. ఇత్యతాహ(అయమేవ-) ఇతి·
౩౩౪౩. (పృథక్సిద్ధ్యనర్హా) శబ్దః, ప్రతిపదమన్వేతి,-
౩౩౪౪. తేనపదేన,గృహ-క్షేత్ర-ఘట-పటాదివ్యావృత్తిః.- [15]
౩౩౪౫. ""అత్ర,శరీరాత్మలక్షణయోస్సహోక్త్యా,
౩౩౪౬· శరీరమ్, ఆత్మాచ,-ప్రతిసమ్బన్ధినిరూప్యపదార్థః"
ఇతిదర్శితం భవతి;-
(౮౮౫) ౩౩౪౭."తత్ర,కిమ్-శరీరత్వమ్?-కిమ్,-ఆత్మత్వమ్?-" ఇతిశఙ్కా-
యామ్, విభజ్యదర్శయతి[3](సర్వాత్మనా-)ఇతి·- [20]
౩౩౪౮·(సర్వాత్మనా.-)యావద్ద్రవ్యభావితయేత్యర్థః·
(౮౮౬) ౩౩౪౯· ఆత్మశబ్దావయవార్థ[4]స్య శరీరశరీరిలక్షణో[5]పయికత్వ
మభిప్రేత్యాహ (ఆప్నోతి-)ఇతి.- [తవ్యమ్·
౩౩౫౦· ద్రవ్యత్వే[6]సతిఆధేయతయేత్యధ్యాహారేణ యోజయి
(౮౮౭) ౩౩౫౧· (ఆధేయ)త్వ-(నియామ్య)త్వ-(శేష) త్వవిశేష[7]ణమ్,-
(సర్వాత్మనా-)ఇతిపదమ్.-
(౮౮౮) ౩౩౫౨·(అపృథక్సిద్ధమ్-)ఇతిపదమ్,- (ప్రకార)విశేషణమ్;-[త్యర్థః.
౩౩౫౩ (సర్వాత్మనాధేయ)త్వాదిభిః(అపృథక్సిద్ధప్రకార) త్వాది
(౮౮౯) ౩౩౫౪. ("ఆకారశ్శరీరమ్"ఇతిచోచ్యతే-) ఇతి.-

మూ—౧-థక్సిద్ధ్యనర్హత్వాధారా-౪-౫ థగ్సిద్ధ్యనర్హాధా- ౮-౧౦. ౨విశేషణవిశే
ష్యభావశ్శేష-౮. ౩ధారతయా-౨న. ౪నాచాధేయ-౧. ౫ద్ధప్రకా-౧-౭. ౬భూత-౮-న.

వ్యా—౧-రీరల-౮·౨చిద్వస్తునశ్శ-౧.౩పరమాత్మనేతి-౯. ౪స్యచశరీ-౧-౨-౩. ౫పాధిక
త్వ-౪-౫-౬. ౬సత్యాధారాధేయ-౮. ౭ణత్వం-౮.

౩౩౫౫. ‘‘జాతిగుణయోరప్యాకారత్వమ్,-
అపృథక్సిద్ధప్రకారత్వాత్;- [చ్యమ్;-
౩౩౫౬. శరీరమపి,- అపృథక్సిద్ధప్రకారత్వాదాకార శబ్దవా
౩౩౫౭. ద్రవ్యత్వాచ్ఛరీరశబ్దవాచ్యమ్:’’ఇత్యర్థః.- [5]
౩౩౫౮. అయమర్థః:- ‘ ‘‘ద్విపాత్త్వంశరీరత్వమ్,- [త్ ?,
౩౩౫౯. చతు[1]ష్పాత్త్వంశరీరత్వమితిశరీరలక్షణం [2]కిమితినస్యా
౩౩౬౦. ద్విపాత్త్వచతుష్పాత్త్వాదివిభాగాభావేన సర్వత్రశరీ
ర శబ్దప్రయోగావిశేషాత్’’ఇతిచేత్;-
౩౩౬౧. తర్హి,లోకే,-వేదేచ,- యత్రయత్రశరీరశబ్దప్రయోగః,
౩౩౬౨. [3]తత్ర,సర్వత్రాను[4]గతేలక్షణేవాచ్యే, కతిపయప్రయో
గ[5]విషయా ౭ ననుగతత్వాదవ్యాప్తంలక్షణముక్త్వా,
౩౩౬౩. ప్రయోగవిశేషేష్వ ముఖ్యత్వాశ్రయణమయుక్తమ్;-
౩౩౬౪. తస్మాత్,‘‘చేష్టేన్ద్రి[6]యార్థాశ్రియత్వమ్’’అవ్యాప్తమితి,
౩౩౬౫. సర్వప్రయోగానుగతంలక్షణమిదమేవసాధీయః’’ ఇతి,
౩౩౬౬. యత్తు,-భాష్యోక్తశరీరల[7]క్షణగ్రన్థే ౭ర్థజాతముక్తమ్,
౩౩౬౭. [8]తత్ర,-అపేక్షితాంశ ఇహానుసన్ధేయః.-(శ్రీ- భా-౨౬౮ప)
౩౩౬౮. వ్యాప్యత్వేసతి, (సర్వాత్మనా) స్వార్థేధారయితుంశ
క్యంశరీరమ్,-ఇతి శరీరలక్షణమ్;-
౩౩౬౯. [9]వ్యాప్తత్వేసతి యావద్ద్రవ్యభావితయాస్వార్థేధార
యితుంశక్తఆత్మా,-ఇతిశరీ[10]రిలక్షణమ్;-
౩౩౭౦. స్వార్థశక్యపదాభ్యామ్,-
౩౩౭౧. ఉత్పతనాదివ్యాపారాణాంరుగ్ణదేహానియమ [11]నస్య
చాభావాత్,అసంభవావ్యాప్తి[12]శఙ్కాపరిహారః;-
౩౩౭౨. ఘటపటాదివ్యావృత్త్యర్థమ్,వ్యాప్యత్వేసతి,- ఇత్యుక్తమ్.-
౩౩౭౩. పరకాయప్రవిష్టంప్రతిపరకాయ స్వదేహత్వ వ్యావృ
త్త్యర్థంసర్వాత్మనా- ఇతిపదమ్.- [రంస్యాదితి,
౩౩౭౪. ఆత్మనోధర్మభూతజ్ఞానమ్,రత్నదీపాదేఃప్రభాచ,- శరీ
౩౩౭౫. తద్వ్యావృత్త్యర్థంచవ్యాప్యత్వేసతి,- ఇత్యుక్తమ్.-
౩౩౭౬. అత[13]ఏవ,శరీరలక్షణేపివ్యా[14]వర్త్యమ్,- స్పష్టతరమ్.-
౩౩౭౭. ఏవమ[15]న్యతాప్యనుసన్ధేయమ్.

వ్యా —౧-ష్పాదత్వం-౯. ౨కం-౧-౨న. ౩తత్రతత్ర-౩. ౪గతలక్ష-౧-౨-౪-౬ ౫వివక్షయాన సు-౧విశేషానసు-౯. ౬యాద్యాశ్ర-౯ యాశ్ర-౩. ౭క్షణేవ్యర్థ-౧.౮-తదత్రాపే-౮. ౯వ్యాప్తత్వేస-౧-౨-౮. వ్యాపకత్వేస-౯ ౧౦-రీరల-౧-౩-౮. ౧౧-స-౮స. ౧౨-శఙ్కా-౩స. ౧౩-ఏవ-౪-౫-౬స. ౧౪వ్యావృత్తిస్ఫుట౬. వృత్త్యర్థస్ఫుట-౪-౫. ౧౫న్యదప్యసు-౪-౫-౬-౯

(౮౯౦.) ఏవమేవ[1]హిజీవాత్మనస్స్వశరీరసంబన్ధః;-
(౮౯౧.) ఏవమేవపరమాత్మనః,[2]సర్వశరీరత్వేనసర్వ[3]శబ్దవాచ్యత్వమ్.-
(౮౯౨.) తదాహశ్రుతిగణః,-"సర్వే వేదాయత్పదమామనన్తి"[1]-
(౮౯౩.) "సర్వే వేదాయత్రైకంభవన్తి"[2]ఇతి [5]
(౮౯౪.) "తస్యైక[4]కస్యవాచ్యత్వా[5]దేకార్థవాచినోభవన్తి"ఇత్యర్థః.
(౮౯౫.) "ఏకోదేవోబహుధానివిష్టః"[3] "సహైవసన్తంనవిజానన్తిదేవాః"[4]
(౮౯౬.) ఇత్యాది,-["దేవాః"]-ఇన్ద్రియాణి.-

333౭౮. శేషశేషిభావస్య శరీరశరీరిలక్షణత్వేతు,స్వార్థే-
శక్యమ్- ఇతిపదానపేక్షైవ. [10]
(౮౯౦) 333౭౯. ఉక్తలక్షణస్యవ్యాప్తిం దర్శయతి(ఏవమేవహి-)ఇతి.
(౮౯౧) 333౮౦."ఉక్తంశరీరా[1]త్మలక్షణంజగద్బ్రహ్మణోరస్తీతి,
333౮౧. తద్వాచిశబ్దానాం[2]బ్రహ్మపర్యన్తత్వంముఖ్యమ్,"ఇత్యా
హ(ఏవమ్-)ఇతి. [త్యుక్తమ్.-
(౮౯౨) 333౮౨.ఏవంన్యాయేన, సర్వశబ్దవాచ్యత్వముపపన్నమ్, ఇ [15]
333౮౩.తత్రప్రమాణమాహ(తదాహ-)ఇతి.-
(౮౯౩) 333౮౪.["సర్వే వేదాః"][1]ఇతి-"[పదమ్,]".- పద్యతఇతిప్పాత్ప
త్యాప్యమిత్యర్థః.- [ఇతి-
(౮౯౪) 333౮౫. ["యత్రైకంభవన్తి-"][2]ఇత్యేతద్వ్యాచష్టే(తస్య-)
333౮౬."అర్థైకత్వాదేకంవాక్యమ్"[5]ఇతిన్యాయేన,బ్రహ్మణఏక
స్యైవప్రధానతయావాచ్యత్వాత్ (సర్వే వేదా)ఏకవా
క్యం(భవన్తి)"ఇత్యర్థః.
(౮౯౫) 333౮౭. సర్వశబ్దవాచ్యత్వే హేతుప్రతిపాదికాం శ్రుతిమాహ
"(ఏకోదేవః-)"[3]ఇతి.-
333౮౮. సర్వశరీరతయాసర్వప్రకారత్వాద్ధి సర్వశబ్దవా [25]
[4]చ్యత్వమ్?. [(దేవాః) ఇతి.
(౮౯౬) 333౮౯."[సహైవ-]"[4]ఇత్యాదివాక్య[5]స్థం(దేవ)శబ్దంవ్యాచష్టే

౧॥కఠ-ఉ-౨-౧౫. ౨॥ అర-౩-ప్ర-౧౧అను. ౩॥అర-౩ప్ర-౧౪అను ౪॥
అర-౩ప్ర-౧౧అను. ౫॥పూ-మీ-౩-౧-౬.

మూ— ౧-హి-౧న. ౨స్వశరీ-౮. ౩శరీరవాచ్య-౯. ౪కస్యైవవాచ్య-౮. ౫స్య
వాచకత్వా-౧. ౫దైకాత్మ్యవా-౧. ౬ఇత్యాది-౧-౯న. [30]

వ్యా—౧-త్మభావలక్ష-౩. ౨శత్వపర్యన్త--౫-౬- ౩ఇతి -౬న. ౪చ్యత్వే-౧.
౫స్థ దేవ-౩- -౫-౬.

(౮౯౭.) "దేవమనుష్యాదీనామన్తర్యామితయా[1]ఽఽత్మత్వేననివిశ్య,["ఇత్యర్థః.-
["సహైవసన్తం[2]"] తేషామిన్ద్రియాణిమనఃపర్యన్తాని[3]న("జానన్తి")

(౮౯౮.) తథాచపౌరాణికానివచాంసి, "నతాస్మ్నసర్వవచసాంప్రతిష్ఠాయత్ర శా[4]శ్వతీ"౧- [5]

(౮౯౯.) "వాచ్యేహివచసఃప్రతిష్ఠా"-౨

(౯౦౦.) "కార్యాణాంకారణంపూర్వం వచసాంవాచ్యముత్తమమ్"-౩

(౯౦౧.) "వేదైశ్చసర్వైరహమేవవేద్యః"౪ ఇత్యా[5]దీని.-సర్వాణిహి వచాంసి[6]సశరీరాత్మవిశిష్టమన్తర్యామిణమాచక్షతే;-

(౯౦౨.) [7]"తిస్రో దేవతా అనేన జీవేనాత్మనాఽనుప్రవిశ్య నామరూపే వ్యాకరవాణి"౫ ఇతి హి శ్రుతిః?-

(౯౦౩.) తథాచమానవంవచః, "ప్రశాసితారంసర్వేషామణీయాంసమణీయసామ్-
రుక్మాభంస్వప్నధీగమ్యంవిద్యాత్తుపురుషంపరమ్"౬-

---

(౮౯౭) ౩౩౯౦. ఉదాహృతవాక్యద్వయస్యార్థమాహ (దేవ-)ఇతి.

(౮౯౮) ౩౩౯౧. స్మృతివచనందర్శయతి(తథాచ-)ఇతి.

(౮౯౯) ౩౩౯౨.["వచసాంప్రతిష్ఠా-"]ఇత్యుక్తే, "శబ్దగుణాశ్రయాకాశశఙ్కా-స్యాత్," ఇతితద్వ్యావృత్త్యర్థంవ్యాచష్టే("వాచ్యేహి"-)ఇతి.-("ప్రతిష్ఠా").-పర్యవసానమ్.-

(౯౦౦) ౩౩౯౩.[1]ఉక్తార్థవైశద్యార్థమాహ("కార్యాణామ్"-)ఇతి.-[త్వమ్,
౩౩౯౪.(వచసాంవాచ్య) త్వే హేతుః, (కార్యాణాంకారణ)
౩౩౯౫."సర్వంఖల్విదంబ్రహ్మతజ్జలాన్" ౭ఇతిహిశ్రుతిః?.

(౯౦౧) ౩౩౯౬. [వేదైశ్చ-] ఇత్యాది-స్పష్టమ్.

(౯౦౩) ౩౩౯౭. మనువచనమాహ(తథాచ-)ఇతి.

౩౩౯౮, (ప్రశాసితారమ్-) ౬ ఇత్యాదిశ్లోకేన,సర్వశబ్దవాచ్యత్వే హేతురుచ్యతే.

౧॥ ౨॥ ౩॥జి-స్తో-౭. ౪॥గీ-ఉ-౧౫-౧౫. ౫॥ ఛా-ఉ-౬-౩-౨. ౬॥ మ-స్మృ-౧౨-౧౨౨. ౭॥ ఛా-ఉ-౩-౧౪-౧.

మూ—౧-యాత్మనోనివిశ్య-౨. ౨తేషాం-౧-౯న. ౩నవిజాన-౧. ౪-శ్వతీతి-౨- ౫దీనిహిసర్వాణివచా-౧-౧౨. ౬సర్వశరీర-౧౦-౧౨. ౭అహమిమాస్తిస్రో-౧.హన్తాహమిమాస్తి-౧౨. ౮పరమితి అన్తః-౧.

వ్యా—౧-ఉక్తార్థవైశద్యమా-౧. ఉక్తార్థపర్యవసానార్థమా-౩ ఉక్తార్థవైశద్యార్థమా ౬.

(౯౦౪.) ‘‘అన్తఃప్రవిశ్య అన్తర్యామితయా [సర్వేషాం][ప్రశాసితారం].-
²నియన్తారమ్.-
(౯౦౫.) అణీయాంసః³ఆత్మానః, కృత్స్న⁴స్యాచేతనస్య వ్యాపకతయా సూక్ష్మభూ⁵తాః, తేషామపి వ్యాపకత్వా⁶త్తేభ్యోఽపి సూక్ష్మతరః’’ ఇత్యర్థః.
(౯౦౬.) [రుక్మాభః]-ఆదిత్యవర్ణః.

---

(౯౦౪) ౩౩౯౯. ఇమం శ్లోకం వ్యాచష్టే (అన్తః) ఇతి-
౩౪౦౦. ‘‘అన్తఃప్రవిష్టశ్శాస్తా జనానామ్’’ [1] ఇతి శ్రుత్యనుసారేణ (అన్తఃప్రవిశ్య-) ఇత్యుక్తమ్.-
౩౪౦౧. (అన్తఃప్రవిశ్య)-¹(నియన్తారమ్-) ఇత్యన్వయః. [10]
౩౪౦౨. కుతః? (అన్తర్యా²మితయా) ‘‘అన్తరో యమయతి’’ [2] ఇత్యన్తర్యామి బ్రాహ్మణ ప్రతిపాదితత్వాదిత్యర్థః.
(౯౦౫) ౩౪౦౩. (అన్తఃప్రవిశ్య) ప్రశాసితృత్వే హేతుః [‘‘అణీయాంసమణీయసామ్’’-] ఇతి షష్ఠ్యన్తం వ్యాఖ్యేయం పదమ్,-
౩౪౦౪. వ్యాఖ్యాన³సౌకర్యార్థం ప్రథమాన్తత్వేనోపాదత్తే (‘‘అణీయాంసః’’) ఇతి.
(౯౦౬) ౩౪౦౫. [రుక్మాభమ్-] ఇతి- వ్యాఖ్యేయం పదమ్, ⁴తద్వ్యాచష్టే (‘‘ఆదిత్యవర్ణః’’) ఇతి.-
౩౪౦౬. ‘‘యదా పశ్యః పశ్యతే రుక్మవర్ణమ్’ [3] ‘‘ఆదిత్యవర్ణం తమసః పరస్తాత్’’ [4] ఇతి వాక్యయోః మరాధర్షత్వభోగ్యతాభిప్రాయేణ ఆదిత్యవర్ణత్వం రుక్మవర్ణత్వం చోక్తమ్.’’
౩౪౦౭. ఇత్యభిప్రాయేణ (ఆదిత్యవర్ణః) ఇతి వ్యాచష్టే.-
౩౪౦౮. ⁷తథా ‘‘య ఏషోఽన్తరాదిత్యే హిరణ్మయః పురుషో దృశ్యతే’’ [5] ఇతి, తత్ర [హిరణ్మయ] శబ్దః ఔజ్జ్వల్యపరత్వేన వ్యాఖ్యాతో⁸ వాక్యకారేణ.- [25]
౩౪౦౯. ‘‘హిరణ్మయ ఇతి రూపసామాన్యాచ్చన్ద్రముఖవత్’’ [6] ఇతి
౩౪౧౦. ‘‘నీలతోయదమధ్యస్థా’’ [7] ఇత్యాది శ్రుత్యనుసారేణ [హిరణ్మయ] శబ్దః ఏవం వ్యాఖ్యాతః.-

---

౧॥ఆర-౩-ప్ర-౨౧. ౨॥బృ-౬-౫-౭-౨. ౩॥ము-౬-౩-౧-౩. ౪॥పురు-౨౦. ౫॥ ఛా-ఉ-౧-౬-౬. ౬॥ ౭॥ తై-౬-౧౧.

మూ-౧-విశ్వేషాం సర్వేషాం నియ-౧-౧౦-౧౨. ౨నియన్తారం-౨-౪-౫-౮న. ౩ఆత్మానః-౧-న. ఆత్మనః-౮. ౪స్య చేత-౧-౮. ౫తానాం తేషాం-౧. ౬త్తేషామపి-౯. ౭-భం ఆదిత్యవర్ణం-౮.

వ్యా—౧-ప్రశాసితారమి-౪-౫-౬-౮. శాస్తారమి-౯. ౨మిత్వం యో న్తరో-౯. ౩సౌకుమార్యార్థం-౧. ౪తత్-౩-౪-౫-౬న. ౫వర్ణమితి-౧-౫. ౬వర్ణమితి-౧-౨. ఇతి-౭న. ౭తథా-౩-౭న. ౮వ్యాఖ్యాకా-౩. ౯మణ్డలముఖవత్-౯ముఖ ఇతివత్-౩. [35]

(౯౦౭.) [“స్వప్నధీగమ్యః”]-స్వప్నకల్పబుద్ధిప్రాప్యః-
“విశదతమప్రత్యక్షతాపన్నానుధ్యానైకలభ్యః” ఇత్యర్థః.

౧౪౧౧. “నీలతోయదసామ్యమ్, ఉపాసనవిశేషోపాస్య[1]స్యభగవతః ఉపాసనాన్తరో[2]పాస్యస్యస్వరూపంహిరణ్యవర్ణమితిహిరణ్యశబ్దఃనౌజ్జ్వల్యపరః,” ఇతిచేన్న;-

3౪౧౨. హృదయగుహాయామేవ,నీలతోయదసామ్య-హిరణ్మయత్వశ్రవణాత్,

3౪౧3. “పద్మకోశప్రతీకాశంహృదయంచాప్యధోముఖమ్”[1]ఇతి, ప్రకృ[3]త్య,“నీలతోయదమధ్యస్థా” ఇతిశ్రూయతే;- [10]

3౪౧౪. “సయఏషో౽న్తర్హృదయ[4]ఆకాశః-తస్మిన్నయంపురుషోమనోమయః-అమృతోహిరణ్మయః,” [2] ఇతి హృదయగుహాయామేవహిరణ్మయత్వం[5]చశ్రూయతే;-

3౪౧౫.తస్మాత్,నీలతోయదసామ్యశ్రు[6]త్యానుగుణ్యాత్, [హిరణ్మయ]శబ్దః,ఔజ్జ్వల్యపరత్వేనవాఖ్యాతోవాక్యకారేణ.-

3౪౧౬. ఏవంవర్ణయంతికేచిదాచార్యాః[ఆదిత్యవర్ణమ్] [రుక్మవర్ణమ్]ఇతివర్ణశబ్దస్వారస్యాన్న కేవలం[హిరణ్మయ]శబ్దః ఔజ్జ్వల్యమాత్రపరః,- అపితువర్ణపరఏవ;-

3౪౧౭.తర్హి,“నీలతోయదసామ్యశ్రుత్యవిరోధఃకథమ్?”ఇతి చేత్;-ఉచ్యతే:- [ఏపద్యతే:-

3౪౧౮. నీలతోయదవర్ణస్యైవహేతువిశేషేణ స్వర్ణవర్ణత్వము

3౪౧౯. తథా సతి,భగవద్విగ్రహః,బాలాతపానులిప్తమరతకగిరినిభోవిభాతి;-

3౪౨౦. [7]తథాచ,శ్రీరామాయణే,“కచ్చిన్నతద్ధేమసమానవర్ణం తస్యాననంపద్మసమానగన్ధి” [3] ఇతి, [25]

3౪౨౧.“నీలతోయదవర్ణస్యభగవతోహిరణ్యవర్ణత్వేహేతుస్సంప్రదాయైకాధిగమ్యః”ఇతినాత్రలిఖ్యతే.

(౯౦౭) 3౪౨౨. [స్వప్నధీగమ్యమ్-] ఇత్యేతద్వ్యాచష్టే (స్వప్న-)ఇతి.

౧॥తై-ఉ-౬-౧౧.౨॥ తై-ఉ-శీ-౬-౧. 3॥రా-సు-కా-3౬-౨౮.

మూ—౧—గమ్యఇ -౯. లభ్యమి-౮.

వ్యా—౧-స్య-౪-౫న. ౨పాస్యరూ-౪-౫-౬. 3త్యానీల౧-౮. ౪ఆకాశఃఅమృ-౧-౬. ౫చ-౮న.౬త్యనుగుణాత్-౧. ౭-తథాహ్య్శీ-౨.

(౯౦౮.) [1]''ఏనమేకే వదన్త్యగ్నిం మరుతోఽన్యే ప్రజాపతిమ్-
ఇన్ద్రమేకే పరే ప్రాణమపరే బ్రహ్మ శాశ్వతమ్''[1] ఇతి,
(౯౦౯.) [''ఏకే''].- వేదాః,-ఇత్యర్థః.-
(౯౧౦.) ''ఉక్తరీత్యా, పరస్యైవ బ్రహ్మణస్సర్వస్య ప్రశాసితృత్వేన సర్వాన్తరాత్మతయా ప్రవిశ్యావస్థితత్వాదగ్న్యాదయోఽపి శబ్దాః,
(౯౧౧.) శాశ్వతబ్రహ్మశబ్దవత్,- తస్యైవ వాచకా[2]భవన్తి'' ఇత్యర్థః.
(౯౧౨.) తథా చ స్మృత్యన్తరమ్, ''యే యజన్తి పితౄన్ దేవాన్ బ్రాహ్మణాన్ సహుతాశనాన్-
సర్వభూతాన్తరాత్మానం విష్ణుమేవ యజన్తి తే''[2] ఇతి, [10]

---

(౯౦౮) ౩౪౨౩. ఏవమ్, ''(ప్రశాసితారం-)'' ఇత్యాదిశ్లోకేన, సర్వశబ్దవాచ్య[1]త్వే హేతురుక్తః;-
౩౪౨౪. అథ, సర్వశబ్దవాచ్యత్వపరం శ్లోకమాహ [ఏనమ్-]ఇతి.
(౯౦౯) ౩౪౨౫. (ఏక)శబ్దేన, వాదివిప్రతిపత్తిశఙ్కా-మాభూదితి తం వ్యాచష్టే (వేదా ఇత్యర్థః-) ఇతి.-(వేదాః)-- వేదభాగాః. [15]
(౯౧౦) ౩౪౨౬. (ఉక్త[2]రీత్యా).-[3]పూర్వోక్తశ్లోకరీత్యా.-
౩౪౨౭. (సర్వ[4]స్య ప్రశాసితృత్వేన సర్వాన్తరాత్మతయా ప్రవిశ్యావస్థితత్వాత్-) ఇతి.-
౩౪౨౮. (సర్వాన్తరా)త్మత్వం నామ[5]సర్వస్యాను ప్రవిశ్య ప్రశాసితృత్వమిత్యర్థః. [20]
(౯౧౧) ౩౪౨౯. ''(అపరే బ్రహ్మ శాశ్వతమ్)'' ఇతి దృష్టాన్తతయోక్తమిత్యభిప్రాయేణాహ (శాశ్వతబ్రహ్మశబ్దవత్-) ఇతి.-
౩౪౩౦. యథా, ''అద్వారకబ్రహ్మశబ్దాదయః, తస్యైవ నిరతిశయ[6]బృహత్త్వాదిగుణవిశిష్టస్య వాచకాః;-
౩౪౩౧. తథా, సద్వారక శబ్దా అపి, అగ్న్యాదిముఖేన బ్రహ్మణ ఏవ వాచకాః'' ఇత్యర్థః.
(౯౧౨) ౩౪౩౨. దత్తువచనమాహ (తథా చ-) ఇతి.

౧॥ మ-స్మృ-౧౨-౧౨౩. ౨॥

మూ — ౧-ఏవమన్యేవ౧. ౨భవన్తి-౮-౯న.

వ్యా — ౧-త్వే హే-౪-౫-౭. త్వేన హే-౮. ౨నీత్యా-౧-౨-౭-౮-౯. ౩పూర్వశ్లోకోక్తనీత్యా-౧-౨-౯. ౪స్య-౧-౨-౪-౫-౯న. ౫సర్వానుప్ర-౨-౬-౯. ౬బ్రహ్మత్వాది౪-౬.

(౯౧౩.) “పితృదేవబ్రాహ్మణహుతాశనాదిశబ్దాః,[1]తన్ముఖేన తదన్తరాత్మభూతస్యవిష్ణోరేవవాచకాః”ఇత్యుక్తం[2]భవతి.-
(౯౧౪.) [3]అత్రేదంసర్వశాస్త్రహృదయమ్.-

---

(౯౧౩) ౩౪౩౩ తద్వ్యాచష్టే[1](పితృదేవ-)ఇతి.- [5]
౩౪౩౪.“పితృ[2]దేవాదిశబ్దవాచ్యకర్మకంయ[3]జనంవిష్ణుకర్మకమ్-”
౩౪౩౫.ఇత్యుక్తే,పితృదేవాదిశబ్దానాంవిష్ణు[4]వాచిత్వ మర్థసిద్ధమ్;-
౩౪౩౬. తత్ర,“కోహేతుః” ఇతిచేత్ (“సర్వ
భూతాన్తరాత్మానమ్”-)ఇతి-ఉచ్యతే.-
౩౪౩౭. “(పితృదే)వాదిశరీరకత్వేన తదన్తరా[5]త్మత్వాత్,
తత్తచ్ఛబ్దాఃపరమాత్మపర్యన్తాః,”ఇత్యర్థః
(౯౧౪) ౩౪౩౮. “ఏవమ్,సిద్ధవస్తుపరాణాంభేదాభేద- ఘటకశ్రుతీనా
మర్థఉపపాదితః;-
౩౪౩౯. తథాపి,ఉపాయపరవాక్య,- నివర్త్యపరవాక్యపర్యా
లోచనయాబ్రహ్మవ్యతిరిక్తమిథ్యాత్వంప్రతీయతే, [15]
౩౪౪౦.“బ్రహ్మవిదాప్నోతిపరమ్”[1]“బ్రహ్మవేదబ్రహ్మైవభవతి”[2]
౩౪౪౧.ఇత్యాదిషు,జ్ఞానస్యోపాయత్వముచ్యతే;-[చాజ్ఞానకృతమ్;-
౩౪౪౨. జ్ఞాననివర్త్యంచమిథ్యా,-రజ్జుసర్పాదివత్;- నివర్త్యం
౩౪౪౩.“విభేదజనకేజ్ఞానేనాశమాత్యన్తికంగతే”-
౩౪౪౪. “చతుర్విధోపిభేదోయంమిథ్యాజ్ఞాననిబన్ధనః”- [[6]దిభిః
౩౪౪౫. “భవత్యభేదీభేదశ్చతస్యాజ్ఞానకృతోభవేత్”[5] ఇత్యా
౩౪౪౬. ఏవమ్, నివర్తకనివర్త్యపరవాక్యైర్బ్రహ్మవ్యతిరిక్తస్య
౩౪౪౭. మిథ్యాత్వాత్, తదనుగుణంశ్రుత్యన్తరాణామప్యర్థోవ
ర్ణనీయః”ఇత్యత్రాహ-
౩౪౪౮. (అత్రేదంసర్వశాస్త్రహృదయమ్-)ఇతి.- [25]
౩౪౪౯. జీవాద్వైతనిర్వాహార్థశ్చాయమారమ్భః
౩౪౫౦.(సర్వ)శబ్దేన,ఉపాయపరవాక్యానామ్, నివర్త్యపరవా
క్యానాంచకార్త్స్న్యేనపర్యాలోచనమ్,-భేదశ్రుతిభే
దనిషేధశ్రుతిపర్యాలోచనంచవివక్షితమ్.-

౧॥తై-ఉ-ఆ-౧-౧. ౨॥ము-ఉ-౩-౨-౯. ౩॥వి-పు-౬-౭-౯౬.౪॥ ౫॥వి-పు-౬-౭-౯౫.

మూ—౧-తత్తన్ముఖే-౧. ౨భవతి-౪-౫న. ౩తత్రేదం-౭-౧౨.

వ్యా—౧-పితృదేవేతి-౪-౫-౬న. ౨-దేవేత్యాదిశ౪-౫-౬. ౩యజమానం-౧-౨.
౪వాచకత్వ-౭. ౫స్మృతయాత-౩. ౬-భి-౭న దిహి-౩.

౩౪౫౧. ‘‘నహి, కతిపయవాక్యైరర్థనిష్కర్షస్సుశకః?;-

౩౪౫౨. తస్మాత్, ఉపాయపరవాక్యేషు,- ఉపాసన,- నిదిధ్యాసనాదిశబ్దైరుపాయం వదన్తివాక్యాని;-

౩౪౫౩. నివర్త్యపరేషు[1]చ, ‘‘అవిద్యాకర్మసంజ్ఞాన్యా’’[౧]ఇత్యాదివాక్యాని[2]చనిరూపణీయాని,

౩౪౫౪. భేదశ్రుతయోఽపినిరూపణీయాః,

౩౪౫౫. [3]తదవిరోధేనార్థస్యవాచ్యత్వాత్ .-

౩౪౫౬. నచ, ‘‘నిషేధార్థశ్శేభేదానువాదః’’ఇతివాచ్యమ్,-

౩౪౫౭. ఈశ్వరేశితవ్యాదిభేదానాంప్రమాణాన్తరాప్రాప్తత్వేనానువాదాసమ్భవాత్ ;-

౩౪౫౮. తన్నిషే[4]ధే, అభేదవిధానస్యాప్రామాణ్యంస్యాత్ ;-

౩౪౫౯. ‘‘ప్రమాణాన్త[5]రాప్రాప్తోఽపి భేదః,- ఫలవిశేషార్థమ్,- గరుడభావనావదారోప్యతే,’’ఇతిచేత్ ;-

౩౪౬౦. ‘‘అస[7]తోభేదస్యారోపణమ్’’ఇతికథమవగతమ్?, [15]

౩౪౬౧. ‘‘అభేదశ్రుతివిరోధాత్’’ఇతిచేత్ ;-

౩౪౬౨. భేదశ్రుతివిరోధాత్,- అభేదశ్రుతిః,- ఫలవిశేషార్థంతదారోపణపరాస్యాత్ ;-

౩౪౬౩. గరుడాభేదోఽప్యారోప్యతే?;

౩౪౬౪. భేదపవహితత్రపరమార్థః?;- [20]

౩౪౬౫. ‘‘తత్త్వజ్ఞానస్యైవమోక్షోపాయత్వాత్ ముముక్షూః స్ప్రత్యతత్వారోపణంనసంభవతి,’’ఇతిచేత్ ,

౩౪౬౬. తత్ , భేదశ్రుతేరపిసమానమ్.-

౩౪౬౭. కిఞ్చ, ప్రమాణాన్తరాప్రజ్ఞాతభేదభ్రమంజనయిత్వా,

౩౪౬౮. తన్నిషేధేప్రయోజనాభావాత్ , శాస్త్రస్యప్రయోజనపర్యవసాయిత్వంనస్యాత్ ;- [యమః?.-

౩౪౬౯. నహి, ‘‘శాస్త్రస్యప్రయోజనపర్యవసా[9]యిత్వేనని

౩౪౭౦. అభిచారాదిప్రతిపాదనాత్ ’’ఇతిచే[10]న్న;-

౧ ॥ వి-పు-౬-౭-౬౧.

వ్యా—౧-చవావి-౧. ౨చ-౧-౪-౫న. ౩తథావిధేనాన్యస్య-౧తదవిరోధేనాసి స్య-౨-౭-౮. ౪థభేదర. ధేఅభేదపవహితత్రపరమార్థః తత్త్వజ్ఞానస్యైవమోక్షోపాయ విధానస్యాప్రామా-౯. ౫రపాప్తో-౧-౨. ౬నాదివదా-౩-౪-౫-౬. ౭తోపిభే-౧-౨. ౮ప్రత్యారో-౧-౨. ౯-యిత్వనియ-౩-౪-౫,౯. ౧౦-న-౭-న.

(౯౧౫) జీవాత్మానః,- [న్తః,-
(౯౧౬) స్వయమ్,- అసఙ్కుచితాఽపరిచ్ఛిన్న నిర్మలజ్ఞానస్వరూపాస్స

౩౪౭౧. [1]తత్రాపి తదర్థినం ప్రతి ప్రయోజనవత్త్వమస్త్యేవ,
౩౪౭౨. అభిచారస్తు, దేవబ్రాహ్మణవిద్వేషిప్రభృతి పాపకర్మపరే
ష్వ[2]నరేషు క్రియమాణః, పుణ్యాయ భవతి, [పమ్,
౩౪౭౩. అభిచారాదికర్మారాధ్యత్వ తదపేక్షితఫలప్రదత్వరూ
ఈశ్వరస్య వైభవం చ జ్ఞాతవ్యమ్,
౩౪౭౪. యజ్ఞాదీనామపి, విద్యాఙ్గత్వస్య,[3]తత్తదారాధ్య[4]త్వఫల
ప్రదత్వరూపవైభవ[5]స్య చ జ్ఞాతవ్యత్వేన, [10]
౩౪౭౫. సర్వాశ్శ్రుతయః ప్రయోజనపర్యవసాయిన్యః;-
౩౪౭౬. తస్మాత్, ప్రయోజన పర్యవసాయిత్వమవశ్యంభావి,
౩౪౭౭. తత్తు, ప్రమాణాన్తరానవగతభేదజ్ఞాప[6]న తన్నిషేధపర
త్వేనోపపద్యతే;-
౩౪౭౮. తస్మాత్, భేదశ్రుతయః,- [15]
౩౪౭౯. ఉపాయపరాః,-నివర్త్యపరాశ్చ శ్రుతయః,-
౩౪౮౦. కార్త్స్న్యేన పర్యాలోచనీయా ఇతి,
౩౪౮౧. తత్కృత్స్నపర్యాలోచ[7]నే, అస్మదుక్తపవార్థ ఉపపన్న
స్స్యాత్ :" ఇత్యభిప్రాయేణ (అత్రేదం సర్వ
శాస్త్రహృదయమ్-) ఇత్యుక్తమ్.- [20]
(౯౧౫) ౩౪౮౨. తత్ర, నివర్త్యస్వరూపమాహ (జీవ-) ఇత్యాదినా.-
(౯౨౨) ౩౪౮౩. (స్వయమ్).- స్వత ఇత్యర్థః.
(౯౧౬) ౩౪౮౪. స్వభావత ఏవ (సంకుచితం) జ్ఞానమ్,
౩౪౮౫. [8]రత్నాదిప్రభాయాః, సంకోచ[9]కాభావేపి కతిపయదేశ
వర్తిత్వం దృష్టమితి, [25]
౩౪౮౬. తద్వ్యావృత్త్యర్థమ్-(అపరిచ్ఛిన్న) శబ్దః.-
౩౪౮౭. (జ్ఞాన)స్య (నిర్మల)త్వమ్-రాగద్వే[10]షాదిరూపత్వాభావః,
౩౪౮౮. సర్వస్య భగవదాత్మకత్వేన గ్రహ[11]ణాత్,-న రాగద్వే
షా[12]దిభావః.-

వ్యా—౧-తదత్రా-౧. ౨-నరేషు-౩-౪-౫-౬-౭-౯-న. ౩ తత్ ౩న. ౪త్వ-౧-౨-న. ౫స్యైవ జ్ఞా-౯. స్యాజ్ఞాత-౩. ౬నం తన్ని-౪-౫. ౭ నే భేదనిషేధస్యాస్మదు-౩. ౮ఆది-౭-న. ౯నా భా-౯. ౧౦ఆది-౯న పత్వాది-౧. ౧౧ ణన్నరా-౮. ౧౨దితిభావః-౪-౮. విభాగః-౮.

(౯౧౭.) కర్మరూపా ఽ విద్యావేష్టితాః,- [²పర్యన్త-
(౯౧౮.) ¹తత్తత్కర్మానురూపజ్ఞాన సఙ్కోచమాపన్నాః,- బ్రహ్మాది స్తమ్బ
(౯౧౯.) వివిధ విచిత్ర దేహేషు ప్రవిష్టాః,-
(౯౨౦.) తత్తద్దేహోచితలబ్ధజ్ఞానప్రసరాః,- [5]
(౯౨౧.) తత్తద్దేహాత్మాభిమానినః,-

౩౪౮౯. స¹హి, అయథావద్గ్రహణాద్భవతి?,
౩౪౯౦· తస్మాత్, అయథార్థవిషయత్వా²భావః నైర్మల్యం వివక్షితమ్.
౩౪౯౧· (స్వరూప)శబ్దః·³ధర్మవాచీ. [10]
(౯౧౭) ౩౪౯౨· (కర్మరూపాఽవిద్యావేష్టితాః-) ఇతి·-
(౯౧౮) ౩౪౯౩· "అవిద్యాకర్మసంజ్ఞాన్యా"¹ ఇతివచనాత్, [త్-]ఇతి·
౩౪౯౪. కర్మతారత⁴మ్యానురూపస్సంకోచః" ఇత్యాహ (తత్త
(౯౧౯) ౩౪౯౫. (వివిధ)శబ్దః,-దేవాదిభేదపరః.
౩౪౯౬. (విచిత్ర)శబ్దః,-అవాన్తరవైవిధ్యపరః· [15]
(౯౨౦) ౩౪౯౭· (తత్తద్దేహోచితలబ్ధజ్ఞానప్రసరాః·)ఇతి·-
౩౪౯౮·⁵"అప్రాణిమత్సుస్వల్పా సా స్థావరేషు"² ఇ⁶త్యాదివచనాదితిభావః.-
౩౪౯౯· పూర్వమ్, కర్మతారతమ్యే⁷న జ్ఞానసంకోచః ఉక్తః,
౩౫౦౦ కర్మా⁸ధీనం తారతమ్యం, దేహవిశేషద్వారక మితిఅత్రోక్తమ్.
(౯౨౧) ౩౫౦౧· (తత్తద్దేహాత్మాభిమానినః-) ఇత్యనేన, సుఖదుఃఖవిభాగహేతురుక్తః.-
౩౫౦౨·ఆత్మాభిమానానుకూలంహి (సుఖ)మ్?,
౩౫౦౩. తత్ప్రతికూలంహి (దుఃఖ)మ్? [25]

౧॥వి-పు-౬-౭-౬౧. ౨॥వి-పు-౬-౭-౬౪.

మూ—౧-తత్-౮-౧౧న. ౨పర్యన్తేషు విచి-౧.

వ్యా—౧-సహి-౭-న. సహియథార్థ-౯. ౨భావే నై-౮. ౩ధర్మివా-౮. ౪మ్యాన్న స్వరూపసం-౪-౫- మ్యాంనస్వానురూపసం-౭. ౫అప్రాణవత్సు-౩. ౬ఆది-౩న. ౭-న-౭-న. ౮ధీనానాన్తర-౧.

(౯౨౨.) తదుచితకర్మాణికుర్వాణాః, తదనుగుణ సుఖదుఃఖోపభోగరూప సంసారప్రవా[1]హంప్రతిపద్యన్తే.
(౯౨౩.) [2]ఏతేషాంసంసారమోచనమ్,
(౯౨౪.) భగవత్ప్రపత్తిమన్తరేణనోపపద్యతఇతి, [5]
(౯౨౫.) తదర్[3]థమ్,ప్రథమమ్,- ఏషాందేవాదిభేదరహిత[4]జ్ఞానైకాకారతయా సర్వేషాంసామ్యంప్రతిపాద్య,
(౯౨౬.) తస్యాపిస్వరూపస్య, భగవచ్ఛేషతైకస్వరూపైక రసతయాభగవదాత్మకతామపిప్రతిపాద్య,
(౯౨౭.) భగవత్స్వరూపఞ్చ,- [10]
(౯౨౮.) హేయప్రత్యనీక,-కల్యాణైకతానతయాసకలేతరవిసజాతీ[5]యమ్,
(౯౨౯.) అనవధికాతిశయాసఙ్ఖ్యేయకల్యాణగుణగణా[6]శ్రయమ్,

---

(౯౨౨) ౩౫౦౪. (తదుచితకర్మాణి కుర్వాణాః-) ఇత్యనేన బీజాఙ్కుర [1]న్యాయాత్ అనాదిత్వముక్తంభవతి.
(౯౨౩) ౩౫౦౫. అథ,ఉపాయమాహ[2](ఏతేషామ్-)ఇతి. [15]
(౯౨౪) } ౩౫౦౬. (ప్రపత్తిమన్తరేణనోపపద్యతే-) ఇతి.-
(౯౪౮) } ౩౫౦౭. భక్తియోగనిష్ఠస్యాపి, తన్నిష్పత్త్యర్థం, తదఙ్గత్వేన ప్రపత్తేరపేక్షితత్వాత్,
౩౫౦౮. ప్రపత్తినిష్ఠస్య,స్వతన్త్రతయోపాయత్వాచ్చ,-
౩౫౦౯. "(ప్రపత్తిమన్తరేణనోపపద్యతే) ఇత్యుక్తమ్.- [20]
(౯౨౫) ౩౫౧౦. (తదర్థమ్-)ఇత్యాది.-పాఠక్రమస్యార్థక్రమేణ,
౩౫౧౧. నహి,దేహస్యైవాత్మత్వే, మోక్షోపాయాపేక్షా?,
౩౫౧౨. దేహాతిరిక్తత్వేపి,
భగవచ్ఛేషతైకరసత్వేసిద్ధేహితత్ప్రవృత్త్యపేక్షా?,-[త్వమ్,
౩౫౧౩. తస్మాత్, (ప్రథమం)జ్ఞాప్యమ్,దేహాతిరిక్తజ్ఞానైకాకార
౩౫౧౪.(భగవచ్ఛేషతైక)రసత్వంచ,-ఆత్మనః"ఇత్యర్థః.
(౯౨౭) ౩౫౧౫. (భగవత్స్వరూపంచ-)ఇతి.
(౯౨౮) ౩౫౧౬. దివ్యాత్మస్వరూపస్య (హేయప్రత్యనీక)త్వమ్, (కల్యాణ) రూపత్వంచోచ్యతే(హేయ-)ఇతి.
(౯౨౯) ౩౫౧౭. మఙ్గళగుణాశ్రయత్వముచ్యతే(అనవధిక-)ఇతి. [30]
౩౫౧౮. (కల్యాణైకతాన)త్వమ్,-ఆనన్దరూపత్వమ్.

మూ—౧-హరూపంప్ర-౮. ౨ఏషాం-౪-౫-౯. తేషాం-౮-౧౦. యేషాం -౧. ౩- ర్థమేతేషాం-౧. ౪జ్ఞానాకార-౧. ౫యాసంఖ్యే-౧౦. ౬-లయమ్-౧-౨-౧౦.

వ్యా—౧-నయా-౧-౨. రాదిన్యాయా-౩. ౨ఏషాం-౩-౪-౫.

(౯౩౦.) స్వసఙ్కల్పప్రవృత్తసమస్తచిదచిద్వస్తుజాతతయా సర్వస్యాత్మభూతం ప్రతిపాద్య,
(౯౩౧.) తదుపా¹సనం సాఙ్గం తత్ప్రా²పకం ప్రతిపాదయన్తి శాస్త్రాణీతి.-
(౯౩౨.) యథోక్తమ్, “నిర్వాణమయ ఏవాయమాత్మా జ్ఞానమయోఽమలః- దుఃఖాజ్ఞానమలా ధర్మాః ప్రకృతేస్తే న చాత్మనః” ॥౧
(౯౩౩.) “ప్రకృతిసంసర్గకృతకర్మమూల³త్వాత్,- నాత్మస్వరూపప్రయుక్తాః ధర్మాః,”⁴ ఇత్యర్థః.
(౯౩౪.) ప్రాప్త్యప్రాప్తివివేకేన,
(౯౩౫.) ప్రకృతేరేవ ధర్మాః,- ఇత్యుక్తమ్. [10]

---

(౯౩౦) ౩౫౧౯. శరీరాత్మభావమాహ (స్వసంకల్ప-) ఇతి.
(౯౩౧) ౩౫౨౦. ఉపాయశ్చోపాసనమి¹త్యాహ (తదుపాసనమ్-) ఇతి.
(౯౩౨) ౩౫౨౧. (యథోక్తమ్-) ఇత్యాది-
౩౫౨౨. ఉక్తక్రమేణ ప్రమాణాన్యుపన్యస్యన్, ఆత్మనో జ్ఞానైకాకార²త్వే ప్రమాణమాహ [“నిర్వాణ”౧-] ఇతి. [15]
(౯౩౩) ౩౫౨౩. “కథమ్, అచేతనప్రకృతేః, దుఃఖాద్యాస్పదత్వమ్” ఇతి శఙ్కాయాం తద్వ్యాచష్టే (ప్రకృతి-) ఇతి.
(౯౩౪) ౩౫౨౪. “దుఃఖాదీనామౌపాధికత్వమస్తు,
౩౫౨౫. తథాపి, (ప్రకృతేరేవ ధర్మాః-) ఇతి నిర్దేశః కథమ్?”, ఇత్యత్రా³ఽఽహ (ప్రాప్త-) ఇతి. [త్యర్థః [20]
౩౫౨౬. (ప్రాప్త్యప్రాప్తివివేకేన).- అన్వయవ్యతిరేకాభ్యామి
(౯౩౫) ౩౫౨౭. (ప్రకృతేరేవ ధర్మాః) ఇతి వ్యాఖ్యేయగ్రన్థభఙ్గ్యనుకారః.
౩౫౨౮. “దుఃఖాదీనాం ప్రకృతిధర్మత్వే యత్ఫలమ్, [ధ్యేణ
౩౫౨౯. తత్ఫలమ్,- ప్రకృతిధర్మత్వాభావే దృష్టమ్, ఇత్యభిప్రా
“(ప్రకృతేరేవ ధర్మాః ఇతి) నిర్దేశః” ఇత్యర్థః.-
౩౫౩౦. “ప్రకృతిసంబన్ధే సతి, దుఃఖాదిసద్భావః,
ప్రకృతి⁴విరహే, దుఃఖాదినివృత్తిశ్చ?-⁵ ఇతి,
౩౫౩౧. దుఃఖాదీనాం ప్రకృతిధర్మత్వే యత్ఫలమ్,
౩౫౩౨. తదిదానీం దృష్టమ్, ఇత్యభిప్రాయేణ (ప్రకృతేరేవ ధర్మాః ఇతి) వచనభఙ్గిః”- ఇతియావత్.

---

౧ ॥ వి-పు - ౬-౭ -౨౨.

మూ—౧- సనసాఙ్గతత్ప్రా-౧. ౨ఇతి-౧౦న. ౩త్వా-౪-౫న. ౪ఇత్యర్థః-౮న.

వ్యా—౧-ఆహతదుపాసనమితి-౪-౫-న. తత్-౬న. ౨త్వేప్రమా-౮. ౩భఙ్గ్యాకారః-౧. ౪సంబన్ధవిర-౩-౪-౫-౬. ౫ఇతిహిదు-౩.

(౯౩౬.) "విద్యా వినయసమ్పన్నే బ్రాహ్మణే గవి హస్తిని-
శుని చైవ శ్వపాకే చ పణ్డితాస్సమదర్శినః"౧ ఇతి,
(౯౩౭.) "దేవతిర్యఙ్మనుష్యస్థావ[1]రరూప ప్రకృతిసం[2]సృష్టస్యాత్మనః, స్వరూప
[3]వివేచనీ బుద్ధిః యేషాం తే["పణ్డితాః"], [5]
(౯౩౮.) తత్తత్ప్రకృతివిశేష[4]వివిక్తాత్మయాథాత్మ్యజ్ఞానవన్తః,-
(౯౩౯.) తత్ర[5]తత్ర ప్రత్యక్తవిషమాకారే వర్తమానమాత్మానం సమా[6]నాకారం
పశ్యన్తీతి["సమదర్శినః"]" ఇత్యుక్తమ్.-
(౯౪౦.) తదిద[7]మాహ, "ఇహైవ తైర్జితస్సర్గో యేషాం సామ్యే స్థితమ్మనః-
నిర్దోషం హి సమం బ్రహ్మ తస్మాద్బ్రహ్మణి తే స్థితాః"౨ ఇతి- [10]
(౯౪౧.) ["నిర్దోషమ్"].- దేవాది[8]ప్రకృతివిశేషసంసర్గరూపదోషరహితమ్.-
(౯౪౨.) "స్వరూపేణావస్థితం [9]సర్వమ్, ఆత్మవస్తు నిర్వాణరూప జ్ఞానైకా
కారతయా["సమమ్"]" ఇత్యర్థః.

---

(౯౩౬) ౩౫౩౩. దేవాదభేదస్యౌపాధికత్వాత్, ఉపాధివియుక్త[1]రూప
సామ్యే ప్రమాణమాహ("విద్యా"-)ఇతి. [15]
(౯౩౭) ౩౫౩౪. "బ్రాహ్మణాదేరుత్కర్షే,-ఇతరేషామపకర్షే చ శా
స్త్రసిద్ధేఽపి, సమదర్శిత్వమపాణ్డిత్యమేవ," ఇతి శఙ్కా-
యామ్,-పణ్డితశబ్దం వ్యాచష్టే (దేవ-)ఇతి.-
౩౫౩౫. "ఉత్కర్షాపకర్షశాస్త్రముపాధిసంసృష్టవిషయమ్,
౩౫౩౬. తద్వియుక్త[2]స్వరూపస్య సామ్యమేవ" ఇత్యర్థః.[ద-)ఇతి.-
(౯౩౮) ౩౫౩౭.(పణ్డిత) శబ్దార్థమనువదన్,- వాక్యార్థం యోజయతి(తత్త
౩౫౩౮.["విద్యావినయసంపన్న"౧]ఇతి శ్లోకేన తత్తద్వైషమ్యమ్,
విద్యమానమపి, నాత్మస్వరూపస్పర్శి" ఇతి దర్శయితుమ్,
("బ్రాహ్మణ")త్వాదివిశిష్టే ("సమదర్శి)త్వముక్తమ్.-
(౯౪౦) ౩౫౩౯. "సామ్యమ్,-ఉపాధివియుక్తస్వరూపవిషయమ్", [25]
౩౫౪౦. ఇతి స్పష్టయితుమాహ(తదిదమాహ-) ఇతి.
(౯౪౧) ౩౫౪౧. దోషశబ్దస్య, అభక్ష్యభక్షణాదిమాత్ర విషయత్వశఙ్కా
వ్యుదాసాయ (నిర్దోష)శబ్దం వ్యాచష్టే (నిర్దోషమ్-)ఇతి.
(౯౪౨) ౩౫౪౨. వాక్యార్థమాహ(స్వరూపేణ-)ఇతి.

౧॥గీ-౫-౧౮. ౨॥గీ౫-౧౯.

మూ — ౧-రాత్మక-౧-౭. ౨సర్గస్యాత్మ-౧-౭. ౩వివేచనబు-౧. ౪ వియుక్తాత్మత యా-౧-౭. ౫తత్ర-౧-౭న. ౬నాధికరణ్యంప-౧-౭. ౭మాహనిర్దోషం-౪-౫-౮. ౮రూపప్రకృ-౧-౫. ప్రకృతిసంసర్గవిశేషరూప-౨. ౯సర్వాత్మవ-౮-౧౦.

వ్యా — ౧-రూప-౬న. రూపసాధర్మ్యే-౪. ౨స్వ-౩న.

(౯౪౩·) "తస్యైవమ్భూతస్యాత్మనః,- భగవచ్ఛేషతైకరస[1]తా,-తన్నియామ్యతా,-తదేకాధారతా చ,-

(౯౪౪·) తత్తచ్ఛరీర,-తత్తను ప్రభృతిభిశ్శబ్దైః,- తత్సామానాధికరణ్యేన చ శ్రుతి-స్మృతీతిహాస-పురాణాదిషు ప్రతిపాద్యతే" ఇతిపూర్వమేవోక్తమ్. (౩౨-౩౩·)

(౯౪౫·) "దైవీహ్యేషా గుణమయీ మమ మాయా దురత్యయా-
మామేవ యే ప్రపద్యన్తే మాయామేతాం తరన్తి తే"[1]ఇతి,

(౯౪౬·) "తస్యైతస్యాత్మనః[4],కర్మకృత విచిత్ర గుణమయ ప్రకృతి సంసర్గరూపాత్ సంసారాన్మోక్షః, [10]

(౯౪౭) భగవత్ ప్రపత్తిమన్తరేణ నోపపద్యతే" ఇత్యుక్తం భవతి;-

(౯౪౮·) "నాన్యః పన్థా అయనాయ విద్యతే"[2] ఇ[5]త్యాదిభి శ్శ్రుతిభిశ్చ.-

---

(౯౪౩)-(౯౪౪) ౩౫౪౩. ఉక్తక్రమేణోపపాద్య త్వేన ప్రాప్తస్య భగవదాత్మక[1]త్వస్య,- ప్రాగేవోపపాదితత్వమాహ (తస్యైవమ్-) ఇత్యాది[2]నా. (౩౨ - ౩౩) [ఇతి

(౯౪౫) ౩౫౪౪· ప్రపత్తిమన్తరేణ మోక్షాసిద్ధౌ ప్రమాణమాహ (దైవీ-)

౩౫౪౫. ["గుణమయీ"-]ఇత్యనేన,[మాయా] శబ్దః,- ప్రకృతి వాచీ,ఇతిగమ్యతే.

(౯౪౬) ౩౫౪౬. తద్వ్యాచష్టే(తస్య-)ఇతి.- [భావః·

౩౫౪౭· (తస్యైతస్య) స్వతశ్శుద్ధస్యాప్యుపాధితోమలినస్యేతి

(౯౪౮) ౩౫౪౮· శ్రుతిమాహ("నాన్యః"-)ఇతి.-

౩౫౪౯. (ఇత్యాదిభిశ్శ్రుతిభిశ్చ)(భగవత్ప్రపత్తిమన్తరేణ నోపపద్యతేఇతుక్తంభవతి-)ఇత్యన్వయః.

౩౫౫౦· కథమ్,"తమేవంవిద్వాన్-"ఇత్యాదివాక్యానామ్,- ప్రపత్తిమన్తరేణ మోక్షానుపపత్తిపరత్వమ్?, [25]

౩౫౫౧. ఉచ్యతే;- [పరత్వాత్,

౩౫౫౨·"తమేవంవిద్వాన్"-ఇత్యాదివాక్యానాముపాసనవిధి

౩౫౫౩· ఉపాసనస్య[4]చ,స్వనిష్పత్త్యర్థం ప్రపత్తిసాపేక్షత్వాచ్చ-ఉక్తార్థసిఫలితః,- [ప్రేతా;-

౩౫౫౪. వాక్యార్థజ్ఞానమాత్రస్యోపాయతావ్యావృత్తిరేవాభి

౧॥గీ-౭-౧౪. ౨॥తై-ఉ-పు-౧౭.

మూ—౧-తయాంత-౧-౭. ౨విద్యన్తే-౧-౨-౪-౫-౮. ౩ఇతి-౮న. ౪కర్మకృత-౧-న. ౫ఆదిభిః-౧-౭న. భిః-౨-౪-౫-౮న.

వ్యా—౧-త్వేనోపపాద్యత్వ-౬. ౨నా-౧-౨-౮న. ౩సిద్ధస్యా-౪-౫-౬. ౪-చ-౪-౫న.

(౯౪౯.) "మయాతతమిదంసర్వంజగదవ్యక్తమూర్తినా-
మత్థ్సానిసర్వభూతానినచాహంతేష్వవస్థితః-॥
(౯౫౧.) నచమత్ స్థానిభూతాని పశ్యమేయోగమైశ్వరమ్"[1]ఇతి,
(౯౫౨.) [2]సర్వశక్తియోగాత్ స్వైశ్వర్యవైచిత్ర్యముక్తమ్.- [ఇతి.
(౯౫౩.) [3]తదాహ, "విష్టభ్యాహమిదంకృత్స్నమేకాంశేనస్థితోజగత్", ౨

౩౫౫౫. యద్వా,["విద్వాన్"] ఇతి వేదనవాచిశబ్దః,- ఉపాసన-ప్రపదనసాధారణః",ఇతిభావః.

౩౫౫౬. "పూర్వోక్తస్యభగవదేకనియామ్య[1]త్వ-తదేకధార్యత్వాదేః ప్రమాణంచవదన్,

(౯౪౯) ౩౫౫౭.("నచమత్థ్సానిభూతాని")[1]ఇత్యత్రసర్వాత్మకత్వంమిథ్యే[2]త్యుచ్యతే"ఇతిశఙ్కాన్తరంచపరిహరతి(మయా-)ఇతి.

(౯౫౨) ౩౫౫౮. తద్వ్యాచష్టే(స్వైశ్వర్య-) ఇతి.

౩౫౫౯. ["మయాతతమ్"]ఇత్యాదినా[3]వ్యాప్తిరుక్తా;

౩౫౬౦. వ్యాప్త్యైధా[4]రకత్వేనేత్యుక్తమ్. [15]

(౯౫౦) ౩౫౬౧. (మత్ స్థాని-) ఇతిభగవతస్తదాయత్తస్థితిత్వంవ్యావర్తితమ్.

౩౫౬౨.("నచాహంతేష్వవస్థితః")ఇతి.- ఏవంస్వాయత్తస్థితిత్వవిధానాన్నతదేవనిషిధ్యతే.

(౯౫౧) ౩౫౬౩. (నచమత్థ్సాని-)ఇతి.- అపితు, లోకేధార్యధారకభావో యథాభవతితథాత్వంనిషిధ్యతే,

౩౫౬౪. అనాయాసేనస్వసంకల్పమాత్రేణధారకత్వాదిత్యర్థః.

౩౫౬౫. ధారకత్వేసత్యపి,లోకసిద్ధధార్య ధారకభావవైలక్షణ్యమేవోపపాదయతి(పశ్యమేయోగమైశ్వరమ్-)ఇతి.-

౩౫౬౬. తస్మాత్, (స్వైశ్వర్యవైచిత్ర్య[5]ముక్తమ్-) ఇత్యర్థః.

(౯౫౩) ౩౫౬౭. ఏవమ్,సర్వశక్తియోగా[6]త్స్వసంకల్పైకదేశేనధారకత్వేస్పష్టం ప్రమాణమాహ(తదాహ-)ఇతి.

౧॥గీ-౯-౪. ౨॥గీ-౧౦-౪౨.

మూ—౧-ఇతి-౧న. ౨సర్వశక్తియోగాత్-౨-౪-౫-౮-౧౦న. ౩తదాహ-౭న.తథాహి-౧౭. తథాహ-౯.

వ్యా—౧-త్వంతదే-౪-౫. ౨ఉచ్యతఇతి-౪.౫-౬న. ౩వాప్తిరుక్తా-౬న. ౪-రకబలేనేత్యు-౬. ౫ఉక్త-౧-౨-౮న. ౬స్వ-౧-౭న.

(౯౫౪.) "అనన్తవిచిత్రమహాశ్చ[1]ర్యరూపం[జగత్],
(౯౫౫.) మమ*అయుతాయుతాంశేనాత్మతయా ప్రవిశ్య,
(౯౫౬.) సర్వమ్,-మత్సఙ్కల్పేన[విష్టభ్య],-
(౯౫౭.) అనేనరూపేణ,- అనన్తమహావిభూతిః, అపరిమితోదారగుణ [5]
సాగరః,నిరతిశయాశ్చర్యభూతః,[స్థితః][అహమ్]," ఇత్యర్థః.-
(౯౫౮.) తదిదమాహ,"ఏకత్వే సతి నానాత్వం నానాత్వే సతి చైకతా-
అచిన్త్యం బ్రహ్మణో రూపం కస్తద్వేదితుమర్హతి"[1] ఇతి,-

---

(౯౫౪) ౩౫౬౮. తద్వ్యాచష్టే (అనన్త-)ఇతి.-
౩౫౬౯. [1] (అనన్తవిచిత్రమహాశ్చర్యం)- (అనన్త) వైచి[2]త్ర్యా
త్ విస్మయనీయమిత్యర్థః.
(౯౫౫) ౩౫౭౦. (అయుతాయు[3]తాంశేన-)ఇత్యనేన"యస్యాయుతాయు
తాంశాంశే విశ్వశక్తిరియంస్థితా-"[2] ఇతి వచనంస్మా
రితమ్. [సఙ్కల్పేన-) ఇతి.
(౯౫౬) ౩౫౭౧. ప్రకాశనేన సర్వధారణశ్రుత్యనురోధాముక్తమ్ (మత్స
౩౫౭౨. నతు(ఏ[4]కాంశేన-)ఇతి, (అంశ)శబ్దవ్యాఖ్యానమ్,
౩౫౭౩. (అంశ) శబ్దః,స్వరూపైకదేశపరః.
౩౫౭౪. నిరంశే ప్రతిపదార్థం పూర్ణవర్తిన్యపి,
౩౫౭౫. స్వరూపే (అంశ)శబ్దవ్యవహారః,
౩౫౭౬. ఏకస్మిన్నేవ వస్తుని స్వరూపస్య పూర్ణ[5]వృత్తితయాఽన్య
త్ర,వృత్త్యయోగ్యత్వ శఙ్కావ్యుదాసార్థః .[ణ-)ఇతి.
(౯౫౭) ౩౫౭౭. (ఏకాంశేన-) ఇత్యనేనఫలితమర్థమాహ (అనేనరూపే
(౯౫౮) ౩౫౭౮. ఏవమ్,మాయావాదపక్షానుగుణ్యశఙ్కావహః,
("నచమత్స్థాని"-)ఇతి గ్రన్థో వ్యాఖ్యాతః,
౩౫౭౯. అథ,భేదా[6]భేదానుగుణ[7]ఇవ యః శ్లోకః,-స వ్యాఖ్యాయ
తే;-
౩౫౮౦. (తదిదమాహ-)ఇతి.-(తదిదమ్-) ఆశ్చర్యరూపత్వమ్.

౧॥ ౨॥శ్రీ-పు-౧-౯-౫౩.

మూ—౧- రూపం-౧-౨-౩-౬న. ౨ ప్రాకల్పితే-౪-౫-౮. ౩-ఇతి-౧-౭-౮-౧౦-న.

వ్యా- ౧- అనన్తవిచిత్రమహాశ్చర్యం-౨-౩-న. ౨ చిత్ర్యవిస్మ-౪-౫. ౩ తాంశాంశేనే
తి-౨-౪-౫-౬.౪ కాంశశబ్దవ్యా-౪-౫-౬-౮. కాంశశబ్దస్యవ్యా-౩-౧౩. ౫ వర్తిత-౪-
౫-౬-౮. ౬-అభేద-౨న. ౭-ఇవ-౧౩న. యః-౩-౪-౫-౬-౮న.

(౯౫౯.) “ప్రశాసితృత్వేన ఏక[1]ఏవసన్, విచిత్రచిదచిద్వస్తు[2]ష్వన్తరాత్మతయాఽప్రవిశ్య,

(౯౬౦.) త[3]త్తద్రూపేణవి[4]చిత్రప్రకారః,

(౯౬౧.) విచి[5]త్రకర్మకారయన్, [5]

(౯౬౨.) నానారూపతాంభజతే.-

(౯౬౩.) ఏవమ్,[6]స్వల్పాల్పాంశేన,సర్వాశ్చర్యమయంనానారూపంజగత్,-[7]తదన్తరాత్మతయాఽ[8]ప్రవిశ్య,-

---

(౯౫౯) ౩౫౮౧. (“ఏకత్వే సతి నానాత్వమ్”-) ఇత్యేతద్వ్యాచష్టే (ప్రశాసితృత్వేన-)ఇతి.- [10]

౩౫౮౨. (ఏక)శబ్దఃప్రకారైక్యపరః.

౩౫౮౩. శరీరితయాఽప్రకారిత్వోపపాదకమ్ (ప్రశాసితృత్వేన-) ఇతిపదమ్.

(౯౬౦) ౩౫౮౪. [1](తత్తద్రూపేణ విచిత్రప్రకారః).- త[2]త్తచ్ఛరీరతయా విచిత్రప్రకారః. [15]

(౯౬౧) ౩౫౮౫.(విచిత్రకర్మకారయన్-)ఇతి. అనేనతదధీన ప్రవృ[3]త్తిత్వముక్తమ్.-

౩౫౮౬. తచ్చతన్నియామ్యత్వమితిశరీరిత్వముపపాదితంభవతి.

(౯౬౨) ౩౫౮౭. (నానారూపతాంభజతే) ఇతి.- తచ్ఛరీర[4]కతయా (విచిత్రప్రకార)[5] త్వం-(నానా[6]రూపత్వ) మిత్యర్థః.

౩౫౮౮. నను, కారణా[7]వస్థయా- ఏకత్వమ్, కార్యరూపేణ నానాత్వంచ,-కిమితినోక్తంస్యాత్;-

౩౫౮౯. ఉచ్యతే.-“తదానీమ్,ఏకత్వశబ్దఃకారణావస్థాపరస్స్యాత్ భావప్రత్యయాన్తత్వాత్,

౩౫౯౦. కారణా[8]వస్థత్వంచ,-అవిభక్తనామరూపత్వమ్, [25]

౩౫౯౧. తచ్చ, విభక్తనామరూపదశాయాంవిరోధాదేవనాస్తి;-

౩౫౯౨. తస్మాత్,(ఏకత్వేసతి) (నానాత్వా)భిధానమయుక్తమ్” ఇత్యభిప్రాయేణైవంవ్యాఖ్యాతమ్. [ఇతి.

(౯౬౩) ౩౫౯౩. (నానాత్వేసతిచైకతా-)ఇత్యేతద్వ్యాచష్టే (ఏవమ్-)

మూ—౧-ఏవ-౮న. ౨-ష్వన్తరాత్మ-౪-౫-వస్త్వన్తరాత్మ-౭. ష్వనన్తాత్మ-౧౦. ౩-త్త-౨-౪-౫-౯-న. ౪చిత్రాకారః-౧-౭. ౫త్రంకర్మ-౧-౭. ౬-స్వసంకల్పాన్నానా-౧-౭. ౭తత్-...-న ౮-ప్రవిష్టభ్య-౮.

వ్యా:—౧-తద్రూపే-౬-౮. ౨త్త-౧-న. తత్తచ్ఛరీరతయావిచిత్రప్రకారః-౬-౮-న. ౩త్తిత్వ-౮- ౪-క-౩-౬-న. ౫-త్వానానా-౩-౪-౫. ౬-ప్రకారత్వ-౩. ౭-వస్థతయై-౨-౩-౬-౮-నరూపతయా-౧౩. ౮-వస్థాచా-౧-వస్థాత్వంహ్యవి-౧౩.

(౯౬౪.) [1][విష్టభ్య]నానాత్వే నావస్థితోపి[2]సన్,
(౯౬౫) అనవధికాతిశయాసఙ్ఖ్యేయకల్యాణగుణగణః,-
(౯౬౬.) సర్వేశ్వరేశ్వరః పరబ్రహ్మభూతః,
(౯౬౭.) పురుషోత్తమః,[3]నారాయణః, [5]
(౯౬౮.) నిరతిశయాశ్చర్యభూతః,
(౯౬౯.) [4]నీలతోయదసంకాశః,

---

(౯౬౪) ౩౫౯౪. (అవస్థితోఽపిసన్-)ఇత్యన్తేన,
(నానాత్వేసతి-)ఇత్యేతద్వ్యాఖ్యాతమ్.-
౩౫౯౫. "లీలావిభూతి[1]విశిష్టవైచిత్ర్యానుభాషణపరః (నానాత్వ) శబ్దః,సప్తమ్యన్తః"ఇత్యర్థః
(౯౬౫) ౩౫౯౬. (ఏకతా)పదంవ్యాచష్టే(అనవధిక-)ఇతి.-
౩౫౯౭. నిత్యవిభూతిమత్తయాసమాభ్యధికరాహిత్యమ్ (ఏకతా)శబ్దార్థః.
౩౫౯౮. (అనవధిక-) ఇత్యాదినా, తదుపయోగి విశేషణా[2]న్యుచ్యన్తే.
౩౫౯౯. తత్ర, విభూతిద్వయనియమ[3]నధారణాద్యనుగుణ[4]గుణకత్వమ్, (అనవధిక-)ఇత్యాదిపదేనోక్తమ్.
(౯౬౬) ౩౬౦౦. ఈశ్వరాతిరిక్త బ్రహ్మవ్యావృత్త్యర్థమ్, (సర్వేశ్వరేశ్వరఃపరబ్రహ్మభూతః-) ఇత్యుక్తమ్. [20]
(౯౬౭) ౩౬౦౧. (పురుషోత్తమ-నారాయణ)శబ్దాభ్యామ్, [5]శ్రీపురుషసూక్తమ్, నారాయణానువాకశ్చ,- ఉక్తార్థప్రమాణత్వేన స్మారితౌ.-
(౯౬౮) ౩౬౦౨. ఏవంవిధత్వాత్ (ని[7]రతిశయాశ్చర్యభూతః).
(౯౬౯) ౩౬౦౩. విగ్రహద్వారాప్యాశ్చర్య[8]త్వవివక్షయా (నీలతోయద-)ఇ[9]త్యాద్యుక్తమ్.
౩౬౦౪. "తస్య యథాకప్యాసమ్"[1]ఇతిశ్రుతి[10]స్తువిగ్రహవైలక్షణ్యేప్రమాణత్వేన[11]స్మారితా.

౧॥ ఛా-ఉ-౧-౬-౭.

మూ—౧-విష్టభ్య-౧-౭-న. ౨-సన్-౧-౭-న. ౩-నీలజీమూత-౧-౭. ౪-కాశవపుః-౧-౨-౭.

వ్యా—౧.విశిష్ట-౧-౨-౭న. ౨-న్యుచ్యన్త-౩. ౩-న-౧-౮న. ౪-గుణక-౧-న. ౫.శ్రీ-౪-౫న. ౬-సూక్తనారాయణానువాకౌ-౪-౫-౬. ౭-రవధికాశ్చ-౮. ౮-త్వే-౧-న. ౯-ఆది-౪-౫-౬-న. ౧౦-తు-౩-న.౧౧-సమీరితా-౩.

(౯౭౦.) "పుణ్డరీక[1]దళామలాయతేక్షణః, [2]సహస్రాంశుః, సహస్రకిరణః,
(౯౭౧.) పరమే[3]వ్యోమ్ని, "యో వేదనిహితం గుహాయాం పరమే వ్యోమన్"[1] "తదక్షరే పరమే వ్యోమన్"[2]
ఇత్యాదిశ్రుతిసిద్ధే[4]ఏకస్మిన్నేవావతిష్ఠతే. [5]

(౯౭౦) ౩౬౦౫. "(పుణ్డరీక-) ఇతి- "పద్మప[1]త్రోపమేక్షణమ్"[3]-
"త్వ త్తగకహలపత్రాక్ష"[4] ఇత్యాదివచనాత్పద్మదళేన సామ్యం వివక్షితమ్" ఇతి దర్శయితుం (దళ) శబ్దః.
౩౬౦౬. "ఏవమక్షిణీ"[5] ఇత్యుక్తే, పఙ్క[2]జదోషాః అక్షిణి మాభూవన్నిత్యభిప్రాయేణ (అమల) శబ్దః. [10]
౩౬౦౭. పఙ్క జా[3]దధికగుణనివృత్తిశఙ్కావ్యావృత్త్యర్థమ్ (ఆయత) శబ్దః. [తుః"

(౯౭౧) ౩౬౦౮. "నిత్యవిభూతియో[4]గోఽపి,- సమాభ్యధికరాహిత్యే హి
౩౬౦౯. ఇత్యభిప్రాయేణ (పరమే వ్యోమ్ని-) ఇత్యాద్యుక్తమ్.
౩౬౧౦. "వృక్ష ఇవ స్తబ్ధో దివి తిష్ఠత్యేకస్తేనేదం పూర్ణం పురుషేణ సర్వమ్",[6]
౩౬౧౧. "ఏష సర్వభూతాన్తరాత్మా అపహతపాప్మా దివ్యో దేవ ఏకో నారాయణః"[7] ఇతి శ్రుత్యనురోధేన ఏవం వ్యాఖ్యాతమ్.-
౩౬౧౨. అత్ర[5]హి ["ఏష సర్వభూతాన్తరాత్మా"] ["తేనేదం పూర్ణమ్"] ఇతి లీలావిభూతివిశిష్టత్వమ్,
౩౬౧౩. ["దివి తిష్ఠత్యేకః"] ["దివ్యో దేవ ఏకః"] ఇతి ద్యుశబ్దాదివాచ్యనిత్యవిభూతి[6]సమ్బద్ధిత్వే నైకత్వం చ,- అవగమ్యతే,
౩౬౧౪. అన్యథా, "నానాత్వే సతి చైకతా" ఇత్యస్య, [25]
౩౬౧౫ ప్రథమపాదోక్త ("నానాత్వ-ఏకత్వ")మాత్రపరత్వే,- పౌనరుక్త్యం స్యాత్,-
ప్రయోజనాభావాత్,
౩౬౧౬. [7]సకృదుక్త్యాపహ్న[8]చిన్త్యత్వం సిధ్యతి.

౧॥ తై-ఉ-ఆ-౧-౧ ౨॥ తై-ఉ-౬-౧-౨. ౩॥ రా- ౪॥ గీ-ఉ-౧౧-౨. ౫॥ ఛా-ఉ-౧-౬-౭. ౬॥ తై-ఉ-౬-౧౦-౨౦. ౭॥ సు-ఉ-౭.

మూ—౧-దళాయతాక్షపరమే-౪-౫. దళాయతామలేక్షణః-౨. దళాయతాక్ష స్పహ-౯. ౨సహస్ర-౮-న. ౩-వ్యోమన్-౨-౯. ౪-ఏకః-౧-౭-న.

వ్యా—౧-త్రినిభేక్ష-౪-౫. ౨జత్వాదిదో-౩-౬. జత్వదో-౪-౫. ౩-ద-౩న. ౪-అపి-౩-౪-౫-౬-న. ౫-హి-౬-న. ౬-త్వ-౧-న. ౭-సకృదప్యచి-౩. ౮-అవిచి-౧-౨-౪-౫-౭.

(౯౭౨.) బ్రహ్మవ్యతిరిక్తస్యకస్య[1]చిదపివస్తునః,-
(౯౭౩.) ఏకస్వభావస్య,-
(౯౭౪.) ఏకకార్యశక్తియుక్తస్య,- [శక్త్యన్తరయోగశ్చ,-సఘటతే;-
(౯౭౫.) ఏకరూపస్య,రూ[2]పాన్తరయోగః,[3]స్వభావాన్తరయోగః,- [5]
(౯౭౬,) తస్మై[4]కస్యపర[5]స్యబ్రహ్మణః,- [గశ్చేతి,
(౯౭౭.) సర్వవస్తువిసజాతీయతయా, సర్వస్వభావత్వంసర్వశక్తియో
(౯౭౮.) ఏకస్యైవవిచిత్రానన్తనానారూపతాచ,
(౯౭౯.) పునరపి, అనన్తాపరిమితాశ్చర్యయోగేనైకరూపతాచనవిరుద్ధేతి
(౯౮౦.) వస్తుమాత్రసామ్యాత్,విరోధచిన్తానయుక్తా''ఇత్యర్థః [10]

(౯౭౨)(౯౮౦) ౩౬౧౭.అథ,''అచిన్త్యంబ్రహ్మణోరూపంకస్తద్వేదితుమర్హతి''
ఇత్యేతద్వ్యాచష్టే(బ్రహ్మ-) ఇత్యాదినా.-

(౯౭౩) ౩౬౧౮.''(ఏకస్వభావస్య).-నహిఔష్ణ్యస్వభావఃఅగ్నిః-శైత్య
స్వభావోభవతి?, [జాడ్యజననశక్తః?,

(౯౭౪) ౩౬౧౯. [1](ఏకకార్యశక్తియుక్తస్య)-నహిదాహశక్తోఽగ్నిః,-

(౯౭౫) ౩౬౨౦. (ఏకరూపస్య).- ఏకాకారస్య,- నహిఊర్ధ్వజ్వలనవ
తోరూపవతోఽగ్నేః,- గన్ధాదిమత్త్వం,తిర్యక్ప్లవనాది
[2]కంవా?''ఇత్యభిప్రాయః

(౯౭౭) ౩౬౨౧. (సర్వవస్తువిసజాతీయతయా-) ఇతి.- [ద్యతే''ఇత్యర్థః.
౩౬౨౨.''(విసజాతీయ)ధర్మిణః,- విసజాతీయధర్మయోగః ఉపప

(౯౭౮) ౩౬౨౩. (విచిత్ర-)ఇతి.-[3]విస్మయనీయమిత్యర్థః.

(౯౭౯) ౩౬౨౪. .(పునరపి-)ఇతి.-(అనన్త)శబ్దఃఅసఙ్ఖ్యేయవాచీ.- [మ్.
౩౬౨౫. (అపరిమితాశ్చర్య)శబ్దేన,-అత్యన్తాశ్చర్యత్వం వివక్షిత
౩౬౨౬. (అనన్తాపరిమితాశ్చర్య యోగనైకరూపతా చ-)ఇతి.-
౩౬౨౭. ''అసంఖ్యే[4]యాత్యన్తాశ్చర్యభూతపదార్థయోగేన,-స
మాభ్యధికరాహిత్యమ్''ఇత్యర్థః.-[ధభూషణాదియోగః
౩౬౨౮. [5]అత్యన్తాశ్చర్యభూతపదార్థయోగో నామ,-[6]దివ్యాయు

(౯౮౦) ౩౬౨౯. (వస్తుమాత్రసామ్యాత్-) ఇతి.-

మూ—౧-చిదచిద్వస్తు-౧-౭. అపి-౮-౯-న. ౨-అన్తర-౮న. ౩-స్వభావాన్తర, రయోగః-౯-౧౦-౧౧న. ౪-కస్య-౧-౭-౧౩. ౫-స్య-౪-౫-న. ౬-అనన్త.౧-౪-౫-న. [30]

వ్యా—౧-ఏకైకకార్య-౭. ౨-దిమత్త్వంవా-౩. ౩-వివిధమిత్య-౯- ౪యాత్యన్తాశ్చర్య భూతమిత్య-౪-౫. ౫-అనన్తాశ్చర్య-౪-౫-౬. ౬-దివ్యాదిభూ-౪-౫.

(౯౮౧.) యథోక్తమ్, "శక్తయస్సర్వభావానామచిన్త్యజ్ఞానగోచరాః-
యతోతో బ్రహ్మణస్తాస్తుసర్గాద్యాభావశక్తయః॥
భవన్తితపతాం శ్రేష్ఠపావకస్యయథోష్ణతా", -[1]

(౯౮౨.) ఏతదుక్తంభవతి, "సర్వేషామగ్నిజలాదీనాం[భావానామ్,] [5]
ఏకస్మిన్నపిభావే[1]దృ[2]ష్టైవశక్తిః, తద్విసజా[3]తీయభావాన్తరే[4]పీతిన
చిన్తయితుంయుక్తా, [శక్తిర్యథాదృశ్యతే,

(౯౮౩.) జలాదావదృష్టాపి, తద్విసజాతీయేపావకే[6]భాసకతోష్ణ[7]త్వాది

(౯౮౪.) ఏవమేవ, సర్వవస్తువిసజాతీయే బ్రహ్మణిసర్వసా[8]మ్యాన్నానుమా
తుంయుక్తమ్," ఇతి;- [10]

౩౬౩౦. "వస్తుత్వాచ్చేతనోవ్యచిత్సా(?)ధ్యత్, ఇత్యాదివదయు
క్తమ్" ఇతిభావః. [యుక్తమ్,-

౩౬౩౧. "అస్యవచనస్య బ్రహ్మణోభి[1]న్నాభిన్నతాపరత్వ[2]మప్య
"అచిన్త్యంబ్రహ్మణోరూపం కస్తద్వేదితుమర్హతి" "
ఇత్యుక్తత్వాత్;- [15]

౩౬౩౨. నహి, "మృద్ఘటాదిష్వపి[3]దృష్టత్వేనపరాభిమతస్యభి
న్నాభిన్న[4]త్వస్యాచిన్త్యత్వమ్?' [చేన్న,

౩౬౩౩. [5]"ఘటాదావపితత్తర్కా-బాధ్యత్వముచ్యతే" ఇతి

౩౬౩౪. "బ్రహ్మణోరూపమ్-" ఇత్యుక్తేః.

(౯౮౧) ౩౬౩౫. ఏవమ్, యథాకథఞ్చిత్, సామాన్యమాత్రేణవిజాతీయధ
ర్మిణోవిజాతీయధర్మాసంభవాపాదనస్యాయుక్తత్వే
ప్రమాణమాహ(యథోక్తమ్-)ఇతి.

(౯౮౨) ౩౬౩౬. "పావకస్యసర్గాదిశక్తిర్నాస్తి,
౩౬౩౭. తస్మాత్, దృష్టాన్తదార్ష్టాన్తికయోర్విషమతాంశఙ్కః?"
ఇత్యపేక్షాయాంతద్వ్యాచష్టే (ఏతదుక్తంభవతి-)ఇతి.

(౯౮౪) ౩౬౩౮. (నానుమాతుంయుక్తమ్-ఇతి)(ఏతదుక్తంభవతి)
ఇత్యన్వయః.

౧॥ వి-పు-౧-౩-౨. ౨॥

మూ — ౧-అపి-౪-౫-౬-౮న. ౨ఏవ-౭-న. ౩వహి-శ-౧౦. ౩-తీయేభా-౨-౪-౫-౮-౧౦. ౪-ఇతి-౧-౮-౧౦-న. ౫-స-౧-న. ౬భాస్వరతోష్ణ-౨-౧౧-౧౩-వభాసకతోష్ణ-౯. ౭-తాశక్తి-౧. ౮ మ్యాన్నాను-౭.

వ్యా — ౧-అభిన్న-౩-న. అభిన్నపర-౪-౫. ౨-అపి-౭-న. ౩-మృత్త్వేన-౮. ౪-త్వా-౧౯-న. ౫-టపటాదేర-౯. ౬తర్కాబాధ్య-౧-౬. తర్కాబోధ్యత్వ - ౯-౧౦.

(౯౭౫.) అతః, ''విచిత్రానన్తశక్తియుక్తం బ్రహ్మ'' ఇత్యర్థః.
(౯౭౬.) తదాహ, ''జగదేతన్మహాశ్చ[1]ర్యం రూపం యస్య మహాత్మనః-
తేనాశ్చర్యవరేణాహం భవతా కృష్ణ సఙ్గతః''[౧]
(౯౭౭.) తదేతత్, నానావిధానన్తశ్రుతినికర-శిష్టపరిగృహీతతద్వ్యాఖ్యానపరిశ్రమాదవధారితమ్.-

---

౩౬౩౯. [''సర్గాద్యా భావశక్తయః-'']ఇతి.-(భావ)ః- పదా[1]ర్థః-సర్గాదిగోచరాః-పదార్థ [శక్తయః], [బ్రహ్మణస్సంభవన్తి-]ఇత్యన్వయః. (౯౭౧)
౩౬౪౦. ఏతత్ప్ర[2]తిపాదనపరం వాక్యమితి వక్తవ్యే [3]ప్రతిపాదనతత్పరమితివత్,
౩౬౪౧. పదార్థ-[శక్తయః]ఇతి నిర్దేశః.
(౯౭౫) ౩౬౪౨. ఫలితార్థమాహ(అతో ''విచిత్ర-)ఇతి.
(౯౭౬) ౩౬౪౩. బ్రహ్మణస్సకలేతరవిసజాతీయత్వాదాశ్చర్యశక్తియోగే ప్రమాణమాహ(తదాహ-)ఇతి.- [15]
౩౬౪౪ అక్రూరవచన[4]మిదమ్,(''జగదేతత్'')ఇత్యాది.
(౯౭౭) ౩౬౪౫. ''స్వ[5]విరచితగ్రన్థస్యాపాతప్ర[6]తీతార్థమాత్రమేవ న కేవలం వివక్షి[7]తమ్,
౩౬౪౬. అపితు, అతిగమ్భీరత్వాదర్థగౌరవమస్తి'' ఇత్యభిప్రాయేణాహ(తదేతత్-)ఇతి.- [20]
౩౬౪౭. (తదేతత్)- ''అభేద-భేద-ఘటక-శ్రుత్యాదివిషయకముక్తమర్థజాతమ్'' ఇత్యర్థః. [శ్యతే,
౩౬౪౮. అధీయమానానామేవ శ్రుతీనాం (నానావిధ)త్వం దృ
౩౬౪౯. అర్థవైవిధ్యా(న్నానావిధ)త్వమ్,
౩౬౫౦. (అనన్త)శబ్దేన అ[10]నధీయమానాః,- ఇతిహాసపురాణోపబృంహితాశ్శాఖాభేదా వివక్షితాః.-
౩౬౫౧. ''సోపబృంహణ (శ్రుతినికర) లేషు,[12] (తద్వ్యాఖ్యానే)షు చ (పరిశ్రమాదవధారితమ్-)'' ఇత్యర్థః.

౧॥ వి-పు-౫-౧౯-౭.

మూ—౧-ర్య రూపం-౧-౭. ౨ఇతి-౧౩.

వ్యా—౧-ర్థాః-౬-౮. ౨ర్థః-గోచారాః సర్గాద్యాఇతివక్తవ్యే సర్గా-౯-౧౦. ౨ఏతత్ప్రతిపాదన-౩-౯. ౩తరేతరవిస-౩. ౪-ఇదం-౩న. ౫-విచిత్రగ్ర-౪-౫. ౬ప్రతీత్యోమా-౧-౨. ౭తమిత్యర్థఃఅపి-౪-౫. ౮-ఉక్తం-౧-న- ౯-ధ్యాన్నా-౪-౫-౫-౬. ౧౦-న-౪-౫-న. ౧౧ తద్వ్యాఖ్యానేషు-౩న.

(౯౮౮.) తథాహి;-

(౯౮౯.) ప్రమాణాన్త[1]రాపరిదృష్టాపరిమితపరిణామానేక[2]తత్వనియతక్రమవిశిష్టాస్సృష్టిప్రళయాః,

(౯౯౦.) బ్రహ్మణో నేకవిధాశ్శ్రుతయోవదన్తి:- [5]

---

(౯౮౮) ౩౬౫౨. "శ్రుతీనాంనానావిధత్వంకథమ్?,

౩౬౫౩. తాసాంత్వదుక్తార్థపరత్వంవాకథమ్?"-

౩౬౫౪. ఇత్యత్రాహ(తథాహి-)ఇతి.-

(౯౮౯) ౩౬౫౫, తత్రప్రథమంసృష్టిప్రళయ[1]శ్రుతివైవిధ్యమాహ (ప్రమాణ-)ఇతి.- [పరి[3]ణామాని),

౩౬౫౬. "(అనే[2]కత)త్త్వాని,- మహదాదీని.-తానిచ(అపరిమిత

౩౬౫౭. "ప్రకృతేర్మహాన్,మహతోఽహఙ్కారః" ఇతిపౌర్వాప[4]ర్యమ్(నియత[5]క్రమః), [షయాః,

౩౬౫౮. (అనేకత) త్త్వాని(నియ[6]తక్ర) మాశ్చప్రమాణాన్త[7]రావి

౩౬౫౯. తైః(విశిష్టా సృష్టిప్రళయాః-) "ఇత్యర్థః. [15]

(౯౯౦) ౩౬౬౦. (అనేకవిధాశ్శ్రుతయః-) ఇతి.-

౩౬౬౧. "క్వచిత్, తేజోఽబన్నమాత్రసృష్టిః,

౩౬౬౨. క్వచిత్,పఞ్చభూతమాత్రసృష్టిః,

౩౬౬౩. క్వచిత్,మహదాదిసృష్టిశ్చ'ఇతి [8]సృష్టివైవిధ్యంశ్రూయతే;- [20]

౩౬౬౪. [9]తత్ర,సృష్టిప్రళయపరకృత్స్నవాక్యపర్యాలోచనయాహి సృష్టిప్రళయక్రమనిష్కర్షఃక్రియతే?;-

౩౬౬౫. ఏవమ్,అర్థాన్తరేష్వపికృత్స్నవాక్య పర్యాలోచనయైవార్థోనిర్ణేతవ్యః"ఇతిభావః.-

౩౬౬౬. సృష్టిప్రళయ[10]పరవాక్యానాం ముహురుదాహృతత్వాత్, తాన్యత్రానుక్త్వా తదర్థమాత్రముక్తమ్.-

---

మూ—౧-రాదృష్టా- ౧-౨-౩-౭. ౨త-౧-౭-న.

వ్యా- ౧-శ్రుతివై- ౩. ౨నేనతత్త్వా-౩. ౩-మాణాని-౨-౪-౫౬-౮. ౪-ర్యాన్నియతక్ర-౪-౫-౬. ర్యనియ-౯. ౫క్రమానేక-౪-౫-౬. ౬-యమతఃక్రమశ్చ -౬-౮. ౭రవిష- ౭-రావిషయాః-౮. ౮-సృష్టి-౪-౫-౬-న. ౯-అత్ర-౬. ౧౦-పర-౧-న.

(18-4-82-)

(౯౯౧.) “నిరవద్యన్నిరఞ్జనమ్”౧ “విజ్ఞానమ్”౨ “ఆనన్దమ్”౩ “నిర్వికారమ్”౪ “నిష్కళంనిష్క్రియంశాన్తమ్”,౫ “నిర్గుణమ్”౬ ఇత్యాదికాః, నిర్గు[1]ణంజ్ఞానస్వరూపం బ్రహ్మేతికాశ్చనశ్రుతయోఽభిదధతి.-

(౯౯౨.) “నేహనానాస్తికిఞ్చన-మృత్యోస్సమృత్యుమాప్నోతియఇహనానేవపశ్యతి”౭ “యత్రత్వస్యసర్వమాత్మైవాభూత్-తత్కేనకంపశ్యేత్-తత్కేనకంవిజానీయాత్”౮ ఇత్యాదికాః, నానాత్వనిషేధవాదిన్యస్సన్తికాశ్చనశ్రుతయః.-

(౯౯౩.) “యస్సర్వజ్ఞస్సర్వవిత్ యస్యజ్ఞానమయన్తపః”౯
“సర్వాణిరూపాణివిచిత్యధీరః- నామానికృత్వాభివదన్యదా [10] స్తే”౧౦ “సర్వేనిమేషాజజ్ఞిరేవిద్యుతః పురుషాదధి”-౧౧
“అపహతపాప్మావిజరోవిమృత్యుర్విశోకోవిజిఘత్సోఽపిపాసస్సత్యకామస్సత్యసఙ్కల్పః”౧౨ ఇతి,
సర్వస్మిఞ్జగతిహేయతయావగతంసర్వంగుణం ప్రతిషిధ్య, నిరతిశయకల్యాణగుణానన్త్యమ్, సర్వజ్ఞతామ్, సర్వశక్తియోగమ్, సర్వనామరూపవ్యాకరణమ్, సర్వస్యాధారతాఞ్చ,-కాశ్చన[4]బ్రువతే.-

(౯౯౪.) “సర్వంఖల్విదంబ్రహ్మతజ్జలానితి”౧౩ “ఐతదాత్మ్యమిదంసర్వమ్”౧౪ “ఏకస్సన్ బహుధావిచారః”౧౫ ఇత్యాదికాః,-బ్రహ్మసృష్టంజగత్ నానాకారంప్రతిపాద్య, తదైక్యంచప్రతిపాదయన్తికాశ్చన [5]శ్రుతయః.-

---

(౯౯౧) ౩౬౬౭. అథ,నిర్గుణశ్రుతీరాహ(“నిరవద్యమ్-”)ఇతి.

(౯౯౨) ౩౬౬౮. భేదనిషే[1]ధశ్రుతీరాహ[“నేహ-”]ఇతి.

(౯౯౩) ౩౬౬౯. సగుణశ్రుతీరాహ [“యస్సర్వజ్ఞః-”]ఇతి.

(౯౯౪) ౩౬౭౦. ఐక్యశ్రుతీరాహ[“సర్వంఖలు-”]ఇతి. [25]

౧॥ శ్వే-ఉ-౬-౧౯. ౨॥ తై-ఉ-బృ-౫-అ. ౩॥ తై-ఆ-౪-అ. ౪॥ ౫॥ శ్వే-ఉ-౬-౧౯. ౬॥ ఆ-ఉ-౧౩౭. ౭॥ బృ-ఉ-౬-౪. ౮॥ బృ-ఉ-౪-౪-౧౪. ౯॥ ము-ఉ-౧-౧-౧౦. ౧౦॥ తై-పు-౧౬. ౧౧॥ తై-ఉ-౬-౧-౮. ౧౨॥ ఛా-ఉ-౮-౭-౧. ౧౩॥ ఛా-ఉ-౩-౧౪-౧. ౧౪॥ ఛా-ఉ-౬-౮-౭. ౧౫॥ ఆర-౩-ప్రః

మూ-౧-ణజ్ఞా-౧-౪-౫-౮. స్వరూప-౧-న. ౨-పశ్యేదిత్యా-౨-౪-౫-౮౯-౧౧-౧౨. ౩రూపతాంస-౨. ౪శ్రుతయోబ్రువన్తి-౧౨. ౫-శ్రుతయః-౪-౫-౮-౯-న.

వ్యా-౧-ధనీశ్నో-౧౦-ఖల్విదంబ్రహ్మేతి-౩.

(౯౯౫.) “పృథగాత్మానంప్రేరితారఞ్చమత్వా”[౧] “భోక్తాభోగ్యంప్రేరితారఞ్చమత్వా”[౨] “ప్రజాపతిరకామయతప్రజాస్సృజేయేతి”[౩] “పతింవిశ్వస్యాత్మేశ్వరం[1]శాశ్వతంశివమచ్యుతమ్”[౪] “తమీశ్వరాణాంపరమంమహేశ్వరంతన్దేవతానాంపరమఞ్చదైవతమ్”[౫] “సర్వస్యవశీసర్వస్యేశానః,”[౬] ఇత్యాదికాః,

బ్రహ్మణస్సర్వస్మాదన్యత్వమ్, సర్వస్యే[2]శితవ్యత్వమ్, ఈశ్వరత్వఞ్చబ్రహ్మణః,-[3]సర్వస్యశేషతామ్, పతిత్వఞ్చేశ్వరస్యకాశ్చన.

(౯౯౬.) “అన్తఃప్రవిష్టశ్శాస్తాజనానాంసర్వాత్మా”[౭] “ఏషతఆత్మాన్తర్యామ్యమృతః”[౮] “యస్యపృథివీశరీరంయస్యాపశ్శరీరంయస్యతేజశ్శరీరం... ఇత్యాది-యస్యావ్యక్తంశరీరంయస్యాక్షరంశరీరంయస్యమృత్యుశ్శరీరంయస్యాత్మాశరీరమ్”[౯] ఇతి,

బ్రహ్మవ్యతిరిక్తస్యసర్వస్యవస్తునః,- బ్రహ్మణశ్చ,-శరీర- ఆత్మభావన్దర్శయన్తికాశ్చిత్-

(౯౯౭.) ఇతి, నానారూపాణాంవాక్యానామ్, [15]

(౯౯౮.) అవిరోధోముఖ్యార్థాపరిత్యాగశ్చయథాసంభవతితథైవ[4],

---

(౯౯౫) ౩౬౭౧. భేదశ్రుతీరాహ [“పృ[1]థక్-”]ఇతి.

(౯౯౬) ౩౬౭౨. శరీరాత్మభావశ్రుతీరాహ[“అన్తఃప్రవిష్టః”]ఇతి.

౩౬౭౩. ఏవమ్, నానావిధత్వందర్శితమ్, [20]

(౯౯౭) ౩౬౭౪. “ఆసాంశ్రుతీనాంస్వోక్తార్థపరత్వమేవోపపన్నమ్” ఇతివక్ష్యన్నాహ (ఇతి-) ఇతి. [ఇతి.-

(౦౯౮) ౩౬౭౫. “(అవిరోధోముఖ్యార్థాపరిత్యాగశ్చయథాసంభవతి-)

౩౬౭౬. పరపక్షేష్వన్యోన్య(విరోధః)(ముఖ్యార్థ)(పరిత్యాగశ్చ) భవతః;- [25]

౧॥ శ్వే-ఉ-౧-౧౨. ౨॥ శ్వే-౧-౨౫. ౩॥ ౩-కా-౧-౧. ౪॥ తై-నా-౧౧. ౫॥ శ్వే-ఉ-౬-౧౩. ౬॥ బృ-ఉ-౬-౪-౨౨. ౭॥ ఆర-౩ ప్ర-౨౧. ౮॥ బృ-ఉ-౫-౭-౩. ౯॥ సు-ఉ-౭.

మూ-౧-శాశ్వత గ్ శివమచ్యుతమ్-౨-౪-౫-౮ ౯ న. ౨శితృత్వం౧. ౩-సర్వశేషితాంప-౧-౨-౧౦. ౪-ఏవ-౧-౧౦-౧౨న.

వ్యా-౧-గాత్మానమితి-౩.

(౯౯౯.) వర్ణనీయమ్;-

(౧౦౦౦.) వర్ణితత్వ్వ,-

(౧౦౦౧.) అవికారశ్రుతయః, స్వరూపపరిణామ పరిహారాణ్యేక ముఖ్యార్థాః.-

(౧౦౦౨.) నిర్గుణ[1]వాదాశ్చ, ప్రాకృతహేయగుణనిషేధ[2]విషయతయా,-

(౧౦౦౩.) వ్యవస్థితాః.- [7]

౩౬౭౭. సగుణ-భేదశ్రుతీనాం బాధ్యత్వాభ్యుపగమాత్, విరోధ

స్సంప్రతిపన్నః-

౩౬౭౮. ఐక్యశ్రుతిష్వపి["తత్ - త్వమ్-"]ఆదిపదానాంలక్షణా

శ్రయణాదముఖ్యార్థత్వమ్,

౩౬౭౯. ఏవమ్, భేదాభేదపక్షేపి, నిర్దోషత్వావికారత్వాదిపర

శ్రుతివిరోధః, [వ్యాఘాతాత్,

౩౬౮౦. [తత్ -త్వమ్-] ఆదిపదేష్వపినిర్దోషత్వ సదోషత్వాది

అన్యతరపదాముఖ్యత్వప్రసంగః" ఇతిభావః.

(౯౯౯) ౩౬౮౧. తస్మాత్,అవిరోధేన,- ముఖ్యత్వేనచ (వర్ణనీయం)

వర్ణయితుంయుక్తమిత్యర్థః. [1](తంచ-)ఇతి.-[15]

(౧౦౦౦) ౩౬౮౨. "కథంపునరవిరుద్ధః,-ముఖ్యశ్చార్థః?"ఇత్యత్రాహ(వర్ణి

౩౬౮౩. నాస్మాభిస్స్వబుద్ధ్యార్థస్థితిరుత్ప్రేక్ష్యతే,

౩౬౮౪. పూర్వాచార్యైరేవోపదిష్టః,గ్రన్థనిబద్ధశ్చార్థఉచ్య

తే,"ఇతిభావః.

(౧౦౦౧) ౩౬౮౫.తత్ర,సర్వశ్రుతీనాంపరస్పరావిరోధమ్,ముఖ్యార్థత్వం

చదర్శయన్,

౩౬౮౬. అవికారశ్రుతిముఖ్యార్థత్వం దర్శయతి(అవికార-) ఇతి.

(౧౦౦౨) ౩౬౮౭. నిర్గుణశ్రుతివిషయముఖ్యార్థత్వమాహ (నిర్గుణ-)ఇతి.-

(౧౦౦౩) ౩౬౮౮. (వ్యవస్థితాః).- విశేషేణావస్థితాః.

ము—౧-వాదశ్చ-౧౧-౧౨. విషరతయా-౧-౧౨-౧౧-౧౨. ౩స్థితాః-౧౧-౧౨.

[illegible]

[illegible]

(౧౦౦౪.) నానాత్వనిషేధవాదాశ్చ, పక[1]స్యైవబ్రహ్మణశ్శరీరతయాప్రకారభూతం [2]సర్వం చేతనాచేతనం[3]వస్త్విత్రి, సర్వస్యాత్మతయా సర్వప్రకారం బ్రహ్మైనావస్థితమితిసురక్షితాః.-

(౧౦౦౫.) సర్వవిలక్షణత్వ-పతిత్వ-ఈశ్వరత్వ-కల్యాణగుణాకరత్వ- [5] సత్యకామత్వ-సత్యసఙ్కల్పత్వాదివాక్యమ్, తదభ్యుపగమాదేవసురక్షితమ్.-

(౧౦౦౬.) జ్ఞానానన్దమాత్ర[4]వాదిచ;-

(౧౦౦౭) సర్వస్మాదన్యస్య,

(౧౦౦౮.) సర్వకల్యాణగుణా[5]శ్రయస్య- సర్వేశ్వరస్య- సర్వశేషిణః-సర్వాధారస్య-[6]సర్వోత్పత్తిస్థితిప్రళయ హేతుభూతస్య- నిరవద్యస్య-నిర్వికారస్య-సర్వాత్మభూతస్య- పరస్య బ్రహ్మణః,

(౧౦౦౪) ౩౬౮. "భేద- నిషేధవాక్యంచప్రకారినానాత్వానభ్యుపగమాన్ముఖ్యార్థమ్" ఇత్యాహ (నానాత్వ-)ఇతి.

(౧౦౦౫) ౩౬౯. భేదశ్రుతిముఖ్యార్థ[1]త్వమాహ(సర్వ-)ఇతి. [15]

౩౭౦. (కల్యాణ గుణాకరత్వ) శబ్దేన,అనుక్తసకలగుణా[2]స్పదత్వంవివక్షితమ్.

౩౭౧. (జ్ఞానానన్దమాత్రవాది)వాక్యమ్,

౩౭౨. అపృథక్సిద్ధధర్మవాచిపదానాంధర్మిపర్యన్తత్వాత్,

౩౭౩. ధర్మిస్వరూపస్య-జ్ఞానవత్,స్వయంప్రకాశత్వాచ్చ

౩౭౪. ముఖ్యార్థమ్:" ఇత్యాహ(జ్ఞానానన్ద-) ఇతి.-

(౧౦౦౬) ౩౭౫. (జ్ఞానానన్దమాత్రవాదిచ) (వాక్యమ్-)ఇత్యన్వయః

(౧౦౦౭) ౩౭౬. (సర్వస్మాదన్య)త్వమ్-విలక్షణత్వమ్.-

(౧౦౦౮) ౩౭౭.తదుపపాదకమ్, (సర్వకల్యాణ[4]గుణ) త్యాదినోచ్యతే.-

౩౭౮. ఏషాంపి శేషణానామయమభిప్రాయః:- [25]

౩౭౯. "సత్యంజ్ఞానమ్"[1] ఇత్యాదిశ్రుతిః,-అర్థభేదనిషేధపరా,-ఇతహి పరాభ్యుపగతిః;?-

౩౮౦. తత్రేదంవివక్షితమ్, జ్ఞానస్యజ్ఞానాదిగుణాశ్రయత్వానుపపత్తిఃకథమ్?;-

---

౧॥ తై-ఆ-౧-౧-

మూ—౧-ఏవ-౧౧-౧౨న. ౨సర్వం-౨న. ౩వదన్తీతిన-౭-౧౦. ౪వాచిచ-౧౧-౧౨. ౫కరస్య-౧-౨. ౬సర్వస్యోత్ప-౨.సర్వోద్భవ-౧-౧౦.

వ్యా—౧-త్వ-౧-౬న. ౨త్మకత్వం-౧-౨. ౩కసర్వ-౧-౧౦. ౪గుణాదినో-౩. ల్యాణేత్యాదినో-౧-౨.

(౧౦౦౯.) స్వరూపని[1]రూపకధర్మః, మలప్రత్యనీకానన్దరూపజ్ఞానమేవేతి, [2]స్వప్రకాశతయా[3]స్వరూపస్య జ్ఞానమేవేతిచ ప్రతిపాదనా[4]దను పాలితమ్.-

౩౭౦౨. "అసర్వనాత్" ఇతిచేత్, [5]

౩౭౦౩. తర్హి, జ్ఞానం, కస్య చిద్ధర్మభూతం దృష్టమితి,

౩౭౦౪. బ్రహ్మ, కస్య చిద్ధర్మభూతం స్యాత్;-

౩౭౦౫. 'శ్రుతిబలాన్న ధర్మభూతమ్' " ఇతిచేత్,

౩౭౦౬. తర్హి, శ్రుతిబలాజ్జ్ఞానాద్యాశ్రయత్వమపి స్వీకార్యమ్,

౩౭౦౭. వ్యాప్తివిరుద్ధస్యాపి శ్రుతిప్రతిపన్నస్యాఙ్గీకారాత్.- [10]

౩౭౦౮. కిఞ్చ, వ్యాప్తివిరోధోఽపి నాస్తి,

౩౭౦౯. ధర్మభూతజ్ఞానస్యైవ హి జ్ఞానాద్యనాశ్రయత్వం దృష్టమ్,

౩౭౧౦. అత్రతు, ధర్మత్వాభావాజ్జ్ఞానాద్యాశ్రయత్వం యుక్తమితి [1]వ్యాప్త్యవిరోధః.-

౩౭౧౧. వ్యాప్తివిరోధేఽపి శ్రుతిబలాద్ధర్మాన్తరాశ్రయత్వసిద్ధిరిత్యభిప్రేత్య,

౩౭౧౨. సర్వవిలక్షణత్వాదిగుణాశ్చ శ్రుతిసిద్ధా ఇతి ప్రతిబన్దీపర్యనార్థమనేకవిశేషణోక్తిరితి,

౩౭౧౩. (స్వరూపనిరూపకధర్మ) వాచిపదస్య ధర్మిపర్యన్తత్వమ్, "తద్గుణసారత్వాత్"[1] ఇతిసూత్రోక్తమిహాదర్శితమ్.

(౧౦౦౯) ౩౭౧౪. (స్వరూప) ఇతి-(జ్ఞాన)శబ్దః, ధర్మభూతజ్ఞానపరః.-

౩౭౧౫. (మలప్రత్యనీక)శబ్దవిశేషితత్వాద్ధర్మభూతం (జ్ఞానం) చిదచిద్వ్యావర్తకమ్,

౩౭౧౬. విశేషణభూతచిదచిద్రూపజగదపేక్షయా విశేష్యాంశస్య వ్యావర్తకతయా, [25]

౩౭౧౭. ధర్మభూతజ్ఞానస్య (స్వరూపనిరూప)ణధర్మత్వమ్.

---

౧ ॥ బ్ర-సూ-౨-౩-౩౦-

మూ—౧-రూపణోధర్మః-౮-౫. రూపణధ-౮-౧౦. ౨స్వరూపప్ర-౧. ౩స్వరూపం-విజ్ఞా-౧౦-౧౧- ౪మపపాదితం-౧౧-౧౨.

వ్యా—౧-విశంవ్యాప్తి-౯-౧౦. ౨అన్తర-౮-౫౯.

(౧౦౧౦.) ఐక్యవాదాశ్చ, శరీరాత్మభావేన సామానాధికర[1]ణ్య ముఖ్యా[2]ర్థతో పపాదనాదేవ సుస్థితాః;-

(౧౦౧౧.) ఏవఞ్చ సతి, అభేదో వా- భేదో వా- ద్వ్యాత్మకతా వా- వేదాన్తవేద్యః కో౽యమర్థ స్సమర్థితో భవతి?;- [5]

(౧౦౧౨.) సర్వస్య వేద వేద్యత్వాత్ సర్వం సమర్థితమ్,

(౧౦౧౩.) సర్వ శరీరతయా సర్వ ప్రకారం బ్రహ్మైవావస్థితమిత్యభేదః సమర్థితః,-

(౧౦౧౪.) "ఏకమేవ బ్రహ్మ, నానాభూత చిదచి[4]ద్వస్తు ప్రకారమ్, నానాత్వేనావస్థితమ్," ఇతి భేదాభేదౌ.- [10]

(౧౦౧౫.) [5]అచిద్వస్తునశ్చ[6]- చిద్వస్తునశ్చ- ఈశ్వరస్య చ,-
స్వరూపస్వభావ వైలక్షణ్యాత్, అసంకరాచ్చ భేదస్సమర్థితః.

(౧౦౧౬.) నను చ "తత్త్వమసి శ్వేతకేతో" "తస్య తావదేవ చిరమ్"[1] ఇత్యైక్యజ్ఞానమేవ,

---

(౧౦౧౦) ౩౭౧౭. ఐక్యశ్రుతిముఖ్యార్థత్వమాహ (ఐక్య--) ఇతి. [15]

(౧౦౧౧) ౩౭౧౮. [1]ఏవమ్, సర్వశ్రుత్యనురోధేన చోదయతి (ఏవం చ-) ఇతి.

(౧౦౧౨) ౩౭౨౦. ఉత్తరమాహ (సర్వస్య-) ఇతి.

(౧౦౧౩) ౩౭౨౧. కథమ్, (సర్వం సమర్థితమ్) ఇత్యత్రాహ (సర్వ-) ఇతి.-

౩౭౨౨ పరైరుక్తో భేదః, భేదాభేదౌ[2] చ,- భేదశ్రుతివిరోధాత్, అముఖ్యత్వాచ్చ న ప్రామాణికాః,

౩౭౨౩. భేదశ్రుత్యవిరుద్ధౌ భేదాభేదౌ, అభేదశ్చాస్మదభిమతా ఇతి, అస్మా[3]కమ్, భేదపక్ష ఏవ:" ఇత్యభిప్రాయః.

(౧౦౧౬) ౩౭౨౪. (సర్వస్య వేద వేద్యత్వాత్సర్వం సమర్థితమ్-) ఇతి హి పూర్వముక్తమ్?,-

౩౭౨౫. తదయుక్తమ్, [25]

౩౭౨౬. ఐక్యజ్ఞానస్యాపవర్గోపాయత్వేన పరమార్థవిషయ[4]త్వాత్, తత్రైవ తాత్పర్యమితి తదానుగుణ్యేన శ్రుత్యన్త[5]రం నేయమ్:" ఇత్యభిప్రాయేణ చోదయతి (నను చ-) ఇతి.

మూ—౧-ణ్యేనము-౧. ౨ముఖ్యార్థోప-౧౧-౧౨. ౩వా-౯-౧౦న. ౪వస్తు-౪-౫న. ప్రకారతయా నానా-౧౧. ౫ప్రకృత్య ప్రకా-౧౦.౫-చిదచిద్వస్తునశ్చేశ్వ-౧. ౬చిద్వస్తునః-౮-౧౧న-

---

వ్యా—౧-ఏవమి-౧-౯-౧౦-న. ౨-చ-౩న. ౩కమభే-౧-౮. ౪-త్వాత్తత్రై వ్రి-౩. ౫రము న్నే-౬

(౧౦౧౭.) పరమపురుషార్థలక్షణమోక్షసాధన[1]మితి,
(౧౦౧౮) గమ్యతే.-
(౧౦౧౯.) నైతదేవమ్;-
(౧౦౨౦.) "పృథగాత్మానం ప్రేరితారఞ్చమత్వాజుష్టస్తతస్తేనామృతత్వమేతి" [1] ఇతి,-
(౧౦౨౧.) [ఆత్మానం[2]ప్రేరితారఞ్చ] అన్తర్యామిణం [పృథక్][3] [మత్వా]
(౧౦౨౨) [తతః].- పృథక్త్వజ్ఞానాత్ - హేతోః,
(౧౦౨౩.) [తేన].- పరమాత్మనా,
(౧౦౨౪.) [జుష్టః][అమృతత్వమేతి]ఇతి, [10]
(౧౦౨౫.) సాక్షాత్,అమృతత్వప్రాప్తిసాధనంఆత్మనో నియన్తుశ్చ పృ[4]థగ్భావజ్ఞానమిత్యవగమ్యతే.

(౧౦౧౭) ౩౭౨౭. (పరమపురుషార్థలక్షణమోక్షసాధనమ్-)ఇతి.-
౩౭౨౮. "ఉపాసనాదయః, సగుణబ్రహ్మప్రాప్తిరూపార్వాచీనమోక్షఫలాః" ఇతి, [15]
౩౭౨౯. తద్వ్యావృత్తిః (పరమపురుషార్థ)శబ్దేనాభిప్రేతా.
(౧౦౧౮) ౩౭౩౦. (గమ్యతే) ఇతి.-
౩౭౩౧. "తత్త్వమసి" ఇత్యేతావదేవాత్రవివక్షితే,
౩౭౩౨. ఐక్యజ్ఞానం(మోక్షసాధన) మిత్యయమర్థోనకణ్ఠోక్తః,
అపితు(గమ్యతే)" ఇతిభావః. [20]
(౧౦౧౯) ౩౭౩౩ పరిహరతి (నైతదేవమ్-)ఇతి.
(౧౦౨౨) ౩౭౩౪.[తతః]ఇతి-వ్యాఖ్యేయంపదమ్.-
౩౭౩౫. [1]అస్యప్రకృత్యర్థంవ్యాచష్టే(పృథక్త్వజ్ఞానాత్ -)ఇతి.
౩౭౩౬. ప్రత్యయార్థం వ్యాచష్టే(హేతోః-) ఇతి.
(౧౦౨౩) ౩౭౩౭. [తేన-] ఇతి వ్యాఖ్యేయంపదమ్.- [25]
౩౭౩౮. తద్వ్యాచష్టే (పరమాత్మనా-) ఇతి.-
(౧౦౨౪) ౩౭౩౯.[జుష్టః]-[జుషీ-ప్రీతిసేవనయోః-][3]అనుగృహీతఇత్యర్థః.-
(౧౦౨౫) ౩౭౪౦. (సాక్షాచ్ఛబ్దేన)కణ్ఠోక్తిర్వివక్షితా.-
౩౭౪౧. అనేన,ఐక్యజ్ఞానస్య(మోక్షసాధనత్వ) గమ్యతావ్యావృత్తిః [30]

౧॥శ్వే-ఉ-౧-౧౨. ౨॥ భా-ఉ-౬-౮-౧౦. ౩॥ సి-కౌ-తుదాది-౮.

మూ-౧-మిత్యవ-౧౦-౧౨. ౨ప్రేరకం-౧౨. ౩జ్ఞాత్వా-౧౨. ౪భావ-౮న.
త క్త్వజ్ఞా-౧౩.

వ్యా—౧-అస్య-౯-౧౮. ౨సైవమో-౩.

(౧౦౨౬.) “ఐక్య[1]వాక్యవిరోధాత్,

(౧౦౨౭.) ఏతత్, అపరమార్థసగుణబ్రహ్మప్రాప్తివిషయమిత్యభ్యుపగన్తవ్యమ్” ఇతిచేత్;-

(౧౦౨౮.) పృథక్త్వజ్ఞానస్యైవసాక్షాదమృతత్వప్రాప్తి[2]సాధనత్వశ్రవణాత్ విపరీతంకస్మాన్నభవతి.-

(౧౦౨౯.) ఏతదుక్తంభవతి,

(౧౦౩౦) “ద్వయోస్తుల్యయోర్విరోధేసతి, అవిరోధేనతయోర్విషయో వివేచనీయః” ఇతి.-

(౧౦౩౧.) కథమవిరోధః,-ఇతిచేత్;- [10]

(౧౦౨౬) ౩౭౪౨. పునశ్శఙ్కతే(ఐక్య-)ఇతి.

(౧౦౨౮) ౩౭౪౩. పరిహరతి(పృథక్త్వ-)ఇతి.-

౩౭౪౪. “పృథక్త్వజ్ఞానస్యమోక్షోపాయత్వశ్రుతివిరోధాత్, ఐక్యజ్ఞానమపరమార్థవిషయంస్యాత్” ఇత్యర్థః.

(౧౦౨౯) ౩౭౪౫. “అన్యతర[1]స్యాపరమార్థవిషయత్వమస్తు, [15]

౩౭౪౬. తత్ర, ఐక్యజ్ఞానస్యాపరమార్థవిషయత్వంకిమర్థంనాభ్యు[2]పేతం భవ[3]తి, ఇతిశఙ్కాయామ్;-

౩౭౪౭. ఐక్యజ్ఞాన[4]స్యాపరమార్థవిషయ[5]త్వంనాస్మన్మతే,

౩౭౪౮. అపితు, అన్యతర[6]స్యాపరమార్థవిషయత్వేఽ[7]న్యస్యాపరమార్థవిషయత్వంప్రసజేదితి, [20]

౩౭౪౯, త్వన్మతేఽనిష్టప్రసం[8]గఃకృతః” ఇత్యభిప్రాయేణాహ (ఏతదుక్తమ్-)ఇతి.-

౩౭౫౦. “తుల్యప్రమాణ[9]భూతయోర్ద్వయోర్విరోధేఽన్యతర[10]స్యబాధేఽన్యస్యాపిబాధప్రసంగాత్, [ఇత్యర్థః.

౩౭౫౧. ద్వయోరప్య (విరోధేన) (విషయో [11] వివేచనీయః):”

(౧౦౩౧) ౩౭౫౨. విషయభేదేనావిరోధంపృచ్ఛతి(కథమ్-)ఇతి.

మూ—౧-వాక్యజ్ఞానవి-౧. ౨-సాధనత్వ-౧-౧౧న.

వ్యా—౧-స్యపర-౪-౫, ౨పగతం-౩. ౩తా ఇ-౧-౨. ౪స్యపర-౩. ౫త్వాన్నాస్మ-౪-౫. మతమ్-౧-౨-౬-౮. ౬స్యాపర-౫-౬. అన్యస్యాప-౧. ౭అన్యతరస్యప-౩. న్యస్యాప్యప-౧-౨. ౮గాత్కృతమి-౯-౧౦. ౯-భూతయోః-౪-౫-౬. ౧౦స్య-౪-౫న. ౧౧-వణ్ణనీయఇ-౬.

(27-4-82-)

(౧౦౩౨.) "అన్తర్యామిరూపేణావస్థితస్య పరస్య బ్రహ్మణః, శరీరతయా ప్ర
కారత్వాత్ జీవాత్మనః, తత్ప్రకారం బ్రహ్మైవ ["...త్వమ్,"] ఇతి శ
బ్దేనాభిధీయత ఇత్యేతద్విజ్ఞాతవ్యమ్:' ఇత్యేకస్య వాక్యస్యార్థః-
(౧౦౩౩.) ఏవంభూతాద్వైతజ్ఞానాత్, తదాత్మకతయావస్థితస్య పరమాత్మనో నిఖిల
దోషరహితతయా, సత్యసంకల్పత్వాద్యనవధికాతిశయాసం
ఖ్యేయకల్యాణగుణాకరత్వేన చ,-యః పృథగ్భావః,- సోఽనుసన్ధే
యః ఇతి, అన్యవాక్యస్య విషయః:"

(౧౦౩౪.) ఇత్యయమర్థః,- పూర్వమేవాసకృదుక్తః...

(౧౦౩౫.) "భోక్తా భోగ్యం ప్రేరితారం చ మత్వా"[1] ఇతి, [10]

(౧౦౩౬.) "భోగ్యభూతస్య వస్తునః, అచేతనత్వమ్,- పరమార్థత్వమ్,-
సతతవికారాస్పదత్వమ్"- ఇత్యాదయః స్వభావాః.-

(౧౦౩౨) ౩౮౫౩. విషయవిభాగం దర్శయతి (అన్తర్యామి-) ఇతి.-
౩౮౫౪. ఐక్యజ్ఞానస్య, మోక్షోపాయత్వశ్రుతేర్విషయో దర్శితః,-
(అన్తర్యామి-) ఇతి.- [15]

(౧౦౩౩) ౩౮౫౫. పృథక్త్వజ్ఞానస్య, మోక్షోపాయత్వశ్రుతేర్విషయో
దర్శితః,- (ఏవమ్-) [1]ఇతి.-
౩౮౫౬. ఏవమ్, అభేదతాత్పర్యశఙ్కా నిరాకృతా...

(౧౦౩౫) ౩౮౫౭. అథ, "భేదాభేదజ్ఞానస్య మోక్షోపాయతయా తత్ర తా
త్పర్యమ్," ఇతి శఙ్కాం వ్యుదస్యతి ("భోక్తా"-) ఇతి.[20]

(౧౦౩౬) ౩౮౫౮. సద్వార[2]కమద్వారకం[3] చాకారత్రయమస్తీతి ["త్రివి
ధం బ్రహ్మ"[2]]ఇత్యస్యాః శ్రుతేరర్థం వివక్షుః,
౩౮౫౯. ద్వారభూతయోశ్చిదచితోః స్వభావం దర్శయన్,
౩౮౬౦. అచిత్స్వభావం దర్శయతి(భోగ్య-) ఇతి.-
౩౮౬౧. "అచేతనా పరార్థా చ నిత్యా సతతవిక్రియా- [25]
త్రిగుణా కర్మిణాం క్షేత్రం ప్రకృతే రూపముచ్యతే"[3] ఇత్య
స్యార్థో[4]ఽభిప్రేతః.

౧॥ శ్వే-ఉ-౧-౧౨. ౨॥ ... ౩॥

మూ—౧-నవ్యపదిశ్యతే-౧. ౨స్య విషయః౧౦. ౩గుణగణాకర-౨-౮. ౪-చ-౧-౨న. చయః ప్రథక్స్వభా-౧౦. ౫ స్థీయత ఇతి-౧౨.య ఇత్యర్థః పూర్వమేవాసకృదుక్తః భో-౧.౬ క్యస్య చ విషయ ఇత్యయ-౧౨.అయం-౨న. ౭ దర్శితః-౮.

వ్యా—౧-ఇత్యనేనాభేద-౯-౧౦. ౨-క-౧-౨-౮న. ౩చ-౮న. వాకారద్వయ-౩-౪-౫-౬. ౪ర్థోఽభిప్రే-౮-౯-౧౦.

(౧౦౩౭.) "భోక్తుః,- జీవాత్మనశ్చ,- [1]అమలాపరిచ్ఛిన్నజ్ఞానానన్దస్వ[2]భావస్యైవ, అనాదికర్మరూపావిద్యాకృతనానావిధజ్ఞానసంకోచవికాసౌ, భోగ్యభూతాఽచిద్వస్తుసంసర్గశ్చ పరమాత్మోపాసనాత్ మోక్షశ్చ" ఇత్యాదయస్స్వభావాః [5]

(౧౦౩౮.) ఏవంభూతభోక్తృభోగ్యయోరన్తర్యామిరూపే[3]ణ అవస్థానమ్, స్వరూపేణ[4]చ అపరిమితగుణౌఘాశ్రయత్వే[5]నావస్థానమితి పరస్య బ్రహ్మ[6]ణః త్రివిధావస్థానం జ్ఞాతవ్యమిత్యర్థః.

(౧౦౩౯.) "తత్త్వమసి"[1] ఇతి సద్విద్యా[7]యామ్, ఉపాస్యం బ్రహ్మ సగుణమ్, సగుణబ్రహ్మప్రాప్తిశ్చ ఫలమ్," [8]ఇత్యభియుక్తైః పూర్వాచార్యైర్వ్యాఖ్యాతమ్.

(౧౦౪౦.) [9]యథోక్తం వాక్యకారేణ,

(౧౦౪౧.) "యుక్తం తద్గుణకోపాసనాత్"[2] ఇతి.

(౧౦౪౨.) వ్యాఖ్యాతం చ ద్రమిడాచార్యేణ విద్యావికల్పం వదతా;-

(౧౦౩౭) ౩౭౬౨. జీవస్వభావమాహ (భోక్తుః) ఇతి. [తి (బ్రహ్మ) (త్రివిధమ్);-

౩౭౬౩. "సద్వారక[1]మాకారద్వయమ్, అద్వారకమేకమాకారశ్చ

౩౭౬౪. జీవాన్తర్యామితయాఽవస్థానమ్, అచిదన్తర్యామితయాఽవస్థానమ్, [2]స్వరూపేణావస్థానం చేతి (త్రివిధం బ్ర[3]హ్మ)," ఇత్యర్థః.

(౧౦౩౯) ౩౭౬౫. ఐక్యజ్ఞానోపాయత్వశ్రుతివిరోధేనపి, [20]

పృథక్త్వజ్ఞాన[4]స్యాపరమార్థవిషయత్వం శఙ్కితమ్?,

౩౭౬౬. తత్ర, ఐక్యజ్ఞానపరత్వేనపరోక్తమ్ "తత్త్వమసి"[2] వాక్యం సగుణపరమ్" ఇత్యాహ (తత్త్వమ్) ఇతి. [ఇతి.

(౧౦౪౦) ౩౭౬౭. పూర్వాచార్యేషు వాక్యకారగ్రన్థం దర్శయతి[5] (యథా-)

(౧౦౪౧) ౩౭౬౮. (యుక్తమ్-) ఇతి.- [త్యర్థః

౩౭౬౯. (సగుణ) స్యైవ బ్రహ్మణఉపాస్యత్వం (యుక్తమ్-) ఇ

(౧౦౪౨) ౩౭౭౦. ఏతత్స్పష్టీకరణాయ[7] ద్రమిడాచార్యగ్రన్థం దర్శయతి (వ్యాఖ్యాతం చ-) ఇతి.-

---

౧॥ ఛా-ఉ-౬-౮-౧౦. ౨॥ ఛా-ఉ-౬-౮-౧౦.

మూ.—౧-అమల-౧౧. ౨భావానాది-౧. ౩-ణచ అ-౧. ౪-చ-౧౦-౧౧-న. ౫-నచావ-౨-౧౦. ౬ణ ఇతి త్రివి-౨. ౭-యామప్యుపా-౨-౪-౫. ౮-అభియుక్తైః-౧౧. ౯-తథో-౮.

వ్యా—౧-కమద్వారకద్వయ-౬. ౨స్వస్వరూ-౮. ౩హ్మైవేత్య-౮. ౪-స్యపర-౬-౧౦. ౫-యథోక్తమితి-౧-౨-౬-ణః ఉపాసనేన సగుణమేవ పాప్యం-యు-౯-౧౧. ౭-పాప్రిచార్య-౯.

(౧౦౪౩·) «యద్యపి సద్విత్తో నిఃస్పృగ్నైవతం గుణగణం మనసానుధావేత్,
(౧౦౪౪·) తథాప్యన్తర్గుణామేవ దేవతాం భజ[1]త ఇతి, [2]తత్రాపి సగుణైవ దేవతా[3] ప్రాప్యతే" ౧ ఇతి.-
(౧౦౪౫.) ["సద్విత్తః"]-సద్విద్యానిష్ఠః. ["నిఃస్పృగ్నైవతంగుణగణం మనసానుధావేత్"].-అపహతపాప్మత్వాది[4]కల్యాణగుణగణం దైవతాద్విభక్తమ్,-["యద్యపి"]దహరవిద్యానిష్ఠ ఇవ, ["సద్విత్తో"] నస్మరేత్.-["తథాప్యన్తర్గుణామేవ దేవతాంభజతే"].-
(౧౦౪౬.) «దేవతాస్వరూపానుబన్ధిత్వాత్ సక[5]లకల్యాణగుణ[6]గణస్య, కేనచిత్,- పరదేవతాసాధారణేన నిఖిలజగత్కారణత్వా[7]దినా గుణేనోపాస్యమానాపి దేవతా, [తే,
(౧౦౪౭·) వస్తుతస్స్వరూపానుబన్ధిసర్వకల్యాణగుణ[8] గణవిశిష్టై[9]వోపాస్య
(౧౦౪౮·) అతః, సగుణమేవ బ్రహ్మ తత్రాపి ప్రాప్యమితి[10] సద్విద్యా- దహరవిద్యయోర్వికల్పః" ఇత్యర్థః.

(౧౦౪౩) ౩౭౭౧. ["యద్యపి-"] ఇత్యాది-ద్రమిడాచార్యగ్రన్థః, [15]
(౧౦౪౫) ౩౭౭౨. తద్వ్యాచష్టే[1] ("సద్విత్త")ఇతి.
౩౭౭౩. ("అన్తర్గుణామ్"-)ఇతిపదస్య హేతుగర్భతాం దర్శయన్,
(౧౦౪౬) వాక్యస్యార్థమాహ (దేవతాస్వరూప-)ఇతి.
౩౭౭౪. ప్రకృతసద్విద్యాయాం అసాధారణత్వాన్నిఖిలజగత్కారణత్వముక్తమ్,- [20]
౩౭౭౫. ప్రతి[2]విద్యం వ్యవస్థితానాం గుణానాం ప్రదర్శనార్థమ్.
౩౭౭౬. (ఆది)శబ్దేన, సర్వవిద్యాసాధార[3]ణా ఆనన్దత్వాదయో వివక్షితాః. [వివక్షితాః.-
(౧౦౪౭) ౩౭౭౭ (సర్వకల్యాణగుణ)శబ్దేన, నిరూపితస్వరూపస్య గుణా
౩౭౭౮. "దహరవిద్యాయామ్, «య ఇహాత్మానమనువిద్య వ్రజన్త్యేతాంశ్చ సత్యాన్కామాన్" [4]ఇతి దైవతాత్పృథగపహతపాప్మత్వాది గుణజాతం విభక్తముపాస్యం విహితమ్;-

---

౧॥ ౬॥

మూ—౧-ఇతి ౨-౪-౫-౯న. ౨తత్రాపి-౮. ౩ప్రాప్తిరితి-౮. ౪ప్రాప్యేతి-౧-౨-౪-౫-౮. ౪కల్యాణ-౧౯న. ౫గణ-౧న. ౫-లస్యక-౮-౯. ౬గణ-౧౯న. ౭-దిగుణే-౨. గుణగణే-౧. ౮సకలగుణ-౧. ౯గణ-౨-౪-౫-న.

వ్యా—౧-సద్విద్యాతత్ర-౮. ౨-విద్యం-౪-౫న. ప్రకృతివిద్యాస్య-౯. ౩ణానన్దా-౩-౧౦-౯. ౪చ-౩న.

(౧౦౪౯.) ననుచ,‘‘సర్వస్యజన్తోః,-పరమాత్మాఽన్తర్యామీ,తన్నియామ్య
శ్చ స[1]ర్వమ్’’ఇత్యుక్తమ్;-
(౧౦౫౦.) ఏవఞ్చ సతి,విధినిషేధశాస్త్రాణామధికారీనదృశ్యతే,
(౧౦౫౧.) యః,స్వబుద్ధ్యైవప్రవృత్తినివృత్తిశక్తః,-సఏవంకుర్యాన్నకుర్యా
దితివిధినిషేధయోగ్యః.-
(౧౦౫౨.) [2]నచైవదృశ్యతే,

౩౭౭౯. ఏవమ్,సద్విద్యాయాందేవతాయాఅపృథగ్గుణజాతము
పాస్యత్వేన నవిహితమ్,
౩౭౮౦. తథాపి, జగత్కారణత్వాదికతిపయగుణవిశిష్టత్వేనో
పాస్యమానంబ్రహ్మ,స్వతోఽపరిమిత(కల్యాణ[1]గుణ)మితి,
౩౭౮౧.సామాన్యేనాపరిమిత[2]గుణత్వేనోపాస్యమానత్వాత్,
౩౭౮౨. తస్యాపిప్రాప్యంసగుణమేవబ్రహ్మ:’’ఇత్యర్థః.-
౩౭౮౩. ఆనన్త్యస్యసర్వవిద్యాసాధారణత్వాత్,గుణతోఽప్యా
నన్త్యస్య[3]తదన్తర్గతత్వాత్, [15]
౩౭౮౪. సామాన్యేనాపరిమితగుణత్వంహి సర్వ విద్యాను
యాయి?;-
౩౭౮౫. [4]నచైతావతాసర్వగుణానాంనిరూపకత్వమ్,
౩౭౮౬. అపరిమితానాంగుణానాంస్వసంబన్ధేన‘‘మఙ్గళానాం
చమఙ్గళమ్’’[1]ఇతిప్రకారేణమఙ్గళ[5]త్వాపాదనమాత్ర
స్యనిరూపకత్వాత్.-
౩౭౮౭. ఏవమ్,ప్రోక్తార్థస్యస్వబుద్ధివిలసితోత్ప్రేక్షితత్వంవ్యా
వర్తితమ్.
(౧౦౪౯) ౩౭౮౮. అథ,పరమాత్మనియామ్యత్వే,విధినిషేధశాస్త్రానర్థ
క్యంప్రసజ్జయంశ్చోదయతి(ననుచ-) ఇతి. [25]
(౧౦౫౦) ౩౭౮౯.‘‘పరమాత్మనియామ్య[6]త్వమస్తుతతఃకిమ్?,’’ఇత్యత్రాహ
(ఏవంచసతి-) ఇతి. [ఇతి.
(౧౦౫౧) ౩౭౯౦. ‘‘కథమధి[7]కార్యభావః’’ఇత్యత్రాహ([8]స్వబుద్ధ్యైవ-)
(౧౦౫౨) ౩౭౯౧. (నచ-)ఇతి.- (ఏష)ః.-అధికారీ.

---

౧ : స-నా-౯ ౪. [30]

మూ—౧-శ్చంశరీరమి-౧. శ్చమేవేత్యు-౧౨ ౨తథాచైవ-౧౦.

వ్యా—౧-గుణగణమి-౩-౪-౫-౬. ౨గుణ-౧న. ౩-తదనన్తర-౧-౪-౫. ౪నచైతా-౧-౩-౪-౫. ౫త్వ-౯న. ౬-త్వా-౩న. ౭-కార్యాభా-౧-౨. ౮-యస్స్వబు-౧౦.

(౧౦౫౩.) "సర్వస్మిన్ ప్రవృత్తి¹జాతే, సర్వస్య ప్రేరకః పరమాత్మా కారయితా," ఇతి తస్య సర్వనియమనం ప్రతిపాదితమ్.
(౧౦౫౪.) శ్రూయతే చ,
(౧౦౫౫.) "ఏష ఏవ సాధు కర్మ కారయతి తం యమేభ్యో లోకేభ్య ఉన్నినీషతి, ఏష ఏవాసాధు కర్మ కారయతి తం యమధో నినీషతి" ౧[4]ఇతి,
(౧౦౫౬.) సాధ్వసాధుకర్మకారయితృత్వాన్నైర్ఘృణ్యఞ్చ:-
(౧౦౫౭.) అతో౽చ్యతే:-

(౧౦౫౩) ౩౮౯౨. "రాజాదినియామ్యత్వే సత్యపి, ప్రజానాం విధినిషేధయోగ్యత్వం దృశ్యతే, [10]
౩౮౯౩. తద్వదత్రాపి స్యాత్" ఇత్యత ఆహ (సర్వస్మిన్-) ఇతి.-
౩౮౯౪. "స్వాధీనప్రవృత్తయ ఏవ ప్రజాః, అపరాధాదికం కుర్వన్తి,
౩౮౯౫. తత్ఫలమనుభావాదిష్వేవ, ¹రాజనియామ్యత్వం తాసామ్,
౩౮౯౬. అత్ర తు, సాధనానుష్ఠానదశాయామపి పరమాత్మపరాధీనప్రవృత్తయ ఇతి,
౩౮౯౭. అస్వాధీనానామచేతనవత్, "న విధినిషేధయోగ్యత్వమ్," ఇత్యభిప్రాయేణ (సర్వస్మిన్ప్రవృత్తిజాతే) ఇత్యుక్తమ్.
౩౮౯౮. ["ప్రేరితారమ్"] ఇత్యాదిభిః, సర్వప్రేరకతయా ప్రతిపాద్యమానస్య పరమాత్మనః, సర్వనియమనమ్, సర్వత్ర ప్రవృత్తిజాతే కారయితృత్వ⁴పర్యన్తమ్," ఇత్యర్థః.
(౧౦౫౪) ౩౮౯౯. కారయితృత్వవైశద్యార్థం శ్రుతిం వదన్, నైర్ఘృణ్యం చ ప్రసఞ్జయతి (శ్రూయతే చ-) ఇతి.
(౧౦౫౬) ౩౯౦౦. (సాధ్వసాధుకర్మకారయితృత్వాన్నైర్ఘృణ్యం చ-) ఇతి.-
౩౯౦౧. అత్ర, (చ) శబ్దః- అనుక్తసముచ్చయపరః:-
౩౯౦౨. "(అసాధుకర్మకారయితృత్వాన్నైర్ఘృణ్యమ్),
౩౯౦౩. (సాధుకర్మకారయితృత్వా)ద్వైషమ్యం చ," ఇత్యర్థః.
(౧౦౫౭) ౩౯౦౪. పరిహరతి (అతో౽చ్యతే) ఇతి.- [30]

౧॥

మూ—౧-జాతే-౮. ౨శక్య-౧న. ౩కర్మ-౧న- ౪ఇతి-౮న. ౫-త్వం సై-౧౦.

వ్యా—౧-రాజాదిని-౪-౫. ౨సామేవచేంనానాంనవి-౧. ౩ప్రతిషే-౨-౪-౫-౬. విధికృతనిషే-౮. ౪పర్యవసన్నమి-౮. ౫-త్వాన్నై-౩-౬.

(౧౦౫౮.) సర్వేషామేవచేతనానాం చిచ్ఛక్తియోగః,- ప్రవృత్తి శక్తియోగః[1]ఇత్యాది,
(౧౦౫౯.) సర్వంప్రవృత్తి[2]నివృత్తిపరికరమ్, సామాన్యేనసంవిధాయ, తన్ని[3]ర్వహణాయతదాధారోభూత్వా అన్తఃప్రవిశ్య, [5]
(౧౦౬౦.) అనుమన్తృతయా[4]చనియమనంకుర్వన్,

3౮౦౫. "ఇహ (చిచ్ఛక్తియోగ)స్యభగవన్నిత్యేచ్ఛాధీనత్వా త్తన్నిత్యత్వావిరోధః"[1]ఇతిభావః.
3౮౦౬.[2](ఆది)శబ్దేన,నివృత్తిశక్తియోగః,-ఇచ్ఛాప్రయత్నౌచగృ[3]హ్యేతే- [10]
3౮౦౭. (ఇత్యాది)[4]ఇతి.-క్రియావిశేషణమ్ -
(౧౦౫౯) 3౮౦౮. (ప్రవృత్తినివృత్తిపరికరమ్)- కరణకళేబరమ్, బాహ్య (ప్రవృత్తినివృత్తి)శక్తిమ్, జ్ఞానచికీర్షాప్రయత్న శక్తిం చ,- సర్వ (చేతనానాం) (సామాన్యేన) తత్తత్స్వతన్త్రాధీనం(ప్రదాయ)ఇత్యర్థః. [15]
3౮౦౯. ఏవమ్,జ్ఞానచికీర్షాప్రయత్నేషు [5]ప్రవృత్తేషుప్రకృత్యారబ్ధే,నపరమాత్మాపేక్షాస్తి,
3౮౧౦. అపితుస్వయమేవప్రవర్తతే;-
3౮౧౧. తదానీంపరమాత్మోపేక్షకః,
3౮౧౨.నచైతావతానియన్తృత్వవైకల్యమ్, [20]
3౮౧౩. పరస్యోపేక్షాయా అపిస్వస్వాతన్త్ర్యాధీనత్వాత్,
3౮౧౪. దేహసంబన్ధసుఖదుఃఖాద్యన్వయదానాదినా ముఖాన్తరేణనియమనస్యవిద్యమానత్వాత్,
3౮౧౫. జీవస్యనియమనానర్హ[7]త్వానపగమాచ్చ.-
3౮౧౬. ఏవమ్,ఉపేక్షకస్సన్, (25)
3౮౧౭.ప్రథమప్రవృత్తౌసత్యామ్,పశ్చాదనుమన్తా(పరమాత్మా)
(౧౦౬౦) 3౮౧౮. అతఏవహి (అనుమన్తృతయాచనియమనంకుర్వన్-) ఇత్యుక్తమ్?.-

మూ—౧-త్యాదికమ్-౬-౫. ౨నివృత్తి-౧న 3-ర్వహణా-౧౦. ౪చ-౧-౧౦న.

వ్యా—౧-ఇతిభావః-౪-౫న. ౨ఆదిప్రవృత్తిశక్తశ-౧. 3-హ్యేతే-౨-3-౪-౫-౬-౮. ౪-ఇతి-3-౪-౫-౬-౮న. ౫-ప్రథమప్రవృత్త్యారం-౪-౫-౬. ౬-స్వ-3-౪-౫-౯న. ౭-త్వానభ్యుపగ-3. త్వావగ-౯-౧౦.

(౧౦౬౧·) శేషిత్వేనావస్థితః పరమాత్మా; ఏతదాహితశక్తిస్సన్ [1]ప్రవృత్తినివృత్త్యాది, స్వయమేవ కురుతే;-

(౧౦౬౨·) ఏవం కుర్వాణమీక్షమాణః పరమాత్మా, ఉదాసీన ఆస్తే, అతస్సర్వమనుపపన్నమ్.- [5]

౩౮౧౯. (అనుమన్తృ)త్వం నామ, ప్రవృత్తిశైథిల్య పరిహారాత్మక స్వఫలపర్యన్తత్వ హేతుర్వ్యాపారః,

౩౮౨౦. [1]తత్ప్రవృత్తేస్స్వప్రవర్తకత్వమ్,

౩౮౨౧. ఏవం జ్ఞానచికీర్షాదౌ స్వాతన్త్ర్యేప్యనిషేధయోగ్యత్వమ్, నియమనవైకల్యశఙ్కా పరిహారార్థమ్, (అనుమన్తృతయా నియమనం సర్వత్ర-)ఇత్యుక్తమ్.

౩౮౨౨. సర్వప్రకారనియమనశక్తోఽపి సన్, [2]సఙ్కల్పాదేవా(నుమన్తృతయా)నియచ్ఛతి,

౩౮౨౩. (అనుమన్తృ)త్వాపి నియమనమేవ,- తేన వినా ప్రవృత్తేః ఫలపర్యన్తత్వాయోగాత్. [15]

(౧౦౬౧) ౩౮౨౪. "ఏవమ్, నియమనప్రకారేఽపి శేషస్యాభావేఽపి ధారకత్వం శేషిత్వం చ సుస్థితమిత్యాత్మశరీరభావస్య చ న హానిః," ఇత్యభిప్రాయేణ (అ[4]ధారో భూత్వా)(శేషిత్వేనావస్థితః)- ఇత్యుక్తమ్.-

౩౮౨౫. "పశ్చాదనుమన్తృత్వమపి, ప్రథమప్రవృత్తేర్నిగ్రహరూపమేవ,

౩౮౨౬. నిగ్రహశ్చేన్న దోషః,

౩౮౨౭. అనుగ్రహశ్చేన్న గుణః,

౩౮౨౮. లోకే, నిగ్రాహ్యానిగ్రహస్య గుణత్వ దర్శనాత్, నిగ్రాహ్యానిగ్రహస్య దోషత్వదర్శనాచ్చ:- [25]

౩౮౨౯. ప్రథమానివర్తనశక్తస్యాప్యుపేక్షకత్వే కో హేతుః?,

౩౮౩౦, స్వాతన్త్ర్యమేవేతి బ్రూమః;-

౩౮౩౧. తర్హి, తత్స్వాతన్త్ర్యమ్,-దోషరూపం కథమ్?,

౩౮౩౨. లోకే తథాదర్శనాత్;-

మూ—౧-జీవాత్మా ప్ర-౨- జీవః ప్ర-౧౦.

వ్యా—౧-తత్ప్రియుక్త-౧. ౨-స్వసఙ్కల్పా-౩-౪-౫. సఙ్కల్పా-౬-౮. ల్పాదేవకర్తానుమ-౬. ౩-నచ్ఛతి-౩. ౪-ధారకోభూ-౩-౮.౫-మంనిప-౧-౨.

(౧౦౬౩.) సాధ్వసాధు[1]కర్మకారయితృత్వం[2] త్వవ్యవస్థితవిషయమ్, న సర్వసాధారణమ్.-

(౧౦౬౪.) యస్తు,పూర్వమ్,- స్వయ[3]మేవాతిమాత్రానుకూల్యే ప్రవృత్తః, తంప్ర[4]తిప్రీతః స్వయమేవభగవాన్ కల్యాణబుద్ధియోగదానం [5]కుర్వన్,కల్యాణేప్రవర్త[6]యతి.-

(౧౦౬౫.) యఃపునరతిమాత్రప్రాతికూల్యే ప్రవృత్తః,తస్య[7]తు,- క్రూరాంబుద్ధిందదత్,-స్వయమేవ[8]క్రూరేష్వేవకర్మసుప్రేరయతిభగవాన్.-

---

౩౮౩౩. ఏవమ్,[1]వ్యాప్తిబలాద్దోషమాపాదయన్భవాన్,
కిమ్, పరమాత్మధర్మిణమభ్యుపగమ్యదోషమాపాదయతి

౩౮౩౪. [2]ఉతానభ్యుపగమ్య?.

౩౮౩౫. అనభ్యుపగమ్యచేత్ ;-ఆశ్రయాసిద్ధిః-

౩౮౩౬. అభ్యుపగమ్యచేత్,ధర్మిగ్రాహకప్రమాణబాధః.-

౩౮౩౭. శాస్త్రప్రవర్తనముఖేన,సామాన్యే [3]నాహితనివారణం చకృతమీశ్వరేణ, [15]

౩౮౩౮.తదతిలఙ్ఘ్య[4]ప్రవర్తమానానాంప్రథమ ప్రవృత్తావుపేక్షక ఇతిచనదోషః;" ఇత్యభిప్రాయః.

(౧౦౬౩) ౩౮౩౯. కారయితృత్వశ్రుతేర్నిర్వా[5]హమాహ (సాధు-) ఇతి.-

౩౮౪౦. "కారయితృత్వశ్రుతేర్వ్యవస్థితవిషయత్వాన్న విధినిషేధశాస్త్రానర్థక్యమ్" ఇతిభావః. [20]

౩౮౪౧. దయాయాస్తు, "ప్రాచీనాసంఖ్యేయజన్మసుమహాపరాధకారిణి, పశ్చాత్తనప్రాతికూల్యవ్యవసాయనివృత్తిమాత్రేణతదపరాధా[6]ననన్తాననాదృత్య,

౩౮౪౨. [7]తస్యనిరతిశయ[8]సంపత్ప్రదానాయ, స్వయమేవభగవాన్ప్రవర్తతే," ఇతి సావకాశత్వమ్. [25]

మూ — ౧-స్మశ్శోః కార-౧౨. ౨తు-౧-న. ౩మేవోక్తమా- ౧. ౪తిభగవా-౧. తిస్వయ-౬. ౫-కుర్వన్నేవ-౨. ౬-యతే-౨. ౭-తు-౧-౧౦-౧౨న ౮క్రూరేష్వేవ-౧న.

వ్యా — ౧-వ్యాప్తివాదేదో-౮. ౨-ఉతన-౩. ౩-నాభిమత-౧-౨. ౪-ప్ర-౧-న. ౫-హాకమా-౪-౫-౧౦. ౬అనన్తా-౧న. ౭-తస్య-౪-౫న. ౮సుఖప్రదా-౧౦.

(9-5-82-)

(౧౦౬౬.) యథోక్తం భగవతా;- "తేషాం సతతయుక్తానాం భజతాం ప్రీతిపూర్వకమ్- దదామి బుద్ధియోగం తం యేన మాముపయాన్తి తే"[1]

(౧౦౬౭.) "తేషామేవానుకమ్పార్థమహమజ్ఞానజం తమః- నాశయామ్యాత్మభావస్థో జ్ఞానదీపేన భాస్వతా"[2]- [5]

(౧౦౬౮.) "తానహం ద్విషతః క్రూరాన్ సంసారేషు నరాధమాన్- క్షిపామ్యజస్రమశుభానాసురీష్వేవ యోనిషు"[3] ఇతి.

(౧౦౬౯.) సోఽయం,

(౧౦౭౦.) [2]పరబ్రహ్మభూతః పురుషోత్తమః,

(౧౦౭౧.) నిరతిశయపుణ్యసఞ్చయ[3]క్షీణాశేషజన్మోపచితపాపరాశేః, [10]

(౧౦౭౨.) పరమపురుషచరణారవిన్దశరణాగతిజనితతదాభిముఖ్య[4]స్య,

(౧౦౭౩.) సదాచార్యోపదేశోపబృంహితశా[5]స్త్రాధిగత,-

(౧౦౬౯) ౩౮౪౩. అథోపాయస్వరూపం నిరూపయతి (సోఽయమ్-) ఇతి.

౩౮౪౪. పూర్వమ్, ఉపాయస్వరూపమ్, (అత్రేదమ్-) ఇత్యాదౌ, నాతివిస్తృతమ్;- (౯౧౪-) [15]

౩౮౪౫. అతోఽత్ర స్ఫుటముచ్యతే.

(౧౦౭౦) ౩౮౪౬. "ఈశ్వరవిషయా భక్తిః,- న తు బ్రహ్మవిషయా",- ఇతి శఙ్కా-వ్యావృత్త్యర్థమ్ (పరబ్రహ్మభూతః పురుషోత్తమః-) ఇత్యుక్తమ్.

(౧౦౭౧) ౩౮౪౭. "జన్మాన్తరసహస్రేషు తపోజ్ఞానసమాధిభిః- [20] నరాణాం క్షీణపాపానాం కృష్ణే భక్తిః ప్రజాయతే"[4] ఇత్యస్యార్థం హృది నిధాయాహ (నిరతిశయ-) ఇతి.

(౧౦౭౨) ౩౮౪౮. "మామేవ యే ప్రపద్యన్తే"[5] ఇత్యుక్తాః ప్రపత్తిసాపేక్షత్వమాహ (పరమపురుష-) ఇతి.

(౧౦౭౩) ౩౮౪౯. (సదాచార్యోపదేశోపబృంహిత-) ఇతి.- [25]

౩౮౫౦ (ఉపబృంహితమ్.- పుష్కలీకృతమ్.-

౩౮౫౧. అనేన, "పాణ్డిత్యం చ నిర్విద్య"[6] ఇతి శ్రుత్యర్థ ఉక్తః.

౧॥ గీ-ఉ-౧౦-౧౦. ౨॥ గీ-ఉ-౧౦-౧౧. ౩॥ గీ॥ ఉ-౧౬-౧౯.

---

౪ ॥ విష్ణుధర్మే-౬౯. ౫ ॥ గీ-ఉ-౭-౧౫. ౬॥ బ్ర-ఉ-౫-౫.

మూ—౧-సమూలార్థమ్-౧. ౨-పర-౧-౨-న. ౩-ప్రక్షీ-౯-౧౦. ౪-స్వచస-౪-౫-౮-౯. ౫-స్త్రాదివగత-౧౦.

(౧౦౭౪·) తత్త్వయాథాత్మ్యావబోధపూ[1]ర్వకాహరహరుపచీయమాన,-
(౧౦౭౫·) శమ-దమ,-
(౧౦౭౬·) తపః-
(౧౦౭౭·) శౌచ,- [5]
(౧౦౭౮·) క్షమార్జవ,-
(౧౦౭౯·) భయాఽభయస్థానవివేక-
(౧౦౮౦.) దయా,-
(౧౦౮౧·) అహింసాద్యాత్మగుణోపేతస్య,
(౧౦౮౨·) వర్ణాశ్రమోచితపరమపురుషారాధనవేష- [10]

(౧౦౭౪) ౩౮౫౨· (తత్త్వయాథాత్మ్య-)ఇతి.-ధర్మివిపర్యాసప్రకారవిపర్యాసవ్యావృత్త్యర్థౌ (తత్త్వయాథాత్మ్య) శబ్దౌ.-
౩౮౫౩. ప్రకారవిపర్యాసో రజఃకార్యః,-
౩౮౫౪. ధర్మివిపర్యాసస్తమఃకార్యః,-
౩౮౫౫. తదుభయరాహిత్యం వివక్షితమ్· (15)
(౧౦౭౫) ౩౮౫౬· (శమద-)మౌ అన్తఃకరణబాహ్యేన్ద్రియజయౌ.
(౧౦౭౬) ౩౮౫౭. (తపః)·-కృచ్ఛ్రాది·
(౧౦౭౭) ౩౮౫౮· (శౌచ)మ్-మానస-వాచిక-కాయికరూపేణ త్రివిధమ్.-
(౧౦౭౮) ౩౮౫౯.(క్షమా).-దుఃఖసహిష్ణుత్వమ్.
(౧౦౭౯) ౩౮౬౦· భగవదపచా[1]రభీరుత్వమ్- (భయ...స్థానవివేకః).
౩౮౬౧. తద్రక్షకత్వాధ్యవసాయాదినానిర్భయత్వమ్- (అభయస్థానవివేకః)·
(౧౦౮౦) ౩౮౬౨(దయా)- పరదుఃఖాసహిష్ణుత్వమ్·
(౧౦౮౧) ౩౮౬౩. (అహింసా).- పరదుఃఖాహేతుత్వమ్·-
(౧౦౮౨) ౩౮౬౪. "వర్ణాశ్రమాచారవతా"[1] ఇత్యాదివచనాభిప్రా (25) యేణ (పరమపురుషారాధనవేష-) ఇత్యుక్తమ్.

---

౧ ॥ వి - పు - ౩-౮-౯.

మూ — ౧-ర్వస్యాహర-౪-౫.

వ్యా— ౧ - రాజభీ - ౪ - ౫. రాదినాభీ - ౧౦.

(౧౦౮౩.) నిత్యనైమిత్తికకర్మోపసంహృతి నిషిద్ధపరిహారనిష్ఠస్య,-
(౧౦౮౪.) పరమపురుషచరణారవిన్దయుగళన్యస్తాత్మాత్మీయస్య,-
(౧౦౮౫.) తద్భక్తికారితానవరత-
(౧౦౮౬.) స్తుతి స్మృతి నమస్కృతి,- [5]
(౧౦౮౭.) యతన,-
(౧౦౮౮.) కీర్తన,-
(౧౦౮౯.) గుణ శ్రవణ వచన,
(౧౦౯౦.) ధ్యానార్చనప్రణామాదిప్రీతపరమకారుణిక పురుషోత్తమప్రసాదవిధ్వస్తస్వాన్తధ్వాన్తస్య, [10]

(౧౦౮౩) ౩౮౬౫. (ఉపసంహృతిః)- అనుష్ఠానమ్.
(౧౦౮౪) ౩౮౬౬. భగవతిన్యస్తభరత్వమాహ (పరమ-) ఇతి.
(౧౦౮౫) ౩౮౬౭. "తస్య భావం గతో భక్త్యా శాస్త్రాద్వేత్తి జనార్దనమ్"౧ ఇత్యాదివచనానుగుణ్యేన, శాస్త్రజ్ఞానాత్ప్రభృతి భక్తిసాపేక్షత్వాత్, (తద్భక్తికారితా-) ఇత్యుక్తమ్.
(౧౦౮౬) ౩౮౬౮. (స్తుతిః)- గుణకథనమ్.-నద్గికృత్యం వా.
(౧౦౮౭) ౩౮౬౯. (యతన)మ్- భగవద్ధ్యానాదికరణమ్.
(౧౦౮౮) ౩౮౭౦. (కీర్తన)మ్-భగవన్నామోచ్చారణమ్.
(౧౦౮౯) ౩౮౭౧. (వచన)మ్- పరేభ్యో భగవద్గుణానాం ప్రతిపాదనమ్.
(౧౦౯౦) ౩౮౭౨. (ధ్యాన) శబ్దేన,-ఆరమ్భణ²సంశీలనం వివక్షితమ్,- [20]
౩౮౭౩. సత్యర్థే,-
౩౮౭౪. అనుధ్యానోపాయ³త్వస్యోచ్యమానత్వాత్.-
౩౮౭౫. నను(అర్చనప్రణామా) దేరఙ్గికోటినివేశః ప్రాగుక్తః,
౩౮౭౬. (వర్ణాశ్రమధర్మేతి కర్తవ్యతాక పరమపురుషచరణయుగళధ్యానార్చన ప్రణామాదిః-) ఇతి.- (౪) [25]
౩౮౭౭. ఇహ కథమ్,-(అర్చనప్రణామా) దేరఙ్గత్వముచ్యతే?-

౧॥ భార - ఉ - శ - ౬౮-౫.

మూ——౧- అశిక్ష- ౧౬-న. ౨యిభారస్య-౧.

వ్యా——౧-నప్రభృ-౪-౫-౬. ౨. సర-౪-౫-౮న. ౩-త్వ-౩న.

(౧౯౧.) అనన్యప్రయోజనానవరతనిరతిశయ[1]ప్రియ-
(౧౯౨.) విశదతమప్రత్యక్షతాపన్నానుధ్యానరూపభక్త్యేక[2]లభ్యః;-

౩౮౭౮. [1]ఉచ్యతే;-
౩౮౭౯."యమాద్యంగానుష్ఠానాసిద్ధిక్రియమాణమ్(అర్చనా)దికమఙ్గమ్,-
౩౮౮౦. తతఃపశ్చాదనుష్ఠీయమానమఙ్గీఇతివిభాగః" ఇతి.
౩౮౮౧. (స్వాన్తధ్వాన్తమ్).- పాపమూలరజస్తమసీ.
(౧౯౧) ౩౮౮౨. విషయ[2]స్యప్రియత్వాదస్య(నిరతిశయప్రియ) త్వమ్.
(౧౯౨) ౩౮౮౩(అనుధ్యానరూపభక్త్యేకలభ్య):ఇతి.- ఏవంవి [3](ధ్యాను ధ్యానం)(భక్తి):,తయైవ(లభ్య)ఇత్యర్థః.- [10]
౩౮౮౪. యద్వా,-పూర్వమపి(ధ్యాన) శబ్దేనఅవిచ్ఛిన్న(స్మృతి)సన్తతిరూప(ధ్యాన)మేవోచ్యతే;- (౪)
౩౮౮౫.నత్వారమ్భణసంశీలనమ్.-
౩౮౮౬, పశ్చాత్ (అనుధ్యాన) శబ్దేన,దివ్యాత్మస్వరూపాను సన్ధాన రూపస్సమాధిరుచ్యతే. [15]
౩౮౮౭. సహిధ్యానసాధ్యః?
౩౮౮౮. "తస్యైవకల్పనాహీనంస్వరూపగ్రహణంహియత్ - మనసాధ్యాననిష్పాద్యంసమాధిస్సోఽభిధీయతే"[1] ఇతివచనాత్,
౩౮౮౯. ఉపేయవిరోధినిరాసకత్వంసమాధేరేవ; [20]
౩౮౯౦. (ధ్యాన) మపిసమాధివిరోధినిరాసకమ్,
౩౮౯౧. "యథాఽగ్నిరుద్ధతశిఖఃకక్షందహతిసానిలః- తథాచిత్తస్థితోవిష్ణుర్యోగినాంసర్వకిల్బిషమ్"[2]
౩౮౯౨. "మనసాధ్యాననిష్పాద్యమ్"[3] ఇత్యుక్తేః.

౧॥వి-పు-౬-౭-౯౨. ౨॥ వి-పు-౬-౭-౭౪. ౩॥ [25]

మూ—౧-ప్రియ-౧-౨-న. ౨లభ్యఇతి-౧.

వ్యా—౧-ఉచ్యతే-౧౦న. ౨-స్య-౨-౬న. ౩-అను-౪-౫-౬న.

(౧౦౯౩.) తదుక్తమ్-పరమగురుభిః భగవద్యామునాచార్యపాదైః[1],

(౧౦౯౪.) "ఉభయపరికర్మితస్వాన్తస్య ఐకాన్తికాత్యన్తికభక్తియోగలభ్యః"[1] ఇతి,

---

౩౮౯౩. "తద్రూపప్రత్యయే చైకా సన్తతిశ్చాన్యనిస్పృహా- [5]
తద్ధ్యానం ప్రథమైరఙ్గైః షడ్భిర్నిష్పాద్యతే నృప"[2] ఇతి.-

౩౮౯౪. "సేవేత యోగీ నిష్కామో యోగ్యతాం[1] స్వమనో నయన్",-[3]

౩౮౯౫. "యమనియమవిధూత[2]కల్మషాణామ్",-[4]

౩౮౯౬. "సదా తద్భావభావితః"[5] ఇతి ధారణాపర్యన్తానా [10]
[3]మఙ్గానాం ధ్యాననిష్పాదకత్వాత్,

౩౮౯౭. ధ్యానస్య సమాధినిష్పాదకత్వమేవేతి సమాధేరేవాఙ్గిత్వమ్;-

౩౮౯౮. ధ్యానస్యైవ ప్రాధాన్యం యతోఽచ్యతే,

౩౮౯౯. తత్ర, ధ్యానశబ్దేన సమాధిపర్యన్తధ్యానం వివక్షితమ్;- [15]

౩౯౦౦. సమాధినిష్ఠ[4]స్య వ్యుత్థానకాలే క్రియమాణ మర్చనాదిక మఙ్గకోటినివిష్టమ్,

౩౯౦౧. "మన్మనా భవ మద్భక్తో మద్యాజీ మాం నమస్కురు-
మామేవైష్యసి"[6] ఇత్యుక్త్యా, ప్రాప్తేరవ్యవహితోపాయత్వప్రతీతేః; [20]

౩౯౦౨. తేన, అనుష్ఠీయమానో వర్ణాశ్రమాదిధర్మస్త్వఙ్గమేవ;

౩౯౦౩. అతో యథోక్త ఏవార్థః [ఇతి.

(౧౦౯౩) ౩౯౦౪. అస్యార్థస్య సాంప్రదాయికత్వమాహ (తదుక్తమ్-)

౧॥ ఆత్మసి. ౨॥ వి-పు-౬-౭-౯౧. ౩॥ వి-పు-౬-౭-౩౬. ౪॥ వి-పు-౬-౭-౨౬.

౫॥ ౬। గీ-౯-౧౮-౬౫.

మూ—౧-చార్యైః-౧౨.

వ్యా—౧-గ్యతాస్వమనః. గ్యతాం స్వమనో-౪-౫-౬. గ్యతాంత్వస్య-౭. ౨కిల్బిషా-౩- ౩అఙ్గానాం-౧-౨-న. ౪-నమ్యుత్థా-౩-౪-౫-౬. నావిత్యూత్థా-౧౦. ౫త్యు క్తప్రా-౩. త్యుక్త్వాప్రా. ౪-౫-౬. త్యుక్త్వాప్రవృత్తేః-౭.

(౧౦౯౫.) "జ్ఞాన[1]యోగ-కర్మయోగసంస్కృతాన్తఃకరణస్య" ఇత్యర్థః-
(౧౦౯౬.) తథాచ శ్రుతిః-"విద్యాఞ్చావిద్యాఞ్చ యస్తద్వేదోభయం సహ-
అవిద్యయా మృత్యుం తీర్త్వా విద్యయాఽమృతమశ్నుతే"[1] ఇతి,
(౧౦౯౭.) అత్ర[అవిద్యా] శబ్దేన-విద్యేత[2]రత్, - వర్ణాశ్రమాచారాదిపూ
ర్వో[3]క్తం కర్మోచ్యతే;-
(౧౦౯౮.) [విద్యా]శబ్దే[4]న-భక్తిరూ[5]పాపన్నధ్యానముచ్యతే.-
(౧౦౯౯.) యథోక్తమ్;- "ఇయాజసోఽపిసుబహూన్ యజ్ఞాన్-
(౧౧౦౦) జ్ఞానవ్యపాశ్రయః।-
(౧౧౦౧.) బ్రహ్మవిద్యామధిష్ఠాయ తర్తుం మృత్యుమవిద్యయా"[2] ఇతి, [10]
(౧౧౦౨.) "తమేవం విద్వానమృత ఇహ భవతి- నాన్యః పన్థా అయనాయ
విద్య[6]తే"[3]
(౧౧౦౩.) "య ఏతద్విదురమృతాస్తే భవన్తి"[4]
(౧౧౦౪.) "బ్రహ్మవిదాప్నోతి పరమ్"[5]

(౧౦౯౫) ౩౯౦౫. ["ఉభయపరికర్మిత"]శబ్దం వ్యాచష్టే(జ్ఞాన-)ఇతి. [15]
(౧౦౯౬) ౩౯౦౬. ఉక్తార్థే ప్రమాణాని దర్శయన్, ప్రథమం కర్మానుగృహీత
త్వే ప్రమాణమాహ (తథాచ-) ఇతి.-
(౧౦౯౭) ౩౯౦౭. "అత్ర, కర్మవాచిపదం కిమ్?" ఇత్యత్రాహ(అత్ర-)ఇతి
(౧౦౯౯) ౩౯౦౮. అవిద్యాశబ్దస్య కర్మవాచిత్వే ప్రయోగం దర్శయతి (య
థోక్తమ్-) ఇతి. [20]
(౧౧౦౦) ౩౯౦౯. ["జ్ఞానవ్యపాశ్రయః"]-శాస్త్రజన్యజ్ఞానవాన్.
(౧౧౦౧) ౩౯౧౦. ["బ్రహ్మవిద్యామధిష్ఠాయ"] వివేకజం జ్ఞానమ్-అవల
మ్బ్య- ఉద్దిశ్యేత్యర్థః.
(౧౧౦౨) ౩౯౧౧. "నహి వివేకజజ్ఞానస్య ప్రేర్యత్వముపపద్యతే?
౩౯౧౨. భక్తేరుపాయత్వం కథమ్"? ఇతి శఙ్కాయాముపా [25]
యవిధాయివాక్యైకకణ్ఠ్యేన యోజయతి (తమే
వ-)ఇతి.

౧॥ ఈశా-ఉ-౧౧. ౨॥వి-పు-౬-౬-౧౨. ౩॥తై-పు-౧౭. ౪॥తై-ఉ-నా-౧-౧౦-

౫॥తై-ఉ-ఆ-౧-౧.

మూ-౧-యోగ-౧-౨-న. ౨-రత్వాద్వా-౯. ౩ క్తకర్మ-౧-౨-౮. ౪-సబ్ద-
౧-౧౨. ౫-ఆపన్న-౨-న. న్నంజ్ఞానము-౧-౧౦. ౬-తేఇతి-౪-౫.

(౧౧౦౫.) "[1]బ్రహ్మవేద బ్రహ్మైవభవతి"[1] ఇత్యాది,-

(౧౧౦౬.) [వేదన] శబ్దేనధ్యానమేవాఽభిహితమ్,-
"నిదిధ్యాసితవ్య"[2] ఇత్యాదినైకార్థ్యాత్.-

(౧౧౦౭.) తదేవధ్యానంపునరపివిశినష్టి- [5]

(౧౧౦౮.) "నాయమాత్మా ప్రవచనేనలభ్యః న మేధయానబహునాశ్రుతేన యమేవైషవృణుతే తేనలభ్యస్తస్యైషఆత్మావివృణుతే తనూంస్వామ్"[3] ఇతి,-

(౧౧౦౯.) భక్తిరూపాపన్నానుధ్యానేనైవలభ్యతే, న కేవలవేదనమాత్రేణ-

(౧౧౧౦.) [న మేధయా]ఇతి కేవలస్యనిషిద్ధత్వాత్.- [ధ్యానాదిస్థః,-

(౧౧౧౧.) ఏతదుక్తంభవతి, "మోక్షముముక్షుః వేదాన్తవిహిత వేదనరూప

(౧౧౧౨.) యదాతస్యనిస్మిన్నేవానుధ్యానేఽనవధికాతిశయాప్రీతిర్జాయతే తదైవ తేనలభ్యతేపరమపురుషః," ఇతి -

---

(౧౧౦౭) ౩౯౧౩. ("ధ్యానం)విధేయమస్తు,? తత్కథంభక్తిరుపాయిత్వే," ఇత్యత్రాహ(తదేవ)ఇతి. [15]

(౧౧౦౮) ౩౯౧౪. ["నాయమాత్మా"] ఇతివాక్యేన ఫలితమర్థమాహ (భక్తి-)ఇతి.

(౧౧౧౦) ౩౯౧౫. (కేవలస్యని) షేధకశబ్దఃకః? ఇత్యత్రాహ (నమేధయా)ఇతి.-

(౧౧౧౧) ౩౯౧౬. "(న మేధయా-) ఇత్యుక్తే (కేవలస్య) నిషేధ ఇతి కథమవగమ్యతే?,

౩౯౧౭. భక్తివాచిశబ్దస్యనప్రతీయతే,-

౩౯౧౮. భక్తేర్ధ్యానవిశేషత్వంవాకథమ్," ఇతి శఙ్కాయామాహ(ఏతదుక్తమ్-) ఇతి.

(౧౧౧౨) ౩౯౧౯. "ఉపాసనాదివిధాయివాక్యావిరోధాయ, కేవలశ్రవణాదినిషేధ ఇత్యవగమ్యతే" ఇత్యభిప్రాయేణ (వేదాన్తవిహిత-) ఇత్యుక్తమ్.

౩౯౨౦. (యదాతస్య-)ఇతి.-

౧॥ము-ఉ-౩-౨-౯. ౨॥బృ-ఉ-౬-౫-౬. ౩॥ము-ఉ-౩-౨-౩.

మూ—౧-సయోహవైతత్పరంబ్రహ్మ- ౧౦ం పరం వేదబ్ర- ౧౨. ౨-విధీయతే-౧. ౧౦. ౩త్యనేనైకా-౧.

(౧౧౧౩.) యథోక్తంభగవతా-"పురుషస్సపరఃపార్థభక్త్యాలభ్యస్త్వనన్య
(౧౧౧౪.) "భక్త్యాత్వనన్యయాశక్యఅహమేవంవిధోర్జున [యా"౧-
జ్ఞాతుంద్రష్టుంచతత్త్వేనప్రవేష్టుంచపరన్తప"-౨
(౧౧౧౫.) "భక్త్యామామభిజానాతియావాన్యశ్చాస్మితత్త్వతః- [5]
తతోమాంతత్త్వతోజ్ఞాత్వావిశతే తదనన్తరమ్"౩ఇతి,-
(౧౧౧౬.)["తదనన్తరం"]["మాం"]["తతః"]ఏవభక్తేః["విశతే"]ఇత్యర్థః.-

౩౯౨౧. ధ్యేయస్యనిరతిశయప్రియత్వాద్ధ్యానేప్రీతిః,
౩౯౨౨. ధ్యానదశాయాంప్రీతిఃధ్యానస్యప్రీతిరూపత్వముక్తమ్
భవతి. [10]
(౧౧౧౩) ౩౯౨౩. ఏవంవరణీయత్వహేతుర్గుణఉక్తః.
౩౯౨౪. తత్రప్రమాణమాహ (యథోక్తమ్-) ఇతి.
(౧౧౧౬) ౩౯౨౫. ("భక్త్యామామభి జానాతి") ఇత్యాదిశ్లోకే, "భక్తి
సాధ్యంజ్ఞానాన్తతరమపవర్గోపాయః" ఇతిశఙ్కామా
భూదితితద్వ్యాచష్టే(తదనన్తరమ్-)ఇతి. [15]
(౧౧౧౫) ౩౯౨౬. ["భక్త్యా"-]ఇతి పరభక్తిరుచ్యతే,
౩౯౨౭. "మద్భక్తింలభతేపరామ్"ఇతిప్రకృతత్వాత్.
౩౯౨౮. ["అభిజానాతి"] ఇతిపరజ్ఞానముచ్యతే.
౩౯౨౯. ["యః"] ఇతిధర్మిస్వరూపమ్.
౩౯౩౦. ["యావాన్"] ఇతిగుణవిభూత్యాదివివక్షితమ్. [20]
౩౯౩౧. ("తతః") ఇతిపరమభక్తిరుచ్యతే.-
౩౯౩౨. సాక్షాత్కారాభినివేశః,-పరభక్తిః,
౩౯౩౩. సాక్షాత్కారః,-పరజ్ఞానమ్.-
౩౯౩౪. పశ్చాదనుభవాభినివేశః,-పరమభక్తిః.-
౩౯౩౫. నచ("తతః")ఇతిసాక్షాత్కారపరామర్శః, [25]
౩౯౩౬. ["ప్రవేష్టుమ్-భక్త్యా-శక్యః"] ఇతిపూర్వోదాహృత
వచనైకార్థ్యాత్
౩౯౩౭. ["విశతే"]ఇతిప్రకృతిబన్ధవినిర్ముక్తస్యానుభవఉచ్యతే.

౧॥గీ-ఉ-౮-౨౩. ౨॥గీ-ఉ-౧౧-౫౪. ౩॥గీ-ఉ-౧౮-౫౩.

(౧౧౧౭.) భక్తిరపి నిరతిశయప్రియాఽనన్యప్రయోజన-

(౧౧౧౮.) [1]స్వేతరవైతృష్ణ్యావహజ్ఞానవిశేషఏవేతి,-

(౧౧౧౯.) తదుక్తమేవ,- [2]*తేనపరేణాత్మనావరణీయోభవ[3]తీతి "తేనల[4]భ్యతే"ఇతిశ్రుత్యర్థః. [5]

(౧౧౨౦.) ఏవంవిధ-

(౧౧౨౧.) పరభక్తిరూపజ్ఞానవిశేషస్యఉత్పాదకః,

(౧౧౨౨.) పూర్వోక్తాహరహరుపచీయమానజ్ఞానపూర్వకకర్మానుగృహీతభక్తియోగఏవ.-

(౧౧౧౭) ౩౯౩౮. (భక్తిరపి-)ఇతి.- [10]

౩౯౩౯. (నిరతిశయప్రియ)త్వాత్)అనన్యప్రయోజన) త్వమ్,- అనేన, ఐశ్వర్యార్థభక్తియోగోవ్యావృత్తః.

(౧౧౧౮) ౩౯౪౦. (స్వేతరవైతృష్ణ్యావహ-)ఇతి.-

౩౯౪౧. "భక్తేఃప్రియతమత్వాతిశయాత్,-భగవత్ప్రాప్త్యావపినైరపేక్ష్యంభవతి" ఇత్యర్థః. [15]

(౧౧౧౯) ౩౯౪౨. ఉదాహృతశ్రుత్యర్థముపసంహరతి[1](తదుక్తమేవ-) ఇతి.

(౧౧౨౦) ౩౯౪౩. (ఏవంవిధ-) ఇతి.

(౧౧౨౧) ౩౯౪౪. (పరభక్తిరూపజ్ఞానవిశేషస్య-)ఇతి.-

౩౯౪౫. "పరజ్ఞానాత్పూర్వభావినీపరభ[2]క్తిర్నవివక్షితా, పరమభక్తిరేవాభిప్రేతా;- [20]

౩౯౪౬. (జ్ఞానపూర్వకకర్మానుగృహీతః)(అహరహ) రభ్యస్యమానో(భక్తియోగః)పరమభక్తే(రుత్పాదకః)"ఇత్యర్థః;-

౩౯౪౭. (అహరహ)[3]రభ్యస్యమానఏవ(భక్తియోగః)పరమభక్తిదశాపన్నస్స్యాదిత్యర్థః.-

---

మూ - ౧ - సకలేతర - ౧ - ౧౦ - ౧౨. ౨. తేన - ౮ న- తేనపరమాత్మనా- ౨. ౩ - ఇతి - ౩ న, ౪–లభ్యఇ-౧-౨-౧౦.

వ్యా - ౧-ఇతితదుక్త ౧-౨. ౨ క్తిరవి - ౩ - ౪ - ౬. ౩ రారభ్యమా - ౧.

(౧౧౨౩.) యథోక్తం భగవతా పరాశరేణ,

(౧౧౨౪.) "వర్ణాశ్రమాచారవతా పురుషేణ పరః పుమాన్ - విష్ణురారాధ్య తే పన్థా నాన్యస్తత్తోషకారకః"[1] ఇతి.

(౧౧౨౫.) నిఖిలజగదుద్ధారణాయ అవనితలే వతీర్ణః పరబ్రహ్మభూతః పురుషోత్తమః స్వయమేవైతదుక్తవాన్,

(౧౧౨౬.) "స్వ[1]కర్మనిరతస్సిద్ధిం యథా విన్దతి[2] తచ్ఛృణు-
యతః ప్రవృత్తిర్భూతానాం యేన సర్వమిదం తతమ్॥
స్వకర్మణా తమభ్యర్చ్య సిద్ధిం విన్దతి మానవః"[2] [3] ఇతి.-

(౧౧౨౭.) యథో[4]దితక్రమ పరిణతభ[5]క్త్యేకలభ్య ఏవ.- [10]

౩౯౪౮. ప్రీతిరూపధ్యానేన,

౩౯౪౯. నిరతిశయానన్దరూపదివ్యాత్మస్వరూపానుసన్ధానం నిరతిశయప్రియం సిద్ధ్యతి; [తి,-

౩౯౫౦. తదేవ సాక్షాత్కా- [1]రరూపమనుభవాభినివేశం జనయ

౩౯౫౧. సోభినివేశః పరమభక్తిరితియావత్. [15]

(౧౧౨౩) ౩౯౫౨. కర్మానుగృహీతత్వే ప్రమాణమాహ (యథోక్తమ్-) ఇతి

(౧౧౨౪) ౩౯౫౩. (తత్తోషకారకః)-ఇత్యనేన, భగవత్తోష హేతుభూత జ్ఞానాజ్ఞత్వం సిద్ధమ్.

(౧౧౨౫) ౩౯౫౪. భగవద్వచనం దర్శయన్, [2]తదాప్త్యతిశయమాహ (నిఖిల-) ఇతి. [20]

(౧౧౨౭) ౩౯౫౫. ["స్వకర్మణా... సిద్ధిం విన్ద[3]తి"] చేత్ కథం భక్తేరుపాయత్వమిత్యత్రాహ (యథోదిత-) ఇతి.-

౩౯౫౬. యథోక్తకర్మానుగృహీత (క్రమపరిణతభక్త్యైకలభ్య) ఇత్యర్థః.

౧॥ వి - పు - ౩ - ౮ - ౯. ౨॥ గీ - ఉ - ౧౮-౪౫. (25)

మూ - ౧ - ధర్మని - ౧. ౨ - తత్క్షణం - ౮. ౩ - ఇతి - ౮ న. ౪ దితకర్మప ౨ - ౪ - ౫. ౫ - విక - ౧౨ న. ఏవేతి - ౧౦.

వ్యా - ౧ - రానురూప - ౩. ౨ తస్యాతి - ౮. ౩ తీతిచే - ౯.

(౧౧౨౮.) ¹బోధాయన-టఙ్క-ద్రమిడ-గుహదేవ-కపర్ది - భారుచి - ప్రభృ ²త్యవిగీత-

(౧౧౨౯.) శిష్టపరిగృహీతపురాతన³వేదవేదాన్తవ్యాఖ్యానసు⁴వ్యక్తార్థశ్రుతినికరదర్శితోఽయం పన్థాః. (5)

(౧౧౩౦.) అనేన, చార్వాక-శాక్య-

(౧౧౩౧.) ఔలూక్య-అక్షపాద-క్షపణ-కపిల-

(౧౧౩౨.) పతఞ్జలిమతానుసారిణో వేదబాహ్యాః వేదావలమ్బికుదృష్టిభిస్సహ నిరస్తాః.

(౧౧౨౮) ౩౯౫౭. *పూర్వము పేయస్వరూపనిష్కర్షే, స్వోక్తప్రకారస్య ¹వి(శిష్టపరిగృహీత)²వ్యాఖ్యానమూలత్వముక్తమ్;-

౩౯౫౮. ఇదానీం తదపి విశదయన్, ఉపాసనస్వరూపస్య (యథోదిత) ప్రకారస్య తన్మూలత్వమాహ (బోధాయన-) ఇతి.-

౩౯౫౯. టఙ్కః, బ్రహ్మనన్దీ.

(౧౧౨౯) ౩౯౬౦. (శిష్టపరిగృహీత) శబ్దః, ³(అర్థ) విశేషణమ్. (15)

(౧౧౩౦) ౩౯౬౧. "ఉక్తార్థవిరుద్ధముపాయోపేయస్వరూపం వర్ణయన్తో వాదినః,-తర్కానుగృహీతశ్రుతివిరోధాదేవ నిరస్తాః",- ఇత్యాహ (అనేన-) ఇతి

(౧౧౩౧) ౩౯౬౨. (ఔలూక్యాః)- కణాదః.

(౧౧౩౨) ౩౯౬౩. (పతఞ్జలిమత)మ్ హైరణ్యగర్భమ్. (20)

౩౯౬౪. (అక్షపాదా)దీనాం వేదప్రామాణ్యాభ్యుపగమేఽపి, వేదవిరుద్ధార్థానాం కుతర్కమూలానామభ్యుపగమాత్, వేదస్య పౌరుషేయత్వాభ్యుపగమాచ్చ;

౩౯౬౫. త(న్మతానుసారి)ణాం (బాహ్య) సామ్యాద్బాహ్యత్వోక్తిః. (25)

మూ - ౧ - భగవద్బోధా - ౧ - ౯ - ౧౦ - ౧౨. ౨ త్యవిత: - ౮. త్యవిగానశి-౧ - ౯. ౩ వేద - ౮-౯-౧౨ న. ౪ అర్థ-౧ న. స్పష్టార్థ - ౮. *(౧౦౫౧-౧౦౯౪)

వ్యా - ౧ - వి - ౮-౯ - న. ౨-శబ్దాన్వి - ౩. ౩ - వ్యాఖ్యానవి - ౩.

(౧౧౩౩.) వేదావలమ్బినామపియ [1] థావస్థితవస్తువిపర్యస్తదృశాంబాహ్య [2]సామ్యంమనునైవోక్తమ్,

(౧౧౩౪.) "యా వేదబాహ్యాస్స్మృతయఃయాశ్చ కాశ్చకుదృష్టయః-
సర్వాస్తానిష్ఫలాఃప్రేత్యతమోనిష్ఠాహితాస్స్మృతాః" [1]ఇతి.-

(౧౧౩౫.) "రజస్తమోభ్యామస్పృష్టం ఉత్తమంసత్త్వ[3]మేవయేషాంస్వాభావికోగుణః,

---

(౧౧౩౩) ౩౯౬౬. "వేదావలమ్బికుదృష్టీనాంనిరాసోబాహ్యానామివనోపపద్యతే,

౩౯౬౭. వేదావలమ్బినాం[1](వైదికరుచి)త్వమూలసత్త్వగుణోద్రేకాత్"ఇత్యత్రాహ (వేదావలమ్బినామపి-)ఇతి-

౩౯౬౮. "ఉత్పద్యన్తేచ్యవన్తేచయాన్యతోన్యానికానిచిత్-
తాన్యర్వాక్కాలికతయా నిష్ఫలాన్యనృతానిచ" [2]
ఇతిశ్లోకేనబాహ్యానిరస్తాః,

౩౯౬౯. "అర్వాక్కాలికతయా" ఇత్యనేన, దోషమూల (15) త్వంసూచితమ్.-

౩౯౭౦. "నిష్ఫలాని" [2]తదర్థానుష్ఠానేష్వునైష్ఫల్యమ్.

౩౯౭౧. (అనృతాని) తత్త్వస్థితే(రనృత)త్వమ్.

౩౯౭౨. ఏవమ్, పూర్వశ్లో[3]కేబాహ్యానాం నిరస్తత్వాత్,

౩౯౭౩. ["యా వేదబాహ్యాః"] ఇత్యాదిశ్లోకేకుదృష్టీనాం(20) బాహ్యసామ్యమేవవివక్షితమ్" ఇత్యభిప్రాయః.

(౧౧౩౫) ౩౯౭౪. కుదృష్టీనామపి(వైదికరుచి) త్వమూలసత్త్వగుణోద్రేకాత్తన్నిరాసానుపపత్తిశఙ్కాంపరిహరన్, ఫలితార్థమాహ(రజ) ఇతి-

---

౧॥ మ - స్మృ - ౧౨ - ౯౫. ౨॥మ-స్మృ-౧౨-౯౬. (25)

మూ - ౧ - థోపస్థి - ౮. ౨ - సమత్వమ్మ - ౧. సామ్యమ్మహర్షిణో - ౮. ౩మేవవిపాం - ౯.

వ్యా - ౧ - వైదికరు - ౯.౨ ధర్మాను - ౯. నుష్ఠానేనై - ౧ - ౨ - ౩. ౩ - శే షకా - ౩ - ౪ - ౫

(౧౧౩౬.) తేషామేవ వేదైకరుచిః వేదార్థయాథాత్మ్యావబోధశ్చ" ఇత్యర్థః·
(౧౧౩౭.) యథోక్తంమాత్స్యే,
(౧౧౩౮.) "సఙ్కీర్ణాస్సాత్త్వికాశ్చైవ రాజసాస్తామసాస్తథా"[౧] ఇతి·

౩౯౭౫. "[రజస్తమోభ్యామస్పృష్టం'] ['తమోనిష్ఠాహి తాస్స్మృతాః'] ఇత్యత్ర,[తమ]శ్శబ్దః, రజసోప్యుపలక్షణార్థః,శుద్ధసత్త్వవ్యతిరిక్తత్వాత్," ఇత్యభిప్రాయేణ (రజస్తమోభ్యామ్-) ఇత్యుక్తమ్·

౩౯౭౬. (స్వాభావిక) ఇత్యనేన, సత్త్వగుణస్యస్థాయిత్వం వివక్షితమ్, [10]

౩౯౭౭. అనేన,క్వచిత్ప్రమాదతో వ్యావృత్తిః.

(౧౧౩౬) ౩౯౭౮. (తేషామేవ వేదైకరుచిర్వేదార్థ యాథాత్మ్యావబోధశ్చ-)ఇతి·-

౩౯౭౯. "వేదావలమ్బికుదృష్టీనాం(వేదైకరుచి) త్వమూలసత్త్వగుణసద్భావేపి, [15]

౩౯౮౦. తదర్థయాథాత్మ్యానవబోధహేతుభూతరజస్తమస్సంభవాత్ తేనిరసనీయాః" ఇత్యర్థః.

౩౯౮౧. "బాహ్యానామపి మన్త్రజపధ్యానాదిషు దృష్టఫలత్వాత్తదనుష్ఠానస్య నైష్ఫల్యమ్" ఇతిశఙ్కా-వ్యావృత్త్యర్థం("ప్రేత్య") పదమ్· [20]

(౧౧౩౭) ౩౯౮౨. శుద్ధసత్త్వవ్యతిరిక్తానామప్రామాణ్య హేతుత్వమభిప్రేత్యమాత్స్యవచనం దర్శయతి(యథోక్తమ్-) ఇతి·

(౧౧౩౮) ౩౯౮౩. (సఙ్కీర్ణాః)ఇత్యాదివచనేప్రమాణాప్రమాణవిభాగకథనాభావేపి,

౩౯౮౪. సాత్త్వికాదివిభాగకథనస్యప్రయోజనాన్తరాభావాత్ప్రామాణ్యాప్రామాణ్యనిర్ణయ ఏవప్రయోజనమ్" ఇత్యభిప్రాయః.

౧॥ మూ-పు-

వ్యా - ౧ - ద్వత్వా౦వ్యా - ౩ - ౪ - ౫ - ౬. దీకతావ్యా - ౯. ౨ - హ్యాదీనా
మ - ౩. ౩ నేనప్రమా - ౩ - ౪ - ౫. [30]

(౧౧౩౯.) [1]కేచిద్బ్రహ్మకల్పాః సఙ్కీర్ణాః,
(౧౧౪౦.) కేచిత్-సత్త్వప్రాయాః,
(౧౧౪౧) కేచిత్-రజఃప్రాయాః,
(౧౧౪౨. కేచిత్తమఃప్రాయాః, ఇతి కల్ప[2]విభాగముక్త్వా, [5]
(౧౧౪౩.) సత్త్వరజస్తమోమయానాం తత్త్వానాం మాహాత్మ్యవర్ణన[3]ఞ్చ, తత్తత్కల్ప[4]ప్రోక్త పురాణేషు సత్త్వాదిగుణమయేన బ్రహ్మణా క్రియత ఇతి చోక్తమ్-
(౧౧౪౪.) ‘‘యస్మిన్ కల్పే తు యత్ప్రోక్తం పురాణం బ్రహ్మణా పురా- తస్య తస్య తు మాహాత్మ్యం తత్స్వరూపేణ వర్ణ్యతే’’[౧] ఇతి. [10]

(౧౧౩౯) ౩౯౮౫. ఉదాహృతశ్లోకం వ్యాచష్టే (కేచిత్-) ఇతి.-
౩౯౮౬. (‘‘సంకీర్ణా’’) దిశబ్దానాం పి శేష్యాః-(బ్రహ్మకల్పాః),- ‘‘యస్మిన్కల్పే తు’’ ఇత్యుక్తేరితి భావః.
౩౯౮౭. కల్పానాం రజఃప్రభృతిగుణప్రాచుర్యమ్, తస్మిన్కల్పే బ్రహ్మణస్తమోగుణప్రాచుర్యాత్. [15]
(౧౧౪౩) ౩౯౮౮. [‘‘యస్మిన్కల్పే’’][౧] ఇత్యాదేరుదాహరిష్యమాణస్యార్థమాహ (సత్త్వరజస్తమో మయానాం తత్త్వానామ్-) ఇతి.-
౩౯౮౯. [1]దైవతానామిత్యర్థః.
(౧౧౪౪) ౩౯౯౦. [‘‘యస్మిన్’’] ఇతి [‘‘యస్మిన్కల్పే’’] [‘‘యత్’’]- [‘‘పురాణం.’’] [‘‘బ్రహ్మణా’’] [‘‘ఉక్తమ్’’],
౩౯౯౧. తస్మిన్కల్పే తత్పురాణ ఇత్యధ్యాహారః.-
౩౯౯౨. [‘‘తస్య తస్య’’] ఇతి న [కల్ప] పరశ్శబ్దః, న హి బ్రహ్మణో దివసానాం మాహాత్మ్యం పురాణేషు వర్ణ్యతే,

---

౧॥ మా - పు - [25]

• మూ - ౧ - ఆయమర్థః కేచి - ౧౨. ౨ భేదము - ౧. విభాగాదు - ౪ - ౫.౩ - చ - ౧౨ న. ౪ - ప్ర - ౧ - ౮ న.

వ్యా - ౧ - తత్త్వానామితిదై - ౧.

(౧౧౪౫.) విశేషతశ్చోక్తమ్,

(౧౧౪౬.) "అగ్నేశ్శివస్యమాహాత్మ్యన్తామసేషుప్రకీర్త్యతే-
రాజసేషుచమాహాత్మ్యమధికంబ్రహ్మణోవిదుః",-

(౧౧౪౭.) "సాత్త్వికేష్వథకల్పేషుమాహాత్మ్యమధికంహరేః-
తేష్వేవయోగసంసిద్ధాగమిష్యన్తిపరాంగతిమ్",-

(౧౧౪౮.) "సంకీర్ణేషుసరస్వత్యాఃపితౄణామ్"[1]ఇత్యాది.

౩౯౯౩. ["అగ్నేశ్శివస్య"] ఇతిదేవతావిశేషవర్ణనపరత్వాస్యవ
క్ష్యమాణత్వాచ్చ;-

౩౯౯౪. ["తస్యతస్య"] ఇతిపదమ్,తత్తద్దేవతావిశేషపరమ్,

౩౯౯౫. అతః, తస్మిన్-ల్పేతస్మిన్పురాణే తత్తద్గుణప్రచురస్య
తస్యతస్యదైవతస్యమాహాత్మ్యంవర్ణ్యతఇత్యర్థః.-

౩౯౯౬. యద్వా:- కల్పమాహాత్మ్య ప్రతిపాదనంనామ, తత్త
[2]త్కాలానుగుణదేవతామాహాత్మ్యప్రతిపాదనమ్,

౩౯౯౭. యథాపురవర్ణనంనామ, పురస్థపురుష గుణవర్ణనమ్,

౩౯౯౮. యథాచ[3]వనవర్ణనంనామ, తదసాధారణవృక్షాదివర్ణ
నమ్.

(౧౧౪౫) ౩౯౯౯. కిందైవతంకింగుణకమిత్యత్రాహ(విశేషతశ్చ-) ఇతి.-

౪౦౦౦ జగత్స్రష్టురీశ్వరస్య బ్రహ్మణోగుణ[4]వత్త్వంనసమ్భవతి,-

౪౦౦౧. గుణవిభాగకథనస్యకింప్రయోజనమ్? [20]

౪౦౦౨. "సఙ్కీర్ణాస్సాత్త్వికాశ్చ" ఇత్యాదివచనమ్- కిద్గుణ,
కేనబ్రహ్మణాప్యోక్తమ్?.

౧॥ మా - పు - ౫౩ - ౭౪.

మూ - ౧ - షుచక - ౧౦- ౧౨. ౨ పితౄణాం - ౧౦ - ౧౨ న. పితౄణాఞ్చని
గద్యతే - ౧.

వ్యా - ౧ - స్యేత్యాదిదే - ౩. ౨ త్కాల్పాను - ౧ - ౯. ౩ వర్ణావ - ౩-౬-౮-
౯. ౪-వశ్యత్వంన-౨-౩-౮-౯. ౫-శ్చైవేత్యాదివ-౨-౮-౯.

(౧౧౪౯.) ఏతదుక్తంభవతి,-ఆదిక్షేత్రజ్ఞత్వాత్ బ్రహ్మణస్తస్యాపి కేషుచిదహస్సు సత్త్వముద్రిక్తమ్, కేషుచిద్రజః, కేషుచిత్తమః,-

(౧౧౫౦.) యథోక్తంభగవతా "నతదస్తిపృథివ్యాంవాదివిదేవేషువాపునః సత్త్వంప్రకృతిజైర్ముక్తంయదేభిస్స్యాత్త్రిభిర్గుణైః" [1] ఇతి-

(౧౧౫౧.) "యోబ్రహ్మాణంవిదధాతిపూర్వంయోవై వేదాంశ్చప్రహిణోతి తస్మై" [2] ఇతిశ్రుతేః,

(౧౧౫౨.) బ్రహ్మణోపిసృజ్యత్వేనశాస్త్రవశ్యత్వేనచ క్షేత్రజ్ఞత్వంగమ్యతే,

(౧౧౫౩.) సత్త్వప్రాయేష్వహస్సుతదితరేషుచ యానిపురాణానిబ్రహ్మణాప్రోక్తాని, [10]

(౧౧౫౪.) తేషాంపరస్పరవిరోధేసతిసాత్త్వికాహఃప్రోక్తంపురాణమేవయథార్థమ్,

(౧౧౫౫.) తద్విరోధ్యన్యదయథార్థమ్ఇతి,-

(౧౧౪౯) ౪౦౦౩. *"భూయసాంబలీయస్త్వ" [3] న్యాయాదిదంవచనంబహుభిఃపురాణైర్బాధ్యమ్" ఇతి శఙ్కాయామాహ (ఏతదుక్తమ్-)ఇతి.

(౧౧౫౧) ౪౦౦౪. బ్రహ్మణఃక్షేత్రజ్ఞత్వంకథమిత్యత్రాహ ["యోబ్రహ్మాణమ్-"] ఇతి.

(౧౧౫౨) ౪౦౦౫. (సృజ్య [2] త్వేన).- ఐచ్ఛత్వశ్రవణాదపహతపాప్మత్వాదిశ్రవణరూపాపవాదరహితజన్మవత్త్వేనేతిభావః. [20]

౪౦౦౬. (శాస్త్రవశ్యత్వేన)శాస్త్రప్రదానంహితత్ప్రేప్సేత్యతిభావః.

(౧౧౫౩) ౪౦౦౭. తతఃకిమ్?ఇత్యత్రాహ (సత్త్వ-)ఇతి.

(౧౧౫౪) ౪౦౦౮. భూయసాంబలీయస్త్వ [3] నయంపరిహరతి(తేషామ్)ఇతి.-

౧॥ గీ-ఉ-౧౮-౪౦. ౨॥ శ్వే-ఉ-౬-౩౫. ౩॥

మూ-౧-ఇతి-౮-౧౦ స.

వ్యా-౧-భవతీతి-౪-౫-౯. ౨త్వేనేతి౬-౪-౫-౬. త్వేనశాస్త్రవశ్యత్వశ్ర - ౮-౯. ౩-న్యాయంపరి-౩.

(౧౧౫౬.) పురాణనిర్ణయా[1]యైవేదమ్,-

(౧౧౫౭.) సత్త్వనిష్ఠేనబ్రహ్మణాభిహితమితివిజ్ఞాయతే ఇతి.

౪౦౦౯. "నైతద్వచనవిరోధాత్తేషాం బాధః.

౪౦౧౦. కింతుపరస్పరవిరోధాత్, [illegible]

౪౦౧౧. కృత్స్నపురాణానామర్థ[1]నిర్ణాయకత్వే[illegible]హేసతి,

౪౦౧౨. తాని- కిమ్,- కాత్స్న్యేనైవనత్యాజ్యాని.

ఉత,-కానిచిత్స్వీకార్యాణి[1]ఇత్యపేక్షాయామ్,

౪౦౧౩. [2]సత్త్వాదిమూలత్వలక్షణవైషమ్యపరమ్ఇదంవచనమ్;-

౪౦౧౪. అతోన*భూయసాంబలీయస్త్వయా[2]న్యబాధః" ఇత్య[ర్థః

(౧౧౫౬.) ౪౦౧౫. ప్రయోజనమాహ(పురాణ-)ఇతి.

(౧౧౫౭.) ౪౦౧౬. కిఙ్గుణకేనోక్తమిత్యత్రాహ (సత్త్వనిష్ఠేన)ఇతి.-

౪౦౧౭. "స్వతఃప్రమాణత్వాత్,అపవాదకవచనాన్తరాదర్శనాత్.

౪౦౧౮. 'మోహాఖిలవా*అస్య'-[3]ఇత్యాదిమైత్రాయణీయ[15]శ్రుత్యా, తత్తద్గుణకత్వేనాభిమతస్యతత్తద్దేవతావిశేషస్య ప్రతిపాదకానాంప్రబన్ధానామ్,

౪౦౧౯. తత్తద్గుణమూల [4]త్వస్యోచితత్వరూపేణ వస్తుసామర్థ్యేనస్వతస్సిద్ధస్యప్రామాణ్యస్యస్థిరీకరణాచ్చ,-

౪౦౨౦. [5]ప్రామాణ్యహేతుభూతరజస్తమోభిభవనిరాసకసత్త్వమూలత్వంసిద్ధమ్:"ఇతిభావః.

౧॥*పూమీ-౩-౩-౧౦.౨॥మైత్రా-ఉ. ౫-ప్ర-౨. * ఖిలవావాస్యఇతిముద్రితకోశపాఠః.

మూ - ౧ - పివ - ౯ న. ౨ - ఇతి - ౪ - ౫ - న.

వ్యా - ౧ - నిర్ణాయ - ౧ - ౩. ౨ - ఆది - ౪ - ౫ న, ౩ - ణకత్వా - ౯. ౪- త్వ - ౪ - ౫ న. స్వ - ౧౦ న. ౫ - అప్రామా - ౩ - ౪ - ౫. [25]

(౧౧౫౮.) సత్త్వాదీనాంకార్యంచభగవతైవోక్తమ్:-

(౧౧౫౯.) "సత్త్వాత్ సంజాయతేజ్ఞానంరజసోలోభఏవచ ।
ప్రమాదమోహౌతమసస్సంభవతోజ్ఞానమేవచ"౧-

(౧౧౬౦.) "ప్రవృత్తించనివృత్తించ కార్యాకార్యేభయాభయే- [5]
[1]బన్ధమ్మోక్షంచయావేత్తిబుద్ధిస్సాపార్థసాత్త్వికీ॥

(౧౧౬౧.) యయాధర్మమధర్మంచ కార్యంచాకార్యమేవచ-
అయథావత్ ప్రజానాతిబుద్ధిస్సాపార్థరాజసీ॥

(౧౧౬౨.) అధర్మంధర్మమితియామన్యతేతమసావృతా-
సర్వార్థాన్ విపరీతాంశ్చబుద్ధిస్సాపార్థతామసీ"౨ఇతి- [10]

(౧౧౬౩.) సర్వాన్పురాణార్థాన్ బ్రహ్మణస్సకాశాదధిగమ్యైవసర్వాణి పురాణానిపురాణకారాశ్చక్రుః-

(౧౧౬౪.) యథోక్తమ్, "కథయామియథాపూర్వందక్షాద్యైర్మునిసత్తమైః-
పృష్టఃప్రోవాచభగవాన్ అబ్జయోనిఃపితామహః", ౩ఇతి.

(౧౧౬౫.) అపౌరుషేయేషువేదవాక్యేషుపరస్పరవిరుద్ధేషుకథమితిచేత్;

(౧౧౫౮.) ౪౦౨౧. సాత్త్వికాదివిభాగోఽస్తు,తత్రకస్యప్రామాణ్యం[1]కస్యాప్రామాణ్యమ్ ? ఇత్యత్రాహ(సత్త్వాదీనామ్-) ఇతి.

(౧౧౬౩.) ౪౦౨౨. "పురాణానాం బ్రహ్మప్రోక్తత్వేకథంపరాశరాది ప్రోక్తత్వం సంఘటతే?" ఇత్యత్రాహ (సర్వాన్-)ఇతి.

(౧౧౬౫.) ౪౦౨౩. "పౌరుషేయేషు[2]హివిరోధే,వక్తృగుణానుగుణప్రామాణ్యాప్రామాణ్యవిభాగఉపపద్యతే ?,
౪౦౨౪.అపౌరుషేయశ్రుతివాక్యేషు,గుణానుగుణప్రామాణ్యాప్రామాణ్యవిభాగేననిర్వాహోనోపపద్యతే," ఇతి శఙ్క్యతే (అపౌరుషేయేషు-)ఇతి.

౧॥ గీ - ౧౪ - ౧౭. ౨॥ గీ-౧౮-౩౦. ౩॥ వి - పు - ౧ - ౨ - ౮.

మూ - ౧ - బన్ధమోక్షౌచ - ౧౦. ౨ ఇతి - ౪ - ౫ - ౮ - ౧౧ న.

వ్యా - ౧ - కస్యవాప్రా - ౩. ౨ హి - ౬ - ౯ - ౧౦ న. ౩ - ధేతువక్తృ - ౯ - ౧౦.

(౧౧౬౬.) తాత్పర్యనిశ్చయావిరోధః,-

(౧౧౬౭.) పూర్వమేవోక్తః

(౧౧౬౬.) ౪౦౨౫. పరిహరతి (తాత్పర్య-)ఇతి.

(౧౧౬౭.) ౪౦౨౬. "అభేదశ్రుత్యాదీనాంపూర్వాపర పర్యాలోచనాది నానిర్వాహస్యోక్తత్వాత్, తేనైవప్రకారేణాత్రాప్యవిరోధనిర్వాహః" ఇత్యభిప్రాయేణ (పూర్వమేవోక్తః) ఇత్యుక్తమ్,- (౯౮౮-౧౦౧౫.)

౪౦౨౭. "ఏకఏవరుద్రః"[1] ఇత్యాదివాక్యస్యపూర్వాపరపర్యాలోచనయా,క్రతోరేకదేవతాకత్వపరంతద్వాక్యమితి నిశ్చీయతే;

౪౦౨౮. "హరికేశాయ"[2] ఇతిపదమ్, పదాధ్యయనపారమ్పర్యాదేవవ్యాఖ్యాతమ్;

౪౦౨౯. "సోమఃపవతే"[3] ఇత్యాదావృగ్వేదమన్త్రే సోమశబ్దోఽపిసోమలతాపరః; [15]

౪౦౩౦. యోగాద్రూఢేర్బలీయస్త్వాత్,

౪౦౩౧. సమాసవిభాగాభావేన పదక్రమాధ్యయనాత్,

౪౦౩౨. సోమలతావిషయేఽస్యమన్త్రస్యవినియోగాచ్చ,

౪౦౩౩. సోమశబ్దస్యోమాసహిత వాచిత్వా సంభవాత్;-

౪౦౩౪. కిఞ్చ,సోమశబ్దస్య దేవతాపరత్వేపి, రూఢ్యావగ [20] తశ్చన్ద్రఏవస్మరసతఃప్రతీయతే,

౪౦౩౫. "నయోగాపసేయోరుద్రః;

౪౦౩౬. అతోనకిఞ్చిదేతత్ ·-

౪౦౩౭. అస్మిన్మన్త్రే "జనితా"[4] ఇతిపదంచప్రీణనార్థమ్.-

౪౦౩౮. ఏవమన్యదపి, ప్రకరణాలోచనాదిభిఃపరిహర్తవ్య [25] మ్"ఇత్యభిప్రాయః.

౧॥ ౧-కా-౮-ప్ర-౧౦-౨॥ ౪-కా-౫-ప్ర-౫. ౩॥ ఋగ్వే- అ- మ- సూ. ౪॥

వ్యా - ౧ - భేదాభేద - ౩. ౨ - ఆది - ౧-౨ న. ౩-౫ - ౨ - ౩ - ౪ - ౫ న.

(౧౧౬౮.) యదపిచేదం విరుద్ధమివదృశ్యతే:—

(౧౧౬౯.) "ప్రాణం మనసి సహకరణైర్నాదాన్తే పరాత్మని - సంప్రతిష్ఠాప్య
ధ్యాయీత ఈశానం ప్రధ్యాయీతైవం సర్వమిదమ్-
బ్రహ్మవిష్ణురుద్రేన్ద్రాస్తే సర్వే సంప్రసూయన్తే-
నకారణం... కారణంతు ధ్యేయః-
సర్వైశ్వర్యసంపన్నస్సర్వేశ్వరశ్శంభురాకాశమధ్యే ధ్యేయః"[1]

(౧౧౭౦.) "యస్మాత్ పరస్మాన్నపరమస్తి కించిద్యస్మాన్నాణీయో న జ్యాయో
స్తి కశ్చిత్ -
వృక్ష ఇవ స్తబ్ధో దివి తిష్ఠత్యేకస్తేనేదం పూర్ణం పురుషేణ సర్వమ్-
తతో యదుత్తరతరం తదరూపమనామయమ్-
యఏతద్విదురమృతాస్తే భవన్తి-
అథేతరే దుఃఖమేవాపియన్తి-
సర్వాననశిరోగ్రీవః సర్వభూతగుహాశయః - సర్వవ్యాపీ చ
భగవాన్ తస్మాత్ సర్వగతః శ్శివః"[2] [15]

(౧౧౭౧) "యదాతమస్తన్నదివాన రాత్రిర్నసన్నచాసచ్ఛివ ఏవ కేవలః-
తదక్షరం తత్సవితుర్వరేణ్యం ప్రజ్ఞాచ తస్మాత్ ప్రసృతా పురాణీ"

(౧౧౭౨.) [3]ఇత్యాది.-

(౧౧౬౮) ౮౦౩౯. "ఏవమ్, వేదపూర్వభాగవచసాం[1]విరోధేనిర్వాహేప్యస్తు, [20]

౮౦౪౦. ఉపనిషద్భాగేష్వ[2]న్యపరత్వాద్యభావాత్తత్ర కథం నిర్వాహః?" ఇత్యత్రాహ (యదపి) ఇతి.

(౧౧౭౨) ౮౦౪౧. (ఇత్యాది) శబ్దేన అథర్వశిరోవాక్యాని, చతుర్ముఖకారణత్వపరాణి,

౮౦౪౨. "హిరణ్యగర్భస్సమవర్తతాగ్రే"[4] "ధాతా యథాపూర్వమకల్పయత్"[5] "ప్రజాపతిః ప్రజా అసృజత"[6] ఇత్యాదివాక్యానిచ, వివక్షితాని.

1॥ అ - శిఖోప. 2॥ శ్వే - 3 - ౧౮. 3॥ శ్వే-౪-3౫.౪॥౪-కా-౨-ప్ర-3౪.
౫॥ తై - ఉ - నా - ౧ - 3౮. ౬॥ ౨-కా-౧-ప్ర-౧.

• మూ - ౧ - యితవ్యంస - ౧ - ౨. ౨ - అకా - ౪ - ౫ - ౯. నకారణం - ౧౦ - ౧౧ న.

వ్యా - ౧ - అవిరోధేనని - ౮. ౨ - ష్వనన్యపరత్వాత్ - ౧.

(౧౧౭౩.) *నారాయణః పరం బ్రహ్మ,- ఇతి[2] చపూర్వశ్లోకస్థరితిహాసితమ్.
తేనాస్య కర్తృత్వాదిరోధః;

(౧౧౭౪.) అత్యల్పమేతత్ :-

(౧౧౭౫.) "వేదవిత్ప్రవరప్రోక్తవాక్యన్యాయోపబృంహితాః -
వేదాస్సాఙ్గా హరిం ప్రాహుర్జగజ్జన్మాదికారణమ్" ౧.-

(౧౧౭౬.) "జన్మాద్యస్య యతః"[2]

(౧౧౭౭.) "యతో వా ఇమాని భూతాని జాయన్తే - యేన జాతాని జీవన్తి-
యత్ప్రయన్త్యభిసంవిశన్తి-తద్విజిజ్ఞాసస్వ-తద్బ్రహ్మేతి"[3]
జగజ్జన్మాదికారణం[4] బ్రహ్మేత్యవగమ్యతే;- [10]

(౧౧౭౮.) తచ్చ, జగత్ సృష్టిప్రళయప్రకరణేష్వేవావగన్తవ్యమ్.

(౧౧౭౩.) ౪౦౪౩. తత్ కిమ్? ఇత్యత్రాహ (నారాయణ-) ఇతి.

(౧౧౭౪.)
(౧౧౮౪.) } ౪౦౪౪. పరిహరతి (అత్యల్పమ్-) ఇత్యాదినా.

(౧౧౭౫.) ౪౦౪౫. తత్ర ప్రథమం స్వపక్షం ప్రతిజానీతే ("వేదవిత్-") ఇత్యాదిశ్లోకేన.- [15]

౪౦౪౬. ("వేదవిత్ప్రవరప్రోక్తవాక్యన్యాయోపబృంహితాః-")
ఇతి.-

౪౦౪౭. స్మృతీ-తిహాస-పురాణ-మీమాంసా (న్యాయోపబృంహితాః) ఇత్యర్థః.

(౧౧౭౬.) ౪౦౪౮. తత్ర స్వపక్షస్య ప్రతిజ్ఞాతస్య ప్రమాణముపన్యసిష్యన్,
౪౦౪౯. ప్రథమం కారణవాక్యాన్యుదాహరిష్యన్, సూత్రపురస్సరం లక్షణవాక్యమాహ [జన్మాది-] ఇతి.
౪౦౫౦. "జగత్కారణం వస్తు బ్రహ్మేత్యస్తు, తచ్చ జగత్కారణం-కిమ్?" ఇత్యపేక్షాయామాహ (తచ్చ-) ఇతి.

౧॥ ౨॥ బ్ర - సూ - ౧ - ౨. ౩॥ తై - భృ - ౧.

మూ - ౧ ణపరం-౧౦-౧౧.౨- చ ౧ - ౧౦ న. చపూర్వోక్త - ౧౧. ౩ - థ ఇతి - ౧.౨. ౪ - పరం బ్రహ్మే - ౧ - ౯.

వ్యా - ౧ - ల్పమేతదిత్యా - ౨ - ౩ - ౪ - ౫ - ౮. ౨ - జగత్కారణమ్ - ౯ ౧౦ న.

(౧౧౪౯.) “సదేవసోమ్యేదమగ్రఆసీత్ - ఏకమేవాద్వితీయమ్” ౧ఇతి,- జగదుపాదానతా జగన్నిమిత్తతా జగదన్తర్యామి [1]తాదిముఖే నపరమకారణంసచ్ఛబ్దేనప్రతిపాదితమ్.-

(౧౧౫౦.) అయమేవార్థః,“బ్రహ్మవా ఇదమేకఏవాగ్రఆసీత్”౨ ఇతిశాఖాన్తరే[బ్రహ్మ]శబ్దేనప్రతిపాదితః,

(౧౧౫౧.) అనేన*సచ్ఛబ్దాభిహితంబ్రహ్మేత్యవగతమ్.-

(౧౧౫౨.) అయమేవార్థః,శాఖాన్తరే “ఆత్మావా ఇదమేకఏవాగ్రఆసీత్- నాన్యత్కిఞ్చనమిషత్”౩ ఇతి,

---

౪౦౫౧. (జగత్సృష్టిప్రళయప్రకరణేష్వేవ-) ఇతి.- నతూపాస [1] నాదివిధిపరేషు “శమ్భురాకాశమధ్యే ధ్యేయః”౪ ఇత్యాదిష్విత్యర్థః.- [మ్?;-

(౧౧౪౯) ౪౦౫౨. “తత్రహికారణత్వానువాదేనధ్యేయతావిధిపరత్వ

౪౦౫౩. జగత్సృష్టిప్రళయప్రకరణేషు[సత్] [బ్రహ్మ]ఇత్యాది భిర్బహుభిశ్శబ్దైః కారణత్వప్రతిపాద[2]నాన్నారాయణ స్యైవకారణత్వసిద్ధిః”ఇత్యత్రాహ(సదేవ-) ఇతి.

(౧౧౫౦.) ౪౦౫౪. *గతి[4]సామాన్య”౫ న్యాయాత్, సర్వేషాంకారణవా క్యానామైకకణ్ఠ్యమభిప్రేత్య,

౪౦౫౫. ఉదాహృతవాక్యైకార్థంవాక్యాన్తరందర్శయతి (అయమేవ-)ఇతి.- [20]

(౧౧౫౧.) ౪౦౫౬. కారణవాక్యజాతైకార్థ్యసిద్ధమ్,-సచ్ఛబ్దస్య- [బ్రహ్మ]శబ్దార్థేపర్యవసానమాహ (అనేన-)ఇతి.

(౧౧౫౨.) ౪౦౫౭. వాక్యాన్తరమ్,-ఉక్తవాక్యైకార్థమాహ (అయమేవ-)

౪౦౫౮. (అయమేవార్థః)(ప్రతిపాదిత) ఇత్యర్థః. [ఇతి.-

౧॥ సామశా-ఛా-ఉ - ౬ - ౨ - ౧. ౨॥ శుక్లయ-శా - బృ - ఉ - ౩ - ౪ - ౧౦. ౩॥ అథర్వ-శా-ఐత-ఉ-౧. ౪॥ అ — శిఖా. ౫॥ బ్ర-సూ-౧-౧-౧౧.

మూ - ౧ - ఆది - ౪ - ౫ న. ౨ - ద్వాదశగత - ౧.

వ్యా - ౧ - ఆది - ౪ - ౫ న. ౨ - నాస్నానారా - ౨ - ౩. ౩ - వకథంకార - ౪ - ౫. ౪ - సామ్యన్యా - ౧. ౫ ధ్వర్థంస - ౧ - ౨.

(౧౧౭౩.) [1]తథా,[“సద్” “బ్రహ్మ”] శబ్దాభ్యామాత్మై[2]వాభిహితఇత్యవగమ్యతే;-

(౧౧౭౪.) తథాచశాఖాన్తరే “ఏకోహవై నారాయణ ఆసీత్ న బ్రహ్మా నేశానో-నేమే ద్యావాపృ[3]థివీ”[1]ఇత్యాదినా, *సచ్ఛ్రిహ్మ[4]త్మ[5]దిపరమకారణవా[5]చిభిశ్శబ్దైః నారాయణఏవాభిధీయత ఇతినిశ్చీయతే.-

---

(౧౧౭౩.) ౪౦౫౯. (*సచ్ఛ్రిహ్మశబ్ద)యోః (ఆత్మ)పర్యవసానమాహ[1] (తథా-)ఇతి. [త్వేపి,

(౧౧౭౪.) ౪౦౬౦. [ఆత్మ] శబ్దస్య [సచ్ఛ్రిహ్మ] శబ్దాపేక్షయాఽవిశేషశబ్ద

౪౦౬౧. [నారాయణ] శబ్దాపేక్షయాసామాన్య శబ్దత్వాత్తత్ర పర్యవసానమాహ (తథాచ-)ఇతి.-

౪౦౬౨. శివకారణత్వాదినాప్యాపేక్షిక సామాన్యవిశేష భావోఽభ్యుపేత్యః,

౪౦౬౩. అన్యథాబహుకారణత్వప్రసఙ్గాత్;- [15]

౪౦౬౪. తత్ర,శివాదిశబ్దానామపి నారాయణశబ్దాపేక్షయాసామాన్యశబ్దత్వాత్ నారాయణేపర్యవసానమితిభావః.

౪౦౬౫. “యథా,“పశునాయజేత”[2]ఇత్యత్రపశుసామాన్యవాచి[పశు] శబ్దః,

౪౦౬౬. “ ఛాగస్యవపాయా మేదసః” [3]ఇతిమన్త్రస్థ [ఛాగ] శబ్దోక్తవిశేషే పర్యవస్యతి;

౪౦౬౭. ఏవమ్, [సచ్ఛ]బ్దః,బృహదబృహత్సాధారణత్వాత్[బ్రహ్మ] శబ్దోక్తవిశేషే పర్యవస్యతి;

౪౦౬౮. చేతనాచేతనసాధారణో [బ్రహ్మ]శబ్దః,

౪౦౬౯. చేతనైకాన్తాత్మ శబ్దోక్తవిశేషేపర్యవస్యతి; [25]

౪౦౭౦.తథా,[ఆత్మ]శబ్దశ్చసర్వచేతనసాధారణః,-నారాయణఏవవిశేషేపర్యవస్య[3]తీతి,

౪౦౭౧. నారాయణఏవ [“సచ్ఛ్రిహ్మ[4]త్మ,] శబ్దైరభిధీయతే:” ఇత్యర్థః.

౧॥ మహోపా. ౨॥ ౩॥ ౩ - అష్ట - ౬ - ప్ర - ౨౩.

మూ - ౧ - తథా - ౧ - ౧౦ - న. ౨వావగత ఇ - ౧. ౩ ద్వివీనవద్రత్వాత్మ్యా ౧౧. ఆదినా - ౧౨ - న. ౪ - ఆత్మ - ౮ న. ౫ - దిభిః - ౧ - ౪ - ౧౦ - ౧౨.

వ్యా - ౧ - ఆత్మేతి ౩. సదిత ౪ - ౫ - ౬. ౨ నాసా - ౪ - ౫ - ౮. ౩ - ఇతి- ౧ - ౨ - ౩ న. ౪ - ఆత్మ - ౩ న. త్మాదిశ - ౧ - ౨.

౪౦౭౨. నను“ఏకోహవై నారాయణఆసీత్”౧ఇత్యత్రానువా
దసూచక [హవై] శబ్దశ్రవణాత్

౪౦౭౩. “సర్వాణిహవాఇమానిభూతాన్యాకాశాదేవసముత్ప
ద్యన్తే,”౨ ఇతివాక్యవత్, [ఋమ్.-

౪౦౭౪. ఇదమపి వాక్యమనువాదపరమితి;- వాక్యాన్తరసాపే

౪౦౭౫.తత్ర,“తద్వృత్తమేవకారశ్చస్యాదుపాదేయలక్షణమ్”
౩ఇతి,

౪౦౭౬. విధిత్వసూచకైవకారవతా“నసన్నచాసత్”౪ఇత్యా
దివాక్యేనోక్తశ్శివపవానూద్యతేఇతి;- [10]

౪౦౭౭. అత్రోచ్యతే:-

౪౦౭౮. “అప్రాప్తేహిశాస్త్రమర్థవత్”౫ఇతిన్యాయేనస్వతః
ప్రాప్తస్యవిధిత్వస్య [హవై]శబ్దోనభఞ్జకః,

౪౦౭౯. ౩“యదాగ్నేయోష్టాకపాలః”౬ఇత్యత్ర,

౪౦౮౦. ‘యద్వృత్తయోగఃప్రాథమ్యమిత్యాద్యుద్దే౪శ్యలక్షణ
మ్’౭ఇత్యనువాదసూచకయచ్ఛబ్దసద్భావేపి,

౪౦౮౧. “వచనానిత్వపూర్వత్వాత్,”౮ఇతిసూత్రేణవిధిత్వం
స్థాపితమ్,

౪౦౮౨. ప్రమాణాన్తరాప్రాప్తత్వాత్;-

౪౦౮౩.తథా,“ఉపరిహిదేవేభ్యోధారయతి”౯ ఇత్యత్ర[హి]శబ్ద
సద్భావేపి,“విధిస్తుధారణేఽపూర్వత్వాత్”౧౦ ఇతి
సూత్రేణవిధిత్వంస్థాపితమ్;-

౪౦౮౪. తస్మాత్,నస్వతఃప్రాప్త విధిత్వభఞ్జకో[హవై]శబ్దః,

౪౦౮౫. అపితు,ప్రమాణాన్తరేణవిధిత్వేభగ్నే ప్రయుక్తశబ్దస్య
గతిప్రదర్శకః;-

౧|| మ-ఉ. ౨|| ఛా-ఉ-౭-౧౧. ౩|| ౪|| శ్వే-౪-౩౫. ౫|| మీ
౬|| ౨-కా-౫-ప్ర-౧౬. ౭|| ౮|| పూ-మీ-౩-౫-౬. ౯||
౧౦|| పూ-మీ-

వ్యా-౧-త్వ-౧-౪-౫న. ౨ హి-౧-౪-౫-న. ౩-యథాయదా-
౯-౧౦. ౪-శ్వస్వల-౩-౪-౫. ౫ త్యాద్యను-౩.

17-7-82.

౪౦౮౬. * అ[illegible] కారణత్వ[illegible] [illegible]నారాయణ[illegible]దినా [illegible] [illegible]ప్రాప్తత్,

౪౦౮౭. [హి[illegible]]శబ్దః,-అనువాదరూపత్వాభావాత్;-

౪౦౮౮. అత్రాపి, ప్రమాణాన్తరాప్రాప్తత్వాత్. [illegible] [5] [illegible]

౪౦౮౯. [హి[illegible]]శబ్దః-[illegible] [illegible]కః-

౪౦౯౦. “[illegible]” ఇత్యస్య [illegible] ఇతిచేత్ [illegible];-

౪౦౯౧. “శివా[illegible]” “శివ[illegible]” “[illegible]నా సదాశివానామ్” ఇత్యాదిష్వ[illegible] [10] ర్శనేన,

౪౦౯౨. శివశబ్దస్యసాధారణత్వాత్.

౪౦౯౩. సాధారణోపి[illegible]శ్చేత్;-

౪౦౯౪. “స ఏవ” ఇత్యాదినిర్దిష్టాత్ “శివ ఏవ” ఇతి వ్యస్యవాక్య స్యానువాదరూపత్వమస్తు; [15]

౪౦౯౫. తస్మాత్, సాధారణశివశబ్దః- నారాయణపర్య వసాయీతి;-

౪౦౯౬. “ఏకో హ వై” వాక్యస్యానువాదరూపత్వమస్తు,

౪౦౯౭. తథాపి, “విష్ణుస్తదా [illegible]” ఇత్యాదిస్వ సమానార్థవాక్యశ్రవణాత్, తదనువాదిత్వమేవేతి,

౪౦౯౮. నవిరుద్ధార్థపరవాక్యానువాదిత్వమ్.-

౪౦౯౯. కిఞ్చ, శివస్య కారణత్వమనువదతి చేత్;-

౪౧౦౦. “న బ్రహ్మా నేశానః” ఇత్యనన్తరవాక్యవ్యాహతిః,

౪౧౦౧. “త్ర్యక్షశ్శూలపాణిః పురుషో జాయతే” ఇత్యనన్తరవా క్యవ్యాహతిశ్చ;- [25]

౪౧౦౨. తస్మాత్, నారాయణస్యైవ పరమకారణత్వప్రతిపాదక మిదం వాక్యమ్:” ఇత్యభి(ప్రా)యః.

౧॥శ్వే-ఉ-౪-౩౫. ౨॥ ౩॥పుణ్యాహ-ప్ర.౪॥ ౫॥ [illegible]-౬-౨-౧. ౬॥మహోప. ౭॥ ౮॥మహోపని. ౯॥ సు-ఉ-౨.

వ్యా-౧-[illegible] ౯. ౨-ఇతిచేత్-౯. ౩-[illegible] [20] వాక్యస్య-౩-౯ స. ౪ అపి-౩ స. ౫-కిఞ్చ-౯ స.౬-[illegible]. ౭-[illegible]

(౧౧౮౫.) "యమన్తస్సముద్రేకవయోవయన్తి"[1] ఇత్యాది,-
(౧౧౮౬.) నైనమూర్ధ్వంనతిర్యఞ్చంనమధ్యేపరిజగ్రభవత్ -నతస్యేశేకశ్చ నతస్యనామమహద్యశః-నసన్దృశేతిష్ఠతిరూపమస్య నచక్షుషా పశ్యతికశ్చనైనమ్-

---

౪౧౦౩. అత్ర ,[శివ] శబ్దః,-సాధారణఏవవ్యుత్పన్నః;
౪౧౦౪. తస్మాత్ ,సాధారణ శ్శివశబ్దోపి నారాయణ పర్యవసాయీఇతి;-
౪౧౦౫. "ఏకోహవై"[2] ఇత్యాదివాక్యమ్,- నారాయణకారణత్వవిధాయకమేవ,-ఇతి.- [10]
౪౧౦౬. "విష్ణుస్తదాసీద్ధరిరేవనిష్కళః"[3] ఇత్యా[1]దీనికారణవాక్యాన్యప్యనుసన్ధేయాని.
(౧౧౮౫) ౪౧౦౭. అథ,ఉక్తార్థే[2]ప్రమాణాన్తరంచవదన్,
(౧౧౮౯) ౪౧౦౮. అర్థాత్ హిరణ్యగర్భకారణత్వశఙ్కాంచనిరాకరోతి ("యమన్తః"-) ఇత్యాదినా.- [15]
౪౧౦౯. అత్రసముద్రశాయిత్వలిఙ్గేన, అస్యప్రకరణస్యనారాయణపరత్వ నిశ్చయార్థమ్"యమన్తస్సముద్రే"[1] [3]ఇతి వాక్యముపాత్తమ్,-
౪౧౧౦. (ఆది) శబ్దేన"విద్యుతఃపురుషాదధి"[4] ఇత్యుక్తంవిద్యుద్వర్ణపురుషత్వంచవివక్షితమ్,- [20]
౪౧౧౧. "వేదాహమేతంపురుషమ్మహాన్తం ఆదిత్యవర్ణంతమ[4]సస్తుపారే"[5] ఇతిశ్రుతేః;-
౪౧౧౨. విద్యుద్వర్ణపురుషత్వంహిపరమపురుషలిఙ్గమ్;
(౧౧౮౫) ౪౧౧౩. జగత్కారణ[5]త్వానన్యేశ్వరత్వమోక్షప్రదత్వరూపపరత్వప్రదర్శనార్థమ్,-("నైనమూర్ధ్వమ్"-)ఇత్యాది [25] వాక్యముదాహృతమ్.

౧॥ తై-నా-౬-౧-౩. ౨॥మహోప. ౩॥ ౪॥తై-నా-౬-౧-౮. ౫॥తై-పురు-౨౦.

వ్యా-౧-దికార-౧. ౨-వత్యన్-౯. ౩ ఇత్యాదివా-౯. ౪-సఃపరస్తాదితి-౩. ౫-త్వసర్వేశ్వరత్వ-౯.

హ్యాదానాం ... [illegible] ... "
"ఇతి సర్వస్య ... [illegible]
(౧౧౮౭.) "నత స్యైకశ్చ ..." ఇతి, ... [illegible] ... ఇతి *వ్రి
[illegible] [౧]
(౧౧౮౮.) "అస్య ... [illegible] ..." ఇతి ... [illegible]
తాంగ నయతి:-
(౧౧౮౯.) తస్య మహోపనిషత్ప్రకరణమ్.-"... [illegible] ..."
ఇతి నారాయణవిషయోపనయతి:-

(౧౧౯౦) ౪౧౧౪. "అస్య ... [illegible] ..."[3] ఇత్యత్రోత్తరనారాయణైక నా
క్యత్వాచ్చ,-నారాయణపరత్వమాహ-["అస్య ..."]ఇతి.
(౧౧౯౧) ౪౧౧౫. ("అస్య ... [illegible] ...")[3] ఇత్యనువాకస్యకథం నారా
యణ పరత్వమ్? ఇత్యత్రాహ-(తస్య-)ఇతి.-
౪౧౧౬. "వేదాహమేతం పురుషం మహాన్తమ్ ఆదిత్యవర్ణం తమ
సః పరస్తాత్"[4] ఇతి వాక్యేన. [15]
౪౧౧౭. మహోపనిషత్ ప్రకరణత్వావగమాత్. ఉత్తరవాక్యైక
వాక్యాచ్చ. [... [illegible]
౪౧౧౮. "అస్య ... [illegible] ..." ఇత్యనువాకస్యనారాయణపరత్వ
౪౧౧౯. "సహస్రశీర్షా పురుషః"[5] ఇత్యనువాకస్యకథం నారా
యణపరత్వమ్?, [20]
౪౧౨౦. [పురుష]శబ్దోప్యన్యవాచీ స్యాత్" ఇతి చేత్:-
౪౧౨౧. ఉచ్యతే:-
౪౧౨౨. "సహస్రశీర్షా పురుషః"[5] ఇత్యుపక్రాన్తం పురుషేణ నా
రాయణేనయజమానేనోపనిషత్తే"[6]. "నారాయణాభ్యా
నుపస్థానమ్"[7] "ఉత్తరనారాయణేనాదిత్య ముప
స్థతే"[8] [... [illegible]
౪౧౨౩. "ఇత్యాదికల్పసూత్రకారవచనాత్ నారాయణపర

౧॥తై-నా-౬-౧. ౨॥తై-నా-౬-౧. ౩॥తై-నా-౬-౧. ౪॥తై-పు-౨౮. ౫॥తై-పు-౨౦
౬॥తై-పు. ౭॥ఆప ... [illegible] ౮॥ ౯॥

[illegible] -౧-... -౧౦. ... -౧. ... -౧౧-౧. ...
... -౧౧. ... -౧.

... -౧-... [illegible]

౪౧౨౪. అథర్వ వేదోక్తేషు అష్టాదశమహాశాన్తి కర్మసు వైష్ణవ్యాంమహాశాన్త్యాం శ్రీపురుషసూక్తంవినియుక్తమ్,

౪౧౨౫. "వైష్ణవ్యాంపురుషసూక్తమ్" [1] ఇతి;-

౪౧౨౬. "ఆద్యయావాహయేద్దేవమృచాతు పురుషోత్తమమ్" [2] ఇత్యాదినా,-

౪౧౨౭. శౌనకాదిభిః, భగవత్సమారాధనేచ వినియుజ్యతే;-

౪౧౨౮. స్మృతివచనఞ్చ,- "పురుషస్యహరేస్సూక్తమ్" [3] ఇతి;-

౪౧౨౯. సుబాలోపనిషదిచ, "చక్షుశ్చద్రష్టవ్యంచ నారాయణః-శ్రోత్రంచశ్రోతవ్యంచనారాయణః" [4] ఇత్యాదినా,

౪౧౩౦. నారాయణాత్మకత్వంసర్వస్యోక్త్వా,

౪౧౩౧. "పురుషఏవేదంసర్వమ్" [5] ఇతి పురుషాత్మకత్వేనోపసంహృతమ్;-

౪౧౩౨. "సహస్రశీర్షందేవమ్" [6] "విశ్వమేవేదంపురుషః" [7] ఇతి నారాయణానువాకస్థ[సహస్రశీర్ష-పురుష] శబ్దా[15] భ్యామ్,

౪౧౩౩, "సహస్రశీర్షాపురుషః" [8] ఇతి ప్రత్యభిజ్ఞాపితాభ్యాంచ, తయోర్నారాయణపరత్వంగమ్యతే;-

౪౧౩౪. "మహాదేవంమహాపురుషంవార్చయేత్" [9] ఇతిప్రయోగాచ్చ,

౪౧౩౫. "వేదాహమేతంపురుషంమహాన్తమ్" [10] ఇతి[పురుష] శబ్దస్యసాధారణ్యశఙ్కాదూరోత్సారితా;-

౪౧౩౬. ఏవమ్,పురుషశబ్దస్యనారాయణపరత్వంనిశ్చీయతే;-

౪౧౩౭. "అద్భ్యస్సమ్భూతః" [11] ఇత్యనువాక ఏవోక్తాభ్యామ్,- * సముద్రశాయిత్వ * విద్యుద్వర్ణపురుషత్వ లిఙ్గాభ్యామ్, [25]

౪౧౩౮. మహాపురుషప్రకరణత్వ-లక్ష్మీపతిత్వలిఙ్గాన్వితోత్తర నారాయణేనైకవాక్యత్వాచ్చ,

౪౧౩౯. ఇదంప్రకరణంనారాయణపరమ్;-

౧॥ ౨॥ ౩॥ ౪॥సుబా-ఉ. ౫॥తై-పు-౨. ౬॥తై-నా-౬-౧౧.
౭॥తై-నా-౬-౧౧. ౮॥తై-పు, ౯॥ ౧౦॥తై-పు-౨౦. ౧౧॥తై-నా-౬-౧. [30]

వ్యా-౧-క్తకమి-౯. ౨-చ-౩ న. ౩-వ౦వామ-౩-౬-౮. ౪-ఇత్యాద్యస. ౯.౫-త్స-౧-౭న.

(౧౧౯౦) అయమర్థః,-నారాయణానువాకే ప్రపఞ్చితః-

(౧౧౯౧) "సహస్రశీర్షం దేవమ్"[1] ఇత్యారభ్య, "స బ్రహ్మ స శివస్సేన్ద్రస్సోఽక్షరః పరమస్స్వరాట్"[2] ఇతి,-

(౧౧౯౨) సర్వశాఖాసు పరతత్త్వప్రతిపాదనపరాన్, అక్షర-శివ-శంభు-[5] పరబ్రహ్మ-పరజ్యోతిః-పరతత్త్వ-పరాయణ-పరమాత్మాదిసర్వశబ్దాన్,

---

౪౧౪౦. ఏతదేకవాక్యత్వాత్, "హిరణ్యగర్భస్సమవర్తతాగ్రే"[3] ఇత్యాదికమపి నారాయణపరమ్' ఇత్యర్థః

౪౧౪౧. ఏవమ్, నారాయణస్యైవ పరమకారణత్వే, శ్రీపురుషసూక్తాదికి(?) ప్రమాణతయోక్తమ్;- [10]

౪౧౪౨. చతుర్ముఖకారణత్వం చ అర్థాన్నిరస్తమ్;-

౪౧౪౩. "హిరణ్యగర్భః"[3] ఇత్యాదీనామృచామ్ భగవత్సమారాధనే హవిర్నివేదనే వినియోగాచ్చ, [చ్చ,

౪౧౪౪. "హిరణ్యగర్భో భూగర్భః"[4] ఇతి భగవతి ప్రయోగా

౪౧౪౫. [హిరణ్యగర్భ]శబ్దస్య నారాయణపరత్వం సిద్ధమితి. [15]

(౧౧౯౦) ౪౧౪౬. అథ, నారాయణానువాకమపి ప్రమాణత్వేనాహ (అయమర్థః) ఇతి. [లభ్యతే,

౪౧౪౭. (ప్రపఞ్చిత) ఇతి.- "న కేవలం సముద్రశాయిత్వాదినా

౪౧౪౮. అపితు, కణ్ఠోక్తేః" ఇత్యభిప్రాయః.

(౧౧౯౧) ౪౧౪౯. "నారాయణానువాకః కః?, [20]

౪౧౫౦. [4]తత్ర, తస్యార్థస్య ప్రపఞ్చితత్వం కథమ్?" ఇత్యత్రాహ (సహస్ర-) ఇతి.

(౧౧౯౨) ౪౧౫౧. ప్రపఞ్చితత్వముపపాదయతి (సర్వ-) ఇతి.-

౪౧౫౨. "ఇదన్తావత్[5] సర్వవిద్యోపాస్యవిశేషనిర్ణయపరమ్;-

౪౧౫౩. [6]*దహరవిద్యాప్రకరణత్వా[7]త్,

౪౧౫౪. ఏతత్, శేషభూతమ్' ఇతి చేత్; న:-

౧॥ తై-నా-౬-౧౧. ౨॥ తై-నా-౧౧. ౩॥౪-కా-౨ప్ర-౩౪.౪॥ సహస్రనా-౨౨.

వ్యా -౧-ప్రకరణత-చ. ౨-సదర్శనా-౧-౨. ౩-సిధ్యతి-గ. ౪-తత్రార్థస్య-౨-౩-౪-౫. తత్రాస్యార్థ-గ. ౫-నసర్వ-౩. ౬-ఏతద్దహ-౩. ౭-దేవళచ్చే-గ. *బ్ర-సూ-౧-౩-౫౮.

(౧౯౩.) తత్తద్గుణయోగేననారాయణపదప్రయుజ్య,
(౧౯౪.) తద్వ్యతిరిక్తస్యసమస్తస్య,తదాధారతామ్,-తన్నియామ్యతామ్,-తచ్ఛేషతామ్,-తదాత్మకతాఞ్చప్రతిపాద్య,

---

౪౧౫౫. ప్రకరణాదపిబలీయసావాక్యప్రమాణేన సర్వవిద్యావిశేషత్వావగమాత్ [5]

౪౧౫౬. "ప్రకరణాన్తరా[1]ధీతవిద్యానామ్,-ప్రకరణాన్తర[2]స్థమిదంకథముపాస్యవిశేషసమర్పకమ్?" ఇతిచేత్?;

౪౧౫౭. ఉచ్యతే:-

౪౧౫౮. యథా,ప్రకరణాన్తరస్థేన "జుహ్వాజుహోతి" [1]ఇతి వాక్యేనహోమసాధనతయా విహితామపిజుహూమ్,

౪౧౫౯. ప్రకరణాన్తర[3]స్థమపి "యస్యపర్ణమయీజుహూః"[2] ఇతివాక్యమ్, [జుహూ]శబ్దప్రత్యభిజ్ఞాపితామనూద్య,

౪౧౬౦. తస్యాఃపర్ణమయత్వంవిదధాతి, [త్వాచ్చ;-

౪౧౬౧. జుహ్వాఃద్రవ్యవిశేషస్యాకాఙ్క్షితత్వాత్,-యోగ్య [15]

౪౧౬౨. ఏవమ్,త[4]త్తద్విద్యాసూపాస్యత్వేనవిహితంవస్తుకిమ్? ఇత్యపేక్షాయామ్;

౪౧౬౩. తత్తచ్ఛబ్దప్రత్య[5]భిజ్ఞాపితంతత్తదనూద్య,

౪౧౬౪. తస్యనారాయణత్వంవిధీయతఇత్యుపప[6]న్నమ్?:" ఇత్యేతదభిప్రాయేణ(సర్వశాఖాసు-) ఇత్యుక్తమ్. [20]

(౧౯౩) ౪౧౬౫. "(తత్తద్గుణయోగేన)తత్తచ్ఛబ్దానాంనారాయణవాచిత్వమ్"ఇత్యాహ(త[7]త్తత్-)ఇతి.

(౧౯౪) ౪౧౬౬. "విశ్వమేవేదంపురుషః"[3] ఇతిసామానాధికరణ్యస్యార్థమాహ (సమస్తస్య-)ఇతి.-

౪౧౬౭. [8]"తదాధేయత్వతన్నియామ్యత్వతచ్ఛేషత్వతద్వ్యాప్యత్వైస్తాదాత్మ్యమ్"ఇత్యర్థః-

---

౧॥మి-౪-౩-౧. ౨॥ ౩-కా-౫ప్ర-౭అను. ౩॥ తై-నా-౯-౧౧.

వ్యా- ౧-ధీనవి-౧-౨. ధీతానాంవి-౪-౫. ౨-స్థ-౩-౪-౫-న. ౩-స్థామపి-౩-౪-౫. ౪-తత్-౩-౮-న. ౫-జ్ఞాతం-౩-౪-౫. ౬-న్నమేతదిత్యధి-౩- ౭-త్తదిత్యాదినా-౩-౪-౫. ౮-తదాయత్తత్వతన్ని-౯. [30]

(౧౯౫.) బ్రహ్మశివయోరపి,

౪౧౬౭. తదిదమత్రైవస్పష్టమ్:-

౪౧౬౮. "వ్యాప్య నారాయణస్థితః"[౧]"పతింవిశ్వస్య"[౨]"తద్విశ్వముపజీవతి[౩]" ఇతి.- [5]

౪౧౭౦. పతిత్వమ్, శేషిత్వమ్, విశ్వోపజీవ్యత్వమ్, ధారకత్వేన నియమనం చ,-అర్థసిద్ధమ్,-

౪౧౭౧. "ఏతస్యవాఽక్షరస్య ప్రశాసనే గార్గి ద్యావాపృథివ్యౌ విధృతౌ తిష్ఠతః"[౪] ఇత్యాదినా నియమనేన ధారకత్వశ్రవణాత్;- [10]

౪౧౭౨. తస్మాత్, యథోక్తపదసామానాధికరణ్యాద్విశేష్యః.

౪౧౭౩. "నారాయణపరంబ్రహ్మ"[౫] ఇత్యత్ర నారాయణశబ్దస్యాపి ... మ్ ఇతి కేచిదద్వైతికాదిమః;-

౪౧౭౪. తదయుక్తమ్:-

౪౧౭౫. మహోపనిషది "నారాయణఃపరంబ్రహ్మ"[౬] ఇతిపదవిచ్ఛేదేనాశ్రితత్వాత్, [15]

౪౧౭౬. "తత్త్వంనారాయణఃపరః"[౭] ఇత్యాది ప్రకరణవిరోధాచ్చ; [దమ్;

౪౧౭౭. "సుపాంసులుక్"[౮] ఇత్యాదినాలుప్తవిభక్తికమిదంప

౪౧౭౮. సమస్తత్వేపి, "నిషాదస్థపతి"[౯] న్యాయేన ప్రథమా- [20]
విభక్త్యర్థత్వమేవన్యాయ్యమ్;-

౪౧౭౯. తైత్తిరీయకేచ, "అహమేవపరంబ్రహ్మపరంతత్త్వం పితామహ- అహమేవపరంజ్యోతిఃపరమాత్మాత్వహంవిభుః"[౧౦] ఇతిభగవద్వచనాచ్చ,- ప్రథమార్థః.

(౧౯౫) ౪౧౮౦. "సబ్రహ్మసశివః"[౧౧] ఇతిసామానాధికరణ్యాత్స్వేక- [25]
మాహ(బ్రహ్మ-) ఇతి.

౧॥ తై-౬-౧౧. ౨॥ తై-౬-౧౧. ౩॥తై-నా-౬-౧౧. ౪॥బృ-౫-౮-౯. ౫॥ తై-నా-౬-౧౧. ౬॥మహోప. ౭॥ తై-నా-౬-౧౧.౮॥ సి-కౌ-వై-ప్రక్రి-౭అ-౭-౧-౩౯. ౯॥మీ - ౬-౧-౧౩. ౧౦॥తైత్తి ౧౧॥తై-నా-౬-౧౧.

వ్యా- ౧-ఇతి-౧-౨-౪-౫-స. ౨-జీవకత్వ-౯. ౩-ణ్యాత్సార్థః-౩-౯. ౪-దైవ్యాదికా-౯. ౫-ఇదమ్-౮-స. పదమ్ ౯ స. ౬-లింయోగాజమే దితిన్యా-౧.

(౧౯౬·) ఇన్ద్రాదిసమానాకారతయా తద్విభూతిత్వఞ్చ ప్రతిపాదితమ్.-
(౧౯౭.) ఇదఞ్చ వాక్యమ్,- కేవల[1]పరతత్త్వప్రతిపా[2]దనపరమ్,-
(౧౯౮.) అన్యత్ కిఞ్చిదప్యత్ర న విధీయతే;-
(౧౯౯.) అస్మిన్ వాక్యే ప్రతిపాదితస్య, సర్వస్మాత్పరత్వేనావస్థితస్య, [5]
[3]బ్రహ్మణః,-
(౨౦౦·) వాక్యాన్తరేషు "బ్రహ్మవిదాప్నోతి పరమ్"[1] ఇత్యాదిషు ఉపాసనాదివిధీయతే;-

---

(౧౯౬) ౪౧౮౧· (ఇన్ద్రాది-) ఇతి.-(ఆది) శబ్దేన "పరమస్స్వరాట్"[2] ఇతి ముక్తసామానాధికరణ్యమ్, [10]
౪౧౮౨. "విశ్వమేవేదం పురుషః[3]" ఇతి విశ్వజగత్సామానాధికరణ్యం[1] చ వివక్షితమ్;
౪౧౮౩· "ఇన్ద్రాదిసామానాధికరణ్యమ్,- ముక్తసామానాధికరణ్యమ్,- విశ్వజగత్సామానాధికరణ్యం చ హి విభూతి[2]త్వకృతమ్[?];- [15]
౪౧౮౪. తద్వదేవ బ్రహ్మశివసామానాధికర[3]ణ్యం చ" ఇత్యర్థః
౪౧౮౫· "పరమస్స్వరాట్"[2] ఇతి ముక్తాత్మోచ్యతే;
౪౧౮౬. తత్ర [పరమ] శబ్దేన కైవల్యమోక్షవ్యావృత్తిః.-
౪౧౮౭. యద్వా, జీవస్యావస్థాసు సర్వాసు,- అతః పరం నిరతిశయావస్థాన్తరం నాస్తీతి [పరమ] శబ్దార్థః [20]
(౧౯౭) ౪౧౮౮. నను, "ఏతదనువాక వాక్యజాతమ్,- శమ్భుశివాది శబ్దానుగుణ్యేన నేయమ్,
౪౧౮౯. న త్వేతదానుగుణ్యేన తేషాం నేయత్వమ్" ఇతి శఙ్కాయాం వైషమ్యమాహ (కేవల-) ఇతి.-
(౧౯౯) ౪౧౯౦. "అత్రానువాకే కస్యచిదర్థాన్తరస్య విధానాదర్శనాత్,
౪౧౯౧. ఇదమనన్యపరముపాస్యవిశేషైకనిర్ణయపరమ్" ఇత్యర్థః
౪౧౯౨. అన్యాని[4] త్వన్యపరాణీత్యాహ (అస్మిన్-) ఇతి.-

౧॥ తై-ఉ-ఆ-౨-౧-౧. ౨॥ తై-నా-౬-౧౧. ౩॥ తై-నా-౬-౧౧.

మూ- ౧-పర-౪-౫-౯-౧౦ న. పరతత్త్వైకప్ర-౧. ౨-నైకప-౧౦-౧౧, ౩-పరస్వబ్ర-౪-౫-౯. పరబ్ర-౧౧. [30]

వా- ౧-చ-౩ న. ౨-త్వే-౩ న. ౩-ణ్యశ్రుత్యర్థః-౩-౪-తు-౩ న.

౪౧౯౩. యథా, “యస్యపర్ణమయీజుహూః” [౧]ఇతివాక్యేపర్ణమయత్వేనోక్తస్య, “జుహ్వాజుహోతి” [౨] ఇతి హోమసాధనత్వవిధిః;-

౪౧౯౪. తథా, అత్రసర్వస్మాత్పరత్వేనోక్తస్యనారాయణస్య “బ్రహ్మవిదాప్నోతి” [౩] ఇత్యాదిషుముముక్షూపాస్యత్వవిధిః” ఇత్యర్థః.

౪౧౯౫. ““దహరంవిపాప్మమ్” [౪] ఇత్యాదినా [1]పూర్వానువాకోక్త[2]స్యార్థస్య, “పద్మకోశప్రతీకాశమ్” [౫] ఇత్యత్రప్రతిపాదితత్వాత్,- [10]

౪౧౯౬. [3]దహరోపాసన[4]పరమేవ” ఇతి చేత్;-

౪౧౯౭. *దహరవిద్యాయాంప్రకృతాయా ఉపాస్యవిశేషాకాఙ్క్షాయామ్;

౪౧౯౮. న కేవలమస్యామేవోపాస్యో నారాయణః,

౪౧౯౯. అపితు,-సర్వవిద్యా[5]సుసఏవోపాస్యఇతి, [15]

౪౨౦౦. దహరవిద్యాప్రసఙ్గేన సర్వవిద్యోపాస్యవిశేష[6]నిర్ణయ ఏవాత్రక్రియతఇతివాక్య ప్రమాణావగతత్వాత్,

౪౨౦౧. సర్వవిద్యాశేషభూతం తత్రదహరవిద్యాయామప్యుపాస్య[2]నేననిర్ణీతోభవ[7]తి;

౪౨౦౨. తత్రపూర్వప్రస్తుతే“దహరంవిపాప్మమ్” [౪] ఇత్యాదావుక్తవ్యాప్య[8]సద్భావాత్తదత్రోక్తమితి, [20]

౪౨౦౩. నాత్రోపాసనవిధిపరత్వమ్.-

౪౨౦౪. ఏవమ్, స్వపక్షసాధనత్వేనకారణవాక్యానిశ్రీపురుషసూక్తంనారాయణానువాకవాక్యం [9]చోదాహృతమ్.

౪౨౦౫. అయంక్రమోభగవద్యామునా[1]చార్యానురోధేనకృతః,

౪౨౦౬. తత్ప్రణీతస్తోత్రే“నావేక్షసే” [౬] ఇత్యాదినాకారణవాక్యానివివక్షితాని.

౧॥ ౩ - కా - ౫ ప్ర - ౭ అను. ౨॥ మై - ౪ - ౩ - ౧. ౩॥ తై - ఆ - ౨ - ౧ - ౧. ౪॥ తై - నా - ౬ - ౧౦ - ౨౩. ౫॥ తై - నా - ౬ - ౧౧. ౬॥ ఆ - స్తో - ౧౦.

వ్యా - ౧ - సర్వాను - ౮. ౨ - అర్థస్య - ౩ - న. ౩-తద్దహ - ౪ - ౫. ౪- పరే - ౧న. ౫వి - ౯ న. ౫ - స్యోపా - ౩. ౬ - నిర్ణయ - ౮న. ౭-తీతికత్రే - ౯. అత్ర - ౮. ౮ - సంభవా - ౮. ౯ - చా - ౧ - ౨ - ౪ - ౫ - న.

౪౨౦౭. "వైదికఘకః"[1] ఇత్యనేన శ్రీపురుషసూక్తంవివక్షితమ్.-

౪౨౦౮. "వైదికః"-వేదాధ్యాయీ.

౪౨౦౯. "ఇదంపురుషసూక్తంహిసర్వవేదేషుపఠ్యతే"[2] ఇతివచనాత్, [5]

౪౨౧౦. నహికశ్చిదపివైదికః శ్రీపురుషసూక్తానధ్యాయీ!ఇతి [వైదిక] శబ్దాభిప్రాయః.

౪౨౧౧. [2]"బ్రహ్మశివశ్శతమఖః"[1][3] ఇత్యాదినానారాయణానువాకోపసంహారవాక్యస్మరణేన, నారాయణానువాకో వివక్షితః;- [10]

౪౨౧౨. "నారాయణ"[1] ఇతిసంబుద్ధ్యా,- నారాయణానువా[4]కంస్మారయన్,

౪౨౧౩. కారణవాక్యానామ్,[5] శ్రీపురుషసూక్తస్యచ, నారాయణపరత్వంసూచయతి;-

౪౨౧౪. అతః,తదనురోధేనాయంక్రమ ఉక్తః;- [15]

౪౨౧౫. [6]అత్ర, కఠవల్ల్యాదిశ్రుతయోఽప్యనుసన్ధేయాః.-

౪౨౧౬. కఠవల్ల్యామ్, "సర్వే వేదాయత్పదమామనన్తితపాంసిసర్వాణిచయద్వదన్తి-యదిచ్ఛన్తోబ్రహ్మచర్యంచరన్తి తత్తేపదంసంగ్రహేణ[7] బ్రవీమ్యోమ్" [3] ఇత్యారభ్య,

౪౨౧౭. "సోధ్వనఃపారమాప్నోతి తద్విష్ణోఃపరమంపదమ్"[4] ఇతి[8] హ్యుక్తమ్.

౪౨౧౮. ఏవమ్, "సర్వే వేదాయత్పదమామనన్తి"[3] ఇతిసర్వవేదవేద్యవస్తుకథ[9] నోపక్రమేణ,

౪౨౧౯. అనన్యపరం హితత్ప్రకరణమ్?;-

౧॥ఆ - స్తో - ౧౧.౨॥ ౩॥కఠ - ఉ - ౨ - ౧౫. ౪॥క - ఉ - ౩-౯.

---

౯ వ్యా - ౧ - క్రః - ౩ - ౮న.౨ - ఏవంబ్ర - ౯.౩-ఇతినారా - ౩-౮-౯.౪ - స్మృతింకారయన్ - ౩.౫ - శ్రీ - ౧ - ౨ - న.౬అత్ర - ౮న.౭ - ప్రవక్ష్యే - ౪ - ౫ - ౯. ఓమ్ - ౩ - ౮న.౮హి - ౯న. ౯ - నేనోపక్ర - ౩.

(౧౨౦౧.) అతః, "ప్రాణస్మనసిసహకరణైః"[1] ఇత్యాదివాక్యమ్,
(౧౨౦౨.) సర్వకారణేపరమాత్మని[1]కరణప్రాణాదిసర్వంవికారజాతమ్
(౧౨౦౩.) ఉపసంహృత్య,
(౧౨౦౪.) తమేవపరమాత్మానంసర్వస్యేశానంధ్యాయీతఇతి, [5]
(౧౨౦౫.) పరబ్రహ్మభూతనారాయణస్యైవధ్యానంవిదధాతి.-

౩౨౨౦. [1]తథా,మైత్రాయణీయోపనిష[2]దిచ "ఏష ... రేణ్యంధ్రువమచలమమృతం విష్ణుసంజ్ఞం సర్వాధారంధామ"[3]ఇతి,-

౪౨౨౧. ధ్రువత్వాచలత్వాదివిశిష్టతయా వేదాన్తోదితస్య [10] వస్తునోవిష్ణుసంజ్ఞత్వంవిధీయతే.

(౧౨౦౧)
(౧౨౦౫) ౪౨౨౨. [3]అక్ష,పూర్వోక్తోదాహృతశ్రుతిర్వ్యాచష్టే (అతః) ఇత్యాదినా.-

౪౨౨౩. (అతః)-"కారణవా[4]క్యైః, శ్రీపురుషసూక్తేన,అనన్యార్థనారాయణానువాకాదిభిశ్చ, [15]

౪౨౨౪. నారాయణస్యపరమకారణత్వేన ప్రతిపన్నత్వాత్,

౪౨౨౫. బ్రహ్మశివయోస్తత్సృజ్యత్వ[5] సంహార్యత్వాదిశ్రవణాచ్చ"ఇత్యర్థః.-

(౧౨౦౨) ౪౨౨౬. ("ప్రాణమ్"-) ఇత్యాదిశ్రుతేరర్థంసంగ్రహేణాహ (సర్వకారణ-) ఇతి. [20]

(౧౨౦౩) ౪౨౨౭. (ఉపసంహృత్య).-"(పరమాత్మ)ని(వికారజాతో) పసంహారమనుసన్ధాయ"ఇత్యర్థః.

(౧౨౦౪) ౪౨౨౮. (సర్వస్యేశానంధ్యాయీత-) ఇతి,-"సర్వస్యవశీ"[3] ఇతిపూర్వకవాక్యాన్వయప్రదర్శనమ్.

(౧౨౦౫) ౪౨౨౯. తదర్థమాహ(పర-)ఇతి. [25]

౧॥ అథ - శిఖోప. ౨॥ మైత్రా - ౩॥ బృ - ఉ - ౬ - ౪ - ౨౧.

మూ - ౧ - కరణ - ౧స.౨ - ర్వవికార - ౧ - ౬.

వ్యా - ౧ - అథమై - ౯. మైత్రాయణీ - ౩ - ౮. ౨ - దిచవితంస - ౩ - హి - ౯. దిచతత్సవి - ౪ - ౫. చ - ౧ - ౨స. ౩ - అతఃపూ - ౮.౪ - వాక్యైశ్రీ-౧-౨ - ౮ ౫ - తత్సంహా౯.౬ - సపూర - ౩ - ౪ - ౫. సఖ్యాఖ్యపూ - ౯.

(౧౨౦౬.) “పతింవిశ్వస్య”౧ “నతస్యేశేకశ్చన”౨ ఇతి తస్యైవసర్వేశానతా ప్రతిపాదితా;-

(౧౨౦౭.) అతఏవ “సర్వైశ్వర్యసంపన్నః సర్వేశ్వరశ్శమ్భురాకాశమధ్యే ధ్యేయః”౩ ఇతినారాయణస్యైవపరమకారణస్యశమ్భు[5] శబ్దవాచ్యస్యధ్యానంవిధీయతే.-

(౧౨౦౮.) “కశ్చ ధ్యేయః”౪ ఇత్యారభ్య “కారణన్తు ధ్యేయః”౫ ఇతికార్యస్యఅధ్యేయతాపూర్వక కారణైక ధ్యేయతాపరత్వాత్ వాక్యస్య;-

---

(౧౨౦౬) ౪౨౩౦. “ఈశానత్వాదికంనారాయణస్యైవముఖ్యమ్ఇతి,

౪౨౩౧. [ఈశానా]దిశబ్దాస్తస్యైవవాచకాః” ఇత్యాహ (పతిమ్-) ఇతి. [ఇతి.-

(౧౨౦౭) ౪౨౩౨. (“సర్వైశ్వర్య”)ఇత్యాదివాక్య[1]స్యార్థమాహ (అత)

౪౨౩౩. ““విశ్వా[2]క్షంవిశ్వశమ్భువమ్”౬ఇతినారాయణ[3]వాచకత్వేనశమ్భుశబ్దప్రయోగదర్శనాత్, [15]

౪౨౩౪. “శమ్భుస్స్వయమ్భూర్ద్రుహిణః”౭ ఇత్యర్థాన్తరవిషయత్వే[4]ననిఖిణ్ణుదర్శనాచ్చ” ఇతిభావః.

(౧౨౦౮) ౪౨౩౫. “శమ్భురాకాశమధ్యే ధ్యేయః”౩ ఇతి వాక్యైకారణత్వమపివిధేయంస్యాత్” ఇత్యత్రాహ (“కశ్చ”-) ఇతి.-

౪౨౩౬. “కారణత్వానువాదేనధ్యేయతావిధిపరమిదంవా[20]క్యంప్రతీయతే,-

౪౨౩౭. “కశ్చ ధ్యేయః-౪ కారణంతు ధ్యేయః”౫ ఇతిప్రశ్నప్రతివచనాభ్యామ్;-

౪౨౩౮. నహి,కింకారణమ్?[5]ఇత్యత్రప్రశ్నస్య,-ఇదంకారణమితి[6]ప్రతివచనంశ్రూయతే; [25]

౪౨౩౯. తస్మాత్,కారణత్వానువాదేనధ్యేయత్వం విధీయతఇతి నిశ్చీయతే,

౧॥తై - నా - ౬ - ౧౧. ॥తై - నా - ౬ - ౧ - ౯. ౩॥అథ - శిఖోప.౪॥ అథ - శిఖోప. ౫॥అథ - శిఖోప. ౬॥తై - నా-౬ - ౧౧. ౭॥

---

౬ మూ - ౧ - ఏవ - ౨న. ౨ - కం కారణస్యధ్యే - ౧ - ౨ - ౪ - ౫. [30]

వ్యా - ౧ - స్య - ౩న. ౨ - ఖ్యంవి - ౯ - ౧౦. ౩ - వాచిత్వే - ౩ - ౮ - ౯. ౪ - న - ౯న. ౫ - అత్ర - ౮ - ౯ - న. ౬ - ।పతి - ౧ - ౨న.

(౧౨౦౯.) తస్యైవనారాయణస్య,

(౧౨౧౦.) పరమకారణతాశమ్భుశబ్దవాచ్యతాచపరమకారణప్రతిపాదనై కపరేనారాయణానువాకఏవప్రతిపన్నా ఇతి,

(౧౨౧౧.) తద్విరోధ్యర్థాన్తర[1]పరికల్పనమ్,కారణస్యైవధ్యేయ[2]త్వవిధి [5] వాక్యే నయుజ్యతే.-

---

౪౨౪౦. కారణత్వానువాదశ్చ,తత్ప్రతిపాదకవాక్యాన్తరసాపేక్షః;-

౪౨౪౧.అతః,"తదానుగుణ్యేనా ఽనువాదః కర్తవ్యః' ఇత్యనువాదరూప[1]త్వాన్నారాయణస్యైవధ్యేయత్వవిధిః'' ఇత్యర్థః

(౧౨౦౯) ౪౨౪౨. "అనువాదరూపత్వమస్తు, తథాపిశివ[2]ఏవకారణత్వేనానూద్యతామ్" ఇత్యత్రాహ (తస్యైవ-)ఇతి.

(౧౨౧౦) ౪౨౪౩. (పరమకారణతాశమ్భుశబ్దవాచ్యతా చ-)ఇతి-

౪౨౪౪. అయమభిప్రాయః:- "అనువాదరూపత్వేనవాక్యాన్తరసాపేక్షత్వాత్,తద్విరుద్ధార్థప్రతిపాదనాయోగాత్,

౪౨౪౫. నారాయణస్యైవధ్యేయత్వవిధిః;-

౪౨౪౬. కారణత్వంవిధీయతాంనామ,

౪౨౪౭. తథాపి,[సద్-బ్రహ్మ-ఽ[3]త్మా]దిశబ్దవత్, శమ్భుశబ్దస్య సామాన్యశబ్దత్వాత్ నారాయణఏవపర్యవసానంన్యాయ్యమ్''ఇతి.- [20]

౪౨౪౮. "శివాదిశబ్దానాం నారాయణశబ్దాపేక్షయాఽసాధారణత్వాత్.

౪౨౪౯. బహ్వీషూపనిషత్సునారాయణాదిశబ్దనిర్దేశాత్,

౪౨౫౦. తత్రాప్యేకైకత్రనారాయణశబ్దాభ్యాసాచ్చ,

౪౨౫౧.తదానుగుణ్యేనార్థోవర్ణనీయః''ఇతిచాత్రానుసన్ధేయమ్.

మూ - ౧ - ప్రతిపాదనపరత్వేన - ౧. పరి - ౪ - ౫ - ౧౧న.
౨ - త్వవిధిపరవా - ౧ - ౨.

వ్యా - ౧ - త్వాత్కారణస్య - ౯. ౨ - ఏకఏవ - ౪ - ౫. ౩ - ఆత్మ - ౩న.

(౧౨౧౨.) యదపి, ‹‹తతోయదుత్తరతరమ్''[1] ఇత్యత్ర, పురుషాదన్యస్య పర[1]తరత్వం ప్రతీయతే'' ఇత్యభ్యధాయి;-

(౧౨౧౩.) తదపి, ‹‹యస్మాత్పరం నాపరమస్తికిఞ్చిద్యస్మాన్నాణీయోనజ్యాయోఽస్తికశ్చిత్''[2],- [5]

(౧౨౧౪.) 'యస్మాత్-అపరమ్-యస్మాత్ - అన్యత్ - కిఞ్చిదపిపరం నాస్తి-కేనాపిప్రకారేణపురుషవ్యతిరిక్తస్యపరత్వం నాస్తి' ఇత్యర్థః.

(౧౨౧౨) } ౪౨౫౨. [‹‹తతోయదుత్తరతరమ్''] ఇత్యాదిశ్రుతేరర్థమాహ
(౧౨౧౯) } (యదపి-) ఇత్యాదినా.-

(౧౨౧౩) ౪౨౫౩. (తదపి) (ప్రత్యుక్తమ్) ఇత్యన్వయః.(౧౨౧౯) [10]

(౧౨౧౪) ౪౨౫౪. ‹‹తతోయదుత్తరతరమ్''[1] ఇ[1]త్యాదివాక్యాత్పూర్వం [‹‹యస్మాత్పరమ్'']‌[2] ఇత్యాది[2]వాక్యమ్,-

౪౨౫౫. తస్యార్థంవక్తుమన్వయమాహ(యస్మాదపరమ్-) ఇతి.-

౪౨౫౬. (యస్మాత్-) ఇత్యాదిపఞ్చమ్యన్తపదేన[పర] శబ్దస్యాన్వయే సతిసమనిషేధో నకృతస్స్యాత్;- [15]

౪౨౫౭. [అపర]శబ్దేనపఞ్చమ్యన్తపదస్యాన్వయే సతిసమాభ్యధికోభయనిషేధఃకృతస్స్యాత్;-

౪౨౫౮. తథాసతి, ‹‹నాన్యఃపన్థాః''[3] ఇతిపురుషవేదనస్యైవమోక్షోపాయత్వప్రతిజ్ఞానస్యప్రాకరణిక[3]స్యాప్యానుగుణ్యమ్.- [20]

౪౨౫౯. పఞ్చమ్యన్తపదస్యాన్యశబ్దేనాన్వయశ్చ శ్రుతిస్మృతిషు దృశ్యతేఇతి,

౪౨౬౦. ‹‹నేత్యేతస్మాదన్యత్పరమస్తి''[4] ‹‹తస్మాద్ధాన్యంనపరః కిఞ్చనాస''[5] ‹‹ఏకస్సమస్తంయదిహాస్తి కిఞ్చిత్త[4]దచ్యుతో నాస్తిపరంతతోన్యత్''[6] ఇత్యాదిషు;- [25]

౧॥ శ్వే - ౩ - ౧౮. ౨॥ శ్వే - ౩. ౩॥ తై - పు. ౪॥ ౫॥ ౨అష్ట - ౮ ప్ర - ౯ అను. ౬॥

మూ - ౧ - తర - ౧ - ౯న. ౨ - అపి - ౧న.

వ్యా - ౧ - ఆది - ౯న. ౨ - వాక్యాన్తరస్యార్థం - ౯ - ౧౦. ౩ - అపి - ౩న. ౪- దస్యుతో - ౯.

(౧౨౧౫.) [అణీయస్త్వమ్].- సూక్ష్మత్వమ్.-
(౧౨౧౬.) [జ్యాయస్త్వమ్].-సర్వేశ్వరత్వమ్.-
(౧౨౧౭.) "సర్వవ్యాపిత్వాత్ సర్వేశ్వరత్వాత్ ౧అస్య,-ఏతద్వ్యతిరిక్త స్యకస్యాప్యణీయస్త్వమ్ జ్యాయస్త్వఞ్చ నాస్తి" ఇత్యర్థః. [5]
(౧౨౧౮.) "యస్మాన్నాణీయో నజ్యాయోఽస్తికశ్చిత్"౧ ఇతిపురుషాదన్య స్యకస్యాపిజ్యాయస్త్వంనిషిద్ధమ్ ఇతి,
(౧౨౧౯.) తస్మాదన్యస్యపరత్వంనయుజ్యతే" ఇతి ప్రత్యుక్తమ్.

౪౨౬౧. " నతత్సమశ్చాభ్యధికశ్చ దృశ్యతే"౨ ఇతిశ్రుత్యైకార్థ్యఞ్చ;- [10]
౪౨౬౨. "యస్మాత్-పరమ్" ఇత్యన్వయేపి, పురుషాదన్యస్యపరత్వవాదోఽనుపపన్నఏవ.
౪౨౬౩. కైశ్చిదేవంవ్యాఖ్యాతమ్, "పరమిత్యుత్కృష్టనిషేధః, అపరమితి సమానిషేధః" ఇతి.-
౪౨౬౪. తదయుక్తమ్:- [15]
౪౨౬౫. అన్యపర్యాయస్యాపరశబ్దస్యసమవాచిత్వాస్వారస్యాత్,
౪౨౬౬. సమానవిభక్త్యన్తపదయోః స్వతఃప్రాప్తసామానాధికరణ్యభఙ్గాత్,
౪౨౬౭. వ్యధికరణత్వసూచకశబ్దాద్యభావాచ్చ;- [20]
౪౨౬౮. తస్మాత్, యథోక్తఏవార్థః.
(౧౨౧౫) ౪౨౬౯. ("యస్మాన్నాణీయో నజ్యాయోఽస్తికశ్చిత్") ౧ఇత్యేతద్వ్యాచష్టే (అణీయస్త్వమ్-)ఇతి
(౧౨౧౬) ౪౨౭౦.౧(జ్యాయస్త్వమ్-) ఇతి.- (జ్యాయస్త్వమ్) ధారకత్వమ్,-నియన్తృత్వాదిగుణైరుత్కృష్టత్వమ్;- [25]

౧॥శ్వే - ౩. ౨॥శ్వే - ౬.

మూ - ౧ - అస్యైవైత - ౨ - ౬. ౨ - స్యచిదణీ-౧. ౩-జ్యాయస్త్వఞ్చ-౧ -౯న.

వ్యా - ౧ - జ్యాయస్త్వమితి - ౩ - ౪ - ౫ - ౯న. ౨ - త్వనియ - ౪ - ౫ - ౮.

(౧౨౨౦.) కస్తర్హి అస్యవాక్యస్యార్థః?:-

(౧౨౨౧) అస్యప్రకరణస్యోపక్రమే, ‘‘తమేవంవిదిత్వాతిమృత్యుమేతి-నాన్యఃపన్థావిద్యతేఽయనాయ’’[౧]ఇతిపురుషవేదనస్య అమృతత్వహేతుతామ్ తద్వ్యతిరిక్తస్యాపథతాఞ్చ ప్రతిజ్ఞాయ, [5]

(౧౨౨౨.) ‘‘యస్మాత్పరన్నాపరమస్తికిఞ్చిత్ ... తేనేదంపూర్ణంపురుషేణసర్వమ్’’[౨] ఇత్యేతదన్తేనపురుషస్యసర్వస్మాత్ పరత్వంప్రతిపాదితమ్;-

---

౪౨౭౧. అత్రచనియన్తృత్వేన(జ్యాయస్త్వమ్)వివక్షితమ్,

౪౨౭౨. ‘‘ప్రశాసితారంసర్వేషామణీయాంసమణీయసామ్’’[౩]ఇత్యాదివచనానుసారాత్.-

౪౨౭౩. ‘‘యస్మాత్పరంనాపరమ్’’ ఇత్యాదివాక్యే, పురుషాదన్యస్యపరత్వనిషేధాత్,

౪౨౭౪. తద్విరుద్ధంతదన్యస్యాధికత్వ ప్రతిపాదనపరత్వంవ్యాహతమ్’’ఇత్యర్థః [15]

(౧౨౨౦) ౪౨౭౫. ‘‘యస్మాత్పరమ్’’ ఇత్యాదివాక్యేపరత్వనిషేధఃవక్ష్యమాణపర వ్యతిరిక్తవిషయః,

౪౨౭౬. ‘గోబలీవర్ద’[౪]న్యాయాత్ ’’ఇతిశఙ్కాయామ్,

౪౨౭౭. ‘‘అనన్యథాసిద్ధస్యైవసఙ్కోచకత్వాత్,

౪౨౭౮. ‘‘తతోయదుత్తరతరమ్’’[౫] ఇతివాక్యస్యచాన్యథా[20] సిద్ధత్వాత్,

౪౨౭౯. ‘‘యస్మాత్పరమ్’’ ఇతివాక్యే పరశబ్దోనసంకోచితవ్యః’ఇతిసిద్ధాన్తినోమతమభిప్రేత్య,

౪౨౮౦. అస్యవాక్యస్యాన్యథానిర్వాహఃకథమ్?:’’ ఇత్యాహ’ (కస్తర్హి-) ఇతి. [25]

(౧౨౨౧) ౪౨౮౧. అస్యార్థంవక్తుంప్రకరణంయోజయతి (అస్య-) ఇతి.

౧॥శ్వే-౬. ౨॥శ్వే - 3. 3॥మ - ష్ఠ - ౧౨ - ౧౨౨. ౪॥
౫॥ అథ - శిక్షోప.

మూ - ౧ - హేతుతా - ౧. ౨ - ఞ్చిదితితేనే - ౧. 3 - ఇత్యన్తే - ౨ - ౧౦.

వ్యా - ౧ - ఆది - ౯న. ౨ - పరత్వవ్య - ౧. 3 - థాసిద్ధని - ౮.

(౧౨౨౩.) యతఃపురుషతత్త్వమేవఉత్తరతరం "తతో యదుత్తరతరమ్" ౧ పురుషతత్త్వమ్;-

(౧౨౨౪.) తదేవఅరూపమ్,-

(౧౨౨౫.) అనామయమ్,- [5]

(౧౨౨౬.) "య ఏతద్విదురమృతాస్తే భవన్తి అథేతరే దుఃఖమేవాపియన్తి" ఇతి [1] ఇతిపురుషవేదనస్య అమృతత్వహేతుత్వమ్,-తదితరస్య [2] చాపథత్వం ప్రతిజ్ఞాతం సహేతుక [3] ముపసంహృతమ్.-

(౧౨౨౭.) అన్యథా,

(౧౨౨౮.) ఉపక్రమ [4] గతప్రతిజ్ఞాభ్యాం విరుధ్యేతే;- [10]

(౧౨౨౩) ౪౭౮౨. ఉక్తప్రకరణవాక్యానుగుణ్యేన ("తతో యదుత్తరతరమ్".-) ౧ ఇతివాక్యస్యార్థమాహ (యతః)ఇతి.

(౧౨౨౪) ౪౭౮౩. (అరూపమ్).-కర్మకృతప్రకృతిసమ్బన్ధరహితమిత్యర్థః.

(౧౨౨౫) ౪౭౮౪. (అనామయమ్).- తత్కృత [1] దుఃఖాదిసమ్బన్ధరహితమిత్యర్థః. [15]

౪౭౮౫. ["తతః"] ఇతిపఞ్చమ్యన్తపదమ్,హేత్వర్థ [2] పరత్వేన యోజితమ్.

(౧౨౨౭) ౪౭౮౬. అన్యథాదూషణమాహ (అన్యథా-) ఇతి.

(౧౨౨౮) ౪౭౮౭. (ఉపక్రమగత ప్రతిజ్ఞాభ్యామ్).- "పురుషవేదనస్యముక్తిహేతుత్వప్రతిజ్ఞయా,-తదన్యస్యానుపాయత్వ [20] ప్రతిజ్ఞయాచ" ఇత్యర్థః.

౪౭౮౮. హేత్వర్థత్వాభావేపురుషాదన్యత్వసిద్ధిః-

౪౭౮౯. "ప్రథమాదినిర్దిష్ట [4] స్యశబ్దప్రాధాన్యం వైయ్యాకరణన్యాయసిద్ధమ్'ఇతి,

౪౭౯౦. 'పురుషేణసర్వమ్' ౩ ఇతిసర్వశబ్దార్థస్యజగతః [25] ప్రథమానిర్దిష్టత్వాత్,-అవ్యవహితత్వాచ్చ,

౪౭౯౧. తచ్ఛబ్దస్యతత్పరామర్శిత్వస్యైవయుక్తత్వాత్,

౧॥ శ్వే - ఉ - ౩ - ౧౦. ౨॥ శ్వే - ఉ - ౩ - ౧౦. ౩॥ తై-నా-౬-౧౦-౧౯.

మూ - ౧ - ఇతి - ౬ - ౦న. ౨ - చ - ౨ - ౪ - ౫ - న. చానుపాయత్వంప్ర-౧౦. ౩-ముదాహృతం - ౦. ౪ - గత - ౧ - ౬ - ౧౦న. [30]

వ్యా - ౧ - సుఖదుఃఖా - ౯. ౨ - పర - ౩ - ౪ - ౫ ౦న. ౩ - స్వపరత్వసి - ౬. ౪ - శబ్దస్యప్రా - ౩ - ౪ - ౫. ౫ - త్వాత్ - ౧.

(౧౨౯.) పురుషస్యైవశుద్ధి గుణయోగేనశివశబ్దాభిధేయత్వమ్, "శాశ్వతంశివమచ్యుతమ్" [1] ఇత్యాదినాజ్ఞాతమేవ;-

(౧౩౦.) పురుషఏవశివశబ్దా[1]భిహిత[2] ఇత్యనన్తరమే[3]వవదతి,

(౧౩౧.) "మహాన్ప్రభుర్వై పురుషః సత్త్వస్యైషప్రవర్తకః"[2] ఇతి.- [5]

౪౨౯౨. ["తతః"] ఇతిపదేన 'తేనేదంపూర్ణంపురుషేణసర్వమ్' [3]ఇతిప్రథమానిర్దిష్టంజగద్వ్య[1]హ్యాతఇతి,

౪౨౯౩. జగతఉత్తరఃప[2]రఃపురుషఏవాభిధీయతే" ఇతి కేచిదాచార్యాః;-

౪౨౯౪. తచ్చోపపన్నమ్.- [10]

౪౨౯౫. ఏవమ్,(ఉపక్రమగతప్రతిజ్ఞా)నురోధేన, "యస్మాత్పరమ్"[4] ఇత్యాదివాక్యకృతాధికనిషేధానురోధేన[3]చ,

౪౨౯౬. "తతోయదుత్తరతరమ్"[5,4]ఇత్యాదివాక్యంపురుషస్యైవపరత్వ పరముక్తమ్.

(౧౨౯) ౪౨౯౭. "సర్వాననశిరోగ్రీవః"[6] ఇ[5]త్యాదివాక్యావగతస్య [15] శివశబ్దస్యార్థ మాహ(పురుషస్యైవ-)ఇతి.

౪౨౯౮. (ఆది) శబ్దేన "సర్వైశ్వర్యైశ్శివస్థాణుః"[7] "శివంకర్తాస్తు"[8] [6]ఇత్యాదిప్రయోగోవివక్షితః.-

౪౨౯౯. *"సర్వాననశిరోగ్రీవత్వఇచ్ఛ,"సహస్రశీర్షాపురుషః"[9] ఇత్యస్యప్రత్యభిజ్ఞాపకమ్, [20]

౪౩౦౦. భగవచ్ఛబ్ద[7]స్తుపురుషజ్ఞాపకః" ఇత్యనుసన్ధేయమ్.

(౧౩౦) ౪౩౦౧. "ఉత్తరత్రాపిపురుష ప్రతిపాదనాచ్ఛివశబ్దః పురుషపరః"ఇత్యాహ (పురుషః)ఇతి.

(౧౩౧) ౪౩౦౨. ["మహాన్ప్రభుర్వై పురుషస్సత్త్వ స్యైషప్రవర్తకః"] ఇత్యత్ర, [25]

౪౩౦౩. ["ఏషః"]ఇతిపదేనశివశబ్దాభిహితఃప్రత్యభిజ్ఞాపితః.

౧॥ తై - ఉ - నా - ౬ - ౧౧. ౨॥ శ్వే - ఉ - ౩ - ౧౨. ౩॥ తై-నా-౬-౧౦-౧౯. ౪॥ శ్వే - ఉ - ౩.౫॥ శ్వే - ఉ . ౩.౬॥ శ్వే - ఉ - ౩. ౭॥ సహస్రనా - ౧౮. ౮॥ పుణ్యాహప్ర. ౯॥ తై - పు.

మూ - ౧ - భిధేయఇ - ౧ - ౮ - ౧౦. ౨ - ఇత్యత్రానన్త - ౧ - ౨ - ౪ - ౫. ౩ - వచవద - ౮.

వ్యా - ౧ - హితమితి - ౯. ౨ - రమపు - ౧. ౩ - చ - ౧ - ౪ - ౫- ౮ - న. ౪- ఆది - ౪ - ౫ - ౮ - ౯న. ౫ - ఆది - ౧న. ౬ఆది - ౧న. ౭ - తు - ౪ - ౫ - న.

(౧౨౩౨.) ఉక్తేనైవన్యాయేన “నసన్నచాసచ్ఛివఏవ కేవలః”[1] ఇత్యాది సర్వంనేయమ్.-

(౧౨౩౩.) కిఞ్చ,

౪౩౦౪. ఏవమ్, కారణవాక్యబలాదుపాస్యవిశేషనిర్ణయపర[5] నారాయణానువాకేనచ నారాయణస్యైవ[1]పరత్వము క్తమ్.-

(౧౨౩౨) ౪౩౦౫. “ఏవమ్,[2]దేవతాన్తరస్యాపిపరత్వే,[“నసన్నచాసచ్ఛివ ఏవకేవలః”][1] ఇతికారణవాక్యమ్,

౪౩౦౬. ‘యఃపరస్సమహేశ్వరః’ఇత్యుపాస్యవిశేషనిర్ణయ[10] పరవాక్యఞ్చాస్తి”ఇత్యత్రాహ[4](ఉక్తేనైవ-)ఇతి.-

౪౩౦౭. “ (ఉక్తేనైవ) న్యాయేనకారణవాక్యైః,-నారాయణ స్యైవపరమకారణత్వప్రతిపాదనాత్,

౪౩౦౮. అనన్యపరనారాయణానువాకాదిభిః,తస్యైవసర్వస్మా త్పరత్వనిశ్చయాత్, [15]

౪౩౦౯. బ్రహ్మరుద్రాదీనామ్, తత్సృజ్యత్వసంహార్యత్వ శ్రవణాచ్చ,

౪౩౧౦. అర్థాన్తరేషుదృష్టప్రయోగానాంశివ-మహేశ్వరాది శబ్దానాంసాధారణత్వాత్,

౪౩౧౧. తేషాంనారాయణపరత్వేనప్రయోగదర్శనాత్, [20]

౪౩౧౨. [5]బహ్వీషూపనిషత్సునారాయణాదిశబ్దనిర్దేశాత్,

౪౩౧౩. [6]ఏకైకత్రోపనిషది నారాయణాదిశబ్దాభ్యాసాచ్చ,

౪౩౧౪. శివాదిశబ్దోపి,సద్-బ్రహ్మ[7]దిశబ్దవత్,నారాయణపర్య వసాయీ”ఇత్యర్థః

(౧౨౩౩.) ౪౩౧౫. తత్ర,“‘యద్వేదాదౌస్వరః’-ఇత్యాదివాక్యస్య,నకేవ లంప్రకరణాన్తరవాక్యైర్నారాయణపరత్వనిశ్చయః,

౪౩౧౬. అపితు, తస్యైవపూర్వాపరపర్యాలోచన యాచ,- నారాయణపరత్వంగమ్యతే:”ఇత్యాహ (కిఞ్చ-) ఇతి.

౹౹శ్వే - ఉ-౪-౩ ౫. ౨౹౹తై - నా - ౬ - ౧౦ - ౨౪.

వ్యా - ౧ - పురుషత్వ - ౬. ౨ - వేదవేదాన్తాన్తరేనస - ౯. ౩ - సదితివా - ౧౦- ౨ - ౯. ౪ - ఉక్తేనైవన్యాయేనేతికార - ౯. ౫ - బహుషూప - ౧౨. ౬.ఏకత్రోపని ౯. ౭ - బ్రహ్మశబ్దాదివ - ౨.

(౧౨౩౪·) "నతస్యేశేకశ్చన" [౧] ఇతినిరస్తసమాభ్యధిక సమ్భావనస్య పురుషస్య, "అణోరణీయాన్" [౨] ఇ[1]త్యస్మిన్ననువాకే,

(౧౨౩౫·) వేదాద్యన్తరూపతయా,

(౧౨౩౬·) వేదబీజభూతప్రణవస్య, [5]

(౧౨౩౭·) ప్రకృతి[2]భూతాకార వాచ్యతయామహేశ్వరత్వం ప్రతిపాద్య,

(౧౨౩౮.) దహరపుణ్డరీ[3]కమధ్యస్థాకా[4]శవర్తితయోపాస్యత్వముక్తమ్.-

---

(౧౨౩౪) ౪౩౧౭. "అస్యవాక్యస్యపురుషాదన్యస్యోత్కర్షపరత్వమ్,

౪౩౧౮. ప్రథమానువాకోక్తపురుషవ్యతిరిక్త పరత్వనిషేధవ్యాహతమ్"ఇతిదర్శయితుం["నతస్యేశే"][౧]ఇత్యాద్యు[10]క్తమ్.

(౧౨౩౫) ౪౩౧౯·"యద్వేదాదౌ", [౩] ఇత్యస్యార్థమాహ(వేదాద్యన్త-)ఇతి.

౪౩౨౦. "వేదస్యప్రణవః,ఉత్పాదకత్వాదాదిః,

౪౩౨౧. తల్లయస్థానత్వాదన్తశ్చ" ఇత్యభిప్రాయేణ(వేదాద్యన్తరూపతయా-) ఇత్యుక్తమ్· [15]

(౧౨౩౬) ౪౩౨౨. అతఏవ (వేదబీజభూతః)(ప్రణవః).

(౧౨౩౭) ౪౩౨౩· "తస్యప్రకృతిలీనస్య"[౪]ఇతిపదంవ్యాచష్టే(పకృతిభూతాకారవాచ్యతయా-)ఇతి·-

౪౩౨౪· "ప్రకృతిలీనత్వన్నామ,ప్రకృతిభూతాకారావస్థత్వమ్,

౪౩౨౫· అకారావస్థప్రణవవాచ్యత్వన్నామ,అకారవాచ్య[20]త్వమేవ" ఇత్యర్థః.-

౪౩౨౬. "'అకారేణోచ్యతేవిష్ణుస్సర్వలోకేశ్వరోహరిః' [౫] 'అకారోవిష్ణువాచకః'[౬] ఇతి శ్రుతిస్మృతివచనాత్,

౪౩౨౭. అకారవాచ్య[1]స్యనారాయణస్యైవ (మహేశ్వర)త్వముక్తమ్"ఇత్యర్థః. [25]

(౧౨౩౮) ౪౩౨౮. (దహర)ఇతి.-"యద్వేదాదౌ"[౩] ఇ[2]తివాక్యేదేవతాన్తరస్యపరత్వకథనాత్,

౪౩౨౯· తదేవ(దహరపుణ్డరీ)కాన్తరుపాస్యమ్"ఇతి[3]చేత్ ;-

౧॥తై - నా - ౬ - ౧ - ౯. ౨॥కఠ - ఉ - ౨ - ౨౦. ౩॥తై - నా - ౬ - ౧౦ - ౨౪; ౪॥తై - నా - ౬ - ౧౦ - ౨౪. ౫॥ ౬॥

మూ - ౧ - అష్టన్ - ౧౦న. ౨ - బీజభూతా-౪ - ౫. ౩ - కాకాశ - ౧. ౪ - శాన్తర్వర్తి - ౧౦.

వ్యా - ౧ - స్య - ౧ - ౨ - ౯న. ౨ - త్యాదివా - ౩. ౩ - చేన్న - ౮ - ౯;

(౧౨౩౯·) అయమర్థః:- ««సర్వస్య వేదజాతస్య ప్రకృతిః, ప్రణవ[1] ఉక్తః,
(౧౨౪౦.) ప్రణవస్య[2] చ ప్రకృతిరకారః;
(౧౨౪౧·) ప్రణవవికారో వేదః, స్వప్రకృతిభూతే ప్రణవే లీనః;
(౧౨౪౨.) ప్రణ[3]వోప్యకారవికారభూతః, స్వప్రకృతావకారే లీనః; [5]
(౧౨౪౩.) ««తస్య-[4]ప్రణవప్రకృతిభూ[5]తస్యాకారస్య-యః-పరః-
వాచ్యః-[6]'సఏవ-మహేశ్వరః' ఇతి;-
(౧౨౪౪.) సర్వవాచ[7]కజాతప్రకృతిభూతాకారవాచ్యః, సర్వవాచ్యజాత
ప్రకృతిభూ[8]తనారాయణో యః-సః-మహేశ్వరః'' ఇత్యర్థః·

౪౩౩౦· ««తతోపి, నారాయణస్యైవ మహేశ్వరత్వప్రతి [10]
పాదనాత్,
౪౩౩౧. సఏవ(దహరపుణ్డరీ)కేఽప్యుపాస్యః'' ఇత్యర్థః.
(౧౨౩౯) ౪౩౩౨. ««అస్మిన్వాక్యే ప్రణవవేదయోః,- అకారప్రణవయోశ్చ
ప్రకృతివికృతిభావఃకథమవగతః?,
౪౩౩౩. అకారప్రసఙ్గశ్చకః?, [15]
౪౩౩౪. తద్వాచ్యత్వపరశ్శబ్దఃకః?'' ఇత్యపేక్షాయామాహ
(అయమర్థః) ఇతి .-
౪౩౩౫. ««'యో వేదాదౌ స్వరః ప్రోక్తో వేదాన్తే చ ప్రతిష్ఠితః'[1]
ఇత్యనేనైవ ప్రకృతివికృతిభావస్సిద్ధః;-
౪౩౩౬· 'ప్రకృతిలీనస్య'[2] ఇత్యనేన అకారశ్చావగతః;- [20]
౪౩౩౭· 'యఃపరః' ఇతి పరశబ్దేన వాచ్యత్వఞ్చావగతమ్;-
౪౩౩౮. 'ఇదంపరస్తత్పరః'[3] ఇత్యాదిషు పరశబ్దస్య వాచ్యతార్థ
త్వాత్:'' ఇత్యర్థః.
(౧౨౪౪) ౪౩౩౯. తర్హి, ««అకారస్య పర ఇతి వక్తవ్యమ్;
౪౩౪౦· 'ప్రకృతిలీనస్య'' ఇతి వచనవ్యక్తేఃకోభిప్రాయః?; [25]
౪౩౪౧. అకారవాచ్యస్యైవ మహేశ్వరత్వే, కథం నారాయణ
స్య పరత్వసిద్ధిః?:'' ఇత్యత్రాహ (సర్వవాచక-) ఇతి.-

౧॥ తై - నా - ౬ - ౧౦ - ౨౪. ౨॥ తై - నా - ౬ - ౧౦-౨౪. ౩॥

మూ - ౧ - ఉక్తః - ౧ - ౨ - ౬ - ౯ - ౧౦స. ౨ - చ - ౧౧ - ౧౨స. ౩ - అ
పి - ౧౧ - స. ౪ - చప్రణ - ౬ - ౧౦. ౫ - తాకార - ౧౦ - ౧౧. ౬ - ఏవ - [30]
౪ - ౫ - ౯స. ౭ - కశబ్దజా - ౧౦. ౮ - తోనా - ౧-౧౦.

వ్యా - ౧ - ఏవ - ౪ - ౫ - ౮ - ౯స.

(౧౨౪౫.) యథోక్తం[1]భగవతా,"అహంకృత్స్నస్యజగతఃప్రభవః ప్రళయస్తథా-మత్తఃపరతరంనా[2]న్యత్ కిఞ్చిదస్తిధనఞ్జయ"[1]-

(౧౨౪౬.) "అక్షరాణామకారోఽస్మి"[2] [3]ఇతి,-

(౧౨౪౭·) "అఇతిబ్రహ్మ"[3] ఇతి[4]చశ్రుతేః [5]

(౧౨౪౮·) "అకారోవైసర్వావాక్"[4] ఇతి[5]చ-

(౧౨౪౯.) వాచకజాతస్యాకారప్రకృతిత్వమ్;-

(౧౨౫౦.) వాచ్యజాతస్యబ్రహ్మప్రకృతిత్వంసుస్పష్టమ్;-

(౧౨౫౧·) అతః, "బ్రహ్మణోఅకారవాచ్యతాప్రతిపాదనాత్, అకారవాచ్యోనారాయణఏవమహేశ్వరః" ఇతిసిద్ధమ్.- [10]

౪౩౪౨·"(వాచ్యజాతప్రకృతిభూతః),(వాచకజాతప్రకృతిభూతేనవాచ్యః" ఇతిజ్ఞాపనమ్"ప్రకృతిలీనస్య"[1] ఇతివచనవ్యక్తేఃప్రయోజనమ్;-

౪౩౪౩.(వాచ్యజాతప్రకృతిభూత) స్యనారాయ[1]ణత్వంవాక్యాన్తరావగతమ్:"ఇతిభావః· [15]

(౧౨౪౫) ౪౩౪౪. భగవతో[2]వాచ్యజాతప్రకృతిత్వే,అకార[3]స్యవాచకజాతప్రకృతిత్వేచభగవద్వచనమాహ (యథోక్తమ్-)ఇతి·

(౧౨౪౬) ౪౩౪౫. ["అక్షరాణామకారోఽస్మి"-] [2]ఇత్యనేనవాచ్యవాచకభావసంబన్ధశ్చలబ్ధః·

(౧౨౪౭) ౪౩౪౬· [4]అకారవాచ్యత్వేశ్రుతిమాహ ["అఇతిబ్ర[5]హ్మ"-]ఇతి.

(౧౨౪౮) ౪౩౪౭· అకారస్యవాచకజాతప్రకృతిత్వేపిశ్రుతిమాహ["అకారోవై"] ఇతి·- [ఇత్యర్థః·

(౧౨౪౯) ౪౩౪౮. (వాచకజాతస్యాకార ప్రకృతిత్వమ్-) ఇతి.- జ్ఞాయత

(౧౨౫౦) ౪౩౪౯. "బ్రహ్మణోవాచ్యజాతప్రకృతిత్వంశ్రుతిసిద్ధమ్" ఇత్యాహ(వాచ్య-)ఇతి [25]

(౧౨౫౧) ౪౩౫౦. [6]ఉక్తంనిగమయతి(అతః) ఇతి.-

౧॥గీ - ఉ - ౭ - ౬. ౨॥గీ - ఉ - ౧౦ - ౩౩. ౩॥ ౪॥
౫॥ తై-నా-౬-౧౦-౨౪.

మూ – ౧ - భగవతా – ౧న. ౨ - స్తికి-౮. ౩ - ఇతి - ౮న. ౪ - చ - ౧౧ - ౧౨ న. ౫ - చ - ౧న.

వ్యా - ౧ - ణస్యపరత్వంవా - ౩. ౨ - నారాయణస్యవా - ౯. ౩ - స్యచవా - ౯. ౪ – నారాయణస్యఅకా-౯. ౫ - శ్మేతీతి - ౧ - ౨ - ౪ - ౫.౬ - ఉక్తమర్థంని- ౩.

(౧౨౫౨.) తస్యైవ "సహస్రశీర్షం దేవమ్" ౧ ఇతి కేవలపరతత్త్వ విశేష ప్రతిపాదనపరేణ నారాయణానువాకేన, సర్వస్మాత్ పరత్వం ప్రపఞ్చితమ్;-

(౧౨౫౩.) అనేన అనన్యపరేణ ప్రతిపాదితమేవ[2]పరతత్త్వమ్;- [5]

(౧౨౫౪.) "అన్యపరేషు[3]సర్వేషు వాక్యేషు కే[4]నాపి శబ్దేన ప్రతీయమానం తదేవేత్యవగమ్యతే" ఇతి,- "శాస్త్రదృష్ట్యాతూపదేశో వామదేవవత్" [2]ఇతి సూత్రకారేణనిర్ణీతమ్.-

(౧౨౫౫.) తదేతత్పరం బ్రహ్మ,-క్వచిత్ బ్రహ్మశి[5]వాదిశబ్దా[6]వగతమితి కేవల బ్రహ్మశివయోర్న పర[7]త్వప్రసఙ్గః;- [10]

(౧౨౫౬.)[8]అస్మిన్ననన్యపరేఽనువాకే,తయోరిన్ద్రాదితుల్యతయాతద్విభూతిత్వప్రతిపాదనాత్;

౪౩౫౧. ఏవమ్,మహేశ్వర శబ్దస్యసాధారణత్వాత్, [మ్.

౪౩౫౨. ప్రకరణపర్యాలోచనయా[2]చ,నారాయణపరత్వముక్త

(౧౨౫౨) ౪౩౫౩. "నారాయణస్యైవ[3]తత్తచ్ఛబ్దవాచ్యస్యపరత్వమ్,

౪౩౫౪. ఉత్తరానువాకేకణ్ఠోక్తమపి" ఇత్యాహ(తస్యైవ-)ఇతి.

(౧౨౫౩) ౪౩౫౫. "విశ్వాధికోరుద్రోమహర్షిః"[3] "ప్రజాపతిః ప్రజాఅసృజత"[4]ఇత్యాదిష్వన్యేష్వపివాక్యేషు,

౪౩౫౬. శివాదేఃకారణత్వమాశఙ్క్యాహ (అనేన-) ఇతి.

౪౩౫౭. "విశ్వాధికోరుద్రః"[3] ఇత్యాదివాక్యాన్యపి, [20]

౪౩౫౮. అన్యపరత్వాత్,-ఉక్తార్థానుగుణత్వేనవర్ణనీయాని" ఇత్యర్థః.

(౧౨౫౫) ౪౩౫౯. "కేనాపిశబ్దేన ప్రతీయమానంతదేవాస్తు,-

౪౩౬౦. తతఃకిమ్?" ఇత్యత్రాహ(తదేతత్ -) ఇతి.

(౧౨౫౬) ౪౩౬౧. (ఇన్ద్రాదితుల్యతయా-)ఇతి.- [25]

౪౩౬౨. (ఆది)శబ్దేనవిశ్వముక్త్వాత్మవివ[4]క్షా.

౧॥తై - నా - ౬ - ౧౧. ౨॥బ్ర - సూ - ౧ - ౧ - ౩౧. ౩॥తై - నా - ౬-౧౦-౧౯. ౪॥౨కా - ౧ప్ర - ౧.

మూ - ౧ - పర - ౧౧ - ౧౨న. పరత్వ - ౮ - ౧౦. ౨ - పరత్వం - ౨ - ౧౧ - ౧౨. ౩ - సర్వా - ౧ - ౨. ౪ - అపి - ౪ - ౫న. ౫ఆది - ౧ - ౨ - ౪ - ౫న. ౬- దవగ - ౧౧. ౭ - తత్వ - ౧౧ - ౧౨.త్వప్రసక్తిః - ౧. ౮ - తస్మిన్న - ౧.

వ్యా - ౧ - తత్ప్రకి - ౯. ౨చ - ౪ - ౫న. ౩ - తత్ - ౩ - ౮న. ౪ - క్షాక్తి-౯.

(౧౨౫౭.) క్వచిత్, ఆకాశ[1]ప్రాణాదిశబ్దేనపరంబ్రహ్మాభిహితమ్ ఇతి భూతాకాశప్రాణా[2]దేర్యథానపరత్వమ్.

(౧౨౫౭) ౪౩౬౩. ప్రసిద్ధబ్రహ్మశివయోగపరత్వాభావే దృష్టాన్తమాహ (క్వచిత్-) ఇతి- [5]

౪౩౬౪. "విశ్వాధికోరుద్రః"[1] ఇత్యస్యాయమర్థః:-

౪౩౬౫. [1]అత్ర, "సనోదేవశ్శుభయాస్మృత్యా సంయునక్తు"[2] ఇతి స్వాభిమతప్రార్థనాతాత్పర్యాత్,

౪౩౬౬. హిరణ్యగర్భంప్రతికారణత్వమనూద్యత[2]ఏవ;-

౪౩౬౭. అనువాదస్యచ, వాక్యాన్తరసాపేక్షస్యతదానుగు[10]ణ్యేనవర్ణనీయత్వాత్,

౪౩౬౮. కేనచిద్గుణయోగేన [రుద్ర] శబ్దో నారాయణపరః;-

౪౩౬౯. చతుర్ముఖకారణత్వంచతస్యైవేతి స్పష్టం[3]పశ్యత;-

౪౩౭౦. "అపశ్యత్ స్వస్మాత్ జాయమానమ్" ఇత్యధ్యాహారః,

౪౩౭౧. ఏవంవాయోజనా:-"[రుద్ర] శబ్దః ప్రసిద్ధరుద్రపరఏవ,

౪౩౭౨. [4]సచ,-"మహర్షిః"-త్రికాలజ్ఞానవత్తయాసర్వోత్కృష్టః,

౪౩౭౩. [5]సః,- స్వకారణభూతంహిరణ్యగర్భమపి, కాలత్రయజ్ఞానవత్త్వాజ్జాయమానావస్థమపశ్యత్;

౪౩౭౪. యఏవమపశ్యత్ -సః-శుభయాస్మృత్యా-భగవత్[20]స్మరణేన,- మాం-సంయునక్తు" ఇత్యర్థః.

౪౩౭౫. "ఐశ్వరాజ్జ్ఞానమన్విచ్ఛేత్"[3] "ఉపాస్యోహంసదా విప్రైః ఉపాయోస్మిహరేస్మృతౌ"[4] "శఙ్కరస్యతు యోభక్తస్సప్రజన్మాన్తరన్నరః-తస్యైవతుప్రసాదేన విష్ణుభ[7]క్తస్సజాయతే"[5] ఇత్యాదిభిః, [25]

౪౩౭౬. రుద్రస్యభగవజ్జ్ఞానప్రదత్వప్రతిపాదనాత్;-

౧॥తై - నా-౬ - ౧౦ - ౧౯. ౨॥తై - నా - ౬ - ౧౦, ౧౯. ౩॥బ్రహ్మాణ్డపు - ౪॥హరి - వం - కై - ౨౮౦ - ౧౪. ౫॥

మూ - ౧ - ఆది - ౮న. ౨ - దేస్తత్త్వవిశేషస్యయ - ౧. దేర్న్యయథా - ౧౨.

వ్యా - ౧ - అత్ర - ౧న. ౨ - ఏవమను - ౯. ౩ - దృశ్యతే - ౯. ౪ - సచ-౪-౫న. ౫ - సః - ౯న. ౬ - స్మిన్హరౌస్మృతః-పా. ౭-క్తః ప్రజా - ౯. క్తైః ప్రజా - ౪ - ౫.

(౧-౨౫౮) యత్పునరిదమాకాశోఽన్తర్విధేయత్వేన:-

"అథయదిదమస్మిన్ బ్రహ్మపురే దహరం పుణ్డరీకం వేశ్మ దహరో స్మిన్నన్తరాకాశస్తస్మిన్యదన్తస్తదన్వేష్టవ్యమ్ తద్వావవిజిజ్ఞాసితవ్యమ్"[1] ఇత్యత్ర ఆకాశశబ్దేన జగదుపాదానకారణం ప్రతిపాద్య,

(౧-౨౫౯) తదన్తర్వర్తినః కస్యచి[1]త్తత్త్వవిశేషస్య, అన్వేష్టవ్యతా ప్రతిపాద్యతే;-

(౧-౨౬౦) అస్యాకాశస్య నామరూపయోర్నిర్వోఢృత్వ[2]శ్రవణాత్, పురుషసూక్తే పురుషస్య, నామరూపయోః కర్తృత్వదర్శనాచ్చ,-

(౧-౨౬౧) ఆకాశపర్యాయభూతాత్ పురు[3]షాదన్యస్య అన్వేష్టవ్యత[10] యా ఉపాస్య[4]త్వం ప్రతీయతే" ఇతి-

---

౪౩౭౭. హిరణ్యగర్భకారణ[1]త్వవాదినః ప్రష్టవ్యాః,

౪౩౭౮. "కిమ్, అణ్డాన్తర్వర్తిస్సృష్టిః "ప్రజాపతిః ప్రజా అసృజత"[2] ఇత్యుచ్యతే;

౪౩౭౯. ఉత, పరమకారణత్వముచ్యతే!," ఇతి- [15]

౪౩౮౦. ప్రథమస్సకలోఽప్యభ్యుపేతః

౪౩౮౧. ద్వితీయస్తు, ప్రజాపత్యాదిశబ్దానాం సాధారణత్వాత్, అన్యత్ర[4] చ చతుర్ముఖాదేస్సృజ్యత్వాదిశ్రవణాచ్చ,

౪౩౮౨. బహుకారణవాక్యావిరోధేన నేయ ఇతి ప్రత్యుక్త ఇతి.

(౧-౨౫౮) ౪౩౮౩. అథ, వ్యోమాతీతవాదం ప్రత్యాదిశతి; [20]

౪౩౮౪. [1]తం సమూలమున్మూలయితుం తత్పరిపాటీముపన్యస్యతి (యత్పునః-) ఇతి.

(౧-౨౬౦) ౪౩౮౫. "ఆకాశాన్తర్వర్తినః కస్యచిదన్వేష్టవ్యతా స్యాత్;

౪౩౮౬. తతః కిమ్?" ఇత్యత్రాహ (అస్య-) ఇతి.

౧॥ ఛా - ఉ - ౮ - ౧ - ౧. ౨॥ వికా - ౧ప్ర - ౧.

మూ - ౧ - చిదన్వే - ౧. చిత్తత్వస్యాన్వే - ౧౧. ౨ - ప్రతిపాదనాత్ - ౧. ౩ - షస్యాన్యత్రాన్వే - ౧. ౪ - త్వఞ్చప్రతిపాద్యత ఇ - ౧. త్వఞ్చప్రతీ - ౯.

వ్యా - ౧ - త్వ - ౨ - ౪ - ౫ - ౮న. ౨ - ఇతి - ౮న. ౩ థిప్రేతః - ౧. ౪ - చ - ౪ - ౫న. ౫ - ఆది - ౧ - ౩ న. ౬ - తం - ౧ - ౨ - ౮న.

(౧౭౬౨.) అనధీతవేదానామదృష్టశా[1]స్త్రవిదామిదఞ్చోద్యమ్:-
(౧౭౬౩.) [2]యతఃతత్రశ్రుతిరేవాస్యపరిహారమాహ;-
(౧౭౬౪.) వాక్యకారశ్చ;-
(౧౭౬౫.) "దహరోఽస్మిన్నన్తరాకాశఃకిన్తదత్రవిద్యతేయదన్వేష్టవ్యమ్ [5] యద్వావవిజిజ్ఞాసితవ్యమ్"[1]ఇతి చోదితే,
(౧౭౬౬.) 'యావాన్వాఅయమాకాశస్తావానేషోన్తర్హృదయఆకాశః'[2] ఇత్యాదినా,
(౧౭౬౭.) అస్యాకాశశబ్దవాచ్యస్యపరమపురుషస్య అనవధికమహత్త్వమ్, సకలజగత్కారణతయా సకలజగదాధారత్వఞ్చ ప్రతిపాద్య,
(౧౭౬౮.) 'తస్మిన్కామా[3] స్సమాహితాః'[3] ఇతి, అపహతపాప్మత్వాది, సత్యకామశబ్దేన సత్యసఙ్కల్ప[4]త్వపర్యన్తగుణాష్టకంనిహితమితి,

(౧౭౬౨) ౪౩౮౭. ఏతత్ప్రతిక్షిపతి(అనధీత-)ఇతి.- [ఇతి.-
౪౩౮౮. (అనధీతవేదానామదృష్ట శాస్త్రవిదామిదంచోద్యమ్-)
౪౩౮౯. దహరవిద్యాయాఃపూర్వాపర[1]వాక్యమప్యనధీతమ్,
౪౩౯౦. వాక్యకారగ్రన్థాదయశ్చాదృష్టాస్తైరితిభావః.
(౧౭౬౩) ౪౩౯౧. కథమిత్యత్రాహ(యతః)ఇతి. [ఇతి.
(౧౭౬౫) ౪౩౯౨. కథంశ్రుతిరేవపరిహారతీత్యత్రాహ (దహరోఽస్మిన్-
(౧౭౬౭) ౪౩౯౩. (అస్యాకాశశబ్దవాచ్యస్య-)ఇతి,-"వక్ష్యమాణగుణజాతమ్,-ఆకాశాన్తర్వర్తిస్వతన్త్రవస్త్వ[2]న్తరగతమ్"[20] ఇతిశఙ్కాశమనాయ.-
౪౩౯౪. "యావాన్వా అయమాకాశస్తావానేషోఽన్తర్హృదయఆకాశః"[2]ఇతివాక్యస్థాకాశశబ్దేనపూర్వోక్తఆకాశ[3]శబ్దస్యాన్తరితఃస్పష్టమ్.

౧॥ ఛా - ఉ - ౮ - ౧ - ౨. ౨॥ ఛా - ఉ - ౮ - ౧ - ౩. ౩॥

మూ - ౧ - స్త్రాణామిదం - ౨ - ౪-౫-౧౨.౨-యత స్తత్రైవాస్యశ్రుతిరేవపరి -౧. యత స్తత్రైవశ్రు - ౬. ౩ - స్సర్వేసమా - ౮. ౪త్వాదిగుణా - ౧. త్వ - ౬ - ౮ - ౧౦ ౧౨న.

వ్యా - ౧ - వాక్య - ౧ - ౨ - ౪ - ౫న. ౨ - న్తర్గతమి౧౦. ౩ - శబ్ద - ౯న.

(౧౨౯౯·) పరమపురుషవత్, పరమపురుష[1]గుణాష్టకస్యాపివృథగ్విజిజ్ఞాసి తవ్యతాప్రతిపిపాదయిషయా, "తస్మిన్యదన్తస్తదన్వేష్టవ్యమ్"[1] ఇత్యుక్తమ్:" ఇతిశ్రుత్యైవ సర్వంపరిహృతమ్·

(౧౨౭౦·) ఏతదుక్తంభవతి,"కిన్తదత్రవిద్యతేయదన్వేష్టవ్యమ్"[2] ఇత్య[5] స్యచోద్యస్య,

(౧౨౭౧·) "తస్మిన్[6]సర్వస్యజగతఃస్రష్టృత్వమ్,[7] ఆధారత్వమ్,[8]నియన్తృత్వమ్,[9]శేషిత్వమ్, అపహతపాప్మత్వాదయోగుణాశ్చవిద్యన్తే" ఇతి పరిహారః"[10]ఇతి.- [దేశః"[3]ఇతి.-

(౧౨౭౨.) తథాచవాక్యకారవచనమ్, "తస్మిన్యదన్తః"[1] ఇతికామవ్యపదేశః"[3] ఇతి.- కామ్యన్తఇతికామాః అపహతపాప్మత్వాదయఃగుణాఃఇత్యర్థః

(౧౨౭౩·) ఏతదుక్తంభవతి, "[11][యత్]-ఏతద్దహరాకాశ[12]శబ్దాభిధేయమ్,

---

(౧౨౭౦) ౪౩౯౫. నను,"కింతదత్రవిద్యతే"[2]ఇతిచోద్యానన్తరమ్,

౪౩౯౬. "ఉభే అస్మిన్ద్యావాపృథివీ అన్తరేవ సమాహితే"[4] ఇత్యాదినా, ద్యావాపృథివీవిద్యున్నక్షత్రాదీనా[15] మాకాశవర్తిత్వంప్రతీయత ఇతి,

౪౩౯౭. నగుణజాతస్యప్రతీతిః" ఇతిశఙ్కాయామాహ (ఏతదుక్తంభవతి-) ఇతి.-

౪౩౯౮. [2]"ఉక్తద్యుపృథివ్యాదీనాం(స్రష్టృత్వా)(ధార)కత్వాదిగుణగణః(అపహతపాప్మత్వా) దిగుణగణశ్చవివక్షి[20]తః"ఇత్యర్థః.

(౧౨౭౨) ౪౩౯౯. "కథంవాక్యకారేణ పరిహృతమ్?" ఇత్యత్రాహ (తథాచ-) ఇతి.-

౪౪౦౦. "కామ్యాస్స్పృహాస్మరాఃకామాః"[5]ఇతినిఘణ్టుః.

(౧౨౭౩) ౪౪౦౧. "గుణివ్యతిరేకేణకథం గుణానాముపాస్యత్వమ్"[25] ఇతిశఙ్కాయామాహ(ఏతదుక్తమ్-) ఇతి.-

---

౧॥ ఛా - ఉ - ౮ - ౧ - ౧. ౨॥ ఛా - ఉ - ౮ - ౧ - ౨. ౩॥ వాక్య - ౪॥ ఛా - ఉ - ౮ - ౧ - ౩. ౫॥

మూ - ౧ - నిహితస్యగుణా- ౧. ౨ - వి - ౧ - ౨ - ౮ - ౧౧న. ౩ - ఉక్తమితి - ౧న. ౪ - అస్య - ౧న. ౫ - అస్మిన్ - ౧౨. ౬ - సర్వస్యజగతః - ౧ - ౬న. ౭ - సర్వజగదాధా - ౧ - ౬. ౮ - సర్వనియ - ౧ - ౬. ౯ - సర్వశేషి - ౧ - ౬. ౧౦ - ఇతి - ౧ - ౬న. ౧౧ - తదేత - ౧౨. ౧౨-పదవాచ్యమ్ని - ౧౨.

వ్యా - ౧ - దేశ్యా - ౧ - ౨ - ౮ - ౯.౨ - ఉక్త - ౯న.

(౧౨౭౪.) నిఖిలజగదుదయవిభవలయలీలమ్,పరంబ్రహ్మ,తస్మిన్[యత్] అన్తర్నిహితమ్, అనవధికాతిశయమ్, అపహతపాప్మత్వాదిగుణాష్టకమ్,[తత్]ఉభయమప్యన్వేష్టవ్యమ్ విజిజ్ఞాసితవ్యమ్'' ఇతి.-

౭౪౦౨. (ఉభయమప్యన్వే[1]ష్టవ్యమ్):- [చే[2]న్న:-
"తచ్ఛబ్దనిర్దిష్టస్యైవాన్వేష్టవ్యత్వాన్నోభయమ్"ఇతి

౭౪౦౩. తచ్ఛబ్దఃఉభయపరోనేయః;

౭౪౦౪. "యచ్ఛబ్దనిర్దిష్టంగుణాష్టకమేవేతి,- తచ్ఛబ్దో గుణమాత్రపరః"ఇతిచేన్న;-

౭౪౦౫. యచ్ఛబ్దఏవోభయపరః. [10]

౭౪౦౬. నను,"[యః]-ఆకాశః-[యత్]-గుణజాతమ్,ఇతిపుల్లిఙ్గనపుంసక[3]రూప యచ్ఛబ్దద్వయంస్యాత్;-

౭౪౦౭. తదత్రనాస్తి:"ఇతిచేత్;-

౭౪౦౮. "త్యదాదీనిసర్వైర్నిత్యమ్"[1]ఇతిత్యదాదీనామేకశేష[4]త్వవిధానాత్, [15]

౭౪౦౯. తదన్యతమయచ్ఛబ్దస్యైకశేషత్వమవగమ్యతే;

౭౪౧౦. "నపుంసకమనపుంసకేనైకవచ్చాన్యతరస్యామ్"[2]ఇతి సూత్రేణనపుంసకశబ్దసన్నిపాతే,

౭౪౧౧. నపుంసకస్యైక[5]శేష్యమ్,- వికల్పేనైకవద్భావశ్చవిధీయతే ఇతి; [20]

౭౪౧౨.అత్ర,[యః]-[యత్]- ఇతిపుల్లిఙ్గనపుంసకరూపయచ్ఛబ్దద్వయోపనిపాతే,

౭౪౧౩. [యత్]ఇతినపుంసకస్యైకశేష్యమ్,-ఏకవద్భావశ్చేతినిశ్చీయతే,

౭౪౧౪. తస్మాత్,యచ్ఛబ్దేనోభయంవివక్షితమితి. [25]

(౧౨౭౪) ౭౪౧౫. (నిఖిలజగదుదయ-) ఇత్యాదివిశేషణమ్,

౭౪౧౬. "ఆకాశోహవైనామరూపయోర్నిర్వహితా"[3]ఇతిశ్రుత్యుక్తస్మారణమ్.

౧॥ అష్టా - ౧ - ౨ - ౭౨. ౨॥అష్టా - ౧ - ౨ - ౬౨. ౩॥ ఛా - ౮ - ౧౪ - ౧౪.

మూ - ౧ - యుంసక్యేయగుణా - ౧. యాపహ - ౮. ఏఅపి - ౧న.

వ్యా - ౧ - వ్యమితిత - ౧ - ౨. ౨ - న - ౪ - ౫ - ౯న. ౩ - లిఙ్గయ - ౬. ౪ - త్వ - ౨ - ౮ - ౯న. ౫ - షత్వంఏకవ - ౯.

(౧౨౭౫.) యథాహ, ‘‘అథయఇహాత్మానమను విద్య వ్రజన్త్యేతాంశ్చస త్యాన్ కామాంస్తేషాంసర్వేషులోకేషుకామచారోభవతి’’౧ఇతి.

(౧౨౭౫) ౪౪౧౭. నను ‘‘ఉభయస్యాన్వేష్టవ్యత్వే।ప్రామాణికేసతిహి యచ్ఛబ్దినైవనిర్వాహఃకార్యః?’’ఇత్యత్రాహ(య [5] థాహ-)ఇతి.-

౪౪౧౮. ఛాన్దోగ్యే ‘‘ఆకాశశబ్దస్యపరమాత్మ[2]పరత్వమాశ్రిత్య హి,-

౪౪౧౯. సర్వత్రాకాశశబ్దానాంపరమాత్మ[3]పరత్వ మాపాద్య,

౪౪౨౦. తదన్తర్వర్తినస్స్వతన్త్ర వస్త్వన్తరత్వం వ్యో [10] మాతీతవాదిభిరుచ్యతే;

౪౪౨౧. అత్ర, ఛాన్దోగ్యశ్రుతినిర్వాహాదేవ తేషాంమూలఘాతఃకృతః’ ఇత్యభిప్రాయే[4]ణైతావతావిరతిః;

౪౪౨౨. యత్ర,ఆకాశశబ్దనిర్దిష్టస్యపరమాత్మాసాధారణగుణశ్రవణమ్, [15]

౪౪౨౩. తత్ర,స్వారస్యభఙ్గేనాకాశశబ్దస్యపరమాత్మపరత్వమాశ్రీయతే;

౪౪౨౪. అన్యత్రతు,- ప్రసిద్ధిప్రాచుర్యాత్స్వతఃప్రాప్తపదార్థ[5]స్స్వీకృతః’’ఇత్యర్థః.

౪౪౨౫. అనేన,‘‘తత్రాపి* దహరంగగనంవిశోకస్తస్మిన్యద[20] న్తస్తముపాసితవ్యమ్’’[2]ఇత్యత్ర,

౪౪౨౬. విశోకశబ్దేన‘‘విశోకోవిజిఘత్సోఽపిపాసః’’ [3]ఇత్యాది సమానప్రకరణోక్తగుణ[6]స్మరణాత్,

౪౪౨౭. తదన్తర్వర్తినోగుణజాత[7]స్యాన్వేష్టవ్యత్వంప్రసిద్ధమ్;

౪౪౨౮. తస్యాకాశశబ్దనిర్దిష్టస్యాకారవాచ్యత్వాత్, నా [25] రాయణస్యమహేశ్వరత్వముక్తమ్;

౧||ఛా - ఉ - ౮ - ౧-౬. ౨||తై-నా-౬-౧౦-౨౩. ౩||ఛా - ఉ - ౮ - ౧ - ౫.

వ్యా - ౧ - త్వేఅమీషామావశ్యకేసతియ - ౯.౨ - పర్యన్తత్వమా-౧ - ౨. పరత్వం హ్యాశ్రిత్య - ౮. ౩ - పర్యన్తపరత్వ - ౧ - ౨. ౪ - ణతావ - ౮. ౫ - స్వీక్రియతే - ౩.౬- స్మర - ౪ - ౫. ౭ - స్యోపాస్యత్వంప్ర- ౩. * ‘‘దభ్రం’’ఇతి - పా.

(౧౨౭౬.) ‹‹యస్య పునః,
(౧౨౭౭.) కారణస్యైవ ధ్యేయతాప్రతిపాదనపరే వాక్యే,
(౧౨౭౮.) విష్ణోరనన్యపర వాక్యప్రతిపాదితపరతత్త్వభూతస్య కార్యమధ్యే నివేశః, [5]

౪౪౨౯. ‹‹యద్వా దాదా''[1] ఇతి, యత్రతు,- ఆకాశశబ్దనిర్దిష్టస్య పరమా[1]త్మాసాధారణగుణాశ్రవణమ్;

౪౪౩౦. తత్ర,ఆకాశశబ్దస్య ప్రసిద్ధార్థపరత్వాత్,[2]తదన్తర్వర్తినో నారాయణత్వంస్యాదితిచ[3]స్థితమ్.

(౧౨౭౬) ౪౪౩౧. అథ,‹‹బ్రహ్మావిష్ణురుద్రేన్ద్రా[2]స్తేసర్వే సం ప్రసూయన్తే'' [2]ఇతి విష్ణో[4]కార్యత్వశ్రవణాత్పరత్వవైకల్యశఙ్కాం వ్యుదస్యతి(యస్యపునః)ఇతి.

(౧౨౭౭) ౪౪౩౨. (కారణ*స్యధ్యేయతా ప్రతిపాదనపరే వాక్యే) ఇతి.-
౪౪౩౩. ‹‹కశ్చ ధ్యే[4]యః-కారణంతు ధ్యేయః'[3] ఇతికారణత్వానువాదేనధ్యేయతా[5]విధ్యన్యపరత్వాద్వాక్యాన్త [15] రసా[6]పేక్షో[7]నువాదః[8]తదానుగుణ్యేనస్యాదితి,

౪౪౩౪. (అనన్యపరవా)క్యోక్తం నారాయణస్యైవ పరత్వం స్థితమ్;-

౪౪౩౫. త[7]స్యస్వేచ్ఛయాలోకరక్షార్థమవతారఇతిశ్రుతిస్మృతిసూక్తిః; [20]

౪౪౩౬. తత్ర, ‹బహూని మేవ్యతీతానిజన్మానితవచార్జున'[4] ఇతి వచనాత్,-ఉత్పత్తి[8]సద్భావః[9]బ్రహ్మారుద్రాదేః,-భగవతశ్చాభ్యుపగమ్యతే;

౪౪౩౭. తత్ర,భగవజ్జన్మనో హేతుఃప్రయోజనంచవిలక్షణం ప్రమాణా న్త[10]ర ప్రతిపన్నమితి, [25]

౧॥తై - నా - ౬ - ౧౦ - ౨౪. ౨॥అ - శిఖోప. ౩॥అ - శిఖోప-౪||గీ-౪-౫.

న్యా - ౧ - త్మసా - ౧. ౨ - తత్ - ౪ - ౫న. ౩ - వ్యవస్థి - ౩. ౪ - యఇతికార్య - ౯. ౫ - విధిపర - ౯ - ౧౦. ౬ పేక్షానువా - ౯. ౭ - స్యైవస్వే - ౩. ౮ - సంభవః - ౧ - ౨ - ౪ - ౫.౯ - బ్రహ్మాదేః - ౩. ౧౦ - రేణప్ర - ౯. *(సర్వటీకాయాం ఏవకారః నాస్తి.)

(౧౭౭౯.) [1]సః, స్వకార్యభూతత త్త్వ[2] సఙ్ఖ్యాపూరణంకుర్వతః,
(౧౭౮౦.)స్వలీలయాజగదుపకారాయస్వేచ్ఛావతారః" ఇత్యవగన్తవ్యః;-
(౧౭౮౧.) యథా,లీలయాదేవ సఙ్ఖ్యాపూరణంకుర్వతః ఉపేన్ద్రత్వమప
రస్యైవ;- [5]
(౧౭౮౨.)యథాచ, సూర్యవంశోద్భవరాజసఙ్ఖ్యాపూరణంకుర్వతఃపరస్యై
వబ్రహ్మణోదాశరథిరూపేణ స్వేచ్ఛావతారః;-

౪౪౩౮. తదవిరోధేనాఽపి ప్రతిపాద్యమానంభగవతోజన్మ,-
విలక్షణహేతుమత్,-విలక్షణప్రయోజనవచ్చాభ్యు[1]పే
త్యమ్;- [10]
౪౪౩౯. అన్యేషాంజన్మనోహేతుఫలే[2]కర్మతత్ఫలానుభవౌ;-
౪౪౪౦. తస్మాత్,రామాదివదవతారః" ఇత్యర్థః.
(౧౭౭౯) ౪౪౪౧. "త్రిమూర్తిసఙ్ఖ్యాన్తర్భావమాత్రేణసామ్యే ప్రయో
[3]జకమ్" ఇత్యభిప్రాయేణ (సఙ్ఖ్యాపూరణంకుర్వతః)
ఇతిముహురుక్తమ్. [15]
(౧౭౮౦) ౪౪౪౨. (స్వలీలయాజగదుపకారాయ-) ఇతి.-
౪౪౪౩, "హేతుప్రయోజనవైలక్షణ్యముక్తమ్,
౪౪౪౪. నతుకర్మణాతత్ఫలాను[4]భవాయ"ఇత్యర్థః;
౪౪౪౫. "జగతాముపకారాయ నసాకర్మనిమిత్తజా"[1]ఇతివచ
నాత్. [20]
(౧౭౮౧) ౪౪౪౬. మను[5]ష్యాదిషుహ్యవతారః!,కథందేవేషు? ఇతిశఙ్కా-
వ్యావృత్త్యర్థమాహ(యథాలీలయా-)ఇతి
(౧౭౮౨) ౪౪౪౭. తర్హి,దేవేష్వవతారద్వయంకథమ్?ఇత్యత్రాహ (య
థాచ-) ఇతి.

౧॥ [25]

మూ - ౧ - స్వస్వకా - ౨ - ౯.సకా - ౬ - ౧౦ - ౧౨.౨ - తత్సఙ్ఖ్యే - ౧౧.
౩ - వ్యమ్ - ౧.

వ్యా - ౧ - పేతమ్ - ౪ - ౫. పగమ్యమ్ - ౯. ౨ - తత్కర్మత-౯. ౩- జనమి - ౯.
౪ - భావా - ౪ - ౫.౫ - ష్యేషుహ్య - ౩. హి - ౧న.

(౧౨౮౩.) యథాచ,సోమవం¹శసఙ్ఖ్యాపూరణంకుర్వతో భగవతఃభూభా రా²వతరణాయ స్వేచ్ఛయావసుదేవగృహేవతారః;-

(౧౨౮౪.) సృష్టిప్రళయ ప్రకరణేషునారాయణ ఏవపరమకారణతయా ప్ర తిపా³ద్యతఇతిపూర్వమేవోక్తమ్. [5]

(౧౨౮౫.) యత్పునః,అథర్వశిరసిరుద్రేణస్వస్యైశ్వర్యమ్,-

(౧౨౮౬.) ప్రపఞ్చితమ్;-

(౧౨౮౩) ౪౪౪౮. "స్వసమానగణనాగణ్యత్వ రూపోత్కర్షంపరేషాంద దాతి"ఇత్యభిప్రాయేణ (సోమవంశసఙ్ఖ్యాపూరణమ్) (రాజసఙ్ఖ్యాపూరణమ్)ఇత్యుక్తమ్.- (౧౨౮౨) [10]

౪౪౪౯. ¹తద్వత్,-త్రిమూర్త్యన్తర్భావోనతత్వామ్యాయ²ఇత్య భిప్రాయః.

(౧౨౮౪) ౪౪౫౦. పరత్వే ప్రామాణికేసతిహ్యేవం నిర్వాహః? ఇత్య తాహ(సృష్టి-)ఇతి.

(౧౨౮౫) ౪౪౫౧. అథ,అథర్వశిరోని³ర్వహతి(యత్పునః)ఇతి.- [15]

౪౪౫౨. "దేవాహవై స్వర్గంలోకమగమంస్తే దేవారుద్రమపృ చ్ఛన్ కోభవానితిసోబ్రవీత్ అహమేకః ప్రథమమా సంవర్తామిచభవిష్యామిచ నాన్యః కశ్చిన్మత్తోవ్యతిరిక్తః ఇతిసోన్తరాదన్తరంప్రావిశత్ దిశశ్చాన్తరంప్రావిశత్ సోహం నిత్యానిత్యో బ్రహ్మాహంబ్రహ్మ"౧ ఇత్యాది.

(౧౨౮౬) ౪౪౫౩. "సోన్తరాదన్తరంప్రావిశత్"౧ ఇత్యతఃపూర్వమ్'సో బ్రవీత్'౧ఇతిప్రక్రమ్యరుద్రవచః;-

౪౪౫౪. అస్యవాక్యస్యోపర్యపి,'సోహమ్'ఇత్యాదికంరుద్రవచః;

౪౪౫౫. అతః,-మ⁴ధ్యేరుద్రవా⁵క్యంనసమాప్తమ్:"ఇత్యభిప్రా యేణ(ప్రపఞ్చితమ్-)ఇత్యుక్తమ్.- [25]

౧|| అథ - శిరోప.

మూ - ౧ - శోద్భవసఙ్ఖ్య - ౧౦. శరాజస - ౮. ౨ - రనివారణాయ. ౧. ౩ - దిశేఇ - ౮.

వ్యా - ౧ - సచత్రిమూ - ౧. ౨ - ఇతిభా - ౩. ౩ - ర్వాహఇ - ౧ - ౯. ౪ - ధ్యే షిరుద్ర - ౯. ౫, క్యం(ప్రాప్తం - ౯.

25-8-82.

౪౪౫౬. అత్రేదం విచార్యతే:-

౪౪౫౭. ‘‘సోఽన్తరాదన్తరం ప్రావిశత్ దిశశ్చాన్తరం సంప్రా
విశత్,’¹ ఇతీ¹దం కిం రుద్రవాక్యమ్?;

౪౪౫౮. ఉత,- కేవలం శ్రుతివాక్యమ్?; [5]

౪౪౫౯. ‘పూర్వం [ఇతి] కరణేన రుద్రవ²చసస్సమాప్తత్వాత్,
ఇదం శ్రుతివాక్యమ్’ ఇతి చేన్న;-

౪౪౬౦. ‘సోఽహమ్’¹ ఇత్యాదేరుపర్యపి రుద్రవాక్యస్య దర్శనాత్,
ఇదమపి రుద్రవాక్యమేవ; [త్;

౪౪౬౧. నో చేత్, ‘సోఽబ్రవీత్’¹ ఇత్యుత్తరత్రాధ్యాహారస్స్యా

౪౪౬౨. ‘న³సదోషః’ [ఇతి] కరణావైయర్థ్యాత్ అర్థవత్త్వాత్’
ఇతి చేన్న;-

౪౪౬౩. నహి, [ఇతి] కరణస్య సమాప్తి⁴రేవార్థః?,

౪౪౬౪. అపితు, హేతుః,- ప్రకారోఽప్యర్థః,

౪౪౬౫. ‘ఇతి హేతుప్రకరణప్రకారాదిసమాప్తిషు’² ఇతి [15]
నిఘణ్టుదర్శనాత్,

౪౪౬౬. తస్మాత్, పదాన్తరానధ్యాహారేణైవ నిర్వాహసమ్భ
వతి,

౪౪౬౭. అధ్యాహారసాపేక్షార్థస్వీకారోఽనుపపన్నః:-

౪౪౬౮. తస్మాదయమర్థః:- [20]

౪౪౬౯. రుద్రేణ ‘కో భవాన్’¹ ఇతి పృష్టేన ప్రథమమ్, ‘అహ
మేకః ప్రథమమాసం వర్తామి’ ఇత్యాదినా స్వ⁵స్య సర్వా
త్మకత్వే ఉక్తే,

౪౪౭౦. ‘పరమాత్మనో హి సర్వాత్మకత్వమ్?,- కథం తద్భవతః?’
ఇత్యపేక్షాయామ్, [25]

౪౪౭౧. ఇత్థమితి ప్రకారార్థోఽయం [ఇతి] శబ్దః, [ర్థః

౪౪౭౨. ‘సోఽన్తరాదన్తరమ్’¹ ఇతి వక్ష్యమాణప్రకారేణ:’’ ఇత్య

౧॥ అ - శిరోప. ౨॥ అ - ౩కా - నా - అ - ౭.

వ్యా - ౧ - దంవాక్యంరు - ౩ - ౪ - ౫. దంరు - ౮ - ౯. ౨ - చనస్యసమా-
౧ - ౨. ౩ - సః - ౯న. ౪ - ఏవ - ౩న. ౫ - స్య - ౧ - ౨న.

(౧౨౮౭.) తత్, "సోన్తరాదన్తరం ప్రావిశత్" ఇతి పరమాత్మప్రవేశాదుక్తమ్" ఇతి,-

౪౪౭౩. యద్వా,[1] "అత్ర [ఇతి]ః హేతౌ,

౪౪౭౪. "సోన్తరాదన్తరం ప్రా[2]విశత్ దిశశ్చాన్తరం సంప్రావిశత్" ఇతి పరమా[3]త్మానుప్రవేశాత్సర్వాత్మకత్వమ్" ఇత్యర్థః

(౧౨౮౭) ౪౪౭౫. [ఇతి] శబ్దస్య హేతుపరత్వమభిప్రేత్య, (పరమాత్మ ప్రవేశాత్-) ఇత్యుక్తమ్.-

౪౪౭౬. యద్యపి, [ఇతి] శబ్దస్య సమాప్తిరేవార్థః, [10]

౪౪౭౭. అర్థాన్తరం న స్యాత్;- [యాత్,

౪౪౭౮. తథాపి, "ధర్మికల్పనాతో వరం ధర్మక[4]ల్పనా" ఇతి న్యా

౪౪౭౯. ప్రయుక్తస్య [ఇతి] శబ్దస్య రుద్రవాక్యావసానేऽన్వయకల్పనం న్యాయ్యమ్,

౪౪౮౦. [5]న త్వప్రయుక్తపదాన్తరాధ్యాహార ఇతి;- [15]

౪౪౮౧. తస్మాత్, రుద్రవాక్యమేవేదమ్.

౪౪౮౨. "సః" ఇతి పరమాత్మోచ్యతే,

౪౪౮౩. బుద్ధిస్థత్వాత్ పరమాత్మనః;-

౪౪౮౪. [6]"సోన్తరాదన్తరమ్"- శరీరాదన్తరస్య ప్రాణాదేరపి అన్తరం జీవమ్- "ప్రావిశత్";- [20]

౪౪౮౫. "దిశశ్చాన్తరమ్"- దిక్ఛబ్దేన సమస్తజగద్వర్తి వస్తుజాతం లక్ష్యతే,

౪౪౮౬. సర్వపదార్థానామన్తరం జీవాత్మవర్గం "ప్రావిశత్"

౪౪౮౭. సర్వసామానాధికరణ్యస్య వక్ష్యమాణత్వాత్

౧ || అ - శిరోవ. ౨ || [25]

వ్యా - ౧ - అత్ర - ౩ - ౮ - ౯న. ౨ - విశదితిపర - ౪ - ౫. ౩ - త్మనానుప్ర - ౩. ౪ - ల్పనమితిన్యా - ౩. ౫ - నాప్రయు - ౩. ౬ - సః - ౩న.

(౧౨౮౮.) శ్రుత్యైవవ్యక్తమ్;-

(౧౨౮౯.) "శాస్త్రదృష్ట్యాతూపదేశోవామదేవవత్" ౧ ఇతిసూత్రకారే ణైవమాదీనామర్థః ప్రతిపాదితః-

---

౪౪౮౮. తదుపపత్తయేస్వస్య,-సర్వజీవానాఞ్చపరమాత్మాను ప్రవేశఉక్తః;-

౪౪౮౯. ఏవమ్, రుద్రవాక్యత్వమేవయుక్తమ్.-

౪౪౯౦. యద్వా,-శ్రుతివాక్యమస్తు,

౪౪౯౧. తద్వాఽయమర్థః:-"సః-రుద్రః-అన్తరాదన్తరమ్- జీవాదన్తరంపరమాత్మానం-ప్రావిశత్"- [10] బుద్ధ్యాఽగాహత;- [మ్,

౪౪౯౨. అనుప్రవేశశబ్దస్య సమ్యగ్బోధనార్థత్వం౨లోకోక్తిసిద్ధ

౪౪౯౩. తథాచాణక్యప్రయోగశ్చ,

౪౪౯౪. "యస్యయస్యహియోభావస్తేనతేన తదన్తరమ్- అనుప్రవిశ్య మేధావీక్షిప్రమాత్మవశంనయేత్" ౩ఇతి;-

౪౪౯౫. "సః-రుద్రః-స్వాన్తర్యామిణంసర్వపదార్థాన్తర్యామిణ ఞ్చ పరమాత్మానంతచ్ఛరీరకంబుద్ధ్వాఽనుసంహిత వాన్" ఇత్యర్థః;-

౪౪౯౬. ఏవం నిర్వాహద్వయమభిప్రేత్య, (పరమాత్మప్రవేశా త్-) ఇత్యుక్తమ్; [20]

౪౪౯౭. పరమాత్మనఃప్రవేశాత్-ఇతిషష్ఠీసమాసః,

౪౪౯౮. పరమాత్మకర్తృకప్రవేశాత్,

౪౪౯౯. పరమాత్మకర్మకప్రవేశాచ్చేతిభావః.

(౧౨౮౮) ౪౫౦౦. (శ్రుత్యైవ-)ఇతి-"ప్రతర్దనవిద్యాదిష్వివ,-నకేవలన్యా యేనపరమాత్మానుప్రవేశఃకల్ప్యతే, [25]

౪౫౦౧. "అపితుకణ్ఠోక్తః"ఇత్యర్థః.

(౧౨౮౯) ౪౫౦౨.అస్యార్థస్యసూత్రకారోక్తిందర్శయతి (శాస్త్ర-)ఇతి.-

౧॥ బ్ర - సూ - ౧ - ౧ - ౩౧. ౨॥

మూ - ౧ - వాయమర్థః - ౨. వమాదినాప్రవ - ౧.

వ్యా - ౧ - ద - ౨ - ౮ - ౯న. ౨ - సయుక్తినీ - ౪ - ౫. లోకసి - ౯. ౩ - వల న్యాయే - ౨.

(౧౭౯౦.) యథోక్తం ప్రశ్నో దేనాపి,- "సర్వగత్వాదనన్తస్యసఏవాహమవస్థితః-
మత్తస్సర్వమహంసర్వంమయిసర్వంసనాతనే"[౧] ఇత్యాది.
(౧౭౯౧.) [1]అత్ర, "సర్వగత్వాదనన్తస్య"[౧] ఇతిహేతురుక్తః;- [5]
(౧౭౯౨.) స్వశరీరభూతస్య[2]సర్వస్యచిదచిద్వస్తునః ఆత్మత్వేనసర్వగతఃపరమాత్మాఇతి,- సర్వేశబ్దాః[3]సర్వశరీరంపరమాత్మాన[4]మేవాభిదధతీత్యుక్తమ్;-
(౧౭౯౩.) అతః, ["అహమ్"]ఇతిశబ్దఃస్వాత్మప్రకారిణంపరమాత్మానమేవాచష్టే;- [10]
(౧౭౯౪.) అతఃఇదముచ్యతే"ఆత్మేత్యేవతుగృహ్ణీయాత్ సర్వస్యతన్నిష్పత్తేః"[౨] ఇత్యాదినాఅహంగ్రహణోపాసనం వాక్యకారేణ;-

---

౪౫౦౩. "పరమాత్మానుప్రవేశకథనోక్తిరహితేషుప్రతర్దనవిద్యాదిష్వపి,ఇన్ద్రాదీనాంపరమా[1]త్మాత్మకత్వే[2]సిద్ధే,
౪౫౦౪. పరమాత్మానుప్రవేశకథనోక్తిమత్సు అథర్వశిరఃప్రభృతిషుకైముత్యనీత్యాపరమాత్మానుప్రవేశస్సిధ్యతి'
౪౫౦౫. ఇత్యభిప్రాయేణ,సూత్రకారఃప్రతర్దనవిద్యావిషయంసూత్రం ప్రణీతవాన్:" [3]ఇత్యభిప్రాయః.
(౧౭౯౦) ౪౫౦౬. సర్వసామానాధికరణ్యస్యపరమాత్మానుప్రవేశకృతత్వవైశద్యాయోపబృంహణందర్శయతి (యథోక్త [20] మ్-)ఇతి.
(౧౭౯౧) ౪౫౦౭. ఉదాహృతశ్లోకే హేత్వంశమ్,- తేనసర్వసామానాధికరణ్య[4]సిద్ధిఞ్చదర్శయతి(అత్ర-) ఇతి.
(౧౭౯౪) ౪౫౦౮. (అతఃఇదమ్-)ఇత్యాది.- (ఇదమ్)(అహంగ్రహణో[5]పాసన) మ్-(వాక్యకారేణ)(ఉచ్యతే) ఇత్యన్వయః. [25]

౧॥ వి - పు - ౧ - ౧౯ - ౮౫. ౨॥ వాక్య-

మూ - ౧ - అత్రచస - ౯. సర్వగతత్వా - ౨. ౨ - సర్వస్య - ౧౨న. స్య - ౭న. ౩ - సశరీరం - ౧. ౪ - ఏవ - ౧న.

వ్యా - ౧ - త్మకత్వే - ౮. త్మత్వే - ౩. ౨ - సిద్ధేసతిపర - ౩. ౩ - ఇతిభావః - ౩. ౪ - సిద్ధి - ౮న. ౫ - ఇదమ్ - ౯న. ౬ - పాదానం - ౯.

(౧౨౯౫.) [1]కార్యావస్థః కారణావస్థశ్చస్థూలసూక్ష్మచిదచిద్వస్తుశరీరఃపరమాత్మైవఇతి “సర్వస్యతన్నిష్పత్తేః”ఇత్యుక్తమ్;-
(౧౨౯౬.) “ఆత్మేతితూపగచ్ఛన్తిగ్రాహయన్తిచ” [1]ఇతిసూత్రకారేణచ.
౧౨౯౭.) మహాభారతేచ; [5]
(౧౨౯౮.) బ్రహ్మరుద్రసంవాదే;
౧౨౯౯.) బ్రహ్మారుద్రంప్రత్యాహ “తవాన్తరాత్మామమచయేచాన్యేదేహి[2]సంజ్ఞితాః”[2]ఇతి.-
(౧౩౦౦.) “రుద్రస్య,- బ్రహ్మణశ్చ,-అన్యేషా[3]ఞ్చదేహినామ్,
౧౩౦౧.) పరమేశ్వరోనారాయణః అన్తరాత్మతయావస్థితః”ఇతి. [10]

(౧౨౯౫) ౪౫౦౯. “చేతనానాంనిత్యత్వాత్ * సర్వస్యతన్నిష్పత్తిర్నోపపద్యతే” ఇత్యతాహ(కార్యావస్థః) ఇతి.-
౪౫౧౦. “విశిష్టాద్విశిష్టస్యోత్పత్తిః,
౪౫౧౧. సాచ,[1]చిదచిత్స్వరూపనిత్యత్వేపిఅవస్థాభేదేనోపపద్యతే” ఇత్యర్థః. [15]
(౧౨౯౬) ౪౫౧౨. సూత్రందర్శయతి (ఆత్మా-)[2]ఇతి.
(౧౨౯౭) ౪౫౧౩.[3]సామాన్యేనసర్వజీవానాంపరమా[4]త్మాత్మకత్వేసిద్ధేపి,
౪౫౧౪. బ్రహ్మశివయోఃపరమా[5]త్మాత్మకత్వంవిశేషతోదర్శయితుమాహ(మహాభారతేచ-)ఇతి.
(౧౨౯౮)౪౫౧౫. తవ-మమేత్యుక్తేబ్రహ్మశివయో[6]ర ప్రతిపత్తిస్స్యాదితితత్ప్రతిపత్త్యర్థమ్,(బ్రహ్మరుద్రసంవాదే)ఇత్యుక్తమ్.
(౧౩౦౦) ౪౫౧౬. తద్వ్యాచష్టే (రుద్రస్య-) ఇతి.-
(౧౩౦౧) ౪౫౧౭. నారాయణస్యాత్మాన్తరవ్యావృత్త్య[7]ర్థః[పరమేశ్వర]శబ్దః.

౧॥ బ్ర - సూ - ౪ - ౧ - ౩. ౨॥ భార - మో - ౧౭౯ - ౪. [25]

మూ - ౧ - ణచ కార్యా - ౮. ౨ - సంజ్ఞకాః - పా. ౩ - చదేహినామ్ - ౧౮న. షాందేహినాఞ్చ - ౧౨.

వ్యా - ౧ - చిదచిత్ - ౪ - ౫ - ౮న. సాచవస్తుస్వ - ౯. ౨ - ఇతీతి - ౩ - ౪ - ౫. ౩ - సామానాధికరణ్యేనసర్వ - ౯. ౪ - త్మా - ౧ - న. ౫ - త్మా - ౧ - న. ౬ - ర్నప్రతి - ౩. ౭ - గమ్పర - ౯.

(౧౩౦౨.) [1]తథా తత్రైవ, “విష్ణురాత్మా భగవతో భవస్యామితతేజసః-
తస్మాద్ధనుర్జ్యాసంస్పర్శం స విషేహే మహేశ్వరః” ౧ ఇతి.
(౧౩౦౩.) [2]తత్రైవ, “ఏతౌ ద్వౌ [3]విబుధశ్రేష్ఠౌ ప్రసాదక్రోధజౌ స్మృతౌ-
తదాదర్శితపన్థానౌ సృష్టిసంహారకారకౌ” ౨ ఇతి.- [5]
(౧౩౦౪.) “అన్తరాత్మతయావస్థి[4]తనారాయ[5]ణదర్శితపథౌ బ్రహ్మరుద్రౌ సృష్టిసంహారకార్యకరౌ” ఇత్యర్థః
(౧౩౦౫.) నిమిత్తోపాదానయోస్తు భేదం వదన్తః వేదబాహ్యా [7]ఏవ స్యుః,
(౧౩౦౬.) “జన్మాద్యస్య యతః” ౩ “ప్రకృతిశ్చ ప్రతిజ్ఞాదృష్టాన్తానుపరోధాత్” ౪ ఇత్యాదివేదవిత్ప్రణీతసూత్రవిరోధాత్; [10]
(౧౩౦౭.) “సదేవ సోమ్యేదమగ్ర ఆసీత్ ఏకమేవా-
(౧౩౦౮.) [8]ద్వితీయమ్” ౫-

(౧౩౦౨) ౪౫౧౮. రుద్రస్యైవ నారాయణాత్మకత్వే వచనమాహ[1](తథా-) ఇతి.
(౧౩౦౩) ౪౫౧౯. వచనాన్తరమాహ (తత్రైవ-) ఇతి. [15]
(౧౩౦౪) ౪౫౨౦. అత్ర, భగవదాత్మకత్వం కథం ప్రతీతమ్? ఇత్యత్రాహ (అన్తరాత్మతయా-) ఇతి.
౪౫౨౧. కేచిదవైదికాః, భగవత ఉపాదానత్వమ్, -రుద్రస్య నిమిత్తత్వం చ వదన్తి, [ఇతి;-
౪౫౨౨. “ఉపాదానం తు భగవాన్ నిమిత్తం తు మహేశ్వరః” ౬
(౧౩౦౫) ౪౫౨౩. తన్నిరాకరోతి (నిమిత్తోపాదానయోః) ఇతి.
(౧౩౦౬) ౪౫౨౪. సూత్ర-శ్రుతివిరోధాభ్యామ్, వేదబాహ్యత్వముపపాదయతి (జన్మాది-) ఇతి.
(౧౩౦౭) ౪౫౨౫. “సదేవ” ఇత్యుపాదానత్వమ్. [మిత్తత్వమ్.
(౧౩౦౮) ౪౫౨౬. “అద్వితీయం... తదైక్షత” ఇత్యాదినా తస్యైవ ని [25]

౧ || శా - కర్ణ - వ - ౩౪ - ౫౦. ౨ || శా - మో - ౧౬౯ - ౧౯. ౩ || బ్ర - సూ - ౧ - ౧ - ౨. ౪ || బ్ర-సూ-౧-౪-౨౩. ౫ || ఛా-ఉ - ౬ - ౨-౧. ౬ ||

మూ - ౧ - తథాచతే - ౯. ౨ - తథాత - ౧ - ౨. ౩ - పురుషశ్రే - ౧. ౪ - తాన్నారా - ౮. ౫ - ణాద్దర్శి - ౪ - ౫ - ౯ - ౧౦. దర్శితపన్థానౌ - ౨. ౬ - తు - ౧౨ స. ౭ - ఏవ - ౨స. ౮ - యం బ్రహ్మ తదైక్షత ... తి - బ్రహ్మ - ౧౨.

వ్యా - ౧ - తథాచేతి - ౩.

(౧౩౦౯.) "బ్రహ్మవనం బ్రహ్మసవృక్షఆసీత్ - యతోద్యావాపృథివీనిష్టతక్షుః"౧.-

(౧౩౧౦.) "బ్రహ్మాధ్యతిష్ఠద్భువనానిధారయన్".-౨

(౧౩౧౧.) సర్వేనిమేషాజజ్ఞిరేవిద్యుతఃపురుషాదధి".-౩ [5]

(౧౩౧౨.) "నతస్యేశేకశ్చనతస్యనామ మహద్యశః".-౪

(౧౩౧౩.) "నేహనానాస్తికిఞ్చన".-౫

(౧౩౧౪.) "సర్వస్యవశీసర్వస్యేశానః".-౬

(౧౩౧౫.) "పురుష ఏవేదంసర్వమ్ యద్భూతంయచ్చభవ్యమ్".-౭

(౧౩౧౬.) "ఉతామృతత్వస్యేశానః".-౮ [10]

(౧౩౧౭.) "నాన్యఃపన్థాఅయనాయవిద్యతే"౯ ఇత్యాదిసర్వశ్రుతిగణవిరోధాచ్చ,

---

(౧౩౦౯) ౪౫౨౭. [1]"బ్రహ్మసవృక్షఆసీత్" ఇత్యుపాదానతా.

(౧౩౧౦) ౪౫౨౮. "బ్రహ్మాధ్యతిష్ఠత్" ఇతితస్యైవనిమిత్తత్వమ్.

(౧౩౧౧) ౪౫౨౯. "సర్వేనిమేషాః" ఇతికాల[2]విశిష్టస్యనిమేషాదిష్విత్యుపాదానత్వమ్.

(౧౩౧౨) ౪౫౩౦. "నతస్యేశే"ఇతినిమిత్తత్వమ్.

(౧౩౧౩) ౪౫౩౧. "నేహనానాస్తి" ఇత్యుపాదానత్వమ్,

౪౫౩౨. సర్వస్యబ్రహ్మకార్యత్వేనాబ్రహ్మాత్మ[3]కనిషేధాత్.

(౧౩౧౪) ౪౫౩౩. "సర్వస్యవశీ"ఇతినిమిత్తత్వమ్, [20]

(౧౩౧౫) ౪౫౩౪. "పురుషఏవేదంసర్వమ్" ఇతినిమిత్తత్వమ్,-ఉపాదానత్వఞ్చ.

(౧౩౧౬) ౪౫౩౫. "ఉతామృతత్వస్యేశానః"ఇతితస్యైవముక్తి[4]దత్వమ్.

(౧౩౧౭) ౪౫౩౬. "నాన్యః" ఇతివ్యతిరిక్తోపాయనిషేధః.

౧॥ ౨ - అష్ట - ౮ప్ర - ౭అను - ౭౭. ౨॥ ౨ - అష్ట - ౮ - ప్ర - ౭అ - ౭౮.
౩॥ తై - నా - ౬ - ౧- ౮. ౪॥ తై-నా - ౬ - ౧ - ౯. ౫॥ బృ - ఉ - ౬ - ౪ - ౧౯.
౬॥ బృ-ఉ-౬-౪ - ౨౨. ౭॥ తై - పు. ౮॥ తై - పు. ౯॥ తై - పు - ౧౨.

మూ - ౧ - ఆదిసర్వ - ౧న. సర్వ - ౪ - ౫ - ౯న.౨ - గణ - ౧౦న.

వ్యా - ౧ - బ్రహ్మవనంబ్రహ్మస - ౧. ౨ - విశేష్యస్య - ౧ - ౨. విశేషస్య - ౮. ౩ - కత్వని - ౩. ౪ - ప్రదత్వమ్ - ౮.

(౧౩౧౭.) ఇతిహాసపురాణేషుచ, సృష్టిప్రళయప్రకరణయోరిదమేవపరతత్త్వమిత్యవగమ్యతే.-
(౧౩౧౮.) యథామహాభారతే, [1]“కుతస్సృష్టమిదంసర్వంజగత్ స్థావరజఙ్గమమ్- ప్రళయేచకమభ్యేతితన్మేబ్రూహిపితామహ” ౧ ఇతి పృష్టః; [దన్,
(౧౩౨౦.) “నారాయణోజగన్మూర్తిఃఅనన్తాత్మాసనాతనః”-[2]ఇత్యాదిచవ
(౧౩౨౧.) “ఋషయఃపితరోదేవామహాభూతానిధాతవః-జఙ్గమాజఙ్గమ[3]ఞ్చేదంజగన్నారాయణోద్భవమ్”[3] ఇతి[4]చ,-
(౧౩౨౨.) ప్రాచ్యోదీచ్యదాక్షిణాత్యపాశ్చాత్య- [10]
(౧౩౨౩.) సర్వశిష్టైః,
(౧౩౨౪.) సర్వధర్మసర్వతత్త్వవ్యవస్థాయామ్, ఇదమేవపర్యాప్తమ్ ఇత్యవి[5]గానపరిగృహీతమ్ వైష్ణవఞ్చపురాణమ్.-

---

(౧౩౧౭) ౪౫౩౭. నారాయణస్యైవపరమకారణత్వే ఉపబృంహణవచనానిదర్శయతి(ఇతిహాస-)ఇతి. [15]
(౧౩౧౮) ౪౫౩౮. తత్ర, రజస్తమోమూలత్వాత్, శ్రుతివిరోధాచ్చ, కారణదోషబాధకప్రత్యయవతః,
౪౫౩౯. ప్రబన్ధాన్విహాయసాత్త్వికేషు ప్రబన్ధేషు సర్వలోకావిగానపరిగృహీతేమహాభారతేవచనానిదర్శయతి(యథా-)ఇతి. [20]
(౧౩౨౨) ౪౫౪౦. శ్రీవిష్ణుపురాణేనారాయణస్యైవపరమకారణత్వపరాణివచాంసివక్ష్యన్,
౪౫౪౧. తదాప్తిందర్శయతి(ప్రాచ్య-)ఇతి.- [ణమ్.
౪౫౪౨. క్వచిత్పరిగ్రహవ్యావృత్త్యర్థమ్ (ప్రాచ్యాది) గ్రహ
(౧౩౨౩) ౪౫౪౩. కతిపయపరిగ్రహవ్యావృత్త్య[3]ర్థః(సర్వ)శబ్దః. [25]
(౧౩౨౪) ౪౫౪౪. అనుష్ఠానే,-తత్త్వస్థితౌచప్రమాణతయాపరిగృహీతమిత్యాహ(సర్వధర్మసర్వతత్త్వవ్యవస్థాయామ్-) ఇతి.

౧॥భా-మో-౧౭౧- ౧. ౨॥భా-మో-౧౭౧-౧౨. ౩॥భా-ఆను-౨౪౮.

మూ-౧-కేనసృ-౧౨. ౨-ఇతివదతిఋ-౧-౫-౧౦. ఇత్యాదిఋ-౨-౪-౫. ఇత్యాదివదతిఋ-౬ ౩-ఞ్చైవంజ-౭-ఞ్చైతజ్జ-౭. ౪-చ-౧-౨న. ౫ విగీతప-౧౨. ౬-చ-౭న. చపురాణంసామాన్యేనజన్మా-౧-౬.

వ్యా-౧-త్వంఉపబృంహణవచనఞ్చవక్ష్య-౫. ౨-పరిగృహీతవ్యా-౧-౬. ౩ ర్థమ్స-౩-౪-౫-౭.

3-9-82.

(౧౩౨౫.) "జన్మాద్యస్య యతః"[1] ఇతి, జగజ్జన్మాదికారణం బ్రహ్మేత్యవగమ్యతే;

(౧౩౨౬.) తత్, "జన్మాదికారణం కిమితి ప్రశ్నపూర్వకమ్,

(౧౩౨౭.) "విష్ణోస్సకాశాదుద్భూతమ్"[2] ఇత్యాదినా[2] బ్రహ్మస్వరూపవి [5]
శేషప్రతిపాదనైకపరతయా ప్రవృత్తమ్" ఇతి సర్వసమ్మతమ్.-

(౧౩౨౮.) [3]తథాతత్రైవ,

(౧౩౨౫) ౪౫౪౫. "శ్రుతవేదాన్తస్యానధీతశాస్త్రార్థబుభుత్సయా ప్రశ్నః" ఇత్యాహ (జన్మాది-) ఇతి.

(౧౩౨౬) ౪౫౪౬. అస్యానన్యపరత్వద్యోతనార్థమాహ (జన్మాదికార [10]
ణం కిమితి ప్రశ్నపూర్వకమ్-) ఇతి.-

౪౫౪౭. అయమభిప్రాయః:-

౪౫౪౮. "సామాన్యవిషయప్రశ్నస్య విశేషవిషయోత్తరము ఖేన ప్రవృత్తత్వం చ ప్రామాణ్యహేతుః; [చేత్;-

౪౫౪౯. అనన్యపరత్వం హి తద్విశేషవిషయప్రశ్నపూర్వకమ్:

౪౫౫౦. ప్రష్టురభిమతార్థ ఉక్తస్స్యాత్;-

౪౫౫౧. సామాన్యవిషయప్రశ్న పూర్వకత్వే తత్త్వస్థితిః ప్రతిపాదితా భవతి;

౪౫౫౨. తస్మాత్, అత్రాపి సామాన్యవిషయప్రశ్న పూర్వకత్వాత్ప్రామాణ్యం స్పష్టమ్:" ఇతి. [20]

(౧౩౨౭) ౪౫౫౩. సామాన్య[4]విషయప్రశ్నపూర్వకవిశేషవిషయత్వప్రదర్శనాయోదాహృతేన, "విష్ణోస్సకాశాత్" [5] ఇత్యాది శ్లోకేన,-ప్రబన్ధోపక్రమస్య భగవత్పరత్వముక్తం భవతి.

(౧౩౨౮) ౪౫౫౪. ఉపసంహారస్య భగవత్పరత్వమాహ (తథా) ఇతి.

౧॥ బ్ర - సూ - ౧ - ౧ - ౨. ౨॥ వి - పు - ౧ - ౧ - ౩౧. [25]

మూ - ౧ - తత్ జగజ్జన్మాది - ౧ - ౪-౫-౬. తత్ - ౨న. ౨ - ఇత్యాదినా విశేషతః బ్రహ్మస్వరూప - ౧. ౩ - యథాతత్రైవ - ౧.

వ్యా - ౧ - బుద్ధిబుభు - ౧ - ౨. ౨ - ర్థత్వమాహ - ౭. ౩ - విషయ - ౯న. ౪ - విషయ - ౧ - ౨ - ౩న. ౫ - ఆది - ౪ - ౫న.

(౧౩౨౯.) "ప్రకృతిర్యా మయాఖ్యాతా వ్యక్తావ్యక్తస్వరూపిణీ-
పురుషశ్చాప్యుభావేతౌ లీయేతే పరమాత్మని॥,-
(౧౩౩౦.) పరమాత్మా చ సర్వేషామ్,-
(౧౩౩౧.) ఆధారః, [5]
(౧౩౩౨.) పరమేశ్వరః॥,-
(౧౩౩౩.) విష్ణునామా స వేదేషు వేదాన్తేషు చ గీయతే"[1] ఇతి;-
(౧౩౩౪.) "[1]సర్వవేద వేదాన్తేషు సర్వైశ్శబ్దైః పరమకారణతయా అయమేవ గీయతే" ఇత్యర్థః.-
(౧౩౩౫.) యథా, సర్వాసు శ్రుతిషు కేవలపరబ్రహ్మ[2]స్వరూపవిశేషప్రతి [10] పాదనా[3]యైవ ప్రవృత్తో నారాయణానువాకః;
(౧౩౩౬.) తథా, ఇదం వైష్ణవ[4]ఞ్చ పురాణమ్.

(౧౩౨౯) ౪౫౫౫. పరమకారణత్వముక్తమ్ ("ప్రకృతిర్యా") ఇతి.
(౧౩౩౦) ౪౫౫౬. స చ పరమాత్మా నారాయణ ఇతి వదతి ("పరమాత్మా") ఇతి.
(౧౩౩౧) ౪౫౫౭. ("ఆధారః") ఇతి,- శరీరాత్మభావః.
(౧౩౩౨) ౪౫౫౮. ("పరమేశ్వరః") ఇతి,- పరమాత్మనః ఈశ్వరాదనతిరిక్తత్వమ్.
(౧౩౩౩) ౪౫౫౯. స చ కః? ఇత్యత్రాహ ("విష్ణు[1]నామా స వేదేషు వేదాన్తేషు చ గీయతే") ఇతి.
(౧౩౩౪) ౪౫౬౦. "వేదే[2]షు వేదాన్తేషు చ కథం విష్ణోరేవ వాచ్యత్వమ్?, అగ్న్యాదీనామపి ప్రతిపాద్య[3]మానత్వాత్" ఇతి [20] శఙ్కాయాం తద్వ్యాచష్టే (సర్వ-) ఇతి.-
౪౫౬౧. "అగ్న్యాదిశబ్దా అపి పరమాత్మభూతభగవత్పర్యన్తాః" ఇత్యర్థః.
(౧౩౩౫) ౪౫౬౨. పూర్వం సఙ్గ్రహేణోక్తమనన్యపరత్వం వివృణోతి (యథా-) ఇతి. [25]

౧॥ వి - పు - ౬ - ౪ - ౩౯.

మూ - ౧ - సర్వ - లన. సర్వేషు వేద - ౨. ౨ స్వరూప - లన. ౩-దనపరతయైవ - ౧. ఏవ - ౨న. ౪ - చ - ౧ - లన.

వ్యా - ౧ - నామేతి - ౩. ౨ - షు చ వేదా - ౯. ౩ - మాన - లన.

(౧౩౩౭.) ¹సోహమిచ్ఛామిధర్మజ్ఞ²శ్రోతుంత్వాత్తో-
(౧౩౩౮.) యథాజగత్।
(౧౩౩౯.) బభూవభూయశ్చయథామహాభాగభవిష్యతి,-
(౧౩౪౦.) యన్మయఞ్చజగత్ బ్రహ్మన్ యతశ్చైతచ్చరాచరమ్. [¹]
లీనమాసీద్యథాతత్ర,-

(౧౩౩౭) ౪౫౯౩. సామాన్యవిషయప్రశ్నపూర్వకత్వమ్, ప్రశ్నశ్లోకేనద ర్శయతి(సోహమ్-)ఇతి.

౪౫౯౪. ("యతః")ఇతి,-నిమిత్తోపాదానయోః¹స్సహప్రశ్నః.

(౧౩౩౮) ౪౫౯౫. శ్రుతవేదాన్తస్యప్రశ్నత్వాత్,తుచ్ఛత్వ-వివర్తత్వ-పరి ణా²మత్వ-సద్వారకత్వా-ఽద్వారకత్వాదిప్రకారజ్ఞా నార్థమ్,-("యథా")ఇతిప్రశ్నః.

(౧౩౩౯) ౪౫౯౬. తత్ర,"కాలభేదేనసృష్టికారణప్రకారభేదోఽనధీతశ్రు త్యన్తరోక్తఃకిమ్?"ఇత్యభిప్రాయేణ("బభూవ... భవి ష్యతి-")ఇతిప్రశ్నః.- [15]

౪౫౯౭. ("యతః - "బభూవ");- ("యథా") ("బభూవ");- ("యతః")("భవిష్యతి"); ("యథా")("భవిష్యతి"-) ఇతిప్రశ్నః;-

౪౫౯౮. లయేప్యేవమ్.

౪౫౯౯. ఉత్పత్తికారణతత్ప్రకార విషయప్రశ్నానాం మధ్యే "యన్మయమ్"ఇత్యనేనవ్యవధానమ్,

౪౬౦౦. ఉత్పత్తికారణతత్ప్రకారయోఃపృథగ్జ్ఞాతవ్య³త్వాద న్తరాకృతమ్.

(౧౩౪౦) ౪౬౦౧. ("యన్మయమ్"-)ఇతి స్థితికారణప్రశ్నః,-

మూ - ౧ - శ్రోతుమిచ్ఛామి - ౧. ౨ - సోహంత్వాత్తో - ౧. [25]

వ్యా - ౧ - సహప్రశ్నః - ౯. ౨ - మిత్వ - ౩. ౩ - త్వాదరకృతమ్ - ౧ - ౨ - ౮. త్వాత్కృతమ్ - ౩ - ౪ - ౫.

(౧౩౪౧.) లయమేష్యతియత్రచ"౧ ఇతి.
(౧౩౪౨.) పరంబ్రహ్మకిమితి-
(౧౩౪౩.) "ప్రక్రమ్య
(౧౩౪౪.) "విష్ణోస్సకాశాదుద్భూతంజగత్ - [5]

౪౫౭౨. మయట్ప్రాచుర్యార్థః.
౪౫౭౩. వికారార్థత్వమనపేక్షితమ్ ("యతః")ఇత్యుపాదాన స్యాపిపృష్టత్వాత్;
౪౫౭౪. నచతత్సజాతీయః అపేక్షితః,
౪౫౭౫. స్థితిప్రశ్నవచనమ్,-అనపేక్షితవచనఞ్చయథాభ [10] వతితథాసజాతీయానుపపత్తేః;
౪౫౭౬. తస్మాత్,-ప్రాచుర్యార్థో[2]మయట్.
౪౫౭౭. ఆన్తరస్థితికారణప్రశ్నోఽయమ్,
౪౫౭౮. అన్తఃప్రవిశ్యధారకతయాహిస్థితిః[3] క్రియతే?
౪౫౭౯. ("యస్మింశ్చ"-)ఇతి- ["చ"]శబ్దేనబాహ్యస్థితికార ణప్రశ్నో వివక్షితః.
(౧౩౪౧) ౪౫౮౦. ("లయమేష్యతియత్రచ"-) ఇతి ("చ") కారేణభూత భవిష్యల్లయ[4]కర్తృప్రశ్నద్వయమభిప్రేతమ్.
(౧౩౪౨) ౪౫౮౧. ఏవంసామాన్యవిషయప్రశ్నఇత్యాహ (పరంబ్రహ్మకి మితి-) ఇతి. *[(౧౩౪౩-౧౩౭౪.) [20]
(౧౩౪౩) ౪౫౮౨. *(ప్రక్రమ్య).- (ప్రవృత్తమ్-) ఇత్యుత్తరత్రాన్వయః.
(౧౩౪౪) ౪౫౮౩. విశేషవిషయోత్తరసంక్షేప[5]శ్లోకమాహ("విష్ణోః"-)ఇతి.-
౪౫౮౪. ("విష్ణోస్సకాశాత్"). ("సకాశ") శబ్దఃపఞ్చమ్యనతి రిక్తార్థః,-
౪౫౮౫. "చతుర్థ్యర్థేక్లృతే"ఇతివత్; [25]
౪౫౮౬. "గురుసకాశాత్"ఇతివచ్చ.-

౧॥ వి - పు - ౧ - ౧ - ౪.

వ్యా - ౧ - ప్రశ్నావచ - ౨. ప్రశ్నావగమావచ - ౪ - ౫. ౨ - ర్థేమయ - ౩ - ౭. ౩ - ప్రతీయతే - ౯. ౪ - కర్తృకప్రశ్న - ౧ - ౨. ౫ - శ్లోక - ౭న. ౬ - ర్థత్వేక్లృ - ౪ - ౫.

(౧౩౪౫.) తత్రైవచస్థితమ్,
(౧౩౪౬.) స్థితిసంయమకర్తాసౌజగతో ఽస్య-

౪౫౮౭. యద్వా,("సకాశాత్")-"[1]కాశః,ప్రకాశః,సఙ్కల్ప
రూపజ్ఞానసహితాత్" ఇత్యర్థః.- [5]
౪౫౮౮. యద్వా,(సకాశ)ః- పార్శ్వః-శరీరైకదేశాత్ ఇత్యర్థః.
౪౫౮౯. విష్ణుశబ్దస్యరూఢ్యా దేవతావిశేషనిర్ణయః;
౪౫౯౦. "దేవతాపారమార్థ్యఞ్చయథావద్వేత్స్యతేభవాన్"
[1]ఇతి[2]హి వరప్రదానమ్?.-
౪౫౯౧. ["పారమార్థ్య"]శబ్దేనధర్మివిపర్యాసాభావః; [తః;
౪౫౯౨. ["యథావ"]చ్ఛబ్దేనప్రకారవిపర్యాసాభావశ్చవివక్షి
౪౫౯౩. రజస్తమఃసంకాలుష్యరాహిత్యంఫలితమనేన. [ఢ్యా,
౪౫౯౪. ఏవంవరప్ర[3]దానానుగుణ దేవతా విశేష నిర్ణయఃరూ
౪౫౯౫. విష్ణుశబ్దస్య,అవయవశక్త్యాప్రకార[4]ప్రశ్నస్యోత్తరము
క్తమ్;- [15]
౪౫౯౬.అనేనఉపాదానత్వంహిసద్వారకమ్?ఇత్యుక్తంభవతి.
(౧౩౪౫) ౪౫౯౭.[5] ("యత్ర-") ఇతి లయస్థానప్రశ్నస్యోత్తరమాహ
("తత్ర-")ఇతి.-
౪౫౯౮. ("తత్రైవ"). విష్ణావేవ.- [ర్థమ్;
౪౫౯౯. అ[6](త్రా)పి,విష్ణుశబ్దేనలయస్థానత్వం సద్వారక[7]మితిసి
౪౬౦౦.అవిశేషేణోక్తత్వాత్కాలవిశేషప్రశ్నోపిదత్తోత్తరః
(౧౩౪౬) ౪౬౦౧. లయకర్తృప్రశ్నస్య[8](చ)శబ్దగతస్య,ఉత్తరమ్, బాహ్య
స్థితికర్తృత్వఞ్చాహ("స్థితిసంయమ"-)ఇతి.

॥ వి - పు - ౧ - ౧ - ౨౬.

వ్యా - ౧ - కాశఃసఙ్కల్పరూపజ్ఞానంతత్సహి - ౪ - ౫. ౨ - హి - ౪ - ౫న. ౩ - దానగణదేవ - ౧ - ౨ - ౪ - ౫. ౪ - ప్రశ్నోత్తర - ౧ - ౨ - ౮. ౫ - తత్రైవసన్ధిస్థిత మితిలయస్థానస్యోత్తరం తచ్చసద్వారక - ౪ - ౫. ౬ - అపి - ౮న. ౭ - మిత్యుక్తమితిసి ౮. ౮ - చశబ్దార్థస్యోత్తర - ౧ - ౨.

(౧౩౪౭.) జగచ్ఛసః"౧,

(౧౩౪౮.) "పరఃపరాణాంపరమః

(౧౩౪౯.) పరమాత్మా-

(౧౩౫౦.) ఉత్మసంస్థితః;- [5]

(౧౩౪౭) ౪౬౦౨. ఆన్తరస్థితకారణప్రశ్నస్యోత్తరమ్("జగచ్ఛసః"-)ఇతి.

౪౬౦౩. అనేనసామానాధికరణ్యేనధార్యధారకత్వాది౧సిద్ధమ్.

(౧౩౪౮) ౪౬౦౪. అథ,నమస్కార శ్లోకానామనన్తరస్థానివచనాన్యాహ ("పరః")ఇతి

౪౬౦౫. తత్ర,బ్రహ్మణో౨నిఖిల జగత్కారణత్వోపపత్తయే[10] అపరిచ్ఛిన్నత్వముచ్యతే;

౪౬౦౬. పరిచ్ఛిన్నంహిపరిమితకార్యకారణమ్?;

౪౬౦౭. తస్మాత్, కృత్స్నకారణత్వో౩పపత్త్యర్థమపరిచ్ఛిన్నత్వముచ్యతే;-

౪౬౦౮. శ్రుతిభిశ్చ "సత్యంజ్ఞానమనన్తంబ్రహ్మ"౨-ఇత్యా[15] దిభిస్త్రివిధాపరిచ్ఛేదఉక్తః.-

౪౬౦౯. తత్ర,త్రివి౪ధంపరిచ్ఛేదంవిస్తరేణవక్ష్యన్,ప్రథమంసంగ్రహేణాహ("పరఃపరాణామ్-")ఇత్యర్ధేన.

౪౬౧౦.బ్రహ్మాదీనామపి("పరః")("పరమః"),-

౪౬౧౧ .అనేనకాలపరిచ్ఛిన్నేభ్యఃపరత్వాదస్యకాలానవచ్ఛేదఃఫలితః.

(౧౩౪౯) ౪౬౧౨. ("పరమాత్మా-")ఇతిదేశాపరిచ్ఛేదః;

౪౬౧౩. ఆప్నోతీతిహి(ఆత్మా)?.

(౧౩౫౦) ౪౬౧౪. వస్త్వనవచ్ఛేదమాహ ("ఆత్మసంస్థితః")ఇతి.-౫("ఆత్మసంస్థితః").- స్వనిష్ఠః; [25]

౧॥ వి - పు - ౧ - ౧ - ౩౧. ౨ ॥ తై-ఆ-౨-౧-౧.

వ్యా - ౧ - సిద్ధిః - ౩. ౨ - ణోఖిల - ౨ - ౩ - ౪ - ౫. ౩ - పత్తయేఅప - ౩. ౪-విధ మయపరి - ౯. ౫ - ఆత్మనిసం - ౯. ఆత్మసంస్థితః - ౪ - ౫న.

(౧౩౫౧.) రూప వర్ణా ద్యనిర్దేశవిశేషణవివర్జితః",-

౪౬౧౫. [1]అస్యైషామేత[2]స్మిన్నపన్నత్వాత్ తద్వాచిశబ్దాప్రవృత్తి ర్యస్తాః;.

౪౬౧౬. సర్వవస్తు[3]సామానాధికరణ్యార్హత్వమ్ వస్త్వనవచ్ఛేదః;

౪౬౧౭. ఇదమత్ర నాన్యత్రేతి దేశావచ్ఛేదః;

౪౬౧౮. ఇదమిదానీమేవ నాన్యదేతి కాలావచ్ఛేదః;

౪౬౧౯. ఇదమిదన్నభవతీతి వస్త్వవచ్ఛేదః;

౪౬౨౦. తత్తద్విపర్యయస్తత్తదనవచ్ఛేదః;

౪౬౨౧. సయథోక్తప్రకారపవ. [10]

(౧౩౫౧) ౪౬౨౨. తత్ర, ప్రథమం[4]కాలాపరిచ్ఛేదం విస్తరేణ వదన్, కాలపరిచ్ఛిన్నవ్యావృత్తిమాహ("రూప"-) ఇతి.

౪౬౨౩. (రూప)మ్,- జాతిః,-"జాతిగుణౌ చ రూపిణాం రూపే"౧ ఇతి వచనాత్.

౪౬౨౪. (వర్ణ)ః.-గుణః; [15]

౪౬౨౫ ("ఆది") శబ్దేన, క్రియా దణ్డ[5]కుణ్డలాది ద్రవ్యం వివక్షితమ్,

౪౬౨౬. తద్వాచిశబ్దః("రూపవర్ణాదినిర్దేశ")ః.

౪౬౨౭. (విశేషణా)ని రూపాదీని,

౪౬౨౮. తాన్యేవ(రూపవర్ణాది) వాచిశబ్దై స్తద్వాచ్యరూపవర్ణాదిభిశ్చ ("వర్జితః") ఇత్యర్థః.- ["జాతిః"],-

౪౬౨౯. ("రూపవర్గాది")ఇతిపాఠే,(రూప)మ్ గుణః.- *["(వర్గః)

౪౬౩౦. దేవ[6]వర్గో మనుష్యవర్గ ఇతి వర్గరూపత్వా[7]త్తస్యాః.-

౪౬౩౧. యద్వా,(రూపవర్ణాది)లక్షణైః,-[8]తత్త (న్నిర్దేశ) లక్షణై[9]శ్చ(విశేష)ణైః("వివర్జితః");-

౪౬౩౨. [10]అన్యత్తుల్యమ్. [25]

౧॥

* వి-పు-విష్ణు-వ్యాఖ్యానే.

వ్యా - ౧ - అనేనాన్యేషామే - ౯. ౨ - నిష్ఠత్వాత్ - ౩ - ౯. ౩ - సమానాధికరణత్వం - ౧ - ౨. ౪ - కాలపరి - ౧ - ౪ - ౫. ౫ - కులాలాదిద్రవ్య - ౮. ౬ - వర్గ మనుష్యవర్గరూపత్వా - ౪ - ౫. ౭ - తస్యా౯. ౮-తత్తదర్థనిర్దేశ - ౩ - ౪ - ౫. ౯ - చ - ౩న. ౧౦ - అనన్యతుల్యమ్ - ౯.

(౧౩౫౨.) అపక్షయవినాశాభ్యాంపరిణామర్ధిజన్మభిః-
(౧౩౫౩.) వర్జితశ్శక్యతేవక్తుమ్యస్సదాస్తీతికేవలమ్॥,-
(౧౩౫౪.) సర్వత్రాసౌసమస్తఞ్చవసత్యత్రేతివైయతః-
తతస్సవాసుదేవేతివిద్వద్భిఃపరిపఠ్యతే॥,-
(౧౩౫౫.) తద్బ్రహ్మ పరమన్నిత్యం అజమక్షయమవ్యయమ్-

(౧౩౫౨) ౪౬౩౩. షడ్భావవికార రాహిత్యమాహ ("అపక్షయ"-) ఇతి
౪౬౩౪. ("జన్మ")శబ్దః,జాయతే,అస్తి,ఇతివికారద్వయస్యోపల
క్షణార్థః [తిసిద్ధమ్.
౪౬౩౫. (అపక్షయా) ది[1]వర్జితత్వాత్తద్వాచి[2]శబ్దాగోచరశ్చే

(౧౩౫౩) ౪౬౩౬. తర్హి, "కథం(వక్తుం)(శక్యతే)?"ఇత్యత్రాహ,-
("శక్యతేవక్తుంయస్సదాస్తీతికేవలమ్-")ఇతి.-
౪౬౩౭. ("కేవల")శబ్దేన, అపక్షయాదివాచకశబ్దవ్యావృత్తిః
౪౬౩౮. ("సదా") శబ్దేన,కాదాచిత్కాస్తిత్వవ్యావృత్తిః
౪౬౩౯. ఏవంకాలపరిచ్ఛేదవతాంజాత్యాదికల్పనాన్వయః.-
౪౬౪౦. (అపక్షయా)ద్యన్వయశ్చ, తదుభయ[3]వాచిశబ్దగోచర
త్వఞ్చదృష్టమ్,
౪౬౪౧. తదభావాత్ బ్రహ్మ, కాలాపరిచ్ఛిన్నమ్ ఇత్యుక్తమ్.

(౧౩౫౪) ౪౬౪౨. నామనిర్వచనముఖేనదేశాపరిచ్ఛేదమాహ("సర్వత్ర"-)
ఇతి. [20]

(౧౩౫౫) ౪౬౪౩. "బ్రహ్మణో[4]హి త్రివిధాపరిచ్ఛేదః?,
౪౬౪౪. కథమత్రవాసుదేవ[5]స్యాపరిచ్ఛేదఉచ్యతే"? ఇత్యత్రా
హ("తద్బ్రహ్మ"-)ఇతి.
౪౬౪౫.వాసుదేవపరా[6]మర్శి(తచ్ఛ)బ్దస్యనపుంసకత్వం(బ్రహ్మ)
విశేషణత్వాత్. [25]
౪౬౪౬. ("అజమక్షయమవ్యయమ్"-)ఇత్యనేన,వికారాన్తరరా
హిత్యమప్యుపలక్షితమ్,-
౪౬౪౭. తస్మాత్[7]నిత్యమ్;-
౪౬౪౮. ఏవమచిద్వ్యావృత్తిః.

వ్యా-౧-వివర్జిత-౩. ౨-శబ్దగోచర-౧. ఇత్యేతిసి-౯. ౩-శబ్దవాచి-౯
౪-హి-౩న. హిత్రివిధఃపరి-౩. ౫-స్యత్రివిధాపరిచ్ఛేద ఇత్యత్రాహ-౯. ౬-మర్శినస్తచ్ఛ-౯
౭-నిత్యమితిచిదచిద్వ్యా-౯.

7-9-82.

(౧౩౫౬.) ఏకస్వరూపఞ్చ సదా హేయాభావాచ్చనిర్మలమ్,-
(౧౩౫౭.) [1]తదేవసర్వమేవైతత్ -

(౧౩౫౬) ౪౬౪౯. ("హేయాభావాచ్చనిర్మలమ్"-)ఇతిబద్ధవ్యావృత్తిః;
౪౬౫౦. ("సదా...నిర్మలమ్"-)ఇతి ముక్తవ్యావృత్తిః; [5]
౪౬౫౧. ("ఏకస్వరూపఞ్చ"-)ఇతినిత్యసిద్ధవ్యావృత్తిః;-
౪౬౫౨. "తేహిబహవః?,
౪౬౫౩. బ్రహ్మాతుసమాభ్యధికరహితమ్,-
౪౬౫౪. వాసుదేవఏవైవం[1]విధంపరంబ్రహ్మ" ఇత్యర్థః.
౪౬౫౫.యద్వా,("అజమ్"),-"జాయతే,అస్తి"ఇతివికారద్వయ
వ్యుదాసః;
౪౬౫౬. ("అక్షయమవ్యయమ్"-)ఇతిఅపక్షయవినాశ నిషేధః.
౪౬౫౭.("ఏకస్వరూపమ్"-"ఇతి[2]పరిణమతే,వివర్ధతే,ఇతిమధ్య
మవికారద్వయనివృత్తిః.
౪౬౫౮. ("పరమమ్"-) ఇతినిత్యసూరివ్యావృత్తిః; [15]
౪౬౫౯. అన్యత్తుల్యమ్. [తః;
౪౬౬౦. ఏవందేశాపరిచ్ఛేదముఖేనదేవతావిశేషనిర్ణయశ్చకృ
౪౬౬౧. తథాశ్రుతి[3]శ్చానన్త్యంవదతి,- [హ్మ"[1]ఇతి-
౪౬౬౨. దేవతావిశేషనిర్ణయంచాహ "సత్యంజ్ఞానమనన్తంబ్ర
౪౬౬౩. [అనన్త]శబ్దస్యఅవయవశక్త్యాత్రి[4]విధాపరిచ్ఛేదసిద్ధిః,
౪౬౬౪. రూఢ్యాదేవతావిశేషనిర్ణయః;-
౪౬౬౫. తర్హి పుల్లిఙ్గ[5]త్వమ్?;
౪౬౬౬. పుల్లిఙ్గఏవ[అనన్త]శబ్దోద్వితీయావిభక్త్యన్తః,-
౪౬౬౭. "యోవేదనిహితంగుహాయామ్"[1]ఇతి[వేద-]ఇతిపదే
నాన్వయాత్; [ముక్తమ్.[25]
౪౬౬౮. ఏవమ్, శ్రుత్యనుసారాదత్రవాసుదేవస్యపరబ్రహ్మత్వ
(౧౩౫౭) ౪౬౬౯. అథవస్తస్వనవచ్ఛేదమాహ?("తదేవ"-)ఇతి-

---

౧ || తై - ఆ - ౨ - ౧ - ౧.

మూ - ౧ - సదేవ - ౧ - ౨.

వ్యా - ౧ - విధమ్ - ౧ - ౨ - ౩ - ౪ - గిన. ౨ - వి - ౧ - ౪ - గిన. ౩ - శ్చ
నాన్త్యంవ - ౮. వదన్తీదేవ - ౩ - ౪ - ౫. ౪ - విధఃపరి - ౩. ౫ - త్వంస్యాదితిచేత్ - ౩.
౬ - వేదనాన్వ - ౧. ౭ - సదేవేతి - ౯.

(౧౩౫౮.) వ్యక్తావ్యక్తస్వరూపవత్। తథాపురుషరూపేణకాలరూపేణచస్థితమ్"౧,-

(౧౩౫౯.) "సనర్వభూతప్రకృతింవికారాన్ గుణా ఽదిదోషాంశ్చ మునే వ్యతీతః।అతీతసర్వావరణో ఖిలాత్మా- [5]

(౧౩౬౦.) తేనాస్తృతంయద్భువనాన్తరాళే॥,-

(౧౩౫౮) ౪౬౭౦. ("వ్యక్తావ్యక్తస్వరూపవత్"-) ఇత్యత్ర("స్వరూప") శబ్దః,-వస్త్వనతిరిక్తార్థవాచీ.-

౪౬౭౧. "('వ్యక్తావ్యక్తస్వరూపవత్ ...పురుషరూపేణకాలరూపేణ)[1]చస్థితమ్,('సర్వమేవైతత్')-జగత్ -[2]('తత్')-బ్రహ్మైవ"ఇత్యర్థః.-

౪౬౭౨. అనేనవస్త్వపరిచ్ఛేదఉక్తః,-

౪౬౭౩. సర్వసామానాధికరణ్యార్హత్వం[3]హివస్త్వపరిచ్ఛేదః?;

౪౬౭౪. ఏవముపక్రమగతవచనజాతముక్తమ్.

(౧౩౫౯) ౪౬౭౫.ఉపసంహారగతవ[4]చనజాతాన్యాహ("సనర్వ"-)ఇతి.-

౪౬౭౬. (సర్వభూ)తానాం (ప్రకృతి)ః ప్రధానమ్:

౪౬౭౭. (వికారా)ః.-మహదాదయః;

౪౬౭౮. (గుణా)ః.-సత్త్వరజస్తమాంసి;

౪౬౭౯. (ఆది) శబ్దేన,తత్ప్రియుక్తరాగద్వేషదుఃఖాదయోవివక్షితాః. [20]

౪౬౮౦. (ఆవరణ)మ్-జ్ఞానసఙ్కోచః, "సర్వవిషయజ్ఞానావరణంహితత్?. [మ్"-) ఇతి.-

(౧౩౬౦) ౪౬౮౧. ("అఖిలాత్మా"-) ఇతిపదంవివృణోతి ("తేనాస్తృత

౪౬౮౨. ఏవంధర్మిస్వరూపస్యహేయప్రత్యనీకత్వ[6]ముక్తమ్.

౧॥వి-పు-౧-౨-౧౦. [25]

వ్యా-౧-చ-౧న. ౨-తత్-౧న. ౩-.హి-౮న. ౪- చనజాతమాహ-౧. చనాన్యాహ-౩. ౫-వతరణంహి-౪-౫. ౬-ఉక్తమ్-౧న.

(౧౩౬౧.) సమస్తకల్యాణగుణాత్మకోఽసౌ-
(౧౩౬౨.) స్వశక్తిలేశోద్ధృతభూతవర్గః।
(౧౩౬౩.) ఇచ్ఛాగృహీతాభిమతోరుదేహః-
(౧౩౬౪.) సంసాధితాశేషజగద్ధితోఽసౌ॥,- [5]
(౧౩౬౫.) తేజోబలైశ్వర్యమహావబోధసువీర్యశక్త్యాదిగుణైకరాశిః।
(౧౩౬౬.) పరఃపరాణాంసకలానయత్ర- క్లేశాదయస్సన్తిపరావరేశే॥,-

(౧౩౬౧) ౪౬౮౩. అథ దివ్యాత్మస్వరూపస్య కల్యాణగుణవత్త్వమాహ ("సమస్త"-) ఇతి.-

౪౬౮౪. ("కల్యాణ[1]గుణ") శబ్దఃధర్మపరః, [శబ్దవత్;

౪౬౮౫. "ద్వ్యేకయోర్ద్వివచనైకవచనే" [1]ఇత్యత్ర[ద్వ్యేక]

౪౬౮౬. "ద్విత్వైకత్వయోరర్థయోః"[2]ఇతిహివృత్తిః.-

౪౬౮౭. సమస్తకల్యాణత్వమ్[2]గుణోఽయస్య-[3] సఃసమస్తకల్యాణగుణః,

౪౬౮౮. ఏవం[4]విధందివ్యాత్మస్వరూపంయస్య,-సః ("సమ [15] స్తకల్యాణగుణాత్మకః").

(౧౩౬౨) ౪౬౮౯. "దివ్యాత్మ స్వరూపమనాయాసేన సర్వధారకమ్" ఇత్యాహ("స్వశక్తి"-) ఇతి.

(౧౩౬౩) ౪౬౯౦. విగ్రహవైలక్షణ్యమాహ ("ఇచ్ఛా"-) ఇతి.

(౧౩౬౪) ౪౬౯౧. తత్ప్రయోజనమాహ ("సంసాధిత"-) ఇతి. [20]

(౧౩౬౫) ౪౬౯౨. షాడ్గుణ్యమాహ("తేజః"-)ఇతి.

(౧౩౬౬) ౪౬౯౩. ("గుణాదిదోషాన్"-) ఇతి పూర్వోక్తం వివృణోతి ("సకలాః")ఇతి.

౪౬౯౪. ("ఆది") శబ్దేనకర్మవి[6]పాకాశయాఃవివక్షితాః

౪౬౯౫. అతఏవ ("పరఃపరాణామ్"). [25]

౧॥ అష్టా - ౧ - ౪ - ౨౨. ౨॥ కాశికావృత్తిః

మూ - ౧ - శేషావృత-పా. ౨ - షడ్గుః - ౪ - ౫ - ౬ - ౮.

వ్యా - ౧ - గుణ - ౨ - ౪ - ౫న. ౨ - గుణయోగఃయస్య - ౧. ౩ - సః - ౧ ౨న. ౪ - విధదివ్యా - ౪ - ౫. ౫ - సర్వాధార - ౮. ౬ - పాకాతిశయాః - ౧ - ౨

(౧౩౬౭.) స ఈశ్వరో వ్యష్టిసమష్టిరూపో

(౧౩౬౮.) ऽవ్యక్తస్వరూపః ప్రకటస్వరూపః।

(౧౩౬౯.) సర్వేశ్వరః సర్వదృక్సర్వ[1]వేత్తా సమస్తశక్తిః పరమేశ్వరాఖ్యః॥,

(౧౩౭౦.) సంజ్ఞాయతే యేన తదస్తదోషమ్- [5]

(౧౩౬౭) ౪౬౯౬. "ఏవముభయలిఙ్గత్వేన విలక్షణస్య కథం[1] జగత్సామానాధికరణ్యమ్" ఇత్యత్రాహ ("స ఈశ్వరః") ఇతి.-

౪౬౯౭. జగచ్ఛరీరకత్వాదిత్యర్థః.

౪౬౯౮. ("వ్యష్టిసమష్టి") శబ్దౌ కార్యకారణావస్థజీవవిషయౌ.

(౧౩౬౮) ౪౬౯౯. ("అవ్యక్తవ్యక్త") శబ్దౌ ఉభయావస్థాచిద్విషయౌ.

౪౭౦౦. ఈశ్వరాతిరిక్తబ్రహ్మశఙ్కానిరాసార్థః,- ప్రథమ("ఈశ్వర") శబ్దః.-

(౧౩౬౯) ౪౭౦౧. ("సర్వేశ్వరః")'- సర్వనియన్తా;

౪౭౦౨. అనేన జగచ్ఛరీరకత్వముపపాదితం భవతి;-

౪౭౦౩. తదేకనియామ్యం ద్రవ్యం హి శరీరమ్?. [15]

౪౭౦౪. [3]("సర్వదృక్సర్వ[4]వేత్తా")- సర్వపదార్థస్వరూపమ్,- తత్ప్రకారాంశ్చ జానాతీత్యర్థః.

౪౭౦౫. సర్వతో దృక్ ("సర్వదృక్") సర్వేషాం చక్షుర్భూత ఇతి వా, జ్ఞానప్రద ఇత్యర్థః.

౪౭౦౬. ఈశ్వరాన్తరనిషేధపరమ్ ("పరమేశ్వరాఖ్యః") [20] ఇతి పదమ్.

(౧౩౭౦) ౪౭౦౭. ("సంజ్ఞాయతే") ఇతి.- ("అస్తదోషమ్"),- వికారరూపదోషరహితమ్; అనేన ప్రకృతివ్యావృత్తిః.

మూ - ౧ - సర్వవిచ్చ సమస్త - పా.

వ్యా - ౧ - జగతస్సామానా - ... సర్వదృక్ - [25]

౯న. ౪ - ద్రష్టా - ౧.

(౧౩౭౧.) శుద్ధం పరంనిర్మలమేకరూపమ్।
(౧౩౭౨.) సన్దృశ్యతేవాప్యధిగమ్యతేవా-
(౧౩౭౩.) తజ్జ్ఞానమజ్ఞానమతోఽన్యదుక్తమ్"[౧]ఇతి,

(౧౩౭౧) ౪౭౦౮. ("శుద్ధమ్")- కర్మవశ్యతాదోషరహితమ్; [5]
౪౭౦౯. అనేనబద్ధవ్యావృత్తిః
౪౭౧౦. ("నిర్మలమ్" కర్మసంబన్ధార్హత్వదోషరహితమ్;
౪౭౧౧. అనేనముక్తవ్యావృత్తిః.
౪౭౧౨. ("ఏకరూపమ్").- సమాభ్యధికరహితమ్;
౪౭౧౩. అనేన[1]నిత్యసిద్ధవ్యావృత్తిః. [10]
౪౭౧౪. ఏవంవిధమ్"తత్"-[2]బ్రహ్మ,"యేన"-ఆగమోత్థజ్ఞానేన ("జ్ఞాయతే");
(౧౩౭౨) ౪౭౧౫. "యేన"సాక్షాత్కారరూపేణజ్ఞానేన ("దృశ్యతే");
౪౭౧౬. ("యేన") పరమభక్తిదశాపన్నే[3]న("గమ్యతే")అనుభూయతే, [15]
౪౭౧౭. సాక్షాత్కృతస్యానుభవాభినివేశగపరమభక్తిః;-
(౧౩౭౩) ౪౭౧౮. ఏవంవిధత్వాత్ ("పరమ్")- ఉత్కృష్టమ్యజ్జ్ఞానమ్ ("తత్"-)ఏవ("జ్ఞానమ్"), ("అన్యత్") ("అజ్ఞాన")మ్:"ఇత్యర్థః.
౪౭౧౯. "(సజ్ఞాయతే)ఇతి[4]పాఠేఅయమర్థః:- [20]
౪౭౨౦. ('సః')ఈశ్వరః, ('యేన') తత్తద్దశాపన్నే[5]జ్ఞానేన ('జ్ఞాయతే')సాక్షాత్క్రియతే,[6]('గమ్యతే'),
౪౭౨౧. ('తజ్జ్ఞానమ్,-) ('అస్తదోషం శుద్ధమ్... నిర్మలమేకరూపమ్'),

---

౧॥ వి-పు - ౬ - ౫ - ౮౩. [25]

మూ - ఇతి - ౯ - న.

వ్యా - ౧ - నిత్య - ౮న. ౨ - శరం(బ్రహ్మ-౯. ౩ - నాపిన్న - ౪ - ౫. నాధిగ - ౩. ౪- పాఠేప్యయ - ౯. ౫ - జ్ఞానేన - ౪ - ౫న. ౬ - గమ్యతే - ౪ - ౫న.

(౧౩౭౪,) పరబ్రహ్మస్వరూపవిశేషనిర్ణయాయైవప్రవృత్తమ్.
(౧౩౭౫.) అన్యాని[1]సర్వపురాణానిఅన్యపరాణిఏతదవిరోధేన[2]నేయాని;
(౧౩౭౬.) అన్యపరత్వఞ్చ,
(౧౩౭౭.) తత్తదారమ్భప్రకారైరవగమ్యతే;- [5]

౪౭౨౨. ‹‹అర్థేనైవవిశేషోహినిరాకారతయాధియామ్''౧ ఇతి న్యాయాత్,జ్ఞాన[1]స్యాస్తదోషత్వాదికంవిషయవిశేషకృతమ్;
౪౭౨౩. వికారరూపదోషాస్పదప్రకృతివిషయజ్ఞానవిలక్షణత్వాత్ (‹అస్తదోషమ్'); [మ్');
౪౭౨౪. ప్రకృతి సంబన్ధదోషవద్విషయ[2]త్వాభావాత్ (‘శుద్ధ
౪౭౨౫. ప్రకృతిసంబన్ధార్హత్వాదోషవద్విషయ[3]త్వరహితత్వాత్ (‹నిర్మలమ్');
౪౭౨౬. (‹ఏకరూపమ్')అనేకరూపనిత్యసిద్ధ[4]విషయజ్ఞానవ్యావృ[5]త్తత్వాత్ (‹ఏకరూపమ్'):''ఇత్యర్థః. [15]

(౧౩౭౪) ౪౭౨౭. ఏవమ్,‘‘సామాన్యవిషయ ప్రశ్నపూర్వ[6]కమ్,- విశేషవిషయోత్తరవచనప్రవృత్తత్వాదనన్యపరమ్'' ఇత్యాహ (పర-) ఇతి.
(౧౩౭౫) ౪౭౨౮. ‹‹అన్యేషాంపురాణానామన్యపరత్వాత్ (ఏతదవిరోధేన నేయాని)''ఇత్యాహ(అన్యాని-) ఇతి. [20]
(౧౩౭౬) ౪౭౨౯. కథమన్యపరత్వమిత్యత్రాహ (అన్యపరత్వఞ్చ-) ఇతి.-
(౧౩౭౭) ౪౭౩౦. (తత్తదారమ్భప్రకారైః).- విశేషవిషయప్రశ్నపూర్వకైరిత్యర్థః.

౧॥

మూ - ౧-సర్వాణ్యప్యవిరో - ౧ - ౬. సర్వాణిపురా - ౧౨. ౨ - వర్ణనీ [25]
యాని-౧ - ౬.

వ్యా - ౧ - స్యసదోష- ౩. ౨- త్వా -౮న. ౩ - త్వరహితన్నిర్మ - ౮ - ౯. త్వాన్నిర్మ - ౧ - ౨. ౪ - విషయ - ౧ - ౨న. ౫ - త్తత్వమేక - ౪ - ౫. ౬ - కవిశే - ౯.

(౧౩౭౮.) సర్వాత్మనావిరుద్ధార్థాః
(౧౩౭౯.) తామసత్వాదనాదరణీయాః
(౧౩౮౦.) నన్వస్మిన్నపి, "సృష్టిస్థిత్యన్తకరణీంబ్రహ్మవిష్ణుశివాత్మికామ్-
సనంజ్ఞాంయాతిభగవాన్ ఏకఏవజనార్దనః"[1] ఇతి.- [5]
(౧౩౮౧.) త్రిమూర్తిసామ్యంప్రతీయతే;-
(౧౩౮౨.) నైతదేవమ్;
(౧౩౮౩.) "ఏకఏవజనార్దనః"[1] ఇతిజనార్దనస్యైవబ్రహ్మశివాదికృత్స్న
ప్రపఞ్చతాదాత్మ్యంవిధీయతే;
(౧౩౮౪.) "జగచ్చసః"[2] ఇతిపూర్వోక్తమేవ. (౧౩౪౭) [10]

(౧౩౭౮) ४७३०. అవిరోధేన నేతుంనశక్యంచేత్-కథంస్యాత్? ఇత్యత్రా
హ(సర్వాత్మనా-)ఇతి.-
४७३२. "అవిరోధేత్వనపేక్షంస్యాత్"[3] ఇతిన్యాయాత్త్యాజ్యా
నీత్యర్థః.
(౧౩౭౯) ४७३३. (తామసత్వాత్-)ఇతి.-"రజస్తమోమూలత్వాచ్ఛ్రు
తివిరోధాచ్చ,కారణదోషబాధకప్రత్యయవత్త్వాదయా
థార్థ్యమ్" ఇత్యభిప్రాయః.
(౧౩౮౦) ४७३४. సామ్యశఙ్కయాచోదయతి(నను-)ఇతి.
(౧౩౮౧) ४७३५. "(త్రిమూర్తిసామ్య)ప్రతీతేః,విష్ణోరేవసర్వస్మాత్పర
త్వమనుపపన్నమ్"ఇత్యర్థః. [20]
(౧౩౮౨) ४७३६. పరిహరతి(నైతదేవమ్-) ఇతి.
(౧౩౮౩) ४७३७. కస్తర్హ్యర్థః?ఇత్యత్రాహ(ఏకఏవ-)ఇతి.-
४७३८. అస్మిన్ప్రకరణేఇత్యర్థః.
(౧౩౮౪) ४७३९. "తాదాత్మ్యకథనంకిమర్థమపేక్షితమ్"? ఇత్యత్రాహ
("జగచ్చ-") ఇతి. [25]

---

౧ ॥ వి - పు - ౧ - ౨ - ౬౬. ౨॥ వి - పు - ౧ - ౧-౩౧. ౩॥ మీమాం-

మూ - ౧ - రుద్ధస్తుతామ - ౧. ౨ - కరణాచ్ఛ్రిష్టు - పా. ౩ - స్యైకైస్యైవ - ౧.

వ్యా - ౧ - యాథార్థ్యాదితి - ३ - ४ - ५९.

(౧౩౮౫.) వివృణోతి.-

(౧౩౮౬.) [1]"స్రష్టా సృజతి చాత్మానం విష్ణుః పాల్యం చ పాతి చ-
ఉపసంహ్రియతే చాన్తే సంహర్తా చ స్వయం ప్రభుః" [2]ఇతి,

(౧౩౮౭.) స్రష్టృత్వేనావస్థితం బ్రహ్మణం సృజ్యం చ సంహర్తారం సం [5]
హార్యం చ యుగపన్నిర్దిశ్య,

(౧౩౮౮.) సర్వస్య విష్ణుతాదాత్మ్యోపదేశాత్;

(౧౩౮౯.) సృజ్యసంహార్యభూతాద్వస్తునః, స్రష్టృసంహర్త్రోర్జనార్దన
విభూతిత్వేన విశేషో దృశ్యతే.-

(౧౩౮౫) ౪౭౪౦. "పూర్వమ్, సంగ్రహేణోక్తస్య తాదాత్మ్యస్య వి [10]
వరణమపేక్షితమ్" ఇత్యభిప్రాయేణ (వివృణోతి-)
ఇత్యుక్తమ్.

(౧౩౮౬) ౪౭౪౧. "కృత్స్నప్రపఞ్చతాదాత్మ్యం కథమత్ర ప్రతీయతే"?
ఇత్యత్రాహ [1](స్రష్టా సృజతి-)" ఇతి.

(౧౩౮౭) ౪౭౪౨. వ్యాహతిశఙ్కా-పరిహారార్థం తద్వ్యాచష్టే (స్ర[15]
ష్టృత్వేన-) ఇతి.-

(౧౩౮౮) ౪౭౪౩. (సర్వస్య విష్ణుతాదాత్మ్యోపదేశాత్).- ("జగచ్చ సః")
ఇత్యస్య వివరణమత్ర క్రియత ఇత్యర్థః.

౪౭౪౪. (విష్ణుః)-సృజతి(స్రష్టా)-బ్రహ్మ(విష్ణుః)-ఇత్యర్థః.

౪౭౪౫. (ఆత్మానం విష్ణుః) (సృజ[2]తి) సృజ్యం[3] వస్తుజాతం[4] [20]
(విష్ణుః) ఇతి శబ్దార్థః.

(౧౩౮౯) ౪౭౪౬. "తతః కిం ప్రస్తుతసామ్యపరిహారాయ" ఇత్యత్రాహ
(సృజ్యసంహార్య-) ఇతి.-

౪౭౪౭. (సృజ్య) సామానాధికరణ్యాత్ సృజ్యస్యైవ స్రష్టృసా
మానాధికరణ్యాత్ స్రష్టురపి విభూ[5]తిత్వమిత్యర్థః.-

౪౭౪౮. ఏవమ్, సంహార్యసంహర్త్రోరపి[6] విభూతిత్వమ్.

౧॥ వి - పు - ౧ - ౨ - ౬౭. ౨॥ వి - పు - ౧ - ౧ - ౩౧.

మూ - ౧ - సృష్టాసృ - ౪ - ౫. ౨ - ఇతిచ - ౧ - ౨.

వ్యా - ౧ - సృష్టాసృ - ౧ - ౨ - ౪ - ౫. ౨ - తీతిసృ - ౧ - ౨. ౩ - వస్తు - ౯న.
౪ - విష్ణో౨తి - ౧ - ౪ - ౫. ౫ - తిమత్వమి - ౧.౬ - యదివిభూ-౪-౫. తిమత్వమి - ౧.

11-9-82.

(౧౩౯౦.) జనార్దనవిష్ణుశబ్దయోః పర్యాయత్వేన, "బ్రహ్మావిష్ణుశివాత్మికామ్"[1] ఇతి విభూతిప్రకారస్యైవచ్ఛాయయా విభూత్యర్థతయై వ ఉచ్యతే.

(౧౩౯౧.) యథేదమనన్తరమేవోచ్యతే:- [5]

(౧౩౯౨.) "పృథివ్యాపస్తథా తేజః వాయురాకాశ ఏవ చ-
సర్వేన్ద్రియాన్తఃకరణం ప్రధానం పురుషం హి యజ్జగత్ ॥
స ఏవ సర్వభూతాత్మా విశ్వరూపో యతోఽవ్యయః-
సర్గాదికన్తతోఽస్యైవ భూతస్థముపకారకమ్॥
స ఏవ సృజ్యస్సచ సర్గకర్తా స ఏవ పాత్యత్తి చ పాల్యతే చ- [2 ఇతి.-
బ్రహ్మాద్యవస్థాభిరశేషమూర్తిర్విష్ణుర్వరిష్ఠో వరదో వరేణ్యః"[2]

(౧౩౯౩.) అత్ర, "సామానాధికరణ్యనిర్దిష్ట[3] హేయమిశ్రప్రపఞ్చతాదాత్మ్యమ్, నిరవద్యస్య[4] నిర్వికారస్య సమస్తకల్యాణగుణ[5] ణాకరస్య బ్రహ్మణః కథముపపద్యతే" ఇత్యాశఙ్క్య, [ప్రతిపాదయతి.

(౧౩౯౪.) "సర్వభూతాత్మా విశ్వరూపో యతోఽవ్యయః" ఇతి, స్వయమేవో

(౧౩౯౫.) "స ఏవ" సర్వేశ్వరేశ్వరః పరబ్రహ్మభూతో విష్ణురేవ[7] "జగత్" ఇతి ప్రతిజ్ఞాయ, "సర్వభూతాత్మా విశ్వరూపో యతోఽవ్యయః" ఇతి హేతురుక్తః;

(౧౩౯౦) ౪౭౪౯. తర్హి, "విష్ణోరపి విభూతిత్వప్రసఙ్గః"! ఇత్యత్రాహ (జనార్దన-) ఇతి. [20]

(౧౩౯౧) ౪౭౫౦. బ్రహ్మశివాదిప్రపఞ్చస్య పరబ్రహ్మవిభూతిత్వే తత్రైవ వచనాన్తరం దర్శయతి (యథేదమ్-) ఇతి.-

౪౭౫౧. యథోక్తమ్.-(అనన్తరమేవోచ్యతే) ఇత్యర్థః.

(౧౩౯౩) ౪౭౫౨. సామానాధికరణ్యేన స్వరూపైక్య[2] ప్రతీతిం వ్యావృత్త్యర్థమాహ (అత్ర-) ఇతి- [25]

(౧౩౯౫) ౪౭౫౩. "ఉపపాద్యాంశః కః?,-కశ్చోపపాదకాంశః?" ఇత్యపేక్షాయాముక్తం వివృణోతి[4] (సర్వేశ్వరేశ్వరః) ఇతి.

౧॥ వి - పు - ౧ - ౨ - ౬౬. ౨॥ వి - పు - ౧ - ౨ - ౬౮.

మూ - ౧ - ష్వాస్స్వయజ్ఞ - ౧. ష్వాఖ్యాయజ్ఞ - ౨. ౨ - ఇతి_౨న. ౩ - ష్టంహే య - ౬ - ౧౨. ౪ - పరస్యసమ - ౮. ౫ - ణాత్మకస్య - ౧ - ౬ - ౧౦ - ౧౨. ౬ సఏవ - ౪ - ౫న. - ఏవ - ౨న. ౭ - సర్వంజగ - ౧౧ - ౧౨.

వ్యా - ౧ - ఇతియథేదంయథో - ౩. ౩ - ప్రతీతి - ౪ - ౫న. ౩- వ్యార్థః - ౩ ౪ - సస్సర్వే - ౩ - ౪ - ౫ - ౮.

(౧౩౯౬.) సర్వభూతానామయమాత్మా విశ్వ[1]శరీరో["యతోఽవ్యయః"]
(౧౩౯౭.) వక్ష్యతిచ, "తత్సర్వం వై హరేస్తనుః"[1] ఇతి· [ఇత్యర్థః
(౧౩౯౮.) ఏతదుక్తం భవతి:-[2]"అస్య అవ్యయ[3]స్యాపి పరస్య బ్రహ్మణః విష్ణోః విశ్వశరీరతయా తాదాత్మ్యమవిరుద్ధమ్" ఇతి· [5]
(౧౩౯౯.) ఆత్మశరీరయో[4]శ్చ స్వభావాః వ్యవస్థితా ఏవ,

(౧౩౯౬) ౪౭౫౪· హేత్వన్తం వ్యాచష్టే (సర్వభూతానామయమ్·) ఇతి.
(౧౩౯౭) ౪౭౫౫. రూపశబ్దస్య శరీరపరత్వ[1]నిశ్చాయావచనాన్తరమాహ (వక్ష్య[2]తిచ-) ఇతి.
(౧౩౯౮) ౪౭౫౬. ""విశ్వరూపోయతోఽవ్యయః" ఇత్యత్ర [అవ్యయ]శబ్దః కిమ[3]ర్థః" ఇత్యతా(ఆ)హ (ఏతదుక్తమ్-) ఇతి·-
౪౭౫౭. [అవ్యయ] శబ్దః విరోధశఙ్కా[4]నువాదపర ఇత్యర్థః.
(౧౩౯౯) ౪౭౫౮. భగవతో నిరవద్యత్వాద్యుపపత్త్యర్థమాహ (ఆత్మ-) ఇతి.
(౧౩౯౨) ౪౭౫౯. ("సర్గాదికమ్"-) ఇత్యాదిశ్లోకార్థః ఉచ్యతే:-
౪౭౬౦. ("భూతస్థం") ("సర్గాదికమ్")-సర్వప్రాణిగతసర్గాది వ్యాపారజాతమ్ ("అస్యైవ") ("ఉపకారకమ్")-
౪౭౬౧. పరమాత్మనో లీలారసనిష్పాదకత్వాత్తస్యైవ శేషభూతమిత్యర్థః·- [త్వాదిత్యర్థః
౪౭౬౨· తత్ర హేతుః ("తతః") ఇతివివక్షి[5]తః, విశ్వరూప
౪౭౬౩. ఏవం శరీరశరీరిభావనిబన్ధనం సామానాధికరణ్యమాహ ("స ఏవ"-) ఇతి - [20]
౪౭౬౪. ("సృజ్యః")-మనుష్యాదిః ("సర్గకర్తా") బ్ర[6]హ్మాచ ("స ఏవ") తదుభయశరీరకః పరమాత్మేత్యర్థః.
౪౭౬౫. ("పాల్యతేచ"-) ఇతి ("చ") కారేణ[7] (అద్యతేచ-) ఇతివివక్షితమ్. [25]
౪౭౬౬. ("బ్రహ్మాద్యవస్థాభిః")-బ్రహ్మత్వాద్యవస్థాభిః [ఇతి.
౪౭౬౭· అవస్థాయోగస్సద్వారక ఇత్యాహ ("అశేషమూర్తిః")

౧॥ వి - పు - ౧ - ౨౨ - ౩౮.

మూ - ౧ - రూపోయ్య - ౧౧ - ౧౨. ౨ - తస్య - ౧౨. ౩ - అపి - ౧౨న. ౪- చ - ౧ - ౮న.

వ్యా - ౧ - నిశ్చాయకవచ - ౪ - ౫. ౨ - తీతి - ౯. ౩ - మర్థమిత్య - ౬ - ౧౦. ౪ - అనువాద - ౧ - ౨ - ౪ - ౫న-౫ - తఇతివిశ్వ - ౯ - ౧౦. ౬ - హ్మేపిస - ౪-౫. ౭ - ఆప్యతే - ౯ - ౧౦.

(౧౪౦౦.) ఏవంభూతస్యా[1] సర్వేశ్వరస్యాఽస్త్రేః ప్రకృత్యా స్తర్యు[2]తనియామ్యా కోటినివిష్టబ్రహ్మాది దేవతిర్యఙ్మను[3]ష్యేషు తత్తత్సమాశ్రయణీయత్వాయ స్వేచ్ఛావతారః పూర్వోక్తః;

(౧౪౦౧.) తదేతత్ బ్రహ్మాదీనాం భావనాత్రయాన్వయేన,కర్మవశ్యత్వమ్; భగవతః పరబ్రహ్మభూత[4]స్య వాసుదేవస్యాఽఖిలజగదుపకారాయ స్వేచ్ఛయా స్వైనైవరూపేణ దేవాదిష్వవతార ఇతి[5]చ పూర్వస్మిన్ శుభాశ్రయప్రకరణే[6] సువ్యక్తముక్తమ్.

(౧౪౦౨.) "అస్య దేవాదిరూపేణావతారేష్వపి నప్రాకృతో దేహః" ఇతి మహాభారతే, "నభూతసంఘసంస్థానో దేహోఽస్య పరమాత్మనః" ఇతి,-ప్రతిపాదితః.- [10]

---

౪౭౮. ("వరదః") ఇత్యుపాయత్వమ్.

౪౭౯. ("వరేణ్యః") ఇత్యుపేయత్వమ్.

౪౮౦. ("వరిష్ఠః") ఇతి తదుభయోపయోగిగుణవత్త్వాభిప్రేతమ్.

(౧౪౦౦) ౪౮౧. (ఏవంభూతస్య-) ఇతి- [15]

౪౮౨. (పూర్వోక్తః).- "బ్రహ్మవిష్ణురుద్రేన్ద్రాస్తే సర్వే సంప్రసూయన్తే" ఇత్యేతదర్థోపపాదనే (ప్రోక్తః)" ఇత్యర్థః.

(౧౪౦౧) ౪౮౩. అత్రైవ ప్రబన్ధే అయమర్థస్స ఎష్ట ఇత్యాహ (తదేతత్-) ఇతి.

౪౮౪. "హిరణ్యగర్భో భగవాన్వాసవోఽథ ప్రజాపతిః"[3] ఇత్యారభ్య "అశుద్ధాస్తే సమస్తాస్తు దేవాద్యాః కర్మయోనయః,"[4] ఇత్యన్తేన (కర్మవశ్యత్వమ్) (ఉక్తమ్-)" ఇత్యర్థః.

౪౮౫. "సమస్తాశ్శక్తయశ్చైతాః"[5] ఇత్యారభ్య "జగతాముపకారాయ నసాకర్మ నిమిత్తజా"[6] ఇత్యన్తేన స్వేచ్ఛావతార[1] ఉక్తః" ఇత్యర్థః. [(అస్య-) ఇతి.

(౧౪౦౨) ౪౮౬. విగ్రహవైలక్షణ్యే[2] ప్రమాణమ్మహాభారతే దర్శయతి

౧॥ భార- ౨॥ అథర్వశిఖోప. ౩॥ వి-పు-౬-౭-౫౬. ౪॥ వి-పు-౬-౭-,౭౭. ౫॥ వి-పు-౬-౭-౭౦. ౬॥ వి-పు-౬-౭. ౭౨.

మూ-౧-సర్వస్మైశ్వరస్యవి-ల. ౨-తరీయానియా-ల. ౩-ష్యాదిమతి-౧. ౪-స్య-౧౨స. ౫-చ-౪-౫-౧౦-౧౨స. ౬ముక్తమ్-౧౨.

వ్యా-౧-ఉక్తః-౧స. ౨-ప్రామాణ్యమ్మ-౩.

(౧౮౦౩.) శ్రుతిశ్చ,-"అజాయమానో బహుధా విజాయతే-తస్య ధీరాః పరిజానన్తి యోనిమ్"౧ ఇతి.-

(౧౮౦౪.) కర్మవశ్యానాం బ్రహ్మాదీనామనిచ్ఛతామపి తత్తత్కర్మానుగుణ ప్రకృతిపరిణామ² రూపభూతసంఘసంస్థానవిశేషదేవాదిశరీరప్ర[5]వేశరూ³పజన్మావర్జనీయమ్;- [⁴న్మాకుర్వన్నపి,

(౧౮౦౫.) అయన్తు సర్వేశ్వరః సత్యసఙ్కల్పః భగవానేవంభూతశుభేతరజ

(౧౮౦౬.) స్వేచ్ఛయా స్వేనై⁵వ నిరతిశయకల్యాణరూపేణ దేవాదిషు జగదుపకారాయ బహుధా⁶జాయతే;[⁸హుధా-యోనిం-బహువిధజన్మ,-

(౧౮౦౭.) తస్యైతస్య శుభేతర⁷జన్మాకుర్వతోఽపి స్వకల్యాణగుణానన్త్యేనబ

(౧౮౦౩) ౪౭౭౭. ఉక్తార్థవిషయాం శ్రుతిమాహ (శ్రుతిశ్చ-) ఇతి.

(౧౮౦౪) ౪౭౭౮. ఆపాతతో వ్యా¹హతిశఙ్కాపరిహారార్థం తద్వ్యాచష్టే (కర్మవశ్యానామ్-) ఇతి. [నః" ఇతిపదం వ్యాఖ్యాతమ్.

(౧౮౦౫) ౪౭౭౯. (శుభేతరజన్మా²కుర్వన్నపి-) ఇ³త్యన్తేన "అజాయమా

(౧౮౦౬) ౪౭౮౦. (స్వేచ్ఛయా-) ఇత్యాదినా ("బహుధా విజాయతే") ఇత్యేతద్వ్యాఖ్యాతమ్.

౪౭౮౧. బ్రహ్మాదీనాం-జన్మ-హేతు-తత్ఫ⁴ల, వపూంషి-యానిన తాన్యస్యేతి "అజాయమాన" శ⁵బ్దస్యార్థః.

౪౭౮౨. హేతుః-కర్మ,-తత్ఫలమ్-తదనుభవః, ప్రాకృతం చ వపుస్తేషామ్, తద్విలక్షణ హేతు-ఫల - వపురన్వితోఽవ [20]తార ఇతి ("బహుధా విజాయతే") ఇత్యస్యార్థః.

౪౭౮౩. హేతుః-స్వేచ్ఛా, ఫలమ్-జగదుపకారః, వపుః-అప్రాకృతఞ్చేతి. ష్టే (తస్య-) ఇతి.

(౧౮౦౭) ౪౭౮౪. ("తస్య ధీరాః పరిజానన్తి యోనిమ్") ఇత్యేతద్వ్యాచ

౧॥ తై - ఉ - పు - ౨౧.

మూ - ౧ - సురూపప్రక్ప - ౧ - ౬. ౨ - భూతసంఘ - ౧. సంఘు - ౬న. సంఘాతసంస్థా - ౯ - ౧౨. ౩ - పంజ - ౧ - ౬. ౪ - న్మాదికు - ౧౨ ౫ - వరూపేణనిర - ౧-౬. ౬- విజా-౨. ౭ - కర్మాకు - ౧. జన్మకు - ౧౨. ౮ - హువిధయో - ౧౨.

వ్యా - ౧ - హతశఙ్కా - ౯. ౨ - దికు - ౯. ౩ - త్యన్తేన-౯. ౪ - లంవపూ - ౯. ౫ - బ్దార్థః - ౧ - ౨. ౬ - ఇతి - ౩న.

(౧౪౦౮.) "ధీరాః"- ధీమతామగ్రేసరాః- "జానన్తి" ఇత్యర్థః.
(౧౪౦౯.) తదేతన్నిఖిలజగన్నిమిత్తోపాదానభూతాత్, "తస్మాన్యస్యాయతః" "ప్రకృతిశ్చ ప్రతిజ్ఞాదృష్టాన్తానుపరోధాత్" ఇత్యాదిభిః ప్రతిపాదితాత్ పరస్మాత్ బ్రహ్మణః పరమపురుషాదన్యస్యాకస్మి చిత్పరత్వమ్,

౪౭౮౫. యోనిశబ్దస్యోపాదాన కారణపరత్వ వ్యావృత్త్యర్థమ్ (జన్మ-) ఇత్యుక్తమ్.

(౧౪౦౮) ౪౭౮౬. [ధీర] శబ్దస్యధైర్యగుణాన్వితపరత్వవ్యావృత్త్యర్థమ్ తద్వ్యాచష్టే(ధీమతామగ్రేసరాః)ఇతి.- [10]

౪౭౮౭. ధియమీరయన్తీతివ్యుత్పన్నో(ధీర)శబ్దః;-

౪౭౮౮. అతోయథోక్తఏవార్థః.

౪౭౮౯. నచ, "స్వరూపేణనిత్యత్వమజాయమానత్వమ్; విగ్రహద్వారకమ్జాయమానత్వమ్" ఇతివాచ్యమ్;-

౪౭౯౦. అస్మదాదీనామపితుల్యత్వాత్ "ధీరాఃపరిజానన్తి" [15] ఇతివక్తుమయోగాత్.-

౪౭౯౧. అతఏవ, "అజాయమానత్వమ్పరమార్థః,

౪౭౯౨. జన్మతు,కాల్పనికమ్" ఇత్యపిపరాస్తమ్;

౪౭౯౩. అతోయథోక్తఏవార్థః

౪౭౯౪. అవైదికవిప్రతిపత్తిఃపర్వత్రయందృశ్యతే:- [20]

౪౭౯౫. "ప్రకృతిరుపాదానమ్ రుద్రోనిమిత్తమ్" ఇత్యేకమ్;

౪౭౯౬. "నారాయణకారణత్వేశ్రుతిభిరుపపాదితే, నారాయణః ఉపాదానం,రుద్రోనిమిత్తమ్" ఇత్యేకంమతమ్;

౪౭౯౭. తత్ర, "నిమిత్తోపాదానయోరైక్యేదర్శితే,-జగత్కారణంముక్తిదం, ముక్తప్రాప్యమన్యత్పరమస్తి" ఇత్యేకమ్;

౪౭౯౮.తత్ర, *పూర్వోక్తంమతద్వయంపూర్వమేవనిరస్తమ్.

(౧౪౦౯)౪౭౯౯.అథ,కారణాదన్యస్యప్రాప్యత్వంనిరస్యతి(తదేతత్ -)ఇతి.-

౧॥ బ్ర - సూ - ౧ - ౧ - ౨. ౨॥ బ్ర - సూ - ౧ - ౪ - ౨౩. * ( )

మూ - ౧ - దిసూత్రైక్యే - ౧౨. ౨ - ర తిరత్వాత్ - ౧౨.

వ్యా - ౧ - ణత్వపర - ౧ - ౨. ౨ - తిహావ్య - ౩. ౩ - ణచని - ౧౦. ౪ - త్వమవ-౧-౨ ౫-వి - ౯-౧౦న. ౬-పూర్వపక్షత్ర - ౩. పక్షత్ర - ౧ - ౨. ౭-మతమ్-౪-౫న.

(౧౪౧౦) “పరమతస్సేతూన్మానసమ్బన్ధభేదవ్యపదేశేభ్యః”[౧] ఇత్యాశఙ్క్య,
(౧౪౧౧.) “సామాన్యాత్తు”[౧] “బుద్ధ్యర్థః పాదవత్”[౧] “స్థానవిశేషాత్ప్రకాశాదివత్”[౧] “ఉపపత్తేశ్చ”[౧] “తథాన్యప్రతిషేధాత్”[౧] “అనేన సర్వగతత్వమాయామశబ్దాదిభ్యః”[౧] [1]ఇతిసూత్రకారః స్వ [5]
యమేవనిరాకరో[2]తి;
(౧౪౧౨.) మానవేచశాస్త్రే:-

౪౮౦౦. (తదేత)చ్ఛబ్దా-శబ్దాన్తరైస్సమస్తా,
౪౮౦౧. తస్మాత్ ఏతస్మాత్, ఇత్యర్థః.
(౧౪౧౦) ౪౮౦౨. పూర్వపక్షశఙ్కా- పరమ్(“పరమతః”) ఇత్యాదిసూత్రమ్;
(౧౪౧౧) ౪౮౦౩. అన్యానిసిద్ధాన్తసూత్రాణి;
౪౮౦౪. తేషామర్థో భాష్యే విస్తరేణానుసన్ధేయః (౬౪౭-పు.)
౪౮౦౫. “ఏష సేతుర్విధరణః”[౨] ఇత్యాదౌ(సేతు) శబ్దోఽసంక
[1]రకరత్వార్థః;
౪౮౦౬. “అమృతస్యైష సేతుః”[౩] ఇత్యపి స్వయమేవ స్వ [15]
స్యప్రాపక ఇత్యర్థః
౪౮౦౭. “చతుష్పాద్బ్రహ్మ”[౪] “షోడశకలమ్”[౫] ఇత్యాదిపరి
చ్ఛేదోఽనుసన్ధానార్థః;
౪౮౦౮. వ్యాపిన[2] ఆలోకస్యవినియోగాయ వాతాయనాదిపరి
చ్ఛేదవత్. [20]
౪౮౦౯. “తతో యదుత్తరతరమ్”[౬] ఇత్యాదయః పూర్వమేవ
వ్యాఖ్యాతా ఇతి,-
౪౮౧౦. నజగత్కారణాదన్యస్య ప్రాప్యత్వమ్” ఇత్యర్థః.
౪౮౧౧. పూర్వమ్ శ్రుతౌ[3] చతుర్ముఖస్య పరమకారణత్వశఙ్కా
ఽపాస్తా. [యతే(మానవేచ-) ఇతి
(౧౪౧౨) ౪౮౧౨. అథ, ఉపబృహ్మణే చతుర్ముఖకారణత్వ శఙ్కానిరాక్రి

౧ ॥ బ్ర - సూ - ౩ - ౨ - ౩౦-౧-౨-౩-౪ - ౫ - ౬. ౨ ॥- బృ - ఉ -౬- ౪- ౨.౨. ౩॥ ము- ఉ-౨-౨-౫. ౪॥- ఛా-ఉ- ౩ -౧౮-౨. ౫॥ ప్ర-ఉ-౬-౧. ౬॥ శ్వే-ఉ-౩-౧౮.

మూ - ౧ - ఇత్యాదిస్వయ - ౧౦. ౨ - తీతి - ౨.

వ్యా - ౧ - రత్వార్థః - ౧ - ౨. ౨- ఆకాశస్యవి - ౯ - ౧౦. ౩ - చచతు - ౧.

(౧౪౧౩.) "ప్రాదురాసీత్తమోనుదః"౧;
(౧౪౧౪.) "సిసృక్షుర్వివిధాః ప్రజాః"౨;
(౧౪౧౫.) "అపపవసస్సర్జాదౌ తాసువీర్యమపాసృజత్"౩;
(౧౪౧౬.) "తస్మిన్ జజ్ఞే స్వయం బ్రహ్మా"౪ ఇతి,- [5]
(౧౪౧౭.) బ్రహ్మణో జన్మశ్రవణాత్ ²క్షేత్రజ్ఞత్వమేవావగమ్యతే;

(౧౪౧౩) ౪౮౧౩. ("ప్రాదురాసీత్తమోనుదః") ఇతి-
౪౮౧౪. ¹"యద్వైప్రోక్తం గుణసామ్యం ప్రధానం తద్వై విప్రాః ప్రవదన్తేఽనిరుద్ధమ్"౫ ఇత్యనిరుద్ధోఽవ్యక్తాధిష్ఠాతా ("ప్రాదురాసీత్") ఇతిదర్శయితుమ్, [10]
౪౮౧౫. చతుర్ముఖోత్పత్తేః పూర్వమణ్డకారణత్వం ప్రేరకత్వం చ చతుర్ముఖస్యానుపపన్నమితి దర్శయితుం చ ("ప్రాదురాసీత్తమోనుదః") ఇతివాక్యముపాత్తమ్.
(౧౪౧౪) ౪౮౧౬. ("సిసృక్షుర్వివిధాః ప్రజాః"). "సృజ్యస్య చతుర్ముఖస్య స్వసృష్టౌ సిసృక్షుత్వానుపపత్త్యా నతస్య పరమ [15] కారణత్వమ్" ఇత్యభిప్రాయః.
(౧౪౧౫)} ౪౮౧౭. ("అపపవసస్సర్జాదౌ")("తస్మిన్ జజ్ఞే స్వయం బ్రహ్మా")
(౧౪౧౬)} ఇతివచనద్వయమ్, "అణ్డోత్పన్నచతుర్ముఖస్య అణ్డకారణత్వ ప్రవృత్త్యానుపపత్త్యా పూర్వశ్లోకస్థ [స్వయంభూ] శబ్దోఽపి నారాయణపరః" ఇత్యభిప్రాయేణోపాత్తమ్.
(౧౪౧౭) ౪౮౧౮. (జన్మశ్రవణాత్-) ఇతి.-"(క్షేత్రజ్ఞత్వ)ప్రవాదకస్యావతారరూపత్వస్యాశ్రవణే సత్యుచ్యమానం జన్మ, స్వవ్యాపక కర్మసంబన్ధాపేక్షకత్వాత్ (క్షేత్రజ్ఞత్వ) సాధకమ్" ఇత్యభిప్రాయః.
౪౮౧౯. "ఈశ్వరేణ స్వరూపైక్యాత్ బ్రహ్మణో జన్మాపర [20] ధ్యానాదికర్మచలీలా" ఇతిచేత్;
౪౮౨౦. ఇదమ్ప్రతిపిత థాకింనస్యాత్;-

౧॥ మ - స్మృ - ౧ - ౬. ౨॥ మ - స్మృ - ౧ - ౮. ౩॥ మ - స్మృ - ౧ - ౮. ౪॥ మ - స్మృ - ౧ - ౯. ౫॥

మా-౧-దౌతస్మిన్-౪-౫-౧౧-౧౨. ౨ - తల్ క్షే - ౪ - ౫ - ౯. తిస్మ క్షే-౧౨.

వ్యా - ౧ - యత్ప్రో - ౯. ౨ - త్వనిరు - ౧౦. ౩ - ణత్వఞ్చతు - ౪ - ౫. ణత్వప్రేర - ౮. ణంతప్రేర - ౯. ణత్వప్రేరణంచతు - ౧ - ౨. ౪ - ణవత్త్వ - ౨ - ౪ - ౫. ణత్వాను - ౧౦. ౫ - త్వాశ్రవ - ౯. ౬ - న్ధాపేక్షకత్వా - ౮ - ౯ - ౧౦. ౭ - వరధ్యానా - ౮.

(౧౪౧౮.) తథాచ స్రష్టుః పరమపురుషస్య[1] తద్విసృష్టస్య చ బ్రహ్మణః ''అయనం తస్య తాః పూర్వం తేన నారాయణస్మృతః''[1] ''తద్విసృష్టస్స పురుషః లోకే బ్రహ్మేతి కీర్త్యతే'' [2]ఇతి నామ[2]నిర్దేశాచ్చ;-

(౧౪౧౯.) [3]తథా వైష్ణవే పురాణే, [5]

(౧౪౨౦.) హిరణ్యగర్భాదీనామ్, భావనాత్రయాన్వయాత్ అశుద్ధత్వేన శుభాశ్రయత్వానర్హత్వోపపాదనాత్ క్షేత్రజ్ఞత్వం నిశ్చీయతే.

౪౮౨౧. ''*జన్మకర్మణోర్లీలా[1]త్వాత్ స్వరూపైక్యమ్,

౪౮౨౨. స్వరూపైక్యాజ్జన్మకర్మణోర్లీలాత్వమ్' ఇత్యన్యోన్యాశ్రయస్స్యాత్'' ఇతి చేత్; [10]

౪౮౨౩. చతుర్ముఖాదీనామపి తుల్యమ్.-

౪౮౨౪. ''పరమపురుషస్యోత్తర నారాయణే అవతారరూపం జన్మ' ఇతి ప్రతిపాదితమ్;

౪౮౨౫. తదేవ చతుర్ముఖజన్మనోఽవతారరూపత్వే ప్రమాణమ్'' ఇతి చేత్; [15]

౪౮౨౬. ఇన్ద్ర (జన్మన స్తథాత్వే తదేవ ప్రమాణం కిం న స్యాత్?;-

౪౮౨౭. ''(ప్రా)గుక్తాన్యోన్యాశ్రయణాత్'' ఇతి చేత్;-

౪౮౨౮. చతుర్ముఖేపి తుల్యమ్'' ఇత్యాద్యనుసన్ధేయమ్.

(౧౪౧౮) ౪౮౨౯. చతుర్ముఖస్య పరమకారణత్వానుపపత్తిం తత్ప్ర(కరణికగ్రన్థేనోపపాదయతి (తథాచ-) ఇతి. [20]

(౧౪౧౯) ౪౮౩౦. మానవశ్లోకార్థ[2] నిర్ణాయకత్వేన శ్రీవిష్ణుపురాణ[3]వచనమాహ (తథా-) ఇతి.

(౧౪౨౦) ౪౮౩౧. (భావనాత్రయాన్వయాత్-) ఇతి.-అనుష్ఠేయవిషయః ఆన్తరప్రయత్నః భావనా,

౪౮౩౨. సా త్రివిధా, [25]

౪౮౩౩. యథా, ''త్రివిధా భావనా భూప విశ్వమేతన్నిబోధ తామ్-
కార్యాఖ్యా బ్రహ్మ[4]సంజ్ఞా చ తథా చైవోభయాత్మికా॥,-

౧॥ వి - పు - ౧ - ౪ - ౬. ౨॥ మ - స్మృ - ౧౧.

మూ - ౧ - తత్స్మృ - ౧. ౨ - నిర్వచనాచ్చ - ౬. ౩ - తథాచవై - ౪ - ౫ - ౯.

వ్యా - ౧ - రూపత్వా - ౯. ౨ - నిర్ణయత్వేనశ్రీ - ౧. ౩ - వచన - ౧ - ౨ - ౪ - ౫‌ర. ౪ - సంఖ్యాచ - ౯.

౪౮-౩౪. కర్మభావాత్మికా హ్యేకా బ్రహ్మభావాత్మికా పరా-
ఉభయాత్మికా తథైవాన్యా త్రివిధా భావభావనా॥

౪౮-౩౫. సనన్దనాదయో బ్రహ్మభావభావనయా యుతాః-
కర్మభావనయా చాన్యే దేవాద్యాః స్థావరాశ్చరాః॥ [5]

౪౮-౩౬. హిరణ్యగర్భాదిషు చ బ్రహ్మకర్మాత్మికా ద్విధా-
అధికారబోధయుక్తేషు విద్యతే భావభావనా॥

౪౮-౩౭. అక్షీణేషు సమస్తేషు విశేషజ్ఞానకర్మసు"[1] ఇతి.-

౪౮-౩౮. "[విశ్వమేతత్] [త్రివిధా భావనా]- భావనాత్రయాన్వితమ్" ఇత్యర్థః. [10]

౪౮-౩౯. [తాం]-త్రివిధాం భావనాం [నిబోధ]. [ఇతి.-

౪౮-౪౦. భావః నామ వచ్ఛేదక సంజ్ఞయా నిర్దిశతి [కర్మాఖ్యా-]

౪౮-౪౧. [కర్మాఖ్యా-] కర్మభావనేత్యర్థః.

౪౮-౪౨. ఏకస్యైవ సంజ్ఞాత్రయక్లృప్తిశఙ్కా-వ్యావృత్త్యర్థమాహ-[కర్మభావాత్మికా-] ఇతి.- [15]

౪౮-౪౩. [2][భావభావనా].- "భావార్థాః కర్మశబ్దాః తే[3]భ్యః క్రియాః ప్రతీయేరన్"[2] ఇతి వచనాత్;

౪౮-౪౪. భావః అనుష్ఠేయః;

౪౮-౪౫. అనుష్ఠేయవిషయా, [భావనా],

౪౮-౪౬. ఆన్తర ఉద్యోగః, [భావభావనా], [20]

౪౮-౪౭. "సా, [కర్మభావాత్మికా] కర్మరూపానుష్ఠేయవిషయా;

౪౮-౪౮. [బ్రహ్మభావాత్మికా], [4]ఉపాసనరూపానుష్ఠేయవిషయా;

౪౮-౪౯. [ఉభయాత్మికా], కర్మోపాసనరూపోభయానుష్ఠేయవిషయేతి [త్రివిధా] ఇత్యర్థః. [25]

౪౮-౫౦. [సనన్దనాదయః] ఇతి.- [బ్రహ్మభావభావనయా యుతాః]- ఉపాసనరూపానుష్ఠేయవిషయ భావనాన్వితాః,- ఇత్యర్థః.

౧॥ వి-పు-౬-౭-౪౮. ౨॥ పూ-మీ-సూ-౨-౧-౧.

వ్యా-౧-నావ్యవచ్ఛేద-౯-౧౦. ౨-భావ-౧౦న. భావో భావనా-౯. ౩-తేభ్యః
యేత్ర-౧-౬-౩. ౪-ఉపాదానరూ-౧-౨. ౫. భావ-౩-౯-౯.

౪౮౫౧. అత్ర,[బ్రహ్మ]శబ్దః ఉపాసనరూపజ్ఞానపర్యాయః,-
౪౮౫౨. ‘‘ఆగమోత్థంవివేకాచ్చ[1]ద్విధాజ్ఞానంతథోచ్యతే-శబ్దబ్రహ్మాఽగమమయంపరంబ్రహ్మావివేకజమ్’’౧
౪౮౫౩. ‘‘ద్వేబ్రహ్మణీవేదితవ్యే’’౨‘‘ద్వేవిద్యేవేదితవ్యే’వై[5] ఇతిచ’’౩ ఇతి,-
౪౮౫౪. బ్రహ్మశబ్దస్యజ్ఞానవిద్యాశబ్దనిర్దిష్టాగమజన్యోపాసనరూపజ్ఞానద్వయపర్యాయత్వేనభగవతాపరాశరేణైవ వ్యాఖ్యాతత్వాత్.
౪౮౫౫. [స్థావ[2]రావరాః].- ఇతి[స్థావర] శబ్దేనతదభిమాని[10] దేవతావివక్షితా.
౪౮౫౬. [సనన్దనా] దీనాంసమాధివిరోధిసకలకర్మక్షయాత్ సమాధినివృత్తిపాపకర్మేనాఽనవరతబ్రహ్మానుసన్ధానైకతానత్వాన్నకర్మానుష్ఠానావసరః,
౪౮౫౭. ప్రధానావిరోధేనహ్యఙ్గానుష్ఠానమ్?;- [15]
౪౮౫౮. తస్మాత్, తే[బ్రహ్మభావనయాయుతాః].-
౪౮౫౯. హిరణ్యగర్భాదయః జగన్నిర్వాహాధికృతత్వాత్ కదాచిత్కర్మానుష్ఠానమ్ కదాచిదుపాసనఞ్చ ఇత్యుభయభావనాన్వితాః;-
౪౮౬౦. ఇతరేదేవమనుష్యాద్యాఃకర్మభావనయాన్వితాః;- [20]
౪౮౬౧. [సనన్దనాదయః][హిరణ్యగర్భా]దయః [దేవాద్యాః]ఇత్యాదిశబ్ద[3]స్యకోవిషయః?,
౪౮౬౨. ‘‘[ఆది]శబ్దస్యాసఙ్కోచాత్ ముక్తేష్వపి భావనాద్వయప్రసంగః’’ఇతిశఙ్కావ్యావృత్త్యర్థంప్రయో[4]జకమాహ [అధికార-] ఇతి.- [25]
౪౮౬౩. ‘‘కర్మణై శ్వర్యబోధోధికారః’’౪ ఇత్యధికారలక్షణమ్,
౪౮౬౪. ‘‘స్వప్రయోజనసాధనత్వాత్కర్మణి స్వకీయత్వబుద్ధిరధికారః’’ ఇత్యర్థః.

౧॥వి-పు-౬-౫-౬౧. ౨॥ వి-పు-౬-౫-౬౪. ౩॥ వి-పు-౬-౫-౬౫. ౪॥

వ్యా - ౧ - ద్వేధా - ౯. ౨ - రాశిపరాః - ౯. ౩ - సైవ్యకోవిష-౧౧. ౪ - జనమా - ౩.

(౧౪౨౧.) యద్యపి కైశ్చిదుక్తమ్:-

౪౮౬౫. [అధికారబోధయుక్తేషు] అధికారసంబోధయుక్తేషు అనుష్ఠేయవిషయస్వకీయత్వబుద్ధియుక్తేష్విత్యర్థః.

౪౮౬౬. ముముక్షోః, ఉపాసనే స్వకీయత్వబుద్ధిః; [5]

౪౮౬౭. బుభుక్షోః, కర్మణి స్వకీయత్వబుద్ధిః;

౪౮౬౮. [అధికారబోధ]శ్చ కేష్విత్యత్రాహ [అ[illegible]]క్త ఇతి.

౪౮౬౯. [విశేషజ్ఞానకర్మసు] "[విశేషజ్ఞానమ్],- దేవోహమ్ మనుష్యోహమిత్యాదిజ్ఞానమ్;

౪౮౭౦. విశేషజ్ఞానే తద్ధేతుషు చ కర్మసు విద్యమానేష్వధికా [10] రబోధస్సంభవతి,

౪౮౭౧. తద్యుక్తేషు భావనాత్రయాన్వయ ఇతి నముక్తేషు ప్రసంగః" ఇత్యర్థః.

౪౮౭౨. ఏవమ్, "'హిరణ్యగర్భాదీనాం భావనాత్రయాన్వయే[1] నాశుద్ధత్వాత్ ముముక్షుభిస్తేనుపాస్యాః' ఇతి శ్రీవిష్ణుపురాణే ప్రతిపాదనాత్ (క్షేత్రజ్ఞత్వ) నిశ్చయః" ఇత్యర్థః

౪౮౭౩. ఏవమ్, శ్రుతివాక్యైస్స్వపక్షసాధనప్రమాణోపన్యాసపరమతశఙ్కానిరాసౌ కృతౌ;-

౪౮౭౪. తథా, ఉపబృంహణేష్వపి పూర్వం స్వపక్షసాధనవచనాన్యుపన్యస్య పరమతశఙ్కానిరాసశ్చ కృతః;-

౪౮౭౫. ఏవమ్, ప్రథమశ్లోకోక్తం [విష్ణవే] ఇతి పదం వివృతం భవతి;-

౪౮౭౬. ఉక్తార్థస్థేమ్నే[2] సిద్ధాన్తే వ్యుత్పత్త్యభావ[3]వాదం వ్యుదస్యతి,-

౪౮౭౭. తన్నిరాసశ్చ సర్వవేదాన్త్యభిమతః [25]

(౧౪౨౧)-(౧౪౨౩) } ౪౮౭౮. తత్ర పూర్వపక్షమాహ [4](యద్యపి) ఇత్యాదినా.

వ్యా - ౧ - త్రయమేనాన్వయేనాశు - ౩. ౨ - సిద్ధేత్యర్థే - ౩. ౩ - వాద - ౧౫. ౪ - యద్యపీత్యాది - ౪ - ౫.

(౧౪-౨౨.) *సర్వ[1]స్యశబ్దజాతస్యవిధ్యర్థవాదమన్త్రరూపస్యకార్యాభిధాయిత్వేనైవప్రామాణ్యంవర్ణనీయమ్,

(౧౪-౨౩.) వ్యవహారాదన్యత్ర[2]శబ్దస్యబోధకత్వశక్త్యవధారణాసంభవాత్; వ్యవహారస్య[3]చకార్య[4]బుద్ధిమూలత్వాత్ కార్యరూపఏవ[5]శబ్దార్థః, నపరినిష్ప[6]న్నవస్తునిశబ్దఃప్రమాణమ్" [1] ఇతి.-

---

(౧౪-౨౨) ౪౮౯. అర్థవాదాదిషుసిద్ధార్థపరత్వవ్యావృత్త్యర్థమ్ (సర్వస్య-)ఇత్యుక్తమ్.

౪౯౦. (విధి)భాగస్యతావత్కార్యపరత్వంసువ్యక్తమ్.

౪౯౧. "(అర్థవాద)భాగస్యవిధేయస్తుతిపరత్వేన,(మన్త్ర)[10] భాగస్యానుష్ఠేయార్థ ప్రకాశనపరత్వేనచతయోఃకార్యపరత్వమ్"ఇత్యభిప్రాయః.

(౧౪-౨౩) ౪౯౨. కుతఇత్యత్రాహ(వ్యవహారాత్-) ఇతి.- (వ్యవహారః) ప్రవృత్తిః,-

౪౯౩. "గామానయ"ఇతిప్రయోజకవృద్ధప్రయుక్తవాక్య [15] శ్రవణ సమనన్తరభావినీప్రయోజ్యవృద్ధస్యప్రవృత్తిః" ఇత్యర్థః.

౪౯౪. సామాన్యేనశబ్దస్యకార్యరూపోఽర్థఇతినిశ్చితే,"ఆవాపో[1]ద్వాపభేదేనానువృత్తశబ్దస్యానువృత్తమర్థమ్, వ్యావృత్తస్య[2]వ్యావృత్తమర్థంచజానాతి" ఇతి ప్రాతి [20] స్వికవ్యుత్పత్తిస్స్యాత్;-

౪౯౫. విభక్త్యర్థవ్యుత్పత్తిశ్చతథా;

౪౯౬. "పుత్రస్తేజాతః" [2] "నాయంసర్పోరజ్జు[3]రేషా" [3] ఇత్యాదివాక్యేషు,హర్ష-భయనివృత్త్యౌచిత్యావగమేఽపిహేతువిశేషనిర్ధారణా యోగాన్నతత్ర సిద్ధార్థవిష [25] యావ్యుత్పత్తిః;

---

* ౧ - మీమా - ౧. ౨॥ మీ-సా -౧-౧-౨-గు. ౩||

మూ - ౧ - స్య - ౨ - ౯న. స్యవేదజా - ౧. ౨ - పదస్యబో - ౬. ౩ - చ - ౬ - ౧౦-న. ౪ - సిద్ధిమూ - ౬. ౫ - వేదార్థః - ౧ - ౬ - ౧౨. ౬ - న్నేవస్తు - ౧౨.న్నఏవ వస్తుని- ౧౦.

వ్యా - ౧ - ద్ధారభేదేనాను - ౧ - ౨ - ౩. ౨ - శబ్దస్యవ్యావృత్త - ౩. స్యచవ్యావృత్త - ౯. ౩ - రేవైషఇత్యాది - ౯.

(౧౪౨౪.) అత్రోచ్యతే:-

(౧౪౨౫.) ప్రవర్తకవాక్యవ్యవహారదర్శనేన శబ్దానామర్థబోధకత్వశక్త్యవధారణం కర్తవ్యమితి,- [4]కిమియం రాజాజ్ఞా;

(౧౪౨౬.) సిద్ధవస్తుషు శబ్దస్య బోధకత్వశక్తిగ్రహణం అత్యన్తసుకరమ్;-[5]

(౧౪౨౭.) తథాహి:-

(౧౪౨౮.) కేనచిత్,- హస్తచేష్టాదినా-అపవరకే దణ్డస్థిత ఇతి దేవదత్తాయ జ్ఞాపయేతి ప్రేషితః కశ్చిత్ తజ్జ్ఞాపనే ప్రవృత్తః,- అపవరకే దణ్డస్తిష్ఠతీతి శబ్దం ప్రయుఙ్క్తే;

---

४८८ ६. అస్య శబ్దస్యాయమర్థ ఇతి వ్యుత్పత్తిశ్చ న ప్రథమం సంభవతి; [10]

४८८८. వ్యుత్పన్నకతిపయశబ్దస్యైవ హి సా;-

४८८९. తస్మాత్,- ప్రథమవ్యుత్పత్తిః (వ్యవహారాత్) ఏవేతి,- సా కార్యార్థవిషయా;-

४८९०. తత్ర, వాక్యాన్తరేష్వపి ప్రథమవ్యుత్పత్త్యా కార్యపరతయావగతకతిపయశబ్దసమభివ్యాహృతపదాన్తరేషు తత్సమభివ్యాహారబలాత్కార్యపరత్వం నిశ్చినోతి" ఇత్యాద్యభిప్రేతం విస్తరతయాఽనూక్తమ్. [15]

(౧౪౨౪) ४८९१. పరిహరతి (అత్రోచ్యతే) ఇతి. [ప్రాయః

(౧౪౨౫) ४८९२. [2](కిమియం రాజాజ్ఞా-) ఇతి.- నహి ప్రామాణికమిత్యర్థః

(౧౪౨౬) ४८९३. (అత్యన్తసుకరమ్-) ఇతి.- "యాదృచ్ఛికవ్యుత్పత్తౌ బుద్ధిపూర్వకవ్యుత్పత్తౌ చ సుకరమ్" ఇతి భావః.

(౧౪౨౭) ४८९४. తముపపాదయతి (తథాహి-) ఇతి.

(౧౪౨౮) ४८९५. ప్రథమమ్, యాదృచ్ఛికవ్యుత్పత్తేః సిద్ధార్థవిషయత్వం దర్శయతి (కేనచిత్-) ఇతి. [25]

మూ - ౧ - రాదేవ - ౧. ౨ - సర్వశబ్దా - ४ - ५. ३ - ధనస్త్యవ - ౨ - ४ - ५. ४ - కేయంరాజా - ౧౦ - ౧౨. రాజ్ఞామాజ్ఞా - ९. ५ - శక్త్యవధారణమ - ౧.

వ్యా - ౧ - తమభి[illegible] - ३ - [illegible] - ५. ౨ - కేయం[illegible] - ९.

(౧౪౨౯.) మూకవత్ హస్తచేష్టా[1]మిమాంజానన్ పార్శ్వస్థోన్యఃప్రాగవ్యుత్పన్నః,-ఏతస్యార్థస్యబోధనాయఅపవరకేదణ్డస్థితఇ[2]త్యస్యశబ్దస్యప్రయోగదర్శనాత్ అస్యార్థస్యాయంశబ్దోబోధక ఇతి జానాతి'' ఇతికిమత్రదుష్కరమ్.- [5]

(౧౪౩౦.) తథాబాలః, "తాతో[3]యమ్, ఇ[4]యమమ్బా, అయంమాతులః,అయంమనుష్యః,అయంమృగః, చన్ద్రోఽయం, అయంచసర్పః" ఇతిమాతాపితృప్రభృతిభిశ్శబ్దైశ్శనైశ్శ[5]నైః అఙ్గుళ్యా నిర్దేశేనతత్రతత్రబహుశశ్శిక్షితః,-

(౧౪౩౧.) తైరేవశబ్దైః తేష్వర్థేషుస్వాత్మనశ్చ[6] బుద్ధ్యుత్పత్తిందృష్ట్వా, [10]

(౧౪౨౯) ౪౮౯౬. హస్తచేష్టాదికృత్,తజ్జ్ఞశ్చద్వౌపురుషౌ,

౪౮౯౭. చేష్టా[1]దిజ్ఞోవ్యుత్పిత్సురేకః,దణ్డాపేక్షీచైకః,ఇతిచత్వారఃపురుషాః;

౪౮౯౮. తత్రవ్యు[2]త్పత్తిర్హస్తచేష్టాది[3]జ్ఞానస్యకతిపయవ్యుత్పత్త్యపేక్షానాస్తీతిదర్శయితుం (మూకవత్-) ఇత్యుక్తమ్.-

౪౮౯౯. ఆవాపోద్ధారభేదేనశబ్దవిశేషాణామర్థవిశేషవ్యుత్పత్తిరత్రాపితుల్యా.

(౧౪౩౦) ౪౯౦౦. అథ, బుద్ధిపూర్వవ్యుత్పత్తిరేవలోకేప్రచురేతితాందర్శయతి[4](తథా-)ఇతి.

౪౯౦౧. తాతాదయస్సంబన్ధిశబ్దాః, మనుష్యాదయస్సంబన్ధిశబ్దాఃబాలానాంప్రథమంసంబన్ధిశబ్దవ్యుత్పత్తిర్జాయత ఇతిలోకసిద్ధమ్;

౪౯౦౨. సాచబుద్ధి[5]పూర్వశిక్షయైవోపపద్యతే;

౪౯౦౩. నహి,ప్రయోజకవృద్ధఃవ్యుత్పిత్సుప్రతియోగికమాతులాదివిషయేమాతులాదిశబ్దంప్రయుఙ్క్తే?;- [25]

౪౯౦౪. అపితు,స్వప్రతియోగికవిషయఏవప్రయుఙ్క్తే;-

మూ - ౧ - ఇమామ్ - ౮న. ౨-అస్య -౧౨-న. ౩ - యమంబైషాయమ్బా - ౧-౬. ౪ - యమ్బాతామాతు - ౧౨. ౫-నైర్హస్తచేష్టానిర్దే-౬. ౬ - బుద్ధ్యావ్యుత్ప- ౧౧ - ౧౨.

వ్యా - ౧ - ఖిజ్ఞో-౧౨. ౨-త్పితోస్సర్హస్త-౯- ౧౦. ౩ - జ్ఞస్యకతి - ౩. ౪ - యథేతి - ౩ - ౪ - ౫. ౫ - పూర్వకశిక్ష- ౩.

(౧౪౩౨.) “తేష్వర్థేషు తేషాం శబ్దానాం అఙ్గుళ్యా నిర్దేశపూర్వకః ప్రయోగః,-

(౧౪౩౩.) సంబన్ధాన్తరాభావాత్ సఙ్కేతయితృపురుషాజ్ఞానాచ్చ బోధకత్వనిబన్ధనః” ఇతి క్రమేణ నిశ్చిత్య, [5]

౪౯౦౫. అతః, బాలస్య స్వప్రతియోగికషాతు...పనిపయే వ్యుత్పత్తిర్జాయమానా వృద్ధవ్యవహారేణోపపద్యతే ఇతి బుద్ధిపూర్వకవ్యుత్పత్తేః ప్రథమసాధకత్వాసంభవాత్ సంబన్ధశబ్దప్రయోగాభిప్రాయః.

౪౯౦౬. తస్మిన్నేవార్థే తస్యైవ శబ్దస్యాఙ్గుళినిర్దేశపూర్వకం బహుశః ప్రయోగేణ బుద్ధౌ వాసితత్వాత్, తత్తచ్ఛబ్దప్రయోగే తత్తదర్థబుద్ధిర్జాయతే;

౪౯౦౭. తస్మాత్, అస్యార్థస్యాయం బోధక ఇత్యభిప్రాయేణాఙ్గుళినిర్దేశః కృత ఇతి బాలో జానాతి” ఇత్యర్థః.

(౧౪౩౩) ౪౯౦౮. (సంబన్ధాన్తరాభావాత్-) ఇతి- “ప్రత్యక్షం సంబన్ధసత్తయా జ్ఞాపకమ్; [15]

౪౯౦౯. లిఙ్గశబ్దౌ జ్ఞాతతయా జ్ఞాపకౌ;

౪౯౧౦. తత్ర, లిఙ్గమ్ జన్యజనకభావాదిసంబన్ధాన్తరజ్ఞానసాపే[4]క్షం జ్ఞాపకమ్;

౪౯౧౧. శబ్దస్యార్థేషు బోధ్యబోధకభావః సంబన్ధో జ్ఞాతవ్యః; [20]

౪౯౧౨. అతః, బోధ్యబోధకభావాతిరేకేణ సంబన్ధాభావాత్” ఇత్యర్థః.

(౧౪౩౪) ౪౯౧౩. “ఏతస్య వ్యుత్పా... కార్యార్థే వ్యుత్పత్తిమానితి న వక్తవ్యమ్,-

౪౯౧౪. సిద్ధార్థే వ్యుత్పత్తిమద్భిర్బాలైశ్శబ్దప్రయోగదర్శనాత్;

మూ -౧- తినిర్దే-౧౨. శ్చానినిష్ఠే-౧౦. ౨- కం ప్రయో-౪-౫-౭.

వ్యా- ౧-తత్ప్రత్-౩-౪-౫-౯ స. ౨-తత్- ౩-౪-౫-౯ న. ౩-జ్ఞాన - ౪-౫ న. ౪ - క్షత్వజ్ఞాప - ౩. ౫ - వివసంబన్ధో - ౯.

(౧౪౩౪.) పునరప్యన్యశబ్దస్యాయమర్థ ఇతి పూర్వ[1]వృద్ధైశ్శిక్షితస్సర్వశబ్దానామ[2]ర్థమవగమ్యాన్స్వయమపి సర్వం వాక్యజాతం ప్రయుఙ్తే;-

(౧౪౩౫.) ఏవమేవ,-

౪౯౧౫. తదుత్పాదకో వాక్యప్రయోక్తా పురుషోఽపి సిద్ధార్థే వ్యుత్పత్తిమానితి దృష్టప్రకారేణాభ్యుపగమ్యతామ్" ఇత్యభిప్రాయేణ (స్వయమపి సర్వం వాక్యజాతం ప్రయుఙ్తే) ఇత్యుక్తమ్.

౪౯౧౬. ఏవమ్, వ్యుత్పత్తౌ నహ్యభిహితాన్వయప్రసఙ్గః,

౪౯౧౭. ప్రాతిస్వికవ్యుత్పత్తేరన్వితాభిధానవ్యుత్పత్త్యుప[2] యోగిత్వాత్; [10]

౪౯౧౮. యథా, "కార్యార్థవ్యుత్పత్తిపక్షే ఆవాపోద్ధారరూపేణ పాశ్చాత్యప్రాతిస్విక[3]పదవ్యుత్పత్తిర్నాన్వితాభిధానవిరోధినీ,

౪౯౧౯. అపితు తదుపయోగిన్యేవ, [15]

౪౯౨౦. తథా" ఇత్యర్థః.

౪౯౨౧. అన్వితాభిధానపక్షాభ్యుపగమశ్చ కల్పనాలాఘవా[4]ర్థః;-

౪౯౨౨. [5]అభిహితాన్వయపక్షే పదానాం స్వార్థాభిధానశక్తిః,

౪౯౨౩. తత్రాపి యథా, పదార్థానాం పరస్పరాన్వయబోధనార్హత్వం భవతి, [20]

౪౯౨౪. తథా, స్వార్థబోధనశక్తిః, తత్తత్పదార్థానాఞ్చ పరస్పరాన్వయబోధనశక్తిశ్చ కల్పనీయా;-

౪౯౨౫. అన్వితాభిధానపక్షే తు, పదానాం స్వార్థబో[6]ధనశక్తేరేవాన్వయపర్యన్తత్వ[7]మాత్రమేవేతి న కల్పనాగౌరవమితి.

(౧౪౩౫) ౪౯౨౬. ఏవమ్, "యాదృచ్ఛికీ వా, బుద్ధిపూర్వికీ వా, ఆద్యా వ్యుత్పత్తిః సిద్ధార్థవిషయాస్తు, [25]

౪౯౨౭. తతః కిమ్"? ఇత్యత్రాహ (ఏవమేవ-) ఇతి.

మూ - ౧ - వృద్ధశి - ౧౦. శిష్టైశ్శిక్షి-౮. ౨- ర్థమిత్థమవగమ్య - ౧,

వ్యా - ౧ - సర్వవాక్య-౩-౯. ౨-యోగాత్-౪-౫. ౩-పద-౯ న. ౪-ర్థమ్-౨. ౫- అభిహితాన్వయపక్షే-౪-౫-౯ న.

(౧౪౩౬.) ‘‘సర్వపదానాం[1]స్వార్థాభిధాయిత్వమ్,

(౧౪౩౭.) సంఘాతవిశేషాణాఞ్చ యథావస్థితసంసర్గవిశేష[2]బోధకత్వఞ్చ జానాతి’ఇతి కా[3]ర్యార్థ ఏవ వ్యుత్పత్తిః’’;-

(౧౪౩౮.) ఇత్యాదినిర్బన్ధో[4]నిర్నిబన్ధనః;- [5]

(౧౪౩౯.) అతః,పరినిష్పన్నేవస్తుని శబ్దస్య బోధకత్వశక్త్యవధారణాత్ సర్వాణి వేదాన్తవాక్యాని సకలజగత్కారణం సర్వకల్యాణగుణాకరం ఉక్తలక్షణం బ్రహ్మ బోధయన్త్యేవ.-

(౧౪౪౦.) అపిచ,కార్యార్థ ఏవ వ్యుత్పత్తిరస్తు, వేదాన్తవాక్యాని ఉపాసనవిషయకార్యాధికృతవిశేషణ[5]భూతఫలత్వేన, [10]

(౧౪౩౬) ౪౯౨౮. (సర్వపదానామ్).-లౌకికవైదికవిభాగేనేత్యర్థః.

(౧౪౩౭) ౪౯౨౯. (యథావస్థితసంసర్గవిశేష బోధకత్వఞ్చ-) ఇతి.-

౪౯౩౦. ‘‘సిద్ధార్థపరం వాక్యం సిద్ధపరమేవ స్యాత్;-

౪౯౩౧. కార్యాభిధాయి వాక్యం కార్యపరం స్యాత్;-

౪౯౩౨. నను,సిద్ధార్థపరాణాం కార్యార్థపరత్వం కల్పనీయమ్’’ఇతి భావః. [15]

(౧౪౩౮) ౪౯౩౩. (ఇత్యాదినిర్బన్ధః)ఇతి.-

౪౯౩౪. (ఆది)శబ్దేన,సర్వశబ్దానాం కార్యపరత్వమ్,- కృత్స్నస్య[2]వేదస్య కార్యాభిధాయిత్వఞ్చ గృహ్యతే.

(౧౪౩౯) ౪౯౩౫. ‘‘సిద్ధార్థే వ్యుత్పత్తిసంభవాత్ కార్యార్థ ఏవ వ్యుత్పత్తిః’ఇత్యాదినిర్బన్ధోనుపపన్నః’’ఇత్యుక్తమ్;- [20]

౪౯౩౬. తతఃకిమిత్యత్రాహ(అతః)ఇతి.

(౧౪౪౦) ౪౯౩౭. ఏవమ్,సిద్ధార్థే ఆద్యాం వ్యుత్పత్తిముక్త్వా;-

౪౯౩౮. తదభావేపి బ్రహ్మణస్సిద్ధిముపపాదయతి(అపిచ-)ఇతి.-

మూ - ౧ - స్వార్థబోధకత్వంపదసంఘా - ౧. స్వార్థావబోధకత్వంసంఘా- ౬. ౨ - వాచిత్వఞ్చజా - ౧౨. ౩ - ర్యఏవ - ౧ - ౬. ౪ - నిర్బీజః - ౧. ౫ - భూత [illegible] ౨న.

వ్యా - ౧ -దకవిభాగే - ౩ - ౯ - ౧౦. ౨ - కేవస్య - [illegible]

(౧౪౪౧.) దుఃఖాసంభిన్న దేశవిశేషరూపస్వర్గాదివత్;
(౧౪౪౨.) *[1] రాత్రిసత్రప్రతిష్ఠాదివత్;
(౧౪౪౩.) *[2] అపగోరణశతయాతనాసాధ్యసాధన[2]భావవచ్చ,- కార్యోప యోగితయైవసర్వంబోధయన్తి;- [5]
(౧౪౪౪.) తథాహి-"బ్రహ్మవిదాప్నోతిపరమ్"[3 4] ఇత్యత్రబ్రహ్మోపాస నవిషయ కార్యాధికృతవిశేషణ భూతఫలత్వేన బ్రహ్మప్రాప్తి శ్రూయతే;-

౪౯౩౯. [1]ప్రశింషన్ (విషయః) అవచ్ఛేదకః,-కార్యస్యావచ్ఛేద కాఃయాగదానాదయః;- [10]
౪౯౪౦. అత్ర(ఉపాసన)ం (విషయః),- ఉపాసనావచ్ఛిన్న (కార్యాధికృతః),-
౪౯౪౧. తత్రాధికారీ-తత్రతాదర్థ్య[2]బోధవాన్,-
౪౯౪౨. తస్య (విశేషణ)ంఫలమ్.
౪౯౪౩. (ఫలత్వేన)సిద్ధావుదాహరణత్రయందర్శయతి:- [15]
(౧౪౪౧) ౪౯౪౪. విధివాక్యప్రతిపన్నస్వరూపస్యఫలస్యాప్యర్థ వాదోక్త విశేషణ[3]త్వాభ్యుపగమేఉదాహరణమ్,(దుఃఖా సంభి న్న-)ఇత్యాది.
(౧౪౪౨) ౪౯౪౫. ఫలస్వరూపస్యైవార్థవాదప్రతిపన్నస్యాభ్యుపగమే ఉ దాహరణమ్,(రాత్రిసత్రప్రతి[4]ష్ఠా). [25]
(౧౪౪౩) ౪౯౪౬. నకేవలంవిహితఫలస్యైవ, విధేయవిరోధిఫలస్యాప్యర్థ వాదోక్తస్యాఙ్గీకారేఉదాహరణమ్,- (అపగోరణశత యాతనాసాధ్యసాధనభావ)ః.
(౧౪౪౪) ౪౯౪౭. "ఉపాసనవాక్యంకిమ్?, [ఇతి.
౪౯౪౮. తత్రబ్రహ్మణఃఫలత్వంకథమ్"ఇత్యతాహ(తథాహి-)

౧॥ మీ - సా - ౪ - ౩ - ౬. ౨॥ మీ - సా - ౩ - ౪ - ౧౦. ౩॥ తై - ఆ - ౨- ౧ - ౧౦.

మూ - ౧ - ఆది - ౧ - ౨ - ౬ - ౧౨ న. ౨ - భావాదివచ్చ - ౧౦. ౩ - ఏవ - ౨ - న. ౪ - ఇతితస్మిన్యదన్తస్తదుపాసితవ్యంఇత్యత్ర - ౮.

వ్యా - ౧ - విరక్షన్విష - ౩. విశిష్టవిషయకః అవ - ౯ - ౧౦. ౨ - బోధకంవా క్యంవిధిఃతస్య - ౯ - ౧౦. ౩ - త్వ - ౯ న. ౪ - ష్ఠానంకేవ - ౯ - ౧౦.

(౧౪౪౫.) “పరప్రాప్తికామో బ్రహ్మోపాసీత”౧ ఇతి.-

(౧౪౪౬.) అత్ర, ప్రాప్యతయా ప్రతీయమాన బ్రహ్మస్వరూపమ్ తద్విశేషణఞ్చ సర్వం కార్యోపయోగితయైవ సిద్ధం భవతి,

(౧౪౪౭.) తదన్తర్గతమేవ,- ౧జగతః స్రష్టృత్వమ్ సంహర్తృత్వమ్ ఆధారత్వమ్ ౨అన్తరాత్మత్వమ్ ఇత్యాద్యుక్తమనుక్తఞ్చ సర్వమ్ ౩ఇతి నః ఇష్టే దనుపపన్నమ్;-

(౧౪౪౮.) ఏవఞ్చ సతి, మన్త్రార్థవాదగతా౪ బ్రహ్మవిషయా అపూర్వార్థాః సర్వే విధిశేషతయైవ సిద్ధా భవ౫న్తి.

(౧౪౪౫) ౪౯౪౯. అస్మిన్వాక్యే నవిధిశ్రవణమితి శఙ్కాయామ్ ఫలితార్థమాహ (పరప్రాప్తి-) ఇతి.-

౪౯౫౦. ఫలసమ్బన్ధశ్రవణే విధికల్పనస్య న్యాయ్యత్వాదితి భావః.

(౧౪౪౬) ౪౯౫౧. “స్వార్థవిశేషణ(మణిప్రసంభిన్న)త్వాదివత్ బ్రహ్మస్వరూపేణ సహ తద్విశేషణస్యాపి సిద్ధిః”౨ ఇత్యాహ (అత్ర-) ఇతి. [15]

(౧౪౪౭) ౪౯౫౨. “బ్రహ్మస్వరూపమ్ తద్విశేషణఞ్చ సిద్ధ్యతు’

౪౯౫౩. తతః కిమ్?” ఇత్యత్రాహ (తదన్తర్గతమ్-) ఇతి.-

౪౯౫౪. ౩(తదన్తర్గతమ్)- బ్రహ్మతద్విశేషణాన్తర్గతమిత్యర్థః.

౪౯౫౫. ఏవమ్, ఔపనిషదోపాసనవిధీనాం ఫలత్వేన బ్రహ్మణస్సిద్ధిరుక్తా. [20]

(౧౪౪౮) ౪౯౫౬. అథ, సర్వవిధిసాధారణ్యో౪క్తిరుచ్యతే (ఏవఞ్చ-) ఇతి.

౪౯౫౭. అర్థవాదానాం స్తావకత్వసిద్ధ్యర్థం స్వార్థే తాత్పర్యము ప్రోచ్యతే;-

౪౯౫౮. (ఏవఞ్చ సతి).- విధ్యుపయోగ్యర్థేష్వభ్యుపగన్తవ్యేషు సత్స్విత్యర్థః. [25]

౧॥

మూ - ౧ - జగత్స్రష్టృత్వంసంహ - ౯ - ౧.౨. ౨ - జగదన్తరాత్మత్వాద్యుక్త - ౧. ౩ - సిద్ధమితి - ౨. ౪-సతాఅప్యవిరు - ౨ - ౧౦. ౫ - స్తీతి - ౨.

వ్యా - ౧ - తదర్థ - ౩ - ౪ - ౫ - ౯. ౨ - ఇత్యత్రాహ - ౯ - ౧౦. ౩ - తదన్తర్గతమ్ - ౧ - ౯ - న. ౪ - రణయుక్తిరు - ౪ - ౫.

(౧౪౪౯.) యథోక్తంచ్రమిడభాష్యే:-

(౧౪౫౦.) ‹ "ఋణంహివై జాయతే"[1] ఇతిశ్రుతేరిత్యుపక్రమ్య,యద్యప్య వదానస్తుతిపరంవాక్యమ్,-తథాపినాసతాస్తుతిరుపపద్యతే',-[2] ఇతి.

(౧౪౫౧.) ఏతదుక్తంభవతి:- [5]

(౧౪౫౨.) సర్వో[1]హ్యర్థవాద[2]భాగః,దేవతారాధనభూతయాగాదేః సాఙ్గస్య,ఆరాధ్య[3]దేవతాయాశ్చ అదృష్టరూపాన్ గుణాన్,-సహస్రశోవదన్ కర్మణి[4]ప్రాశస్త్యబుద్ధి ముత్పాదయతి;-

(౧౪౫౩.) తేషామసద్భావే[5]ప్రాశస్త్యబుద్ధిరేవనస్యాత్ ఇతికర్మణి[6] ప్రాశస్త్యబుద్ధ్యర్థంగుణసద్భావమేవబోధయతిఇతి.- [10]

౪౯౫౯ ప్రమాణాన్తరవిరుద్ధత్వే తత్ ప్రతిపాదయితుంనశక్నోతి శాస్త్రమితి(అవిరు[1]ద్ధాః)ఇత్యుక్తమ్.

౪౯౬౦. ప్రమాణాన్తరసిద్ధత్వేప్యనువాదస్స్యాదితి (అపూర్వాశ్చ-)ఇత్యుక్తమ్.

(౧౪౪౯) ౪౯౬౧.విధ్యుపయోగిత్వేనార్థవాదానామపిస్వార్థేప్రామా[15]ణ్యేద్రమిడాచార్యగ్రన్థమాహ (యథోక్తమ్-) ఇతి.

(౪౪౫౧) ౪౯౬౨. "అసద్గుణకథనం[2]హిస్తుతిః?,

౪౯౬౩. తత్కథమ[3]సతాస్తుత్యనుపపత్తిః" ఇత్యత్రాహ (ఏతదుక్తమ్-)ఇతి.-

౪౯౬౪. అయంన్యాయః, నకేవలమవదానస్తుతిమాత్రవిషయః,

౪౯౬౫. అపితు,సర్వార్థవాదసాధారణఇతిచదర్శయితుమ్(ఏతదుక్తంభవతి-)ఇత్యారమ్భః.

(౧౪౫౨) ౪౯౬౬. (అదృష్టరూపాన్గుణాన్-) ఇత్యనేన అనువాదరూపత్వమ్ బాధితత్వఞ్చవ్యావృత్తమ్.-

---

౧॥ ౨॥

మూ - ౧ - ష్యర్థ - ౮. ౨ - భాగ -౧-న. ౩ - భూతదేవ - ౯. ౪ - ప్రశస్తబుద్ధి ౬. ౫ - ప్రశస్తబుద్ధి - ౬. ౬- ప్రశస్తబుద్ధి- ౬.

వ్యా -౧-ద్ధార్థఇ - ౯ - ౧౦. ౨ - హి - ౪ - ౫న. ౩ - సతాంస్తుత్యను -౩. సతః స్తుత్యను- ౯.

(౧౪౫౪·) అనన్యైవదిశా,
(౧౪౫౫.) [1]సర్వమన్త్రార్థవాదగతా హ్యర్థాః సిద్ధాః
(౧౪౫౬.) అపిచ, కార్యవాక్యార్థవాదిభిః,

౪౯౬౭· "ఆరాధ్యదేవతాస్తుతి ద్వారాకర్మణస్తుత్యాచ [5]
కర్మణిప్రరోచనాంకుర్వన్తోఽర్థవాదాః,
౪౯౬౮· [1]గుణాసద్భావేతత్ప్రతీతోత్కర్షోపినాస్తీతికర్మణి ప్రరో
చనాంజనయితుంనశక్తాస్స్యుః"ఇత్యర్థః·
(౧౪౫౪) ౪౯౬౯.(అనన్యైవదిశా-)ఇతి.- "విధ్యపేక్షితార్థసిద్ధిన్యాయాత్
[[2]నాసతాస్తుతిరుపపద్యతే]ఇతిన్యాయాచ్చ"ఇత్యర్థః· [10]
(౧౪౫౫) ౪౯౭౦. (మన్త్రార్థవాదగతాః) ఇతి.- "అర్థవాద[3]వత్ మన్త్ర
గతాఅర్థాఅపిసిద్ధాః"ఇత్యర్థః.-
౪౯౭౧. "'ఛాగస్యవపాయామేదసః' ౧ ఇతిమన్త్రోక్తచ్ఛాగః,
'పశునాయజేత' ౨ ఇతివిధేరపేక్షితత్వాదభ్యుపగతో
హి[4]ధాత్వర్థః?, [15]
౪౯౭౨. స్తుతిపరాణామపిమన్త్రాణాంస్వార్థేతాత్పర్యం నచే
త్; స్తావకత్వంనసిధ్యతి;-
౪౯౭౩.అనుష్ఠేయార్థప్రకాశకత్వమపి,మన్త్రాణాంస్వార్థేతా
త్పర్యాభావే నసిధ్యతి;-
౪౯౭౪. 'ఈదృశదేవతాకంకర్మ'ఇతిహితత్ప్రకాశనమ్?; [20]
౪౯౭౫. తచ్చ,దేవతాస్వరూపాదౌతాత్పర్యాదేవసిధ్యతి"
ఇత్యర్థః·
౪౯౭౬.ఏవంసిద్ధార్థేవ్యుత్పత్తిః,
౪౯౭౭.తదభా[5]వేపివిధిశేషతయాబ్రహ్మణస్సిద్ధిశ్శోక్తా·
(౧౪౫౬) ౪౯౭౮·అథ,[6]పరోక్తంకార్యమనుపపన్నమిత్యాహ(అపిచ-)ఇతి·

౧॥ ౩ - అష్ట - ౬ప్ర - ౨౩. ౨॥

మూ - ౧ - సర్వేమన్త్ర - ౪ - ౫ - ౬ -౯-౧౨.

వ్యా-౧-తద్గుణా -౯ - ౧౦. ౨ - నహ్యసతా - ౩. ౩ - వత్ - ౧న. ౪ - ధాత్వ
ర్థః - ౧ - ౨ - ౪ - ౫న ౫ - అపి - ౯న. ౬ - పరమతోక్తమ్ - ౧.

(౧౪౫౭.) "కిమిదంకార్యత్వన్నామ"? ఇతివక్తవ్యమ్:-
(౧౪౫౮.) "కృతిభావభావితా,
(౧౪౫౯.) కృత్యుద్దేశ్యతాచ" ఇతిచేత్?;
(౧౪౬౦.) కిమిదంకృత్యుద్దేశ్యత్వమ్. [5]
(౧౪౬౧.) "యదధికృత్యకృతిర్వర్తతేతత్ కృత్యుద్దేశ్యత్వమ్" ఇతిచేత్;

౪౯౭౯. "భావార్థస్యకర్మణోఽపికృతిసాధ్యత్వమస్తి,
౪౯౮౦. స్వర్గాదేరిష్టత్వమస్తి" ఇతి,
౪౯౮౧. తదుభయవ్యావర్తకంకృతిప్రాధాన్యమ్ (కృత్యుద్దేశ్యత్వమ్-)ఇతి, [10]
౪౯౮౨. తృతీయాకారఃకార్యస్యాభ్యుపగమ్యతేపరైః;-
౪౯౮౩. తస్యప్రాధాన్యాదేవకృత్స్నవేదతాత్పర్యభూమిత్వఞ్చోచ్యతే;-
౪౯౮౪. *ఉక్తమ్, "కార్యమర్థంప్రతిపాదయతోవేదస్యప్రామాణ్యమ్" [1]ఇతి [2]టీకా; [15]
౪౯౮౫. * "కార్యమర్థం ప్రధానతయా ప్రతిపాదయ[3]తః" ఇతిపఞ్చికా.-
౪౯౮౬. *"కృతిసాధ్యంప్రధానంయత్తత్కార్యమభిధీయతే" ౧ ఇతి చతత్ప్రకరణమ్.-
౪౯౮౭. సతృతీయాకారోఽత్రదూష్యతే. [20]
(౧౪౫౭) ౪౯౮౮. (కిమ్-) ఇత్యాదిస్పష్టమ్.
(౧౪౫౮) ౪౯౮౯. సాధ్యత్వదర్శనాయ(కృతిభావభావితా-) ఇత్యుక్తమ్.
(౧౪౫౯) ౪౯౯౦. సాస్వర్గాదేరప్యస్తీతితద్వ్యావృత్త్యర్థమ్ (కృత్యుద్దేశ్యతా-) ఇత్యుక్తమ్.
(౧౪౬౦) ౪౯౯౧. [4]తాందూషయితుంపృచ్ఛతి(కిమిదమ్-)ఇతి. [25]
(౧౪౬౧) ౪౯౯౨. పరహరతి(యదధికృత్య-)ఇతి.-

౧॥ ప్రకరణశాలాయామ్. * భాష్య - శ్రుత - పుట-౧౯౫ - ప - ౨౩.

వ్యా - ౧ - ఇతీతి-కార్య - ౩. ఇతి-కార్యంప్రతి - ౯ - ౧౦. ౨ - టీకా - ౧ - ౨- ౪ - ౫ - న. ౩ - తీతిచపఞ్చి - ౯ - ౧౦. ౪ - తద్రూప - ౪- ౫.

(౧౪౬౨.) పురుషవ్యాపారరూపాయాఃకృతేఃకోయమధికారో నామ?.
(౧౪౬౩.) "యత్ప్రీత్యైయాకృతిముత్పాదయతిపురుషః,-తత్ కృత్యుద్దేశ్య[1]త్వమ్"ఇతిచేత్;
(౧౪౬౪.) హన్తతర్హి[2]ఇష్టత్వమేవకృత్యుద్దేశ్యత్వమ్. [5]
(౧౪౬౫.)అత్రైవమ్యానుషే,"ఇష్టస్యైవరూపద్వయమస్తిఇచ్ఛావిషయతయా స్థితిః,పురుషప్రేరకత్వఙ్చ,[3] తత్ప్రేరకత్వాకారఃకృత్యుద్దేశ్య[4]త్వమ్"ఇతి;-
(౧౪౬౬.) సోయంస్వపక్షాభినివేశకారితోవృథాశ్రమః;-
(౧౪౬౭.) తథాహి,ఇచ్ఛావిషయతయాప్రీతస్యస్వప్రయత్నోత్పత్తి[10]మన్తరేణాసిద్ధిరేవప్రేరకత్వమ్తతఏవప్రవృత్తేః;-

---

४९९३. స్వప్రయోజనసాధనత్వాత్ స్వకీయత్వబుద్ధి[1]ర్హ్యధికారః?, [త్యర్థః
४९९४. (యదధికృత్య-) ఇతి.- యత్సాధ్యతయావలమ్బ్య
(౧౪౬౨) ४९९५. "పురుషబుద్ధిరూపోధికారఃపురుషవ్యాపార[2]కృ[15]తేర్నసంభవతి"ఇత్యభిప్రాయేణాహ (పురుష-)ఇతి.
(౧౪౬౩) ४९९६. అత్రాహ(యత్ప్రీత్యై)ఇతి.
(౧౪౬౪) ४९९७. కృతిమత్పురుషేష్టత్వమితి ఫలితందూషయతి (హన్తతర్హి-)ఇతి.
४९९८. ఏవమ్,తృతీయాకారస్యపరోక్తస్యతదన్యా[3]రన్యత[20]రాత్మకత్వేపర్యవసానముక్తమ్.
(౧౪౬౫) ४९९९. పునఃపరమతంశఙ్కతే (అత్రైవమ్-) ఇతి.
(౧౪౬౬) ५०००. సోపలమ్భంపరిహర్తుముపక్రమతే (సోయమ్-)ఇతి.
(౧౪౬౭) ५००१. కథంవృథాశ్రమః?ఇత్యత్రాహ (తథాహి-)ఇతి.-

మూ - ౧ - త్వ - ౨న. ౨-కృతిమత్పురుషేష్టత్వమేవ-౧. ३ - అత్ర - ౨. [25]
४ - త్వ - ౧ - ౨-న. త్వమితిచేత్ సో - ४ - ५. ५ - రేణసిద్ధి- ४ - ५ - ౧౦.

వ్యా-౧-హి-३న. ౨-రూపకృతేః-९. ३- రన్యతరత్వమత్రానిష్టత్వేప -౧. రన్యతిర మత్రానిష్టత్వేప - ९ - ౧౦.

(౧౪౬౮.) ఇచ్ఛాయాంజాతాయామ్, ఇష్టస్యా[1]స్వప్రయతోఽత్పత్తిమన్తరే ణాసిద్ధిఃప్రతీయతే[2]చేత్ ;

(౧౪౬౯.) తతశ్చికీర్షాజాయతే,తతఃప్రవర్తతేపురుషః ఇతితత్త్వవిదాంప్రక్రియా,- [5]

(౧౪౭౦.) తస్మాత్,ఇష్టస్యకృత్యధీ నాత్మలాభ[3]త్వాతిరేకికృత్యుద్దేశ్యత్వం నామకిమపిన[4]దృశ్యతే.

(౧౪౭౧.) [5]అథోచ్యేత:-

౫౦౦౨. '''యదా,ఇష్టస్యోపాయాన్తరేణసిద్ధిః,తదానస్వయం ప్రవర్తతే, [10]

౫౦౦౩. యదా,స్వప్రయత్నాదపినసిధ్యతి, తదాపినప్రవర్తతే;

౫౦౦౪. యదా,స్వయత్నాదేవసిధ్యతి, తదాప్రవర్తతే' ఇతి,

౫౦౦౫. ప్రేరకత్వంనామకృతిసాధ్యత్వాన్తర్భూతమ్''ఇత్యర్థః.

(౧౪౬౮) ౫౦౦౬. నను, ''స్వకృతిసాధ్యత్వసత్తయానప్రవృత్తిః;

౫౦౦౭. అపితుతజ్జ్ఞానాదేవప్రవృత్తిరితి, [15]

౫౦౦౮. [1]తజ్జ్ఞాతత్వమేవతృతీయాకారః'' ఇత్యత్రాహ (ఇచ్ఛాయామ్-)ఇతి.-

౫౦౦౯. ''జ్ఞేయమేవాకారత్రయమభ్యుపేతంభవతా,

౫౦౧౦. అస్మాకం[2]త్వాకారద్వయమేవజ్ఞేయమ్;

౫౦౧౧. తత్ర,కృతిసాధ్యత్వంజ్ఞాతతయాప్రవృత్తిహేతుః, [20]

౫౦౧౨. యస్తృతీయాకారోజ్ఞాతతయా ప్రవృత్తిహేతురుక్తస్త్వయా,

౫౦౧౩. సఏవ,ఆకారద్వయాన్తర్భూతః'' ఇత్యుక్తంఇత్యర్థః.

(౧౪౬౯) ౫౦౧౪. (తత్త్వవిదాంప్రక్రియా-) ఇతి.-[3]తత్త్వభినివిష్టానామ్ ఇత్యర్థః. [25]

(౧౪౭౦) ౫౦౧౫. (తస్మాత్-) ఇతినిగమయతి.

(౧౪౭౧) ౫౦౧౬. పరమతంశఙ్కతే(అథోచ్యేత-) ఇతి.

మూ - ౧ - స్వ - ౧న. స్వప్రవృత్తిమన్త- ౬. ౨-ఇతిచేత్ - ౪ - ౫. ౩-త్వా-౧౨న. త్వాదితరత్కృత్యు - ౧. ౪ - విద్యతే - ౧ - ౪ - ౫ ౫ - అథోచ్యతే - ౪ - ౫.

వ్యా - ౧ - తజ్జ్ఞానత్వ - ౪ - ౫. ౨ - చాకా - ౪ - ౫. ౩ - తత్త్వాభివిష్టానామి- ౯ - ౧౧.

(౧౪౭౨.) “ఇష్టతాహేతుశ్చపురుషానుకూలతా,
(౧౪౭౩.) తత్పురుషానుకూలత్వంకృత్యుద్దేశ్య[1]త్వమ్” ఇతి.-
(౧౪౭౪.) [2]నైవమ్,పురుషానుకూలంసుఖమిత్యనర్థాన్తరమ్;
(౧౪౭౫.) తథా,పురు[3]షప్రతికూలందుఃఖపర్యాయమ్, [5]
(౧౪౭౬.) అతః, సుఖవ్యతిరిక్తస్యకస్యాపిపురుషానుకూలత్వంనసంభవతి.
(౧౪౭౭.) ననుచ, దుఃఖనివృత్తేరపిసుఖవ్యతిరిక్తాయాః పురుషానుకూలతా దృష్టా.-
(౧౪౭౮.) నైతత్;-
(౧౪౭౯.) “ఆత్మానుకూలంసుఖమ్, ఆత్మప్రతికూలందుఃఖమ్” ఇతిహి[1]సుఖదుఃఖయోర్వివేకః[?];
(౧౪౮౦.) తత్ర,ఆత్మానుకూలంసుఖమిష్టంభవతి, తత్ప్రతికూలందుఃఖఞ్చఅనిష్టమ్;

(౧౪౭౨) ౫౦౧౭. “(ఇష్ట[1]త్వహేతుః) (పురుషానుకూలత్వం) నామతృతీయాకారః, [15]
(౧౪౭౩) ౫౦౧౮. సఏవ (కృత్యుద్దేశ్యత్వమ్-)” ఇత్యర్థః.
(౧౪౭౪) ౫౦౧౯. పరిహరతి (నైవమ్-)ఇతి.
(౧౪౭౫) ౫౦౨౦. దృష్టాన్తార్థమ్(తథా-)ఇత్యాదికముచ్యతే.-
౫౦౨౧. “కార్యంయథా, దుఃఖవ్యతిరిక్తత్వాత్పురుష ప్రతికూలంనభవతి, [20]
౫౦౨౨. తథా,సుఖవ్యతిరి[2]క్తతయా తదనుకూలత్వమపితస్యనాస్తి” ఇత్యర్థః.
(౧౪౭౭) ౫౦౨౩. అత్రచోదయతి (ననుచ-) ఇతి.-
౫౦౨౪. “సుఖవ్యతిరి[3]క్త దుఃఖనివృత్తావనుకూలత్వదర్శనాత్ సుఖవ్యతిరిక్త కార్యస్యాప్యనుకూలత్వముపపద్యతే” ఇత్యర్థః.
(౧౪౭౮) ౫౦౨౫. పరిహరతి (నైతత్-) ఇతి.
(౧౪౭౯) ౫౦౨౬. దుఃఖని[4]వృత్తావనుకూలతాబుద్ధి ర్భ్రాన్తిరితివక్ష్యన్ సుఖదుఃఖయోర్వివేకందర్శయతి (ఆత్మా-)ఇతి.
(౧౪౮౦) ౫౦౨౭.తతఃకిమిత్యత్రాహ (తత్ర-)ఇతి.- [30]

మూ - ౧ - త్వ - ౧౦ - ౧౧న. ఇతిచేత్ - ౧౨. ౨ - మైవమ - ౧ - ౬. ౩ - షానసుకూలమ్ - ౧౨. ౪ - తయోర్వివేకః - ౨ - ౧౦.

వ్యా - ౧ - త్వే - ౯. ౨ - క్తత్వాత్తద - ౯ - ౧౦. ౩ - క్తత్వాద్దుఃఖ - ౯. ౪ - వృత్తేరసుకూల - ౩. ౫ - ప్రతీతిర్భ్రాన్తి - ౩.

(౧౪౮-౧.) అతః,దుఃఖసంయోగస్య¹అసహ్యతయా తన్నివృత్తిరపీష్టా భవతి,

(౧౪౮-౨.) తతఏవేష్టతాసామ్యాదనుకూలతాభ్రమః;-

(౧౪౮-౩.) తథాహి, ప్రకృతిసంసృష్టస్య సంసారిణఃపురుషస్య, "అనుకూలసంయోగః,ప్రతికూలసంయోగః, స్వరూపేణావస్థితిః," [5]
ఇతితిస్రోవస్థాః;

(౧౪౮-౪.) తత్ర,ప్రతికూలసంబన్ధనివృ²త్తిఃఅనుకూలసంబన్ధనివృత్తిశ్చస్వరూపేణావస్థితిరేవ;

(౧౪౮-౫.) తస్మాత్,ప్రతికూలసంయోగేవర్తమానే,తన్నివృత్తిరూపా స్వరూపేణావ³స్థితిరపీష్టా భవతి, [10]

(౧౪౮-౬.) తత్రేష్టతాసామ్యాదనుకూలతాభ్రమః;

(౧౪౮-౧) ౫౦౨౮. "అనుకూలత్వాత్సుఖమిష్టమ్,
౫౦౨౯. దుఃఖస్యప్రతికూలత్వాత్ (తన్నివృత్తిరపీష్టా),

(౧౪౮-౨) ౫౦౩౦. ఏవమ్ (ఇష్టతాసామ్యాదానుకూల్యభ్రమః)"ఇత్యర్థః.

(౧౪౮-౩) ౫౦౩౧. "దుఃఖనివృత్తేరపీష్టత్వవత్ అనుకూలత్వమప్యస్తి' ఇత్యనుకూలతాబుద్ధిర్నభ్రమస్స్యాత్"ఇత్యత్రాహ(తథాహి-)ఇతి.
౫౦౩౨. ముక్తస్యానుకూలసంయోగఏవేతి, తద్వ్యావృత్త్యర్థం (సంసారిణః)ఇత్యుక్తమ్.-
౫౦౩౩. "ప్రతికూలనివృత్తేరనుకూలత్వే, అన్యతరనివృత్తిరన్యతరసంయోగఃఇత్యుక్తంస్యాత్;-
౫౦౩౪. ¹తదాసుషుప్తౌసుఖదుఃఖయో²ర్ద్వయోరపిప్రసంగః;
౫౦౩౫. ప్రతికూలనివృత్తిరనుకూలసంయోగః,
౫౦౩౬. అనుకూలనివృత్తిఃప్రతికూలసంయోగశ్చ³భవతిఇతి;
౫౦౩౭.తస్మాత్,దుఃఖనివృత్తేరనుకూలత్వంనాస్తి"ఇత్యర్థః. [25]

(౧౪౮-౫) ౫౦౩౮.అతః,(ఇష్టతాసామ్యాదనుకూల)త్వబుద్ధిర్భ్రమఏవేతినిగమయతి (తస్మాత్-)ఇతి.

మూ- ౧ - అనిష్టతయా - ౧. ౨ - త్తిశ్చస్వరూ - ౨ - ౯ - ౧౨. ౩ - స్థితిరిష్టా- ౯ ౬ ౧౨ స్థితిరేవేష్టా - ౮.

వ్యా - ౧ - తథా - ౯ - ౧౦. ౨ - ద్వయోః - ౩ - ౪ - ౫స. ౩ - నభవతి -౬- ౧౦.

(౧౪౮౭.) అతః, సుఖస్వరూపత్వాదనుకూలతాయాః, [1]నియోగస్యానుకూలతాంపద[2]న్తం[3]ప్రామాణికాఃపరిహసన్తి.-

(౧౪౮౮.) "ఇష్టస్యార్థవిశేషస్యనిర్వర్తకతయైవహి నియోగస్యనియోగత్వమ్, స్థిరత్వమ్, అపూర్వత్వఞ్చప్రతీయతే?"; [5]

(౧౪౮౯.) "స్వర్గకామోయజేత"[1]ఇత్యత్రకార్యస్యక్రియాతిరిక్తతా,[4]స్వర్గకామపదసమభివ్యాహారేణస్వర్గసాధనత్వనిశ్చయాదేవభవతి.

(౧౪౮౭) ౫౦౩౯. "(తస్మాత్,) సుఖవ్యతిరిక్తస్యనియోగస్యానుకూలత్వమనుపపన్నమ్"ఇత్యాహ (అతః) ఇతి.

(౧౪౮౮)-(౧౫౦౯) ౫౦౪౦. "నియోగస్యసుఖవ్యతిరిక్తత్వేనహ్యానుకూల్యం [10] దూషితమ్?,

౫౦౪౧. నియోగస్సుఖవిశేషవేతి, తస్యానుకూలత్వం నామ తృతీయాకారస్సంభవతి" ఇతిశఙ్కాయామ్, సుఖవిశేషత్వంనిరాకరోతి (ఇష్టస్య-) ఇత్యాదినా.-

౫౦౪౨. "అత్ర,తృతీయాకారదూషణేక్రియమాణేఅర్థాద్ద్వితీయాకారశ్చదూషితోభవతి ఇష్టత్వనిరాసాత్;

౫౦౪౩.(ఇష్టస్య)-స్వతఇష్టస్యేత్యభిప్రాయః.-

౫౦౪౪. స్వతఇష్టత్వఞ్చసుఖస్య;

౫౦౪౫. స్వతశ్శబ్దేన,సాధనతయేష్టత్వవ్యావృత్తిః.

౫౦౪౬.(నియోగత్వమ్)ప్రేరకత్వమ్;(స్థిరత్వమ్) స్థాయిత్వ[20]మ్; (అపూర్వత్వమ్) ప్రమాణాన్తరాగోచరత్వమ్;

౫౦౪౭. ఏతత్సర్వం(మిష్టస్యార్థ)స్య (నిర్వర్తకతయైవ)సిధ్యతి;

౫౦౪౮. ఇష్టసాధనత్వజ్ఞానాత్ప్రవృత్తిహేతుత్వమ్;

౫౦౪౯. కాలాన్తరభావిస్వర్గసాధనత్వాత్ (స్థిరత్వమ్)?

౫౦౫౦.లౌకికప్రత్యక్షక్షణికధాత్వర్థాతిరిక్తస్థిరసాధనత్వాత్ (అపూర్వత్వఞ్చ-)"ఇత్యర్థః.

(౧౬౮౯) ౫౦౫౧. "ఇష్టసాధనతయైవనియోగత్వస్థిరత్వాపూర్వత్వప్రతీతిఃకథమ్?" ఇత్యత్రాహ (స్వర్గకామః)ఇతి.

౧॥

మూ - ౧ - యఃనియోగ - ౧౨. ౨ - తితంప్రా - ౧౨. 3 - నివర్తక - ౧ - ౨- ౮. ౪ - స్వనిర్థస్వర్గ - ౧౨.

వ్యా - ౧ - ఇష్టార్థ - 3. ౨ - నివర్తక - 3 - ౧౦. 3 - ఉనిర్ధపతిక - ౯ - ౧౦.

(౧౪౯౦.) నచవాచ్యమ్,
(౧౪౯౧.) "'యజేత' ఇత్యత్ర, ప్రథమం నియోగః స్వప్రధానతయైవ ప్రతీయతే,
(౧౪౯౨.) స్వర్గకామపదసమభివ్యాహారాత్ స్వసిద్ధయే స్వర్గసిద్ధ్యనుకూల
తాం చ నియోగస్య'' ఇతి; [5]
(౧౪౯౩.) 'యజేత' ఇతి హి ధాత్వర్థస్య పురుషప్రయత్నసాధ్యతా ప్రతీయతే,
(౧౪౯౪.) స్వర్గకామపదసమభివ్యాహారాదేవ ధాత్వర్థాతిరేకిణో నియోగ
త్వమ్ స్థిరత్వమ్ అపూర్వత్వఞ్చ ఇత్యాద్యవగమ్యతే,
(౧౪౯౫.) తచ్చ, స్వర్గసాధనత్వప్రతీతినిబన్ధనమ్.

(౧౪౯౦) ౫౦౫౨. "నను, భృత్యానామిష్టప్రదస్యాపి రాజ్ఞో యథా ప్రా [10]
థాన్యమ్;
౫౦౫౩. తథా, స్వప్రధానభూతపవనియోగః ప్రతీయతే,
౫౦౫౪. స్వస్యాఽనుష్ఠాతురిష్టప్రదశ్చ స్యాద్రాజవదితి,
౫౦౫౫. ప్రథమమ్, (స్వప్రధానతయైవ ప్రతీ) తత్వాన్న స్వత ఇష్ట
త్వానుపపత్తిః; [15]
౫౦౫౬. యథోక్తమ్, 'ఆత్మసిద్ధ్యనుకూలస్య నియోజ్యస్య ప్రసిద్ధ
యే-కుర్వన్ స్వర్గాదికమపి ప్రధానం కార్యమేవనః' ఇతి"
౫౦౫౭. ఇమాం శఙ్కామనుభాష్యపరిహరతి (నచవాచ్యమ్-) ఇతి.
(౧౪౯౩) ౫౦౫౮. కుత ఇత్యత్రాహ (యజేతేతి హి-) ఇతి.
(౧౪౯౪) ౫౦౫౯. "ధాత్వర్థస్య ప్రథమప్రతిపన్నస్యాపి వాక్యార్థానుప
యోగినః పరిత్యాగే దృష్టాన్తత్వం గర్హితమ్,
౫౦౬౦. తత్కథమ్' ఇతి శఙ్కాయామ్, (స్వర్గకామపదసమభి
వ్యాహారాదేవ ధాత్వర్థాతి)రిక్తసిద్ధిః" ౨ఇత్యాహ (స్వ
ర్గ-) ఇతి.
౫౦౬౧. (ఆది) శబ్దేన ప్రాధాన్యాది వివక్షితమ్. [25]
(౧౪౯౫) ౫౦౬౨. తతః కిమిత్యత్రాహ (తచ్చ-) ఇతి- (తచ్చ-) "ధాత్వర్థా
తిరిక్తత్వమ్;
౫౦౬౩. అతిరిక్తస్య కార్యస్య (స్వర్గసాధనత్వ ప్రతీతినిబన్ధమ్),

౧॥ పఙ్క్తౌ కాయామ్.

మూ - ౧ - స్వ - ౧ - ౨ - ౪ - ౫న. ౨ - దిహ్యవగ - ౧౨.

వ్యా - ౧ - దీనామిష్ట - ౯ - ౧౦. ౨ - ఇత్యత్రాహ - ౧.

(౧౪౯౬.) "సమభివ్యాహృతస్వర్గకామపదార్థాన్వయయోగ్యం స్వర్గసాధనమేవకార్యంలిఙాదయోఽభిదధతి" ఇతిహిలోకవ్యుత్పత్తిగపితిరస్కృతా.

(౧౪౯౭.) ఏతదుక్తంభవతి,-"సమభివ్యాహృతపదాన్తరవాచ్యాన్వయయోగ్యమేవ ఇతరపదప్రతిపాద్యమ్" ఇతిఅన్వితాభిధాయిపదసంఘాతరూపవాక్యశ్రవణసమనన్తరమేవప్రతీయతే, [5]

(౧౪౯౮.) తచ్చస్వర్గసాధనరూపమ్,

(౧౪౯౯.) అతః,క్రియావత్ అనన్యార్థతాపివిరోధాదేవపరిత్యక్తేతి.

౫౦౬౪. "నహికామీఅకామసాధనేనియోక్తుంశక్యతే" ఇతి [10] న్యాయాత్" ఇత్యర్థః.

(౧౪౯౬) ౫౦౬౫. (స్వర్గసాధనత్వ ప్రతీతినిబన్ధన) త్వఙ్చకుత ఇత్యత్రాహ (సమభివ్యాహృత-) ఇతి.-

౫౦౬౬. "ఇతరపదార్థాన్వయయోగ్యస్యైవపదాన్తరప్రతిపాద్యత్వమ్' ఇతిహిలోకవ్యుత్పత్తి భఙ్గేనాపూర్వస్యవాచ్యత్వంకల్పితమ్" ఇత్యర్థః.

(౧౪౯౭) ౫౦౬౭. "ఇతరపదార్థాన్వయయోగ్యస్యైవపదాన్తర ప్రతిపాద్యత్వంకుతః?;-

౫౦౬౮. ధాత్వర్థస్యప్రథమప్రతిపన్నత్వకథనేకింప్రయోజనమ్"? ఇత్యత్రాహ(ఏతదుక్తంభవతి-) ఇతి.- [20]

౫౦౬౯. "పదాన్తరార్థాన్వయయోగ్యస్యైవఇతరపదప్రతిపాద్యత్వంయుక్తమ్,

౫౦౭౦. అన్వితాభిధాయిత్వాద్వాక్యస్య" ఇత్యర్థః.

(౧౪౯౮) ౫౦౭౧. యోగ్యఙ్చకిమిత్యత్రాహ(తచ్చ-) ఇతి.

(౧౪౯౯) ౫౦౭౨. "ప్రథమమనన్యార్థతయాకార్యంప్రతిపన్నమస్తు, [25]

౫౦౭౩. తథాపితదనుపపన్నమ్" ఇత్యాహ(అతః) ఇతి.-

౧॥

మూ - ౧ - హి - ౧౨న. ౨ - చ్యార్థాన్వయ - ౧౨. ౩- అపి- ౧ - ౨ - న

వ్యా -౧-హికామ్యకామనార్థత్వంనియో-౯-౧౦. ౨-త్వంప్రతీతి-౯-౧౦. ౩-పదార్థాన్వయ-౯-౧౦.

(౧౫౦౦.) అతఏవ, "గఙ్గాయాం ఘోషః" ఇత్యాదౌ[1] ఘోషప్రతివాసయో గ్యార్థోపస్థాపనపరత్వమ్ గఙ్గాపదస్యాశ్రీయతే,

(౧౫౦౧.) ప్రథమం గఙ్గాపదేన గఙ్గార్థ[2]స్స్మృత ఇతి, గఙ్గాపదార్థస్య పేయః[3]త్వం నవాక్యార్థా[4]న్వయీభవతి;- [5]

(౧౫౦౨.) ఏవమత్రాపి "యజేత" ఇత్యేతావన్మాత్రశ్రవణే కార్యమనన్యార్థం స్మృతం ఇతి, వాక్యార్థాన్వయసమయే కార్యస్యానన్యార్థతా నావతిష్ఠతే.-

(౧౫౦౩.) కార్యాభిధాయిపదశ్రవణవేళాయామ్ ప్రథమం కార్యం అనన్యార్థం[5] ప్రతీతమిత్యేతదపి న సంగచ్ఛతే, [10]

(౧౫౦౪.) వ్యుత్పత్తికాలే గవానయనాదిక్రియాయాః మంగళరూపాయాః ఇష్టవిశేషసాధనతయైవ కార్యతా[6] ప్రతీతేః;-

---

౫౦౭౪. (అతః)- సాధనస్యైవ వాక్యార్థాన్వయార్హత్వాదిత్యర్థః -

౫౦౭౫. "యథా, ప్రథ[1]మ ప్రతిపన్నాపి ధాత్వర్థభూతా క్రియా [15] వాక్యార్థాన్వయాయోగ్యత్వాత్పరిత్యక్తా,

౫౦౭౬. తథా, స్వప్రధానతయా ప్రథమం ప్రతిపన్నమపి వాక్యార్థాన్వయాయోగ్యత్వాత్త్యాజ్యమ్" ఇత్యర్థః.

(౧౫౦౦) ౫౦౭౭. ఉదాహరణం దర్శయతి (అతఏవ-) ఇతి.-

౫౦౭౮. (అతఏవ)- ప్రథమప్రతిపన్నస్యాపి వాక్యార్థాన్వయానర్హస్య త్యాజ్యత్వాదిత్యర్థః.

(౧౫౦౨) ౫౦౭౯ (ఏవమ్-) ఇత్యాదిస్స్పష్టమ్.

(౧౫౦౩) ౫౦౮౦. "ఏకపదశ్రవణవేళాయామనన్యార్థతయా ప్రథమ[2]ప్రతిపత్తిరేవ నాస్తి" ఇత్యాహ (కార్య-) ఇతి.

(౧౫౦౪) ౫౦౮౧. "న కార్యమనన్యార్థం ప్రతీయతే" ఇతి గురువచనం [25] సంగచ్ఛతే,

౫౦౮౨. [3]కుతః" ఇత్యత్రాహ (వ్యుత్పత్తి-) ఇతి.

మూ - ౧-ఘోషం ప్రతి - ౧౨. ౨ - ఉపస్థితఇ - ౧. ౩ - త్వాన్న వా-౧౨. ౪ - స్వయోభ - ౧౨. ౫-ప్రతీయతఇత్యే - ౨ - ౪ - ౫ - ౮. ౬ - ప్రతీయతే-౨.

వ్యా - ౧ - మం ప్రతి - ౩ - ౪ - ౫. ౨ - ప్రవృత్తి - ౧. ౩ - కుతః - ౩న.

(౧౫౦౫.) అతః, నియోగస్య పురుషానుకూలత్వం సర్వలోకవిరుద్ధమ్;

(౧౫౦౬.) నియోగస్య[1]సుఖరూప పురు[2]షానుకూలతాం వదతః స్వానుభవవిరోధశ్చ.-

(౧౫౦౭.) "కారీర్యా వృష్టికామో యజేత"[1] ఇత్యాదిషు సిద్ధేऽపి నియోగే వృ[5]ష్ట్యాదిసిద్ధి నిమి[3]త్తస్య వృష్టివ్యతిరేకేణ నియోగస్యానుకూలతా నానుభూయతే.

(౧౫౦౮.) యద్యపి, అస్మిన్ జన్మని వృష్ట్యాదిసిద్ధేరనియమః, తథాప్యనియమాదేవ నియోగసిద్ధి[4]రవశ్యాశ్రయణీయా,

---

(౧౫౦౫) ౫౦౮౩. నియోగస్యానుకూలత్వే ప్రమాణాభావముపసంహర [10] తి (అతః) ఇతి.-

౫౦౮౪. (అతః)- సుఖస్యైవ పురుషానుకూలత్వాన్నియోగస్య చ సుఖనిమిత్తత్వాచ్చేత్యర్థః.-

౫౦౮౫. యద్వా, "కేవలలిఙ్పదేన సుఖరూపధాత్వర్థమాత్రప్రతీతేః, [15]

౫౦౮౬. పదాన్తరసమభివ్యాహృతార్థవిశేషస్య సాధనతయా ప్రతీతేశ్చ" ఇత్యర్థః.

(౧౫౦౬) ౫౦౮౭. యోగ్యానుపల[1]బ్ధిం దూషణమాహ (నియోగస్య-) ఇతి.

(౧౫౦౭) ౫౦౮౮. యాగాదిజన్యపరమాపూర్వ[2]స్యాన్తేష్టస్యానన్తరభావిత్వాత్తద్వ్యావృత్త్యర్థమ్, ["కారీర్యా వృష్టికామో యజేత"[1]-] ఇత్యుక్తమ్.

(౧౫౦౮) ౫౦౮౯. (యద్యపి) ఇతి.- "వృష్ట్యాదిసిద్ధ్యనియమాన్నియోగోऽనుపపన్న ఇతి తదనుకూలత్వాననుభవః" ఇతి చే[3]న్న;

౫౦౯౦. "వృష్ట్యాద్యసిద్ధిరపి నియమేన నా[4]స్తీతి కదాచిన్నియోగస్సిధ్యతి; [25]

౫౦౯౧. తదానీమ్, నియోగసుఖా[5]ననుభవ ఇతి యోగ్యానుపలబ్ధిః" ఇత్యర్థః.

---

౧ ॥మీ-సా-

మూ - ౧ - పురుషానుకూలసుఖరూపతాం వదతాం - ౧౨. ౨ - షాధాను - ౧౧. ౩ - త్తత్వవ్యతి - ౧౦. త్తవృష్టివ్యతి - ౨ - ౩ - ౫ - ౮. త్తవృష్ట్యాదివ్యతి - ౧. ౪ - అవశ్య - ౧ - ౨ - ౪ - ౫ - ౬.

వ్యా - ౧ - లబ్ధదూష - ౪ - ౫. ౨ - స్యాజేష్టస్యన - ౩. స్యాన్తేష్టస్యన - ౯ - ౧౦. ౩ - ౬ - ౨ - ౫ - ౬. ౪ - స్తీతి - ౧ - ౨ - ౪ - ౫. ౫ - ౬ - ౩ - ౧౦౬.

(౧౫౦౯.) తస్మిన్,అనుకూలతాపర్యాయసుఖానుభూతి[1]ర్నవిద్యతే;
(౧౫౧౦.) ఏవమ్, ఉక్తరీత్యాకృతిసా[2]ధ్యేష్టత్వాతిరేకికృత్యుద్దేశ్యత్వం[3] న దృశ్యతే.
(౧౫౧౧.) "కృతింప్రతిశేషిత్వంకృత్యుద్దేశ్యత్వమ్"ఇతిచేత్ ;- [5]

(౧౫౦౯) ౫౦౯౨. (తస్మిన్-) ఇతి.- (తస్మిన్) నియోగే;- (అనుకూలతాపర్యాయసుఖత్వానుభూతిర్నవిద్యతే) ఇత్యర్థః.

(౧౫౧౦) ౫౦౯౩. (ఏవమ్-) ఇతిస్పష్టమ్.

౫౦౯౪. అత్రాయమర్థఉక్తోభవతి:-

౫౦౯౫. "కిమ్,కేవలేనకార్యాభిధాయిపదేన స్వప్రధానత [10] యాకార్యప్రతీతిః?,

౫౦౯౬. ఉత,పదాన్తరసమభివ్యాహృతేన?,

౫౦౯౭. నతావత్ కేవలేన,

౫౦౯౮. తత్రదుఃఖరూపధాత్వర్థమాత్రప్రతీతేః;

౫౦౯౯. ఏవమ్,స్వప్రధానతయాప్రథమం[1]కార్యపదేనప్రతిప [15] న్నమస్తు,

౫౧౦౦. తథాపి,వాక్యార్థానుపయోగిత్వాన్నతావత్ప్రతిపాద్యమ్,-క్రియావత్ ?;-

౫౧౦౧. నచపదాన్తరసమభివ్యాహృతేన,

౫౧౦౨. ఇష్టస్యార్థాన్తరస్యసాధనతయైవప్రతీతేః; [20]

౫౧౦౩. ఏవమ్,స్వప్రధానతాయాంప్రమాణాభావాన్నియోగస్యసుఖరూపత్వంనసంభవతి?.-

౫౧౦౪. కిఞ్చ, యోగ్యానుపలబ్ధిరూపబాధక ప్రమాణబాధితఞ్చ" ఇతి.

(౧౫౧౧)-(౧౫) ౫౧౦౫. ("కృతింప్రతిశేషిత్వంకృత్యుద్దేశ్యత్వమ్") ఇతి [25] లక్షణవాక్యందూషయతి (కృతిమ్-) ఇత్యాదినా.

మూ - ౧ - నాస్తి - ౧. ౨ - ధ్యత్వేష్టత్వాతిరే - ౧౦. ౩ - నవిద్యతే - ౧౦ - ౧౨.

వ్యా - ౧ - కార్యాభిధాయిప - ౩.

(౧౫౧౨.) "కిమిదం[1] శేషిత్వం కిఞ్చ[2] శేషత్వమ్" ఇతి వక్తవ్యమ్;- [చేత్;-
(౧౫౧౩.) "కార్యప్రతిసంబ[3]న్ధీ శేషః,-తత్ప్రతిసంబన్ధిత్వం శేషిత్వమ్" ఇతి
(౧౫౧౪.) ఏవన్తర్హి కార్యత్వమేవ శేషిత్వమిత్యుక్తం భవతి,-
(౧౫౧౫.) కార్యత్వమేవ హి విచార్యతే? [5]
(౧౫౧౬.) "పరోద్దేశప్రవృత్తకృ[4]తివ్యాప్త్యర్హత్వం[5] శేషత్వమ్" ఇతి చేత్;-
(౧౫౧౭.) కోయం పరోద్దేశో నామేతి అయమేవ[7] హి విచార్యతే?.
(౧౫౧౮.) "ఉద్దేశ్యత్వం నామ ఈప్సితసాధ్యత్వమ్" ఇతి చేత్;-
(౧౫౧౯.) [8]కిమీప్సితత్వమ్.

(౧౫౧౨) ౫౧౦౬. (కిమ్-) ఇత్యాది స్పష్టమ్. [10]
(౧౫౧౩) ౫౧౦౭. శేషశేషిత్వలక్షణం పరాభిమతమాశఙ్కతే (కార్య-) ఇతి.
(౧౫౧౪) ౫౧౦౮. కృత్యుద్దేశ్యత్వం దూషయతి (ఏవమ్-) ఇతి.- [త్యర్థః.
౫౧౦౯. కార్యప్రతిసమ్బన్ధి[1] ప్రతిసమ్బన్ధిత్వం హి కార్యత్వమేవే
(౧౫౧౫) ౫౧౧౦. తతః కిమిత్యత్రాహ (కార్యత్వమేవ-) ఇతి.- [15]
౫౧౧౧. ""కార్యత్వం నామ కృత్యుద్దేశ్యత్వమ్,[2] కృత్యుద్దేశ్యత్వం చ కృతిశేషిత్వమ్, కృతిశేషిత్వం చ కార్యత్వమ్' ఇత్యుక్తం భవతి;-
౫౧౧౨. కృత్యుద్దేశ్యత్వమ్ కృతిశేషిత్వమిత్యుక్తే, కృత్యుద్దేశ్యత్వమేవ కృత్యుద్దేశ్యత్వమిత్యుక్తం భవతి" ఇత్యర్థః. [20]
(౧౫౧౬) ౫౧౧౩. ("పరోద్దేశ[3]ప్రవృత్త కృతి[4]వ్యాప్త్యర్హత్వం[5] శేషత్వమ్") ఇతి పక్షేప్యయమేవ దూషణప్రకారః.-
౫౧౧౪. కిఞ్చ,* [1]కృతేరశేషత్వప్రసంగః ఇతి భాష్యేభిహితమ్.
(౧౫౧౮) ౫౧౧౫. (ఉద్దేశ్యత్వం నామ-) ఇతి స్పష్టమ్.

౧|| శ్రీభా - ప్ర - అ - ప్ర - పా-౨ - పు - ౧౯౬ - ప - ౨.

మూ - ౧ - శేషత్వమ్ - ౪ - ౫. ౨ - శేషి - ౪ - ౫. ౩ - బన్ధిత్వం శేషత్వమ్ ౧౨. ౪ - త్యర్హ - ౧-౨-౩. ౫-శేషి-౧-౨.౬-అయమేవ - ౧౨న. ౭ - హి- ౧ - ౧౦న. ౮-కిమిదమీ-౧ - ౨ - ౪ - ౫.

వ్యా - ౧ - ప్రతిసంబన్ధి - ౪ - న. ౨ - కృత్యుద్దేశ్యత్వమ్ - ౯ - న. ౩ - ప్రవృత్త - ౪ - ౫. ౪ - వ్యాప్యత్వమ్ - ౩ - ౪ - ౫. ౫-శేషి-౧-౨.

(౧౫౨౦.) "కృతిప్రయోజనత్వమ్" ఇతిచేత్ ;-
(౧౫౨౧.) పురుషస్యకృత్యారమ్భప్రయోజనమేవ హికృతిప్రయోజనమ్,- సచేచ్ఛావిషయఃకృత్యధీనాత్మలాభ ఇతిపూ[1]ర్వోక్తఏవ;(౧౪౭౦)
(౧౫౨౨.) అయమేవహిసర్వత్ర శేషశేషిభావః,- [5]
(౧౫౨౩.) పరగతాతిశయాధానేచ్ఛయా ఉపా[2]దేయత్వమేవయస్యస్వరూపమ్-స శేషః.-పరః- శేషీ;

(౧౫౨౧) ౫౧౧౬. (పురుషస్య-)ఇతి.-"నహికృతేఃపురుషవ్యాపారరూపాయాఃప్రయోజనంనామాస్తి,
౫౧౧౭. తస్మాత్,(కృతిప్రయోజనం)నామ,-కృతిమత్పురుషస్య(కృత్యారమ్భప్రయోజనమేవ), [10]
౫౧౧౮. తచ్చేష్ట[1]త్వకృతిసాధ్య[2]త్వాన్తర్భూతమ్"ఇత్యర్థః.
(౧౫౨౨) ౫౧౧౯. "కస్తర్హి శేషశేషిభావః"?ఇత్యాకాఙ్క్షాయామ్,
౫౧౨౦. "శేషఃపరార్థత్వాత్"[1]ఇతి సూత్రంవ్యాచష్టే(అయమేవహి-) ఇతి. [15]
(౧౫౨౩) ౫౧౨౧. (పరగతాతిశయాధా) నస్య అయోగవ్యవ[3]చ్ఛేదశ్చేత్ శేషిణ్యతివ్యాప్తిః;
౫౧౨౨. అన్యయోగవ్యవచ్ఛేద[4]శ్చేత్ అసంభవఃఇతి;-
౫౧౨౩.తదుభయవ్యావృత్త్యర్థమ్,(పరగతాతిశయాధానేచ్ఛయోపాదేయత్వమేవయస్యస్వరూపమ్)ఇత్యుక్తమ్,-
౫౧౨౪. శేషభూతస్యస్వగతాతి శయాధానమపి (పరగతాతిశయాధానా) ర్థమిత్యర్థః.
౫౧౨౫. స్వేచ్ఛావాపరేచ్ఛావా[5] అన్యేచ్ఛావానతత్రనియమః,-
౫౧౨౬. యథాసంభవమేవ; [చ్ఛాసంభవః?,
౫౧౨౭.నహి శేషభూతస్యప్రీత్యాదేః శేషిణోయాగ[6]స్యచే [25]

౧॥ మీ-సూ-౩-౧-౧.

మూ - ౧ - ర్వమేవోక్తః - ౧. ౨ - దానత్వ - ౧.

వ్యా - ౧ - త్వంకృతి - ౯. ౨ - త్వాదన్తర్భూ - ౪ - ౫. ౩ - చ్ఛేదఇతిచేచ్ఛేషి- ౪ - ౫. ౪ - శ్చేత్తదసంభవ - ౪ - ౫. ౫ - అన్యేచ్ఛావా-౯ - న. ౬- స్యవాస్వేచ్ఛా - ౩. స్యాపీచ్ఛా-౯

(౧౫-౨౪.) [1]ఫలోత్పత్తీ[2]చ్ఛయాయాగాదేః,-తత్ప్రయత్నస్యచోపాదేయత్వమ్,-యాగాదిసిద్ధీచ్ఛయాఅన్యత్సర్వముపాదేయమ్;-

(౧౫-౨౫.) [3]ఏవమ్,[4]గర్భదాసాదీనామపిపురుషవిశేషార్థానేచ్ఛయా ఉపాదేయత్వమేవస్వరూపమ్;- [5]

(౧౫-౨౬.) ఏవమ్,ఈశ్వరగతాతిశయాధానేచ్ఛయాఉపా[5]దేయత్వమేవచేతనాచేతనాత్మకస్య[6]నిత్యస్య అనిత్యస్యచ సర్వస్య స్వరూపమితి, సర్వమీశ్వరశేషభూతమ్,- సర్వస్యచ ఈశ్వరశ్శే[7]షీతి;-

(౧౫-౨౭.) "సర్వస్యవశీసర్వస్యేశానః"[1]"పతింవిశ్వ[8]స్య"[2]ఇత్యాద్యుక్తమ్; [10]

౫౧-౨౮. తత్రాన్యేచ్ఛయైవహ్యుపాదేయత్వమ్?;-

౫౧-౨౯. తతో[1]యథోక్తఏవార్థః.-

౫౧౩౦. ఇదంశేషిత్వంపరాభ్యుపేతస్యకార్యస్యనసంభవతి;

౫౧౩౧. ఫలోత్పత్తీచ్ఛయైవోపాదేయత్వాత్ తఽస్యాశేషిత్వమేవ. [15]

(౧౫-౨౪) ౫౧౩౨. ఉక్తలక్షణస్యవైదికోదాహరణందర్శయతి (ఫలోత్పత్తి-)ఇతి. [ర్ఛ-)ఇతి.

(౧౫-౨౫) ౫౧౩౩. (అన్యత్సర్వమ్), వ్రీహ్యాదిలౌకికోదాహరణమాహ (గ

(౧౫-౨౬) ౫౧౩౪. ఔపనిషదోదాహరణమాహ(ఏవమ్-)ఇతి. [20]

౫౧౩౫. (నిత్యస్యానిత్యస్యచ)ఇత్యుభయవిభూతిరుచ్యతే.

(౧౫-౨౭) ౫౧౩౬. "ఈశ్వరస్యచిదచితోశ్చ శేషిత్వం[3] శేషత్వఞ్చప్రామాణికఞ్చేదుక్తలక్షణంతత్రవ[4]ర్తేత,- [ఇ[5]త్యాది.

౫౧౩౭. కింతత్రప్రమాణమ్"? ఇత్యత్రాహ ("సర్వస్యవశీ"-)

౧॥బృ - ఉ - ౬ - ౪ - ౨౨. ౨॥ తై - నా - ౬ - ౧౧. [25]

మూ - ౧, ఫలప్రాప్తీచ్ఛ - ౧౦. ౨ - చ్ఛాయాగా-౨. ౩-ఏవమ్ - ౧౦న. ౪- గర్భాధానాదీ - ౯. ౫ - దానత్వ - ౪. ౬ - నిత్యానిత్యస్య - ౪ - ౫. ౭ - ఇతి - ౧ - ౮ - న. ౮ - స్యాత్మేశ్వరమి - ౧. స్యేత్యుక్తమ్ - ౧౦.

వ్యా - ౧ - యథైవార్థః - ౧.౨ - తస్యశేష - ౪ - ౫. ౩ - శేషత్వఞ్చ - ౯ - ౧౦ న. ౪ - వర్తతఇతి - ౧ - ౨. ౫ - ఆది - ౩న.

(౧౫-౨౮.) ‘‘కృతిసాధ్యం ప్రధానం యత్ తత్కార్యమభిధీయతే’’[1] ఇతి అయమర్థః శ్రద్ధధానేష్వేవ శోభతే.

(౧౫-౨౯.) అపిచ,-

(౧౫౩౦.) ‘‘స్వర్గకామో యజేత’’ ఇ[1]త్యాదిషు లకారవాచ్యకర్తృవిశేషసమ[2]ర్పణపరాణాం స్వర్గకామాదిపదానాం నియోజ్య[3] విశేషసమ[4]ర్పణపరత్వం శబ్దానుశాసనవిరుద్ధం కేనావగమ్యతే.

(౧౫-౨౮) ౫౧౩౮. తస్మాత్, ప్రాభాకరో[1]క్తార్థో నిరూపకేషు న శోభత ఇత్యాహ (కృతి-) ఇతి.

(౧౫-౨౯) (౧౫౪౧) ౫౧౩౯. కార్యానుబన్ధినమప్యర్థం దూషయతి (అపిచ-) ఇత్యాదినా

(౧౫౩౦) (౧౫౪౧) ౫౧౪౦. కార్యే స్వకీయత్వబుద్ధిమాన్నియోజ్యః,-

౫౧౪౧. తత్సా[2]ధనే కర్మణి స్వకీయత్వబుద్ధిమానధికారీ,-

౫౧౪౨. తదనుష్ఠాతా కర్తా,-ఇతి తిస్రోऽవస్థాః;- [ప్రతిపన్నమ్,

౫౧౪౩. [3]తత్ర, ‘‘యజేత’ ఇత్యాదిపదైః నియోజ్యసామాన్యం

౫౧౪౪. స్వర్గకామాదిపదైః నియోజ్యవిశేషస్సమర్ప్యతే’’ [15]

ఇతి ప్రాభాకరైః షష్ఠా[4]ద్యధికరణే ప్రపఞ్చితమ్,-

౫౧౪౫. తద్దూషయతి (స్వర్గకామ-) ఇత్యాదినా.- [వాచిత్వమ్;-

౫౧౪౬. కర్తృవాచిత్వమ్, శబ్దానుశాసనసిద్ధమ్,- నతు నియోజ్య

౫౧౪౭. అతః, స్వర్గకామాదిపదాన్యపి న నియోజ్యవిశేషసమర్పకాణీతి దూషణశరీరమ్. [20]

౫౧౪౮. (లకారవాచ్యకర్తృవిశేషసమర్పణపరాణాం స్వర్గకామాదిపదానాం నియోజ్యవిశేషసమర్పణపరత్వం శబ్దానుశాసనవిరుద్ధమ్-) ఇతి.-

౫౧౪౯. అస్యాయమభిప్రాయః:-

౧॥ పఞ్చికాయాం-౨-పు. ౨॥ మీ - సూ - ౬ - ౧ - ౧. [25]

మూ-౧ - ఇత్యేవమాదిషు ల - ౧. త్యాదిల-౮ - ౧౦. ౨ - ర్పకాణాం స్వర్గ - ౧. ౩-విశేష - ౧ - న. ౪ - ర్పకత్వం శబ్దా - ౧.

వ్యా - ౧ - క్తం నిరూ - ౯. ౨-థ నేకర్మణి - ౯. ౩ - తత్రచయజే-౩. ౪ - ష్ఠాయాధికర - ౯.

(౧౫౩౧.) "సాధ్యస్వర్గ[1] విశిష్టస్య స్వర్గసాధ[2] నేకర్తృ[3]త్వాన్వయోన ఘటతే" ఇతి చేత్ ;-

(౧౫౩౨.) నియో[4]జ్యత్వాన్వయోపి నఘటత ఇతిః హి[5] స్వర్గసాధనత్వనిశ్చయః

(౧౫౩౧) ౫౧౫౦. "కర్తృవాచినో లకారస్యాపి (నియోజ్యసమర్పణపరత్వం శబ్దానుశాసనవిరుద్ధమ్") ఇతి పూర్వపక్షయుక్తిం శఙ్కతే (సాధ్య-) ఇతి.-

౫౧౫౧. "నహికామ్యకామసాధనే నియోక్తృత్వం శక్యతే"[1] ఇతి న్యాయాత్, స్వర్గకామస్య స్వర్గసాధనేకర్తృత్వాన్వయోనఘటతే ఇతీయం పూర్వపక్ష యుక్తిరగ [10] త్యాశఙ్క్యతా.

(౧౫౩౨) ౫౧౫౨. పరిహరతి (నియోజ్యత్వ-) ఇతి.- "స్వర్గకామస్యాస్వర్గసాధనే (నియో[2]జ్యత్వాన్వయోపిన) సంభవతీతి నియోజ్యవిశేషసమర్పణపరత్వమప్యయుక్తమ్ ;-

౫౧౫౩. 'తదుపపత్తయే స్వర్గసాధనత్వం కార్యస్య నిశ్చీయతే' ఇతి చేత్ ;-

౫౧౫౪. కర్తృవిశేషసమర్పకత్వోపపత్తయే స్వర్గసాధనత్వం నిశ్చీయతామ్;

౫౧౫౫. నియోజ్యత్వం కర్తృత్వం వా స్వర్గకామస్య స్వర్గసాధనే నోపపద్యతే,- [20]

౫౧౫౬. అతః, ఉభయపక్షేపి కార్యస్య స్వర్గసాధనత్వనిశ్చయసాపేక్షత్వమవిశిష్టమ్;-

౧॥

మూ - ౧ - విశేషస్య - ౮. విశిష్టస్యాస్యస్వర్గ. ౧ - ౧౦. ౨-నేనకర్తృ - ౧౨. ౩ - తయాన్వ - ౧. ౪ - జ్యతయాన్వ - ౧. ౫ - హి - ౨ - ౪ - ౫ - న. [25]

వ్యా - ౧ - పక్షీయయు - ౯ - ౧౦. ౨ - జ్యత్వంస్వతోనసంభ - ౯ - ౧౦.

(౧౫౩౩.) సతుశాస్త్రసిద్ధే కర్తృత్వాన్వయే స్వర్గసాధనత్వ నిశ్చయః క్రియతే;-

(౧౫౩౪.) యథా,భోక్తుకామోదేవదత్తగృహంగచ్ఛేత్ ఇత్యుక్తే భోజనకామస్యదేవదత్తగృహగమనేకర్తృత్వశ్రవణాదేవప్రాగజ్ఞాతమపిభోజనసాధనత్వందేవదత్తగృహగమనస్యావగమ్యతే;-

(౧౫౩౫.) ఏవమత్రాపిభవతి.-

(౧౫౩౬.) న,-క్రియాన్తరంప్రతికర్తృతయాశ్రుతస్యక్రియాన్తరేకర్తృత్వకల్పనం యుక్తమ్,

(౧౫౩౭.) "యజేత"[1]ఇతి[2]హియాగకర్తృతయాశ్రుతస్య బుద్ధ్యాకర్తృత్వకల్పనంక్రియతే, [10]

౫౧౫౭. ఇయాన్విశేషః:-"కర్తుర్లకారవాచ్యత్వాత్స్వర్గకామాదిపదానాంకర్తృవిశేషసమర్పణపరత్వంశబ్దానుశాసనావిరుద్ధమ్;-

౫౧౫౮. నియోజ్యస్యలకారవాచ్యత్వాభావాత్ (స్వర్గకామాదిపదానాంనియోజ్యవిశేషసమర్పణపరత్వం శబ్దానుశాసనవిరుద్ధమ్):"[1]ఇత్యర్థః

(౧౫౩౪) ౫౧౫౯. తదుదాహరణేనవిశదయతి(యథా-)ఇతి.

(౧౫౩౫) ౫౧౬౦. (ఏవమత్రాపి-)ఇతి.-"స్వర్గకామస్యయాగేకర్తృత్వశ్రవణాత్ (ప్రాగజ్ఞాతమపి)యాగస్యస్వర్గసాధనత్వమవగమ్యతే"ఇత్యర్థః. [20]

(౧౫౩౬) ౫౧౬౧. ఇయాన్విశేషఇత్యభిప్రాయమాహ (నక్రియాన్తరంప్రతి-)ఇతి.

(౧౫౩౭) ౫౧౬౨. "కథంక్రియాన్తరంప్రతికర్తృతయాశ్రవణమ్?, అస్యక్రియాన్తరేకర్తృత్వకల్పనఞ్చకిమ్?" ఇత్యత్రాహ(యజేతేతి[2]హి-)ఇతి. [25]

౧॥ మీ - సా - ౬ - ౧ - ౧.

మూ - ౧ - తీతి - ౧.౨ - హి - ౧ - ౨ - ౮న.

వ్యా - ౧ - ఇత్యయమర్థః - ३ - ४ - ౫. ౨ - హి - ౧ - ౯ - న.

(౧౫౩౭.) [1]బుద్ధేఃకర్తృత్వకల్పనమేవహినియోజ్యత్వమ్?-
(౧౫౩౮.) యథోక్తమ్, "నియోజ్యస్సచ కార్యంయస్స్వకీయత్వేనబుధ్య తే"[1]ఇతి.
(౧౫౪౦) [2]"యస్తృత్వానుగుణం[3]తద్బోద్ధృత్వమ్" ఇతిచేత్;- [5]
(౧౫౪౧.) దేవదత్తఃపచేత్ ఇతిపా[4]కకర్తృతయాశ్రుతస్య దేవదత్తస్య పాకార్థగమనం పాకానుగుణంహి, నహ్యనేకకర్తృత్వకల్పనంన యుజ్యతే.-

(౧౫౩౭) ౫౧౬౩. కథమ్(బుద్ధౌకర్తృత్వకల్పనం)కృతంభవతీత్యత్రాహ [1](బుద్ధేః)ఇతి. [10]
(౧౫౩౮) ౫౧౬౪. ఉక్తార్థేతద్గ్రన్థముదాహరతి(యథోక్తమ్-)ఇతి.
(౧౫౪౦) ౫౧౬౫. "నియోజ్యత్వంకర్తృత్వానుగుణమితితత్పరత్వమాశ్రీ యతే"ఇతిశఙ్కతే(యస్తృత్వ-)ఇతి.
(౧౫౪౧) ౫౧౬౬. పరిహరతి(దేవదత్తః)ఇతి.
౫౧౬౭. ఏవమ్"('యదధికృత్యకృతిర్వర్తతే తత్కృత్యుద్దేశ్య మ్')ఇతిపక్షోదూషితః;-
౫౧౬౮.('ప్రేరకత్వంకృత్యుద్దేశ్యత్వమ్') ఇతివాదశ్చనిరస్తః;-
౫౧౬౯. అర్థాత్ స్వతఇష్టత్వంచాపాస్తమ్;- [స్తమ్;-
౫౧౭౦.('కృతింప్రతిశేషిత్వంకృత్యుద్దేశ్యత్వమ్') ఇతిచప్రతిక్షి
౫౧౭౧. [2]'కృతిఫలవిశేషఃకృత్యుద్దే[3]శ్యమ్' ఇత్యాదేరపి[4]ఉ[20] క్తరీత్యాదూషణం[5]సువచమ్;-
౫౧౭౨. ఏతేముఖభేదాశ్చ బహుగ్రన్థకారలిఖితాఇతిఅత్రతే ప్రత్యుక్తాః;

౧॥పఞ్చికాయాం-౨-పరి.

మూ - ౧ - బుద్ధా - ౧౨. ౨ - నియోగకర్తృత్వాను - ౧. ౩ - తద్బోద్ధృత్వ-౪ - ౫. తద్బోధకత్వ - ౭. తద్బుద్ధికర్తృత్వ - ౧. ౪ - కేకర్తృ - ౧ - ౭.

వ్యా - ౧ - బుద్ధౌక - ౧ - ౨ - ౯. ౨ - కృతిఃఫల - ౧. ౩ - శ్యత్వమి - ౪-౫. ౪ - ఉక్తనీత్యా - ౧ - ౨ - ౯. ౫ - సూచితమ్ - ౯ ౧౦.

(౧౫౪౨.) కిఞ్చ;-
(౧౫౪౩.) లిఙాది శబ్దవాచ్యం స్థాయిరూపం[1] కిమిత్యపూర్వమాశ్రీయతే?;-
(౧౫౪౪.) "[2]స్వర్గకామపదసమభివ్యాహారానుపపత్తేః" ఇతిచేత్;-
(౧౫౪౫.) కాలాన్తరానుపపత్తిః. [5]
(౧౫౪౬.) "సిసాధయిషితస్వర్గోహిస్వర్గకామః,తస్యస్వర్గకామస్యకాలాన్తరభావిస్వర్గసిద్ధౌక్షణభఙ్గినీయాగాదిక్రియానసమర్థా" ఇతిచేత్;-
(౧౫౪౭.) అనాఘ్రాతవేదసిద్ధాన్తానామియమనుపపత్తిః,-
(౧౫౪౮.) [3]"సర్వైఃకర్మభిరారాధితఃపరమేశ్వరఃభగవాన్ నారాయణఃతత్తదిష్టంఫలందదాతి"ఇతివేదవిదోవదన్తి. [10]

౫౧౭౩. కార్యానుబన్ధ్యర్థాన్తరమపిపరోక్తందూషితమ్.
౫౧౭౪. పూర్వమ్,బ్రాహ్మణఃఫలతయాసిద్ధిఃస్తావకత్వసిద్ధ్యర్థం తత్సిద్ధి[1]శ్చేత్యుక్తే.
(౧౫౪౨) ౫౧౭౫. అథ,ఫలసాధనతయాసిద్ధిరుప[2]పాద్యతే, [15]
౫౧౭౬. అర్థాత్ కార్యస్య సాధనతయాసిద్ధిశ్చోప[3]పాద్యతే (కిఞ్చ-)ఇతి.- [రూపసిద్ధిరప్యనుపపన్నేత్యర్థః.
౫౧౭౭. నకేవలంప్రాధాన్యాసిద్ధిః, అపితు, సాధనతయాస్వ
(౧౫౪౩) ౫౧౭౮. (లిఙాది-)ఇత్యాదిస్పష్టమ్.
(౧౫౪౬) ౫౧౭౯. (సిసాధయిషిత-)ఇత్యాది.-"నహికామ్యకామసాధనే నియోక్తుంశక్యతే"[1] ఇతిన్యాయాత్,- సిసాధయిషితస్వర్గస్యవిధీయమానంతత్సా[4]ధనమేవ,
౫౧౮౦. తత్ర,కాలాన్తరభావిఫలస్యక్షణికక్రియాయాస్సాధనత్వాయోగాదపూర్వక్లృప్తిః"ఇత్యర్థః.
(౧౫౪౭) ౫౧౮౧. పరిహరతి(అనాఘ్రాత-)ఇతి. [ల్యపరః.
(౧౫౪౮) ౫౧౮౨.(భగవ)చ్ఛబ్దః,-ఫల[5]దానానుగుణజ్ఞానశక్త్యాదిపౌష్క
౫౧౮౩. (నారాయణ)శబ్దఃప్రా[6]ప్తిపరః. [శబ్దః
౫౧౮౪. ఈశ్వరాన్తరసాపేక్షత్వవ్యావృత్తిపరః,(పరమేశ్వర)

౧॥

మూ - ౧ - కిమ్ - ౮ - స. ౨ - పూర్వంస్వర్గ - ౪ - ౫. ౩ - సర్వైక - ౧౨.

వ్యా - ౧ - శ్చోక్తే - ౪ - ౫. శ్చేత్యుక్తమ్ - ౯ - ౧౦. ౨ - పద్యతే - ౧ - ౨. ౩ - పద్యతే - ౧ - ౨. ౪ - ధనత్వమే-౪ - ౫. ౫-ప్రదానా-౩-౯. ౬-ప్యత్వప-౧-౨.

13-10-82.

(౧౫౪౯.) యథాహుః వేదవిదగ్రేసరాః క్రమిడాచార్యాః:- "ఫలసంబిభత్సయాహి కర్మభిరాత్మానంపిప్రీషన్తిసప్రీతోలంఫలాయే'ఇతి' శాస్త్రమర్యాదా"ఇతి.-

(౧౫౫౦.) "ఫలసమ్బన్ధేచ్ఛయాహి కర్మభిఃయాగదానహోమాదిభిః,- [5]

(౧౫౫౧.) ఇన్ద్రాదిదేవతాముఖేన, తత్తదన్తర్యామిరూపేణావస్థితం,ఇన్ద్రాదిశబ్దవాచ్యం, పరమాత్మానం, భగవన్తంవాసుదేవం ఆరిరాధయిషన్తి,-

(౧౫౫౨.) సహికర్మభిరారాధితః తేషామిష్టానిఫలానిప్రయచ్ఛతి" ఇత్యర్థః.

(౧౫౫౩.) తథాచశ్రుతిః,"ఇష్టాపూర్తంబహుధాజాతంజాయమానంవిశ్వంబిభర్తిభువనస్యనాభిః"[1]ఇతి,-

(౧౫౫౪.) "ఇష్టాపూర్తమ్"ఇతిసకలశ్రుతిస్మృతిచోదితంకర్మోచ్యతే.

(౧౫౫౫.) తత్ ,"విశ్వంబిభర్తి".-ఇన్ద్రాగ్నివరుణాదిసర్వదేవతాసంబన్ధితయాప్రతీయమానమ్,-తత్తదన్తరాత్మతయావస్థితఃపరమపురుషః స్వయమేవ"బిభర్తి",- స్వయమేవస్వీకరోతి. [రకః

(౧౫౪౯) ౫౧౮౫. వేదవిద్వచోదర్శయతి (యథాహుః-) ఇతి.

(౧౫౫౦) ౫౧౮౬. భాష్యగ్రన్థంవ్యాచష్టే(ఫల-)ఇతి.

(౧౫౫౧) ౫౧౮౭. ("ఆత్మానమ్")ఇతిపదంవ్యాచష్టే (ఇన్ద్రాది)ఇతి.-

౫౧౮౮. (ఇన్ద్రాదిదేవతాముఖేన) (ఇన్ద్రాదిశబ్దవాచ్యమ్) ఇత్యన్వయః [20]

౫౧౮౯.ఆత్మాన్తరవ్యావృత్త్యర్థం(పరమాత్మానమ్-)ఇతిపదమ్.

౫౧౯౦. (భగవ)చ్ఛబ్దఃపూర్వవత్ . (౫౧౮౨)

౫౧౯౧. (వాసుదేవ) శబ్దఃఅన్తరాత్మత్వేప్రమాణద్యోతకః,-

౫౧౯౨. "సర్వత్రాసౌసమస్తఞ్చ"[2] ఇత్యాది.

(౧౫౫౩) ౫౧౯౩. [1]శ్రుతిప్రమాణందర్శయతి (తథాచ-) ఇతి. [25]

(౧౫౫౪) ౫౧౯౪. తద్వాక్యంవ్యాచష్టే(సకల-)ఇతి.-

౫౧౯౫. శ్రౌతమ్(ఇష్ట)ంకర్మ,-స్మార్తమ్(పూర్త)ంకర్మ.

(౧౫౫౫) ౫౧౯౬.("విశ్వంబిభర్తి")ఇత్యేతద్వ్యాచష్టే(ఇన్ద్రాగ్ని-)ఇతి.-

౫౧౯౭. "నానాదేవతాకత్వేన(ప్రతీయమానం) కర్మజాతమేకదేవతాకమ్"ఇత్యర్థః. [30]

౧|| తై - ఉ - ౬ - ౧ - ౬. ౨|| వి-పు-౧-౨-౧౨.

మూ - ౧ - తోయంఫలా-౨- ౪- ౫. ౨-ఇతిఫల-౧౨. ౩ - ఆరాధ -౮-౧౦.

వ్యా - ౧ - శ్రుతింప్రమాణయతి - ౩. ౨ - చేత్యాది -౯ - ౧౪.

(౧౫౫౬.) "భువనస్య నాభిః-" బ్రహ్మక్షత్త్రాదిసర్వ1వర్ణపూర్ణస్యభువనస్య ధారకః,-

(౧౫౫౭.) తైస్తైఃకర్మభిరారాధితః తదిష్టఫలప్రదానేనభువనానాం ధారక ఇతి "నాభిః" 2ఇత్యుక్తః. [5]

(౧౫౫౮.) అగ్నివాయుప్రభృతిదేవతాన్తరాత్మతయాతత్తచ్ఛబ్దాభిధేయః అయమేవేత్యాహ "తదేవాగ్నిస్తద్వాయుస్తత్సూర్యస్తదుచన్ద్రమాః"1ఇతి.-

(౧౫౫౯.) యథోక్తంభగవతా:-"యోయోయాంయాంతనుంభక్తశ్శ్రద్ధయార్చితుమిచ్ఛతి-తస్యతస్యాచలాంశ్రద్ధాంతామేవవిదధామ్యహమ్॥-

(౧౫౬౦.) సతయాశ్రద్ధయాయుక్తస్తస్యారాధనమీహతే।
లభతేచతతఃకామాన్మయైవవిహితాన్హితాన్"2,-

(౧౫౫౬) ౫౧౯౮. ("భువనస్య నాభిః") ఇతినాభివన్నాభిరితిఆధారత్వాభిప్రాయేణ1వ్యాచష్టే(బ్రహ్మ-)ఇతి. [15]

(౧౫౫౭) ౫౧౯౯. కేనప్రకారేణధారక2ఇత్యత్రాహ (తైస్తైః-) ఇతి.-

౫౨౦౦. అభిమతఫలప్రదాతృత్వముఖేనధారకత్వమిత్యర్థః.

(౧౫౫౮) ౫౨౦౧. "భిన్నదేవతాకత్వేనవిధీయమానంకర్మకథమేకదేవతాకమ్" ఇతిశఙ్కాయాం మన్త్రస్యోత్తరార్ధంవ్యాచష్టే(అగ్ని-)ఇతి.- [20]

౫౨౦౨. "అగ్న్యాదిదేవతాకత్వేనవిధీయమానానామేకదేవతాకత్వమ్తత్తదన్తరాత్మభూతపరబ్రహ్మారాధనరూపత్వాత్"ఇత్యర్థః.

(౧౫౫౯) ౫౨౦3. ("భువనస్య నాభిః")ఇత్యనేనప్రతిపాదితఫలప్రదత్వవైశద్యాయ,("తదేవాగ్నిః") ఇ3త్యాదిసామానాధికరణ్యస్య,-శరీరాత్మభావనిబన్ధనత్వవైశద్యాయ4చ భగవద్వచనమాహ (యథోక్తమ్-)ఇతి.

౧॥ తై-ఉ-౬-౧-౭. ౨॥ గీ-౭-౨౧.

మూ-౧-వర్ణస్యభువ-౧౨. వర్ణపూర్ణభువ-౮. ౨-ఇత్యుక్తమ్-౧౨.

వ్యా-౧-తద్వ్యాచ-౯-౧౦. ౨-ఇత్యాహ-౪-౫. 3-ఆది-౧న. ౪-చ-3-న.

(౧౫౬౧.) "యాంయాంతనుమ్",- "ఇన్ద్రాదిదేవతావిశేషాః తత్తదన్తర్యామితయావస్థితస్యభగవతః తనవఃశరీరాణి"ఇత్యర్థః.

(౧౫౬౨.) "అహంహిసర్వయజ్ఞానాంభోక్తాచప్రభురేవచ"[1]ఇత్యాది;-

(౧౫౬౩.) "ప్రభురేవచ" ఇతి సర్వఫలానాంప్రదాతాచేత్యర్థః. [5]

(౧౫౬౪.) యథాచ,"యజ్ఞైస్త్వమిజ్యసేనిత్యంసర్వదేవమయాచ్యుత"[2]

"యైస్స్వధర్మపరైర్నాథనరైరారాధితోభవాన్-

తేతరన్త్యఖిలామేతాంమాయామాత్మవిముక్తయే" [3]ఇతి.

(౧౫౬౫.) "సేతిహాసపురాణేషుసర్వేష్వేవవేదేషుసర్వాణికర్మాణిసర్వేశ్వరారాధనరూపాణి,- [తత్రతత్రప్రపఞ్చితమ్.[10]

(౧౫౬౬.) తైస్తైఃకర్మభిరారాధితఃపురుషోత్తమఃతత్త[4]దిష్టఫలందదాతి"ఇతి

(౧౫౬౭.) ఏవమేవహి,-

(౧౫౬౧) ౫౨౦౪. అవతారశఙ్కావ్యావృత్త్యర్థంవ్యాచష్టే (యాంయామ్-)ఇతి.

౫౨౦౫. (తను)శబ్దస్యాల్పార్థత్వవ్యావృత్త్యర్థమాహ (శరీ[15]రాణి-)ఇతి.

(౧౫౬౨) ౫౨౦౬. భోక్తృత్వవైశద్యాయాహ (అహమ్-) ఇతి.

(౧౫౬౩) ౫౨౦౭. ("ప్రభు")శబ్దంవ్యాచష్టే(ప్రభుః) ఇతి.

(౧౫౬౪) ౫౨౦౮. శ్రీవిష్ణుపురాణవచనమాహ[2] (యథాచ-)ఇతి.-

[3]ఏవమ్, కతిపయవచనప్రదర్శనముపలక్షణార్థమ్. [20]

(౧౫౬౫) ౫౨౦౯.అయమర్థస్సర్వవేదశాస్త్రేషుసిద్ధఇత్యాహ (సేతిహాస-) ఇతి.-

౫౨౧౦. ఏవంప్రమాణందర్శితమ్.

(౧౫౬౭) ౫౨౧౧. అథ, అయమర్థఉపపన్నఇతి[4]చవదన్,-ఘటకవాక్యేష్వెదర్శయతి(ఏవమ్-) ఇతి. [25]

౧॥ గీ-౯-౨౪. ౨॥ వి-పు-౫-౨౦-౯౭. ౩॥ వి-పు-౫- ౩౦-౧౬.

మూ-౧-తనుమితిఇన్ద్రాది-౧౨. ౨-ణ్యపికర్మాణి-౧. ౩-భూతాని-౧. ౪-ఇష్టంఫలం-౨-౪-౫-౧౦.

వ్యా-౧-విగ్రహశఙ్కా-౪-౫. ౨-శథా-౯-౧౦. ౩-ఏతత్కృతి-౧. ౪-ప-౯-౧౦న.

(౧౫౬౮.) సర్వజ్ఞం సర్వశక్తిం సర్వేశ్వరం భగవన్తం ఇన్ద్రాదిదేవతాన్తర్యామిరూపేణ యాగదానహోమాది వేదోదితసర్వకర్మణాం భోక్తారం సర్వఫలానాం[1] ప్రదాతారఞ్చ సర్వాశ్శ్రుతయోవదన్తి,- "చతుర్హోతారోయత్రసంపదంగచ్ఛన్తిదేవైః"[1] ఇత్యా [5] ద్యాః,-

(౧౫౬౯.) "'చతుర్హోతారః'-యజ్ఞాః, 'యత్ర'-పరమాత్మని దేవేష్వన్తర్యామితయావస్థితే, 'దేవైః'- 'సమ్పదం-గచ్ఛన్తి,-' దేవైస్సంబన్ధం గచ్ఛన్తి" ఇత్యర్థః

(౧౫౭౦.) అన్తర్యామి[2]రూపేణావస్థిత[3]స్యపరమాత్మనశ్శరీరతయావస్థితానా[4]మిన్ద్రాదీనాం యాగాదిసంబన్ధ ఇత్యుక్తం భవతి;-

---

(౧౫౬౮) ౫౨౧౨. ఆరాధనప్రకారవిశేషఫలవిశేషజ్ఞానవత్తా (సర్వజ్ఞ)పదేనవివక్షితా.

౫౨౧౩. (సర్వశక్తిమ్-) ఇతి తత్తత్ఫల[1]దానశక్తిరభిప్రేతా.

౫౨౧౪. (సర్వేశ్వరమ్)- సర్వశేషిణమ్;- అనేనప్రాప్తిరుక్తాభవతి. [15]

౫౨౧౫. ("సంప")చ్ఛబ్దః,-ప్రాప్తివాచీ,-

౫౨౧౬. "పదగతౌ"[2] ఇతిహిధాతుః?.-

౫౨౧౭. సంపచ్ఛబ్దస్యావయవార్థ[illegible] అన్వయస్వారస్యానుగుణోరూఢ్యాశ్రయేణవ్యాఖ్యాతః. [20]

(౧౫౭౦)౫౨౧౮. *శ్రీగీతాభాష్యే కర్మణాం దేవైస్సంబన్ధశ్చేదన్తర్యామిస్థితిః,-అత్ర[3]కిమిత్యత్రాహ (అన్తర్యామిరూపేణ-)ఇతి.-

౫౨౧౯. "కర్మభిః, దేవానాంభగవచ్ఛరీరత్వేనపరతన్త్రతయా సంబన్ధః,-

౫౨౨౦. స్వాతన్త్ర్యేణ[4]సంబన్ధఃపరమాత్మనఏవ" ఇత్యర్థః. [25]

౧॥ ఆర-౩-౨౧. ౨॥ ధాతు-చురాదిః. *శ్రీగీ-౭-౨౩- భా.

మూ-౧-నాఞ్చప్రదా-౧౨. ౨-తయావస్థితే-౧౦-౧౨. ౩-స్య-౧-న. ౪-ఇన్ద్రాదిదేవానాం యాగా-౧.

వ్యా-౧.ప్రదాన-౪-౫. ౨-ర్థాన్వయ-౯-౧౦. ౩-కీదృశత్వ-౯-౧౦. ౪-సంబన్ధః-౧-న.

(౧౫౬౧.) యథోక్తం భగవతా "భోక్తారం యజ్ఞతపసాం సర్వలోకమహేశ్వరమ్"౧ ఇతి.-

(౧౫౬౨.) తస్మాత్, [1]అగ్న్యాదిదేవతా[2]న్తర్యామిభూత పరమపురుషారాధన[3]భూతాని సర్వాణి కర్మాణి,-స ఏవ చ అభిలషిత[4]ప్రదాయీ ఇతి,-

(౧౫౬౩.) కిమతః? పూర్వేణ వ్యుత్పత్తిపథదూరవర్తినా వాచ్య తయాభ్యుప[5]గతేన కల్పితేన వా ప్రయోజనమ్;-

(౧౫౬౪.) ఏవఞ్చ సతి లిఙాదేః కోఽయమర్థః పరిగృహీతో భవతి?,-

(౧౫౬౫.) "యజ దేవపూజాయామ్"౨ ఇతి దేవతారాధనభూతయాగాదేః ప్రకృత్యర్థస్య కర్తృవ్యాపారసాధ్యతాం వ్యుత్పత్తిసిద్ధాం లి [10] ఙాదయోఽభిదధతి" ఇతి న కిఞ్చిదనుపపన్నమ్.-

(౧౫౬౬.) కర్తృవాచినాం ప్రత్యయానామ్,-ప్రకృత్యర్థస్య కర్తృవ్యాపారసంబన్ధప్రకారోఽపి వాచ్యః?;-

---

(౧౫౬౧) ౫.౨౨౧. స్వాతన్త్ర్యతయా సంబన్ధే ప్రమాణమాహ (యథోక్తమ్-) ఇతి. [15]

(౧౫౬౨) ౫.౨౨౨. తతః కిం ప్రస్తుతానుపపత్తిపరిహారస్యేత్యత్రాహ (తస్మాత్-) ఇతి.-

౫.౨౨౩. "పరమపురుషస్యైవ ఫలప్రదత్వాత్తస్య ఫలసాధనత్వం న కల్ప్యమ్;-

౫.౨౨౪. వాచ్యాపూర్వవాదే తస్య వాచ్యత్వమపి న కల్ప్య [20] మ్,-వ్యుత్పత్తిసిద్ధత్వాభావాత్" ఇత్యభిప్రాయః.

(౧౫౬౩) ౫.౨౨౫. (కిం...ప్రయోజనమ్-) ఇతి.- కిమనుపపత్తిశమనం ప్రయోజనమిత్యర్థః.

(౧౫౬౪) ౫.౨౨౬. లిఙాద్యర్థం విశదయితుమాహ (ఏవఞ్చ-) ఇతి.

(౧౫౬౫) ౫.౨౨౭. ప్రకృత్యర్థస్య కర్తృవ్యాపారసాధ్యతాభిధానం వివృ [25] ణోతి (కర్తృవాచినామ్-) ఇతి.-

---

౧॥ గీ-౫-౨౯. ౨॥ ధాతు-భ్వాదిః.

మూ-౧-ఇన్ద్రాదిదేవ-౨-౧౨. ౨-అన్తరాత్మభూత-౪-౫. ౩-రూపాణి-౧-౨-౧౨. ౪-ప్రద ఇతి-౧. ప్రదాతేతి-౨-౧౨. ౫-గమేన కల్ప్యేన-౧౨. ౬-త ఇతి చేత్ యజ్ఞా-౧౨.

వ్యా-౧-పూర్వాదేస్తస్య-౧౦.

(౧౫౭౭.) భూతవర్తమానతాదిమన్యేవదన్తి;-
(౧౫౭౮.) లిఙాదయస్తుకర్తృవ్యాపారసాధ్యతాంవదన్తి·-
(౧౫౭౯.) అపిచ,కామినఃకర్తవ్యతయా కర్మవిధాయ,కర్మణో దేవతారాధనరూపతామ్,- [1]తద్వారేణఫల[2]సిద్ధిఞ్చతత్తత్ కర్మవిధివాక్యాన్యేవవదన్తి,-

---

౫౨౨౮· "కర్తృవాచినఃప్రత్యయాఃప్రకృత్యర్థ[1]స్యకర్తృ వ్యాపా[2]రసంబన్ధప్రకారమభిదధతి;

౫౨౨౯. తత్రలట్, వర్తమానతయాకర్తృవ్యాపార సంబన్ధమభిధత్తే; [10]

౫౨౩౦. భూతతయాలిఙాదయః;

౫౨౩౧· కర్తృసాధ్యతయాసంబన్ధంలిఙాదయోభిదధతి;

౫౨౩౨. ఏవమభిధానాత్ లిఙాదయఃప్రకృత్యర్థస్యైవ కర్తృవ్యాపారసంబన్ధమభిదధతి, నతుప్రకృత్యర్థాతిరిక్తస్య;-

౫౨౩౩. యది,'లిఙాదయోధాత్వర్థాతిరిక్తస్యకర్తృవ్యాపా [15] రసాధ్యతామభిదధతి';-

౫౨౩౪. తర్హి,లఙాదయోపిధాత్వర్థాతిరిక్తస్య వర్తమానతా[3]దికమ్;-

౫౨౩౫. యథా,లఙాదయోధాత్వర్థమాత్రస్య వర్తమానతాదికంవదన్తి,- [20]

౫౨౩౬. తథా,(లిఙాద[4]యో)పిధాత్వర్థమాత్రస్య (కర్తృవ్యాపారసాధ్యతాంవదన్తి)" ఇత్యర్థః.

౫౨౩౭. ఏవమ్, "ఉపనిషద్వాక్యైస్సోపబృంహణైర్భగవతఏవ ఫల[5]ప్రదత్వాన్నాపూర్వకౢప్తిరిత్యుక్తమ్;-

(౧౫౭౯) ౫౨౩౮. ఇదానీం[6]కర్మవిధివాక్యైరేవదేవతానాంఫల[7]ప్రదత్వాభిధానాన్నాపూర్వకౢప్తిః"ఇత్యాహ (అపిచ-)ఇతి·

మూ-౧-తేద్వారాఫల-౧౨. ౨-సమ్భవఞ్చ-౧౨.

వ్యా-౧-స్యైవకర్తృ-౪-౫. ౨-రత్వంసంబన్ధమభి-౪-౫. ౩-దికమభిదధ్యుః-౯-౧౦. ౪-అపి-౪-౫న. ౫-ప్రదాతృత్వాత్-౧-౨. ౬-కర్మగతవాక్యైః-౪-౫. ౭-ప్రదాతృత్వాత్-౧-౨.

(౧౫౮౦.) "వాయవ్యం శ్వేతమాలభేతభూతికామో వాయుర్వైక్షేపిష్ఠా దేవతా వాయుమేవ స్వేనభాగధేయేనోపధావతి స ఏవైనం భూతింగమయతి"[1] ఇత్యాదీని;-

(౧౫౮౧.) నాత్రఫలసిద్ధ్యనుపపత్తిః[1] కాపిదృశ్యతే ఇతి,- [5]

(౧౫౮౨.) ఫలసాధనత్వావగతిః ఔపాదానికీ ఇత్యపినసఙ్గచ్ఛతే;-

(౧౫౮౩.) "విధ్యపేక్షితం యాగాదేః ఫలసాధనత్వప్రకారమ్,- వాక్యశేష ఏవబోధయతి" ఇత్యర్థః.

౫౨౩౯. (తత్తత్కర్మవిధివాక్యాన్యేవవదన్తి-) ఇతి.-

౫౨౪౦. "విధినాత్వేక వాక్యత్వాత్ స్తుత్యర్థత్వేనవిధీనాం స్యుః"[2] ఇతి న్యాయాత్, అర్థవాదవాక్యస్యాపి విధిశేషతయా తదేక వాక్యత్వమభిప్రేత్య (కర్మవిధివాక్యాన్యేవ-) ఇత్యుక్తమ్.

(౧౫౮౦) ౫౨౪౧. వాక్యం దర్శయతి ("వాయవ్యమ్"-) ఇతి.

(౧౫౮౧) ౫౨౪౨. "కర్మణో దేవతాద్వారా ఫలప్రదత్వం శ్రౌతమితిఫలసాధనత్వం విధ్యాక్షేపసిద్ధమితి వక్తుమయుక్తమ్" ఇత్యాహ (నాత్ర-) ఇతి.

(౧౫౮౨) ౫౨౪౩. (ఔపాదానికీ).- ఉపాదానప్రమాణసిద్ధా,- విధ్యాక్షేపసిద్ధేత్యర్థః.-

౫౨౪౪. అభిహితా[4] పర్యవసానం శ్రుతార్థాపత్తిః "పీనో దేవదత్తో దివానభుఙ్క్తే"[3] ఇతి,- [10]

౫౨౪౫. అభిధానాపర్యవసానమ్ ఉపాదానమితితదోక్ష్యేదః

(౧౫౮౩) ౫౨౪౬. "అర్థవాదాదేః స్తుత్యాద్యన్యపరత్వేన స్వార్థే తాత్పర్యాభావాత్, కర్మణాం దేవతాద్వారకం ఫల సాధనత్వం న సిధ్యతి" ఇత్యత్రాహ (విధ్యపేక్షితమ్-) ఇతి.-

---

౧॥ మీ-౨-౩-౫-యు-సంహి-౨-కా-౧-౧.౨॥ మీ-సూ-౧-౨-౭. ౩॥ మీ-సూ-౧-౧-౪.

మూ-౧-కాచిదపిదృ-౧౨. ౨-ధనత్వాదిప్రకారం-౧.

వ్యా-౧-ప్రేతంకర్మ-౪-౫. ౨-వక్తుంయుక్తం-౧-౨.౩-కీఁటి ఉపా-౯-౧౦. ౪-తార్థపర్య-౯-౧౦.౫-శ్రుతస్యార్థాపత్తిః-౯-౧౦.

(౧౫౮౪.) “తస్మాత్ బ్రాహ్మణాయ నాపగురేత’[1] ఇత్యత్ర అపగోరణని షేధవిధి[1]పరవాక్య[2]శేషేశ్రూయమా[3]ణమ్ నిషేధ్యస్యఅపగోరణస్య శతయాతనాసాధనత్వమ్ నిషేధపిధ్యుపయోగి” ఇతి[4]హి స్వీక్రియతే?;- [5]

(౧౫౮౫.) అత్రపునః,-కామినఃకర్తవ్యతయావిహితస్యయాగాదేః,- కామ్యస్వర్గాదిసాధనత్వప్రకారం వాక్యశేషావగతమనాదృత్య,- కిమిత్యుపాదానేనయాగాదేఃఫలసాధనత్వంపరికల్ప్యతే.-

---

౫౨౪౭. “అక్తాశ్శర్కరా ఉపదధాతి”[2] ఇత్యాదిషు “తేజోవై ఘృతమ్”[3] ఇతివాక్య శేషావగతస్యవిధ్యపేక్షితత్వేన స్వార్థేతాత్పర్యమభ్యుపగతమ్;-

౫౨౪౮. [1]“సన్దిగ్ధేతువాక్యశేషాత్”[4] ఇత్యాది సూత్రేణప్రతిపన్నపరిత్యాగేనాప్రతిపన్నకల్పనాయోగాత్;-

౫౨౪౯. ఏవమ్,అత్రాపివిధ్యపేక్షితత్వేన దేవతా స్వరూపే తాత్పర్యమస్తి:”ఇత్యభిప్రాయః. [15]

(౧౫౮౪) ౫౨౫౦. అర్థవాదోక్త విధ్యపేక్షి[2]తార్థతాత్పర్యాభ్యుపగమే ఉదాహరణమాహ (తస్మాత్-)ఇతి.

(౧౫౮-౫) ౫౨౫౧. తతఃకిమిత్యత్రాహ (అత్ర-) ఇతి-

౫౨౫౨. “విధేయవిరోధినఃఫలసాధనత్వ మర్థవాదో[3]క్తం విధ్యపేక్షితత్వాత్స్వీకృతమ్,- [20]

౫౨౫౩. విధేయస్య ఫలసాధన[4]త్వంవిధ్యపేక్షితంతతోప్యన్తరఙ్గతయాఽర్థవాదోక్తంస్వీకార్యమ్,-

౫౨౫౪. తదనాదృత్య (కిమిత్యుపాదానేన) ఫలసాధనత్వక్లృప్తిః”ఇత్యర్థః

౧॥ య-మీ-సూ-౩-౪-౧౧. ౨॥ మీసూ-౩-౪-౨౯. ౩॥ మీ-సూ-౩-౪-౨౯. ౪॥ మీ-సూ-౩-౪-౨౯.

మూ-౧-పర-౧౨న. ౨-శేషశ్రూయ-౪-౫-౧౦-౧౨. ౩-ణనిషేధస్యఅప ౧౨. ౪-హి-౬-౧౦న.

వ్యా-౧-స్వవాక్యశేషాత్-౧-౨-౩-౯. ఆది-౧న. ౨ - అర్థేతాత్పర్యా - ౧-౨, ౩-క్తవిధ్యపే-౧-౨. ౪-త్వమపేక్షితం-౪-౫.

20-10-82.

(౧౫౮౬.) * హిరణ్యనిధిముపరి కేనిధాయ యాచ తే కో[illegible] ప్రవా[illegible]పణంజనమ్" ఇతి శ్రూయతే,- [2]త దేవతమన్యస్మాసుదృశ్యతే,

(౧౫౮౭.) శతయాతనాసాధనత్వమపి నాదృష్టద్వారేణ;-

(౧౫౮౮.) [3]చోదితాన్యనుతిష్ఠతఃశిహితః కర్మాణ్యకుర్వతఃనిషిద్ధానిచ కుర్వ [1] తః సర్వాణిసుఖానిదుఃఖానిచపరమపురుషానుగ్రహనిగ్రహాభ్యామేవభవన్తి.-

(౧౫౮౯.) "ఏషహ్యేవానన్దయాతి"[1] "అథసోభయంగతో భవతి"[2] "అథ తస్యభయంభవతి"[3] "భీషాస్మాద్వాతఃపవతే - భీషోదేతిసూర్యః-భీషాస్మాదగ్నిశ్చేన్ద్రశ్చ- మృత్యుర్ధావతిపఞ్చమ ఇతి" [4],-

(౧౫౯౦.) "ఏతస్య వాఅక్షరస్య ప్రశాసనేగార్గిసూర్యాచన్ద్రమసౌ విధృతౌ తిష్ఠతః"[5]-

---

(౧౫౮౬) ౫౨౫౫. లోకసిద్ధభాషణానుస్మరణముఖేన పరముపాలభతే ("హిరణ్యనిధిమ్"-) ఇతి.-

౫౨౫౬. "హిరణ్యనిధింనిహితమక్షేత్రజ్ఞాఉపర్యుపరిసఞ్చరన్తో నవిన్దేయుః"[6] ఇతిపరమాత్మనోహిరణ్యనిధిదృష్టాన్తోహిశ్రౌతః;-

౫౨౫౭. అతః("హిరణ్యనిధిమపరకేనిధాయ"-) ఇత్యుక్తమ్.

(౧౫౮౭) ౫౨౫౮.(శత-)ఇతి.- "అపగోరణ[1]స్య(శతయాతనాసాధనత్వమపి)నకల్ప్యాపూర్వ (ద్వారేణ)[2]సంభవతి,- [20]

౫౨౫౯.దేవతాద్వారకత్వశ్రుతేఃకల్పనాయోగాత్"ఇత్యర్థః.

(౧౫౮౮) ౫౨౬౦. కథంతర్హీత్యత్రాహ(చోదితాని-)ఇతి.

(౧౫౮౯) ౫౨౬౧. ఉక్తార్థేశ్రుతిమాహ("ఏషహి"-)ఇతి.

---

౧ || తై-ఉ-ఆ-౮. ౨|| తై-ఆ-౮. ౩|| తై-ఆ-౮. ౪|| తై-ఆ-౮. ౫|| బృ-ఉ-౫-౮-౯. ౬|| ఛా-ఉ-౮-౩-౨-

---

మూ - ౧-ద్రవ్యాదిలుబ్ధః ౧౨. లిప్సుః -౧౦. ౨ - యత్తుదేశస్య - ౧౨. ౩ - చోదితకర్మాణికుర్వతఃనిషిద్ధానిచకుర్వతః - ౧.

వ్యా - ౧ - స్య - ౯-౧౦న. ౨-తేసంభవతి-౧-౨-౩.

(౧౫౯౧.) “ఏతస్యవాఽక్షరస్యప్రశాసనే గార్గి దదతో మనుష్యాః ప్రశంసన్తి యజమానం దేవాః దర్వీం పితరో౽న్వాయత్తాః” ౧ ఇత్యాద్యనేక[1]విధాశ్శ్రుతయస్సన్తి.

(౧౫౯౨.) యథోక్తం ద్రమిడభాష్యే:- [5]

(౧౫౯౩.) “తస్యాజ్ఞయా ధావతి వాయుః,- నద్యః[2] స్రవన్తి,- తేన చ కృతసీమానో జలాశయాః[3] సముద్రా ఇవ మేషవిసర్పితం కుర్వన్తి”[4] ఇతి,-

(౧౫౯౪.) ‘తత్సఙ్కల్పనిబన్ధనా హీమే లోకాః న చ్యవన్తే న స్ఫుటన్తే శాసనానువర్తినం జ్ఞాత్వా కారుణ్యాత్[5] స భగవాన్ వర్ధయేత విద్వాన్ కర్మదక్షః’’’[6] ఇతి చ.- [10]

(౧౫౯౫.) పరమపురుషయాథాత్మ్యజ్ఞానపూర్వకమ్,- తదుపాసనాదివిహితకర్మానుష్ఠాయినః తత్ప్రసాదాత్ తత్ప్రాప్తిపర్యన్తాని సుఖాని అభయఞ్చ యథాధికారం భవన్తి;-

(౧౫౯౬.) తజ్జ్ఞానపూర్వకం తదుపాసనాదివిహితం కర్మాకుర్వతో నిషిద్ధా[7]ని కుర్వతః తన్నిగ్రహో దేవ తదప్రాప్తిపూర్వకాపరిమితదుఃఖాని భయఞ్చ భవన్తి.- [15]

(౧౫౯౧) ౫౨౬౨. (“దదతో మనుష్యాః ప్రశంసన్తి”-)ఇతి.- [1]దానస్య ప్రశస్యత్వం భగవ[2]దాజ్ఞయేత్యర్థః.

౫౨౬౩. (“దర్వీం పితరో౽న్వాయత్తాః”)ఇతి,-(దర్వీ)శబ్దః,- పైతృకకర్మోపలక్షణార్థః; [20]

౫౨౬౪. (“అన్వాయత్తాః”)తత్పరవశాః.- పితౄణాం పైతృకక[3]ర్మణా తృప్తిర్భగవదాజ్ఞయా ఇత్యర్థః.

(౧౫౯౨) ౫౨౬౫. వేదవిద్వచనమాహ (యథోక్తమ్-)ఇతి.

(౧౫౯౩) ౫౨౬౬. (మేషవిసర్పితమ్),- ఉజ్జృమ్భణమ్,- జలోన్నతిః;

౫౨౬౭. (జలాశయాః)(సముద్రాః) కృతసీమానః ఏవ (మేషవిసర్పితం కుర్వన్తి),- నత్వతిలఙ్ఘితసీమానః” ఇత్యర్థః. [25]

(౧౫౯౫) ౫౨౬౮. ఉక్తార్థే భగవద్వచనం దర్శయిష్యన్నాహ (పరమపురుష-)ఇతి.

౧॥ బృ - ఉ - ౫ - ౮ - ౯.

మూ - ౧ - విధాః - ౧ - ౮న. ౨ - ప్రస్రవన్తి - ౧౨. ప్రవహన్తి - ౮. ౩ - సముద్రా ఇవ మేష - ౧౧ - ౧౨. ౪ - ఇతి - ౧ - ౧౨న. ౫ - స్వభావాచ్చవర్ధ - ౧ - ౧౧ - ౧౨. ౬ - చ - ౪ - ౫ - ౧౦న. ౭ - తానిచకు - ౧ - ౧౦. ౧౨.

వ్యా - ౧ - తద్దాన - ౯ - ౧౦. ౨ - దారాధనాత్మకతయే - ౯. ౩ - కర్మణామపి తద్భగవదా - ౩.

(౧౫౯౭.) యథోక్తం భగవతా:-

(౧౫౯౮.) "నియతం కురు కర్మ త్వం కర్మ జ్యాయో హ్యకర్మణః" ౧ ఇత్యాది వా కృత్స్నం కర్మజ్ఞానపూర్వకమనుష్ఠేయం విధాయ,

(౧౫౯౯.) "మయి సర్వాణి కర్మాణి సన్న్యస్య" ౨ ఇతి సర్వస్య కర్మణః స్వా [5] రాధనతామ్ ఆత్మనాం స్వనియామ్యతాఞ్చ ప్రతిపాద్య,

(౧౬౦౦.) "యే మే మతమిదం నిత్యమనుతిష్ఠన్తి మానవాః । శ్రద్ధావన్తోఽనసూయన్తో ముచ్యన్తే తేఽపి కర్మభిః ॥ యే త్వేతదభ్యసూయన్తో నానుతిష్ఠన్తి మే మతమ్ । సర్వజ్ఞానవిమూఢాంస్తాన్ విద్ధి నష్టానచేతసః" ౩ ఇతి స్వాజ్ఞానువర్తినః ప్రశస్య విపరీతాన్ వినిన్ద్య, [10]

(౧౬౦౧.) పునరపి స్వాజ్ఞానుపాలనమకుర్వతామాసురప్రకృత్యన్తర్భావమభిధాయాధమాగతిశ్చోక్తా;-

(౧౬౦౨.) "తానహం ద్విషతః క్రూరాన్ సంసారేషు నరాధమాన్ । క్షిపామ్యజస్రమశుభానాసురీష్వేవ యోనిషు ॥
ఆసురీం యోనిమాపన్నా మూఢా జన్మని జన్మని । మామప్రా [15] ప్యైవ కౌన్తేయ తతో యాన్త్యధమాం గతిమ్" ౪ ఇతి,-

(౧౬౦౩) "సర్వకర్మాణ్యపి సదా కుర్వాణో మద్వ్యపాశ్రయః । మత్ప్రసాదాదవాప్నోతి శాశ్వతం పదమవ్యయమ్" ౫ ఇతి చ స్వాజ్ఞానువర్తినాం శాశ్వతం పదఞ్చోక్తమ్.

(౧౬౦౪.) అశ్రుతవేదాన్తానాం కర్మణి అశ్రద్ధా మా భూత్ ఇతి దేవతాధి [20] కరణేఽతివాదాః కృతాః కర్మమాత్రే యథా శ్రద్ధా స్యాత్ ఇతి,-

---

(౧౬౦౪) ౫౨౯. (అశ్రుత) ఇతి.- "దేవతాయాం ప్రతిపాద్యమానాయాం కర్మణి శ్రద్ధావైకల్యం స్యాత్;-

౫౩౦. తదనుత్పత్తయే కర్మణి శ్రద్ధాజననాయ చ (అతివాదాః కృతాః),- అతో న తత్ర తాత్పర్యమ్;- [25]

౧॥ గీ - ౩ - ౮. ౨॥ గీ - ౩ - ౩౦. ౩॥ గీ - ౩ - ౩౧. ౪॥ గీ - ౧౬ - ౧౯. ౫॥ గీ - ౧౮ - ౫౬.

మూ - ౧ - సర్వకర్మణామ్ - ౧. సర్వకర్మణః - ౧౨. ౨ - అప్రాప్య మాం నివర్తన్తే మృత్యుసంసారవర్త్మని - మామప్రాప్యైవ - ౧.

(౧౬౦౫.) సర్వం ఏకశాస్త్రమితి వేదవిత్సిద్ధాన్తః;-
(౧౬౦౬.) తస్యైతస్య పరస్య బ్రహ్మణో నారాయణస్య,-
(౧౬౦౭.) అపరిచ్ఛేద్యజ్ఞానానన్దామలత్వస్వరూపవత్,-
(౧౬౦౮.) జ్ఞానశక్తిబలైశ్వర్య1వీర్యతేజఃప్రభృత్యనవధికాతిశయాసఙ్ఖ్యే [5]
యకల్యాణ2గుణవత్,-
(౧౬౦౯.) స్వసఙ్కల్పప్రవర్త్యస్వేతరసమస్తచిదచిద్వస్తుజాతవత్,-

౫౨౭౧. దేవతానిరపేక్షం1కర్మైవ ఫలదానశక్తమితి శ్రద్ధా2తిశయజననమేవాభిప్రేతమ్" ఇత్యర్థః [ఇతి-

(౧౬౦౫) ౫౨౭౨. ఏవమవిరోధేన నిర్వాహకత్వమర్థమిత్యత్రాహ (సర్వమ్)

౫౨౭౩. 3"ఏకశాస్త్రం భగవద్బోధాయనాద్య4భిమతమఙ్గీకృతమ్,-

౫౨౭౪. తత్రచవిరుద్ధార్థప్రతిపాదనే శ్రుతివిరోధాత్ తదనాదరణీయం స్యాత్;-

౫౨౭౫. అవిరోధే సంభవతి,-విరుద్ధార్థపరత్వేన వ్యాఖ్యానమ [15] యుక్తమ్" ఇతి భావః.-

౫౨౭౬. ఏవమ్, సర్వవేదాన్త్యభిమతః సిద్ధాన్తే వ్యుత్పత్త్యభావనిరాసః కృతః.

(౧౬౦౬)-(౧౬) ౫౨౭౭. అథ, తైరప్యనభిమతాం నిత్యవిభూతిం సమర్థయతే (తస్యైతస్య-) ఇత్యాదినా.- [20]

౫౨౭౮. (తస్యఏతస్య) ఇతిపదద్వయేన,- బ్రహ్మస్వరూపసిద్ధౌ,- తస్య5చ (నారాయణ)త్వే ప్రమాణం స్మారితమ్.

౫౨౭౯. (స్వరూప) శబ్దః స్వరూపనిరూపకధర్మవాచీ.

(౧౬౦౭) ౫౨౮౦. (అపరిచ్ఛేద్య) ఇతి స్వరూపముక్తమ్.

(౧౬౦౮) ౫౨౮౧. (జ్ఞాన-) ఇతి గుణా ఉక్తాః. [25]

(౧౬౦౯) ౫౨౮౨. (స్వసఙ్కల్ప-) ఇతి విభూతిమత్త్వముక్తమ్.

మూ - ౧ - వీర్య - ౭ - ౧౦ - ౧౨న. ౨ - గుణగణతావత్ - ౪ - ౫ - ౧౧.

వ్యా - ౧ - కర్మచఫల - ౯ - ౧౦. ఫలసాధనశ - ౪ - ౫. ౨ - అతిశయ - ౧ - ౨న. 3 - ఐకశాస్త్ర్యం - ౧ - ౨. ౪ - అభిమత - ౧ - ౨న. ౫ - చ - ౪ - ౫న.

(౧౬౧౦.) స్వాభిమతస్వానురూపైకరూపదివ్య రూప,-
(౧౬౧౧.) తదుచిత నిరతిశయకల్యాణ వివిధానన్తభూషణ,-
(౧౬౧౨.) స్వశక్తిసదృశాపరిమితానన్తాశ్చర్యనానావిధాయుధ,-
(౧౬౧౩.) స్వాభిమతస్వానురూపస్వరూపరూపగుణవిభవైశ్వర్యశీలాద్యనవధికమహిమమహిషీ,-

౫౭౩. స్వరూప తద్గుణ విభూతయః దివ్యరూపాదీనాం ప్రామాణికత్వే దృష్టాన్తతయోక్తాః.

౫౭౪. దివ్యవిగ్రహోదయస్సాధ్యాః- [రూప]శబ్దః.

(౧౬౧౦) ౫౭౫. అననురూపేష్వభిమతిరస్తీతితద్వ్యావృత్త్యర్థమ్(అను[10]

౫౭౬. హేయప్రత్యనీకత్వం కల్యాణగుణాస్పదత్వం సర్వావస్థస్వాస్థ్య స్తీతి(ఏకరూప)త్వమ్.

(౧౬౧౧) ౫౭౭. (తదుచిత-)ఇత్యాది(భూషణ)విశేషణమ్.

౫౭౮. (కల్యాణ)త్వమ్-అప్రాకృతత్వమ్.

(౧౬౧౨) ౫౭౯. (స్వశక్తిసదృశ-)ఇత్యాద్యాయుధవిశేషణమ్. [15]

౫౮౦. (అనన్తాశ్చర్య)త్వమ్-అత్యన్తవిస్మయనీయత్వమ్.

(౧౬౧౩) ౫౮౧. (స్వాభిమత-)ఇత్యాది(మహిషీ)విశేషణమ్.

౫౮౨. (స్వరూపరూపగుణ-)ఇతి(రూప)తద్గుణేత్యర్థః.

౫౮౩. (ఐశ్వర్యశీల)శబ్దౌ స్వరూపగుణప్రదర్శనార్థౌ.

౫౮౪. స్వరూపస్యభగవదనురూపత్వం "యథాసర్వగతోవి[20]ష్ణుః"[1] ఇత్యవగమ్యతే.

౫౮౫. విగ్రహస్యతదనురూపత్వమ్ "విష్ణోర్దేహానురూపాం వై"[2] ఇతిజ్ఞాయతే.

౫౮౬. (మహిమ)శబ్దః ఉత్కృష్టత్వవాచీ.

౫౮౭. (మహిషీ) శబ్దేనలక్ష్మీర్వివక్షితా. [25]

౫౮౮. అన్యాసామపితచ్ఛేషత్వేనసిద్ధిః.

౧॥ వి-పు-౧-౮-౧౭. ౨॥ వి-పు-౧-౯-౧౪౫.

మూ - ౧ - దివ్యరూప- ౮ - ౧౧-న. ౨-స్వరూప-౧న.

వ్యా - ౧ - తద్గుణ - ౩ - న. ౨ - స్వరూపరూప - ౧ - ౨.

(౧౬౧౪.) స్వానురూపకల్యాణజ్ఞాన క్రియాద్యపరిమేయ [1] గుణానన్త పరిజనపరిచ్ఛద,-

(౧౬౧౫.) స్వోచితనిఖిలభోగ్యభోగోపకరణాఽద్యనన్త[2]మహావిభవాఽ వాఙ్మనసగోచరస్వరూపస్వభావదివ్యస్థానాఽదినిత్యతా నిరవద్యతాగోచరాశ్చ సహస్రశశ్శ్రుతయస్సన్తి;- [5]

(౧౬౧౪) ౫౨౯౯. (స్వానురూప-)ఇత్యాది (పరిజనపరిచ్ఛద-)విశేషణమ్.
౫౩౦౦. (క్రియా)శ్చైశ్వర్యమ్.
౫౩౦౧. (పరిజనా)ః- శేషశేషాశనాదయః.
౫౩౦౨. కళాచికాప్రభృతయః (పరిచ్ఛదా)ః. [10]

(౧౬౧౫) ౫౩౦౩. (స్వోచిత-)ఇత్యాది(పరమపద)విశేషణమ్.
౫౩౦౪. (భోగ్య)శబ్దేనస్రక్చన్దనాదిః వివక్షితః.
౫౩౦౫. (భోగోపకరణ) శబ్దేనస్రక్చన్దనాదివినియోగోపయోగిభాజనాదయోవివక్షితాః.
౫౩౦౬.(పరిచ్ఛద)శబ్దేనకళాచికాదిస్వరూపేణభోగోపకరణంవివక్షితమ్. [15]
౫౩౦౭. (భోగోపకరణ) శబ్దేనభోగ్యవస్తువినియోగసాధనపదార్థావివక్షితాఃఇతిభిదా.
౫౩౦౮. (ఆది)శబ్దేనదివ్యోద్యానాదివివక్షితమ్.
౫౩౦౯. (అవాఙ్మనసగోచర)మ్,-అపరిచ్ఛేద్యత్వాత్. [20]
౫౩౧౦. (స్వభావ)శబ్దోజాజ్వల్యమానత్వాదిగుణపరః.
౫౩౧౧. (ఆది)శబ్దేన[1]తత్రతద్వ్యాపాదాదయోభిప్రేతాః.
౫౩౧౨. (సహస్రశశ్శ్రుతయస్సన్తి-)ఇతి, ప్రత్యక్షశ్రుతయః ఉపబృంహణమూల[2]భూతాఖిలశ్రుతయశ్చాభిప్రేతాః.

(౧౬౧౬) ౫౩౧౩. ఉక్తార్థవిషయాశ్శ్రుతీరుదాహరతి(వేదాహమ్-)ఇతి.
(౧౬౧౭) ౫౩౧౪. మనోమయశబ్దంవ్యాచష్టే(మనోమయః)ఇతి.-
౫౩౧౫. మయట్ప్రత్యయః ప్రాచుర్యా[3]ర్థోయమ్ సమ్బన్ధపరో భవతి,-
౫౩౧౬. సంబన్ధశ్చగ్రాహ్యగ్రాహకభావః,-
౫౩౧౭. «మనసాతువిశుద్ధేన»[1] ఇత్యాదిశ్రుతేరిత్యర్థః. [30]

---

౧ ॥

మూ - ౧ - గుణగణానన్త-౯.౨-మహా - ౪ - ౫ - ౮న. ౩ - యశ్చసన్తి - ౧.

వ్యా - ౧ - తత్ర - ౪ - ౫న.౨ - భూతఖిల - ౧ - ౨. ౩ - అయమ్ - ౯ - న.

(౧౬౧౬.) "వేదాహమేతంపురుషంమహాన్తమ్ - ఆదిత్యవర్ణంతమసఃపర స్తాత్" ౧ "యఏషోన్తరాదిత్యేహిరణ్మయఃపురుషః... తస్య యథాకప్యాసం పుణ్డరీకమేవమక్షిణీ" ౨ "సయఏషోన్తర్హృ దయఆకాశః-తస్మిన్నయం పురుషోమనోమయః-అమృతోహి [5] రణ్మయః"౩

(౧౬౧౭.) "మనోమయః"ఇతి,-మనసైవవిశుద్ధేనగృహ్యతేఇత్యర్థః.

(౧౬౧౮.) "సర్వేనిమేషాజజ్ఞిరేవిద్యుతఃపురుషాదధి"౪ విద్యుద్వర్ణాత్ పు రుషాత్ ఇత్యర్థః.

(౧౬౧౯.) "నీలతోయదమధ్యస్థావిద్యుల్లేఖేవభాస్వరా",-౫ [10]

(౧౬౨౦.) "మధ్యస్థనీలతోయదావిద్యుల్లేఖేవ;-

(౧౬౨౧.) సేయందహరపుణ్డరీకమధ్యస్థాకాశవర్తినీవహ్నిశిఖా,-

(౧౬౨౨.) స్వాన్తర్నిహితనీలతోయదాభ పరమాత్మస్వరూపాస్వాన్తర్ని హితనీలతోయదావిద్యుదివాభాతి" ఇత్యర్థః.

(౧౬౨౩.) "మనోమయఃప్రాణశరీరః భారూపస్సత్యసఙ్కల్పఃఆకాశాత్మా సర్వకర్మాసర్వకామఃసర్వగన్ధఃసర్వరసః సర్వమిదమభ్యాత్తో ౭.వాక్యనాదరః"౬

(౧౬౨౦) ౫౩౧౮. ("నీలతోయద")ఇత్యాది శ్రుతింవ్యాచష్టే(మధ్యస్థ-) ఇతి.-

౫౩౧౯.("నీలతోయదమధ్యస్థా"-)ఇతిసమాసోబహువ్రీహిః[20] పూర్వనిపాతశ్ఛాన్దసః. [మ్) ఇతి·

(౧౬౨౧) ౫౩౨౦."అస్యవాక్యస్యకథమయమర్థః" ఇత్యతాహ (సేయ

౫౩౨౧."తస్యమధ్యేవహ్నిశిఖా"౭ ఇత్యత్రతస్యేతిపదమ్సుషిర పరామర్శిఇత్యర్థః.

(౧౬౨౨) ౫౩౨౨. (స్వాన్తః)ఇతి.-(స్వరూప)శబ్దఃవిగ్రహపరః [25]

౫౩౨౩. పూర్వాపరపరామర్శాన్నీలతోయదేత్యాదివాక్య స్యోక్తపవార్థః.

(౧౬౨౩) ౫౩౨౪· ("మనోమయః")పూర్వవదర్థః. (౧౬౧౭)

౧॥ తై - పు - ౨౦. ౨ ॥ ఛా - ఉ- ౧- ౬ - ౭. ౩॥ తై - శీ - ౬ - ౧. ౪॥ తై-శి-౧- ౮. ౫॥ తై - ఉ- ౧౧. ౬॥ ఛా - ఉ-౩ - ౧౪. ౭॥ తై - నా - ౧౧.

మూ - ౧ - తోయదవిద్యు - ౪ - ౫ - ౮. ౨ - యావిద్యుదివ - ౭ - ౫ - ౧౨.

(१६-२४.) "महारजतं वासः"[1] इत्याद्याः.
(१६-२५.)"अस्येशाना जगतो विष्णुपत्नी"[2]"ह्रीश्च ते लक्ष्मीश्च पत्न्यौ"[3]
(१६-२६.) "तद्विष्णोः परमं पदं-सदा पश्यन्ति सूरयः"[4]-
(१६-२७.) "क्षयन्तमस्य रजसः पराके"[5]- [5]
(१६-२८.) "यदेकमव्यक्तमनन्तरूपं विश्वं पुराणं तमसः परस्तात्"[6]

५३२५. ("प्राणशरीर"):- शरीरधारकस्यापि धारकः.
५३२६.(भारूप)-इत्यत्र तात्पर्यम्.
५३२७. ("आकाशात्मा")-आकाशवत्स्वच्छरूपः;-
५३२८. "अक्षरमम्बरान्तधृतेः"[7] इत्युक्तप्रकृत्यन्त[10] रात्मेति वा.
५३२९. ("सर्वकर्मा") सर्वं जगद्यस्य कर्मेति। क्रियत इति कर्मेति कर्मणि व्युत्पत्तिः. [मृद्धः.
५३३०.("सर्वकामः")-भोग्यभोगोपकरणादिकाम्यवस्तुस
५३३१.एवं पदद्वयेनोभयविभूतिमत्त्वमुक्तं भवति. [15]
५३३२. ("सर्वगन्धस्सर्वरसः")इत्यनेन च विग्रहसिद्धिः.
५३३३. ("अभ्यात्तः")-स्वीकृतवान्.
५३३४. ("अवाकी")-अ²जल्पाकः.
५३३५. ("अनादरः") तृणीकृतसकलजगत्वादित्यर्थः.
(१६-२४) ५३३६. ("महा³रजतम्")-रागद्रव्यविशेषः तेन रञ्जितं[20] ⁴महारजतम्.
५३३७. (आद्य) शब्देन वक्ष्यमाणाश्श्रुतयोऽपि विवक्षिताः.
(१६-२५) ५३३८. पत्नीविषयं प्रमाणमाह("अस्य") इति.
(१६-२६) ५३३९. स्थानपरिजनादौ प्रमाणमाह("तद्विष्णोः")इति.
(१६-२७) ५३४०.("क्षयन्तम्")"क्षि गतिनिवासयोः"[8] इति धातुः. [25]
(१६-२८) ५३४१. ("यदेकम्") इति.-("अनन्तरूपम्") इति पदं दिव्य विग्रहपरम्.-स्पष्टमुपरि.

१॥बृ-उ-४-३-६. २॥ ३॥ पु-२४. ४ ॥ ४-का - २- २९. ५॥
६ ॥ तै - ना - १ - ५. ७॥ब्र-सू-१-३-९. ८॥

व्या - १ - क्रियत इति - ३ - ४ - ५न. २ - जल्पकः - ४ - ९ - १०. ३ - रजनम् - पा. ४ - माहारजनम् - पा.

(౧౬౨౯.) ‟యో వేదనిహితంగుహాయాంపరమేవ్యోమన్”౧-

(౧౬౩౦.) ‟యోఅస్యాధ్యక్షఃపరమేవ్యోమన్”౨-

(౧౬౩౧.) ‟తదేవభూతంతమభవ్యమా ఇదంతదక్షరేపరమేవ్యోమన్”౩ ఇత్యాదిశ్రుతిశతసిద్ధోయమర్థః. [5]

(౧౬౩౨.) ‟తద్విష్ణోఃపరమంపదమ్”౪ఇతి,-

(౧౬౩౩.) [1][విష్ణోః],-పరస్యబ్రహ్మణః.- [పరమంపదమ్] [సూరయః,-] [సదా- పశ్యన్తి] ఇతివచనాత్, సర్వకాలదర్శనవన్తఃపరిపూర్ణజ్ఞా[2]నాః కేచన సన్తి ఇతిజ్ఞాయతే.-

(౧౬౩౪.) యే [సూరయః]- తే [సదాపశ్యన్తి]ఇతివచనవ్యక్తిః.- [10]

(౧౬౩౫.) యే-[సదాపశ్యన్తి]- తే[సూరయః,]-ఇతివా.

(౧౬౩౬.) ఉభయపక్షేప్యనేకవిధానంనసంభవతిఇతిచేత్[3]నః-

(౧౬౩౭.) అప్రాప్తత్వాత్ సర్వస్య,-సర్వవిశిష్టం[4]పరమంస్థానంవిధీయతే.-

(౧౬౩౮.) యథోక్తమ్ ‟తద్గుణాస్తువిధీయేరన్ అవిభాగాద్విధానార్థేన చేద న్యేనశిష్టాః”౫ఇతి. [15]

(౧౬౩౩) ౫౩౪౨. ‟తద్విష్ణోః”౪ ఇత్యాదిస్థానవిధిః, [1]సూరివిధిః,-సదాదర్శనవిధిశ్చేత్యభిప్రేత్య, తత్రచోద్యంపరిహారఞ్చవక్ష్యన్, తత్ప్రతిపన్నమర్థమాహ(పరస్య-)ఇతి. [తేః,-

(౧౬౩౪) ౫౩౪౩. ‟(యేసూరయః)ఇతి([2]యచ్ఛబ్దాన్వయః)వచనవ్యక్తిః

౫౩౪౪. నాత్రోద్దేశ్యంకిమప్యస్తి,- సర్వార్థస్యాప్రాప్తత్వాత్.-

౫౩౪౫. తస్మాత్, ఇయంవచనవ్యక్తిరోద్దేశ్యోపాదేయవిభాగవతీ”ఇత్యభిప్రాయేణ (వచనవ్యక్తి) ద్వయముక్తమ్.

(౧౬౩౬) ౫౩౪౬. అనేకార్థవిధానేవాక్యభేదఇతిశఙ్కతే(ఉభయ-)ఇతి.

(౧౬౩౭) ౫౩౪౭. పరిహరతి(అప్రాప్తత్వాత్-)ఇతి. [25]

(౧౬౩౮) ౫౩౪౮. విశిష్ట[4]విధౌజైమినీయంసూత్రమాహ(యథోక్తమ్-)ఇతి.

౧॥ తై - ఆ - ౧ - ౧. ౨॥౨-అష్ట-౭-ప్ర-౭౫.౩॥ తై -నా-౬-౧-౨. ౪॥౪-కా-౨ - ప్ర - ౨౯. ౫॥ పూ - మీ - ౧ - ౪ - ౯ - అ.

మూ - ౧ - విష్ణోః - ౧న. ౨ - నాద్యాః కే - ౧ - ౧౨. కేచిత్సన్తి - ౨ - ౪ - ౫. ౩ - న - ౨ - ౪ - ౫ - న. ౪ - పరస్థా - ౪ - ౫. పరమస్థా-౧౦.

వ్యా - ౧ - సూరివిధిః - ౧ - ౩ - ౪న. ౨ - యత్తచ్ఛబ్దా - ౩ - ౪ - ౫. ౩ - వ్య జ్యైక్యతః - ౧ - ౨. ౪ - విధానేజై - ౯- ౧౦.

(౧౬౩౯.) యథా“యదాగ్నేయోऽష్టాకపాలః”[1] ఇత్యాదికర్మవిధౌ కర్మణో గుణానాఞ్చప్రాప్తత్వేన సర్వగుణ విశిష్టం కర్మవిధీయతే;-

(౧౬౪౦.) తథా, అత్రాపి సూరిభిస్సదాదృశ్యత్వేన విష్ణోః[1] పరంస్థానము ప్రాప్తం ప్రతిపాదయతి ఇతి న కశ్చిద్విరోధః. [5]

(౧౬౪౧.) కరణమన్త్రాః,-

(౧౬౪౨.) క్రియమాణానువాదినః,-

(౧౬౪౩.) స్తోత్రశస్త్రరూపాః,-

(౧౬౪౪.) జపాదిషువినియుక్తాశ్చ,-

(౧౬౪౫.) ప్రకరణపఠితాశ్చాప్రకరణపఠితాశ్చ,- [10]

(౧౬౩౯) ౫౩౪౯. సూత్రస్య విషయవాక్యం దర్శయన్, తదర్థం విశదయతి (యథా-) ఇతి.

(౧౬౪౧) ౫౩౫౦. [1]నను “విశిష్టవిధిరస్తు, [2]తథాపి మన్త్రాణామనుష్ఠేయార్థప్రకాశకత్వాదత్రాన్యపరత్వేన స్వార్థేన తాత్పర్యమితి సర్వమిదం న సిధ్యతి” ఇత్యత్రాహ (కరణమన్త్రాః) ఇతి.-

౫౩౫౧. (కరణమన్త్రాః)- హోమాదిసాధనతయా విహితమన్త్రాః;- న తు [3]జప్యత్వేన విహితాః. [త్యాదయః.

(౧౬౪౨) ౫౩౫౨. (క్రియమాణానువాదినః) “బర్హిర్దేవసదనం దామి”[2] ఇ

(౧౬౪౩) ౫౩౫౩. (స్తోత్రమ్)- గానవిశిష్టమన్త్రోచ్చారణమ్.-

౫౩౫౪. (శస్త్రమ్)- గానరహితమేకశ్రుతి[4]రూపోచ్చారణమ్.- తద్యుక్తాః ఇత్యర్థః. [20]

(౧౬౪౪) ౫౩౫౫. (జపాదిషు-) ఇతి.- (ఆది) శబ్దేన అధ్యయనం వివక్షితమ్;-

౫౩౫౬. ఉపాంశూచ్చారణం (జపః).

౫౩౫౭. ఉచ్చైరుచ్చారణమ్ అధ్యయనమ్.

(౧౬౪౫) ౫౩౫౮. మోక్షప్రకరణానధీతత్వాన్న పరస్థానాదౌ తాత్పర్యమితి చోద్యపరిహారాయ (ప్రకరణపఠితాశ్చాప్రకరణపఠితాశ్చ-) ఇత్యుక్తమ్.- [25]

|| పూ - మీ - ౧ - ౪ - ౯ - అ - వి. ౨|| పూ - మీ - ౩ - ౨ - ౨.

మూ - ౧ - పరమస్థా - ౧౨. పరస్థా - ౪ - ౫. పరమంస్థా - ౧౦.

వ్యా - ౧ - స్య - ౧౭. ౨ - తత్రాపి - ౯-౧౦. ౩-జ్ఞాప్యత్వే-౧-౨. ౪.రూపేణో చ్చారణమ్ - ౩.

(౧౬౪౬.)స్వార్థంసర్వంయథావస్థితమేవ అప్రాప్తమవిరుద్ధంబ్రాహ్మణవత్ బోధయన్తిఇతివైదికాః.
(౧౬౪౭.) (ప్రగీతమన్త్రసాధ్యగుణిన్నిష్ఠగుణాభిధానంస్తోత్రమ్.
(౧౬౪౮.)అప్రగీతమన్త్రసాధ్యగుణిన్నిష్ఠగుణాభిధానంశస్త్రమ్.) [5]

౫౩౫౯. (తద్విష్ణోః) ఇత్యాదిశ్రుతిరోమ్మిత్యుప్రకరణేపఠితాచ,-
౫౩౬౦. «అణ్డంభినత్తి»[1] ఇత్యాదిప్రకరణేను బాలోపయుక్తపశ్చాద్గీతత్వాత్.
(౧౬౪౯) ౫౩౬౧. (అప్రాప్తమవిరుద్ధఞ్చ-) ఇతి.- సాధకబాధకప్రమాణరహితమిత్యర్థః [10]
౫౩౬౨. సాధకాన్తరసద్భావే తదనువాదస్స్యాత్;-
౫౩౬౩. బాధకసద్భావే«ఆదిత్యోయూపః»[2]ఇత్యాదివాక్యవన్నతత్ప్రతిపాదకఇతి తదుభయవ్యావృత్త్యర్థమ్ (అప్రాప్తమవిరుద్ధఞ్చ-)ఇత్యుక్తమ్.
౫౩౬౪. (కరణమన్త్ర)శబ్దస్యకర్మసాధనమన్త్రమాత్రపర [15] త్వేతునాధ్యాహారః,-
౫౩౬౫. అన్యథామన్త్రశ్చేత్యధ్యాహారస్స్యాత్,-
౫౩౬౬. మన్త్రశ్చేన్నానుష్ఠేయార్థప్రకాశినః.-
౫౩౬౭. అపితు «బర్హిర్దేవసదనందామి»[3] ఇత్యాదయఃకేచన తదర్థాశ్చేత్తత్పరాస్స్యుః.- [20]
౫౩౬౮. అన్యేవ్యుత్పత్తిసిద్ధస్వార్థపరాః;(బ్రాహ్మణవత్)విధిభాగవత్ వినియోగభేదేపినస్వార్థపరిత్యాగః;
౫౩౬౯. «ఐన్ద్ర్యాగార్హపత్యముపతిష్ఠతే సావిత్ర్యాగార్హపత్యముపతిష్ఠతే»[4] ఇత్యత్రవినియోగభేదాత్,-నహిసావిత్ర్యాదేఃసవితృదేవతాకత్వాదిహానిః [25]
౫౩౭౦. యది, కర్మవిశేషవినియుక్తస్యమన్త్రస్యతదేకానుష్ఠేయపరత్వమ్;-

---

౧॥ సు - ఉ - ౧౧. ౨॥ మీ -సూ - ౧ - ౪ - ౧౪ - వి. ౩॥ మై - సూ - ౩ - ౨ - ౨. ౪॥

మూ - ౧ - బ్రాహ్మణాదివన్మన్త్రాశ్చబోధ - ౧. ౨-హి - ౧ - ౨ - న.

న్యా - ౧ - ఆది - ౨న. వాక్య - ౧న. ౨ - విరుద్ధస్వార్థ - ౧ - ౨. ౩ - ణవాక్య విధి - ౩.

(౧౬౪౯.) వినియుక్తార్థప్రకాశినాఞ్చ దేవతాదిష్వప్రాప్తావిరుద్ధ గుణవిశేష ప్రతి¹పాదనంవినియోగానుగుణ²మేవ?;- [త్రేః

(౧౬౫౦.) నేయమ్ శ్రుతిః,- ముక్తజనవిషయా,- తేషాంసదాదర్శనానుపప

(౧౬౫౧.) నాపిముక్తప్రవాహవిషయా,-"సదాపశ్యన్తి"¹ఇ³త్యేకైకకర్తృ విషయతయాశ్రుతిభఙ్గప్రసఙ్గాత్ .-

---

౫౩౭౧. తత్ర హి "వేదమేవజపేన్నిత్యంయథాకాలమతన్ద్రితః"¹ఇత్యాదిభిఃకృత్స్నస్య వేదస్యజపేవినియుక్తత్వాత్ ,-

౫౩౭౨. బ్రాహ్మణభాగోపివినియుక్తఇతి బ్రాహ్మణమపిస్వార్థేన ప్రమాణంస్యాత్ ;- [10]

౫౩౭౩. జపమాత్రానుష్ఠేయప్రకాశకంస్యాత్ ;-

౫౩౭౪. నచతథాభవతి,- శబ్దానాంవ్యుత్పత్తిసిద్ధస్వార్థాభిధాయిత్వంచేత్ ;-

౫౩౭౫. తత్ మన్త్రేష్వపితుల్యమితి బాధకసాధకాభావే మన్త్రాస్స్వార్థప్రతిపాదకా ఏవేత్యర్థః. [15]

(౧౬౪౯) ౫౩౭౬. అనుష్ఠేయార్థప్రకాశకత్వమభ్యుపగమ్యాహ (వినియుక్త-) ఇతి.-

౫౩౭౭. "అనుష్ఠేయార్థప్రకాశత్వేప్యనుష్ఠేయం కర్మఏవంవిధదేవతాకంభవతీతి,-

౫౩౭౮. కర్మవిశేషణభూతదేవతావి¹శేషణస్థానపత్నీపరిజ [20] నాదిప్రతిపాద²నంనవినియో³గాననుగుణమ్"ఇత్యర్థః.

(౧౬౫౦) ౫౩౭౯. నిత్యవిభూతిపరత్వస్థేమ్నే⁴ముక్తావిషయత్వాదికమాశఙ్క్యపరిహరతి (నేయమ్-) ఇతి.

(౧౬౫౧) ౫౩౮౦. (నాపి-) ఇతి.- "ఏకైకంసదా దర్శనవన్తోనేకేప్రతీతాఃఇతి,(శ్రుతిభఙ్గప్రసఙ్గాత్)- ప్రవాహవిషయ [25] త్వమయుక్తమ్"ఇత్యర్థః.

౧॥ ౪ - కా - ౨ - ౨౯. ౨॥

మూ - ౧ - పాదనంహివిని - ౮ - ౯. ౨ - ఏవంనేయమ్ - ౮ - ౯. ౩ - ఏకకర్తృతయాప్రతీతేఃశ్రుతి - ౧౧.

వ్యా - ౧ - శేషస్థాన - ౧ - ౨. ౨-దనఞ్చవిని - ౯ - ౧౦. ౩-యోగానుగు - ౯. ౪ - ముక్తవిష - ౧ - ౨.

(౧౬౫౨.) మన్త్రార్థవాదగతా హ్యర్థాః కార్యపర[1]త్వేపి సిద్ధ్యన్త్యేవేత్యుక్తమ్ కింపునః సిద్ధవస్తున్యేవ తాత్పర్యే వ్యుత్పత్తి సిద్ధ ఇతి సర్వముపపన్నమ్.

(౧౬౫౩.) నను[2]చాత్ర, "తద్విష్ణోః పరమం పదమ్"[1] ఇతి పరస్వరూపమేవ పరమః పదశబ్దేనాభిధీయతే,- [5]

(౧౬౫౪.) "సమస్తహేయరహితం విష్ణ్వాఖ్యం పరమం పదమ్"[2] ఇత్యాదిషు అవ్యతిరేకదర్శనాత్ ;-

(౧౬౫౫.) నైవమ్:- "క్షయన్తమస్య రజసః పరాకే"[3] "తదక్షరే పరమే వ్యోమన్"[4] "యో అస్యాధ్యక్షః పరమే వ్యోమన్"[5] "యో వేద నిహితం గుహాయాం పరమే వ్యోమన్"[6] ఇత్యా[4]దిషు పరస్థానస్యైవ దర్శనాత్,- "విష్ణోః పరమం పదమ్"[1] ఇతి వ్యతిరేకనిర్దేశాచ్చ.

(౧౬౫౬.) "విష్ణ్వాఖ్యం పరమం పదమ్"[2] ఇతి[5] విశేషణాత్ అన్యదపి పరమం పదం విద్యత ఇతి తేనైవ జ్ఞాయతే.

(౧౬౫౨) ౫౩౮౧. కార్యార్థ ఏవ వ్యుత్పత్త్యా నపివక్షితసిద్ధిరితి చేత్తత్రాహ (మన్త్రార్థవాదగతాః) ఇతి. [15]

(౧౬౫౩) ౫౩౮౨. అర్థాన్తరపరత్వముఖేన చోదయతి (నను చ-) ఇతి.

(౧౬౫౪) ౫౩౮౩. (అవ్యతిరేకదర్శనాత్ -) ఇతి.- "పరమపదశబ్దవాచ్యస్య భగవత్స్వరూపావ్యతిరేకదర్శనాత్" ఇత్యర్థః.

(౧౬౫౫) ౫౩౮౪. పరిహరతి (నైవమ్-) ఇతి.- [20]

౫౩౮౫. "విలక్షణస్థానస్య ప్రమాణాన్తరసిద్ధత్వాదత్రాపి "విష్ణోః" ఇతి (వ్యతిరేకనిర్దేశాత్)[1] పరమపదశబ్దస్య చ స్థానవాచిత్వవ్యుత్పత్తి[2]సంభవాచ్చేదం స్థానపరమ్" ఇత్యర్థః.

(౧౬౫౬) ౫౩౮౬. "(విష్ణ్వాఖ్యమ్) ఇతి విశేషణానాం వ్యావర్తకత్వాత్ (విష్ణ్వాఖ్యమ్) ఇతి విశేషణేన తద్వ్యా[3]వర్త్యతయాన్యస్యాపి కస్యచిత్పరమపదశబ్దవాచ్యత్వం గమ్యతే" ఇత్యర్థః.

౧॥ ౪-కా-౨-ప్ర-౨౯. ౨॥ వి-పు-౧-౨౨-౫౩. ౩॥
౪॥ తై-ఉ-నా-౬-౧-౧. ౫॥ ౨-అష్ట-౭-ప్ర-౭౫. ౬॥ తై-ఆ-౧-౧.

మూ - ౧ - అపి - ౧౦న. ౨ - అత్ర - ౧ - ౨ - న. ౩ - పద - ౧ - ౧౦న. ౪- పరమస్థా - ౧౨. దిపరస్థా - ౨. ౫ - నిర్దేశాత్ - ౧.

వ్యా - ౧ - పరమ - ౧ - ౨న. ౨ - సద్భావాచ్చ - ౩ - ౪ - ౫. ౩ - వ్యావృత్తత యా - ౯ - ౧౦.

(౧౬౫౭.) తదిదం[1]పరస్థానంసూరిభిఃసదాదృశ్యత్వేనప్రతిపాద్యతే.

(౧౬౫౮.) ఏతదుక్తంభవతి:-

(౧౬౫౯.) క్వచిత్ [2]పరస్థానఞ్చ పరమపదశబ్దేనప్రతిపాద్యతే;-

(౧౬౬౦.) క్వ[3]చిత్ ప్రకృతివియుక్తాత్మస్వరూపమ్;- [5]

(౧౬౬౧.) క్వ[4]చిత్ భగవత్స్వరూపమ్;-

(౧౬౬౨.) "తద్విష్ణోఃపరమంపదమ్"[1] ఇతిపరస్థానమ్.

(౧౬౬౩.) "సర్గస్థిత్యన్తకాలేషుత్రిధైవం సంప్రవర్తతే-గుణప్రవృత్త్యాపరమం పదంతస్యాఽగుణంమహత్"[2] ఇత్యత్రప్రకృతివియుక్తాత్మస్వరూపమ్. [వత్స్వరూపమ్. [10]

(౧౬౬౪.) "సమస్తహేయరహితంవిష్ణ్వాఖ్యంపరమంపదమ్"[3] ఇత్యత్రభగ

(౧౬౫౭) ౫౩౮౭.(తదిదమ్-)ఇతి.-"ఏకాన్తినస్సదాబ్రహ్మధ్యాయినో యోగినోహియే- తేషాంతత్పరమంస్థానంయద్వై పశ్యన్తి సూరయః"[4] ఇతిశ్రీవిష్ణుపురాణవచనంస్మారితమ్.

౫౩౮౮. (పరస్థాన) శబ్దేనఅస్యాశ్శ్రుతే[1]స్స్థానపరత్వేన శ్రీవిష్ణుపురాణే వ్యాఖ్యాతత్వాదియం శ్రుతిస్స్థానపరేత్యభిప్రాయః

(౧౬౫౮) ౫౩౮౯. స్థానశబ్దస్యస్వరూపపర[2]త్వమస్వరసమ్,-[3]స్వరసార్థవిరోధాభావేపినాఙ్గీకార్యమ్?;-

౫౩౯౦. "విష్ణ్వాఖ్యంపరమంపదమ్"[3] ఇత్యత్రవ్యావర్త్యం [20] నస్థానమ్,- [ఇతి.-

౫౩౯౧. అపితుజీవస్వరూపమిత్యత్రాహ (ఏతదుక్తంభవతి-)

౫౩౯౨. భగవత్స్వరూపాదన్యస్యాపిపరమపద శబ్దవాచ్యత్వం [4]దృష్టమిత్యేతదేవవివక్షితమిత్యర్థః.

(౧౬౬౨)౫౩౯౩. పరమపదశబ్దస్యార్థత్రయవాచిత్వేపిప్రయోగందర్శ [25] యతి (తద్విష్ణోః-) ఇతి.

౧॥ ౪ - కా - ౨ - ప్ర - ౨౯. ౨॥ వి - పు - ౧ - ౨౩ - ౪౧. ౩॥ వి - పు - ౧ - ౨౨ - ౫౩. ౪॥ వి - పు - ౧ - ౬ - ౩౮.

మూ - ౧ - పరమంస్థా - ౧౨. పరమస్థా - ౧౦. ౨ - పరమంస్థా - ౧౨. ౩ - చిచ్చప్రకృతి- ౧ - ౨ - ౪. ౪-చిచ్చభగ-౪- ౫.

వ్యా - ౧ - పరమస్థాన - ౯. ౨ - త్వంస్వర - ౧ - ౨. ౩ - అస్వరసార్థోవిరో- ౩ - ౪ - ౫. ౪ - దృష్టవ్యమిత్యే - ౪ - ౫.

(౧౬౬౫.) త్రీణ్యప్యేతానిపరమప్రాప్యత్వేనపరమపదశబ్దేనప్రతిపాద్యన్తే.
(౧౬౬౬.) కథంత్రయాణాంపరమప్రాప్యత్వమితిచేత్ ;-
(౧౬౬౭.) భగవత్స్వరూపంపరమప్రాప్యత్వాదేవపరమంపదమ్;-
(౧౬౬౮.) ఇతరయోరపిభగవత్ప్రాప్తిగర్భత్వాదేవపరమపదత్వమ్;- [5]
(౧౬౬౯.) సర్వ[1]కర్మవినిర్ముక్తాత్మస్వరూపావాప్తిఃభగవత్ప్రాప్తిగర్భా;-
(౧౬౭౦.) “తఇమేసత్యాఃకామాఃఅనృతాభిధానాః”[1] ఇతిభగవ[illegible] ణస్యతిరోధాయకత్వేనఅనృతశబ్దేనస్వకర్మణఃప్రతిపాదనాత్.
(౧౬౭౧.) అనృతరూపతిరోధానంతుక్షేత్రజ్ఞకర్మేతికథమవగమ్యతేఇతిచేత్ ;-

---

(౧౬౬౫) ౫౩౯౪· “త్రిష్వప్యర్థేషు కింశక్తిభేదక్లృప్తిః?,- [10]
౫౩౯౫. తదా కల్పనాగౌరవంస్యాత్ ;-
౫౩౯౬· కిమేకత్రముఖ్యత్వమన్యత్రాముఖ్యత్వమ్?,-
౫౩౯౭. తదా[1]షష్ఠ్యాఃఅస్వారస్యమ్;-
౫౩౯౮. సోప్యముఖ్యస్వపరస్వరూపస్యాపివాక్యైఃప్రతిపాద్యత్వసిద్ధేరిత్యత్రాహ(త్రీణ్యపి-) ఇతి.- [15]
౫౩౯౯. ఏకావయవశక్త్యాత్రిష్వపిముఖ్యమిత్యర్థః
(౧౬౬౬) ౫౪౦౦· అర్థత్రయ[2]స్యాపిప్రాప్యత్వం చోద్యపూర్వకముపపాదయతి (కథమ్-)ఇతి.
(౧౬౬౮) ౫౪౦౧· (ఇతరయోరపిభగవత్ప్రాప్తి గర్భత్వాత్) - భగవత్ప్రాప్తిసహితత్వాదిత్యర్థః. [20]
(౧౬౬౯) ౫౪౦౨. తత్ర ఆత్మప్రాప్తేర్భగవత్ప్రాప్తి సాహిత్యమాహ (సర్వ-)ఇతి·-
౫౪౦౩. “తిరోధాయకసర్వకర్మవినాశేహ్యాత్మప్రాప్తిః?,-
౫౪౦౪. భగవద్గుణానామపితిరోధాయకంకర్మేతితన్నివృత్తిపూర్వకాత్మ[3]ప్రాప్త్యాభగవద్గుణతిరోధాయకనివృత్తే [25] రపి[4]భావాత్(భగవత్ప్రాప్తి)స్సిధ్యతి”ఇత్యర్థః.
(౧౬౭౧) ౫౪౦౫. (అనృత) శబ్దస్యకర్మవాచిత్వంకథమితిశఙ్కతే (అనృత-)ఇతి·

---

౧ ॥ ఛా-ఉ-౮-౩-౧.

మూ - ౧ - కర్మబద్ధవిని -౧౦ - ౧౨.

వ్యా-౧- షష్ఠ్యాస్వారస్యేసామ్యేముఖ్యే-౯-౧౦. ౨-స్యాప్రాప్య-౩. ౩ - ప్రాప్తేస్సత్వేభగ-౩. ౪-ప్రతిబద్ధకాభావాత్-౯-౧౦.

(౧౬౭౨.) “అవిద్యాకర్మసంజ్ఞాన్యా తృతీయాశక్తిరిష్యతే-
యయాక్షేత్రజ్ఞశక్తిస్సా వేష్టితా నృపసర్వగా॥
(౧౬౭౩.) సంసారతాపానఖిలానవాప్నోత్యతిసన్తతాన్”-
తయాతిరోహితత్వాచ్చ” [1]ఇత్యాదివచనాత్,- [5]
(౧౬౭౪.) పరస్థానప్రాప్తిరపిభగవ[1]త్ప్రాప్తిగర్భైవఇతిసువ్యక్తమ్.
(౧౬౭౫.) “క్షయన్తమస్యరజసఃపరాకే”[2] ఇతిరజశ్శబ్దేనత్రిగుణాత్మికా ప్ర
కృతిరుచ్యతే, కేవలస్యరజసోనవస్థానాత్,
(౧౬౭౬.) ఇమాంత్రిగుణాత్మికాంప్రకృతి[2]మతిక్రమ్యస్థితేస్థానే[క్షయన్తం]వ
సన్తమ్ఇత్యర్థః [10]

(౧౬౭౨) ౫౪౦౬. పరిహరతి(అవిద్యా-)ఇతి.-
౫౪౦౭. [అవిద్యా]శబ్దస్యకర్మవాచిత్వేప్రయోగశ్చవిష్ణుపురాణేదర్శితః.-
౫౪౦౮. ఇద[1]మప్యభిప్రేతమ్:-
౫౪౦౯. (“ఋతమ్”)పుణ్యమ్, “ఋతంపిబన్తౌసుకృతస్యలోకే”
[3]ఇతివచనాత్;-
౫౪౧౦. “ఏవంపుణ్యస్యకర్మణోదూరాద్గన్ధోవాతి” [4] ఇతి
ప్రకరణే... “అనృతాదాత్మానంజుగుప్సేత్”[5]ఇతిశ్రవణాత్,-పాపం (అనృత)శబ్దవాచ్యమ్,- నసుకృతం,-
నదుష్కృతమ్.-
౫౪౧౧. “సర్వేపాప్మానోతోనివర్తన్తే”[6]ఇతిముముక్ష్వపేక్షయా అనిష్టఫలప్రదత్వేనద్వయోరపిపాప శబ్దవాచ్యత్వాత్ (అనృత)మితికర్మోచ్యతఇతి.
(౧౬౭౪) ౫౪౧౨. (పరస్థాన-) ఇతి-అర్చిరాది నాస్థానవిశేష ప్రాప్తిర్భగవత్ప్రాప్తిగర్భేతిస్పష్టమిత్యర్థః. [25]
(౧౬౭౫) ౫౪౧౩.ఉదాహృతవాక్యాన్తరంవ్యాచష్టే(క్షయన్తమ్-)ఇతి.-

౧॥ వి-పు-౬-౭-౬౧. ౨॥ ౩॥ కఠో-౩-౧. ౪॥ తై-౬-౯.
౫॥ తై-౬-౯. ౬॥

మూ-౧-ప్రాప్తి-౧-౨ న. ౨-ఆక్రమ్య-౪-౫.

వ్యా-౧-మన్త్రాభిప్రేతమ్-౧-౨

21-11-82.

(౧౬౭౭.) అనేన,త్రిగుణాత్మకాత్ క్షేత్రజ్ఞ[1]స్యభోగ్యభూతాత్ వస్తునఃపరస్తాత్ విష్ణోర్వాసస్థానమితిగమ్యతే.

(౧౬౭౮.) "వేదాహమేతం పురుషంమహాన్తమ్-ఆదిత్యవర్ణంతమసః పరస్తాత్" [1]ఇత్యత్రాపి,తమశ్శబ్దేనసైవప్రకృతిరుచ్యతే;- [5]

(౧౬౭౯.) కేవల[2]స్య తమసఃఅనవస్థానాదేవ,-

(౧౬౮౦.) "రజసఃపరాకే-క్షయన్తమ్" ఇత్యనేనఏకవాక్యత్వాత్;

(౧౬౮౧.) [తమసఃపరస్తాత్]-వసన్తం [మహాన్తం-ఆదిత్యవర్ణం [3]పురుషంఅహం వేద]-ఇత్యయమర్థోవగమ్యతే.

(౧౬౮౨.) "సత్యంజ్ఞానమనన్తంబ్రహ్మ - యోవేదనిహితంగుహాయాం [10] పరమేవ్యోమన్"[2]-

(౧౬౮౩.) "తదక్షరేపరమేవ్యోమన్"[3] ఇతి,- [మ్యతే.

(౧౬౮౪.) "తత్"స్థానమ్[4]అవికారరూపంపరమవ్యోమశబ్దాభిధేయమితిచగ

(౧౬౮౫.) "అక్షరేపరమేవ్యోమన్"[3] ఇత్యస్యస్థానస్యాక్షరత్వశ్రవణాత్,-క్షరరూపాదిత్యమణ్డలా[5]దయఃనపరమవ్యోమశబ్దాభిధేయాః.

౫౪౧౪. "క్షినివాసగత్యోః"[4] ఇతిధాతుః.

౫౪౧౫. (పరాకే).-పరస్తాత్.

(౧౬౭౭) ౫౪౧౬. ఫలిత[1]మర్థమాహ(అనేన-)ఇతి.

(౧౬౭౮) ౫౪౧౭. ("వేదాహమ్"-)ఇతి.

(౧౬౮౦) ౫౪౧౮. "అస్మిన్వాక్యేపినివాసశబ్దార్థోనుసన్ధేయః" ఇత్యాహ(రజసః) ఇతి. [20]

౫౪౧౯. (ఏకవాక్యత్వాత్).- ఏకార్థప్రతిపాదక[2]త్వాత్.

(౧౬౮౨)- (౧౬౮౪) ౫౪౨౦. అస్యపరమవ్యోమశబ్దవాచ్యత్వనిర్వికారత్వేదర్శయతి(సత్యంజ్ఞానమ్-) ఇత్యాదినా;-స్పష్టమ్.

(౧౬౮౫) ౫౪౨౧. వ్యాఖ్యావిశేషవ్యావృత్త్యర్థమాహ[3]("అక్షరే"-)ఇతి. [25]

౧॥ పు - సూ - ౨౦. ౨॥ తై - ఆ - ౧ - ౧. ౩॥ తై - నా - ౧-౨. ౪ ॥ ధాతు-తుదాదౌ.

మూ - ౧ - స్య - ౧ - న. ౨ - స్య - ౨న. ౩ - తంపురుషం - ౮ - ౯. ౪ - అవ్యక్తరూపమ్-౨. ౫-త్యత్రస్థాన-౧౨. ౬-దీనాంనపరమవ్యోమశబ్దాభిధేయత్వమ్-౧.

వ్యా. ౧-అర్థ-౩-౪-౫న. ౨-త్వాదిత్యర్థః-౩-౪-౫. ౩-తదక్షరే-౩.

(౧౬౮౬.) “యత్రపూర్వేసాధ్యాస్సన్తిదేవాః”[౧]-

(౧౬౮౭.) “యత్ర ఋషయఃప్రథమజాయేపురాణాః” [౨]ఇత్యాదిషుచతఏవ సూరయ[1]ఇతిగమ్యతే.

(౧౬౮౮.) “తద్విప్రాసోవిపన్యవోజాగృవాంససస్సమిన్ధతే-విష్ణోర్యత్ప [5] రమంపదమ్”[౩]ఇత్యత్రాపి,-

(౧౬౮౯.) [విప్రాసః]- మేధావినః;-

(౧౬౯౦.) [విపన్యవః]-స్తుతిశీలాః;

(౧౬౯౧.) [జాగృవాంసః]- అస్ఖలిత[2]జ్ఞానాః;-

(౧౬౯౨.) తఏవాస్ఖలిత[3]జ్ఞానాః [తత్ -విష్ణోః-పరమంపదం సదా]స్తువ [10] న్తః[సమిన్ధతే]ఇత్యర్థః.

(౧౬౮౬) ౫౪౨౨. (యత్ర-) ఇతి.-

౫౪౨౩.(“యత్రపూర్వే”)ఇత్యత్రయచ్ఛబ్దఃపరమపదపరామర్శీ,-

౫౪౨౪. [1]తద్ధినాకశబ్దేనప్రకృతమ్,-“నాస్మాఅకంభవతి”[౪] ఇతి హిశ్రుతిః?;- [15]

౫౪౨౫. అతోనాకశబ్దఃపరమపద [2]ఏవముఖ్యార్థః [మేవసన్తః

(౧౬౮౭) ౫౪౨౬. (“యత్రఋషయః”-) [3]ఇతి (“ప్రథమజాః”).- పూర్వ

(౧౬౮౮) ౫౪౨౭. (“తద్విప్రాసః”)ఇతి.-

(౧౬౮౯) ౫౪౨౮. (“విప్రాసః”)ఇతిపదంవ్యాచష్టే(మేధావినః)ఇతి.-

౫౪౨౯. [4]అథర్వణే“విష్ణుక్రాన్తంవాసుదేవంవిజానన్విప్రో [20] విప్రత్వం గచ్ఛతేతత్త్వదర్శీ”[౫]ఇతివచనాత్.

౧౬౯౦) ౫౪౩౦. (విపన్యవః-స్తుతిశీలాః) ఇతి.- “పనపణస్తుతి వ్యవహారయోః”[౬]ఇతిధాతుః.

౫౪౩౧.“మహిమానం-పణాయత”[౭]ఇతిశ్రుతిప్రయోగస్స్పష్టః.

౧॥ పు-సూ-౧౮. ౨॥ య-౨-అ౬౦. ౩॥ పు-సూ-౧౪. ౪॥ య-సం-౫-౩-౩౧. ౫॥ ౬॥ ధాతు-భ్వాదౌ. ౭॥ య-సం-౪-౬-౨౮.

మూ. ౧-ఇత్యవగమ్య-౧౨. ౨-విజ్ఞానాః-౧౨. ౩-విజ్ఞానాః-౧౨.

వ్యా. ౧-తద్ధి-౯న. ౨-ఏవ-౯న. ౩-ఇత్యత్రప్రథ-౯. ౪-మౌసలపర్వణి-౪-౫.

(౧౬౯౩.) ఏతేషాంపరిజనస్థానాదీనామ్,-
(౧౬౯౪.)"సదేవసోమ్యేదమగ్రఆసీత్" ౧ ఇత్యత్రజ్ఞాన బలైశ్వర్యాదికల్యాణగుణగణవత్,-పరబ్రహ్మస్వరూపాన్తర్భూతత్వాత్;
(౧౬౯౫.)"సదేవ...ఏకమేవాద్వితీయ్యమ్"౧ ఇతి బ్రహ్మాన్తర్భావోవగ [5] మ్యతే.
(౧౬౯౬.) ఏషామపికల్యాణగుణైకదేశత్వాదేవ,-

(౧౬౯౩) ౫౪౩౨. పరమపదస్యాప్యస్థిరత్వమేకత్వావధారణాదిత్యత ఆహ(ఏతేషామ్-) ఇతి.-
౫౪౩౩.యథా,కారణవస్త్వన్తర్భూతత్వాత్ జ్ఞానాదిగుణా [10] నామ్"సదేవ"౧ ఇత్యాదివాక్యేతేషామభావోన ప్రతిపాద్యతే;-
౫౪౩౪. ఏవమ్, నిత్యవిభూతేరపికారణవస్త్వన్తర్భూతత్వాత్,-"సదేవ"౧ఇత్యాదివాక్యగతైః "సదేవ...ఏకమేవాద్వితీయమ్"౧ఇతిశబ్దైః (బ్రహ్మాన్తర్భావోవగమ్యతే)-
౫౪౩౫. నిత్యవిభూతివిశిష్టంబ్రహ్మైవావగమ్యతఇత్యర్థః.
(౧౬౯౬) ౫౪౩౬. కుతఇత్యత్రాహ (ఏషామపి-) ఇతి.
౫౪౩౭. (కల్యాణగుణైకదేశత్వాత్).- అప్రాకృతవిశేషణైకదేశత్వాదిత్యర్థః.
౫౪౩౮. (గుణ) శబ్దోవిశేషణవాచీ.- [20]
౫౪౩౯. జ్ఞానాదేరపిహి ద్రవ్యత్వేసత్యపిగుణత్వమ్?,-
౫౪౪౦. నిత్యవిశేషణత్వాదేవనిత్యవిభూతి రపితథేత్యర్థః
౫౪౪౧. విశేషణత్వం ప్రపఞ్చస్యాప్యవిశిష్టమితితద్వ్యావృత్త్యర్థం (కల్యాణగుణైకదేశత్వాత్) ఇత్యుక్తమ్. [25]
౫౪౪౨. ప్రాకృతోహిప్రపఞ్చః?.

౧॥ ఛా-౬-౬-౨-౧.

మూ-౧-ఆది-౪-౫-౮న. ౨-గణ-౧౨న. గణస్యైవపర-౧. ౩-గతత్వాత్-౧౨. ౪-బ్రహ్మణ్యభావో-౮. ౫-ఏవ-౧న.

వ్యా-౧-మన్తర్భావోన-౧-౨-౫. ౨-విశేషవాచీ-౧-౨. విశేషగుణానా-?

(౧౬౯౭.) “సదేవసోమ్యేదమగ్రఆసీత్”౧ ఇత్యత్ర [ఇదమ్]ఇతిశబ్దస్యకర్మ వశ్యభోక్తృవర్గమిశ్రతద్భోగ్యభూత ప్రపఞ్చవిషయత్వా¹చ్చ;-

(౧౬౯౮.) “సదాపశ్యన్తిసూరయః”౨ ఇతి సదాదర్శిత్వేనచ తేషాంకర్మవ శ్యానన్తర్భావాత్ ;- [5]

(౧౬౯౯.) “అపహతపాప్మా”³ ఇత్యాది ...“అపిపాసః”ఇత్యన్తేన²స్వలీ లోపకరణభూతత్రి³గుణప్రకృతి ప్రాకృతతత్సంసృష్టపురుషగతం హేయస్వభావంసర్వంప్రతిషిద్ధమ్,-

(౧౭౦౦.) “సత్యకామః”³ ఇ⁴త్యనేనస్వభోగ్యభోగోపకరణజాతస్యసర్వ స్య⁵నిత్యతాప్రతిపాదితా. [10]

(౧౭౦౧.) సత్యాఃకామాః,యస్యాసౌసత్యకామః.- కామ్యన్తఇతికామాః,-

(౧౭౦౨.) తేన పరేణబ్రహ్మణాస్వభోగ్యతదుపకరణాదయః స్వాభిమ తాః⁶యేకామ్యన్తే తేసత్యానిత్యాఇత్యర్థః

(౧౭౦౩.) అన్యస్యలీలోపకరణస్యాపివస్తునః ప్రమాణసంబన్ధయోగ్యత్వేస త్యపివికారాస్పదత్వేనాస్థిరత్వాత్, తద్విపరీతంస్థిరత్వమే [15] షాం“సత్య”పదేనోచ్యతే;-

---

(౧౬౯౭) ౫౪౪౩.(“సదేవ)”ఇత్యాది,-స్పష్టమ్.

(౧౬౯౯) ౫౪౪౪. (“అపహత”-) ఇత్యాది.-

(౧౭౦౧) ౫౪౪౫. “సత్యకామ” శబ్దస్యకథం భోగ్యభోగోపకరణాదివా చిత్వమిత్యత్రాహ (సత్యాః)ఇతి. [20]

(౧౭౦౩) ౫౪౪౬. ప్రమాణసంబన్ధార్హత్వలక్షణంసత్యత్వం ప్రపఞ్చస్యా ప్యస్తీతితద్వ్యావృత్త్యర్థ¹మాహ (అన్యస్య-) ఇతి.-

౫౪౪౭.(సత్య)త్వద్వివిధమ్,- ప్రమాణసంబన్ధార్హత్వమ్,- అవి కారిత్వఞ్చ;-

౫౪౪౮. ²తచ్చసత్యత్వం ప్రపఞ్చస్యనాస్తి,- తదత్రాభి [25] ప్రేతమిత్యర్థః.

౧॥ ఛా-ఉ-౬-౨-౧. ౨॥ క-కా-౨-ప్ర-౨౯. ౩॥ ఛా-ఉ-౮-౭-౧.

మూ. ౧-చ-క-౫-రన. ౨-సర్వలీలో-౧శ. ౩-గుణాత్మకప్రకృతి-౧౨. ౪-త్యన్తే న-౧౨. ౫-సత్య-౧౨. ౬-యేచకామ్యన్తే-౧౦.

వ్యా-౧-మత్రాహ-క-౫. ౨-యత్సత్యత్వమ్-౧-౨.

(౧౭౦౪·) "సత్యసంకల్పః"౧ఇతి,ఏతేషుభోగ్యతదుపకరణాదిషు నిత్యేషుని
రతిశయేష్వనన్తేషుసత్స్వపి,-
(౧౭౦౫·) అపూర్వాణాం అపరిమితానాం అర్థానామపిసంకల్ప మాత్రే
ణసిద్ధింవదతి. [5]
(౧౭౦౬.) ఏషాంచభోగోపకరణానాం లీలోపకరణానామ్,-
(౧౭౦౭.) చేతనానామ్ అచేతనానామ్,-
(౧౭౦౮.) స్థిరాణామ్ అస్థిరాణాఞ్చ,-
(౧౭౦౯.) తత్సంకల్పాయత్తస్వరూపస్థితిప్రవృత్తి¹భేదాదిసర్వంవదతి
"సత్యసంకల్పః"౧ఇతి. [10]
(౧౭౧౦·) ఇతిహాసపురాణయోః వేదోపబృంహణయోశ్చఅయమర్థః² ఉ
చ్యతే:-

(౧౭౦౪) ౫౪౪౯· (సత్యసఙ్కల్ప) ¹పదంవ్యాచష్టే (సత్య-)ఇతి·
(౧౭౦౬) ౫౪౫౦. అర్థాన్తరమాహ (ఏషాంచ-) ఇతి·
(౧౭౦౭) ౫౪౫౧. (చేతనానామచేతనానాఞ్చ-)ఇతి.- [నాః]; [15]
౫౪౫౨. ప్రపఞ్చేప్రాకృతపదార్థాః (అచేతనాః);బద్ధాః (చేత
౫౪౫౩. నిత్యవిభూతౌశుద్ధసత్త్వమ్ (అచేతనమ్); నిత్యాము
క్తా²శ్చ (చేతనాః).
(౧౭౦౮) ౫౪౫౪. (స్థిరాణామస్థిరాణాఞ్చ-)ఇతి·-
౫౪౫౫. ప్రపఞ్చేచిదంశః(స్థిరః);అచిదంశః(అస్థిరః)· [20]
౫౪౫౬. నిత్యవిభూతావపి లీలావ్యాపారాదయః(స్థిరాః);
అన్యత్సర్వం(స్థిరమ్)·
(౧౭౦౯) ౫౪౫౭· (తత్సఙ్కల్ప-) ఇతి·- (ఆది) శబ్దేనతత్తత్పదార్థధర్మా
ణామపి(తత్సఙ్కల్పాయత్తత్వమ్)వివక్షితమ్·
(౧౭౧౦) ౫౪౫౮· ఉక్తార్థఃఅనధీతశాఖాస్వపిప్రతిపాద్యతఇతిదర్శయి [25]
తుమ్, భూషణాదికర్ణోక్తిం దర్శయితుఞ్చఉపబృంహ
ణవచనందర్శయతి (ఇతిహాస-) ఇతి.

౧॥ ఛా-ఉ-౮-౭-౧.

మూ. ౧-భోగాది-౧౦. ౨-అభ్యుపగమ్యతే-౮.

వ్యా-౧-ఇతిపదం-౧.౨-౪-౫. ౨-చ-౩-౪-౫న. ౩-దార్థానా౦-౧-౨.

(१८११) “तौ तु मेधाविनौ दृष्ट्वा वेदेषु परिनिष्ठितौ-
वेदोपबृंहणार्थाय तावग्राहयत प्रभुः” [१] इति;-
(१८१२) वेदोपबृंहण[१]त यारंभारब्धे[२] श्रीरामायणे:-
(१८१३) “व्यक्तमेष महायोगी परमात्मा सनातनः- [5]
अनादिमध्यनिधनः महतः परमो महान्॥
(१८१४) तमसः परमो धाता शङ्खचक्रगदाधरः-
श्रीवत्सवक्षा नित्यश्रीः अजय्यः शाश्वतो ध्रुवः” [२]-
(१८१५) “शरा नानाविधाश्चापि धनुरायतविग्रहम्
अन्वगच्छन्त काकुत्स्थं सर्वे पुरुषविग्रहाः” [३],- [10]
(१८१६) “विवेश वैष्णवं धाम सशरीरः सहानुगः” [४];-
(१८१७) श्रीमद्विष्णुपुराणे:-
(१८१८) “समस्ताः शक्तयश्चैता नृप यत्र प्रतिष्ठिताः-
तद्विश्वरूपवैरूप्यं रूपमन्यद्धरेर्महत्” [५]-

(१८११) ५४५९. तत्र श्रीमद्रामायणे दर्शयिष्यन्, तस्य काव्यसा- [15]
म्यबुद्धिनिवृत्तये प्रामाण्यमाह (तौ तु-) इति.-
५४६०. काव्यत्वकक्ष्यैकितो वेदार्थोऽपि तत्र प्रतिपादितः स
र्वजनबुद्ध्यारोहणाय?-
५४६१. यथोक्तं महाभारते:-
५४६२. “बिभेत्यल्पश्रुताद्वेदो मामयं प्रहरिष्यति” इति … [illegible] …
भारतः शास्त्रसारो यमतः काव्यात्मनाकृतः” [६] इति.
(१८१३) ५४६३. (“व्यक्तमेष”) इत्यादि.-
५४६४. (“अनादिमध्यनिधनः”) इति स्वरूपनित्यत्वम्.
(१८१४) ५४६५. (“शाश्वतः”-) इति गुणविशिष्टाकारेण नित्यत्वम्.
५४६६. (“ध्रुवः”) इति विग्रह[३]विभूतिविशिष्टाकारेण नित्यत्वम्.
५४६७. (“नित्यश्रीः”) इति पत्नीविधिः.
(१८१७) ५४६८. श्रीपराशरवचनमाह (श्रीमद्-) इति.

१॥ रा-बा-४-६. २॥ रा-यु-११४-१४. ३॥ रा- ४॥ उत्त
रा-११०-१२. ५॥ वि-पु-५-७-७०. ६॥

मू. १-णार्थायारब्धे-१-१०. २-श्रीमद्रामायणे-३-४-५-१२.

व्या. १-निगमाच्छास्त्रेि-३-९. २-स्तिष्ठादिवा-९. ३-विभूति-३-न.

(౧౭౧౯.) “మూర్తం బ్రహ్మ మహాభాగ సర్వబ్రహ్మమయో హరిః”౧.-

(౧౭౨౦.) “నిత్యైవైషా జగన్మాతా విష్ణోః శ్రీరనపాయినీ-
యథా సర్వగతో విష్ణుస్తథైవేయం ద్విజోత్తమ”౨.-

(౧౭౨౧.) “దేవత్వే దేవదేహేయం మనుష్యత్వే చ మానుషీ- [5]
విష్ణోర్దేహానురూపాం వై కరోత్యేషాత్మనస్తనుమ్”౩.-

(౧౭౨౨.) “ఏకాన్తినః సదా బ్రహ్మధ్యాయినో యోగినో హి యే-
తేషాం తత్పరమం స్థానం యద్వై పశ్యన్తి సూరయః”౪.-

(౧౭౨౩.) “కలాముహూర్తాదిమయశ్చ కాలః న యద్విభూతేః పరిణామహేతుః”౫ [10]

(౧౭౨౪.) మహాభారతే చ:- “దివ్యం స్థానమజరం చాప్రమేయం దుర్విజ్ఞేయం చాగమైర్గమ్య¹మాద్యమ్। గచ్ఛ ప్రభో రక్ష చాస్మాన్ ప్రపన్నాన్ కల్పే కల్పే జాయమానస్స్వమూర్త్యా”౬.-

(౧౭౨౫.) “కాలః సంపచ్యతే తత్ర న కాలస్తత్ర వై ప్రభుః”౭ ఇతి.

(౧౭౨౬.) పరస్య బ్రహ్మణో రూపవత్త్వం సూత్రకారశ్చ వదతి “అన్తస్తద్ధర్మోపదేశాత్”౮ ఇతి. [15]

(౧౭౧౯) ౫౪౬౯. (“మూర్తమ్”-) ఇతి.- [మూర్తం బ్రహ్మ] యస్యాస్తి స (హరిః -సర్వబ్రహ్మమయ)శ్చ.

౫౪౭౦. (బ్రహ్మ)శబ్దః, జీవపరః,-

౫౪౭౧. శుద్ధజీవస్వరూపం¹ చ తచ్ఛేషమిత్యర్థః. [20]

(౧౭౨౦) ౫౪౭౨. శ్రీపత్న్యం ప్రమాణమాహ (నిత్యైవ-) ఇతి.

(౧౭౨౨) ౫౪౭౩. ²పరస్థానే వచనమాహ (ఏకాన్తినః) ఇతి.

(౧౭౨౩) ౫౪౭౪. తస్య నిత్యత్వమాహ (కలా-) ఇతి.

(౧౭౨౪) ౫౪౭౫. మహాభారతవచనమాహ (మహా-) ఇతి.

(౧౭౨౬) ౫౪౭౬. (పరస్య-) ఇతి.- [25]

౧॥ వి-పు-౧-౨౨-౬౩. ౨॥ వి-పు-౧-౮-౧౭. ౩॥ వి-పు-౧-౯-౧౪౫. ౪॥ వి-పు-౧-౬-౩౮. ౫॥ వి-పు-౪-౧-౮౪. ౬॥ భా-శా-౫-౨౭-తాళపత్రకోశే. ౭॥
౮॥ బ్ర-సూ-౧-౧-౨౧.

మూ. ౧-మాద్యమ్-౧౦-౧౨.

వ్యా-౧-చ-౯-న. ౨-పరమస్థా-౯.

(౧౭౨౭.) యోసావాదిత్యమణ్డలాన్తర్వర్తీ,-
(౧౭౨౮.) తప్తకార్తస్వరగిరివరప్రభః,-

౫౪౭౭. ‘‘అన్తస్తద్ధర్మోపదేశాత్’’ [1] ఇతి సూత్రే నహిరూపవత్త్వంప్రతీయతే? ;- [5]

(౧౭౨౭)- (౧౭౪) ౫౪౭౮. కథంవాతస్యవిలక్షణత్వమ్’’ ఇతిశఙ్కాయామ్, తద్విషయ వాక్యార్థ పురస్సరంతదర్థమాహ (యోసౌ-)ఇత్యాదినా.-

౫౪౭౯. ‘‘య ఏషోన్తరాదిత్యేహిరణ్మయఃపురుషోదృశ్యతే’’ [2] ఇత్యాది విషయవాక్యమ్;- [10]

౫౪౮౦. తత్ర‘‘యః’’ఇతిప్రసిద్ధవన్నిర్దేశాత్ ప్రత్య[1]యాప్రత్యక్షసకలశ్రుతిగతవిశేషణజాత[2]మత్రవివక్షితమితి,-

౫౪౮౧. సర్వశ్రుతిస్మృతీతిహాసపురాణగత విశేషణాన్యత్రోచ్యన్తే.-

౫౪౮౨. ‘‘యఏషఏతస్మిన్మణ్డలేపురుషోయశ్చాయందక్షి[3]ణేక్షన్’’ [3] ఇతి బృహదారణ్యకే;- [15]

౫౪౮౩. ‘‘యఏషఏతస్మిన్మణ్డలేర్చిషిపురుషః’’ [4] ఇతి తైత్తరీయకేచశ్రవణాత్ :-

౫౪౮౪. అత్రాదిత్యశబ్దోమణ్డలవాచీత్యభిప్రాయేణ (ఆదిత్యమణ్డలాన్తర్వర్తీ) ఇత్యుక్తమ్.- [20]

౫౪౮౫. ఆదిత్యశబ్దాదుపరి ‘‘దిత్యదిత్యాదిత్యపత్యుత్తర పదాణ్ణ్యః’’ [5] ఇతిణ్యప్రత్యయః.

౫౪౮౬. ‘‘రుక్మాభంస్వప్నధీగమ్యమ్’’ [6] ‘‘యదాపశ్యఃపశ్యతే రుక్మవర్ణం’’ [7] ‘‘ప్రతప్తకార్తస్వరవర్చసంప్రభుమ్’’ [8] ఇత్యాదివచనానుసారేణ(తప్తకార్తస్వరగిరివర[4] ప్రభః)ఇత్యుక్తమ్. [25]

౧॥ బ్ర-సూ-౧-౧-౨౧. ౨॥ ఛా-ఉ-౧-౬-౬. ౩॥ బృ-ఉ-౭-౫-౧. ౪॥ తై-నా-౬-౧౩. ౫॥ అష్టా-౪-౧-౮౫. ౬॥ మ-స్మృ-౧౨-౧౨౨. ౭॥ ము-ఉ-౩-౧-౩. ౮॥

వ్యా-౧-అప్రత్యక్ష-౯-స. ౨-మాత్రంవి-౧-౨-౪-౫. ౩-ణేక్షిణీతి-౧-౩-౯. ౪-సమప్రభః-౯.

(౧౭౨౯.) సహస్రాంశుశతసహస్రకిరణః,-

(౧౭౩౦.) గమ్భీరామ్భస్సముద్భూతసు[1]మృష్టనాళరవికరవికసితపుణ్డరీకదళాఽమలాఽయతేక్షణః,-

---

(౧౭౨౯) ౫౪౮౭. "ఆదిత్యవర్ణం తమసః పరస్తాత్"౧ [5]

౫౪౮౮. "దివి సూర్యసహస్రస్య భవేద్యుగపదుత్థితా-
యది భాస్సదృశీ సా స్యాద్భాసస్తస్య మహాత్మనః"౨ ఇత్యాదివచనాత్, (సహస్రాంశుశతసహస్రకిరణః) ఇత్యుక్తమ్.

౫౪౮౯. ఏవం విశేషణద్వయేన, భక్తజనభోగ్యత్వమ్ ప్రతికూలదురాసదత్వఞ్చ వివక్షితమ్;-

౫౪౯౦. తచ్చ అభియుక్తై[1]రుక్తమ్:- "నిత్యానుకూలమనుకూలనృణామ్, పరేషాముద్వేజనం తవ చ తేజ ఉదాహరన్తి"[2]౩ ఇతి.

(౧౭౩౦) ౫౪౯౧. "తస్య యథా కప్యాసం పుణ్డరీకమేవమక్షిణీ"౪ ఇత్య [15] స్యార్థం హృది నిధాయాహ (గమ్భీరామ్భః) ఇతి.

౫౪౯౨. అస్య వాక్యస్య వాక్య[3]కారేణ షడర్థాః, పూర్వపక్షత్వేన సిద్ధాన్తత్వేన చోక్తాః;-

౫౪౯౩. తత్ర[4] సిద్ధాన్తితార్థత్రయమతోఽక్తమ్;-

౫౪౯౪. ఇతరార్థత్రయస్య పూర్వపక్షత్వం తత్స్వభావాదే [20] వావ[5]గతమ్;-

౫౪౯౫. తత్ర పూర్వపక్షానుపన్యాసాదేవ తస్యానుపాదేయత్వం స్పష్టమ్;

౫౪౯౬. న తస్య పృథఙ్నిరాసః క్రియతే గ్రన్థేషు;-

౫౪౯౭. తస్మాత్, వాక్యకారోక్తేష్వర్థత్రయమత్ర వివక్షితమ్.

౫౪౯౮. కే పునః పూర్వ[6]పక్షితార్థాః?;-

౫౪౯౯. ఉచ్యన్తే:-

౧॥ పు-సూ-౨౦. ౨॥ గీ-౧౧-౧౨. ౩॥ శ్రీవై-స్త-౫౪.౪॥ ఛా-ఉ-౧-౬-౭.

మూ-౧-సువృష్టతరనాళ-౧.

వ్యా-౧-రప్యుక్తమ్-౯-౧౦. ౨-ఇతితస్య-౯న. ౩-కారైః-౪-౫. ౪-సిద్ధాన్తార్థ-౩. ౫-గమ్యతే-౫. ౬-పక్షీయార్థాః-౧౦.

౫౫౦౦. [కపిః]-ఆదిత్యః-"కపి-చలనే"[౧] ఇతిధాతుః;- [యోగః;-

౫౫౦౧. కంపిబతీతిచకపిః,-"కపిర్భస్తితేజనమ్"[౨] ఇతివైదికప్ర

౫౫౦౨. తస్య "ఆసమ్".-మణ్డలమ్-[కప్యాసమ్];-

౫౫౦౩. యథా, ఆదిత్యమణ్డలం, హృదయపుణ్డరీకఞ్చ ఉపాసన [5]
స్థానమ్;-

౫౫౦౪. ఏవమ్, [అక్షిణీ]అప్యుపాసనస్థానమిత్యేకోఽర్థః.

౫౫౦౫. అయంనోపపద్యతే: - ఉపాస్యస్యేతిషష్ఠ్యన్తంపదమ
ధ్యాహార్యమ్, ఉపాసనస్థానమితి[౧]చాధ్యాహార్యమ్;-

౫౫౦౬. ఏవంపదద్వయాధ్యాహారః.- [10]

౫౫౦౭. సమానవిభక్త్యన్తయోః పదయోః స్వతఃప్రాప్తంసా
మానాధికరణ్యమ్,-

౫౫౦౮. "ఘటఃపటః" ఇతివదర్థవిరోధాభావే, చశబ్దాద్యభావేపి
స్వతఃప్రాప్తసామానాధికరణ్యపరిత్యాగః ఏకోదోషః;-

౫౫౦౯. "పుణ్డరీక"శబ్దస్య గౌణతా,- [15]

౫౫౧౦. "పద్మకోశప్రతీకాశంహృదయఞ్చాప్యధోముఖమ్"[౩] ఇ
తిశ్రుతేః[౨]తత్సదృశతచ్ఛబ్దోహిగౌణః?;-

౫౫౧౧. "హిరణ్యశ్మశ్రుర్హిరణ్యకేశః ఆప్రణఖాత్సర్వ ఏవసువ
ర్ణః"[౪] ఇతి,-దివ్యాఙ్గవర్ణనప్రకరణాననుగుణత్వఞ్చ;-

౫౫౧౨. "యఏషోఽక్షిణిపురుషోదృశ్యతే"[౫] ఇత్యుత్తరత్రాక్షిస్థా
నస్యాభిధాస్యమానత్వాత్పునరుక్తిశ్చ;-

౫౫౧౩. "యఏషోఽన్తరక్షిణిపురుషోదృశ్యతే"[౬] ఇత్యేకస్మిన్నక్షి
ణిఉపాసనవిధానాత్,-

౫౫౧౪. "యఏషఏతస్మిన్మణ్డలేపురుషోయశ్చాయన్దక్షిణేఽక్షన్"
[౭] ఇతిబృహదారణ్యకేదక్షిణస్యాక్ష్ణఉపాసనస్థానత్వవి
ధానాత్ "అక్షిణీ" ఇతిద్వివచనానుపపత్తిశ్చేతి.-

౧॥ ధాతు - భ్వా - ఏవ - ఆత్మ. ౨॥ ఆర - ౪ - ౨౪. ౩॥ తై - నా - ౧౧. ౪॥ ఛా - ఉ - ౧ - ౬ - ౭. ౫॥ ఛా - ఉ - ౪ - ౫ - ౧. ౬॥ ఛా - ఉ - ౧ - ౭ - ౫. ౭॥ బృ - ఉ - ౭ - ౫ - ౧.

వ్యా-౧ - వాఽధ్యాహార్యమ్- ౯ - ౧౦. ౨- తత్సదృశతత్సాదృశ్యోహిగౌణః - ౮ - ౧౦.

౫౫౧౫. తస్మాత్, అస్యవాక్యస్యోపాసనస్థానపినిపరత్వమను పపన్నమ్.

౫౫౧౬. [కపిః].-మర్కటః.-తస్య[ఆసమ్]పృష్ఠమ్ఇతి,-

౫౫౧౭. మర్కటపృష్ఠసామ్యముచ్యతఇతి, యత్ తదయుక్తమ్:-

౫౫౧౮. మర్కటపృష్ఠం, పుణ్డరీకస్యోపమాద్వయమ్?,

౫౫౧౯. ఉత ఏకోపమా?;-

౫౫౨౦. తత్రఉపమాద్విత్వమయుక్తమ్:-

౫౫౨౧. స్వతఃప్రాప్తసామానాధికరణ్యపరిత్యాగప్రసఙ్గాత్ ;-

౫౫౨౨. శ్లాఘ్యార్థతయానిర్వాహసంభవత్యపి, హీనోప [10] మాశ్రయణాయోగాచ్చ.

౫౫౨౩. యద్యేకోపమా?,

౫౫౨౪.తథాసతి,మర్కటపృష్ఠసదృశపుణ్డరీకసదృశే ఇత్యుక్తం స్యాత్ ;-

౫౫౨౫. తదా"కప్యాస"శబ్దస్యగౌణతాస్యాదితి. [15]

౫౫౨౬. "కప్యాసమ్" - ఈషద్వికసితమితియద్యుచ్యేత, తత్రార్థౌచిత్యమస్త్యేవ;

౫౫౨౭. తథాపి, అవయవశక్త్యైరూఢ్యావా ఈషద్వికాసవాచిత్వంనాస్తితితదప్యయుక్తమితి.

౫౫౨౮. ఏవమర్థత్రయస్యాప్యనుపపత్తేః, [20]

౫౫౨౯. ఉపపన్నమర్థత్రయంవివక్షితంభగవతా భాష్యకారేణ (గమ్భీరామ్భః)ఇత్యాది.

౫౫౩౦. కంపిబతీతి[కపిః].- ఆదిత్యః, తేనఅస్యతేక్షిప్యతేవికాస్యత[ఇతికప్యాసమ్];

౫౫౩౧.తదాహవాక్యకారః:-"ఆదిత్యక్షిప్తంవాశ్రీమత్త్వాత్"౧ఇతి. [25]

౧॥

న్యా - ౧ - యత్ - ౩న. ౨- అర్థేసంభవతి - ౯ - ౧౦. ౩ - కప్యాసపదమితిస్యాత్ - ౩. కప్యాసపదమితిగౌణతా - ౯ - ౧౦. ౪ - ఉచ్యతేఅత్ర - ౯ - ౧౦.

५५३२. తత్రఆదిత్యఃస్వకిరణేనవికాసయతి; [త్యుక్తమ్.

५५३३. [1]అతోఘటకం కిరణమపిస్వీకృత్య (రవికరవికసిత-) ఇ

५५३४. కంపిబతీతి[కపిః].-నాళమ్;తస్మిన్నాస్తఇతి[కప్యాసమ్],

५५३५. [2]అపచితాదపిపద్మాత్, నాళస్థస్యపుణ్డరీకస్యశోభా [5]
తిశయో స్తీతిసోత్రవివక్షితః.

५५३६. సనాళమప్యున్మూలితమమ్బుజంమ్లానంస్యాదితితద్వావ్ర
వృత్త్యర్థముచ్యతే(సుమృష్టనాళ-) ఇతి.

५५३७. అర్థాన్తరముచ్యతే (గమ్భీరామ్భస్సముద్భూత-) ఇతి.

५५३८. కమ్.-జలమ్ * అసభువిః[1]అపిపూర్వకః, [10]

५५३९. "వష్టిభాగురిరల్లోపమవాప్యోరుపసర్గయోః"[2] ఇతివ
చనాత్ అపేరతాల్లోపః;-

५५४०. [కప్యాసమ్]- సలిలేవిద్యమానమిత్యుక్తంభవతి.-

५५४१. ఏవమ్, వాక్యకారోక్తార్థత్రయకథనేన "తస్యయథాక
ప్యాసంపుణ్డరీకమేవమక్షిణీ"[3] ఇతిశ్రుతివాక్యం[15]
వ్యాఖ్యాతంభవతి.

५५४२. "రామఃకమలపత్రాక్షః"[4] "పుణ్డరీకపలాశాభ్యాంవి
ప్రకీర్ణమివోదకమ్"[5] "ప్రసన్నవదనంచారుపద్మపత్రో
పమేక్షణమ్"[6] "త్వత్తఃకమలపత్రాక్ష"[7] ఇత్యాదిభిః
పద్మపత్రసామ్యకథనాత్, [20]

५५४३. పుణ్డరీకస్యదళాభ్యామేవసామ్యమితిదర్శయితుం (దళ)
శబ్దః ప్రయుక్తః.

५५४४. యథా, "పుణ్డరీకమేవమక్షిణీ"[3] ఇత్యుక్తేపుణ్డరీకాదధిక
గుణనివృత్తిర్మాభూదితి (ఆయత) శబ్దప్రయోగః.

५५४५. [ఏవమ్]ఇతి సామాన్యేనపుణ్డరీకధర్మేష్వతిదిష్టేషు[25]
తద్గతదోషాతిదేశోమాభూదితి(అమల) శబ్దః.

౧॥ధాతు-భ్వా-శా-పర. ౨॥సి-కౌ-అవ్య-౫౨-పుటమ్. ౩॥ఛా-ఉ-౧-౬-౭. ౪॥రా-సు-౩౫-౮. ౫॥ రా-సు-౩౩-౪. ౬॥ వి-పు-౬-౭-౮౦. ౭॥ గీ-౧౧-౨.

వ్యా-౧-అత్రఘటకం-౯-౧౦. ౨-అత్రత్రుటితాదపిపద్మనాళ-౯-౧౦.
౩-పత్రనిభేక్షణమ్-౧-౨.

(౧౬౩౧.) సుభ్రూవిలలాటః,-[1]సునాసః,-సుస్మితాధరవిద్రుమః,-
(౧౬౩౨.) సురుచిరకోమళగణ్డః,-
(౧౬౩౩.) కమ్బుగ్రీవః,-
(౧౬౩౪.) సమున్నతాంసా[2]విళమ్బిచారురూపదివ్యకర్ణకిసలయః,- [5]
(౧౬౩౫.) పీనవృత్తాఽఽయతభుజః,-
(౧౬౩౬.) చారుతరాతామ్రకరతలానురక్తాఙ్గులీభిరలఙ్కృతః,- తనుమధ్యః,-విశాలవక్షస్థలః,-

---

౫౫౪౬. ఏవమధికగుణాన్వయందోషరాహిత్యఞ్చాభిప్రేత్యాభియుక్తైరుక్తమ్:- "అదీర్ఘ్నహ్రస్వమదుఘుంఘుణోజ్జ్వలం నచోరమన్తగకరణస్యపశ్యతామ్ - అనుబ్జకబ్జంనుకథం నిదర్శనం[1]వనాద్రినాథస్యవిశాలయోర్ద్రుశోః"[1] ఇతి.

(౧౬౩౧) ౫౫౪౭. "నారాయణనమస్తేస్తుపుణ్డరీకాయతేక్షణ- సుభ్రూలలాటసునసస్సుస్మితాధరవిద్రుమః"[2] ఇతిజితన్తోక్తవిశేషణాన్యేవోక్తాని,- (సుభ్రూలలాటః)ఇత్యాదినా. [15]

(౧౬౩౨) ౫౫౪౮. (సురుచిరకోమళగణ్డః) ఇత్యాదివిశేషణానామపిమూలభూతవచనానిభగవచ్ఛాస్త్రపురాణాదిషుద్రష్టవ్యాని.

౫౫౪౯. "సుకపోలమ్"[3] ఇతిపరాశరః.

(౧౬౩౩) ౫౫౫౦. "కమ్బుగ్రీవోమహాహనుః"[4] ఇతివచనమభిప్రేత్య (కమ్బుగ్రీవః) ఇత్యుక్తమ్. [20]

(౧౬౩౪) ౫౫౫౧. (కర్ణకిసలయః).- కర్ణపాశః.

(౧౬౩౫) ౫౫౫౨. (పీనవృత్తాయతభుజః),-"పీనవృత్తాయతభుజశ్రీవత్సకృతలక్షణ"[5] ఇతిజితన్తావచనమ్.

(౧౬౩౬) ౫౫౫౩. (విశాలవక్షస్థలః)"మహోరస్కోమహేష్వాసః"[6] ఇతివచనమ్. [25]

౧॥ సున్దర - స్త - ౪౩. ౨॥ ౪ - జి - ౬. ౩॥ వి - పు - ౯ - ౭ - ౮౦. ౪॥ రా - బా - ౧ - ౯. ౫॥ ౪ - జి - ౭. ౬॥ రా - బా - ౧ - ౧౦.

మూ - ౧ - సునయనః - ౨. ౨ - విళంబితాళకభారఃకర్ణ - ౧.

వ్యా - ౧ - నీలాద్రి - ౯ - ౧౦. ౨ - నా - ౪ - ౫ - ౯న.

(౧౭౩౭.) సమవిభక్తసర్వాఙ్గః,-
(౧౭౩౮.) అనిర్దేశ్యదివ్యరూపసంహననః,-
(౧౭౩౯.) స్నిగ్ధవర్ణః,-
(౧౭౪౦.) ప్రబుద్ధపుణ్డరీకచారుచరణయుగళః,- [5]
(౧౭౪౧.) స్వానురూపపీతామ్బరధరః,-
(౧౭౪౨.) అమలకిరీట కుణ్డల హార కౌస్తుభ కేయూర కటక నూపురోదరబ
న్ధనాద్యపరిమితాశ్చర్యానన్తదివ్యభూషణః,-

(౧౭౩౭) ౫౫౫౪. (సమవిభక్త[1]సర్వాఙ్గః).- "సమస్సమవిభక్తాఙ్గః" ౧
ఇతివచనమ్. [10]

(౧౭౩౮) ౫౫౫౫. (దివ్యరూపసంహననః) ఇతి.- "రూపసంహననంలక్ష్మీ
మ్"[2] ఇతి;- [మ్,

౫౫౫౬. (రూపసంహనన)న్నామ, సర్వాఙ్గానాంసంశ్లేషౌచిత్య
౫౫౫౭. అభిరూపవిరూపాణామఙ్గానాంహిసంశ్లేషోనోచితః?;-
౫౫౫౮. సర్వాఙ్గానామప్యభిరూపత్వాదన్యోన్యసంశ్లేషః [15]
సదృశ ఇతి (సంహనన) శబ్దార్థః.

(౧౭౩౯) ౫౫౫౯. (స్నిగ్ధవర్ణః).- "స్నిగ్ధవర్ణః ప్రతాపవాన్"[3] ఇతి.

(౧౭౪౦) ౫౫౬౦. (ప్రబుద్ధపుణ్డరీకచారుచరణయుగళః) ఇతి,- "త్వత్పాద
కమలాదన్యత్"[4] ఇతి.

(౧౭౪౧) ౫౫౬౧. (స్వానురూపపీతామ్బరధరః) ఇతి.- "తస్యమహార[20]
జతంవాసః"[5] ఇతిశ్రుతిః.

(౧౭౪౨) ౫౫౬౨. "ధ్యేయస్సదాసవితృమణ్డలమధ్యవర్తీ నారాయణస్సర
సిజాసనసన్నివిష్టః|
కేయూరవాన్ మకరకుణ్డలవాన్ కిరీటీహారీహిరణ్మయ వ
పుర్ధృతశఙ్ఖచక్రః"[6] ఇత్యాద్యుక్తవిశేషణాన్యు [25]
చ్యన్తే:- (అమలకిరీట-) ఇతి.-

౧॥ రా - సు - ౩౫ - ౧౬. ౨॥ రా - అర - ౧ - ౧౩. ౩॥ రా - సు - ౩౫ - ౧౬. ౪॥ ౧ - జి - ౧౦. ౫॥ బృ - ఉ - ౪ - ౩ - ౬. ౬॥ బృహత్పరాశరస్మృ - ౫.

వ్యా - ౧ - సర్వ - ౧ - ౨ - ౯ - స. ౨ - అది - ౪ - ౫ - స.

(౧౭౪౩.) శఙ్ఖచక్రగదాసిశార్ఙ్గశ్రీవత్సవనమాలాలఙ్కృతః,-
(౧౭౪౪.) అనవధికాతిశయసౌన్దర్యాహృతాశేషమనోదృష్టివృత్తిః,-
(౧౭౪౫.) లావణ్యామృతపూరితాశేషచరాచరభూతజాతః,-
(౧౭౪౬.) అత్యద్భుతాచిన్త్యనిత్యయౌవనః,- [5]
(౧౭౪౭.) పుష్పహాససుకుమారః,-
(౧౭౪౮.) పుణ్యగన్ధవాసితానన్తదిగన్తరాళః,-
(౧౭౪౯.) త్రైలోక్యాక్రమణప్రవృత్తగమ్భీరభావః,
(౧౭౫౦.) కరుణానురాగ మధురలోచనావలోకితాశ్రితవర్గః,- పురుషవరో దృశ్యతే.- [10]
(౧౭౫౧.) సః;-

౫౫౬౩. (అమల)శబ్దేన అప్రాకృతత్వంవివక్షితమ్.

(౧౭౪౪) ౫౫౬౪. (అనవధిక-) ఇతి.- “రూపౌదార్యగుణైః పుంసాం దృష్టిచిత్తాపహారిణమ్” ౧ ఇతివచనమ్.

౫౫౬౫. (సౌన్దర్య)మ్.- అవయవశోభా. [15]

(౧౭౪౫) ౫౫౬౬. (లావణ్య)మ్.-సముదాయశోభా.

(౧౭౪౬) ౫౫౬౭. (అత్యద్భుత-)ఇతి.-యువాకుమారః, “యఃపూర్వ్యాయ వేధసేనవీయసే” ౨ ఇతిశ్రుతిః.

(౧౭౪౭) ౫౫౬౮. (పుష్పహాససుకుమారః)ఇతి.-“సౌకుమార్యంసువేషతామ్” ౩ ఇతివచనమ్. [20]

(౧౭౪౮) ౫౫౬౯. (పుణ్యగన్ధ)ఇతి “సర్వగన్ధస్సర్వరసః” ౪ “తస్యాననంపద్మసమానగన్ధి” ౫ ఇతి.

(౧౭౪౯) ౫౫౭౦. (త్రైలోక్య-)ఇతి.- “సముద్రఇవగామ్భీర్యే” ౬ ఇతి.

(౧౭౫౦) ౫౫౭౧. (కరుణా-)ఇతి.- “కరుణాపూర్ణదృష్టిభ్యాందీనమ్మామవలోకయ” ౭ ఇతి. [25]

౫౫౭౨. ఏవమ్ “యఏషోన్తరాదిత్యే” ౮ ఇత్యాదివాక్యస్యార్థఉక్తః. [(సః) ఇతి.

(౧౭౫౧) ౫౫౭౩. ఏతద్విషయస్య *సూత్రస్య ప్రతిజ్ఞాఖణ్డస్యార్థమాహ

౧॥ రా-అయో-౩-౨౯. ౨॥ ౨-అష్ట-౪-౨౯. ౩॥ రా-అర-౧-౧౩. ౪॥ ఛా-ఉ-౩-౧౪-౪. ౫॥ రా-సు-౩౬-౨౮. ౬॥ రా-బా-౧-౧౭. ౭॥ ౨-జి-౧౨. ౮॥ ఛా-ఉ-౧-౬-౬. *౧-౧-౨౧.

(౧౭౫౨.) నిఖిలజగదుదయవిభవలయలీలః,-
(౧౭౫౩.) నిరస్తసమస్తహేయః, సమస్తకల్యాణగుణనిధిః,-
(౧౭౫౪.) స్వేతరసమస్తవస్తువిలక్షణః,- పరమాత్మా-పరం బ్రహ్మ-నారాయణః"ఇత్యవగమ్యతే. [5]
(౧౭౫౫.) "తద్ధర్మోపదేశాత్;-"౧
(౧౭౫౬.) "సఏషసర్వేషాంలోకానాంమీశఃసర్వేషాంకామానామ్" ౨ "సఏషసర్వేభ్యఃపాప్మభ్యఉదితః"౩ ఇత్యాదిదర్శనాత్,
(౧౭౫౭.) తస్యైతేగుణాః,- "సర్వస్యవశీసర్వస్యేశానః"౪ "అపహతపాప్మావిజరః" ఇత్యాది "సత్యసఙ్కల్పః"౫ ఇత్యన్తమ్ "విశ్వతఃపరమంనిత్యమ్ - విశ్వంనారాయణంహరిమ్" ౬ "పతింవిశ్వస్యాత్మేశ్వరమ్"౭ ఇత్యాదివాక్యప్రతిపాదితాః.

(౧౭౫౨ ౫౫౭౪. (నిఖిలజగత్-) ఇతిపదేనఆనన్దవల్ల్యుక్తజగత్కారణత్వంవివక్షితమ్,
౫౫౭౫. "యశ్చాసావాదిత్యే" ౯ ఇతితత్రహిజగత్కార [15] ణస్యఆదిత్యాన్తర్వర్తిత్వముక్తమ్.
(౧౭౫౩)౫౫౭౬. (నిరస్త-)ఇతి"సర్వేభ్యఃపాప్మభ్యఉదితః" ౩ ఇత్యస్యార్థోవివక్షితః.
(౧౭౫౪)౫౫౭౭. హేయప్రతిభటత్వాత్ కల్యాణగుణవత్త్వాచ్చ (స్వేతరసమస్తవస్తువిలక్షణ-పరమాత్మ - పరంబ్రహ్మ- [20] నారాయణ)శబ్దాః సామాన్యవిశేషశబ్దాః.
౫౫౭౮. ఏవమ్సూత్రస్యప్రతిజ్ఞాఖణ్డోవ్యాఖ్యాతః.
(౧౭౫౫) ౫౫౭౯. కుతఇత్యత్రాహ("తద్ధర్మోపదేశాత్"-) ఇతి.
(౧౭౫౬) ౫౫౮౦. తద్వ్యాచష్టే ("సఏషః") ఇతి.
౫౫౮౧. సర్వలోకేశత్వాదిగుణాభిప్రాయాస్తే?,-[ఇతి.- [25]
(౧౭౫౭) ౫౫౮౨. తతఃకింపరమాత్మత్వస్యేత్యత్రాహ (తస్యైతేగుణాః)
౫౫౮౩. (తస్యైతేగుణాః), ...(ఇత్యాదివాక్యప్రతిపాదితాః) ఇత్యన్వయః.

౧॥ బ్ర - సూ - ౧ - ౧ - ౨౧. ౨॥ ౩॥ ఛా - ఉ - ౧ - ౬ - ౭. ౪॥ బృ - ఉ - ౬ - ౪ - ౨౨. ౫॥ ఛా - ఉ - ౮ - ౧ - ౫. ౬॥ తై - నా - ౧౧. ౭॥ తై - నా - ౧౧.

వ్యా - ౧ - గుణాకరత్వాచ్చ - ౩. ౨ - సదాత్మవిశేష - ౩.

(౧౭౫౮.) వాక్యకారశ్చైతత్ సుస్పష్టమాహ:-
(౧౭౫౯.) “హిరణ్మయః పురుషో దృశ్యతే”[1] ఇతి “ప్రాజ్ఞః సర్వాన్తరస్యాత్ -లోకకామేశోపదేశాత్- తథోదయాత్పాప్మనామ్”[2] ఇత్యాదినా. [5]
(౧౭౬౦.) తస్య చ రూపస్య అనిత్యత్వాది,-వాక్యకారేణైవ ప్రతిషిద్ధమ్,-
(౧౭౬౧.) [1]“స్యాద్రూపం కృతకమనుగ్రహార్థం [2]తచ్చేతసామైశ్వర్యాత్”[3] ఇతి; [రూపకం కృత్వా,
(౧౭౬౨.) ఉపాసితురనుగ్రహార్థః పరమపురుషస్య రూపసఙ్గ్రహః ఇతి పూ

(౧౭౫౮) ౫౫౮౪. (వాక్యకారశ్చైతత్-) ఇతి. [10]
(౧౭౫౯) ౫౫౮౫. (“ప్రాజ్ఞ”)శబ్దేన, “బ్రహ్మణా విపశ్చితా”[4] ఇత్యుక్తం విపశ్చిత్త్వముక్తమ్.
౫౫౮౬. (“సర్వాన్తర”)శబ్దేన “అన్యోऽన్తర ఆత్మానన్దమయః”[5] ఇత్యుక్తార్థో వివక్షితః. [15]
౫౫౮౭. (“లోకకామేశోపదేశాత్”)-లోకకామేశత్వోపదేశా
౫౫౮౮. (“తథోదయాత్పాప్మనామ్”)- “స ఏష సర్వేభ్యః పాప్మభ్య ఉదితః”[6] ఇత్యుక్తాదిత్యర్థః.
౫౫౮౯. ఏవమ్, ఆదిత్యాన్తర్వర్తినో రూపవత్త్వాజ్జీవత్వమాశఙ్క్య (రూపస్య) అప్రాకృతత్వాత్పరమాత్మత్వం సిద్ధాన్తితమ్ “అన్తః”[7] ఇత్యాదిసూత్రే వాక్యకారగ్రన్థే. [20]
(౧౭౬౦) ౫౫౯౦. రూపస్య అనిత్యత్వప్రాకృతత్వశఙ్కావ్యావృత్త్యర్థమాహ (తస్య చ-)ఇతి.
(౧౭౬౧) ౫౫౯౧. పూర్వపక్షవాక్యమిదమ్(“స్యాద్రూపమ్”-)ఇత్యాది.
౫౫౯౨. [2](“తచ్చేతసామ్”)-ఉపాసకానామ్, (“అనుగ్రహార్థమ్”)(“ఐశ్వర్యాత్”)-స్వతన్త్రశక్త్యా, (“రూపం [25] కృతకమ్”)(“స్యాత్”) ఇత్యర్థః.
(౧౭౬౨) ౫౫౯౩. వాక్యస్యార్థమాహ(ఉపాసితుః)ఇతి.

౧॥ ఛా - ఉ - ౧ - ౬ - ౬. ౭॥ ౩॥ ౪॥ తై - ఆ - ౭ - ౧ - ౨. ౫॥ తై - ఆ - ౭ - ౫ - ౨. ౬॥ ఛా - ఉ - ౧ - ౬ - ౭. ౭॥ బ్ర - సూ - ౧ - ౧ - ౨౧.

మూ. ౧ - స్యాత్తద్రూపం - ౧౧ - ౧౨. ౨ - తచ్చేతసానాం - ౮ - ౧౨.

వ్యా - ౧ - గ్రన్థైరుపాస్యస్యానిత్య - ౯ - ౧౦. ౨ - తచ్చేతసానామ్ - ౯ - ౧౦.

(౧౨౬౩.) “రూపంవా౽తీన్ద్రియమన్తఃకరణప్రత్యక్షనిర్దేశాత్” ౧ఇతి;-

(౧౨౬౪.) యథా, ౨జ్ఞానాదయఃపరస్యబ్రహ్మణఃస్వరూపతయానిర్దేశాత్ స్వరూపభూతాగుణాః;

(౧౨౬౫.) తథా,ఇదమపిరూపమ్,శ్రుత్యా స్వరూపతయానిర్దేశాత్ స్వ [5] రూపభూతమిత్యర్థః.

(౧౨౬౬.) భాష్యకారేణైతద్వ్యాఖ్యాతమ్:-

(౧౨౬౭.) “అఞ్జసైవవిశ్వసృజోరూపమ్,-

(౧౨౬౮.) తత్తునచక్షుషాగ్రాహ్యమ్, మనసాత్వకలుషేణసాధనాన్తరవతాగృహ్యతే;- [10]

(౧౨౬౯.) ‘నచక్షుషాగృహ్యతే, నాపివాచా,మనసాతువిశుద్ధేన’ ౩ఇతిశ్రుతేః;

(౧౨౭౦.) నహ్యరూపాయాదేవతాయా రూపముపదిశ్యతే,-

(౧౨౭౧.) యథాభూతవాదిహిశాస్త్రమ్;-

(౧౨౬౩) ౫౫౯౪.(“రూపంవా”-) ఇత్యాదిసిద్ధాన్తవాక్యమ్.

(౧౨౬౪) ౫౫౯౫. తత్తాత్పర్యమాహ (యథా-) ఇతి. [15]

౫౫౯౬. (స్వరూపతయా).- స్వరూపనిరూపకధర్మతయా,స్వాభావికత్వేనేత్యర్థః.

(౧౨౬౬) ౫౫౯౭.ద్రమిడాచార్యైర్వ్యాఖ్యాతమిత్యాహ(భాష్య-)ఇతి.

(౧౨౬౭) ౫౫౯౮.(“అఞ్జసా”).- అవ్యవధానేన,స్వాభావికమిత్యర్థః.

(౧౨౬౮) ౫౫౯౯. ఐన్ద్రజాలికవస్తువత్ మాయాకృతమితిశఙ్కావ్యా [20] వృత్త్యర్థమాహ(“తత్తు”-)ఇతి.-

౫౬౦౦. మిథ్యాభూతందుష్టేన్ద్రియగ్రాహ్యమ్, అదుష్టకరణగ్రాహ్యత్వశ్రవణాత్పరమార్థభూతమిత్యభిప్రాయః.

(౧౨౭౦) ౫౬౦౧. పారమార్థ్యమేవోపపాదయతి (“నహి”-) ఇతి.

(౧౨౭౧) ౫౬౦౨. అరూపాయాఃరూపోపదేశకథమిత్యత్రాహ(“యథా [25] భూతవాది”-) ఇతి.-

---

౧॥ ౨॥

మూ. ౧ - ప్రత్యక్షస్సన్నిర్దేశాత్ - ౧౧ - ౧౨. ౨ - జ్ఞానానన్దాదయః - ౪ - ౫.

వ్యా - ౧ - రూపానుపదేశః - ౩ - ౪ - ౫ - ౧౦.

(౧౭౭౨.) 'మహారజతంవాసః'[౧] 'వేదాహమేతంపురుషంమహాన్తమ్- ఆదిత్యవర్ణన్తమసఃపరస్తాత్'[౨] ఇతిప్రకరణాన్తరనిర్దేశాచ్చసాక్షిణః" ఇత్యాదినా.

(౧౭౭౩.) "హిరణ్మయఇతిరూపసామాన్యాత్-చన్ద్రముఖవత్"[౩],- [5]

(౧౭౭౪.) "నమయడత్రవికారమాదాయప్రయుజ్యతే,- అనారభ్యత్వాదాత్మనః"[౪] ఇతి.

(౧౭౭౫.) యథా,జ్ఞానాదికల్యాణగుణానన్త్యనిర్దేశాత్,అపరిమితకల్యాణ[౨]గుణవిశిష్టం[౩]పరంబ్రహ్మేత్యవగమ్యతే;

(౧౭౭౬.) ఏవమ్,"ఆదిత్యవర్ణమ్"[౨] "పురుషమ్"[౨] ఇత్యాదినిర్దేశాత్,-[10]

(౧౭౭౭.) స్వాభిమతస్వానురూపకల్యాణతమరూపః,-

(౧౭౭౨) ౫౬౦౩. ("వేదాహమేతమ్") ఇత్యాది-("ఆదిత్యవర్ణమ్") ఇతిపదే తాత్పర్యమ్. [న్వయః.

౫౬౦౪. (ఇత్యాదినా) (భాష్యకారేణ...వ్యాఖ్యాతమ్) ఇత్య

(౧౭౭౩) ౫౬౦౫. ("హిరణ్మయః")ఇతివికారవాచిశబ్దశ్రవణాత్ప్రాకృతకంరూపమితిశఙ్కా-వ్యావృత్త్యర్థంవాక్యమాహ ("హిరణ్మయః")ఇతి.

౫౬౦౬. ("రూప")మ్- ఔజ్జ్వల్యమ్.

(౧౭౭౪) ౫౬౦౭. తస్యభాష్యగ్రన్థమాహ("నమయడత్ర"-) ఇతి.

౫౬౦౮. ("వికారమాదాయ").- వికారార్థమఙ్గీకృత్య. [20]

౫౬౦౯. ("అనారభ్యత్వాదాత్మనః") ఇతి- విగ్రహవిశిష్టస్యాత్మనః (అనారభ్యత్వా) దిత్యర్థః.

(౧౭౭౫) ౫౬౧౦. పూర్వమ్("రూపంవాఽతీన్ద్రియమ్")ఇత్యాదివాక్యోపాదానేసఙ్గ్రహేణోక్తమర్థంభాష్యగ్రన్థాన్తరంవిస్తరేణాహ("యథా"-)ఇతి. [25]

(౧౭౭౭) ౫౬౧౧. (కల్యాణతమరూపః) ఇత్యనేన, "తత్తేకల్యాణతమంరూపంపశ్యామి"[౫] ఇతిశ్రుతిస్స్మారితా.

౧॥ బృ - ఉ - ౪ - ౩ - ౬. ౨॥ పు - సూ - ౨౦. ౩॥ ౪॥

౫॥ ఈ - ఉ - ౧ - ౧౬.

మూ - ౧ - వదతినమయ - ౧. ౨ - గుణగణ - ౧౧. ౩ - పరం - ౧౨ - న.

(౧౭౭౭.) పరబ్రహ్మభూతః పురుషోత్తమో నారాయణ ఇతి జ్ఞాయతే.
(౧౭౭౯.) తథా, "అస్యేశానా"[1] "హ్రీశ్చ తే లక్ష్మీశ్చ"[2] "సదా పశ్యన్తి సూరయః"[3] "తమసః పరస్తాత్"[4] "క్షయన్తమస్య రజసః పరాకే"[5] ఇత్యాదినా, పత్నీపరిజనస్థానాదీనాం నిర్దేశాదేవం తత్రైవ సన్తీత్యభ్యుపగమ్యతే;
(౧౭౭౦.) యథాహ భాష్యకారః- "యథాభూతవాది హి శాస్త్రమ్"[6] ఇతి.
(౧౭౭౧.) ఏతదుక్తం భవతి:-

(౧౭౭౭) ౫౬౧౨. "ఆదిత్యవర్ణమ్" ౪ ఇతి శ్రుతిః పురుషవిషయా,
౫౬౧౩. అతః, (పురుషోత్తమ) శబ్దః. [10]
౫౬౧౪. సఏవ బ్రహ్మేతి దర్శయితుం (పరబ్రహ్మ) శబ్దః.
౫౬౧౫. విశేషవాచీ (నారాయణ) శబ్దః.
౫౬౧౬. యథా, జ్ఞానాదికల్యాణగుణాః ప్రామాణికత్వాదభ్యుపగమ్యన్తే,
౫౬౧౭. తథా, రూపమపి ప్రామాణికత్వాదఙ్గీకార్యమిత్యర్థః. [15]
(౧౭౭౯) ౫౬౧౮. ఏవమ్, "వాక్యకారభాష్యకారగ్రన్థయోః దివ్యరూపసమర్థనమ్,- పత్నీపరిజనాదేరపి ప్రదర్శనార్థమ్ తుల్యన్యాయత్వాత్" ఇత్యభిప్రేత్యాహ (తథా-) ఇతి.
(౧౭౭౦) ౫౬౧౯. కథం తత్రావగతమిత్యత్రాహ (యథా-) ఇతి.
(౧౭౭౧) ౫౬౨౦. "ప్రామాణికత్వాద్గుణాభ్యుపగమవత్ రూపమభ్యుపేతవ్యమితి హ్యుక్తమ్?,- [20]
౫౬౨౧. తర్హి, గుణానపి వయం నాభ్యుపగచ్ఛామః" ఇత్యత్రాహ (ఏతదుక్తం భవతి-) ఇతి-
౫౬౨౨. "ప్రమాణసిద్ధత్వాద్బ్రహ్మణః స్వరూపమభ్యుపగమ్యతే,
౫౬౨౩. సర్వజ్ఞత్వ సర్వశక్తిత్వ విశ్వావభాసకత్వాది సద్గుణాశ్చావగన్తవ్యాః ప్రామాణికత్వావిశేషాత్,
౫౬౨౪. తథా రూపపరిజనాదిష్వపి" ఇత్యర్థః

౧॥ య-వె-౪-౭-౩౯. ౨॥ పు-సూ-౨౪. ౩॥ ౪ కా-౨-౭౯. ౪॥ పు-సూ-౨౦. ౫॥ ౬॥

మూ - ౧ - నా - ౧ - ౧౧ - న. ౨ - తత్రైవ - ౧౨ - న. ౩ - తథాహ - ౧.

వ్యా. ౧ - శబ్దవాచ్యస్స ఏవ - ౩ - ౪ - ౫. ౨ - పగన్తవ్యమ్ - ౨. ౩ - హి - ౯ - న.

(౧౭౮-౨) యథా, ‘‘సత్యంజ్ఞానమనన్తంబ్రహ్మ’’[1]ఇతి నిర్దేశాత్, పరమాత్మస్వరూపమ్,సమస్తహేయప్రత్యనీ[1]కానన్తైకతానతయాఽపరిచ్ఛేద్యతయాచ సకలేతరవిలక్షణమ్;-

(౧౭౮-౩.) తథా, ‘‘యస్సర్వజ్ఞస్సర్వవిత్’’[2]‘‘పరాస్యశక్తిర్వివిధైవశ్రూయతే స్వాభావికీజ్ఞానబలక్రియాచ’’[3] ‘‘తమేవభాన్తమనుభాతి సర్వంతస్యభాసాసర్వమిదంవిభాతి’’[4] ఇత్యాదినిర్దేశాత్,

(౧౭౮-౪.) నిరతిశయాసఙ్ఖ్యేయాశ్చగుణాఃసకలేతరవిలక్షణాః-

(౧౭౮-౫.) తథా, ‘‘ఆదిత్యవర్ణమ్’’[5]ఇత్యాదినిర్దేశాత్,రూపపరిజనస్థానాదయశ్చ సకలేతరవిలక్షణాః,-స్వాసాధారణాః,- అనిర్దేశ్యస్వ [10] రూపస్వభావాఃఇతి.

(౧౭౮-౬.) వేదాః ప్రమాణఞ్చేత్,

(౧౭౮-౫) ౫౬-౨౫. (సకలేతరవిలక్షణాః)ఇత్యనేన ప్రకృతిప్రాకృతవైలక్షణ్యమ్.

౫౬-౨౬. ప్రాకృతేషుపదార్థేషుచతుర్ముఖాదీనామప్యభిమా [15] నోస్తీతితద్వ్యావృత్త్యర్థమ్ (స్వాసాధారణాః) ఇత్యుక్తమ్.

౫౬-౨౭. ఇయత్తారాహిత్యమ్,ఔజ్జ్వల్యాదిగుణోత్కర్షశ్చ(అనిర్దేశ్య-) ఇత్యాదిపదేనోక్తమ్.

౫౬-౨౮. తత్రాయమపిచోద్యపరిహారఃఅర్థాత్సిద్ధః:- [20]

౫౬-౨౯. ‘‘రూపస్యభోగ్యతమత్వే స్వరూపస్యనిరతిశయభోగ్యత్వవైకల్యంస్యాత్’’ఇతిచేన్న:-

౫౬-౩౦. ‘‘స్వరూపస్యభోగ్యతమత్వమ్, స్వసమ్బన్ధినోపిభోగ్యతమత్వావహమితి,- స్వరూపభోగ్యత్వపూర్తిరేవ’’ఇతి.

(౧౭౮-౬) ౫౬-౩౧. అర్థవాదాదేస్స్వార్థేతాత్పర్యాభావాత్ బ్రహ్మ[25] స్వరూపమపినాభ్యుపగతమితిపూర్వమీమాంసకశఙ్కాయామాహ(వేదాఃప్రమాణఞ్చేత్ -) ఇతి.

౧॥ తై - ఆ - ౧ - ౧. ౨॥ ము - ఉ - ౨ - ౨ - ౭. ౩॥ శ్వే - ఉ - ౬. ౪॥ క - ఉ - ౨ - ౫ - ౧౫. ౫॥ పు - సూ - ౨౦.

మూ - ౧ - కాకారతయా - ౧౧. కానవధికానన్తైక - ౧౨.

(౧౭౮౭.) విధ్యర్థవాదమన్త్రగతంసర్వం అపూర్వమ విరుద్ధమర్థజాతం యథావస్థితమేవబోధయన్తి.

(౧౭౮౮.) ప్రామాణ్యఞ్చ వేదానామ్,[1] "ఔత్పత్తికస్తుశబ్దస్యార్థేన సమ్బన్ధః"[౧] ఇత్యుక్తమ్; [5]

(౧౭౮౯.) యథా, అగ్నిజలాదీనామౌష్ణ్యాదిశక్తియోగస్స్వాభావికః;

(౧౭౯౦.) యథాచ,చక్షురాదీనామిన్ద్రియాణాంబుద్ధివిశేషజననశక్తిః స్వాభావికీ;

(౧౭౯౧.) తథా,శబ్దస్యాపిబోధకత్వశక్తిస్స్వాభావికీ.

(౧౭౯౨.) నచ, "హస్తచేష్టాదివత్ సఙ్కేతమూలంశబ్దస్యబోధకత్వ [10] మ్"ఇతివక్తుం[2]శక్యమ్,-

(౧౭౯౩.) అనాద్యనుసన్ధానావిచ్ఛేదేపిసఙ్కేతయితృపురుషాజ్ఞానాత్ యానిసఙ్కేతమూలాని,తానిసర్వాణిసాక్షాద్వాపరంపరయావాజ్ఞాయన్తే.

(౧౭౮౭)౫౬౩౨. (అపూర్వావిరుద్ధ) శబ్దాభ్యాంసాధకబాధకాభావో[15] భిప్రేతః.

(౧౭౮౮) ౫౬౩౩. (ప్రామాణ్యఞ్చ -) ఇతి.-*చోదనాసూత్రేఅవధారణద్వయమస్తి "చోదనైవప్రమాణమ్,ప్రమాణమేవచోదనా"ఇతి;-

౫౬౩౪.ప్రథమావధారణం*ప్రత్యక్షసూత్రేఉపపాదితమ్; [20]

౫౬౩౫. ద్వితీయావధారణమౌత్పత్తికసూత్రప్రతిపాద్యమిత్యర్థః.

౫౬౩౬. ("ఔత్పత్తికః")- సత్తాప్రయుక్తః,నిత్య ఇత్యర్థః.

(౧౭౮౯) ౫౬౩౭. స్వాభావికత్వంవివృణోతి (యథా-)ఇతి.-స్పష్టమ్.

(౧౭౯౦) ౫౬౩౮. "బోధవ్యతిరిక్తకార్యకరత్వశక్తిస్స్వాభావికీ, [25]

౫౬౩౯. బోధకార్యకరత్వన్తునస్వాభావికమ్" ఇతివిభాగమాశఙ్క్యతత్పరిహారాయాహ(యథాచ-)ఇతి.

(౧౭౯౩) ౫౬౪౦. హస్తచేష్టాదివత్ బోధకత్వాచ్ఛబ్దస్య సఙ్కేతితత్వం స్యాదిత్యత్రాహ (అనాది-)ఇతి.-

---

౧॥ మీ - సూ - ౧ -౧- ౭. * మీ-సూ-౧-౧-౨. * మీ-సూ-౧-౧-౪.

మూ - ౧ - ఔత్పత్తికంఔత్పత్తికస్తు - ౧౨. ౨ - యుక్తమ్ - ౧ - ౧౧ - ౧౨.

(౧౭౯౪.) నచదేవదత్తాదిశబ్దవత్ కల్పయితుంయుక్తమ్,-
(౧౭౯౫.) తేషుచసాక్షాద్వాపరంపరయావాసఙ్కేతో జ్ఞాయతే;
(౧౭౯౬.) గవాదిశబ్దానాన్తు అనాద్యనుసన్ధానావిచ్ఛేదేపిసఙ్కే[1]తా జ్ఞానాదేవబోధకత్వశక్తిస్స్వాభావికీ;- [5]
(౧౭౯౭.) అతః, అగ్న్యాదీనాంఔష్ణ్యాదిశక్తివత్, ఇన్ద్రియాణాంబోధకత్వశక్తివచ్చ,శబ్దస్యాపిబోధకత్వశక్తి[2]రాశ్రయణీయా.
(౧౭౯౮.) ననుచ,ఇన్ద్రియవత్ శబ్దస్యాపిబోధకత్వంస్వాభావి[3]కమ్;-
(౧౭౯౯.) సమ్బన్ధగ్రహణంబోధకత్వాయకిమిత్యపేక్షతే;-
(౧౮౦౦.) [4]లిఙ్గవత్ ఇత్యుచ్యతే;- [10]
(౧౮౦౧.)యథా,జ్ఞాతసంబన్ధనియమంధూమాది,అగ్న్యాదివిజ్ఞానజనకమ్;
(౧౮౦౨.) తథా, జ్ఞాతసంబన్ధనియమశ్శబ్దోప్యర్థవిశేషబుద్ధిజనకః.
(౧౮౦౩.) ఏవంతర్హి, శబ్దోప్యర్థ విశేషస్య లిఙ్గమితి అనుమాన మేవ స్యాత్ ;-
(౧౮౦౪.) నైవమ్:- శబ్దార్థయోఃసంబన్ధః బోధ్యబోధకభావఏవ; [15]
(౧౮౦౫.) ధూమాదీనాన్తుసమ్బన్ధాన్తరమితి తస్యసమ్బన్ధస్య జ్ఞానద్వారేణబుద్ధిజనకత్వమ్ ఇతివిశేషః.

౫౬౪౧. అనుసన్ధానవిచ్ఛేదాత్సఙ్కేతయితృ పురుషాజ్ఞానమితిశఙ్కాపరిహారార్థమ్,(అనాద్యనుసన్ధానావిచ్ఛేదేపి-) ఇత్యుక్తమ్. [20]

౫౬౪౨. “ (సఙ్కేతయితృపురుష)జ్ఞానంసఙ్కేతమూలత్వేప్రయోజకమ్, నబోధకత్వే”ఇత్యర్థః.

(౧౭౯౪) ౫౬౪౩. ఏవమ్,బోధకత్వాత్ సఙ్కేతమూలత్వమాశఙ్క్య పరిహృతమ్; [పరిహరతి (నచ-) ఇతి.

౫౬౪౪.శబ్దత్వాత్ దేవద[1]త్తాదిశబ్దవత్సాఙ్కేతికత్వమాశఙ్క్య

౫౬౪౫. అత్రశఙ్కాముఖభేదఏవపరిహారస్తుల్యః.

(౧౭౯౭) ౫౬౪౬. (అతః)ఇత్యాది,-స్పష్టమ్.

మూ - ౧ - తయిత్రజ్ఞానాత్ - ౧౨. ౨ - రవశ్యాశ్రయ - ౧. రేవాశ్రయ - ౧౧. ౩ - కశ్చేత్ - ౧౧. ౪ - లిఙ్గాదివత్ - ౧౧. ఇతిచేదుచ్యతే - ౧. ౫ - కఏవ - ౧౧.

వ్యా - ౧ - ఆది - ౩ - న. శబ్ద - ౧ - ౨ - న.

(౧౮౦౬.) ఏవంగృహీతసమ్బన్ధస్యబోధకత్వదర్శనాత్ అనుసన్ధానావిచ్ఛే
దేపిసఙ్కేతాజ్ఞానాత్ బోధకత్వశక్తిరేవేతినిశ్చీయతే;
(౧౮౦౭.) ఏవంబోధకానాంపదసఙ్ఘాతానామ్ సంసర్గవిశేషబోధకత్వే
న, వాక్యశబ్దాభిధేయానా ముచ్చారణక్రమోయత్ర పురుష [5]
బుద్ధిపూర్వకః, తేపౌరుషేయాఃశబ్దాఃఇత్యుచ్యన్తే;-
(౧౮౦౮.) యత్రతు, ఉచ్చారణక్రమఃపూర్వపూర్వోచ్చారణక్రమజనితసం
స్కారపూర్వకఃసర్వదాఅపౌరుషేయాస్తేచ వేదాఇత్యుచ్యన్తే;
(౧౮౦౯.) ఏతదేవవేదానామపౌరుషేయత్వంనిత్యత్వఞ్చ,-

(౧౮౦౬) ౫౬౪౭. "బోధకత్వంస్వాభావికఞ్చేత్, వ్యుత్పత్తిగ్రహణ [10]
సాపేక్షత్వమయుక్తమ్;-
౫౬౪౮. అతస్సాఙ్కేతికమ్"ఇతిశఙ్కాయామాహ (గృహీతస
మ్బన్ధస్య-)ఇతి.-
౫౬౪౯. సమ్బన్ధగ్రహణమపిసామగ్ర్యన్తర్భూతమ్;
౫౬౫౦. యథా, చక్షురాదేరాలోకాద్యపేక్షత్వమ్, నబో [15]
ధకత్వశక్తివిరోధి;
౫౬౫౧. తస్మాత్, స్వాభావికీబోధకత్వశక్తిరిత్యర్థః.
౫౬౫౨. "సమ్బన్ధగ్రహణసాపేక్షత్వాత్ శబ్దోపిలిఙ్గంస్యాత్"
ఇతిచేన్న;-
౫౬౫౩. జన్యజనకభావసమ్బన్ధాన్తరజ్ఞానసాపేక్షంలిఙ్గమ్; [20]
౫౬౫౪. శబ్దార్థయోఃబోధ్యబోధకభావసమ్బన్ధఏవజ్ఞాతవ్యఇతి
లిఙ్గశబ్దయోర్భేదః.
(౧౮౦౭) ౫౬౫౫. సర్వశబ్దానాంబోధకత్వశక్తిస్స్వాభావికీచేత్,
౫౬౫౬. లౌకికవైదికవిభాగఃకథమిత్యతాహ(ఏవమ్.) ఇతి.
(౧౮౦౯) ౫౬౫౭. "స్మృతిపూర్వకత్వేపి, ఉచ్చారణస్యపురుషాధీన [25]
త్వాత్కథం వేదస్యాపౌరుషేయత్వమ్"ఇత్యతాహ
(ఏతదేవ-)ఇతి.-

మూ - ౧ - స్యాపి - ౨. ౨ - థనేన - ౧౦ - ౧౧. ౩ - ఇతి - ౪ - ౫న.

వ్యా - ౧ - వైదికాదివిభాగః - ౪ - ౫. ౨ - త్వంస్యాదిత్యత్రాహ - ౩.

11-12-82.

(౧౮౧౦.) యత్, పూర్వపూర్వోచ్చారణక్రమజనితసంస్కారేణతమేవక్రమవిశేషంస్మృత్వా తేనైవక్రమేణోచ్చార్య¹మాణత్వమ్.

(౧౮౧౧.) తేచ, ఆనుపూర్వీవిశేషేణసంస్థితాః అక్షరరాశయో వేదాః ఋగ్యజుస్సామాథర్వభేదభిన్నాః అనన్తశాఖాః వర్తన్తే; [5]

(౧౮౧౨.) తేచ,విధ్యర్థవాదమన్త్ర²రూపాః వేదాః,పరబ్రహ్మభూతనారాయణస్వరూపమ్, తదారాధనప్రకారమ్, ఆరా³ధితాత్ఫలవిశేషఞ్చబోధయన్తి.

४८४८. (అపౌరుషేయత్వమ్),- పురుషబుద్ధిమూలత్వాభావః

४८४९. (నిత్యత్వమ్),సర్వకాలసమ్బన్ధిత్వమ్. [10]

(౧౮౧౦) ४८५०. "పదనిత్యత్వమ్,వర్ణనిత్యత్వంవా, నాపౌరుషేయత్వేప్రయోజకమ్,

४८५१. తథాసతి, కాళిదాసాదిగ్రన్థానా¹మప్యపౌరుషేయత్వప్రసఙ్గాత్;

४८५२. తస్మాత్, అనాద్యానుపూర్వీవిశేషవిశిష్టత్వేనపశ్చాదపి (ఉచ్చార్యమాణత్వమ్), (అపౌరుషేయత్వమ్నిత్యత్వఞ్చ)" ఇత్యర్థః.

(౧౮౧౧) ४८५३. తర్హి,ఉపబృంహణాపేక్షాకథమిత్యత్రాహ (తేచ-) ఇతి.-

४८५४. ఆనన్త్యేనదుర్గ్రహత్వాదుపబృంహణాపేక్షా, [20] నత్వనిత్యతయేత్యర్థః

४८५५. "నానన్త్యమ్, ఋగ్యజుస్సామా²థర్వరూపేణసంఖ్యాతత్వాత్" ఇతిచేన్న;-

४८५६. ఋగ్యజుస్సామాదికోటిచతుష్టయాన్తర్భావేపి, ఏకైకకోటౌశాఖాద్వారా ఆనన్త్యమిత్యర్థః. [25]

(౧౮౧౨) ४८५७.(తేచవిధ్యర్థ-)ఇతి.- "తత్రవిధిభాగ³ఏవాపౌరుషేయః, అర్థవాదాదయఃపౌరుషేయాః" ఇతివిభాగశ్చేత్;

మూ. ౧ - మాణ - ౧ - ౨ - ౪ - ४న. ౨ - రూపవేదాః - ౧౨. ౩ - ధనాత్ఫల - ౧.

వ్యా. ౧ - అపి - ౧ - ౨ - న. ౨ - అథర్వణరూపేణ - ౪ - ౯ - ౧౦. ౩ - ఏవ ౯ - ౧౦చ.

౧౮౧౩.) పరమపురుషవత్, తత్స్వరూప- తదారాధన-తత్ఫలజ్ఞాపక వేదాఖ్యంశబ్దజాతం నిత్యమేవ.

౧౮౧౪.) వేదానామనన్తత్వాత్, దురవగాహత్వాచ్చపరమపురుషనియుక్తాః పరమర్షయఃకల్పేకల్పేనిఖిలజగదుపకారార్థం వేదార్థం[5] స్మృత్వా, [ణానిచచక్రుః.

(౧౮౧౫.) విధ్యర్థవాదమన్త్రమూలాని ధర్మశాస్త్రాణి, ఇతిహాసపురా

౫౬౬౮. అర్థవాదాదీనాంస్వార్థేప్రామాణ్యంనస్యాత్ ;-

౫౬౬౯. నచతథాస్తి;

౫౬౭౦. అతః, అపౌరుషేయతయాప్రమాణత్వావిశేషాదర్థవాదాదయోపిస్వార్థప్రతిపాదకాఇతి[1] సర్వార్థసిద్ధి[2]రిత్యర్థః.

(౧౮౧౩) ౫౬౭౧. "లోకేసిద్ధవస్తుపరశబ్దానామ్ ప్రతిపాద్యోత్పత్త్యాచ్ఛిత్తనత్వందృష్టమ్;

౫౬౭౨. తస్మాత్,సిద్ధవస్తుపరత్వే వేదానామనాదిత్వహానిః" ఇతితత్రాహ (పరమపురుషవత్-) ఇతి. [15]

౫౬౭౩.[3]యథా,జాతివాచిత్వేనవ్రీహ్యాదిశబ్దానామ్,జాతేశ్చనిత్యత్వాత్[4]నతేషాంనిత్యత్వహానిరభ్యుపేతా;

౫౬౭౪. ఏవమ్, ప్రతిపాద్యప్రతిపాదకయోరుభయోరప్యనాదిత్వ[5]ముపపన్నమిత్యర్థః.

(౧౮౧౪) ౫౬౭౫. "పూర్వమానన్త్యంప్రపఞ్చితమ్, [20]

౫౬౭౬. తేనఉపబృంహణమపేక్షితమిత్యుక్తమ్;

౫౬౭౭. ఇదానీమ్,(దురవగాహత్వాత్)తదపేక్షితమ్"ఇత్యాహ(వేదానామ్-) ఇతి.-

౫౬౭౮. (దురవగాహత్వ)మ్.- అధీయమానశాఖానామపిదురవబోధార్థత్వమ్. [25]

(౧౮౧౫) ౫౬౭౯. (ధర్మశాస్త్రాణి).- పూర్వభాగోపబృంహణాని.

౫౬౮౦. ఉపనిషదుపబృంహణాని(ఇతిహాసపురాణాని).

మూ. ౧ - జ్ఞానబీజంవేదాఖ్య - ౧౨. ౨ - గమ్యత్వాచ్చ - ౧.

వ్యా. ౧ - స్వార్థ - ౯ - ౧౦. ౨ - ఇతిభావః - ౩. ౩ - యథావాజాతి - ౯ - ౧౦. ౪ - న - ౧ - ౨న. ౫ - అభ్యుపపన్నమ్ - ౯ - ౧౦. ౬ - అర్థత్వేన - ౯ - ౧౦.

(౧౮౧౬.) లౌకికాశ్చశబ్దాః వేదరాశేరుద్ధృత్యైవ తత్తదర్థవిశేషనామతయా పూర్వవత్ప్రయుక్తాః పారమ్పర్యేణ ప్రయుజ్యన్తే.

(౧౮౧౭.) ననుచ వైదికాఏవ సర్వేవాచకాశ్శబ్దాశ్చేత్,ఛన్దస్యేవమ్ భాషాయామేవమ్ఇతి లక్షణభేదః కథముపపద్యతే;- [5]

(౧౮౧౮.) ఉచ్యతే:- తేషామేవశబ్దానాంతస్యామేవానుపూర్వ్యాంవర్తమానానాంతత్రైవప్రయోగః;

(౧౮౧౯.) అన్యత్ర ప్రయుజ్యమానానా మన్యథేతి నకశ్చిద్దోషః.

(౧౮౨౦.) ఏవమ్,ఇతిహాసపురాణ ధర్మశాస్త్రోపబృంహితసాఙ్గవేదవేద్యః,-

(౧౮౨౧.) పరబ్రహ్మభూతో నారాయణః;- [10]

(౧౮౨౨.) నిఖిలహేయప్రత్యనీకః సకలేతరవిలక్షణః,-

(౧౮౨౩.) [1]అపరిచ్ఛిన్న జ్ఞానాన[2]న్దైకస్వరూపః,-

(౧౮౧౬) ౫౬౮౧. "వ్యుత్పన్నలౌకికశబ్దస్యవైదికా[1]నబోధకాస్స్యుః" ఇత్యత్రాహ (లౌకికాశ్చ-) ఇతి.-

౫౬౮౨. "" నామరూపఞ్చభూతానాంకృత్యానాఞ్చప్రపఞ్చనమ్- వేదశబ్దేభ్యఏవాదౌదేవాదీనాంచకారసః"ఇత్యాదివచనాత్, వేదశబ్దాఏవ[2]లోకేపి (ప్రయుజ్యన్తే)ఇతిలౌకికవైదికశబ్దాభేదాద్బోధకాః"ఇత్యర్థః.

(౧౮౧౭) ౫౬౮౩. లక్షణభేదాచ్ఛబ్దభేదఇతిచోదయతి (ననుచ-) ఇతి.

(౧౮౧౮) ౫౬౮౪. పరిహరతి(ఉచ్యతే)ఇతి.- [20]

౫౬౮౫. ఆనుపూర్వీభేదకృతోలక్షణభేదః,

౫౬౮౬. నతుశబ్దభేదకృత[3]ఇత్యర్థః.

(౧౮౨౦)-(౧౮౨౭) ౫౬౮౭. ఏతస్మిన్ప్రకరణేవిస్తరేణప్రతిపాదితానామర్థానాం[4]సుగ్రహత్వాయోక్తార్థజాతంసఙ్గ్రహేణానుక్రమతే (ఏవమ్-)ఇత్యాదినా. (౧౭౦౦ - ౧౭౫౪) [25]

(౧౮౨౧) ౫౬౮౮. (పరబ్రహ్మ-నారాయణ) శబ్దౌసామాన్యవిశేషశబ్దౌ.

(౧౮౨౨)-(౧౮౨౪) ౫౬౮౯. (నిఖిలహేయ-)ఇత్యాదినా,ఉభయలిఙ్గత్వముక్తమ్,

౧॥ వి - పు - ౧ - ౫ - ౬౩.

మూ - ౧ - అపరిచ్ఛిన్నానన్దస్వభావః - ౧ - ౧౭. ౨ - ఏక - ౧౧ - న.

వ్యా - ౧ - అనవబోధ - ౪ - ౫. ౨ - లౌకికైః ప్రయు - ౯ - ౧౦. ౩ - అర్థ - ౯ - న.

(౧౮-౨౪.) స్వాభావికానవధికాతిశయాసఙ్ఖ్యేయ కల్యాణగుణగణాకరః,-
(౧౮-౨౫.) స్వసఙ్కల్పానువిధాయి స్వరూప స్థితి ప్రవృత్తి భేదచిదచిద్వస్తుజాతః,
(౧౮-౨౬.) అపరిచ్ఛేద్య స్వరూప స్వభావా ఽనన్త మహావిభూతిః,- [5]
(౧౮-౨౭.) నానావిధానన్త చేతనాచేతనాత్మక ప్రపఞ్చలీలోపకరణ ఇతి ప్రతిపాదితమ్-
(౧౮-౨౮.) "సర్వంఖల్విదంబ్రహ్మ"[1] "ఐతదాత్మ్యమిదంసర్వమ్ ... తత్త్వమసి శ్వేతకేతో"[2] "ఏనమేకేవదన్త్యగ్నిం మరుతోఽన్యే ప్రజాపతిమ్ ఇన్ద్రమేకే పరే ప్రాణం అపరే బ్రహ్మశాశ్వతమ్"[3] "జ్యోతీంషి శుక్రాణిచయానిలోకే త్రయో లోకా లోకపాలాస్త్రయీచ। త్రయోఽగ్నయశ్చాహుతయశ్చపఞ్చ సర్వే దేవా దేవకీపుత్రఏవ"[4],-

(౧౮-౨౫) ౫౬౯౦. విభూతిమత్త్వమాహ(స్వసఙ్కల్ప-) ఇతి.
(౧౮-౨౬) ౫౬౯౧. నిత్యవిభూతిమత్త్వమాహ (అపరిచ్ఛేద్య-)ఇతి- [15]
౫౬౯౨. (అపరిచ్ఛేద్యస్వరూపస్వభావ) శబ్దేన,ఇయత్తారాహిత్యమ్,ఔజ్జ్వల్యాదిగుణోత్కర్షశ్చవివక్షితః.
౫౬౯౩. (అనన్త) శబ్దేననిత్యత్వంవివక్షితమ్;
౫౬౯౪. తద్గతపదార్థానన్త్యంవా.
౫౬౯౫. (మహావిభూతిః)ఇతి- [1]భోగ్యవిభూతిరుచ్యతే, [20] "శుద్ధమహావిభూత్యాఖ్యే"[5] ఇతివచనాత్.
(౧౮-౨౭) ౫౬౯౬. లీలావిభూతిమత్త్వమాహ (నానావిధ-)ఇతి.
౫౬౯౭. ఏవమ్,సర్వవిలక్షణత్వముక్తమ్.
(౧౮-౨౮) ౫౬౯౮. తర్హి కథమైక్యశ్రుతిరిత్యత్రాహ (సర్వంఖలు-) ఇతి.

1॥ ఛా - ఉ - ౩ - ౧౪ - ౧. 2॥ ఛా-ఉ - ౬ - ౮ - ౭. 3॥ మ-స్మృ - ౧౨ - ౧౨౩. 4॥ 5॥ వి - పు - ౬ - ౫ - ౭౨.

మూ-౧-గణ - ౪ -౮- న. ౨ - ఇన్ద్రమేకే పరంబ్రహ్మశాశ్వతంపరమేశ్వరమ్ -౧.

వ్యా - ౧ - భోగవిభూతి - ౯ - ౧౦.

(౧౮-౨౯.) "త్వంయజ్ఞస్త్వం వషట్కారస్త్వమోఙ్కారః పరన్తపః"[౧] "ఋతధామా వసుః పూర్వః వసూనాం త్వం ప్రజాపతిః" ఇతి "జగత్సర్వం శరీరన్తే స్థైర్యం తే వసుధాతలమ్। అగ్నిః కోపః ప్రసాదస్తే సోమః శ్రీవత్సలక్షణః"[౩] "జ్యోతీంషి విష్ణుర్భువనాని విష్ణుః వనాని విష్ణుర్గిరయో దిశశ్చ। నద్యః సముద్రాశ్చ స ఏవ సర్వం యదస్తి యన్నాస్తి చ విప్రవర్య"[౪] ఇత్యాది సామానాధికరణ్యప్రయోగేషు సర్వైః శబ్దైః సర్వశరీరతయా సర్వప్రకారం బ్రహ్మైవాభిధీయత ఇతి చోక్తమ్.

(౧౮-౩౦.) సత్యసఙ్కల్పం పరం బ్రహ్మ స్వయమేవ,- [10]

(౧౮-౩౧.) బహుప్రకారం స్యామితి సఙ్కల్ప్య,

(౧౮-౩౨.) అచిత్సమష్టిరూప మహాభూత సూక్ష్మం వస్తు,-

(౧౮-౨౯) ౫౬౯౯. "త్వంయజ్ఞః"[౧] ఇత్యాదిశ్లోకానన్తరభావిత్వాత్ "జగత్సర్వం శరీరన్తే"[౩] ఇతి శ్లోక ఉదాహృతః;

౫౭౦౦. అనేన, సామానాధికరణ్యస్యార్థస్స్పష్టో భవతి. [15]

(౧౮-౩౦) ౫౭౦౧. "కారణావస్థాయామేకత్వావధారణాత్, శరీరాత్మభావస్తదానీం నోపపద్యత ఇతి, స్వరూపైక్యనిబన్ధనమేవ సామానాధికరణ్యమ్" ఇత్యత్రాహ (సత్యసఙ్కల్పమ్-) ఇతి.- [కాదిభాగ్భవతి;

౫౭౦౨. నహి, (సత్యసఙ్కల్పమ్) బ్రహ్మస్వరూపమేవ స్వర్గనర

౫౭౦౩. [౧]అతో విలక్షణమేవ బ్రహ్మేతి (సత్యసఙ్కల్ప) శబ్దాభిప్రాయః.

(౧౮-౩౧) ౫౭౦౪. (బహుప్రకారం స్యామ్-) ఇత్యనేన, "బహు స్యామ్"[౫] ఇత్యేతద్వ్యాఖ్యాతమ్.

(౧౮-౩౨) ౫౭౦౫. (అచిత్సమష్టిరూపమహాభూతసూక్ష్మమ్-) ఇతి.- [25]

౫౭౦౬. మహదాద్యపేక్షయా ప్రకృతిః (సమష్టిః); సైవ (మహాభూతసూక్ష్మమ్) ఇతి, వ్యాఖ్యానవ్యాఖ్యేయభావః.

౧॥ రా - యు - ౧౨౦ - ౨౦. ౨॥ రా - యు - ౧౨౦ - ౭. ౩॥ రా - యు - ౧౨౦ - ౨౬.
౪॥ వి - పు - ౨ - ౧౨ - ౩౮. ౫॥ ఛా - ఉ - ౬ - ౨ - ౩.

వ్యా - ౧ - అతోభయవిలక్షణ - ౯ - ౧౦. ౨ - మితిభావః - ౯ - ౧౦.

(౧౮౪౬.) “బ్రహ్మప్రాప్త్యుపాయశ్చ, శాస్త్రాధిగతతత్త్వజ్ఞానపూర్వక స్వకర్మానుగృహీత భక్తినిష్ఠాసాధ్యానవధికాతిశయ ప్రియవిశదతమప్రత్యక్షతాపన్నానుధ్యానరూపపరభక్తిరేవ” ఇత్యుక్తమ్.

(౧౮౪౭.) భక్తిశబ్దశ్చ ప్రీతివిశేషే వర్తతే. - [5]

(౧౮౪౮.) ప్రీతిశ్చ జ్ఞానవిశేష ఏవ.

(౧౮౪౯.) నను చ, “సుఖం ప్రీతిరిత్యనర్థాన్తరమ్, సుఖఞ్చ జ్ఞానవిశేషసాధ్యం పదార్థాన్తరమ్”[1] ఇతి లౌకికాః;-

(౧౮౫౦.) నైవమ్:- యేన జ్ఞానవిశేషేణ తత్ సాధ్యమిత్యుచ్యతే, స ఏవ జ్ఞానవి[2]శేషస్సుఖమ్. [10]

(౧౮౫౧.) ఏతదుక్తం భవతి:-

(౧౮౫౨.) “విషయజ్ఞానాని సుఖదుఃఖమధ్యస్థసాధారణాని,-

(౧౮౫౩.) తాని చ విషయాధీనవిశేషాణి తథా భవన్తి;

(౧౮౪౬) ౫౭౨౮. అథ, ఉపాయవిషయం వక్తవ్యమాహ (బ్రహ్మ-) ఇతి-

౫౭౨౯. (భక్తినిష్ఠా).- భక్తియోగాభ్యాసః, తేన (సాధ్యా) (పరభక్తిః)[1] ప్రాప్తిపూర్వావస్థా.

(౧౮౪౭) ౫౭౩౦. తర్హి, జ్ఞానస్య కథం మోక్షోపాయత్వమిత్యత ఆహ (భక్తిశబ్దశ్చ-) ఇతి.

౫౭౩౧. (ప్రీతివిశేష) శబ్దేన, స్వామిని భృత్య[2]స్యానురాగో వివక్షితః. [20]

(౧౮౪౮) ౫౭౩౨. తతః కిమిత్యత ఆహ (ప్రీతిశ్చ-) ఇతి.

(౧౮౪౯) ౫౭౩౩. అత్ర వైశేషికమతేన చోదయతి (నను చ-) ఇతి.

(౧౮౫౦) ౫౭౩౪. పరిహరతి (నైవమ్-) ఇతి.

(౧౮౫౧) ౫౭౩౫. వ్యాహతమిదం జ్ఞానసాధ్యం సుఖం జ్ఞానమేవేతి,-

౫౭౩౬. నహి దణ్డచక్రాదిరేవ ఘటః? ఇత్యత్రాహ (ఏతదుక్తం భవతి-) ఇతి. [25]

(౧౮౫౨) ౫౭౩౭. (సుఖదుఃఖమధ్య[3]స్థ) శబ్దాః, అనుకూలప్రతికూలా[4]నుభయరూపవిషయవాచినః,- తేషాం (సాధారణాని) ఇత్యర్థః.

(౧౮౫౩) ౫౭౩౮. (తథా భవన్తి).- సుఖం దుఃఖమనుభయఞ్చ (భవన్తి) ఇత్యర్థః.

మూ - ౧ - ఇతిహిలౌకికాః - ౨-౧౦. ౨- విశేష ఏవ సుఖమ్ - ౧౧.

వ్యా. ౧ - ప్రాప్తేః పూర్వా - ౯ - ౧౦. ౨ - స్య - ౪ - ౫న. ౩ - స్థసాధారణానీతి సుఖదుఃఖమధ్యస్థశబ్దాః - ౩. ౪ - అనుభవరూప - ౩.

(౧౮౫౪.) యేనచవిషయవిశేషేణవిశేషితం జ్ఞానం సుఖస్య జనకమిత్యభి మతమ్,తద్విషయజ్ఞానమేవసుఖమ్,

(౧౮౫౫.) తదతిరేకిపదార్థాన్తరంనోపలభ్యతే,

(౧౮౫౬.) తేనైవసుఖిత్వవ్యవహారోపపత్తేశ్చ, [5]

(౧౮౫౭.) ఏవంవిధసుఖరూపజ్ఞానస్యవిశేషకత్వమ్,

(౧౮౫౮.) బ్రహ్మవ్యతిరిక్తస్యవస్తునస్సాతిశయమస్థిరఞ్చ;

(౧౮౫౯.) బ్రహ్మణస్త్వనవధికాతిశయంస్థిరఞ్చఇతి;-

(౧౮౬౦.) "ఆనన్దో బ్రహ్మ" ౧ఇత్యుచ్యతే.

(౧౮౫౪) ౫౭౩౯. [1]జ్ఞానమేవసుఖంస్యాదిత్యత్రాహ (యేన-) ఇతి- [10]

౫౭౪౦. జ్ఞానంసుఖజనకఞ్చేత్,ఘటజ్ఞానమపిసుఖజనకంస్యాత్;-

౫౭౪౧. నైవమ్:-

౫౭౪౨. స్రక్చన్దనాదివిషయవిశేష జ్ఞానంసుఖజనకమితిచేత్;-

౫౭౪౩. స్రక్చన్దనాదివిషయజ్ఞానమేవసుఖమితినదోషఇత్యర్థః.

(౧౮౫౫) ౫౭౪౪."జ్ఞానాతిరేకిసుఖం కిందృష్టమ్?,ఉతకల్ప్యమ్?" [15]
ఇతి వికల్ప్యదూషణమాహ (తదతిరేకి-)ఇతి.-

౫౭౪౫. పదార్థాన్తరానుపలబ్ధేరిత్యర్థః.

(౧౮౫౬) ౫౭౪౬. ద్వితీయం శిరోదూషయతి (తేనైవ-)ఇతి.-

౫౭౪౭. (తేనైవ).- విషయవిశేషితజ్ఞానేనైవేత్యర్థః.

(౧౮౫౭) ౫౭౪౮."తతఃకింప్రస్తుతోపాసనస్యానవధికాతిశయప్రీతిరూప [20]
త్వే?"ఇత్యత్రాహ (ఏవంవిధ-) ఇతి.-

(౧౮౫౮) ౫౭౪౯.(బ్రహ్మవ్యతిరిక్తస్యవస్తునః) (ఏవంవిధసుఖరూపజ్ఞానవిశే
షకత్వమ్),అనుకూలత్వమ్, (అల్పమస్థిరఞ్చ);

(౧౮౫౯) ౫౭౫౦. (బ్రహ్మణస్త్వనవధికాతిశయంస్థిరఞ్చ)అనుకూలత్వమి
త్యర్థః. [25]

(౧౮౬౦) ౫౭౫౧. తత్రశ్రుతిమాహ ("ఆనన్దో బ్రహ్మ") ఇతి.

౧॥ తై - భృ- ౬.

మూ-౧-స్య-౧-న. ౨- యంజ్ఞాన- ౧.౨.౩- సుఖీతివ్యవ- ౨. సుఖిత్వేదుఃఖిత్వవ్యవ- ౧౦. సుఖవ్యవ-౧౧. ౪- ఇతిహ్యుచ్యతే- ౧.

వ్యా - ౧. జ్ఞానత్వేసుఖం-౧. ౨-విశేషవిశేషిత- ౪- ౫.

(౧౮౬౧.) విషయాయత్తత్వాత్ జ్ఞానస్య సుఖరూపతయా బ్రహ్మైవసుఖమ్,
(౧౮౬౨.) తదిదమాహ, ‘‘రసో వై సః- రసం హ్యేవాయంలబ్ధ్వానన్దీభవతి’’[౧] ఇతి;
(౧౮౬౩.) బ్రహ్మైవసుఖమ్ ఇతి, బ్రహ్మలబ్ధ్వా సుఖీభవతీత్యర్థః. [5]
(౧౮౬౪.) పరమపురుషః స్వేనైవస్వయమనవధికాతిశయసుఖస్సన్ పరస్యాపి[2]సుఖంభవతి,
(౧౮౬౫.) సుఖరూపత్వావిశేషాత్;

(౧౮౬౧) ౫౭౫౨. నను, [ఆనన్ద]శబ్దస్య సుఖపర్యాయత్వాత్, అనుకూలవిషయజ్ఞానస్యసుఖశబ్దవాచ్యతోపపాదనాచ్చ, [10] ‘‘ఆనన్దో బ్రహ్మ’’[౨] ఇతి బ్రహ్మణఃసుఖత్వ[1]వచనమయుక్తమిత్యత్రాహ (విషయ -) ఇతి.-
౫౭౫౩. అయమర్థః - ‘‘ఆత్మానుకూలం సుఖమ్’’ ఇత్యానుకూల్యంహిసుఖశబ్దప్ర[2]వృత్తినిమిత్తమ్?;
౫౭౫౪. తచ్చ, జ్ఞానస్య విషయానుకూల్యప్రయుక్తమితివిష[15]యస్యస్వతోను కూలస్యసుఖశబ్దవాచ్యత్వం యుక్తమ్’’ఇతి.
(౧౮౬౨) ౫౭౫౫. జ్ఞానానుకూలత్వస్య విషయానుకూల్య ప్రయుక్తత్వే శ్రుతిమాహ (తదిదమ్-) ఇతి.
(౧౮౬౩) ౫౭౫౬. అస్యాంశ్రుతౌ బ్రహ్మణస్సుఖరూపత్వప్రతీతేస్తాం[20] వ్యాచష్టే (బ్రహ్మైవ-) ఇతి.-
౫౭౫౭. తచ్ఛబ్దః కారణతయా ప్రకృత బ్రహ్మపరామర్శీత్యర్థః.
(౧౮౬౪) ౫౭౫౮. అత్రసుఖవాచిశబ్దగకః?;
౫౭౫౯. [3]యోయస్య సుఖంభవతి తన్న స్వస్యాపిసుఖంభవతి;
౫౭౬౦. ఏవమ్, [4]పరస్యభోగ్యభూతం బ్రహ్మనస్వభోగ్యమిత్య[25]త్రాహ(పరమపురుషః)ఇతి.
౫౭౬౧. (స్వయమ్).-స్వస్మై ఇత్యర్థః.
(౧౮౬౫) ౫౭౬౨. (సుఖరూపత్వావిశేషాత్ -) ఇతి.- స్వపరవిభాగరహితమ్, ‘‘ఆనన్దో బ్రహ్మ’’[౨] ఇత్య[5]విశేషేణానన్దత్వకథనాదిత్యర్థః. [30]

---

౧ ॥ తై- ఆ-౭-౧. ౨॥ తై - భృ- ౬.

మూ- ౧- సుఖీపర - ౧. ౨- సుఖాయభవతీత్యర్థః - ౧౦.

వ్యా-౧- వర్ణన - ౪- ౫. ౨- వృత్తేఃనిమిత్తం- ౩. ౩- లోకేయో - ౯-౧౦. ౪-పరంపరస్య-౪-౫. భూత-౩-౪-౫-న. ౫ - విశేషాదానన్ద-౧.

(౧౮౬౬.) బ్రహ్మయస్యజ్ఞానవిషయోభవతి సనుఖీభవతీత్యర్థః.
(౧౮౬౭.) తదేవంపరస్యబ్రహ్మణఃఅనవధికాతిశయాసఙ్ఖ్యేయకల్యాణగుణాకరస్య నిరవద్యస్య అనన్తమహావిభూతేః,
(౧౮౬౮.) అనవధికాతిశయసౌశీల్యవాత్సల్యసౌన్దర్యజలధేఃసర్వశేషిత్వాత్, ఆత్మనః శేషత్వాత్ ప్రతిసమ్బన్ధితయా అనుసన్ధీయమానమ్,
(౧౮౬౯.) అనవధికాతిశయప్రీతివిషయంసత్ పరంబ్రహ్మైవపనమాత్మానం ప్రాపయతిఇతి.
(౧౮౭౦.) ననుచ,

(౧౮౬౬) ४२६३. తర్హి "రసోవైసః-రసంహ్యేవాయంలబ్ధ్వానన్దీభవతి"[1]ఇతిపరంప్రత్యానన్దత్వశ్రవణంకథమిత్యత్రాహ (బ్రహ్మయస్య-) ఇతి.- [10]

४२६४. "బ్రహ్మ,పరస్యజ్ఞానవిషయశ్చేత్ తస్యసుఖంభవతి;

४२६५. స్వస్యజ్ఞానవిషయత్వేస్వస్యసుఖంభవతి;

४२६६. అతః,యస్యజ్ఞానవిషయభూతంబ్రహ్మ,అవిశేషేణతస్యతత్ సుఖమితిజీవస్యాపిసుఖరూపంభవతీతితస్యాశ్రుతేరర్థః"।ఇత్యర్థః. [15]

(౧౮౬७) ४२६७. ప్రీతిపిశేషశబ్దే[2]నాభిప్రేతమర్థంవివృణోతి (తదేవమ్-) ఇతి.

४२६८. (మహావిభూతేః) ఇత్యన్తేన,పరత్వోపయోగిగుణజాతముక్తమ్. [20]

(౧౮६८) ४२६९. (అనవధిక-) ఇత్యాదినా,సౌలభ్యోపయోగిగుణఉక్తః.

(౧౮६९) ४२७०. (ప్రీతివిషయమ్-) ఇతి-స్వదాస్యానుసన్ధానగర్భాప్రీతిర్వివక్షితా.

४२७१. ఏవంవిధప్రీతిరూపజ్ఞానవిషయభూతం(బ్రహ్మ) స్వప్రాప్త్యుపాయభూతమిత్యర్థః. [25]

(౧౮७०) ४२७२. అపురుషార్థ[3]త్వాపాదనముఖేనచోదయతి(ననుచ-)ఇతి.

---

౧ ॥ తై - ఆ-८-౧.

మూ-౧-శేషతాప్రతి-౧-౨-౧౦- ౧౨. ౨- విషయభూతంసత్ - ౧౨. 3-ఏవ-౧- ౨-४-५-న.

వ్యా- ౧ - ఇత్యర్థః - ४-५- న. ౨ - అభిమతమర్థం - ४ - ५. 3 - త్వోపపాదన - ९ - ౧౦.

(౧౪౭౧.) అత్యన్తశేషత్వైవఆత్మనోఽనవధికాతిశయంసుఖమిత్యుక్తంభవతి,
(౧౭౭౨.) తదేతత్ సర్వలోకవిరుద్ధమ్;
(౧౭౭౩.) తథాహి:-సర్వేషామేవచేతనానాంస్వాతన్త్ర్యమేవేష్టతమ
మదృశ్యతే,పార[1]తన్త్ర్యన్దుఃఖతరమ్;- [5]
(౧౭౭౪.) స్మృతిశ్చ, “సర్వంపరవశందుఃఖంసర్వమాత్మవశం,సుఖమ్”౧
తథా[3]చ “సేవాశ్వవృత్తిరాఖ్యాతాతస్మాత్తాంపరివర్జయేత్”౨
ఇతి.
(౧౭౭౫.) తదిదమ్,అనధిగతదేహాతిరిక్తాత్మస్వరూపాణాంశరీరాత్మాభిమా
నవిజృమ్భితమ్; [10]
(౧౭౭౬.) తథాహి:-
(౧౭౭౭.) శరీరంహిమనుష్యత్వాదిజాతిగుణాశ్రయపిణ్డభూతంస్వతన్త్రం
ప్రతీయతే,తస్మిన్నేవాహమితిసంసారిణాం[4]ప్రతీతిః,
(౧౭౭౮.) ఆత్మాభిమానోయాదృశః,తదనుగుణైవపురుషార్థ[5]ప్రతీతిః;-

(౧౭౭౧) ౫౭౭౩. (అత్యన్త-) ఇత్యాదిస్పష్టమ్. [15]
(౧౭౭౩) ౫౭౭౪. సర్వలోకవిరుద్ధత్వముపపాదయతి (తథాహి-) ఇతి.
(౧౭౭౫) ౫౭౭౫. (తదిదమ్-) ఇత్యాదినాపరిహరతి.
(౧౭౭౬) ౫౭౭౬. దేహా (త్మాభి మానవిజృమ్భిత)త్వ ముపపాదయతి (త
థాహి-) ఇతి.
(౧౭౭౭)౫౭౭౭. [1]సుఖత్వందుఃఖత్వఞ్చనపారతన్త్ర్యస్వాతన్త్ర్య [20]
ప్రయుక్తే,
౫౭౭౮. అపితు,కర్మకృతదేహాత్మాభిమానప్రయుక్తే ఇతి,
౫౭౭౯. సోపాధిక[2]త్వందూషణంవక్ష్యన్, విపరీతాత్మాభిమా
నందర్శయతి (శరీరంహి-)ఇతి.
(౧౭౭౮) ౫౭౮౦. తతఃకిమిత్యత్రాహ(ఆత్మాభిమానః) ఇతి. [25]

౧ ॥ మ-స్మృ - ౪ - ౧౬౦. ౨॥మ-స్మృ-౪-౬.

మూ-౧- తన్త్ర్యన్దుఃఖ- ౧. ౨-సుఖమితితథాచ-౪-౫-౭.

3 -చ-౨-న. ౪- ప్రతిపత్తిః- ౨-౪-౫. ౫-ప్రతిపత్తిః-౪-౫.
వ్యా-౧. సుఖత్వదుఃఖత్వేచ- ౨-౯-౧౦. ౨- త్వ- ౪-౫- న. దూషణ-3-న.

(౧౮౯.) సింహవ్యాఘ్రవరాహమనుష్యయక్షరక్షఃపిశాచదేవదానవస్త్రీపుంసవ్యవస్థితాత్మాభిమానానాం సుఖాని వ్యవస్థితాని,
(౧౯౦.) తాని చ పరస్పరవిరుద్ధాని;-
(౧౯౧.) తస్మాత్, ఆత్మాభిమానానుగుణ పురుషార్థవ్యవస్థయా సర్వం [5] సమాహితమ్.-
(౧౯౨.) ఆత్మస్వరూపన్తు దేవాదిదేహవిలక్షణం జ్ఞానైకాకారమ్, తచ్చ పరశేషతైకస్వరూపమ్ యథావస్థితాత్మాభిమానే తదనుగుణైవ పురుషార్థప్రతీతిః.
(౧౯౩.) "ఆత్మా జ్ఞానమయోఽమలః"[1] ఇతి స్మృతేః జ్ఞానైకాకారతా ప్ర[10]తిపన్నా;
(౧౯౪.) "పతిం విశ్వస్య"[2] ఇత్యాదిశ్రుతిగణైః పరమాత్మశేషతైకాకారతా చ[2] ప్రతిపాదితా;

(౧౮౯) ౫౪౮౧. ఆత్మాభిమానానుగుణపురుషార్థప్రతీతావుదాహరణమాహ (సింహవ్యాఘ్ర-) ఇతి. [15]
(౧౯౦) ౫౪౮౨. (పరస్పరవిరుద్ధాని-) ఇతి.- "పరస్పరవిరుద్ధేషు సుఖదుఃఖేషు తత్తదసాధారణం ప్రయోజకం న భవతి వ్యభిచారాత్;
౫౪౮౩. తస్మాత్, అనుయాయి ప్రయోజకం విపరీతాత్మాభిమానరూపమ్" ఇత్యభిప్రాయః.
(౧౯౧) ౫౪౮౪. సోపాధికత్వముపసంహరతి (తస్మాత్-) ఇతి.- [20]
౫౪౮౫. "'ఆత్మానుకూలం సుఖం ఆత్మప్రతికూలం దుఃఖమ్'[3] ఇతి సుఖదుఃఖలక్షణమ్,
౫౪౮౬. తస్మాత్, స్వతన్త్రతయాత్మాభిమానే ప్రతికూలత్వాత్పారతన్త్ర్యం దుఃఖం భవతి,
౫౪౮౭. నతు పారతన్త్ర్యాత్" ఇత్యర్థః. [25]
(౧౯౨) ౫౪౮౮. కథం (సమాహిత) మిత్యత్రాహ (ఆత్మస్వరూపన్తు-) ఇతి.
(౧౯౩) ౫౪౮౯. జ్ఞానైకాకారత్వే పరశేషతైకస్వరూపత్వే చ ప్రమాణమాహ ("ఆత్మా జ్ఞానమయః") ఇతి.

౧॥ వి-పు-౬-౭-౨౨. ౨॥ తై - నా-౬-౧౧. ౩॥

మూ-౧-మానినాం-౨. ౨-ప్రతీతా-౪-౫-౧౧-౧౨.

వ్యా-౧-జనం-౧-౨. ౨-తయాఽభిమానప్రతి-౧-౨.

(౧౮౮౫.) అతః,సిహ్మ¹వ్యాఘ్రాదిశరీ²రాత్మాభిమానవత్ స్వతన్త్రాభిమా
నోపి కర్మకృతవిపరీ³తాత్మజ్ఞానరూపో వేదితవ్యః;

(౧౮౮౫) ౫౪౯౦. (అతః) ఇత్యాదిస్పష్టమ్.

౫౪౯౧. ఏవమ్,సోపాధికత్వంకణ్ఠోక్తమ్. [5]

౫౪౯౨. అనైకాన్త్యఞ్చలోకసిద్ధమిత్యనుక్తమ్.

౫౪౯౩. కేవలముపాయతయాస్వీకృతం¹పతిపారతన్త్ర్యమే
వాపురుషార్థః;

౫౪౯౪. భోగ్యతమత్వేనస్వీకృతం²పతిపారతన్త్ర్యంపురుషా
ర్థఏవలోకేదృశ్యతేఇతి. [10]

౫౪౯౫. కిఞ్చ, కాలాత్యయా³పదేశశ్చాభిప్రేతః:-

౫౪౯౬. తథాహి, - భగవత్పారతన్త్ర్యస్యదుఃఖరూపత్వం
సాధ్యతే?,కిమితరపారతన్త్ర్యస్య?;

౫౪౯౭. ఇతరస్యచేత్,సాధ్యతామ్;

౫౪౯౮, భగవత్పారతన్త్ర్యస్యదుఃఖరూపత్వంకేనప్ర [15]
మాణేనసాధ్యతే;

౫౪౯౯. నతావత్ప్రత్యక్షాదినా, తదగోచరత్వాత్;

౫౫౦౦. ⁴ఆగమతస్తుభగవత్పారతన్త్ర్యం సుఖరూపమేవావగ
మ్యతేఇతి.-

౫౫౦౧.పారతన్త్ర్యసామ్యాత్ లోకసిద్ధపారతన్త్ర్యం [20]
సపక్షీకృత్యదుఃఖరూపత్వం సాధ్యతేచేత్;- [న్యా;

౫౫౦౨. అత్రకిమాగమమభ్యుపగమ్యసాధ్యతే; ఉతానభ్యుపగ

౫౫౦౩. అనభ్యుపగమే, ఆశ్రయాసిద్ధిః;

౫౫౦౪. అభ్యుప⁵గమే, ధర్మిగ్రాహకప్రమాణబాధ⁶ ఇత్యభిప్రే
తందూషణమ్;- [25]

౫౫౦౫. పరశేషతైకస్వరూపత్వే “పతింవిశ్వస్య” ఇత్యాదిప్ర
మాణతయాభాష్యకారేణాభిప్రేతమ్.

మూ - ౧ - వ్యాఘ్రవరాహాదిశరీరాత్మా-౧. ఆది- ౨-న. ౨-ఆత్మ-౨-౧౨-న.
౩-ఆత్మ-౧ - న.

వ్యా-౧-ప్రతి-౩-౪-౫- ౨-ప్రతి-౩-౪-౫. పతి-౯-౧౦-న. ౩-అపదిష్టశ్చ-౯-౧౦.
౪-ఆగమైస్తు-౯-౧౦. ౫-గమ్యతేచేద్ధర్మి-౯-౧౦. ౬ - ఇత్యాదికన్దూషణం-౧-౨.

(౧౮౮౬.) అతః,కర్మకృతమేవ।పరమపురుషవ్యతిరిక్తవిషయాణాంసుఖత్వమ్,
(౧౮౮౭.) అత ఏవ తేషామల్పత్వమస్థిరత్వఞ్చ.
(౧౮౮౮.) పరమపురుషస్యైవస్వతఃఏవసుఖత్వమ్,
(౧౮౮౯.) అతః,తదేవస్థిరంఅనవధికాతిశయఞ్చ;-
(౧౮౯౦.) "కంబ్రహ్మఖంబ్రహ్మ"౧ "ఆనన్దోబ్రహ్మ"౨ "సత్యంజ్ఞానమనన్తంబ్రహ్మ"౩ ఇతిశ్రుతేః. [5]
(౧౮౯౧.) బ్రహ్మవ్యతిరిక్తస్య కృత్స్నస్యవస్తునస్స్వరూపేణ సుఖత్వాభావః కర్మకృతత్వేనచఅస్థిరత్వంభగవతాపరాశరేణోక్తమ్:-
(౧౮౯౨.) "నరకస్వర్గసంజ్ఞేవై పాపపుణ్యేద్విజోత్తమ- [10]
వస్త్వేకమేవదుఃఖాయసుఖాయేర్ష్యాగమాయచ ॥
కోపాయచ యతస్తస్మాత్ వస్తువస్త్వాత్మకంకుతః"౪,-
(౧౮౯౩.) సుఖదుఃఖాద్యేకాన్తరూపేణవస్తునోవస్తుత్వంకుతః,

(౧౮౮౬) ౫౮౦౬. భగవత్పారతన్త్ర్యంసుఖరూపమస్తు, విపరీతాత్మాభిమానేపిసుఖమనుభూయతేచేత్ కింబ్రహ్మప్రాప్త్యేత్యత్రాహ (అతఃకర్మకృతమేవ-) ఇతి.
౫౮౦౭. "ఇతరసుఖానాంకర్మకృతత్వాత్ ౧తత్తారతమ్యానుగుణేతదల్పత్వాస్థిరత్వే;
౫౮౦౮. స్వాభావికసుఖరూపత్వాద్బ్రహ్మణోనత్వస్థిరత్వే" ఇత్యర్థః.
(౧౮౯౦) ౫౮౦౯. ౨అత్రప్రమాణమాహ("కంబ్రహ్మ"-)ఇతి.- [20]
౫౮౧౦. బ్రహ్మణోపరిమితసుఖత్వేశ్రుతిరుక్తా.
(౧౮౯౧) ౫౮౧౧. వ్యతిరిక్త౩సుఖాస్థిరత్వాదికేప్రమాణం శ్రీవిష్ణుపురాణవచనమాహ (బ్రహ్మ-) ఇతి.
(౧౮౯౨) ౫౮౧౨. ("పాపపుణ్యే").- పాపపుణ్యక్లృప్తేఇత్యర్థః.
(౧౮౯౩) ౫౮౧౩. ("వస్తువస్త్వాత్మకంకుతః") ఇత్యేతద్వ్యాచష్టే [25] (సుఖదుఃఖాది-)ఇతి.-

---

౧॥ఛా-ఉ-౪-౧౦-౫. ౨॥తై-భృ-౬. ౩॥తై-ఆ-౧-౧. ౪॥వి-పు-౨-౬-౪౬.

మూ-౧-పరమేశ్వరవ్యతిరిక్త-౨. ౨-వి తేషాం-౧-౨-౧౧. ఏవ ౮-న.

వ్యా-౧-తత్రితార-౧-౨. ౨-తత్ర-౪-౫. ౩-సుఖత్వాస్థిర-౪-౫.

(౧౪౯౪.) తదేకాన్తతా పుణ్యపాపకృతేత్యర్థః.

(౧౪౯౫.) "ఏవమనేకపురుషాపేక్షయాకస్యచిత్సుఖమేవ,కస్యచిద్దుఃఖంభవతి ఇ¹త్యవస్థాంప్రతిపాద్య,

(౧౪౯౬.) ఏకస్మిన్నపిపురుషేనవ్యవస్థితమ్"ఇత్యాహః- [5]

(౧౪౯౭.) " తదేవప్రీతయేభూత్వాపునర్దుఃఖాయజాయతే-

తదేవకోపాయయతః ప్రసాదాయచజాయతే॥

తస్మాద్దుఃఖాత్మకంనాస్తినచకిఞ్చిత్సుఖాత్మకమ్",₂ ౧ఇతి.-

(౧౪౯౮.) సుఖదుఃఖాత్మకత్వం సర్వస్యవస్తునఃకర్మకృతమ్ నవస్తుస్వరూపకృతమ్; [10]

(౧౪౯౯.) అతఃకర్మావసానేతదపైతిఇత్యర్థః.

(౧౫౦౦.) యత్తు, "సర్వంపరవశమ్"-ఇత్యుక్తమ్,

(౧౫౦౧.) తత్ పరమపురుషవ్యతిరిక్తానాంపరస్పరశేషశేషిభావాభావాత్ తద్వ్యతిరిక్తంప్రతిశేషతాదుఃఖమేవఇత్యుక్తమ్;

౫౮౧౪. ("తస్మాద్దుఃఖాత్మకంనాస్తినచకిఞ్చిత్సుఖాత్మకమ్")౧ఇత్యత్రాపికథనాత్, అత్రాపిఏకాన్తసుఖతయావస్తుత్వమ్,ఏకాన్తదుఃఖతయా వస్తుత్వఞ్చనిషిద్ధమితిభావః.

(౧౪౯౪) ౫౮౧౫. సుఖాద్యేకాన్తత్వ ప్రతీతిఃకథమిత్యత్రాహ (తదేకాన్తతా-) ఇతి.

(౧౪౯౫) ౫౮౧౬. ఉక్త-వక్ష్యమాణశ్లోకయోఃరపౌనరుక్త్యర్థమాహ[20] (ఏవమ్-)ఇతి.

(౧౪౯౬) ౫౮౧౭. (ఏకస్మిన్నపిపురుషేనవ్యవస్థితమ్) ఇతి.- కాలభేదేనేత్యధ్యాహారః.

(౧౪౯౮) ౫౮౧౮.ఉదాహృతశ్లోకార్థమాహ(సుఖదుఃఖాత్మకత్వమ్-)ఇతి.

(౧౪౯౯) ౫౮౧౯. ₁ఫలితమర్థమాహ (అతః-) ఇతి. [25]

(౧౫౦౦) ౫౮౨౦. పూర్వపక్షోక్తగ్రన్థార్థమాహ (యత్తు-) ఇతి.

(౧౫౦౧) ౫౮౨౧. (పరస్పరశేషశేషిభావాభావాత్-) ఇతి.- స్వభావతోఽభావాదిత్యర్థః.

౧॥ వి-పు-౨-౬-౪౮. ౨॥ మ-స్మృ-౪-౬.

మూ-౧-అవ్యవస్థామ్-౧-౨-౪-౫-౧౧. ౨-ఇతి-౧౧-న.

వ్యా-౧-ఫలితార్థ-౧-౨.

23-12-82.

(౧౯౦౨.) "సేవాశ్వవృత్తిర్వ్యాఖ్యాతా"౧ ఇత్యత్రాపి అసేవ్య సేవా శ్వవృత్తిరేవేత్యుక్తమ్..

(౧౯౦౩.) "సహ్యత్ర శ్రమై² స్సదోపాస్యః సమస్తైరేక ఏవ తు" ఇతి,-

(౧౯౦౪.) సర్వైరాత్మయాథాత్మ్య³విద్భిః సేవ్యః పురుషోత్తమ ఏక ఏవ. [5]

(౧౯౦౫.) యథోక్తం భగవతా, "మాం చ యోऽవ్యభిచారేణ భక్తియోగేన సేవతే- సగుణాన్ సమతీత్యైతాన్ బ్రహ్మభూయాయ కల్పతే"౩ ఇతి.

(౧౯౦౬.) ఇయమేవ భక్తిరూపా సేవా "బ్రహ్మవిదాప్నోతి పరమ్"౪, "త మేవం విద్వానమృత ఇహ⁴ భవతి"౫, "బ్రహ్మ వేద బ్రహ్మైవ భ [10] వతి"౬ ఇత్యాదిషు⁵ వేదనశబ్దేనాభిధీయత ఇత్యుక్తమ్.

(౧౯౦౭.) "యమేవైష వృణుతే తేన లభ్యః"౭ ఇతి విశేషణాత్,-

(౧౯౦౨) ౫౮౨. ("సేవా") ఇత్యాది స్పష్టమ్.

(౧౯౦౩) ౫౮౩. కథమస్య వచనస్యాసేవ్య సేవావిషయత్వ మిత్యత్రాహ ("సహి"-) ఇతి. [15]

(౧౯౦౪) ౫౮౪. తద్వ్యాచష్టే (సర్వైః) ఇతి.

(౧౯౦౫) ౫౮౫. భగవద్వచనమాహ (యథోక్తమ్-) ఇతి.

(౧౯౦౬) ౫౮౬. కథం సేవాయా మోక్షోపాయత్వమ్?, జ్ఞానం హి మోక్షోపాయః? ఇత్యత్రాహ (ఇయమేవ-) ఇతి.-

౫౮౭. "భజ ఇత్యేష ధాతుర్వై సేవాయాం పరికీర్తితః- [20] తస్మాత్సేవా బుధైః ప్రోక్తా భక్తిశబ్దేన భూయసీ"౮ ఇతి భగవద్బోధాయనవచనమ్;

౫౮౮. "సేవా భక్తిరుపాస్తిః"౯ ఇతి నిఘణ్టుః;

౫౮౯. తస్మాద్భక్తిరూపా సేవా వేదనాదిశబ్దవాచ్యేత్యర్థః.

(౧౯౦౭) ౫౯౦. సేవా భక్తిరస్తు, కథం వేదనాది శబ్దవాచ్యా భక్తి [25] రిత్యత్రాహ ("యమేవ"-) ఇతి.

---

౧ ॥ మ - స్మృ - ౪ - ౬. ౨ ॥ ౩ ॥ గీ - ౧౪ - ౨౬.
౪॥ తై - ఆ- ౧ - ౧. ౫॥ పు - సూ - ౨౦. ౬॥ ము - ఉ - ౩ - ౨ - ౯.
౭ ॥ము - ఉ - ౩ - ౨ - ౩. ౮॥ ౯ ॥

మూ - ౧ - వృత్తిరప్యసేవ్య - ౧. వృత్తిరిత్యసేవ్య - ౨. ౨ - సదాసేవ్యః -౧౧ - ౧౨. ౩ - వేదిభిః - ౧౨. ౪ - భవతీత్యాదిషు - ౨ - ౧౧. ౫ - వేదనాదిశబ్దేన - ౨.

(౧౯౦౮.) "యమేవైషవృణుతే"[౧]ఇతి భగవతావరణీయత్వంప్రతీయతే;

(౧౯౦౯.) వరణీయశ్చప్రియతమః;

(౧౯౧౦.) యస్యభగవతిఅనవధికాతిశయాప్రీతిర్జాయతే సఏవభగవతఃప్రియతమః [5]

(౧౯౧౧.) తదుక్తంభగవతైవ:- "ప్రియోహిజ్ఞానినోత్యర్థమహం సచమమప్రియః"[౨]ఇతి.-

(౧౯౧౨.) తస్మాత్,పరభక్తిరూపాపన్నమేవవేదనంతత్త్వతోభగవత్ప్రాప్తిసాధనమ్.

(౧౯౧౩.) యథోక్తం[౧]భగవద్ద్వైపాయనేనమోక్షధర్మే, [10]

(౧౯౧౪.) సర్వోపనిషద్వ్యాఖ్యాన[౨]రూపమ్:-

(౧౯౧౫.) "నసన్దృశేతిష్ఠతిరూపమస్యనచక్షుషాపశ్యతికశ్చనైనమ్-

(౧౯౦౮) ౫౮౩౧. కథంవిశేషితత్వమిత్యత్రాహ("యమేవ"-) ఇతి.

(౧౯౦౯) ౫౮౩౨. తతఃకిమిత్యత్రాహ (వరణీయశ్చ-) ఇతి.

(౧౯౧౦) ౫౮౩౩. ప్రియతమశ్చ[౧]కఇత్యత్రాహ (యస్య-) ఇతి. [15]

(౧౯౧౧) ౫౮౩౪. [౨]తత్రభగవద్వచనమాహ(తదుక్తమ్-)ఇతి.

(౧౯౧౨) ౫౮౩౫. (తస్మాత్-) ఇతి.-పుత్రత్వాదిరూపేణభగవత్ప్రాప్తిః దశరథాదేరప్యస్తీతితద్వ్యావృత్త్యర్థమ్ (తత్త్వతః) ఇత్యుక్తమ్;-

౫౮౩౬. యథా[౩]వదనుభవసాధనమిత్యర్థః. [20]

(౧౯౧౩) ౫౮౩౭. [4]తత్రమహాభారతవచనమాహ(యథోక్తమ్-)ఇతి.-

(౧౯౧౪) ౫౮౩౮. ("నసన్దృశేతిష్ఠతి") ఇత్యాది [5]శ్రుతిగణరూపత్వాత్ (సర్వోపనిషద్వ్యాఖ్యానరూపమ్-) ఇత్యుక్తమ్.

(౧౯౧౫) ౫౮౩౯. ("నసన్దృశే")ఇత్యాదిపూర్వార్ధం, వేదేమహాభారతేచతుల్యమ్. [25]

౧|| కఠోప - ౨ - ౨౩. ౨|| గీ - ౭ - ౧౭.

మూ - ౧ - భగవతాద్వైపా - ౧ - ౮ - ౧౨. ౨ - రూపేణ - ౧ - ౮.

వ్యా - ౧ - కుతఇత్యత్రాహ - ౪ - ౫. ౨ - తత్ర - ౩ - ౪ - ౫ - న. ౩ - వద్భగవదనుభవ - ౩. ౪ - తథామహా - ౯ - ౧౦. ౫ - శ్రుత్యుపబృంహణరూపత్వాత్ - ౩.

(౧౯౧౬.) భక్త్యా చ ధృత్యా చ సమాహితాత్మా జ్ఞానస్వరూపం పరి¹పశ్యతీహ॥¹

(౧౯౧౭.) “ధృత్యా - సమాహితాత్మా - భక్త్యా - పురుషోత్తమం-²పశ్యతి - సాక్షాత్కరోతి - ప్రాప్నోతి” ఇత్యర్థః. [5]

(౧౯౧౮.) “భక్త్యా త్వనన్యయా శక్యః” ²ఇత్యనేనైకార్థ్యాత్

(౧౯౧౯.) భక్తిశ్చ జ్ఞానవిశేష ఏవ ఇతి సర్వముపపన్నమ్.

(౧౯౧౬) ౫౮౪౦. (భక్త్యా-) ఇత్యనేన, ఉత్తరార్ధగతహృచ్ఛబ్దో¹ వ్యాఖ్యాత ఇతి జ్ఞాయతే.

౫౮౪౧. స్థానప్రమాణాత్ [ధృతిః] ఇన్ద్రియాణాం విషయవై [10] ముఖ్య²కరణమ్;-

౫౮౪౨. అనేన శమదమాదయ ఉపలక్షితాః.-

౫౮౪౩. “హృదా మనీషా మనసాఽభిక్లృప్తః” ³ భక్త్యా, శమదమాదినా చాన్వితేన [మనసా] సంపద్యత ఇతి తస్య వాక్యస్యార్థః. [15]

(౧౯౧౭). ౫౮౪౪. శ్లోకమన్వయక్రమేణ వ్యాచష్టే (ధృత్యా-) ఇతి.

(౧౯౧౮) ౫౮౪౫. “అన్వయక్రమ ఏవమితి కథమవ³గమ్యతే?” ఇత్యత్రాహ (“భక్త్యా త్వ”-) ఇతి.

(౧౯౧౯) ౫౮౪౬. తతః కిం వేదనాదిశబ్దైర్భక్తేరభిధేయత్వే? ఇత్యత్రాహ (భక్తిశ్చ జ్ఞానవిశేష ఏవ-) ఇతి.- [20]

౫౮౪౭. భక్తిః- ప్రీతివిశేషః, ప్రీతిశ్చ జ్ఞానాదనర్థాన్తరమితి పూర్వమేవోక్తమ్;- (౧౮౪౭ - ౧౮౪౮)

౫౮౪౮. తస్మాత్, ప్రీతిరూపా భక్తిర్జ్ఞానవిశేష⁴ ఇతి.

౫౮౪౯. (సర్వముపపన్నమ్-) ఇతి.-

౫౮౫౦. “స్వపక్ష⁵సాధనపరపక్షప్రతి⁶క్షేపయోర్యత్ప్ర [25] మాణజాతముక్తమ్,

౫౮౫౧. తేనైవానుక్తమన్యదపి చ వక్తవ్యం సర్వం నిర్వాహ్యమ్,

౫౮౫౨. అత్రైవ కృత్స్నాన్తర్భావాత్” ఇత్యర్థః.

౧॥ భార - మో -   ౨॥ గీ - ౧౧ - ౫౪. ౩॥ తై - నా - ౧ - ౧౦.

మూ- ౧ - పశ్యన్తి ధీరాః - ౧౦. ౨-పరిపశ్యతి-౨-౪-౫.

వ్యా - ౧ - వ్యాఖ్యాయతే - ౧ - ౨. ౨ - కరధారణం - ౧ - ౩. ౩ - గన్తవ్యమి - ౩. ౪ - ఏవేతి - ౧. ౫ - స్థాపన - ౯ - ౧౦. ౬ - క్షేపరూపయోః - ౯ - ౧౦.

(౧౯-౨౦.) సారాసారవివేకజ్ఞాః-
(౧౯-౨౧.) గరీయాంసో విమత్సరాః।
(౧౯-౨౨.) ప్రమాణతన్త్రాస్సన్తీతి-

(౧౯-౨౦) ౫౮౫౩. అస్య ప్రబన్ధస్యాతిగమ్భీరతా ప్రదర్శనార్థమాహ (సా- [5]
రాసార -) ఇతి.-

౫౮౫౪. అనేన సర్వజనాపరిగ్రహానదోషః,

౫౮౫౫. అశిష్టపరిగ్రహాపవదోషః;

౫౮౫౬. తస్మాత్, విశిష్ట[1]పరిగ్రహాపవశ్లాఘ్యతాహేతురితిచో-
క్తంభవతి.- [10]

౫౮౫౭. (సారాసారవివేకజ్ఞాః).- పరస్పరవిరుద్ధానేకార్థేషు ప్ర-
తిపన్నేషు,[2]తత్రప్రమాణతర్కైః ప్రాబల్యదౌర్బల్యాది-
విభాగవిదః.

(౧౯-౨౧) ౫౮౫౮. (గరీయాంసః).- బహుశ్రుతాః;-

౫౮౫౯. న[3]బాహుశ్రుత్యాభావేతత్తచ్ఛాస్త్రోక్తానాంప్రా- [15]
బల్య[4]దౌర్బల్యవిభాగఉపపద్యతే.

౫౮౬౦. [5]బాహుశ్రుత్యేసత్యపిఅస్మిన్ శాస్త్రేయమర్థ ఉక్తః,అ-
న్యత్రాన్యః,కిమత్రతత్త్వమితివ్యవస్థితిర్నాస్తీతి కేచి-
న్మన్దధియో[6]మన్యన్తే,

౫౮౬౧. అతః (సారాసారవివేకజ్ఞ) త్వమపేక్షితమ్. [20]

(౧౯-౨౨) ౫౮౬౨. ఏవముభయస్మిన్ సత్యపి అస్మత్సవయసానేనోక్తం
కథంవయమఙ్గీకుర్మ ఇతి మత్సరోపహతాశ్చేత్ ఉ-
భయమపివిఫలమితి తద్వ్యావృత్త్యర్థమ్ (విమత్స-
రాః)ఇత్యుక్తమ్.

౫౮౬౩. ఉక్తవిశేషణత్రయఫలమాహ(ప్రమాణతన్త్రాః)ఇతి.-

౫౮౬౪. యే ప్రమాణానుసారిణః తదనుగుణైస్తర్కైరర్థం ని-
రూపయన్తి;

౫౮౬౫. నతు[7]స్వాపేక్షితార్థేప్రమాణజాతంక్లేశేన నయన్తి,

౫౮౬౬. తే(ప్రమాణతన్త్రాః).

వ్యా -౧-జనపరిగ్రహాపివ - ౩ ౨-తత్ర-౪-౫-న. ౩-బహుశ్రుతత్వాభావే-౯ - ౧౦.
౪-దౌర్బల్యాదివిభాగః-౪-౫. ౫ - బహుశ్రుతస్యాప్యస్మిన్ - ౧౦. ౬ - మన్యన్తే - ౯ -
౧౦. ౭-స్వాత్పేక్షితార్థే- ౩.

(౧౯-౨౩.) కృతో వేదార్థసఙ్గ్రహః॥ ... ... *

ఇతి శ్రీభగవద్రామానుజవిరచితః వేదార్థసఙ్గ్రహస్సమాప్తః.

(౧౯-౨౩) ౫౮౬౭. "కాలోహ్యయం నిరవధిర్విపులా చ పృథ్వీ"[1] ఇతిప్రకారేణయత్రకుత్రచిద్యదా కదాచిదేవంవిధాః పురుషా[1] అపి సంభవిష్యన్తీతిమత్వా,

౫౮౬౮. తేషామభిమతివిషయత్వేన (వేదార్థసఙ్గ్రహః) (కృతః) ఇత్యర్థః. ... ... *

౬౮౬౯ వేదార్థసఙ్గ్రహ సుధాం వేదా[2]న్తార్థైర్యః[3] ఆహరత్ - రామానుజాయమునయే తస్మై భగవతే నమః॥

౫౮౭౦. వేదార్థసఙ్గ్రహవ్యాఖ్యా[4] విహితేయం యథాశ్రుతా - [5] వేదవ్యాసాపరాహ్వేన శ్రీసుదర్శనసూరిణా॥

౮౭౧. ఇతి శ్రీహారితకుల తిలక శ్రీవాగ్విజయసూనునా, [6] శ్రీవత్సాఙ్క మిశ్రవర్మ్యేన, శ్రీరఙ్గరాజదివ్యాజ్ఞాలబ్ధ వేదవ్యాసాపరనామధేయేన, శ్రీమద్వరదాచార్య పాదసేవాసమధిగత వేదార్థ[7] సఙ్గ్రహతాత్పర్యేణ, శ్రీసుదర్శనసూరిణా విలిఖితా తాత్పర్యదీపికా[8] సమాప్తా.. *

౧॥ మాలతీమాధవే - ౧ - అఙ్కే - ౬ - శ్లో.

వ్యా - ౧ - అపి - ౩ - న. సంభవన్తి - ౧. ౨ - న్తార్థైర్యః - ౧ - ౩. ౩ - ఆచరత్ - ౩. ౪ - లిఖితేయం - ౪ - ౫. ౫ - లోకేవ్యాసాపరా - ౩. ౬ - శ్రీవత్సాఙ్కమిశ్రవర్మ్యేన - ౧ - ౨ - ౩ - ౪ - ౫ - ౯ - న. ౭ - సారసఙ్గ్రహ - ౧ - ౨.

౮- సమాప్తా - శరణాగతరక్షిత్రీగురుస్నేహదశాంగతా।
సుదర్శనాద్భవా భాతి స్థిరా తాత్పర్యదీపికా॥
బాహ్యాన్తరతమోహన్త్రీ బాహ్యావాత్యావిచాలినీ।
అనన్యగో ప్రతిహతా ద్యోతతే భావదీపికా॥ ౪ - ౫.

శ్రీమత్తాత్పర్యదీపికాయుక్తవేదార్థసంగ్రహః.

౫౦౨౨. తత్తత్కల్పితయుక్తిభిశ్శకలశః కృత్వా తదీయం మతమ్-
యచ్ఛిష్యైరుదమర్ది సాత్వతమతస్పర్ధావతాముద్ధతిః ।
యచ్చేతస్సతతం ముకున్దచరణద్వన్ద్వాస్పదం వర్తతే -
జీయాన్నాథమునిస్స యోగమహిమప్రత్యక్షతత్త్వత్రయః॥

౫౦౨౩. వన్దిషీయ వరణీయవాఙ్మయం వారిధింవరగుణౌఘసంపదామ్।
వత్సవంశ్యవరదార్యసంశ్రయం వాదిహంసనవవారిదం గురుమ్॥

౫౦౨౪. శ్రీవిష్ణుచిత్తపదపఙ్కజసఙ్గమాయ చేతో మమ స్పృహయతే కిమతః పరేణ।
నో చేన్మమాపి యతిశేఖరభారతీనాం భావః కథం భవితుమర్హతి వాగ్విధేయః॥

౫౦౨౫. యః పర్యాప్తకలః ఖ్యాతో యతిరాజాబ్ధిచన్ద్రమాః ।
కుశలం దిశతాన్మే సౌ కురుకేశ్వరదేశికః॥

౫౦౨౬. తస్మై రామానుజార్యాయ నమః పరమయోగినే।
యశ్శ్రుతిస్మృతిసూత్రాణామన్తర్జ్వరమశీశమత్॥

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

